

T.C.

MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ PROGRAMI

GÖRDES AĞZI

Halil İLTEMİR

Danışman
Prof.Dr. Ayşe İLKER

Manisa-2023

T.C.

MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ PROGRAMI

GÖRDES AĞZI

Halil İLTEMİR

Danışman
Prof.Dr. Ayşe İLKER

Manisa-2023

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Gördes Ağzı” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

.../.../2023

Halil İLTEMİR

ÖZET

GÖRDES AĞZI

Bu çalışmada Manisa’ya bağlı Gördes ilçesinde 28 yerleşim bölgesinde ağız derlemesi yapılmış ve toplanan malzeme incelenmiştir. Bu çalışma “Giriş” bölümü hâricinde “İnceleme”, “Metinler” ve Harita/Fotoğraflar olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde çalışmanın yöntemi ile beraber bölgenin târihi ve coğrafyası ile ilgili bilgi verilmiştir. İnceleme bölümü “Ses Bilgisi” ve “Şekil Bilgisi” olarak iki başlık altında toplanmıştır. İkinci bölümde ise deşifresi yapılmış metinler yer almıştır. Üçüncü bölümde kaynak kişilerle çekilen bazı fotoğraflar ve bölgenin haritasına yer verilmiştir.

ABSTRACT

THE DIALECT OF THE GORDES

In this study, dialect compilations were made in twenty-eight residential areas in Gördes,district of Manisa and the collected material was examined.Apart from the "Introduction" section, this study consists of three sections: "Review", "Texts" and "Map/Photographs".In the Introduction section, information about the history and geography of the region is given along with the method of study.The Review section has been collected under two headings as "Phonetics" and "Morphology".In the second section, the deciphered texts were included.In the third part, some photographs taken with the source people and a map of the region are included.

ÖN SÖZ

Her yazı dilinin kullanıldığı coğrafyada ölçünlü dilden ayrılarak pek çok dallanmaya uğramış ağızları vardır. Kökü eski tarihlere uzanan Türkçenin de yayıldığı bölgelerde birçok ağız vardır. Başta eskicil öğeleri taşıması bakımından ağızlar Türkologların dikkatini çekmiş ve öteden beri ağız çalışmaları yapılmaya başlanmıştır. Ağızlar, bünyesinde zengin bir dil malzemesi ihtiva eder. Bu malzemenin toplanması, işlenmesi ve incelenmesi de ayrı bir önem arz etmektedir. Bu önemden dolayı dilbilim çalışmaları içinde ağız araştırmaları bilimi/diyalektoloji denilen bir bilim dalı ortaya çıkmıştır. Bu çalışmadaki amacımız, Gördes Ağızını yerel alandan toplanan dil malzemesine dayanarak incelemek ve belirleyici özelliklerini ortaya çıkarmaktır.

Bu çalışmada Manisa ili, Gördes ilçesinin ağız özellikleri ağız bilimine özgü yöntemlerle incelenmiştir. Giriş bölümünde çalışmanın yöntemi açıklanmış ve Gördes ilçesinin tarihi ve coğrafyası hakkında bilgi verilmiştir.

Birinci bölümde “İnceleme” başlığı altında “Ses Bilgisi” ve “Şekil Bilgisi”yle beraber notlar başlığı yer almıştır.

İkinci Bölümde kaynak kişilerden toplanan metinlerin deşifresi yer almıştır.

Üçüncü Bölümde “Harita ve Fotoğraflar” a yer verilmiştir. Yine bu bölümde bazı kaynak kişilerin fotoğraflarına yer verilmiştir.

Bu tezi hazırlarken konuşmaktan çekinmeyen kaynak kişilere, kaynak kişi bulmakta bana yardımcı olan öğrencilerime, her zaman yanımda olan ve daima desteğini gördüğüm sevgili eşime, gelecekte kültürleri ve geçmişleri ile alakalı bir miras bırakma şevkiyle çalışmalarımı daha da anlamlandıran oğullarım Alperen ve Aybars’a ve beni her zaman yüreklendiren, danışanı olmaktan gurur duyduğum danışman hocam Prof. Dr. Ayşe İlker’e teşekkürü bir borç bilirim.

Halil İLTEMİR
Manisa 2023

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	vi
ÖN SÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR.....	xix
Çeviri Yazı İşaretleri.....	xx
1 GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Konusu, Amacı ve Kapsamı	1
1.2 Araştırmanın Sınırı	1
1.3 Araştırmanın Yöntemi	1
1.3.1 Araştırmanın Aşamaları	1
1.3.2 Kaynak Kişi Grubu	2
1.3.2.1 Kaynak Kişilerin Belirlenmesi.....	2
1.3.3 Teknik ve Araçlar	3
1.3.4 Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
1.3.5 Metin İşleme Yöntemi	4
1.3.6 Metinlerin Dil Bilgisel Açıdan İncelenmesi.....	4
1.4 Gördes Ağzı Üzerine Yapılan Çalışmalar.....	5
1.5 Gördes İlçesinin Coğrafyası.....	6
1.6 Gördes İlçesinin Tarihi	7
1.6.1 Gördes İsmi.....	7
1.6.2 Türklerin Gördesi Yurt Tutması.....	7
BİRİNCİ BÖLÜM	
İNCELEME.....	6
2 SES BİLGİSİ.....	7
2.1 ÜNLÜLER VE ÜNSÜZLER.....	7
2.1.1 ÜNLÜLER.....	7
2.1.1.1 Ölçünlü Ünlüler	7
2.1.1.2 Ara Ünlüler	9
2.1.1.3 Kısa Ünlüler.....	17
2.1.1.4 Ünlü Uzunlukları	17
2.1.1.4.1 Birincil Ünlü Uzunlukları	17
2.1.1.4.2 İkincil Ünlü Uzunlukları	18
2.1.1.4.3 Hece Büzülmesi ve Kaynaşmalarla Oluşan Uzunluklar	23
2.1.1.5 İkiz Ünlüler.....	27
2.1.1.5.1 Birincil ikiz Ünlüler	27

2.1.1.5.1.1	Eşit İkiz Ünlüler	27
2.1.1.5.1.2	Alçalan İkiz Ünlüler	27
2.1.1.5.1.3	Yükselen İkiz Ünlüler	28
2.1.1.5.2	İkincil İkiz Ünlüler	28
2.1.1.5.2.1	Alçalan İkiz Ünlüler	30
2.1.1.5.2.2	Yükselen İkiz Ünlüler	31
2.1.1.6	Ünlülerde Ses Değişmeleri	31
2.1.1.6.1	Ön Ünlülerin Art Ünlülere Değişmesi	31
2.1.1.6.2	Art Ünlülerin Ön Ünlülere Değişmesi	35
2.1.1.6.3	Dar-Yuvarlak Ünlülerin Dar-Düz Ünlülere Değişimi	44
2.1.1.6.4	Dar-Yuvarlak Ünlülerin Geniş-Düz Ünlülere Değişimi	45
2.1.1.6.5	Dar-Yuvarlak Ünlülerin Dar-Düz Ünlülere Değişmesi	46
2.1.1.6.6	Geniş-Yuvarlak Ünlülerin Geniş-Düz Ünlülere Değişmesi	46
2.1.1.6.7	Geniş-Yuvarlak Ünlülerin Dar-Yuvarlak Ünlülere Değişmesi	46
2.1.1.6.8	Geniş-Düz Ünlülerin Dar-Düz Ünlülere Değişmesi	47
2.1.1.6.9	Geniş-Düz Ünlülerin Dar-Yuvarlak Ünlülere Değişimi	48
2.1.1.6.10	Geniş-Düz Ünlülerin Dar-Düz Ünlülere Değişimi	49
2.1.1.6.11	Geniş-Yuvarlak Ünlülerin Dar-Yuvarlak Ünlülere Değişimi	50
2.1.1.6.12	Geniş-Düz Ünlülerin Yuvarlak-Geniş Ünlülere Değişmesi	51
2.1.1.6.13	Dar-Yuvarlak Ünlülerin Geniş-Yuvarlak Ünlülere Değişmesi	51
2.1.1.6.14	Dar-Düz Ünlülerin Geniş-Düz Ünlülere Değişmesi	53
2.1.1.6.15	Dar-Düz Ünlülerin Yuvarlak-Dar Ünlülere Değişmesi	53
2.1.1.7	Ünlü Türemeleri	54
2.1.1.7.1	Kelime Başındaki Türemeler	54
2.1.1.7.2	Kelime İçindeki Türemeler	55
2.1.1.7.3	Kelime Sonundaki Türemeler	56
2.1.1.8	Ünlü Eksilmeleri	57
2.1.1.8.1	Ünlü Kaynaşmasıyla Oluşan Eksilmeler	59
3	ÜNSÜZLER	59
3.1	Ölçünlü Ünsüzler	59
3.2	Ara Ünsüzler	60
3.3	Ünsüz Değişmeleri	64
3.3.1	Ötümlüleşme	64
3.3.1.1	Arka Damak Ünsüzü /é/nın Ötümlüleşmesi	64
3.3.1.2	Ön Damak /k/ Ünsüzünün Ötümlüleşmesi	65
3.3.1.3	/t/ Ünsüzünün Ötümlüleşmesi	65
3.3.1.4	/p/ Ünsüzünün Ötümlüleşmesi	66
3.3.1.5	/ç/ Ünsüzünün Ötümlüleşmesi	66

3.3.1.6	/s/ Ünsüzünün Ötümlüleşmesi	66
3.3.1.7	/f/ Ünsüzünün Ötümlüleşmesi.....	67
3.3.2	Yarı Ötümlüleşme	67
3.3.2.1	Ön Damak /k/ Ünsüzünün Yarı Ötümlüleşmesi	67
3.3.2.2	Arka Damak /k/ Ünsüzünün Yarı Ötümlüleşmesi	70
3.3.2.3	/p/ Ünsüzünün Yarı Ötümlüleşmesi.....	74
3.3.2.4	/t/ Ünsüzünün Yarı Ötümlüleşmesi.....	75
3.3.2.5	/ç/ Ünsüzünün Yarı Ötümlüleşmesi	77
3.3.2.6	/f/ Ünsüzünün Yarı Ötümlüleşmesi	78
3.3.2.7	/s/ Ünsüzünün Yarı Ötümlüleşmesi	78
3.3.3	Ötümsüzleşme	78
3.3.3.1	/g/ Ünsüzünün Ötümsüzleşmesi	78
3.3.3.2	/b/ Ünsüzünün Ötümsüzleşmesi	79
3.3.3.3	/c/ Ünsüzünün Ötümsüzleşmesi.....	79
3.3.3.4	/d/ Ünsüzünün Ötümsüzleşmesi	80
3.3.3.5	/v/ Ünsüzünün Ötümsüzleşmesi	80
3.3.3.6	/z/ Ünsüzünün Ötümsüzleşmesi.....	80
3.3.4	Önlüleşme (Palatelleşme)	81
3.3.4.1	l/ Önlüleşmesi (/l/ </l/)	81
3.3.4.2	/n/ Önlüleşmesi (/n/ </n/)	81
3.3.5	Gırtlaksılaşma	81
3.3.5.1	Arka Damak /é/ Ünsüzünün Gırtlaksılaşması.....	81
3.3.5.2	Ön Damak/k/ Ünsüzünün Gırtlaksılaşması.....	84
3.3.5.3	/t/ Ünsüzünün Gırtlaksılaşması.....	86
3.3.5.4	/p/ Ünsüzünün Gırtlaksılaşması	89
3.3.6	Süreklileşme.....	90
3.3.6.1	Sızıcılaşma.....	90
3.3.6.1.1	/ş/ < /ç/ Sızıcılaşması	90
3.3.6.1.2	/ş/ </c/ Sızıcılaşması	91
3.3.6.1.3	/h/ </k/ Sızıcılaşması.....	91
3.3.6.1.4	/s/ < /ç/ Sızıcılaşması	91
3.3.6.1.5	Sızıcı Ünsüzler Arasındaki Değişmeler	91
3.3.6.1.5.1	/ş/ </h/ Değişmesi.....	91
3.3.6.1.5.2	/h/ < /ş/ Değişmesi.....	91
3.3.6.1.5.3	/h/ </v/ Değişmesi	91
3.3.6.1.5.4	/S/ < /ş/ Değişmesi	91
3.3.6.1.5.5	/ş/, /ş/ < /j/ Değişmesi	91
3.3.6.1.5.6	/f/ </h/ Değişmesi.....	91

3.3.6.1.5.7	/s/ </ş/ Değişmesi	92
3.3.6.1.5.8	/ş/ </s/ Değişmesi	92
3.3.6.1.5.9	/s/ </z/	92
3.3.6.1.5.10	/h/ </f/ Değişmesi	92
3.3.6.1.5.11	/v/ </ğ/ Değişmesi	92
3.3.6.2	Akıcılaşma	93
3.3.6.2.1	/y/ </ğ/, /g/, /k/ Akıcılaşması	93
3.3.6.2.2	/m/ </b/ Akıcılaşması	93
3.3.6.2.3	/m/ </v/ Akıcılaşması	94
3.3.6.2.4	/y/ </n/, /ñ/ Akıcılaşması	94
3.3.6.2.5	Akıcı Ünsüzler Arasındaki Değişmeler	94
3.3.6.2.5.1	/l/ </r/ Değişmesi	94
3.3.6.2.5.2	/r/ </l/ Değişmesi	94
3.3.6.2.5.3	/l/ </n/ Değişmesi	94
3.3.6.2.5.4	/n/ </l/ Değişmesi	94
3.3.6.2.5.5	/n/ </m/ Değişmesi	94
3.3.6.2.5.6	/ñ/ </n/ Değişmesi	95
3.3.6.2.5.7	/m/ </n/ Değişmesi	95
3.3.6.2.5.8	/n/ </r/ Değişmesi	95
3.3.6.2.5.9	/y/ </r/ Değişmesi	95
3.3.6.3	Sızıcı Ünsüzlerin Akıcılaşması	95
3.3.6.3.1	/n/, /ñ/ </ğ/ Değişmesi	95
3.3.6.3.2	/r/ </ğ/ Değişmesi	95
3.3.6.3.3	/y/ </h/ Değişmesi	95
3.3.6.4	Dudaklılaşma	96
3.3.6.4.1	/v/ </y/ Değişmesi	96
3.3.6.4.2	Dudak Ünsüzleri Arasındaki Değişmeler	96
3.3.6.4.2.1	/b/ </b/ Değişmesi	96
3.3.6.4.2.2	/v/ </b/ Değişmesi	96
3.3.6.4.2.3	/v/ </m/ Değişmesi	96
3.3.6.4.2.4	/m/ </f/ Değişmesi	96
3.3.6.4.2.5	/b/ </f/ Değişmesi	96
3.3.6.4.2.6	/v/ </f/ Değişmesi	96
3.3.6.4.2.7	/f/ </v/ Değişmesi	96
3.3.6.4.2.8	/m/ </v/ Değişmesi	97
3.3.6.4.2.9	/b/ </m/ Değişmesi	97
3.3.6.4.2.10	/m/ </p/ Değişmesi	97
3.3.6.4.2.11	/p/ </f/ Değişmesi	97

3.3.6.4.2.12	/f/ </p/ Değişmesi.....	97
3.3.6.4.2.13	/b/</v/ Değişmesi.....	97
3.3.6.5	Damak Ünsüzleri Arasındaki Değişmeler	97
3.3.6.5.1	/g/</g/ Değişmesi.....	97
3.3.6.5.2	/k/</k/ Değişmesi	97
3.3.6.6	Süreksizleşme	97
3.3.6.6.1	/c/./ç/./ç /./C/./j/ Değişmesi	97
3.3.6.6.2	/c/./ç/</ş/ Değişmesi.....	98
3.3.6.6.3	/k/ </h/ Değişmesi	98
3.3.6.6.4	/g/</y/ Değişmesi	98
3.3.6.6.5	/d/ </n/ Değişmesi	98
3.3.6.7	Diğer Ünsüz Değişmeleri	98
3.3.7	Benzeşmeler	99
3.3.7.1	Tam Benzeşmeler	99
3.3.7.1.1	İlerleyici Tam Benzeşmeler	99
3.3.7.1.1.1	/nn / </nl / Benzeşmesi	99
3.3.7.1.2	Gerileyici Tam Benzeşme	100
3.3.7.2	Gerileyici Yarı Benzeşmeler.....	101
3.3.8	Benzeşmezlik	101
3.3.9	Ünsüz Eksilmeleri.....	101
3.3.9.1	/r/ Ünsüzünün Eksilmesi.....	101
3.3.9.2	/h/ Ünsüzünün Eksilmesi	104
3.3.9.3	/l/ Ünsüzünün Eksilmesi	104
3.3.9.4	/n/ Ünsüzünün Eksilmesi	104
3.3.9.5	/y/ Ünsüzünün Eksilmesi	105
3.3.9.6	Ön Damak /k/ Ünsüzünün Eksilmesi.....	106
3.3.9.7	Arka Damak /k/ Ünsüzünün Eksilmesi.....	106
3.3.9.8	/v/ Ünsüzünün Eksilmesi	106
3.3.9.9	/z/ Ünsüzünün Eksilmesi	106
3.3.9.10	/t/ Ünsüzünün Eksilmesi.....	106
3.3.9.11	Büzülmeye Sebep Olan Eksilmeler	106
3.3.9.11.1	/ğ/ Ünsüzünün Eksilmesiyle	106
3.3.9.11.2	/h/ Ünsüzünün Eksilmesiyle	108
3.3.9.11.3	/r/ Ünsüzünün Eksilmesiyle.....	108
3.3.9.11.4	/y/ Ünsüzünün Eksilmesiyle	108
3.3.9.12	Ünsüz ve Ünlülerin Birlikte Eksilmesiyle Oluşan Hece Olayları.....	109
3.3.9.12.1	Hece Düşmesi	109
3.3.9.12.2	Hece Kaynaşması	109

3.3.9.12.2.1	Diğer Hece Kaynaşmaları	109
3.3.9.12.2.2	Kelime Birleşmesi Esnasında Oluşan Hece Eksilmeleri	110
3.3.10	Ünsüz Türemeleri	110
3.3.10.1	/h/ Türemesi	110
3.3.10.2	/g/ Türemesi	110
3.3.10.3	/n/ Türemesi	110
3.3.10.4	/r/ Türemesi	111
3.3.10.5	/k/ Türemesi	111
3.3.10.6	/ş/ Türemesi	111
3.3.10.7	/v/ Türemesi	111
3.3.11	Ünsüz İkizleşmesi	111
3.3.11.1	/zz/ </z/ İkizleşmesi	111
3.3.11.2	/şş/ </ş/ İkizleşmesi	111
3.3.11.3	/ll/ </l/ İkizleşmesi	111
3.3.11.4	/ss/ </s/ İkizleşmesi	111
3.3.11.5	/nn/ </n/ İkizleşmesi	111
3.3.11.6	/CC/ </c/ İkizleşmesi	111
3.3.11.7	/kk/ </k/ İkizleşmesi	112
3.3.12	Ünsüz Tekleşmesi	112
3.3.12.1	/v/ </vv/ Tekleşmesi	112
3.3.12.2	/h/ </hh/ Tekleşmesi	112
3.3.12.3	/y/ </yy/	112
3.3.12.4	/n/ </nn/ Tekleşmesi	112
3.3.12.5	/k/ </kk/ Tekleşmesi	112
3.3.12.6	/r/ </rr/ Tekleşmesi	112
3.3.12.7	/l/ </ll/	112
3.3.13	Ünsüzlerin Yer Değiştirmesi (Göçüşme)	112
3.3.13.1	Yakın Göçüşme	112
3.3.13.2	Uzak Göçüşme	113
3.3.14	Ulama	113
4	ŞEKİL BİLGİSİ	115
4.1	EKLER	115
4.1.1	Çekim Ekleri	115
4.1.1.1	İsim Çekimi	115
4.1.1.1.1	Çokluk Eki	115
4.1.1.1.2	İyelik Eki	117
4.1.1.1.2.1	İyelik Yığılmaları	119
4.1.1.1.2.2	İyelik Eksilmesi	119

4.1.1.1.3	Hâl Ekleri.....	119
4.1.1.1.3.1	Yalın Hâl.....	119
4.1.1.1.3.2	Yükleme Hâli.....	120
4.1.1.1.3.3	Yönelme Hâli.....	121
4.1.1.1.3.4	Bulunma Hâli.....	122
4.1.1.1.3.5	Çıkma Hâli.....	123
4.1.1.1.3.6	Vasıta Hâli.....	123
4.1.1.1.3.7	Eşitlik Hâli.....	124
4.1.1.1.3.8	Yükleme ve Yönelme Hâli Eklerinin Birbiriyle Değişmesi.....	124
4.1.1.1.4	Aitlik Eki.....	127
4.1.1.2	Fiil Çekimi.....	128
4.1.1.2.1	Fiil Çekiminde şahıs.....	128
4.1.1.2.2	Fiil Çekiminde Soru.....	128
4.1.1.2.3	Fiilde Kip ve Zaman.....	128
4.1.1.2.3.1	Şimdiki Zaman.....	128
4.1.1.2.3.2	Geniş Zaman.....	131
4.1.1.2.3.3	Gelecek Zaman.....	133
4.1.1.2.3.4	Görülen Geçmiş Zaman.....	134
4.1.1.2.3.5	Öğrenilen Geçmiş Zaman.....	135
4.1.1.2.4	Tasarlama Kipleri.....	136
4.1.1.2.4.1	Emir.....	136
4.1.1.2.4.2	Dilek ve İstek.....	138
4.1.1.2.4.3	Gerekliklik.....	139
4.1.1.2.5	Birleşik Kipler.....	139
4.1.1.2.5.1	Belirli Geçmişte Süregiden Zaman: -yordu.....	139
4.1.1.2.5.2	Belirli Geçmişte Alışkanlık ve Niyet Zamanı: -ArdI.....	140
4.1.1.2.5.3	Belirli Geçmişte Gerçekleşmemiş Zaman: -AcAkDI.....	142
4.1.1.2.5.4	Belirli Geçmişte Tamamlanmış Zaman: -DIyDI, -DUyDU.....	142
4.1.1.2.5.5	Belirli Geçmişte Süregiden Alışkanlık Zaman: -yormuş.....	142
4.1.1.2.5.6	Belirsiz Geçmişte Alışkanlık Zamanı: -IrmIş, -UrmUş.....	142
4.1.1.2.5.7	Belirsiz Geçmişte Nakli Alışkanlık Zamanı.....	142
4.1.1.2.5.8	Belirsiz Geçmişte Unutulmayan Zaman: -mIşDı, -mUşDu.....	143
4.1.1.2.5.9	Belirsiz Geçmişte Gerçekleşmemiş Olay ve Niyet Zamanı: -AcAkmlş.....	143
4.1.1.2.5.10	Belirsiz Geçmişte Nâkli Zaman-mUşmUş.....	143
4.1.1.2.5.11	Belirsiz Geçmişte Nâkli Süregiden Zaman: -yormuşmuş.....	143
4.1.1.2.5.12	Belirsiz Geçmişte Gerçekleşmemiş Nâkli Zaman: -AcAkmlşmIş.....	143
4.1.1.3	Ek Fiil.....	144
4.1.1.3.1	Ek-Fiilin Geniş Zamanı.....	144

4.1.1.3.2	Ek-Fiilin Görülen Geçmiş Zamanı.....	145
4.1.1.3.3	Ek-Fiilin Öğrenilen Geçmiş Zamanı.....	146
4.1.1.3.4	Üst Üste –mişmişKullanımına da rastlanır:	146
4.1.1.3.5	Ek-Fiilin –ken Zarf-Fiiliyle Kullanımı	147
4.1.1.3.6	Ek Fiilde Soru	147
4.1.1.3.7	Ek-Fiilin Bildirme İşlevinde Kullanılması.....	147
4.1.1.3.8	Ek-Fiilin İhtimal İşlevinde Kullanılması	147
4.1.1.3.9	Ek-Fiilin “+dan beri” Anlamıyla Kalıplaşan İfadeleri	148
4.1.2	Yapım Ekleri	148
4.1.2.1	Addan Ad Yapanlar	148
4.1.2.1.1	Ad Yapım Eklerinin Üst Üste Kullanıldığı Örnekler	154
4.1.2.1.2	İsimden İsim Yapan Alınma Ekler.....	154
4.1.2.2	Addan Fiil Yapanlar	154
4.1.2.3	Fiilden Fiil Yapanlar.....	161
4.1.2.3.1	Edilginlik Ekleri.....	161
4.1.2.3.2	Dönüştürme Ekleri	162
4.1.2.3.3	İşteşlik Eki	163
4.1.2.3.4	Ettirgenlik Ekleri.....	163
4.1.2.3.5	Fiillerde Üst Üste Yapım Ekleri.....	165
4.1.3	Fiilimsiler.....	165
4.1.3.1	Zarf Fiil Ekleri.....	165
4.1.3.1.1	Asıl Zarf Fiil Ekleri.....	165
4.1.3.1.1.1	-İp, -Up.....	165
4.1.3.1.1.2	-A	166
4.1.3.1.1.3	-ā/-ē	166
4.1.3.1.1.4	-AlI	166
4.1.3.1.1.5	-IncA,Unca	166
4.1.3.1.1.6	-ArAk	167
4.1.3.1.1.7	-ken/-kene, -kan/-kana/-kanadan	167
4.1.3.1.1.8	-kA	167
4.1.3.1.1.9	-mAdan.....	167
4.1.3.1.1.10	-I,U	168
4.1.3.1.1.11	-dinen	168
4.1.3.1.1.12	-dinek, ...	168
4.1.3.1.2	Birleşik Zarf Fiiller	169
4.1.3.1.2.1	-ArAk+Tan.....	169
4.1.3.1.2.2	-dık+iyelikeki+da <dığında/dığımda	169
4.1.3.1.2.3	-dİkcA,-cİkcA	169

4.1.3.1.2.4	-IncA zarf-fiili + a kadar	169
4.1.3.1.2.5	-AsI, AsI+(y)a, -AsI+ (y)a kadar.....	170
4.1.3.1.2.6	-dık+iyelik+zaman	170
4.1.3.1.2.7	-dI+ mI	170
4.1.3.1.2.8	-dIk+dAn sonra	171
4.1.3.1.2.9	-dinen sonra,dinek sonra	171
4.1.3.1.2.10	-Ar...-mAz.....	172
4.1.3.1.2.11	-dığı sıra	172
4.1.3.1.2.12	-mazdan evelisi/ -mazdan önce	172
4.1.3.2	Sıfat Fiil Ekleri	172
4.1.3.2.1	Geniş Zaman Sıfat-Fiilleri	172
4.1.3.2.2	Gelecek Zaman Sıfat-Fiilleri.....	173
4.1.3.2.3	Geçmiş Zaman Sıfat-Fiilleri	173
SONUÇ		175
SON NOTLAR		176
KAYNAKLAR		178
İKİNCİ BÖLÜM		
Kaynak KişiTablosu.....		183
METİNLER		186
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM		
HARİTA VE FOTOĞRAFLAR		461

KISALTMALAR

MA: Manisa Ağızları

GA: Gördes Ağızı

ET: Eski Türkçe

DLT: Dîvânu Lügâti't- Türk

ÖD: Ölçünlü dil.

KM : Kâşgarlı Mahmut

UA: Uşak İli Ağızları

AT: Ana Türkçe

DS: Derleme Sözlüğü

TDK: Türk Dil Kurumu

vyo. :ve yaygın olarak

vb. ve benzeri.

mdü. :Metin dışı unsur.

bk. : Bakınız

vs.: Vesaire

yy.: Yüzyıl

ÇEVİRİ YAZI(TRANSCRIPTION) İŞARETLERİ

Metinlerin deşifresinde TDK'nin ağız araştırmaları için kabul ettiği işaretleme sistemi kullanılmıştır.TDK'nin listesinde bulunmayan a^u ve e^ü ara sesleri sembolleyen ara ünlüler için İlker'in "Manisa Ağızları" kitabından yararlanılmıştır.Bu işâretlere ek olarak sâdece bir kaynak kişide tespit ettiğimiz d-c arasında boğumlanan ses "d^c " işâretiyle gösterilmiştir.

1.Tablo ÜNLÜLER

ā	Uzun a Ünlüsü
á	a ve e ünlüsü ses aralığında söylenen ünlü
â	a ve ı ünlüsü ses aralığında söylenen ünlü
ã	a ve o ünlüsü ses aralığında söylenen ünlü
a ^u	a ve u arasında darlaşıp yuvarlaklaşan ünlü
ǎ	Düşmek üzere olan ve zor duyulan a ünlüsü
ä	Ölçünlü a ünlüsünün açık söylenen biçimi
ā	Açık e ünlüsünün uzun söylenen biçimi
ā̃	a ve e ünlüsü ses aralığında söylenen ünlünün uzun biçimi
ē	Ölçünlü e ünlüsünün uzun biçimi
è	Kapalı e ünlüsü
ē̃	Kapalı e ünlüsünün uzun biçimi
e ^ü	e'den ü'ye yarı yuvarlaklaşan ünlü
ē̃	e'den ö'ye yuvarlaklaşan e ünlüsü
ě	Düşmek üzere olan e ünlüsü
ī	Ölçünlü ı ünlüsünün uzun söylenen biçimi
ĩ	Düşmek üzere olan ve zor duyulan ı ünlüsü
í	ı ile ı arasında seslendirilen ünlü
î	ı ile u arasında yarı yuvarlaklaşmış ünlü
ī̃	Ölçünlü i ünlüsünün uzun söylenen biçimi
ĩ̃	Düşmek üzere olan ve zor hissedilen i ünlüsü

ĩ	i'den ü'ye yarı yuvarlaklaşmış ünlü
ō	Ölçünlü o ünlüsünün uzun biçimi
ó	o'dan ö'ye yarı incelmış ünlü
ö	o'dan u'ya doğru yarı darlaşmış ünlü
õ	Düşmek üzere olan ve zor hissedilen o ünlüsü
ō̄	Ölçünlü o ünlüsünün uzun biçimi
ȭ	Düşmek üzere olan ve zor hissedilen ö ünlüsü
ö̇	ö'den ü'ye doğru yarı darlaşmış ünlü
ū	Ölçünlü uzun u ünlüsü
ũ	Düşmek üzere olan ve zor hissedilen u ünlüsü
ú	u'dan ü'ye yarı incelmış ünlü
ū̄	Ölçünlü ü ünlüsünün uzun biçimi
ũ̄	Düşmek üzere olan ve zor hissedilen ü ünlüsü

2. Tablo:ÜNSÜZLER

<u>b</u>	b ünsüzü ile v ünsüzünün boğumlanma noktası arasında teşekkül eden ünsüz.
d ^c	d-c arasında boğumlanan ünsüz.
ć	Kısmen sızıcı olan ve asıl boğumlanma noktasından biraz daha öne kayan ünsüz.
<u>C</u>	C ve J ünsüzlerinin teşekkül noktasından biraz daha ortaya kayan ünsüz
C	c-ç arasında boğumlanan ve kısmen ötümlüleşen ünsüz
F	f-v arasında boğumlanan yarı ötümlüleşmiş ünsüz
ġ	Kalın ünlülerle birlikte ön damakta boğumlanan ve ön damak /g/'sinden biraz daha arkaya kayan ünsüz
g	Orta damakta boğumlanan g ünsüzü

ğ	Arka damak g ünsüzü
h	Nefesli h ünsüzü
ḥ	Sızıcı h ünsüzü
ḳ	Art ünlülerle söylendiğinde önden çok ortaya kayan k ünsüzü
Ḳ	Arka damak ünsüzler “g” ve “k” arasında boğumlanan ve yarı ötümlüleşmiş ünsüz
ĭ	Kalın ünlülerle söylenirken palatalleşen ünsüz
ŋ	Kalın ünlülerle söylenirken asıl boğumlanma noktasından daha öne kayan ünsüz
ṇ	Arka damaktan boğumlanan n ünsüzü
p̣	p-b arasında boğumlanan yarı ötümlüleşmiş ünsüz
ṛ	Titrekliliği ve süresi daha uzun olan r ünsüzü
ṡ	ş ve s arasında boğumlanan ara ünsüz
Ṣ	Ş ve j ünsüzlerinin arasında boğumlanan ara ünsüz
ṭ	t-d arasında boğumlanan yarı ötümlüleşmiş ara ünsüz
ṭ	Kalın Ünlülerle söylenirken palatelleşen ünsüz
ẓ	z-s arasında boğumlanan yarı ötümlüleşmiş ünsüz

3.Tablo:İŞARETLER

ʔ	Gırtlak Patlayısı
◌	Ulama
◌◌	İkiz Ünlü(Diftong)
/	Metinlerde kaynak kişiye soru yönelten kişiyi gösterir.
//	Metinlerde kaynak kişinin tekrar ettiği ya da bir sebepten alınmamış kısımları gösterir.
///	Metinlerde kaynak kişiyle aynı ortamda olan ve konuşan kişilerin konuştuğunu simgeler.
...	Kaynak kişinin cümleyi tamamlamadığını, konuşmaya ara verdiğini gösterir.
..	Kaynak kişinin bir sebepten düşünce akışını bozduğunu ve başka bir şey anlatmaya başladığını gösterir.
+	Kendisinden önce anlamlı kökün isim olduğunu gösterir.
-	Kendisinden önceki anlamlı kökün fiil olduğunu gösterir.
> <	Değişme İşaretleri
ğ,y,r	Boğumlanması zayıf ünsüzler
/a/,/t/	Asıl Sesler (Fonemler)
[á], [í]	Ara Sesler (Allofonlar)

1 GİRİŞ

1.1 Araştırmanın Konusu, Amacı ve Kapsamı

Bu araştırmanın konusu Gördes ilçesinden toplanan metinlere dayalı olarak Gördes Ağzının ses ve şekil bilgisinin incelenmesidir. Araştırmada, Manisa'nın Gördes ilçesinde belirlenen yerleşim alanlarından dil malzemesi derlenmiş ve bu malzeme dilbilimsel yöntemlerle incelenmiştir.

Türkiye Türkçesi ağızları, Cumhuriyetin kurulduğu yıllardan bugüne yerli ve yabancı dilcilerin dikkatini çekmiş ve ağız çalışmaları belirli bir seyir takip etmiştir. Ağızlardaki zengin dil malzemesinin değişik yönlerden incelenmesiyle birçok tez, makale ve kitap ortaya çıkmıştır. Çalışmamızın amacı Gördes ilçesinin ağız özelliklerini, bu alanın temel yöntemleriyle incelemek ve ortaya çıkan sonuçları alanın bilim insanlarıyla paylaşmaktır.

Araştırma 2021 ve 2022 yıllarında yapılan derleme çalışmasından elde edilen ses kayıtlarının deşifresine dayanmaktadır. Deşifre edilen metinler, ağız bilimi yöntemiyle fişlenmiş ve daha sonra da fişlere dayalı incelemeye başlanmıştır. İnceleme ses ve şekil bilgisi sınırlaması içinde yapılmıştır. Araştırmada ayrıca ilçenin tarihi ve coğrafyası ile ilgili bilgilere de yer verilmiştir.

1.2 Araştırmanın Sınırı

Araştırma, Anadolu'nun Türkleşmesi sürecinde asıl yurtlarından göç etmiş ve Batı Anadolu'da yeni geldikleri yeri yurt tutmuş Gördes ilçesinde yaşayan Türk, Türkmen, ve Yörüklerin dil malzemesiyle sınırlıdır.

1.3 Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada öncelikle dil malzemesi toplanacak köyler belirlenmiştir. Daha sonra bu köylerde hangi kaynak kişilerle görüşüleceği tespit edilmiştir. Kaynak kişilerle konuşulmuş konuşulanlar ses kaydına alınmış ve son olarak da bu ses kayıtları deşifre edildikten sonra ortaya çıkan dil malzemesi incelenmiştir.

1.3.1 Araştırmanın Aşamaları

Araştırmaya başlanmadan önce “ağız” kavramını değişik boyutlarıyla ele alan makaleler taranmış ve incelenmiştir. Bu makalelerden notlar çıkarılmış, derlemeye başlamadan önce özellikle kaynak kişilerin tespitinin doğru yapılması ve “kaynak kişiye” yöneltilecek soruların belirlenmesinin önemli olduğu hususu dikkate alınmıştır. Dil malzemesinin istenen şekilde ortaya çıkması için kaynak kişiye

yöneltilecek sorular ve özellikleri tespit edilmiştir. Kaynak kişilerin tespitinde de titiz davranılmıştır. Kaynak kişilerin bulunması ve kaynak kişilerle bir araya gelinmesi aşamasında, öğretmenlik yaptığım Gördes Anadolu Lisesi öğrencilerinden, köy muhtarları ile imamlardan yardım istenmiştir. Dil kullanımının farkını görebilmek maksadıyla Gördes ilçe merkezine uzak olan yerleşim yerlerinden dil malzemesi toplandığı gibi yakın olan köylerden de dil malzemesi toplanmıştır. Kaynak kişilerle derleme yapılmış, yapılan kayıtlar deşifre edilmiş ve bu bittikten sonra da ortaya çıkan metinlerin dil incelemesi yapılmıştır.

1.3.2 Kaynak Kişi Grubu

Gördes'in Akpınar (Söğeller), Balıklı, Bayat, Beğel, Benliali, Börez, Çiçekli, Dargıl, Deliçoban, Efendili, Evciler, Fundacık, Güneşli (Hanya), Kabakoz Kalemoglu, Karayağcı, Kaşıkçı, Kayacık, Kıranköy, Kobaklar, Köseler, Kuşlukköy, Malkoca, Oğulduruk, Sarıaliler, Şehyayla, Yakaköy olmak üzere toplam 27 köyüne (mahalleye)* gidilmiştir. 27 köye ek olarak mevrâ yerleşimi olan Kalabak'tan 1 kişi ile olmak üzere toplamda 28 yerleşim yerinden dil malzemesi toplanmıştır. Bu kaynak kişilerin 34'ü kadın 18'i erkektir. Kadın kaynak kişilerin erkeklere göre fazla olması onların daha konuşkan olmaları ve ağız özelliklerini daha iyi korumuş olmaları dolayısıyla bilinçli bir tercihtir.

* 6360 sayılı kanun ile 12 Kasım 2012 tarihinde Manisa'nın da içinde bulunduğu 14 ilin Büyükşehir statüsü kabul edilmiş, bu yasadaki önce "köy" yerleşimi olan yerler "mahalle" olarak düzenlenmiştir.

1.3.2.1 Kaynak Kişilerin Belirlenmesi

Kaynak kişilerin yaşlı olması ve diş sağlamlığı olabildiğince önemsenmiştir. Dişlerinde doğru telaffuza engel olan kişiler kaynak kişi olarak çalışmaya alınmamıştır. Bölgeden, dışarıya çok çıkmamış insanların ve kadınların ağız özelliklerini koruduğu görülmüştür. Erkeklerin ağız özelliklerinden uzaklaşıp ölçünlü dile yaklaşan dil kullanımları bariz bir şekilde tespit edilmiştir.

1.3.2.2 Kaynak Kişilere Yöneltilcek Soruların Belirlenmesi

Çalışmada olabildiğince doğal dil malzemesinin ortaya çıkması hedeflendiğinden kaynak kişilere yöneltilcek soruların büyük bir ehemmiyet gösterdiği açıktır. Bu bağlamda kaynak kişilerin ağız özelliklerini yansıtabilmeleri açısından başta samimi bir ortam oluşturmaya dikkat edilmiş ve arkasından kaynak kişilere bazı sorular yöneltilmiştir. Kaynak kişilere yöneltilen belli başlı sorular şunlardır:

1.Kişinin bireysel hayatıyla ilgili sorular: Kaynak kişinin ismi ,yaşı, mesleği, çocukluğu, nişanı, düğünü, askerliği ,sağlık durumu vb...

2.Köy ile İlgili Sorular: Köyün ismi, kuruluşu, köy ile ilgili anlatılar, köy odaları, köy âdetleri, köyün geçim kaynakları vb...

3. Doğal Âfetler: Köyde yaşanan depremler, sel, heyelan vb.

1.3.3 Teknik ve Araçlar

Derlemede mülakat tekniği uygulanmıştır. Derlemeye gidilmeden önce hazırlanmış sorular kaynak kişiye yöneltilmiştir. Konuşkan kaynak kişilerde metnin bölünmesini engellemek ve konuşmanın doğal akışını bölmek için bâzen hiç soru sormadan ilerlenmiştir.

Ses kayıt cihazı olarak mobil telefonun ses kayıt özelliği kullanılmıştır. Deşifre aşamasında doğru işaretlemeyi yapmak için,gerçek sesi örnekleyen kalitesi yüksek kulaklıklar kullanılmıştır.

Bazı kaynak kişilerin fotoğrafı çekilmiştir. Fotoğraf çekilmede istekli olmayan kaynak kişilere bu konuda ısrar edilmemiştir.

1.3.4 Araştırmanın Sınırlılıkları

Derleme aşamasının büyük kısmı pandeminin yoğun yaşandığı bir döneme rastladığı için bu sürede kaynak kişi bulmakta zorlanılmıştır. Bulunan kişiler

hastalanmak korkusuyla ya talebimizi kabul etmemişler ya da bu konuda çekinceli davranmışlardır. Konuşma talebimizi kabul eden kişilerin bazıları kapalı ortamdansa bahçe ya da kahve önü gibi ortamlarda konuşmayı istemişlerdir. Bu, yer yer dışarıdan gelen başka seslerin de kayda girmesinden dolayı deşifre aşamasında işimizi zorlaştırmıştır. Kaynak kişilerden bazıları yine aynı çekinceyle ötürü maskeyi çıkarmak istememişlerdir. Kaynak kişilere maskesini çıkarması konusunda ısrarcı olunmuş, kaynak kişi maskeyi çıkardıktan sonra derleme çalışmasına başlanmıştır.

1.3.5 Metin İşleme Yöntemi

Derleme çalışması bittikten sonra metnin deşifre aşamasına geçilmiş, TDK'nin ağız çalışmaları için kullandığı fontlar esas alınarak ham metnin işlenmesi yapılmıştır. TDK'nin font listesinde olmayan a^u ve e^ü için İlker'in MA'da (İlker, 2017: 35-37). kullandığı listeye eklediği iki işaret kullanılmıştır. Bu listeye ek olarak GA'da d-c arasında boğumlanan ve 1 kaynak kişide tespit ettiğimiz ara ünsüz için “d° “ işareti listeye eklenmiştir. İlker MA kitabında deşifre metnin hemen başında kaynak kişilerin; yaş, eğitim, meslek gibi bilgilerini bir tabloda göstermiştir. Bu tabloyu çalışmamızda biz de benimseyerek kullandık. Metinde özel isimler İlker'in yaptığı gibi eğik (italik) fontla yazılmıştır.

1.3.6 Metinlerin Dil Bilgisel Açıdan İncelenmesi

Metin içinde gösterilen atıflar ve alıntılar için APA (Amerikan Psychological Association) sistemi kullanılmıştır.

Çeviri yazısı yapılan metinlerin fişlenmesi 5 ay gibi bir müddette tamamlanmıştır. Fişleme yapılırken her yerleşim yerine, köye (mahalleye) alfabetik sıraya göre numara verilmiştir. Yine kaynak kişiler de her yerleşim yeri içinde alfabetik sıraya göre numaralandırılmıştır. Aranacak bir kelimenin kolay bulunması için metin her 5 satıra gelecek şekilde beşli atlama sistemine göre işaretlenmiştir. Böylece parantez içinde kullanılan ilk numara yerleşim yeri numarasını, ikinci numara yerleşim yeri içindeki kaynak kişi numarasını, üçüncü numara ise ilgili metindeki satır numarasını gösterecek şekilde bir kodlama yapılmıştır. Örneğin; (11.1-4) kodu 11. yerleşim yerinin 1. kaynak kişinin 4. satırı anlamına gelmektedir. Parantez içinde numaralarla fişleme yapıldıktan sonra iki tırnak arasında kelimenin ölçünlü (standart) dildeki karşılığı verilmiştir.

Ses Bilgisi, “Ünlüler” ve “Ünsüzler”olarak iki başlık altında incelenmiş ve ses değişimleri ve ses olayları ayrıntılı olarak verilmiştir.

Şekil Bilgisi ise “Ad Çekimi”, “Fiil Çekimi”, “Yapım Ekleri”, “Zarf-Fiil” ve “Sıfat-Fiil” olmak üzere 5 başlık altında incelenmiştir.

İncelemede başlıklandırma yapılırken büyük ölçüde İlker’in MA kitabı esas alınmıştır.

1.4 Gördes Ağzı Üzerine Yapılan Çalışmalar

Gördes Ağzı üzerine yapılan çalışmaların sayısı fazla değildir. İlk çalışmalardan biri Mehmet Demir’in Lisans bitirme tezi olarak hazırladığı Gördes Ağzı’dır.Bunun haricinde Gördes Ağzı metinlerine Ayşe İlker’in Manisa Ağızları kitabında Gördes’in 11 farklı yerleşim yerinde 20 kaynak kişiyle yapılan derleme çalışmasında da yer verilmiştir. Gördes ilçesinin 56 köyü vardır. Çalışmada Ayşe İlker’in gitmediği köylere de gidilmiş ve böylece Gördes Ağzı ile ilgili daha çok dil malzemesi toplanmıştır. Gördes ile ilgili ağız metinleri dışında folklor çalışmaları vardır.

1.5 Gördes İlçesinin Coğrafyası

Manisa ilinin kuzeydoğusunda yer alan ilçe ,yüzölçümü 1.447 kilometrekarelik alana yayılmıştır.İlçenin doğusunda Demirci, batısında Akhisar, kuzeyinde Balıkesir iline bağlı Sındırgı ilçesi, güneyinde Salihli, güneybatısında Gölarmara, güneydoğusunda ise Köprübaşı ilçesi yer alır.

İlçenin rakımı 670 metredir. İklimi yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır; yer yer karasal iklim özellikleri de görülür.

Temel geçim kaynakları tarım ve hayvancılık olup, bazı köylerinde tarihi eskilere dayalı halı dokumacılığı devam ettirilmektedir. Gördes merkezde yakın zamana kadar halı dokumacılığı ciddi bir geçim kaynağı olmuştur. Hâlen bazı köylerde eskisi kadar olmasa da halı dokumacılığı devam etmektedir. Gördes halılarının “Türk Düğümü” olarak adlandırılan tarihsel bir ilmekle dokunması yakın zamanlara kadar devam etmiştir.

1.6 Gördes İlçesinin Tarihi

1.6.1 Gördes İsmi

Lidya tarihiyle ilgili kayıtlarda Gördes'in adı "Julia Gordos" olarak geçmektedir.1670 yılında Gördes'e gelen Evliya Çelebi "Koritöz" ismini kullanmıştır. 18. ve 19. yy. Padişah fermanlarında ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında "Gördüs" olarak adlandırılmıştır.

1.6.2 Türklerin Gördes'i Yurt Tutması

Orta Asya'dan göçen Oğuz Türkleri boylar halinde gelip Anadolu'nun birçok yerini kendilerine yurt tutmuşlardır. Gördes de 10. yy'ın sonlarından itibaren yurt tutulan bir yer olmuştur. *Türkler gelmeden önce Gördes çevresindeki arazide Bizans'a ait köy yok denecek kadar azdı.* Gördes'e gelen Türkler kendilerine ya kabile aşiretinin ismini vermişler ya geldikleri yerin coğrafi durumuna göre isim vermişler ya da kendilerinin ait olduğu Oğuz boyunun veya aşiretin ismini vermişlerdir (Yurdoğlu, 2010 :9).

BİRİNCİ BÖLÜM

İNCELEME

2 SES BİLGİSİ

2.1 ÜNLÜLER VE ÜNSÜZLER

2.1.1 ÜNLÜLER

2.1.1.1 Ölçünlü Ünlüler

Ölçünlü(standart) Türkçede olan ölçünlü ünlüler doğal olarak GA'da da vardır.

/a/ : adamıñ (1.2-18) "adamın"

/e/ : çevrede(6.1-7) "çevrede"

/ı/ : yılannā (8.1-13) "yılanlar"

/i/ : kiremiT (13.1-17) "kiremit"

/o/ : çocuKıan(27.1-10) "çocukken"

/ö/ : gözēlen (13.2-178) "gözerle"

/u/ : uzun :(28.1-10) "uzun"

/ü/ : güzel:(17.2-67) "güzel"

/è/: ünlüsü : decem(1.2-103) "diyeceğim"

İlker MA kitabında kapalı / è / ünlüsünün ağız çalışmalarında ölçünlü ünlü kabul edilmesi gerektiğini söylemiştir (İlker, 2017:63).

Türkçe Kelimelerde /è/ Ünlüsü:

İlk Hecede

bêş(16.2-29) “beş”	èlin(16.2-51) “elin”
bèze (27.1-144) “beze”	èlin̄ òlu(24.1-19) “elin oğlu”
bèzi(12.1-123) “bezi”	èllere(16.2-57) “ellere”
bèzleri (23.2-26) “bezleri”	èlli(16.2-44) “elli”
demèceK(18.2-9) “demeyecek”	èrezil òduK(15.1-38) “rezil olduk”
derkène (5.170) “derken”	èrişemedini (17.1-73) “erişemedi”
diñlèyomuşmuş(1.2-110)	ërke ³ lè(17.1-32) “erkekler”
“dinliyormuşmuş”	ërkeKlè(3.2-83) “erkekler”
dècem(1.2-103) “diyeceğim”	è ^r tesi (17.2-94) “ertesi”
dèğildir(7.1-122) “değildir”	sène(16.1-68) “sana”
dèrdi(1.1-24) “derdi”	èşim (17.2-154) “eşim”
dèrdiK(1.1-60) “derdik”	èyce (1.2-39) “iyice”
dèri (13.1-223) “der”	èyi(1.2-41)èrtesi(1.2-42)
dèyişlè(17.1-44) “deyişler”	èyleşTim (18.1-4) “iyileştim”
gècelè(3.1-93) “geceler”	yèdilè(1.2-111) “yediler”
gècesi(27.1-162) “gecesi”	yèdiridiK(8.1-109) “yedirirdik
gèyce ³ lèñ(27.1-87) geyeceklerin”	yèñge(5.1-23) “yenge”
gèydirdilè(24.1-14) “giydirdiler”	yèñgesi(16.2-213) “yengesi”
gèyilirdi(1.2-37) “giyilirdi”	yèl(18.1-36) “yel”
gèyim(8.1-177) “giyim”	yèm(11.2-54) “yem”
gèyèdim(8.2-153) “giyerdim”	yèmeK(9.1-112) “yemek”
kèndimize(14.2-149) “kendimize	yèmliyöz(21.2-14) “yemliyoruz”
nè(1.2-48) “ne”	yènyö(21.2-31) “yeniyo

İkinci ve Üçüncü Hecede:

abèñ(16.2-45) “ağabeyin	gece(16.1-106) “gece”
benèm(9.1-44) “benim”	ğırı ³ lèyöz(27.1-124) “kırıkliyoruz”
buğdèy(4.1-192) “buğday”	hanè(4.2-38) “hani”
elèyöZ(27.1-124) “eliyoruz”	istèyennè(7.1-49) “isteyenler”
etèK(20.1.27) “etek”	istèyereK(4.1-231 “isteyerek”

kimèri (21.1-79) “kimileri”
kimèsē (13.1-218) “kimisi”
nerèye (4.1-228) (1.2-33)kimsèye

ōmèceK (7.1-29) “olmayacak”
ösēñ (21.1-93) “gâliba”

Alınma Kelimelerde:

İlk Hecede

biñ lère(7.1-27) “bin lira”
bèyáz (17.1-171) “beyaz”
bèyaz (20.1-28) “beyaz”
çèñiz (1.2-39) “çeyiz”
çèyiz(26.2-60) “çeyiz”

hèş(16.2-43) “hiç”
èhdeyarlā(8.1-79) “ihtiyarlar”
èhdiyācı(16.1-212) “ihyiyâcı”
ènèşbēliK(1.2-87) “rençberlik”
zèybeK(4.1-178) “zeybek”

İkinci ve Üçüncü Hecede

ehtèyarına(4.1-205) “ihtiyarına”
hemşeri (16.2-123) “hemşire”
herkès (4.1-107) “herkes”
heybèye(16.1-70) “haybiye”
meşè(27.1-94) “meşe”
patètisle(7.2-169) “patetesle”
patètizimi(2.2-112) “patetesimi”

èhTeyarliñ(7.1-122) “ihtiyarların”
tenikèniñ(26.2-52) “tenekenin”
tenèke(9.1-107) “teneke”
ürendère(13.2-192)(14.1-28)
üvendire”
zātèn (2.1-48) “zâten”
zātèn (28.1-17) “zâten”

Ben ve Sen Zamirlerinde:

sèn (16.2-75)

bèni(21.1-53)

Kapalı e'nin uzun biçimine de rastlanmaktadır:

dēverī (14.2-157) “deyiverir”
ēşim (11.1-106) “eşim”
vēceKse (17.2-88)

yē (8.2-10) “yer”
yēre (10.1-110) “yere”

2.1.1.2 Ara Ünlüler

[a^u]

Eklerde: Bu ara ünlü genellikle yükleme ve yönelme hali eklerini değiştiren yerleşim yerlerinde görülür.

Bu ünlü söylenirken ölçünlü /a/ ünlüsü /u/ya doğru yuvarlanarak söylenir. Bu esnada daha dar bir çene açıklığı vardır.

Eklerde:sōna^u (14.1-78)urda^u (17.1-3)una^u(11-53)**Türkçe Kelime Tabanlarında**ba^ubam (19.2-52) “babamçukurca^uya (22.1-53) “Çukurca’ya”oda^u (12.1-47) “oda”**Alınma Kelime Tabanlarında:**fīnda^ucaKTa (7.1-9) “Fundacık’ta”ma^utaP olurun(6.1-210) “muhatap olurum”numa^urası(1.2-45) “numarası”**[á]**

GA’da /a/ ile /e/ ünlüleri arasında sesletilen bir ünlüdür.

Türkçe Kelimelerde:

añlāşyōlā (2.2-39) “anlaşıyorlar”

ağác (12.1-13) “ağaç”

áğēşlēlen(24.2-65) “ağaçlarla”

ágış (24.2-46) “ağaç”

anáberi (1.1-99) “herhangi bir şey”

anlāşma (3.2-65) “anlaşma”

ayaKTáyim (21.1-7) “ayaktayım”

babāneñlene (27.1-62) “babanlenle”

biráZ (4.1-13) “biraz”

yalañōmáceK (3.1-33) “yalan olmayacak”

darášliKTi (16.1-36) “daraçlıktı”

demám(19.2-75) “demem”

dolášilyōdu (17.1-36) “dolaşılyordu”

enáberisi (1.1-102) “herhangi bir şeyi”

gelená (4.1-49) “gelene”

gidám(19.2-75) “gidelim”

innám (27.2-26) “annem”

tá (4.1-96) “daha”

ūrāşyōZ (5.2-9) “uğraşıyoruz”

Alınma Kelimelerde:

acálesi(13.2-171) “acelesi”

alákTirij (7.1-32) “elektiriği”

allahúlá (12.1-121) “allahüle”

argáš (10.1-39) “argaç”

báttanē (2.2-91) “battaniye”

bèyáz (17.1-171) “beyaz”

cānāballah (16.1-207) “cenābü Allah”

cázasını(16.1-207) “cezasını”

dāmatım (5.1-23) “dāmatım”

dána (16.2-4),(19.2-54) “tāne”

dávaT (1.1-35) “dāvet”

emmá (28.1-3) “ama”

eTráfina (12.1-166) “etrādına”

eTráfinde (17.1.30) “etrafında”

filán (7.1-30) “filan”

háTTa (11.1-3) “hatta”

háTTā (11.2-132) “hatta”
háyaT (6.1-84) “hayat”
hellámcam(27.2-105) “Halil amcam”
heTTá (6.1-164) “hatta”
ilášlyō (16.1-59) “ilaçlıyor”
imámı (5.-102) “imamı”
kiráz ağacı (4.2-38) “kiraz ağacı”
lávabı (8.2-110) “lākabı”
marká'lere (3.1-52) “marketlere”
márkeTTen (24.2-87) “marketten”

Eklerde:

baná (1.1-113), (27.2-233) “bana”
bená (2.1.-130) “bana”

míñárē (15.1-393) “minare”
muhtáC³miyen (3.1-25) “muhtaç
etmeyeyim”
náylonnā(27.1-117) “naylonla”
ráhme³liK (3.1-6) “rahmetlik”
sáTTe(24.2-64) “saatte”
será (28.1-25) “sera”
tábi (19.2-39), (24.1.14) “tabi”
usúlümüz (3.2-66) “usulümüz” vitámin
(13.2-19) “vitamin”

ğayvíyá (16.2-13) “kahveye”

[â]

Daha dar bir çene açıklığıyla /ı/ ünlüsüne doğru evrilen bir şekilde çıkarılan bir ünlüdür. Bu ara ünlü için İlker bu durumun bir sonraki aşamasının /ı/ ünlüsü olduğunu söylemiştir (İlker, 2017: 68).

ağácıñ tepesinde (6.1-65)
anáčım (16.1-37) “anacığım”
babâya (14.2-145) “babaya”
bârbâ (13.1-129) “beraber”
biráz (9.2-16) “biraz”
burâlarda(9.2-7) “buralarda”
burâya(11.2-39) “buraya”
çalâşdım(2.2-74) “çalıştım”
emâ (12.1-69) “ama”
ğādā(10.1-29), (16.2-51), (19.2-30)
“kadar”

ğayáci³lı (17.2-116) “Kayacıklı”
ğaynanamâ (19.2-65) “kaynanama”
hanâ (3.1-13) “hani”
masâya(14.2-85) “masaya”
odâya (7.1-127) “odaya”
sávıryōZ(15.1-353) “savuruyoruz”
sındırğıyâ (7.2-37) “Sındırgı'ya”
sōnâ (16.1-56) “sonra”
ta³lâya (1.1-31) “tarlaya”

[î]

Bu ünlü /ı/-/i/ arasında çıkarılan bir ara ünlüdür.

Türkçe Kelimelerde

acıK (17.1-285) “azıcık”
ağâcîñ tepesinde (6.1-65) “ağacın tepesinde”
ağíce (5.1-240) “ağaca”
ağış (24.2-46) “ağaç”
ağızından (28.1-25) “ağzında”
altını (7.1-33) “altını”
amcıye (10.1-164) “amcaya”¹
bulaşTını (13.2-8) “bulaştığını”
çıKımyō (2.1-38) “çıkıyor”
dakılyō (26.1-29) “takılıyor”
dakılyō (26.1-29) “takılıyor”

Alınma Kelimelerde

arabayı (15.1-11) “arabayı”
ayñı (17.2-133) “aynı”
aynı (5.2-63) “aynı”
cırıT (7.2-51) , (17.2-109) “cirit”
fakır (19.2-14) “fakir”
fatımē (3.1-153) “Fatmalar”
fâtıma (3.1-141) “Fatma”
ğayvıyá (16.2-12) “kavgaya”
kafiye (27.2-39) “kafaya”
mínárē (15.1-393) “minareye”

[ä]

Bu ünlü /e/ ünlüsünün daha açık bir şekilde seslendirilmesiyle oluşur. Daha çok ilk hecede görülür. Birkaç farklı kaynak kişide “kiraz” kelimesinde görülmüştür.

äldi³men (17.1-112) “eldiven”
ät (13.2-246), (27.46). “et”
ät (13.2-252) “et”
ät olur (7.2-103) “et olur”
ätin (27.1-46) “etin”
ävletimsiñiZ (16.2-78) “evlâdımdınız”

ğaynıyen (27.1-123) “kaynayan”
ğidā (22.1-139) “kadar”
hangı (7.2- 189) “hangi”
hanı (17.2-51) “hani”
insan (22.1-84) “insan”
karşıye (7.1-188) “karşıya”
kırKlıyediK (21.1-69) “kırklıyorduk”
tāliye (8.1-99) “tarlaya”
yaşlı (13.2-3) “yaşlı”
yıkanmıyō (17.1-135) “yikanmıyor”
yāni (8.1-65) “yâni”

māziye (3.1-76) “mâziye”
nişanlımışmış (1.2-28) “nişanlıymış”
nişannadıK (1.1-10) “nişanladık”
nişannandıK (2.2-40) “nişanladık”
nişan olurdu (16.1-71) “nişan olurdu”
polısTe (21.1-19) “poliste”
vahşı (7.2- 108) “Vahşi”
vakıT (12.1-16) “vakit”
yanı (4.1-23) “yâni”

bäne (6.1-76,77) , (7.1-104), (14.1-83), (16.2-169) “bana”
kiräZ (14.2-128) “kiraz”
kiräz (8.1-56) “kiraz”
kiräZlēmiz (14.2-125) “kirazlarımız”
senä (16.2-155) “sana”

Bu ünlünün uzun biçimine de az da olsa rastlanır:

ā senlā (16.2-42) “insanlar”

esā s (16.2-142) “esās”

gā miyōñuz (17.1-200) “gelmiyorsunuz”

gā mesiñ (17.1-259) “gelmesin”

gā medim (19.1-39) “gelemedim”

sā miyōn(15.1-2) (15.1-15) (16.2-255) “ sevmiyorum”

sā dice (16.2-161) “sadece”

[e^ü]

Bu ara ünlü /e/ ünlüsünden /ü/ ünlüsüne doğru yuvarlaklaşarak seslendirilir.

ōle^ü ōle^ü (1.1-6) (1.1-115) “öyle öyle” ōle ōle^ü (5.2-53)

öte^ükünü (3.1-150)

[ò]

Bu ara ünlü /o/ ile /u/ arasında bir ünlüdür. GA’da birçok /o/ ünlüsü /u/ ünlüsüne değişmiştir. Bu ara ünlünün konumu u<o değişikliğinde ara safha olarak değerlendirilebilir. Bazı örneklerde de u<o değişikliğinin aksine o<u değişikliğinin arasında konumlandırılabilir.

Akar; Oğuzcanın ilk hecede geniş-yuvarlak ünlüleri sıklıklı tercih ettiğini, bu ünlülerin Kıpçakçada dar-yuvarlak olarak görüldüğünü, bölge ağzındaki bu tür daralmaların Oğuz-Kıpçak lehçeleri ile kuvvetli etkileşimi ile ilgili olduğunu söyler (Akar, 2013:50).

Türkçe Kelimelerde

bavbızōn (23.1-136) “bir tür sepet”²

bōrōsu (16.2-216) “borusu”

çōcū (2.2-106) “çocuğu”

çōcuKla (1.1-25) “çocuk ile”

çōcukluKda (19.2-8) “çocuklukta”

çōmaK (12.2-56) “çomak”

çōval (13.1-81) “”çuval”

gōcaK(20.1-67) “kucak”

gōcamıñkını (24.2-43) “kocamıñkını”

gōvuK(4.1-18) “kovuk”

geliyōr(9.2-38) “geliyor”

ō (1.2-131) (2.1-44) (3.1-54) “o işaret
sıfatı”

ōzman (13.2-18), (17.2-13) “o
zaman”

olyōr (9.2-37) “oluyor”

ōndan (3.1-140) “ondan”

ōnla (7.2-21)

ōnları(7.2-5)

ōnlāñ (1.2-11) “ onların”

önnarı (14.1-34) “onları”
önnā (5.2-1) “onlar”
önnāñ (11.2-23) “onların”
önnāñ (14.2-49) “onların”
önnāmıř (22.1-36) “onlarmış”
önuñ (7.1-39) “onun”
önuñdu (14.1-6) “onundu”
öraK (14.1-59) “orak”
öranıñ (5.2-63) “oranın”
örası (3.2-54) “orası”
örasını (9.2-18) “orasını”

Alınma Kelimelerde

berdōř (17.2-49) “berduş”
berdōřdum (12.1-76) “berduşdum”
çovallanyō (19.1-14) “çuvallanıyor”
ferdōn (4.2-60) “ferudun”
hudōT (5.1-15) “hudut”
ğorsuna (27.2-14) “kursuna”
isTanbōlda (1.2-138) “İstanbul’da”
mecbōr (22.1-48) “mecbur”
memnōn (26.1-79) “memnun”

[ú]

Hem Türkçe hem de alınma kelimelerde bulunan ara bir ünlüdür. Ölçünlü /u/ ünlüsünün daha önden ve ince söylenen bir biçimidir.

Türkçe Kelimelerde

tútún (17.1-15) “tütün”
tútún edyōz (17.1-11) “tütün ediyoruz”
bilmeK úcún (16.1-366) “bilmek için”
çúnku (23-1-48) “çünkü”
gúli (8.2-233) “hindi”³

örda (7.1-143)
órdan (10.1-197) “oradan”
ördu (17.1-246) “orada”
öre (14.2-35) “ora”
öruya (9.2-39) “oraya”
sığır öva (13.2-71) “Sığirova”
sığır övē (13.2-71) “Sığirovayı”
řò (5.2-59) “şu”
yōka (17.1-157) “yufka”
yòmuryōZ (27.1-123) “yoğuruyoruz”

meşğöl (5.1-44) “meşgul”
meřğöl olýōn (9.1-8) “meřgul
meřōr (2.1-140) “meşhur”
meřōrdu (16.1-107) “meşhurdu”
meřōrdu (2.1-123) “meşhurdu”
mōbbeT (22.1-17) “muhabbet”
nūfōs (4.2-3) “nūfus”
pōlis (1.2-125), (1.2-133) “polis”
temmōsda (12.1-60) “temmuzda”

Alınma Kelimelerde

usûlü (3.1-72,151,156) “usulü”
canâbü (3.1-122) “canâbü”
úmriye (3.1-128) “umreye”
usûlümüz (3.2-66) “usûlümüz”
usûlü(3.2-66) “usulü”
úmi’li (9.1-11) “ümitli”
allahúla (14.1-121) “allahüle”
vúcotu (5.2-71) “vücutu”

úmreye (14.1-140) “umreye”
ğadirölü (12.1-45) “kadrolu”
düşman (6.1-133) “düşman”
mecbûren (7.1-34) “mecburen”
çúman (15.1-349) “çimen”
umrúye (7.2-91) “umreye”
cúmla (8.2-225) “cümle”
cúvaP (14.2-31) “cevap”

[i]

GA’da /ı/ ile /u/ arasında sesletilen ara bir ünlüdür.

Türkçe Kelimelerde

bavbızon “bir tür sepet”(23.2-136)
bı (3.1-139) “bir”
bınuñ altına (16.2-184)
bırda (2.1-103) (2.2-123) (14.1-162)
bırdan (2.1.104) “burada”
çabıK (2.1-132) “çabuk”
çıbıymı(16.1-84) “çubuğumu”
çociK (5.1-125) “çocuk”
çoliğa (13.2-37) “çoluğa”

ıfaKTıK (16.1-78) “ufaktık”
ınnarı (19.2-9) “onları” taviKlāma
(19.2-54)
ırdan “oradan” (16.2-184)
odını (17.2-106) “ oduna”
tāpıyı (6.1-91) “tapuyı”
yamıK (1.2-101) “yamuk”
yavrim (14.1-197) (16.2-165) (16.1-23)

Alınma Kelimelerde

babıC (13.2-211) “papuç”
davıl (10.1-72) “davul”
davılcılā (10.1-136)
davılcılādan (2.2-62) “davulculardan”

dāvıllan (3.1-95) (10.1-161) “davul
ile”
davıllā (2.2-110) “davullar”
davıllālan (19.1-26)
fında” caKTa (7.1-9) “funducakta”

[å]

GA’da /a/ ünlüsünden /o/ünlüsüne doğru bir yuvarlaklaşma şeklinde sesletilen ara bir sestir. /a/ ve /o/ ünlüsü ses aralığında söylenen ünlüdür.

dåvıllan (3.1-95) “davul ile”

rusyåya (2.1-17) “rusyaya”

dåvuñ başında (19.2-68) “dağın başında”

[ĩ]

/i/ ünlüsü ile /ü/ ünlüsünün arasında sesletilen ara bir ünlüdür. GA’da az sayıda kelime tespit edilmiştir.

bĩ yo (6.1-201) (16.1-9) “bir kez”

çocuKĩmda (19.2-30)

çay çekē mĩn (2.2-37) “çay çekeyim mi?”

gız evĩ (17.1-210)

[ó]

/o/ ünlüsünün daha önden boğumlanan şeklidir. Hem Türkçe hem de alınma kelimelerde tespit edilmiştir.

ónce (2.2-88)

sañgólümlēne gesiñ (27.1-149) “aniden ölsün”

şarjór (4.1-41)

vücótuma (15.2-66)

yórúkana (6.1-49) “yürürken”

[ö]

Ölçünlü /ö/ ünlüsünün dar söylenen şeklidir. GA’da /ö/ ile /ü/ arasında boğumlanan ara bir ünlüdür.

böyü (11.1-101)

öñüne (1.1-42)

böyüK (11.1-102)

öñünü (1.1-41)

döveriz (9.1-117)

ömür (16.2-123)

kömē (28.1-85) “susam destesi”

özgār (17.2-126) “rüzgâr”

öñünde (1.1-43)

2.1.1.3 Kısa Ünlüler

Belli belirsiz duyulabilen ünlülerdir. Manisa Ağızları kitabında İlker bunu kaynak kişilerin hızlı anlatma isteğine bağlamıştır (İlker, 2014:78).

[ă]

bahăTTin karaca(17.2-73)

çırăyă (7.1-139) “çıraya”

mayăne (14.1-65) (21.1-59) “muayene”

oynă yădıĶ (21.2-49) “oynardık”

[ũ]

kokũyō (6.1-39) “korkuyor”

[ĩ]

çığĩrĩlyōdu (1.1-55)

[i]

çivĩt (5.1-199)

[ũ]

böyũn (17.2-188) “bugün”

dũñũgũrmũn (14.1-34) “dünürümün”⁴

2.1.1.4 Ünlü Uzunlukları

2.1.1.4.1 Birincil Ünlü Uzunlukları

Birincil ünlü uzunlukları birçok Türk dili araştırmacısının üzerinde düşündüğü bir konudur. Bu konu halen daha üstünde tam anlamıyla birleşilemeyen hususlar içermektedir. Türk araştırmacılar arasında bu konu hakkında en kapsamlı çalışmayı Talat Tekin yapmıştır. Tekin eserinin giriş bölümünde Radloff’un, Foy’un Grönbech’in, Gombocz’ın, Nemeth’in, Ramstedt’in, Poppe’nin ve birçok bilim adamının görüşlerini sıralar (Tekin ,1995:9-16).Çalışmasında tekin aslî uzunlukların Türkmen, Halaç ve Yakut Türkçelerinde korunduğundan bahseder (Tekin, 1995:38-85).

Korkmaz, “Batı Anadolu Ağızlarında Asli Vokal Uzunlukları” makalesinde bazı bölgelerin uzunluk bakımından karakteristik bir özellik taşıması, metinlerdeki kelimelerin nisbeten çokluğu, kısmen başka illerden derlenen toplanan kelimelere, arasına da diğer ağızlardaki kelimelere ve kısmen de Özbekçe Türkmence gibi

kelimelere uyması bunların kişisel bir kullanım olmayıp Eski Türkçedeki iddia edilen uzunlukların izleri olabileceği kanatnine neden olduğunu söyler (Korkmaz, 1953:200-201).

UA'da Gülsevin Tekin'in listesiyle tespit ettiği ünlü uzunluklarını karşılaştırmalı olarak verir (Gülsevin, 2020:36).

İlker MA'da bulduğu aslî uzun ünlüleri AT/ ET ve Türkmen Türkçesiyle karşılaştırmalı bir tabloda gösterir (İlker , 2017:82-86).

āl (10.1-143) “kırmızı”	yöl (13.2-207) “yol”
āl (13.2-238) “almak fiili emir”	yōru ³ du(5.1-238) “yoruldu”
ārenmiyō (17.1-261) “aranmıyor”	ēşimle (21.1-15) “eşimle”
āriyō (17.1-249) “arıyor”	yēre (15.2-176) (20.2-137) (23.2-129)
arsa yērine (11.1-2) “arsa yerine”	(26.1-33)“yere”
başğa yēre (10.1-90) “başka yere”	yēri (15.2-259) “yeri”
bēş (13.1-85) “beş”	yērinde (13.2-55) “yerinde”
bēzi (7.1-143) “bezi”	yērine (9.1-4) “yerine”
bōreK (14.1-108) (4.1-90) “börek”	yōr ³ m̃ (27.1-202) “yörügün”
çamıñ özünü (7.1-135) “çamın özü”	yōrū (20.2-130) “yürü”
dārılmasıñ (9.1-50) “darılmasın”	yōrūdemedi (25.1-51) “yürümedi,”
dērdiK (10.1-37) “derdik”	yōrūmedimden (13.1-61)
dērsiñ (9.1-5) “dersin”	“yürüyemediğimden”
gōzü (27.1-84) “gözü”	yōrūmem (13.1-62) “yürümem”
gōZüKyō (16.2-229) “gözüküyor”	yōrūvēdi (13.2-40) “yürüyemeyiverdi”
ōluña (15.1-203) “oğlunu”	yōrūye yōrūye (8.2-157) (27.1-151)
ōdüyō (11.2-76) “ödüyor”	“yürüye yürüye”
yōK (7.2-146) (10.1-146) “yok”	yōrūyō (23.1-48) “yürüyor”

2.1.1.4.2 İkincil Ünlü Uzunlukları

GA'da ikincil ünlü uzunlukları bir ünsüzün eksilmesi ya da hece eksilmesi sonucunda meydana gelmiştir. Alınma kelimelerde ise iki ünlü arasındaki akıcı ünsüzlerin erimesi ile ünlü uzaması görülür.

/ğ/ Ünsüzünün Düşmesiyle Oluşanlar

ayāniñ (3.1-137) “ayağının”	bākūrum (8.1-109) “bağkurum”

bālyōñ (9.1-91) “bağlıyorsun”
bālālā (5.2-60) “bağlarlar”
çīnedīñi (17.1-168) “çignediğini”
çīnemeceK (20.1-49) “çignemeyecek”
dūmesi (17.1-262) “düğmesi”
dūmesi (17.1-262) “düğmesi”
ōlene (10.1-173) “öğlene”
dōdum (9.2-2) “doğdum”
dōru (11.2-133) “doğru”
dōrusu (4.2-25) “doğrusu”
ōre³men (1.2-91) “öğretmen”
ōrenyō (1.2-56) “öğreniyor”
dēneK (8.1-162) “deynek”
dēneK(17.1-28) “değnek”
etem āñ (8.1-161) “Ethem Ağa’nın”
hamidōlu (1.2-1) “hamitoğlu”
kōKdīmizden (13.1-121)
“korktuğumuzdan”
kōKTūmuzdan (1.1-26)
“korktuğumuzdan”

/r/Ünsüzünün Düşmesiyle Oluşanlar

asgēden (18.2-6) “asgerden”
atā (1.1-12) “atar”
ayā (8.1-137) (17.1-189) “ayar”
ākada (5.2-58) “arkada”
ākadeş (9.2-6) “arkadaş”
ākalandan (1.1-20) “arkalarından”
ākalāmıza (8.2-12) “arkalarımıza”
āpa (8.1-57) “arpa”
barabar (14.2-106) “berâber”
barabā (8.2-60) (9.2-5) “berâber”
barbā (13.2-194) “berâber”
bazā (13.2-6) “pazar”

ōcāñ (1.1-27) “ocağın”
īne (4.1-128) “iğne”
īnelēmizi(13.1-121) “iğnelerimizi”
īnē (13.1-119) “iğneyi”
sādıcım (15.2-101) “sağdııcım”
sālam (3.1-131) “sağlam”
sālamsıñ (13.2-15) “sağlamsın”
sālıK(13.1-115) “sağlık”
sālıK(28.1-23) “sağlık”
sālı³lı (4.1-119) “sağlıklı”
sālimiZ (18.2-31) “sağlığımız”
ālıyanıñ malı (1.2-102) “ağlıyanın malı”
ūraşcez (13.2-47)
ūraşdıK(4.1-14) “uğraştık”
ūreşyōm (17.2-151)
ārımasıñ (15.2-256) “ağrımasın”
ārısı (11.1-146) “ağrısı”
yācı bedir (13.2-93) “Yağcı Bedir”
yāmır (4.2-53) “yağmur”

beşē(1.2-110) “beşer”
bōşlānı (1.2-66) “borçlarını”
bunnāñ (1.1-10) “bunların”
bübē (13.2-135) (8.1-175) (17.1-84) “biber”
bādaK(19.1-29) “bardak”
bādā (8.1-222) “bardağı”
bāmaKlā (14.1-138) “parmaklar”
bāmāñ (4.1-76) “parmağın”
bāmāmızı (1.1-5) “parmağımızı”
bāmāmızı (1.1-5) “parmağımızı”
bāmāmızla (1.1-6)

bāmāmızla (1.1-6) “parmağımızla”
çezē (8.2-18) “çözer”
çōba (8.1-93) (8.1-94) “çorba”
çōbasını (9.1-42) “çorbasını”
çocuḲlā (1.1-4)
çādaḲda (13.1-25) “çardakta”
çādaḲda (8.2-220) “çardakta”
çāşı (26.1-45) “çarşı”
dō^rt (7.1-3)
dōt (5.1-184) “dört”
ḡadā (1.1-11) “kadar”
ḡadā (10.1-108) “kadar”
ḡalīdım (26.1-67) “kalırdım”
ḡīdā (20.1-31) “kadar”
ḡıyādın (1.1-23) “kıyardı”
ḡādeşiz(1.1-2)
ḡādeşTiK (1.1-22) “kardeşlik”
ḡānımdan (14.1-192) “karnımdan”
duvā (8.1-148) “duvar”
dūñnlēde (1.1-18) “düşünlerde”
dēs (1.2-83) “ders”
dēsi (27.2-18) “dersi”
edēdi (1.1-16)
gōcez (13.1-105) “göreceğiz”
gōdüm (1.2-122)
gōdüm(16.1-10) “gördüm”
gōmüyō (27.1-156) “görmüyor”
gōmüyōdu (1.1-17) “görmüyordu”
gōse (1.1-16) “görse”
gidēse (1.1-21) “giderse”
gözē (17.1-106) “gözer”
gözēlen (13.2-178) “gözerle”
güdēdi (1.1-4)
gēce³lē (8.2-52) “gelecekler”

habā (5.1-158) “haber”
habā (8.1-157) “haber”
hāman (2.2-105) “harman”
hē bireri(13.1-29) “her biri”
hēkesi (5.1-8)
hēkeziñ (11.2-42) “herkesin”
hē^rkes(1.2-74)
kōḲduḲ (8.1-60) “lorktuk”
kōḲTūmuzdan (1.1-26)
“korktuğumuzdan”
kōkduḲ(2.2-34) “korktuk”
kōkuden (16.1-75) “korkudayım”
kāşılādıḲ(12.2-76) “karşıladık”
kāşıya (2.2-110) “karşıya”
kēpiş (13.1-77) “kerpiç”
misāfirlē (1.1-25) “misâfirler”
mēdibeniñ (10.1-14) “merdivenin”
ōtülürdü (27.2-150) “örtülürdü”
ōtüyōdu (1.1-60) “örtülüyordu”
ortalādan (1.1-3) “ortalardan”
īsannādan (1.1-22) “insanlardan”
ōtası (9.1-118) “ortası”
ōtasında (13.1-204) “oetasında”
özḡāda (13.2-198) “rüzgârda”
özgē (5.1-196) “rüzgar”
pōtakal (13.2-159) “portakal”
pāça (9.1-58) “parça”
pērīz (18.1-32) “perhiz”
sefē (8.1-222) “sefer”
silēdiK (1.1-6) “silerdik”
şekē (14.1-130) (22.1-154) “şeker”
şekēli (27.2-158) “şekerli”
şeytan çāpması (17.1-266) “şeytan çarpması”

tekrā (1.1-21) “tekrar”
tekrā (3.2-9) “tekrar”
tīmā (13.2-178) “tumar”
tōbāñ (13.1-195) “torbanın”
tāla (8.1-200) “tarla”
tālada (2.1-29) “tarlada”
tālādēken (17.1-178) “tarladayken”
tālē (17.1-150) “tarlaya”
tāna (20.1-73) “tarhana”
tātīnyōlā (16.1-115) “tartınyorlardı”
tēs (14.1-176) “ters,yanlış”
tēsi (12.1-58) “hayvan tersi,gübresı”
tēzi (9.1-6) (27.1-73) “terzi”
tēzilē (8.1-151) “terziler”

/y/ Ünsüzünün Düşmesiyle Oluşanlar

abē (9.1-64)
āmā (1.1-17) “almaya”
āṣa (8.1-188) “ayşe”
bōle (1.1-5) “böyle”
bölü (17.1-100) “böyle”
buydē (13.1-53) “buğday”
dēmīlē (14.1-33) “deymiler”
dēze (13.1-13) “teyze”
dēzeñ (8.1-155) “teyzen”
ePē (20.1-45) “epey”
ğolē (16.2-99) “kolay”
ğāri (1.1-16) “gayri”
ğārin (14.2-8) “gayri”
gezmē (1.1-21) “gezmeye”
hōlü (17.1-93) “öyle”
işēleri (16.1-12) “şeyleri”
kō (9.1-74) “köy”
kō 9.1-74 “köy”

ādıcıñ içine (1.2-4) “ardıcın içine”
vā (1.1-1) “var”
vē(16.1-41) “ver”
vēgi (5.1-8) “vergi”
vēmem (16.2-77) “vermem”
vēmēdi (14.2-102) “vermedi”
yapāka (8.2-23) “yaparken”
ēke³lē (27.1-179) “erkekler”
yōğan (13.1-50) “yorgan”
yīmbeşe (9.1-36) “yirmibeşe”
yīmbeşTen (9.1-39) “yirmibeşten”
yādım (15.1-442) “yadım”
yēde (1.2-76) “yerde”
yēlere (17.1-219) “yerlere”

kōde (27.2-177) “köyde”
kēfi (15.1-182) “keyfi”
mīdemde (16.2-39) “miydemde”
ōle (1.1-13)
ōle^ü ōle^ü (1.1-6) “öyle öyle”
ōlü (17.1-121) “öyle”
pēnir (6.1-216) (20.2-204) “peynir”
rehmeT ilesiñ (15.1-261) “rahmet
eylesin”
rāmeT ilesiñ (13.1-100) “rahmet
eylesin”
sa³mā (8.2-81) “satmaya”
sōle (15.1-438) “şöyle”
sōledīmi (17.1-192) “söylediğimi”
sōlemiyen (9.1-66)
sōliyem (1.2-2) “söylüyeyim”
sēreK (17.1-141) “seyrek”
şē (1.1-16) “şey”

tāladēken (17.1-178) “tarladayken”

zēneP (13.1-95) “Zeynep”

/l/ Ünsüzünün Düşmesiyle Oluşanlar

/l/ ünsüzünün düşmesi ile oluşan uzunluklar Gördes Ağzı için karakteristik bir özellik göstermektedir.

ādı(16.1-47) “aldı”

gēdi (1.1-13)” geldi”

ā³ları (15.1-142) “altları”

gēme (27.1-22) “gelme”

āmā (1.1-17) “**almaya**”

gēmiyōñuz (1.1-26)” gelmiyorsunuz”

āsam (26.1-45) “alsam”

kākceKlē (27.2-87) “kalkacaklar”

āsiñ (13.1-91) (9.2-64) “alsın”

kākmaZsa (9.1-86) “kalkarsa”

gāmaceK (7.1-170) “kalmayacak”

kāKdım (9.1-83) “kalktım”

gāmazdı (1.1-23) “kalmazdı”

ōdu (1.1-13) “oldu”

gē (1.2-123) (8.1-184) (13.1-83) “gel”

ōduK (2.1-12) “olduk”

gēce³lē (8.2-52) “gelecekler”

ōmaz (1.1-9) “olmaz”

gēceK (26.1-7) “gelecek”

sōle (7.1-92)

Ön Damak /k/ Ünsüzünün Düşmesiyle Oluşanlar

ēsiK_eTTiñ (24.2-87) “eksik ettin”

yūseK (16.1-23) “yüksek”

ēşi (23.2-115) “ekşi

yūseK yūseK (1.1-55) “yüksek

ölce min (15.1-252) “ölecek miyim?

yüksek”

öldünē (16.2-184) “öldünek,ölünce”

yūsüK (1.2-65) “yüksük”

sorcēseñ (9.1-123) “soracaksan”

Şu örnekler “-acAk” gelecek zaman ekindeki “k”ünsüzünün eksilmesiyle oluşmuştur:

n_eTcēseñ (8.2-119) “ne edeceksen”

kopcēse (7.2-183) “kopacaksa”

ōcēse (7.2-182) “olacaksa”

dēcēdim (7.2-182) “diyecektim”

Arka Damak /k/ Ünsüzünün Düşmesiyle Oluşanlar

āşamlı sabahlı (16.2-32) “akşamlı
sabahlı”

āşama (9.1-43) “akşama”

āşamı (7.1-154) “akşamı”

çocūlan (16.2-135) “çocukla”

/v/ Ünsüzünün Düşmesiyle Oluşanlar

ēmiZ (13.1-70) “evimiz”

ēmiz (16.1-35) “evimiz”

ēmize (14.1-29) “evimize”

sēmezdım (14.2-37) “sevmezdim”

tōbe (16.1-207) “tövbe”

yōmiyemizi (8.2-20) “yevmiyemizi”

yōmiyē (3.1-43) “yevmiyeye”

/n/ Ünsüzünün Düşmesiyle Oluşanlar

īsan (17.2-52) “insan”

īsanlādan (1.1-22) “insanlardan”

īsanımız (15.1-355) “insanlarımız”

īşallah (2.1-44) (15.1-304) “inşallah”

īşallah 828.1-42)

sōra (4.2-4) “sonra”

/h/ Ünsüzünün Düşmesiyle Oluşanlar

āmaTlar (12.1-109) vyo. “Ahmetler”

ēfen “(16.1-59) “ehven”

ğāvaltı (9.1-84) “kahvaltı”

ğāve (9.1-76) “kahve”

ğāve (9.1-76) “kahve”

ğāveden (27.2-179) “kahveden”

imamātibīn (1.2-82) “imam hatibin”

māfeTTilē (25.1-48) “mahvettiler”

māsülleri (22.1-2) “mahsülleri”

māşerin (13.1-105) “mahşerin”

mēmed efendi (10.1-185) “Mehmet
Efendi”

rāmeT (13.1-100) “rahmet”

sabālē (17.2-84) “sabahleyin”

tarāna (12.1-24) “tarhana”

tāmin edyōz (11.2-27) “tahmin
ediyoruz”

tāTdanıñ ucu (8.2-138) “tahtanın ucu”

/f/ Ünsüzünün Düşmesiyle Oluşan

ōkesini (20.2-22) “öfkesini”

2.1.1.4.3 Hece Büzülmesi ve Kaynaşmalarla Oluşan Uzunluklar

GA’da /ğ/, /y/, /h/ ve /r/ ünsüzleri bulunan hecelerde tespit ettiğimiz bir durumdur.

alacē (13.1-51) “alacayı”

anacīm (8.2-37) “anacığım”

anlattīnda (3.1-4) “anlattığında”

annesē (11.1-27) “annesigil”

aşgerlī (12.1-25) “askerliği”

aşā (3.1-4) (7.1-160) “aşağı”

aşādākı (13.1-74) “aşağıdaki”

ayrī (3.1-1) “ayrığı”

ayā (22.1-150) “ayağı”

ayāmda (5.2-104) “ayağımda”

ayānı (17.1-217) “ayağına”
 başladı gün (1.1-34) “başladığı gün”
 be³mez toprā (17.1-171) “pekmez
 toprağı”
 birli (18.2-13) “birliği”
 böbē (8.1-193) “bebeğı”
 bölünde (5.1-15) “bölüğünde”
 böyüP (17.1-60) “büyüyüp”
 bursa yörī (13.1-169) “Bursa Yörüşü”
 burē (1.1-24) (1.1-91) “buraya”
 buydē (13.1-53) “buğdayı”
 bādā (8.1-222) “bardağı”
 bāmāmızı (1.1-5) “parmağımızı”
 bāmāmızla (1.1-6) “parmağımızla”
 büyüM (2.1-4) “büyüğüm”
 bēki (17.1-161) “beriki”⁵
 bēkine (8.1-138) “berikine”
 bēm (13.1-219) (13.1-219) (14.1-65)
 (16.1-89)(16.2-6) “benim”
 cePhānelīni (1.2-6) “cephāneliğini”
 çıkce (17.1-244) “çıkacağı”
 çıkincā (1.1-93) “çıkıncaya”
 çıkāmā (10.1-124) “çıkarmaya”
 çiçe (10.1-148) “çiçeğı”
 çobancılı (7.2-7) “çobancılığı”
 çocinne (5.1-155) “çocuğuyla”
 çocūnkuları (1.1-100) “çocuğunkileri”
 çolī çocī (9.2-20) “çoluğu çocuğu”
 çolīñ çocīñ (17.1-10) “çoluk çocuğun”
 çolimizi çocimize (17.1-195)
 “çoluğumuza çocuğumuza”
 çolīni çocīni (21.1-118) “çoluğunu
 çocuğunu”

çolūmuza çocuğuza (2.2-85)
 “çoluğumuza çocuğumuza”
 çomā (12.1-54) “çomağı”
 çininde (15.1-275) “çiğininde”
 çininde (15.1-275) “çiğninde”
 çārır 9.1-11 “çağırır”
 döşē (8.2-141) “döşeğı”
 durdūñuz 8.1.2-75) “durduğunuz”
 dānıK (3.2-55) “dağınık”
 dē (17.1-264) “diye”
 dēl (13.1-228) (5.1-200) “değil”
 dēlse (1.2-104) “değilse”
 dēnce (8.1-156) “deyince”
 dēveryōz (20.1.12) “deyiveriyoruz”
 e³mē (15.1-14) “ekmeğı”
 ellēne (1.1-47) (8.1-216) “ellerine”
 eskī (9.1-41) “eskiye”
 eşşē 9.1-77 “eşşeğı”
 eşēmiz (8.2-86) “eşegimiz”
 etēnde (10.1-14) “eteğinde”
 evlendimde (17.2-62) “evlendiğimde”
 evlilī (3.2-55) “evliliğı”
 evlēnde (8.2-25) “evlerinde”
 fasillē (8.2-41) “fasulyeyi”
 gōdīmiz (17.1-21) “gördüğümüz”
 genşlīmde (9.1-16) “gençliğimde”
 gerçēni (17.1-20) “gerçeğini”
 ğī (14.1-145) “kız”
 ğara dayēñ (1.2-32) “kara dayının”
 ğaTlancēñe (18.2-17) “katlanacağına”
 ğavraladī zaman (17.1-113)
 “kavraladığı”
 ğayacī (17.1-207) “Kayacık’a”
 ğaynā (1.2-86) (7.2-137) “kaynağı”

ğazdī (7.2-25) “kazdığı”
 ğā (1.1-103) “gayrı”
 ğā (9.1-112) “gayrı”
 ğāñ (13.1-4) “gayrı”
 ğāları (16.1-115) “karıları”
 ğālāda (16.1-15) “karılarda”
 ğānını (5.1-208) “karnını”
 ğāsı (25.1-58) (8.1-50) (8.1-53) “karısı”
 ğāsını (16.2-30) “karısını”
 ğocā (12.1-7) “kocaya”
 ğucāma (16.1-66) “kocağıma”
 ğulāna (4.1-136) “kulağına”
 ğuruldīle (9.2-25) “kurulduğıyla”
 ğölēne (8.2-199) “götlerine, arkasına”
 ğü³mē (10.1-24) “gütmeye”
 hallā (12.1-122) “Halil Ağa”
 hazırlī (11.2-98) “hazırlığı”
 hazırlī (17.1-153) “hazırlığı”
 hurē (8.2-137) “huraya”
 ıṣṣ Kālē (17.2-31) “Şeyhyayla’ya”
 ibrām (14.2-24) “İbrâhim”
 illēñ (8.2-25) “ellerin”
 işcēseñ (13.2-165) “içeceksen”
 işlēnde (5.1-143) “içlerinde”
 karnē (11.1-5) “karneyi”
 keki (5.1-142) “kekiği”
 kādı (20.2-49) “kağıdı”
 kına gecelēnde (1.1-48) “kına gecelerinde”
 kınāñ içine (17.1-217) “kınanın içine”
 kınē (8.1-215) “kınayı”
 koltīnde (19.2-24) “koltuğunda”
 kötilī (27.1-233) “kötülüğü”

küçū (9.1-108) “küçüğü”
 küñāñ (15.2-297) “günahın”
 kütūn (10.1-162) “kütüğün”
 mācırīñ ōdī (13.1-168) “muhâcirin olduğu”
 namazlāmızı (9.2-44) “namazlarımızı”
 nerē (1.1-125) (10.1-186)
 ōceK (8.2-168) “olacak”
 ōcāñ (1.1-27) “ocağın”
 ōdī (3.1-128) “olduğı”
 ōdī (9.2-78) “olduğı”
 oldī zaman (17.1-160) “olduğı”
 oldīnden (17.1-20) “olduğundan”
 olmadīne (18.2-4) “olmadığına”
 onuñ ūfā (13.1-98) “onun ufağı”
 īnē (13.1-119) “iğneyi”
 öldünū (12.1-2) “öldüğünü”
 öldēnde (12.1-6) “öldüğünde”
 parē (2.2-77) “parayı”
 raḡTsızlī (4.2-44) “rahatsızlığı”
 sabā (8.2-103) “sabaha”
 sōledīmi (17.1-192) “söylediğimi”
 senē (9.1-41) “seneye”
 sıḡır ovē (13.1-168) “sığır ovaya”
 sō (2.2-55) (9.2-9) (10.2-204) (13.1-225) “sonra”
 sī³ memiz (23.2-110) “seyirtmemiz”
 sofrē (3.1-35) “sofrayı”
 sopē (13.2-169) “sopayı”
 sā^bsız (19.2-27) “sahipsiz”
 sāP (27.1-74) “sâhip”
 sēñ (9.1-49) (16.1-211) (19.1-21) “senin”
 şēlēñ (2.1-46) “şeylerin”

şēm (16.2-40) (28.1-33) “şeyim”
şēre (18.1-19) “şehir”
tavīm (21.1-56) “tavuğum”
tobē (13.1-195) “torbayı”
tōmu (17.1-66) “tohumu”
toprā (5.1-8) “toprağı”
tālē (17.1-150) “tarlaya”
tāna (9.1-42) (15.1-130) “tarhana”
türkiyē (2.1-35) “türkiyeyi”
tütüncülū (18.2-7) “tütüncülüğü”
uncāz (8.1-157) “oncağız”
ābeñ (8.2-60) “ağabeyin”
ābem (1.1-8) “ağabeyim”
ācızlīm (8.2-44) “âcizliğim”
ürēP (17.1-59) “üreyip”

üslēne (17.1-234) “üstlerine”
yaPdīm (2.1-14) “yaptığım”
yarē (5.1-143) “yarayı”
yaşındēm (12.1-1) “yaşındayım”
yaşlānda (10.1-27) “yaşlarında”
yatādır (17.1-210) “yatağıdır”
yazī (27.1-82) “yazıyı”
yemenilēñ (10.1-139) “yemenilerin”
yimē (1.1-24) “yemeye”
yimēni (13.1-224) “yimeğini”
yörü³lēñ (8.2-180) “Yörüklerin”
yukā (7.1-195) “yukarı”
yūrūduK (13.2-218) “yoğururduk”
yān (6.1-7) “yarın”
yüsū (17.2-95) “yüsüğü”

Aslî iki ünlünün yan yana bulunduğu alınma kelimelerde ünlü çatışmasına engel olmak için iki ünlü bir uzun ünlü meydana getirir:

āleden (17.1- 48) “aileden”
itfāye (11.2-69) “itfaiye”
mālesef (5.1-100) “maalesef”

māyane (13.2-17) “muayene”
sāT (2.2-25) “saat”

Şu kelimelerde ölçünlü dilde uzun ünlülü olan bazı kelimelerin uzun ünlüsü kısa söylenmiştir:

bazı (17.1-126) (21.2-23)
bazına (5.1-119) “bazısına”
beleñi (18.1-39)(13.2-257) “belânı”
evlādım (13.1-82) “evlâdım”
evlādım (13.1-82) “evlâdım”
halime (16.2-70) “hâlime”
hayatım (19.1-2) “hayâtım”
mahna (13.1-103) “bahâne”
mavı (27.1-179) “mâvi”

saten (13.1-171) “zâten”
satı (2.2-38) “zaten”
vadesi (13.1-114) “vâdesi”
yanı (7.1-110) “yâni”
yarana (13.1-201) “yârene”
yaranı (10.1-156) “yâreni”
zatı (8.2-118) “zaten”
zatın (20.2-4) “zâten”

Bazı Türkçe kelimelerde hece büzülmesi, kaynaşma veya ünsüz eksilmesine rağmen ikincil ünlü uzunluğu ortaya çıkmamıştır.

aşāda (27.2-55) “aşağıda”
baya (9.1-64) “bayağı”
çikin(16.2-80) “çirkin”
gömesiñ (6.1-221) “görmesin”
gömüyōlā (21.2-44) “görmüyorsun”
gömyoñ (17.1-10) “görmüyorsun”

göstemesiñ (17.1-22) “göstermesin”
ilēde (15.1-254) “ileride”
ilēden (9.2-12) “ileriden”
kokyōn (28.1-70) “korkuyorum”
ōle (23.2-6) “öyle”
samsaḲ (6.1-232) “sarımsak”

2.1.1.5 İkiz Ünlüler

İki ünlünün yan yana gelmesine diftong denir ve Türkçede diftong bulunmaz (Ergin, 2013: 64-65). Birincil ikiz ünlüler alınma kelimelerde, ikincil ikiz ünlüler ise ünsüz eksilmesiyle Türkçe kelimelerde de karşımıza çıkar.

2.1.1.5.1 Birincil ikiz Ünlüler

Birincil ikiz ünlü Türkçeye başka dillerden gelmiş alınma kelimelerde karşımıza çıkar. Bu durumdan başka ünlü ile biten bir kelime ile ünlü ile başlayan bir kelimenin birleşik kelime oluşturduğu birleşik Türkçe kelimelerde de ikiz ünlü görülür.

2.1.1.5.1.1 Eşit İkiz Ünlüler

[aḁ]

kanaḁT (5.1-225) “kanaat”
ortaḁsyadan (22.1-13) “Orta Asyadan”
saḁTlīna (6.1-104) “saatliğine”
saḁTlarca (6.1-61) “saatlerce”

saḁTlāda (2.2-21) “saatlerde”
saḁTlēnde (2.1-55) “saatlerinde”
saḁTTe (16.2-20) “saatte”
zanaḁTkār (20.2-103) “zanaatkâr”

[āḁ]

cezāḁvini (17.2-29) “cezaevine”

[ü]

sijrTēn (7.1-5) “Siir’ten”

sijrTe (7.1-7) “Siirt’e”

2.1.1.5.1.2 Alçalan İkiz Ünlüler

[aḁ]

ajle (11.2-17) “aile”

ajlemiñ (23.2-89) “ailemin”

[āḁ]

dāḁre /10.1-16) “dâire”
ājT (9.2-84) (22.1-85) “ait”

vesāḁtlē (5.1-93) “vesâitle”

2.1.1.5.1.3 Yükselen İkiz Ünlüler

[uɑ]

bedduasından (16.1-186)

“bedduasından”

bedduayı (1.1-111) “bedduayı”

duāla (5.2-92) “duayla”

duālāmız (21.1-124) “dualrımız”

duāmızı (17.1-195) “duamızı”

[iɑ]

beñliǵali (5.1-59) “Benliali”

beñliǵeli (5.1-59)

tabiaT (4.2-7) “tabiat”

[oɑ]

ǵoatira (14.1-63) “guatr”

poan (20.2-48) “puan”

[eo]

jeoloji (10.1-199) “jeoloji”

duası (17.1-214) “duası”

duasından (16.1-186) “duasından”

duā (4.1-118) “dua”

muamber (27.2-91) “Muammer”

puannan (2.2-66) “puan ile”

rabiǵnıñ (27.2-57) “Rabianın”

takaǵolları (23.1-19) “Takaoğulları”

2.1.1.5.2 İkincil İkiz Ünlüler

Ünsüz eksilmesi neticesinde ortaya çıkan ikiz ünlülerdir.

1.1.1.5.2.1.Eşit İkiz Ünlüler

[aɑ]

baa “8.2-232) “bağa, kaplumbağa”

dayaa (16.1-87) “dayağı”

ǵaPlumbaǵa(18.2-22) “kaplumbağa”

ǵaynaa (7.1-159) “kaynağa”

kaanı (9.1-106) “kağrı”

maǵalle (7.2-129) “mahalle”

maǵallede (16.2-3) “mahallede”

maalle (7.2-169) “mahalle”

[ee]

dünürlee (19.1-20) “dünürlüğe”

maallede (10.1-9) “mahalde”

maallesı (7.1-216) “mahallesı”

maara (7.2-109) “mağara”

nikaa (11.2-123) “nikaha”

raaTsız (4.2-45) “rahatsız”

rāasıZ (5.1-173) “rahatsız”

veli aa (27.2-7) “Veli Ağa”

zonguldaa (7.1-13) “zonguldak’a”

gittineç (8.1-119) "gittiğine"

erkeğ (17.1-232) "erkeği"

[ü]

giTTiü (17.1-58) "gittiği"

memeT dayü (16.2-87) "Mehmet dayıyı"

kesdiü (16.2-102) "kestiği"

[u]

bel fitü (16.2-40) "bel fitiği"

çıra çıra (13.1-205) "çııra çııra"

çıbıyı (16.1-84) "çubuğumu"

ğırlı (16.1-134) "kıtlığı"

giTTiü (17.1-58) "gittiği"

hazırlı (4.1-96) "hazırlığı"

yimeK barsü (16.2-126) "yemek bağırsağı"

namazlaü (17.1-37) "namazlağı"

seracılı (2.1-93) "seracılığı"

sır (18.1-8) "sığır"

sırlar (7.2-165) "sığırlar"

varlı (16.2-5) "varlığı"

yattü (16.2-103) "yattığı"

[uy]

çocuü (16.1-120) "çocuğu"

çoluynu çocuynu (16.2-31) "çoluğunu
çocuğunu"

furduü (16.2-102) "vurduğu"

hurulduında (16.2-44)
"vurulduğunda"

[üü]

GA'da "düğün" kelimesinde yaygın olarak görölmektedir.

böyüüm (16.1-83) "büyüğüm"

böyüüz (13.1-78) "büyüğüz"

düüm (10.1-49) (10.1-40)

düün (4.1-24) "düğün"

düün (5.2-53) (1.1-90) "düğün"

düüncüler (12.2-71) "düğüncüler"

düünlēde (4.1-86)

düünnē (10.1-79) "düğünler"

düünnē (27.1-161) "düğünler"

düünnēde (10.1-160) "düğünlerde"

düünnēmiz (21.1-83) (21.1-129)

düünü (11.1-10) "düğünü"

düünü (3.2-10) "düğünü"

düünü (5.2-56) "düğünü"

düünümüz (2.2-53) "düğünümüz"

düününde (27.2-167) "düğünde"

düünneri (17.2-84) "düğünleri"

güüme (26.2-33) "güğüme"

küçüüm (16.2-30) "küçüğüm"

müdürlüü (4.2-7) "müdürlüğü"

püştüü (16.2-102) “büçtüğü”

tüşüü (16.2-10) “düşüğü”

[öö]

bizim köölü (16.2-213) “bizim köylü”

üüyüdin (16.1-98) “üğeydin”

köölere (16.2-51) “ köylere”

2.1.1.5.2.1 Alçalan İkiz Ünlüler

[aı]

aıcı (17.1-84) “ağacı”

aır (16.2-14) “ağır”

aır (6.1-51) “ağır”

aırlıK (7.2-3) “ağırlık”

baımız (17.1-164) “bağımız”

çayrmışlā (17.1-63) “çağırılmışlar”⁶

kaıT (17.1-51) “kağıt”

saımda (16.2-10) “sağımda”

[eı]

deıl (2.2-32) (7.2-210) (10.1-12)

(18.2-84) “değil”

deıldı (16.1-132) “değildi”

deıldin (16.2-142) “değildi”

deışıK (10.1-216)

şeır (16.2-55) “şehir”

yöreılde (27.2-31) “Yüreğil’de”

yöreıldeki (16.2-31) “Yüreğil’deki”

zeır ali (12.1-70) “Zehir Ali”

[ou]

doımluyum (4.2-4) (12.2-1) (20.2-1)

doımluyun (28.1-1) “doğumluyum”

doımlu (10.1-207) (25.1-1)

soıK (22.1-87) (7.2-60) (20.1-

18) “soğuk”

boılduK (16.2-241) “boğulduk”

doırduK (16.2-242) “doğurduk”

yoırTlu (17.1-294) “yoğurtlu”

[öü]

köü (5.1-57) “köyü”

köüñ (17.2-84) (10.1-70) (17.2-

84) “köyün”

köümüzde (15.1-396) “köyümüzde”

köümüzüñ (7.1-159) “köyümüzün”

köümüzüñ ismi (5.1-58) “köyümüzün ismi”

köünden (20.2-126) “köyünden”

ulgā köünden (13.2-84) “Ulğar

Köyünden”

[oa]

soğandır (7.1-156) “soğandır”

boğazları (17.1-273) “boğazları”

2.1.1.5.2.2 Yükselen İkiz Ünlüler

[**u**]

çobannıa (19.2-10) “çobanlığa”

ğadālīa (19.1-49) “kadarlığa”

[**u**a]

muabbet (9.1-75) (11.2-140) (7.2-51)

çocuā (14.1-53) “çocuğa”

tohumunu (10.1-212) “tohumunu”

[**ü**]

müendis (7.2-150) “mühendis”

kütüē (13.1-7) “kütüğe”

müendizi (4.2-7) “mühendisi”

yüzüē (19.1-21) “yüzüğe”

[**i**e]

aricīlē (17.1-180) “arıcılığa”

dejšdirdi (10.1-245) “değiştirdi”

boççīē (2.2-115) “bohçaya”

cīē (16.2-66) “ciğer”

dejšiKlen (10.1-217) “değişikle”

odiē (5.1-95) “odaya”

[**ö**]

köē (17.2-43) “köye”

2.1.1.6 Ünlülerde Ses Değişmeleri

Türk dilindeki kalınlık-incelik uyumu tarihî süreç içinde aslî bir uyum olarak karşımıza çıkmıştır. Özellikle kalınlık-incelik uyumunu tesis etmek için GA’da kelimelerde hem ilerleyici hem de gerileyici benzeşme olmuştur.

2.1.1.6.1 Ön Ünlülerin Art Ünlülere Değişmesi

Kelime Tabanlarında Değişme

Özellikle alınma kelimeler GA’da Türkçenin ses sistemine uygun hale gelir.

İlerleyici Benzeşme

acamı birli (18.2-13) “acemi birliği”

āşā (3.1-116) (3.1-119) (8.1-

acamlıK (15.1-81) “acemilik”

187) “Ayşe”

acamlā (8.1-174) (3.1-16) (9.2-9)

āşā abalā (17.2-10) “Ayşe ablalar”

“acemiler”

apdas (8.2-136) “abdest”

akılā (16.2-255) “Akile”

baççada (15.1-98) (8.2-12) “bahçede”

alī ağanıñ (8.2-203) “Ali Ağa’nın”

barabā (8.2-60) (8.2-222) (9.2-5)

âcızlīm (8.2-44) “âcizliğim”

“berâber”

āmaT (5.1-148) (16.1-214) (13.2-131)

baTcalā (17.1-151) “bahçeler”

(8.1-53) (7.2-181)

baTcalādan (17.1-153) “bahçelerden”

bi ğayra³la (14.2-12) “bi gayretle”
cāmīlānā (13.2-124) “cāmilerine”
dana (1.1-97) “tâne”
dana (13.2-79) (16.2-206) “tâne”
fakır (8.1-197) “fakir”
ġayva (8.1-160) “kahve”
ġayvasını (16.2-146) “kahvesini”
ġayvālā (17.1-208) “kahveler”
habar (5.1-152) (7.2-182) vyo. “haber”
habarı (16.2-156) “haberi”
habā (1.2-109) “haber”
habā (5.1-154) “haber”
hana (1.1-81) (3.1-12) vyo. “hani”
hanı (3.1-39) (15.1-186) “hani”
hatce ablam (8.2-188) “Hatice ablam”
hatcā (5.1-102) “Hatice”
hazratı (7.2-104) “hazreti”
helēl ōsuñ (8.1-214) “helâl olsun”
hācar (1.2-84) “Hâcer”.
korahı üsen (16.2-147) “Koreli
Hüseyin”
mavı (27.1-179) “mâvi”
mācır (7.2-210) (7.2-212) “muhâcir”

Gerileyici Benzeşme

cazasını (16.1-189) “cezâsını”
cazāñı (5.2-96) “cezânı”
cazâsı (3.1-124) “
cıġara (1.1-77) “sigara”
deli ibrām (16.2-3/4) “Deli İbrahim”
falan (11.2-45) “fılan”
fistanları (14.1-16) “fistanları”
halâl ed (16.2-140) “helâl et”
hapıza (14.1-40) “hapise”
ıstanbol (12.2-44) “İstanbul”

māpusānē (2.2-54) “hapishâneye”
māsıl (5.1-82) “mahsül”
māsılı (5.1-72) “mahsülü”
n ācaP (16.1-188) “ne+ acep”
nana (1.1-105) (21.2-50) “nâne”
poşaTTa (16.2-63) “poşette”
santım (22.1-166) (11.2-65) “santim”
satı (2.2-38) (2.2-46) (2.2-121) “zâten”
satın (7.2-197) “zâten”
satran (6.1-155) “saten”
sābına (5.2-50) “sahibine”
sātan (14.1-182) “zâten”
sāti (16.1-213) “zâten”
vakı³ları (13.2-124) “vakitleri”
yarana (13.1-201) yârene”
yaranı (10.1-156) “yâreni”
zatan (174.1-260) “zâten”
zaTan (7.1-29) “zâten”
zatı (7.1-189) (16.2-148) “zâten”
zulüm (8.1-162) “zulüm”
zâtı (13.2-2) “zâten”
zâtı (16.2-50) “zâti”

ıstanboldan (17.1-303) “İstanbul’dan”
mafāT_eTTi (16.2-149) “vefat etti”
marağlıyım (12.2-27) “meraklıyım”
nışan (17.1-26) “nişan”
nışan (3.2-12) “niaşan”
nışanlandığ (8.2-205) “nişanlandık”
nışanlıdan (4.1-12) “niaşanlıdan”
nışannılādan (13.1-26) “nişanlılardan”
pısTan (13-2-243) “fistan”
savabıñ (15.1-297) “sevâbın”

savābı (5.2-91) “sevabı”

zatan (17.1-260) “zâten”

zından (16.2-216) “zindan”

ğoya (7.2-74) (10.1-174) (13.2-255)

(15.1-97) “güya”

īsannā (20.2-167) “insanlar”

Şu kelimelerde bir benzeşme olmadan bütün ön ünlüler, ön ünlüden arka ünlüye değişmiştir:

cızgılan (10.1-13) “çizgilerin”

cızgılı (27.1-179) “çizgili”

cızmışlā (7.2-102) “çizmişler”

cızādıK (8.1-207) (10.1-13) “çizerdik”

hızmaT (8.1-150) “hizmet”

hızmatı (8.1-95) “hizmeti

ıbrıK (26.2-33) “İbrik”

Çift Yönlü Benzeşme

amałyaT (14.2-121) “ameliyat”

amałyata (14.2-18) “ameliyata”

barabar (14.2-106) “berâber”

barabā (7.2-117) “berâber”

barbā (7.2-141) “beraber”

manısada (21.1-18) “Manisa’da”

savābı (5.2-91) “sevabı”

Yarı Uyum Sağlanan Kelimeler

amaġe (6.1-190) “amele”

cemātı (7.2-190) “cemâti”

heralda (7.2-207) “herhalde”

idāra (27.1-101) “idâre”

idārasını (7.2-157)

mināra (13.1-202) “minâre”

minārāñ (13.1-208) “minârenin”

ticārat (7.2-155) “ticâret”

Eklerde Görülenler

Aitlik Ekinde

aşādaki (11.2-25) (13.1-74)

“aşağıdaki”

burlādaki (20.2-103) “buralardaki”

çocu³luKdaki (7.2-11) “çocukluktaki”

ğıyındaki (16.1-203) “kıyındaki”

ğöcamıñkını (24.2-42) “kocamınkını”

ğörsundaki (27.2-59) “kursundaki”

ıradıyolādaki (14.2-173)

“radyolardaki”

karşıdaki (7.2-109) “karşıdaki”

manısadaki (15.1-350) “Manisa’daki”

urdaki (7.2-106) “oradaki”

yandaki (18.2-35) “yanındaki”

İle+n Edatında

barsınnan (16.2-127) “bağırsağı ile”

çovallālana (4.1-102) “çuvalarla”

dayılan (8.2- 110) “dayı ile”

ölannan (17.2-38) “oğlan ile”

unna (16.2-103) “onun ile”

unna (15.1-187) “onun ile”

Hayret ve Şaşkınlık Bildiren Türkçe Ki'de

annadamıyōn ku (19.2-2/3)

“anlatamıyorum ki”

arıyamıyōn kun(15.1-320)

“aramıyorum ki”

bilmıyōn ku (8.2-12) (8.2-23) (8.1-40)

(13.1-33)“bilmiyorum ki”

diyōmuş ku (20.2-60) “diyormuş ki”

olyō kun (15.1-28) “oluyor ki”

īsan ōmamış kın (15.1-436) “insan olmamış ki”

sañkı (16.1-38) “sanki”

sankı (27.1-230) “sanki”

unuñkunu (5.2-100) “onunkini”

yaşdakılāñ (14.1-9) “yaştakilerin”

yoğ ku (12.1-15)

-ken Zarf Fiilinde

ğaçakana (9.1-104) “kaçarken”

alırkana (16.1-129) “alırken”

çapalākana (13.2-175) “çapalarken”

çıkākan (17.1-217) “çıkarken”

dokurkanağ (8.2-70) “dokurken”

durukana (8.2-76)(16.2-45)

“dururken”

gaçırılākana (16.2-219) “kaçırırlarken”

gidyōkanadan (19.1-5) “gidiyorken”

nışanlıkana (13.1-208) “nişanlıyken”

soyulurkana (16.2-119) “soyulurken”

İyelik Ekinde

hızmatı (8.1-95) “hizmeti”

tazmınatını (8.2-73) “tazminâtını”

Tarihi Biçimlerini Koruyan Art Ünlülü Türkçe Kelimeler

ana (26.2-20) “ana”

hangı(22.1-170) “hangi”

hankı (14.2-38) “hangi”

nañkı (27.1-205) “hangi”

nankı (25.2-4) “hangi”

nankıñız (16.2-148) “hanginiz”

Ön Ünlülerin Art Ünlülere Değişmesiyle Oluşan Dil Uyumsuzluğu

āveliden (17.1-52) “evelden”

dilbar (16.2-250) “dilber”

eyā (10.1-231) “eğer”

mandil (4.1-48) “mendil”

metro (7.2-203) “metre”

meyva (13.2-26) “meyve”

meyvacılığla (9.2-4) “meyvecilikle”

meyvaları (17.1-150) “meyvelere”

meyvāya(7.2-146) “meyveye”

mindar (14.2-66) “minder”

mısır (7.2-210) (8.1-16) (8.1-98) “mısır”

seyman (17.1-238) “seğmen”

Fiilin ince sıradan gelmesine rağmen olumsuzluk eki iki örnekte –ma şeklinde tespit edilmiştir. “bilmam” örneği çokça karşımıza çıkmıştır. GA için karakteristik bir özelliktir.

bilmam (1.2-27) (1.2-35) (6.1-27) (6.1-69) (6.1-149) (6.1-219) (7.1-25) (9.1-113)
(12.1-32)(13.2-254) (17.1-198) (20.2-146)
edemam (19.2-39) “edemem”

güt- fiiline gelen geniş zaman eki de bir örnekte kalın sıradan gelmiştir:

güdākana (6.1-71) “güderken”

Yine Türkçe olmasına rağmen “birelana (4.1-55) “buralara” kelimesinde de dil uyumsuzluğu tespit edilmiştir.

2.1.1.6.2 Art Ünlülerin Ön Ünlülere Değişmesi

Kelime Tabanlarında

ÖD’de ben ve sen kişi zamirleri yönelme hali eki aldığında bana ve sana şeklinde kullanılır. GA’da bazı kaynak kişilerin bu kelimeleri aslına uygun olarak ben+e ve sen+e şeklinde teleffuz ettikleri tespit edilmiştir.

bene (2.2-23) (2.2-30) (4.1-121) (4.2-26) (6.1-4) (10.1-97) vyo.

bāne (6.1-77)
sene (16.1-109) (16.2-121) “sana”

İlerleyici Benzeşme

beker (6.1-18) (8.1-120) “bakar”
emselizdir (17.2-13) “emsâlizdir”
sere (17.1-65) (17.1-67) “sera”
serelere (17.1-72) “seralara”
misël (16.2-28) “misâl”
tezgeh (15.1-263) “tezgâh”
mekdiP (14.1-20) (14.1-23) “mektup”
beleñi (6.1-196) (8.1-144) (13.2-257) (18.1-39) “belânı”
belēsini (1.1-112) “belâsını”
bire (6.1-161) “bira”
birez (5.1-60) (5.1-90) (7.2-226) (8.1-197)
bireZ (7.2-173) (12.2-42) “biraz”
dükkende (5.1-13) “dükkanda”
dükken (9.1-99) “dükken”
tükkeninden (8.2-59) “dükkanından”
tükkeninde (15.1-25) “dükkanında”

dükkeni (5.1-12) “dükkanı”
ezen (4.1-134) (7.1-189) (19.2-50) “ezan”
ezeninden (3.1-95) “ezanından”
felen (1.1-18) (7.2-1) (7.2-141) (7.2-145) (8.1-45) (8.1-68) (9.1-16) “filan”
felenceniñ (17.2-91) “filancanın”
filen (7.2-158) (8.1-2) “filan”
felenmiş (15.1-152) “filanmış”
fiye³lēni (3.1-46) “fiyatlarını”
fiyetini (3.1-50) “fiyatını”
ille (8.2-17) (11.1-20) “illâ”
illē (1.1-92) (3.1-48) (3.2-15) (4.2-21) (5.2-75) (8.2-3) (11.1-108) (14.2-166) “illâ”
kirezlere (4.2-49) (4.2-54) “kirazlara”
kiräZlēmiz (14.2-125) “kirazlarımız”
kiräZ parası (14.2-128) “kiraz parası”

kirez (8.1-75) (8.2-185) “kiraz”
kirezlē (4.2-48) (8.1-70) “kirazlar”
merēleri (7.2-146) “meraları”
mere (15.1-97) (24.2-50) “mera”
merelere (9.1-14) “meralara”
mezere (2.2-10) (4.1-135) “mezara”
mezēre (16.2-93) “mezâra”
evleTden (16.2-174) “evlattan”
evletini (24.2-11) “evlâdını”
esâ s (16.2-142) “esâs”
mezeri (1.1-72) “mezarı”
özger (15.1-340) “rüzgâr”
özgē (27.1-28) “rüzgâr”

Gerileyici Benzeşme

cēmiye (14.1-16) “câmiye”
çēresi (6.1-12) (6.1-11) “çâresi”
dene (3.1-29) (4.1-6) (4.2-25)
deneK (13.1-23) (13.1-27) “tâne”
dēneciK (15.1-345) “tānecik”
erehme³liK (16.2-132) “rahmetlik”
esger³evine (8.1-212) “asker evine”
esgere (8.1-119) (8.2-6) (14.1-21)
(16.1-95) “asgere”
esgēden (8.1-121) “asgerden”
nēciveT (17.1-43) “lâcivert”
ramazan ümrēsine (9.1-52)
rehme³liK (9.1-2) “rahmetlik”
rehmeT³eylesiñ (15.1-186) “rahmet
eylesin”
sâ dice (16.2-161) “sadece”
şerefeTTiniñ ōlu (16.2-106)
“Şerâfettinin Oğlu”
şerēfeTTiniñ dayısı (16.2-209)
“Şerâfettin’in Dayısı”

mezē (1.1-71) “mezar”
mezēlere (8.2-231) “mezarlara”
meres (8.1-74) (24.2-41) “mirâs”
mezēr (5.1-140) “mezar”
sīyeriZ (15.1-269) “seyyarız”
rekeT (3.1-120) “rekat”
misēfircidir (8.1-83) “misâfircidir”
süleleniñ (7.2-177) “sülâlenin
sülēleye (7.2-192) (8.2-25)
sülēlē (7.1-250) “sülâleyi”
sülēle (11.2-27)
lēre (13.1-102) “lira”

esgēleri (5.1-17) “askerleri”
eskerdedin (16.1-63) “askerdeydi”
etike (16.2-24) “Atike”
etike abla (16.2-189) “Atike abla”
hedi (3.1-43) (3.1-134) (6.1-204) (8.1-
69) (8.2-80) “hadî”
irehme³liK (6.1-153) (7.2-29) (8.1-81)
(8.2-63) (17.2-52) “rahmetlik”
mehle (27.1-101) “mahalle”
mehlede (8.1-40) “mahallede
şēkir mustavasına (16.2-19) “Şâkir
Mustafa’sına”
tene (15.1-345) “tâne”
tēze (17.1-287) “tâze”
ümre (7.2-11) “umre”
ümreye (17.1-54) “umreye”
ümriye (8.2-191) “umreye”
ümre (9.1-51) “umreye”
zehme³li (16.1-104) “zahmetli”

Çift Yönlü Benzeşme

diyeliz (17.2-82) “diyaliz”
endeze (7.2-203) “endâze”
enterileri (27.1-87) “entâri”
evēle (9.1-51) (13.1-158) “evvelâ”
işēreT (15.1-438) “işâret”
minēsiP (12.2-71) “münâsip”
misēfir (4.2-28) (8.1-81)
“misâfir” vyo.

müsēfire (9.1-76) “misâfire”
perekende (9.1-36) “parâkende”
süleleceK (8.1-155) “sülâlece”
şefteli (8.1-71) “şeftâli”
terefi (12.1-45) “terâfih”
zerdēlileri (19.1-103) “zerdâli”
ziyērete (27.1-207) “ziyârete”

Yarı Uyum Sağlanan Kelimeler

âşiker (9.2-69) “âşikâr”
fabrikiye (8.1-58) “fabrikaya”
fasilemiz (8.2-224) “fasulyemiz”

fasille (6.1-167) (7.2-144) (7.2-158)
(16.1-171) “fasulye”
hâziren (12.2-12) “haziran”
mobilye (17.2-142) “mobilya”

Şu Kelimelerde hiçbir benzeşme olmaksızın ünlüler kalından inceye dönmüştür:

çinlesiñ (15.1-320) “çinlesin”
çinlesiñ (13.1-67) “çinlasın”
eciK (17.1-256) “azıcık”
ez (17.1-4) (17.1-87) (17.1-179) “az”
felen (16.1-115) “falan”

feydesi (1.1-122) “faydası”
sendi³le (16.1-137) “sandık ile”
sendi³lene (16.1-135) “sandık ile”
yirTTiK (16.1-126) “yırttık”

Art Ünlülerin Ön Ünlülere Değişmesiyle Oluşan Dil Uyumsuzluğu

Türkçe Kelime Tabanlarında

Bu kelimelerin iç seslerindeki “y,ş,ç” ünsüzlerinin inceltici etkisiyle bu dil uyumsuzluğu meydana gelmiştir:

ağec (16.2-165) “ağaç”
ağeci (16.2-176) “ağacı”
ağeşden (17.1-99) “ağaçtan”
ağlaşilyō (17.1-48) (17.1-216) “ağlaşıyor”
alacē (13.1-51) “alacayı”
anneşemezdiK (17.2-59)
“anlaşamazdık”
anneşme (17.1-25) “anlaşma”

anneşTiK (17.1-23) “anlaştık”
anneşTilē (17.1-304) “anlaştılar”
areşdirseñ (12.2-42) “araştırsan”
arkadeşim (14.2-100) “arkadaşım”
arē (16.2-46) “araya”
aşlīle (27.1-10) “aşlıkla”
avcılı (11.2-16) “avcılığı”
ayeşden (17.1-113) “ağaçtan”
ayēcimiz (13.2-149) “ağacımız”

ākiye (13.1-214) “arkaya”
 āleṣyōlā (17.1-49) “ağlaşıyorlar”
 āmē (17.1-237) “almaya”
 āremiz (17.1-284) “ağrımız”
 ārenmiyō (17.1-261) “aranmıyor”
 başkence (14.1-53) “başka şekilde”
 bāliyirlēdin (17.1-242) “bağlıyorlardı”
 çapē (13.2-177) “çapayı”
 çociKlēmē (3.1-14) “çocuklarıma”
 çociñ (17.1-262) “çocuğun”
 çociimi (5.1-156) “çocuğumu”
 çocimle (8.2-18) “çocuğumla”
 çocinne (5.1-155) “çocuğuyla”
 çoliñ çociñ (17.1-10) “çoluk çocuğun”
 çolimizi çocimize (17.1-195)
 “çoluğumuza çocuğumuza”
 darāşliKTi (16.1-36) “dardı”
 dokiye (13.2-196) “dokuyayım”
 dolāşilyōdu (17.1-36) “dolaşılıyor”
 doleyi (17.1-55) (17.1-293) “dolayı”
 dombey (13.1-41) “dombay”
 ğazenş (15.1-206) “kazanç”
 ğādeş (8.1-123) /8.1-220) (8.2-5)
 “kardeş”
 ğādeşi (13.1-8) “kardeşi”
 ğādeşiñ (15.1-54) “kardeşin”
 ğādeşlēmīmiş (1.2-26)
 ğādeşlēmle (8.2-188) “kardeşlerimle”
 ğoley (16.2-130) “kolay”
 ğoleyliK (5.1-176) “kolaylık”

Alınma Kelime Tabanlarında

akrebelēni (2.2-59) “akrabalarını”
 aleyden (2.2-106) “alaydan”
 amceñ (13.2-64) “amcan”

hañgeC (6.1-181) “hangaç/bir oyun”
 kaşīle (13.1-16) “kaşıkla”
 korkilen (17.1-47) “korku ile”
 odiye (8.1-79) “odaya”
 ōdinden (13.1-19) “olduğundan”
 odē (13.2-156) “odaya”
 okimeK (13.2-118) “okumak”
 oldīse (17.1-47) “olduysa”
 ovē (13.1-168) “ovaya”
 ōrtasından (16.1-186) “ortasından”⁷
 sallangeş (13.2-76) “sallangaç”
 salī (1.1-111) “sağlığı”
 sangeć (14.1-143) “salıncak”
 soviñ anası (9.1-25) “soğuğun anası”
 sādec (5.2-35) “sağdıç”
 sālimiZ (18.2-31) “sağlığımız”şunci
 (17.1-137) “şimdi”
 tarleñ (16.2-53) “tarlan”
 to³leveryō (17.1-95) “toplayıveriyor”
 tāleyi (1.2-95) “tarlayı”
 tāliye (8.1-98) (15.1-25) “tarlaya”
 tālē (13.1-53) “tarlaya”
 uğreşTi (5.1-133) “uğraştı”
 uğreşyōZ (9.2-3) “uğraşıyoruz”
 ūreş (16.2-211) “uğraş”
 ūreşTiK (5.1-124) “uğraştık”
 ūreşyōZ (17.1-147) “uğraşıyoruz”
 ūreşyōZ (5.2-7) “uğraşıyoruz”
 yabancīn (8.1-82) (8.1-83) “yabancıyım”

ame (3.1-27) “ama”
 arabē (15.1-41) (17.1-119) “arabayı”
 arabēle (8.1-202) (8.2-65) “arabayla”

arabēlen (17.1-287)
 (17.1308)“arabayla”
 bamye (27.1-101) “bamyā”
 baTcē (17.1-150) “bahçeyi”
 buğdey (5.1-77) (5.1-184) “buğday”
 buğdeyi (8.1-132) “buğdayı”
 buydeylēden (8.1-113)
 “buğdaylardan”
 buydē (13.1-53) “buğday”
 bāzilēniñ (11.1-113) “bāzılarının”
 cumey (6.1-17) (17.1-238) (17.1-242) “cuma”
 çarī (8.1-32) “çarığı”
 çiralālan (6.1-88) “çiralarla”
 dabancē (17.2-26) “tabancayı”
 dēmatımız (15.1-278) “dâmatımız”
 esla (15.1-425) “asla”
 ğabil edemiyennē (8.1-83) “kabul edemeyenler”
 ğadāūf (14.1-107) “kadayıf”
 ğaleylendi (17.1-145) “kalaylandı”
 ğaleyliyōlā (17.1-145) “kalaylıyorlar”
 ğaygī (13.1-79) “kaygıyı”
 ğolē (16.2-99) “kolay”
 halī (13.2-91) (17.1-7) “halıyı”
 hasdēz (13.1-136) “hastayız”

Çokluk, İyelik ve Hâl Eklerinde

aneyē (14.2-145) “anaya”
 aṅgāreden (7.2-224) “Ankaradan”
 ankarē (2.2-129) “Ankara’ya”
 baTTānī (6.1-22) “battaniyeyi”
 bīrē (16.2-109) “buraya”
 bīrē (8.2-225) (6.1-120) (16.2-157) “buraya”

hazırī (17.1-153) “hazırlığı”
 hocē (14.1-119) “hocaya”
 ibrāmın (16.2-146) “İbrâhim’in”
 ilāzımsa (8.1-48) “lâzımsa”
 ibrām amceñe (16.1-69) “İbrahim amcana”
 kafeñe (1.1-62) “kafana”
 kafeñi (16.2-53) “kafanı”
 kınē (8.1-215) “kınayı”
 koltīnde (15.1-13) “koltuğunda”
 koltīnde (19.2-24) “koltuğunda”
 kâbada (13.2-120) “kâbe’de”
 lambē (17.2-19) “lambayı”
 mayeñlen (13.2-103) “mayanla”
 memeT dayü (16.2-87) “Mehmet dayıyı”
 misır (9.2-27) “mısır”
 normel (17.1-161) “normal”
 parē (3.1-42) “parayı”
 pisa³ları (4.1-29) “pusat,giysi”
 pisa³ları (4.1-29) “pusatları”
 sopē (8.1-91) 9.1-83 “sobayı”
 şefroşdun (6.1-131) “sarhoştun”
 tālē (17.1-150) “tarlaya”
 zerhoş (17.2-49) “sarhoş”

burdēz (12.1-132) “buradayız”
 burē (1.1-76) (3.1-33) (9.1-14) (13.1-83) vyo. “buraya”
 çolī çocī (9.2-20) “çoluğu çocuğu”
 eTrāfinde (17.1-30) “etrafında”
 hesābiylen (5.1-182) “hesabıyla”
 karşıye (7.1-187)

koranē (13.1-104) “koranayı”
manisē (6.1-218) “manisaya”
pareñ (16.2-202) “paran”
parē (2.2-75) (8.2-195) “parayı”
sofrē (3.1-33) “sofrayı”

surē (3.1-15) “şuraya”
tālē (3.1-10) “tarlayı”
urē (1.1-27) (3.1-142) “oraya”
yapāsini (16.1-128) “yapağısını”

GA’da, topluluk ve gurup adı yapan uzun e ünlüsü(ē) vardır. Kalın sıradan gelen kelimelerde bile bu ekin kelimeye daima “ē” şeklinde eklenmesi ünlü uyumunu bozar:

ablasē(15.1-440) “ablasıgil”
amcañē (16.2-152) “amcanlar”
anamē (17.1-112) (17.1-113)
(17.1158) “anamgil”
dayinē (16.2-151) “dayıgil”
dayisē (11.1-62) “dayısıgil”

dayisēne (11.1-61) “dayısıgile”
halasē (11.1-7) “halasıgil”
halilīñ annesē (13.1-29) “Halil’in
annesigil”
yapāsini (16.1-128) “yapağısını”

Bildirme ve Tasarlama Kiplerinde

Tasarlama Kiplerinde

anladem (12.2-5) “anlatayım”
aşceK (8.2-109) “aşacak”
baken (19.2-1) “bakayım”
barışāmez (14.2-53) “barışamaz”
bıraKcem (2.1-79) “bırakacağım”
bulen (4.2-39) “bulayım”
çıkce gün (17.1-244) “çıkacağı gün”
çıken (8.1-67) “çıkayım”
dağılmiyölā (3.2-49) “dağılmıyorlar”
doldurseñ (9.2-12) “doldursan”
duren (8.2-4) “durayım”
ğaçiren (17.2-13) “kaçırayım”
ğoceñse (17.1-175) “koyacaksan”⁸
ğonseñ (8.2-29) “konsan”
ğuymiyen (1.2-24) “koymuyayım”⁹
ğuyseñ (13.2-27) “koysan”
hazırladīdin (17.1-182) “hazırladıydı”
kōkuden (16.1-75) “korkudayım”

n ōceK (8.1-77) “ ne olacak”
n āpem (6.1-10) “ ne yapayım”
ōcēse (7.2-182) “olacaksa”
okuyen (16.2-54) “okuyayım”
oturmeñ (1.1-27) “oturmayım”
oturseK (9.1-78) “otursak”
oynamē ñ (13.1-229) “oynamayım”
sağ ōleydin (16.2-105) “sağ olaydın”
sallē sallēvēdi (8.1-65) “salayı
sallayıverdi”
tutseñ (16.2-226) “tutsan”
āseñ (8.1-118) “alsan”
varen (15.1-122) “varayım”
varen (8.2-5) “varayım”
yaKlaşī (21.2-15) “yaklaşıyor”
yanen (16.1-205) “yanayım”
yapen (7.2-149) “yapayım”
yapışseñ (16.2-210) “yapışsan”

yarıldidi (22.1-96) “yarıldıydı”

yayen (8.1-129) “yayayım”

yazdīse (8.1-67) “yazdıysa”

yollamıyen (14.1-4) “yollamıyayım”

Gelecek zaman –AcAk eki kalın sıradan gelen fiiller için de –ecek/cek şeklinde gelerek dil uyumsuzluğuna neden olmuştur:

açılceK (10.1-110) “açılacak”

alce³lēmīş (8.2-182) “alacaklarmış”

alceK (1.2-62) “alacak”

alcen (8.2-79) “alacağım”

alcez (4.1-25) “alacağız”

alınceK (13.1-65) “alınacak”

annācēseñ (16.2-240) “anlayacaksın”

aracen (15.1-321) “arayacağım”

aşcek (7.2-213) “açacak”

baKceK (15.1-13) “bakacak”

baKcen (15.1-276) “bakacaksın”

ba³maceK (4.1-43) “bakmayacak”

bakamacez (16.1-40)

“bakamayacağız”

bakıbilce³ mi (17.1-183) “bakılacak mı?”

bakılceK (17.1-11) (17.1-183)

bakılceK (4.1-11) “bakılacak”

barkarceñ (15.1-16) barkaracaksın”

bayılTce³lē (14.2-18) “bayıltacaklar”

bıraKmiceñ (15.1-15)

“bırakmayacaksın”

bozceK(1.1-17) “bozacak

bulamaceK (16.1-184) “bulamayacak”

bulceñ (8.2-87) “bulacaksın”

bulcen (15.1-252) “bulacaksın”

ça³lacēmīşmişin (1.1-122)

“çatlayacakmışmışsın”

çalce³lē (20.1-58) “çalacaklar”

çalışceñiz (17.2-156) “çalışacaksınız”

çalışcen (2.2-77) “çalışacağım”

çıKceñ (13.2-140) “çıkacaksın”

çıKceK (13.2-2) “çıkacak”

çıkāceK (16.1-184) “çıkarakacak”

çıkācen (15.1-316) “çıkaraacağım”

çıkācēdim (16.2-72) “çıkaraçaktım”

daKceKse (17.1-217) “takacaksa”

dağılce³miş (15.1-250) “dağılacakmış”

dokucen (15.1-275) “dokuyacaksın”

dokuTceKlē (12.1-4) “dokutacaklar”

dolceK (20.1-55) “dolacak”

ğalceñ (1.2-5) “kalacaksın”

ğalceK (1.2-126) “kalacak

ğaşcen (16.2-220) “kaçacağım”

ğaşcen (7.2-165) “kaçacağım”

ğaşcēdiñ (15.1-113) “kaçaktın”

ğazıceK(16.1-102) “kazıyacak”

ğazılce³miş (15.1-251) “kazılacakmış”

ğocalceK (15.1-197) “

ğocēseñ (8.1-185) “koyacaksın”

ğonceK (13.2-90) “konacak”

kapaTceK (16.1-184) “kapatacak”

kopcēse (7.2-183) “kopacaksa”

n̄apceñ (17.1-146) “ne+yapacaksın”

n̄ōceK (15.1-197) “ne olacak?”

n̄ōcen (16.2-115) “ne olacağım”

n̄āPceñ (2.1-6) “ne yapacaksın?”

ōceK (6.1-226) “olacak”

okucem (4.2-5) “okuyacağım”

olceK (16.2-51) (17.1-184) “olcek”

olcem (16.2-179) “olacağım”
 ōmaceK (1.2-83) “olmayacak”
 oturmaceñiz (1.1-24)
 “oturmayacaksınız”
 oynace³lē (20.1-58) “oynayacaklar”
 oynaceK (14.2-177) “oynayacak”
 oynacez (13.2-79) “oynayacağız”
 oynacē miñ? (6.1-203) “oynayacak mısın?”
 oynamēcēdim (6.1-203)
 “oynamayaktım”
 pıtceK (3.2-48) “bitecek”
 sa³maceK (16.1-37) “satmayacak”
 sağınceK (17.1-80) “sağılacak”
 sarılceK (3.2-15) “sarılacak”
 satceKlē (16.1-53) “satacaklar”
 saTcen (8.2-76) “satacağım”
 saycez (1.2-85) “sayacağız”
 sığmacez (13.1-47) “sığmayacağız”
 soKce³lē (14.2-18) “sokacaklar”
 soKceK (16.2-53) “sokacak”
 sokulceK (4.1-17) “sokulacak”

Yapım Eklerinde

aricīlē (17.1-180) “arıcılığa”
 başliyen (14.1-19) “başlayan”
 bāliyem (5.1-153) “bağlıyalım”
 çıra³lēne (5.1-11) “çıraklığına”
 darlī (13.2-2) “darlığı”
 ğapçī “kapçığı”

sorcēseñ (9.1-123) “soracaksın”
 tanışcen (13.1-126) “tanışacağım”
 tutce³lē (16.2-228) “tutacaklar”
 uçurceñ (1.2-6) “uçuracaksın”
 ulaştırceñ (1.2-47) “ulaştıracaksın”
 āmaceK (15.1-9) “almayacak”
 vāceñiz (16.2-147) “varacaksınız”
 vācez (14.2-149) “varacağız”
 vāceZ (9.2-78) “varacağız”
 yakalace³lē (16.2-228)
 “yakalayacaklar”
 yakceK (7.2-179) “yakacak”
 yanceK (4.1-51) “yanacak”
 yapılceK (4.1-26) (8.1-159) “yapılacak”
 yarcez (1.2-6) “yaracağız”
 yarılceK (7.2-165) “yarılacak”
 yaşanceK (17.1-309) “yaşanacak”
 yatırcem (7.2-171) “yatıracağım”
 yolce³lē (8.2-4) “yolacaklar”
 yollamacen (12.1-5)
 “yollamayacağım”

ğayacī (17.1-207) “Kayacık’a”
 ğova³li (11.2-60) “kuvvetli”
 ğoyileşir (5.1-121) “koyulaşır”
 ıslēyōZ (27.1-121) “ısıyoruz”
 rahatsızleşTi (5.1-123) “rahatsızlaştı”
 yo³lēñ (27.1-159) “yoklayın”

Görev Değiştirici Eklerde

anneP durun (16.2-205) “anlayorum”
bakareK (15.1-62) “bakarak”
bakmadineK (8.1-77) “bakmayınca”
bastırcēne (1.1-109) “bastıracağına”
boşanmeK (15.1-197) “boşanmak”
çabalē çabalē bu hāle geldiK. (3.1- 22)
“çabalıya çabalıya bu hale geldik”
çaldīni (15.1-83) “çaldığını”
çıKımenge (16.2-65) “çıkmayınca”
çıkce gün (17.1-244) “çıkacağı gün”
çıKce gün (17.1-34-35) “çıkacağı gün”
çıkce gün (8.1-161) “çıkacağı gün”
çoğalTmeK (21.2-27) “çoğaltmak”
doğumlīn (13.1-3) “doğumluyum”
durceK ... zaman (15.1-318) “duracak zaman”
durceK yē (15.1-33) “duracak yer”
furuldinen (16.2-108) “vurulunca”
gōdīmiz (17.1-21) “gördüğümüz”
gelin āmeKCi (1.1-64) “gelin almak”
ğazanmeKle (5.2-7) “kazanmakla”
ğazdineK (8.1-206) “gazınca”
ğılmeK (13.2-118) “kılmak”
ğonuşmeK (13.1-219) “konuşmak”
hastalēne (5.1-140) “hastalığına”
hazırlē (9.1-98) “hazırlığı”
hesaPlēP (16.2-45) “hesaplayıp”
kaldırmeKden (13.1-63)
“kaldırmaktan”
kōKdīmizden (13.1-121)
“korktuğumuzdan”
ōdī (9.2-78) (5.1-178) “olduğu”
ōdī yeri (3.1-128) “olduğu yeri”

ōdīmizden (13.2-3) “olduğumuzdan”
olaleK (16.2-28) “olarak”
olareK (10.1-225) “olarak”
olareK (2.1-10) (2.1-65) “olarak”
oldineK (13.1-61) “olunca”
oldī zaman (17.1-160) “olduğu”
oldīnden (17.1-20) “olduğundan”
oldīni (17.2-49) “olduğunu”
olereKTen (5.1-156) “olaraktan”
olāleK (14.2-145) (14.2-151) “olarak”
ōmadī (15.1-366) “olmadığı”
ōme³le (15.1-166) “olmakla”
sabāneK (2.2-13) “sabaha dek”
sa³lameci (9.2-42) “saklamacı”
sa³lanceK yē (4.1-19) “saklanacak yer”
salmeK (22.1-85) “salmak”
sordeneK (14.2-1) “sorunca”
tartışdīnēn (16.1-186) “tartışınca”
uçareK (3.1-36) “uçarak”
ummadī (5.1-135)
unuTceK yanım (9.1-23) “unutacak yanım”
āleP (8.2-172) “ağlayıp”
āmeye (15.1-315) “almaya”
vādī olaniñ (15.1-167) “vardığı oğlanın”
yakceK_odun (17.2-106) “yakacak odun”
yakılce zaman (17.2-120) “yakılacağı zaman”
yanceK_odun (17.2-106) “yanacak odun”

yaPceK bi şe (6.1-21) “yapacak bir şey”

yıkancēni (3.2-86) “yıkanaacağını”
yıkē yıkē (8.1-132) “yıkaya yıkaya”

Bunların dışında dil uyumsuzluğu olan örnekler de vardır:

çıkenler (7.2-57) “çıkanlar”

ğāldirīdıK (7.2-195) “kaldırırdık”

2.1.1.6.3 Dar-Yuvarlak Ünlülerin Dar-Düz Ünlülere Değişimi

/ı/ < /u/

Muharrem Ergin’e göre düzlük-yuvarlaklık uyumu Türkçenin her sahasında ve safhasında olan kuvvetli bir uyum değildir. Ona göre bu uyum bugünkü Türkiye Türkçesinde kendisini kuvvetle hissettirmektedir (Ergin,2004 :72). GA’da hem Türkçe hem de alınma kelimelerde düzlük-yuvarlaklık uyumuna girme meyli vardır. Bu değişimin sebebi kaynak kişinin kelimeyi düzlük-yuvarlaklık uyumuna uydurma isteği olduğu düşünülebilir.

Türkçe Kelimelerde

avıcıñı (12.1-55) “avucunu”

salır (27.1-151) “Salur”

bı yıl (10.1-244) (16.1-39) (2.2-119)
“bu yıl”

salırlı (8.1-63) “Salurlu”

bıra (20.1-17) “bura”

savırīdı (3.2-48) “savururdu”

bıram (16.2-15) “buram”

savırmadım (12.2-19) “savurmadım”

bırda (20.1-18) “burada”

savırılırdı (19.1-11) “savrulurdu”

bırda (3.1-63) (4.1-19) “burada”

tapı (12.1-116) “tapu”

bırdan (2.1-84) “buradan”

tavıK (7.1-25) “tavuk”

çamır (7.2-213) “çamur”

yağmır (23.2-13) “yağmur”

çamırını (16.1-100) “çamurunu”

yamıKyō (15.1-105) “yamılıyor”

çamırlı (23.2-40) “çamurlu”

yavrilām (8.2-54) “yavrularım”

çavış (20.2-11) “çavuş”

yavrim (16.2-37) “yavrum”

çıbıK (19.1-66) “çubuk”

yavrisı (27.2-221) “yavrusu”

çıbıKı (15.1-406) “Çubukçu

yımırta (2.2-15) (7.2-79) (13.2-232) “yumurta”

ğavırıldıK (27.2-222) “kavururduk”

yımşā (23.1-45) “yumşar”

keltavıK (8.2-234) “keltavuk”*

yāmır (4.2-53) “yağmur”

pırçaK (19.1-10) “burçak”

Alınma Kelimelerde

avlı (13.1-127) (13.2-10) “avlu”

barıT (12.2-75) “barut”

çabıK (11.1-8) “çabuk”

çapıT (15.1-103) “çaput”

çatalamı³lâlâ (13.1-183)

“Çatalarmutlu’lar”

davıl (1.1-44) “davul”

davılcılâ (1.1-73) (3.1-86)

“davulcular”

davıllâ (3.2-27) “davulcular”

ğālbır (20.2-207) “kalbur”

ğavır (14.1-127) (27.2-28) “gâvur”

ğevır (1.2-55) “gâvur”

ğevır esirleri (1.2-36) “gâvur esirleri”

ğabil (8.2-190) “kabil”

hacı abdıllah (7.2-36) “Hacı Abdullah”

hamır (8.1-125) “hamur”

havlı (4.1-49) “havlu”

kapız (8.2-65) “karpuz”

mahmıT çavış (13.1-161) “Mahmut

Çavuş”

mışad bey (16.2-67) Murat Bey”

mısTaFa (8.2-125)

mıstava (6.1-78) “Mustafa”

māsıl (5.1-82) “mahsul”

namısına (16.2-100) “namusuma”

pısaT kesme (4.1-25) “pusat kesme”

safırlāda (21.1-116) “sahurlarda”

tapıT (27.2-177) “tabut”

āmı³ları (22.1-214) “armutları”

āmıT (8.1-55) “armut”

yāfıT (4.1-136) “yâhut”

yākıbn (11.1-147) “Yâkup’un”

/i/ < /u/

fasileyi (2.1-130) “fasulye”

2.1.1.6.4 Dar-Yuvarlak Ünlülerin Geniş-Düz Ünlülere Değişimi

/a/ < /u/

Türkçe Kelimelerde

ba yāndan (16.2-201) “bu yandan”

dokandırılmazdın (16.2-143)

“dokunduramazdı”

olanca (2.2-80) “olunca”

Tarihî süreç içinden geniş zaman eki düz-geniş ünlülü olarak –Ar şeklindedir. Bugün Azerbaycan ve Türkmen Türkçesinde geniş zaman eki düz-geniş ünlülü olarak kullanılmaya devam etmektedir. GA’da da aşağıdaki örneklerde olduğu geniş zaman eki –Ar şeklinde düz-geniş ünlülü olarak karşımıza çıkar:

bilerin (21.1-28) “bilirim”

olādı (21.1-126) “olurdu”

olāsañ (21.1-48) “olursan”

verēdim (21.1-26) “verirdim”

Alınma Kelime

takanya (12.1-19) “takunya”

Yükleme ve Yönelme Eklerinin Değiştirildiği Yerlerde

una (17.1-34) “onu”

oduna (17.1-230) “odunu”

una sevdim (15.1-174) “onu sevdim”

onuna (19.2-36) “onunu”

/e/ < /ü/

ölence (2.2-34) “ölünce”

2.1.1.6.5 Dar-Yuvarlak Ünlülerin Dar-Düz Ünlülere Değişmesi

/i/ < /ü/

minēsiP (12.2-72) “münasip”

pitindi (7.1-136) “bütündü”

otapise (12.1-100) “otobüse”

selām aleykim (12.1-130/131)

pitin (16.2-192) “bütün”

tecribesi (5.1-123) “tecrübesi”

2.1.1.6.6 Geniş-Yuvarlak Ünlülerin Geniş-Düz Ünlülere Değişmesi

/a/ < /o/

Türkçe Kelimelerde

GA’da tek bir Türkçe kelime tespit edilmiştir: ta’lanyō (25.1-77) “toplanıyor”

Alınma Kelimelerde

havardalıK (25.1-23) “hovardalık”

otapise (12.1-100) “otobüse”

/e/ < /ö/

GA’da çöz- fiilinde tespit edilmiştir.

çezgide (8.2-101) “çözüde”

çezē (8.2-18) “çözer”

çeziliP (8.2-101) “çözülüp”

çezyōZ (23.2-78) “çözüyoruz”

çezmeyi (23.2-78) “çözmeyi”

çezyōz (8.2-101) “çözülüp”

/e/ < /o/

ekenomiK (2.1-65) “ekonomik”

purePlem (2.1-50) “problem”

korenenen (2.2-8) “koronadan”

2.1.1.6.7 Geniş-Yuvarlak Ünlülerin Dar-Yuvarlak Ünlülere Değişmesi

/ı/ < /o/

firaz (Ahmet Aslantaş mdu.) “horoz”

şıfōr (23.1-3) “şoför”

2.1.1.6.8 Geniş-Düz Ünlülerin Dar-Düz Ünlülere Değişmesi

/ı/ < /a/

Türkçe Kelimelerde

akıra (1.1-71) “akara”	kalmıceñ (12.1-50) “kalkmayacağım”
arkıdeş (20.2-66) “arkadaş”	odiya (8.2-48) “odaya”
arkıdeşim (5.1-156) “arkadaşım”	oynıya oynıya (1.1-74) “oynaya oynaya”
aşılıyamadıK (3.2-89) “aşılıyamadık”	soñrıdan (11.1-92) “sonradan”
çıkımıyödu (10.1-149) “çıkamıyordu”	
ğociya (8.2-4) “kocaya”	

Alınma Kelimelerde

<i>antalyıya</i> (2.2-133) “Antalya’ya”	hıyalladım (14.1-146) “hayallem”
<i>avrupıya</i> (7.2-228) “Avrupa’ya”	kantırana (26.2-86) “kantarona
<i>bergamıya</i> (7.1-109) “Bergama’ya”	kantıron (5.1-129) (5.1-137)
ğıdā (2.1-79) (4.2-20) (15.1-60)	“kantaron”
“kadar”	kör ömıyasıca (23.2-82) “kör olmayasıca”
haviya (1.2-58) “havaya”	<i>manısıya</i> (5.1-84) “Manisa’ya”
havtıya (2.2-51) “haftaya”	

Yükleme ve Yönelme Hali Eklerinin Değiştiği Yerlerde

akrabaları (21.2-41) “akrabalara”	meyvaları (17.1-150) “meyvalara”
altını (17.1-133) “altına”	ortasını (19.1-87) “ortasına”
atı (21.1-24) “ata”	öküz arabasını (17.2-23) “öküz arabasına”
ayaKkabını (17.1-217) “ayakkabıya”	savı (17.1-205) “sağa”
ayānı (17.1-217) “ayağına”	sorulāñı (21.1-29) “sorularına”
bubamı (21.1-34) “babama”	tarlıları (19.1-52) “tarlalara”
buramı (21.1-37) “burama”	tarlıyı (17.1-286) “tarlaya”
çocu ³ ları (15.1-276) “çocukları”	unnarı (21.1-79) “onlara”
çuvalı (17.1-164) “çovala”	unnārı (17.1-116) “onlara”
dolaPları (17.1-153) “dolaplara”	yakasını (17.1-219) “yakasına”
ğazanı (17.1-166) “kazana”	yannı (17.1-123) “yanına”
harmanı (17.1-117) “harmana”	yılını (19.1-43) “yılına”
hayvannarı (17.2-118) “hayvanlara”	
hayvannāmızı (17.1-148)	
“hayvanlarımıza”	

Yükleme ve yönelme hali eki değişikliği yapan kaynak kişiler yükleme ve yönelme hali eki değişikliği dışında bulunma halinde de +dI<dA değişikliği de yapmışlardır.

baharındı (17.1-286) “baharında”	tarafdı (19.1-12) “tarafta”
baharındı (17.1-286) “baharında”	tālıdı (19.2-4) “tarlada”
furundı (21.2-24) “fırında”	tālıdı (19.2-4) “tarlada”
furundı (21.2-24) “fırında”	urdu (21.1-94) “orada”
hazirandı (19.1-10) “haziranda”	yaşındı (19.2-48) “yaşında”
<i>manisadı</i> (19.1-42) “Manisa’da”	yukādı (17.1-124) “yukarda”
nışandı (19.1-21) “nişanda”	yukādı (17.1-124) “yukarda”
nışandı (19.1-21) “nişanda”	zamannādı (21.2-37) “zamanlarda”
nisanındı (17.1-286) “nisanında”	zamannādı (21.2-37) “zamanlarda”
nisanındı (17.1-286) “nisanında”	

Bu değişimi yapan kaynak kişilerde; kelime gövdesi, başka ekler ve bağlaç “dA”de darlaşma görülür.

ayvı (19.1-106) “ayva”	ğurusı (21.2-31) “kurusu”
başKı (19.2-3) “başka”	ortı (17.1-129) “orta”
başğı (19.1-34) “başka”	unun dı (19.1-102) “onun da”
başkı (19.1-14) “başka”	yaPrānı dı (19.1-107) “yaprağını da”
ğazı ğazı (17.1-172) “kaza kaza”	

2.1.1.6.9 Geniş-Düz Ünlülerin Dar-Yuvarlak Ünlülere Değişimi

/u/< /a/

buḫa (16.2-140) “baba”	ovuya (8.1-29) “ovaya”
buḫamıñ (14.1-187) “babamın”	soñru (21.1-78) “sonra”
buvası (14.1-78) “babası”	sōnu (12.1-25) “sonra”
<i>du ʕucuya</i> (26.1-65) “Dutluca’ya”	sonu (4.2-57) (12.1-139) “sonra”
ğayınuvam (15.1-76) “kayınbabam”	sōnu (7.1-196) “sonra”
ğocu don (10.1-94) “koca don”	suluyādıK (21.1-45) “sulardık”
numurē (7.1-55) “numarayı”	uvam (1.1-10) (8.2-51) “babam”
olumuyō (20.2-78) “olamıyor”	

Yükleme ve Yönelme Eklerinin Değiştirildiği Yerlerde

unu (17.1-96) “ona”	toKduru (21.1-106) “doktora”

ucunu (17.1-102) “ucuna”
otu^ṽ mu (17.1-214) “oturtma”
ördu (17.1-246) “orada”
urdu (19.2-62) “orada”
unu (17.1-264) “ona”
bu du (17.1-306) (17.2-86)bu da
/ü/ < /e/
bübeK (19.2-41) “bebek”

okulu (17.2-37) “okula”
temmuzdu (19.1-10) “temmuzda”
u çöçüKdu (19.2-48) “çocuk da”
surdu (19.2-57) “şurada”
burdu (21.1-86) “burada”
sinci (17.1-27) “şimdi”

Yükleme ve Yönelme Eklerinin Değiştiren Kaynak Kişilerde

bölü (17.1-100) (19.1-28) “böyle”
ölü (17.1-260) “öyle”
dünü (21.1-42) “düne”
gücümü (19.2-44) “gücüme”

gündü (17.1-269) “günde”
hölü (17.1-93) “öyle”
sölü (19.2-51) “şöyle”
tütünü (17.1-78) “tütüne”

2.1.1.6.10 Geniş-Düz Ünlülerin Dar-Düz Ünlülere Değişimi

/i/ < /e/

Türkçe Kelimelerde

arıya (4.1-127) “araya”
bilimiyön (17.1-95) “bilemiyorum”
deriye (1.2-57) “dereye”
iliñ (1.2-102) “elin” ‘yabancınn’
iliñ olu (7.1-42) “elin oğlu”
illē (13.1-129) “eller,yabancılar”
illēñ evlēnde (8.2-24) “ellerin
evlerinde”

istemiye(3.2-25) “istemeye”

Alınma Kelimelerde

bahciye (4.1-115) “behçeye”
domadis (7.2-156) “domates”
domatis (5.2-22) “domates”
ğuzinide (21.2-32) “kuzinede”
imine ablam (8.2-188) “Emine
Ablam”

kimsiye (1.2-22) “kimseye”
ni (4.1-136) “ne”
niden (25.1-52) “neden”
nilē (21.1-39) “neyler”
yidirmedilē (27.2-12) “yedirmediler”
yimeK (5.1-165) “yemek”
yiniK (4.2-56) “yenik”
yinir (1.1-92) “yenir”

iminemişmiş (8.1-187)
“Emine’mişmiş”
meci (1.1-32) “imece”
memliketi (12.1-123) “memleketi”
pençiresi (21.1-100) “penceresi”
tenciriye (23.2-104) “tencereye”
tenike (8.1-137) “teneke”

tenikleri (13.1-37) “tenekeleri”

Yükleme ve Yönelme Hali Eklerinin Değiştirildiği Yerlerde

Yönelme Hali Ekinin Yükleme Haline Dönüşmesiyle

ğazanın içini (19.1-87) “kazanın içine”	beni (21.1-35) “bana” bizi (17.2-80) (19.2-12) “bize”
ğız evini (19.1-22) “kız evine”	
çolîni çocîni (21.1-118) “çoluğuna çocuğuna”	kendimizi (17.1-286) “kendimize” müsēfiri (21.1-118) “misafire”
dibini (17.2-26) “dibine”	seni (17.2-88) “sana”
düğünneri (17.2-191) “düğünlere”	seni (19.2-62) “sene”
eşe ³ leri (21.1-2) “eşeklere”	uçāñ içini (21.1-98) “uçığın içine”
içini (17.2-195) “içine”	yeri (17.2-112) “yere”
içini (19.1-103) “içine”	

Zarf-Fiil Ekinde

sevi sevi böyü³mediK (17.1-282) “seve seve büyümedik”

Bulunma Hal Ekinde

bendi (17.1-140) “bende”	evdi (17.1-284) “evde”
biz di (17.2-75) “biz de”	örneKdi (19.1-64) “örnekte”
elimdi (19.2-66) “elimde”	

Bağlaç “da”de de darlaşma görülür.beyim di (21.1-88) “beyim de”

Kelime Kök ve Gövdelerinde

ğadfi (19.1-30) “kadife”	inci (19.1-73) “ince”
gini (21.2-36) “yine”	peçi (19.1-32) “peçe”
gèci (19.1-27) “gece”	

2.1.1.6.11 Geniş-Yuvarlak Ünlülerin Dar-Yuvarlak Ünlülere Değişimi

/u/ < /o/

Zamir ve sıfat olarak kullanılan /o/ kelimesinde GA’da çok yaygın olarak /u/ < /o/darlaşması vardır:

una (4.1-29) “ona”	unuñ ākasından (1.1-48) “onun arkasından”
unu (4.1-34) “onu”	unuñkunu (5.2-100) “onukini”

u gün serēdiK. (1.1-43) “o gün sererdik”

Türkçe Kelimelerde

ğucāma (16.1-66) “kucağıma”

ğuyverīn (8.1-214) “koyveririm”

ğuyvē (2.2-118) “koyuver”

ğuyyōz (13.2-223) “koyuyoruz”

çōmaK (12.2-51) “çomak”

çucuḷām (21.1-20) “çocuklarım”

çumaK (6.1-184) “çomak”

uraḷana (14.1-86) “oraklarına”

uraḷāda (27.1-2) “oraklarda”

uvañ (13.1-170) “ovanın”

yuğurūduK (8.1-126) “yoğururduk”

Alınma Kelimelerde

dokdura (2.2-24) (13.2-17) “doktora”

dokTur (7.2-64) “doktor”

kanturon otuna (5.2-81) “kantaron
otuna”

utele (3.1-125) “otele”

mazuT (26.1-81) “mazot”

motur (12.1-38) “motor”

utelde (13.2-19) “otelde”

ü/ </ö/

deliçuban (5.1-59) “Deliçoban”

düvēdiK (24.2-82) “döverdik”

günderyōla (13.2-45) “gönderiyorlar”

urdan (1.1-13) “oradan”

ün efe (1.1-47) “ön efe”

ünden (1.1-50) “önden”

ünnüK (10.1-84) “önlük”

2.1.1.6.12 Geniş-Düz Ünlülerin Yuvarlak-Geniş Ünlülere Değişmesi

/ö/ < /e/

böbeK (15.1-351) “bebek”

böbē (8.1-193) “bebeği”

göçürüm (15.1-364) “geçiririm”

/o/ < /a/

fonnā (20.2-149) “fanlar”

kantorön otu (5.1-118)

/o/ < /e/

metro(7.2-204)(16.2-208) “metre”

köpenekdi (22.1-116) “kepenekti”

yōmiyē (3.1-43) (13.2-86) “yevmiyeyi”

yövmül beter (7.2-188) “yevmil beter”

pontolonları (12.2-67) “pantolonları”

pontul (9.2-54) “pantolon”

2.1.1.6.13 Dar-Yuvarlak Ünlülerin Geniş-Yuvarlak Ünlülere Değişmesi

/o/, /ö/ < /u/

Türkçe Kelimelerde

önnarı (14.1-34) “onları”

otandım (12.2-62) “utandım”

otanmam (12.2-62) “utanmam”
şö (5.2-59) “şu”

yokāda (15.1-409) (18.2-50) “yukarda”

Alınma Kelimelerde

ğörsuna (27.2-14) “kursuna”
ğova³li (15.1-235) “kuvvetli”
ağosdosuñ (16.2-87) “ağustosun”
berdôşdum (12.1-70) “berduştum”
berdoşdun (6.1-130) “berduşdu”
çovalları (13.1-67) “çuvalları”
çovallālana (4.1-102) “çuvallarla”
ferdôn beyimiz (4.2-60) “Feridun Bey’imiz”
hudóT (5.1-15) “hudut”
istanbolda (14.1-30) “İstanbul’da”
istanboldan (7.1-193) “İstanbul’dan”
kusōra (15.1-308) “kusura”

makboZ (14.1-187) “mebus”
memnōn ōmuyana (5.1-206)
meşgöl (9.1-8) “meşgul”
meşōr (9.1-59) “meşhur”
meşōrdu (2.1-73) (4.1-90)
“meşhurdu”
noriye (15.1-32) “Nuriye”
nōfosTa (20.1-1) “nüfusta”
nüfōs (2.1-75) (4.2-3) “nüfus”
nüfosdan (2.1-73) “nüfustan”
temmōsda (12.1-60) “temmuzda”
vücōtu (5.2-71) “vücudu”
vücōduñ (1.1-123) “vücütun”

/ö/ < /ü/

Türkçe Kelimelerde

böyüdüm (7.1-2) “büyüdüm”
böyük (1.2-103) (4.2-2) “büyük”
böyükün (2.2-2) “büyüğüm”
böyüme (12.1-2) “büyüme”
böyüme (5.1-2) “büyüme”
böyür (5.2-74) “büyür”
göCCük (13.1-104) “küçük”

Alınma Kelimelerde

döbeK (5.2-32) “dübek”
hökümeT (14.1-87) “hükümet”
köfeleri (23.2-134) “küfeleri”
löküZ (6.1-190) “lüks”
möhim (5.2-76) “mühim”

gözel (9.1-34) (14.2-117) “güzel”
öbörkeli (16.2-132) “öbür şekilde”
törTyöz (13.2-192) “düldüyoruz”
yörüye yörüye (8.2-158)
yöriyen (3.1-133) “yürüyen”
yörümeK (5.1-49) “yürümek”

möhim (9.2-16) “mühim”
övendere (5.1-216) “üvendire”
özger (15.1-340) “rüzgâr”
özgē (5.1-196) (27.1-28) “rüzgâr”

2.1.1.6.14 Dar-Düz Ünlülerin Geniş-Düz Ünlülere Değişmesi

/a/ /â/ < /ı/

çalışdım (2.2-74) “çalıştım”
çalışmaK (2.2-6) “çalışmak”
çalışmazdıK (2.2-5) “çalışmazdık”
çıkārālā (21.2-7) “çıkarırlar”
hadillezden (27.1-207) “hidrellez”
hana (1.1-81) “hani <hani”
ğargā (4.1-73) “kargı”

ğargası (4.1-74) “kargısı”
ğazanādım (21.1-132) “kazanırdım”
ğızam (13.1-101) “kızım”
hanımıña (15.1-203) “hanımını”
ōluña (15.1-203) “oğlunu”
yākamā (6.1-175) “yıkamaya”

/e/ < /i/

Türkçe Kelimelerde

nennisiz (27.1-199) “ninnisiz”

Tarihî süreçte –Ar şeklinde karşımıza çıkan geniş zaman eki GA’da bazı kelimelerde /r/ ünsüzünün düşmüş şekliyle tespit edilmiştir:

gelēdi (21.1-82) “gelirdi”
gelēlēdi (21.1-114) “gelirlerdi”
tükenē (21.1-117) “tükenir”

Bazı kelimler tarihî biçimini korumuştur:

endiK (23.1-10) “indik”
enmezsiñ (23.2-60) “inmezsın”
eyce (1.1-16) “iyice”
eyi (6.1-230) “iyi”
eyilīlēñi (16.1-215) “iyiliklerini”
geyce³lēmizi (1.1-42)
“giyeceklerimizi”
geyim (12.1-70) “giyim”

Alınma Kelimelerde

ehdiyācı (26.1-38) “ihtiyacı”
ehtēyarına (5.1-205) “ihtiyarına”
lēre (4.2-31) “lira”
me³roPdu (27.1-232) “mikroptu”
övendere (5.1-216) “üvendire”
partelere (16.1-12) “partilere”
zeher (16.2-201) “zehir”
zencir (12.1-62) “zincir”
zenciri (4.1-77) “zincir”

2.1.1.6.15 Dar-Düz Ünlülerin Yuvarlak-Dar Ünlülere Değişmesi

/ü/ < /i/

Türkçe Kelimelerde

bitünce (10.1-164) “bitince”
büçēdiK (4.1-8) (24.1-5) “biçerdik”
büçyōz (14.1-60) “büçüyoruz”
büçēsiñ (12.1-38) “biçersin”

düşüni (13.2-240) “dişini”
püçülürdü (8.1-98) “büçülürdü”

Alınma Kelimlerde

büberi .(4.1-98) “biberi”
bübermiş (12.1-23) “bibermiş”
bübē (23.2-99) “biber”
çümen (7.2-14) “çimen”
çümento (16.2-184) “çimento”

/u/ </ı/

ğulazā gāvesinde (5.1-107)
“Kılavuzlar kahvesinde”
hurunuñ (6.1-223) (14.1-158) “fırının”

üçün (13.2-222) “için”

müsāfir (7.1-126) “misafir”
müsēfire (9.1-76) “misafire”
müsēfiri (21.1-118) “misafiri”
üniversitesine (28.1-26)

muñara (11.1-12) (27.1-171) (11.1-12) “pınara”
muñā (23.2-33) (27.1-172) “pınar”
suva (27.2-123) “sıva”

2.1.1.7 Ünlü Türemeleri

Türkçede kelime başında bazı ünsüzler bulunamaz. Alınma kelimelerdeki bu ünsüzler, Türkçenin ses sistemine uymadıkları için ağız alanlarında kelime başında bir ünlü türemesiyle söylenir. Bundan başka yine alınma kelimelerde yan yana iki ünsüz bulunan kelimelerde iki ünsüz arasında bir ünlü ortaya çıkmıştır.

2.1.1.7.1 Kelime Başındaki Türemeler

/r/ v e/ı/ Ünsüzü Önünde /i/ ve /ı/ Türemesi

ırado (22.1-10) “radyo”
ıradolu (15.1-178) “radyolu”
ıradolādaki (14.2-173)
“radyolardaki”
ırahme³liK (7.1-22) “rahmetlik”
ırakı (6.1-161) “rakı”
ıramazan (6.1-59) “ramazan”
ırsını (6.1-197) “rızkını”
ırāt etsiñ (3.1-38) “rahat etsin”
ırātı (14.1-117) “rahâtı”
ırātım (8.1-66) “rahatım”
ırāziye (8.1-113) “Râziye”

ırzāniñ (13.1-160) “Rıza’nın”
ileşberliK (19.1-3) “rençberlik”
ileşbēliK (8.1-107) “rençberlik”^{*}
ileşiñizi (1.2-52) “leşinizi”
ilimon (12.1-29) “limon”
ilāzım (3.1-53) “lâzım”
ilyende (1.1-98) “leğende”
ilyene (26.2-31) “leğene”
ilyennēñ (13.2-223) “leyenlerin”
inişbēdiK (13.1-12) “rençberdik”
irehme³liK (3.1-11) “rahmetlik”
irehme³liK (6.1-66) “rahmetlik”

irehme³lik (8.1-32) “rahmetlik”

ireme³lî (12.1-102) “rahmetliyi”

irengden (27.1-127) “renginden”

irezilliK (12.1-8) “rezillik”

/r/ v e//l/ Ünsüzü Önünde /ê/ /e/ Türemesi

enişberliK (10.1-190) “rençberlik”

erceP (13.1-98) (27.1-6) “Recep”

ênêşbêliK (1.2-87) “rençberlik”

ênêşbêlîni (1.2-90) “rençberlik”

êrezil_õduK (15.1-38) “rezil olduk”

/s/ ve /ş/ Önünde

/ş/ ünsüzü önünde türeme genellikle “şey” kelimesinde tespit edilmiştir. Türkçe sıcak kelimesinde de başta genellikle /ı/ türemesi vardır.

ışca³lara (13.2-34) “sıcaklara”¹⁰

ısmarış (8.2-36) “sipâriş”

ışca³lâda (24.1-5) “sıcaklarda”

ışcaK (26.1-22) “sıcak”

ışcaKda (27.1-41) “sıcaklarda”

işē (27.1-69) “şey”

işeye (13.1-128) “şeye”

işēni (16.1-140) “şeyini”

işē (13.2-68) “şeye”

ısırmalı (12.2-57) “sırmalı”

2.1.1.7.2 Kelime İçindeki Türemeler

Türkçe Kelimelerde

segizene (8.2-92) “seksene”

Alınma Kelimelerde

çiviT (5.1-214) “çift”

çiviTCiliK (5.1-3) “çiftçilik”

fırsalara (14.1-161) “Fransalara”

fitire (20.2-210) “fitre”

ğadirölü (12.1-45) * “kadrolu”

kañgiren (22.1-151) “kangren”

kırebimlen (19.1-40) “krebimle”

kompile (22.1-142) “komple”

mecibur (28.1-40) “mecbur”

metire (22.1-167) “metre”

moderinleşTi (27.2-151)

“modernleşti”

pıratıK (28.1-40) “pratik”

piskolojisi (1.1-49) “psikolojisi”

tıraKdóre (23.1-27) “traktöre”

tıraKdör (22.1-146) “traktör”

tıraPzondan (27.1-22) “Trabzon’dan”

Bu sınıflandırmadan ayrı olarak ölçünlü dilde orta hecedeki ünlüsü eksilmiştir “yalnız” şeklinde söylenen kelime GA’da orta /ı/ ünlüsü eksilmeden aslına uygun söylenir: yalıñız (8.2-95) “yalnız”

2.1.1.7.3 Kelime Sonundaki Türemeler Çekimli Fiilden Sonra

Bu başlık altındaki türemeler Muğla ve Denizli Ağızlarında oldukça fazladır.

deri (23.2-21) “der”

goru (23.2-103) “kor”

Akar Muğla ve Yöresi Ağızları çalışmasında –yor ekinden sonraki “u” ünlüsünü türeme olarak düşünmemiş, şimdiki zaman ekini –yuru şeklinde almıştır (Akar, 2013:141).

yumuruyōru (23.2-103) “yoğuruyor,yumuruyor”

/ı/ Türemesi

bakımasını (20.2-215) “bakmasını”

/u/ Türemesi

dokuzan (13.1-73) “doksan”

/ü/ Türemesi

lüküsmüşTür (26.2-61) “lüksmüştür”

üryalāmda (8.2-177) “rüyâlarımda”¹¹

/a/ Türemesi

şaratelleñi (7.2-90) “şartellerini”

yaPmassağa (4.1-64) “yapmazsak”

Vasıta Ekinden Sonraki Türemeler

anasınlana (13.2-109) “anasıyla”

dedemlēlene (14.2-46)

babamlana (13.1-48) “babam ile”

unnālāna (13.1-92) “onlarla”

bilene (15.1-148) “bile”

Ken Zarf Fiilden Sonraki Türemeler

alırkana (16.1-129) “alırken”

gidyōkanadan (19.1-6)

derkene (4.1-103) (8.1-14) “derken”

“gidiyorkenden”

edēkene (15.1-8) (15.1-74) “ederken”

nışanlıkana (13.1-208) “nışanlıyken”

evdekene (14.1-152) “evdeyken”

tikēkene (16.2-119) “dikerken”

gaçırılākana (16.2-219) “kaçırırılarken”

yaşakana (15.1-74) “yaşarken”

gelirkene (27.1-77) “gelirken”

yıkākana (27.1-211) “yıkarken”

gidēkene (13.1-125) (13.2-66)

“giderken”

/u/ Türemesi

konturoí (1.2-16) “kontrol”

/ü/ Türemesi

löküZ (6.1-190) “lüks”

2.1.1.8 Ünlü Eksilmeleri

/e/ Eksilmesi

Kelime Başında

Bu eksilme “emekle-” fiili başında olmuştur.

me³liye me³liye (7.2-99) “emekliye” me³liyōdu (27.1-75) “emekliyordu”
emekliye”

Kelime Ortasında

berkeT (1.1-3) (13.1-152) “bereket” etceZ (3.1-8) edeceğiz”
berket (3.1-60) “bereket” heycānı(2.1-50) “heyecanı”
ceryānlā (7.1-179) “cereyan”

-AcAk gelecek zaman ekinde ekin ilk ünlüsü genellikle eksiltilerek söylenmiştir.

vēceK (1.1-82) “verecek” yimeceZ (1.1-26) “yimeyeceğiz”

Kelime Sonunda

öt yanda (8.2-149) “öte yanda” ciñgen (8.1-27) “çingene”
öt yanda (13.2-98) “öte yanda ”

/ı/ Eksilmesi

aryōlā (16.2-207) “arıyorlar” hartici (12.1-26) “haritacı”
çıkıōsuñ (22.2-31) “çıkıyorsun” ıscā³lāda (24.1-5) “sıcaklarda”
ğarşdan (6.1-117) mansa (12.1-25) “Manisa”
ğaynanam (15.1-123) “kaynanam” nasl_ōsa (14.2-55) “nasıl olsa” (ayır)¹²
yanda (1.2-101) “yanında” sanyōlā (9.2-84) “sanıyorlar”
ğıydan (20.1-67) “kıyıdan,kenardan” şılaK (21.1-36) ışı-l-ak
ğıylāna (7.1-74) “kıyılarına” şubat_aynıñ (7.2-94) “şubat ayının”
ğıylāndan (23.2-79) yandan (6.1-96) “yanından”
“kıyılarından,kenarlarından” yanna (2.2-13) (2.2-132) “yanına”
hacālīniñ mēmeT (16.2-112) Hacı yarsı (7.2-201) “yarısı”
Ali’nin Mehmet”

/i/ Eksilmesi

Türkçe Kelimelerde

beñl_ēlilē (27.2-171) “Benli Aliler” eyce (1.1-16) “iyice”
birniñ (6.1-115) (26.1-67) “birinin” eytim (22.1-3) “eğitim”
birsi(7.1-59) “birisi” èyce (1.1-49) “iyice”

ger ğalanımıZ (6.1-52/53) “geri
kalanımız”
iksi (1.1-30) (2.2-21) (5.1-20) “ikisi”
iksini (2.2-71) “ikisini”

Alınma Kelimelerde

ġadfi (19.1-30) “kadife”
daKḲa (1.1-76) “dakika”
epleps (28.1-25) “epilepsi”
ezyeT (20.1-15) “eziyet”
ezyeti (27-2-29) “eziyeti”
haKḲaten (1.2-3) “hakikaten”
haġġāñ āmadñ (13.2-55/56) “Halil
Aġa’nın Ahmet’in”
hellāmcamdan (27.1-127) “Halil
amcamdan”

/a/ Eksilmesi

u zmanları (1.1-51) o zamanları”¹³
surda (3.1-58) “şurada”
bırda (8.2-94) (20.1-18) “burada”

/u/ Eksilmesi

Türkçe Kelimelerde

dokyōn (6.1-122) “dokuyorum”

Alınma Kelimelerde

avkaTōdu (14.1-160) “avukat oldu”

/ü/ Eksilmesi

Türkçe Kelimelerde

bōyn (15.1-266) “bugün”
gōmyōñ (17.1-10) “görmüyorsun”
gōrcü (11.1-16) “görücü”

Alınma Kelimelerde

ÖD’de de orta hece durumundaki dar ünlü eksilme eğilimindedir. GA’da da orta hecedeki /ü/ ünlüsü eksilmiştir.

ōmrünü (1.2-22) “ömrünü”

iycemē (22.1-123) “iyice”
kindin (11.1-119) “ikindin” çzyōZ
(23.2-78) “çözüyoruz”
pes (12.1-95) “besi”

meci (1.1-32) “imece”
piskolojisi (1.2-49) “psikolojisi”
sabahleyn (12.1-99) “sabahleyin”
televzon (22.1-10) “televizyon”
televzonda (16.2-71) “televizyon”
ünüverste (2.2-66) “üniversitede”
ünversitē (5.1-124) “üniversiteye”
vāldemle (3.1-32) “vâlidemle”

orda (27.2-193) “orada”
barbā (7.2-141) “berâber”
burdēz (12.1-132) “buradayız”

çocu’lūmzu (28.1-12)
“çocukluğumuzu”

komtanına (16.2-246) “komutanına”

gōrcü (11.1-166) “görücü”
yoryōsa (6.1-46) “yürüyorsa”

2.1.1.8.1 Ünlü Kaynaşmasıyla Oluşan Eksilmeler

inşāT (4.2-1) “inşaat”	n ācaP (16.1-188) “ ne+ acep”
n ōceK (4.1-22) “ne olacak”	n ēnceñ (15.1-42) “ne edeceksin”
n ōdu (2.2-14) “ne oldu”	n ēTceK (22.1-150) “ne edecek”
n īşlesiñ (15.1-320) “ne işleyesin”	sāT (2.2-22) “saat”
n īşlērīn (6.1-61) “ne işlerim”	
māyane (13.2-17) “muayene”	

3 ÜNSÜZLER

3.1 Ölçünlü Ünsüzler

/b/

bitirdim (5.2-8)

bāmāmızla (1.1-6) “parmağımızla”

burda (1.1-30) “burada”

/c/

cumā (3.2-26)

çocuK (5.1-126)

/ç/

çivTciliK (2.1-7) “çiftçilik”

/d/

dedem (1.2-27) “dedem”

duvarları (2.1-58)

deriye (1.2-57) “deriye”

/f/

fātih (5.2-16)

/g/

geşdi (2.1-3) “geçti”

/h/

hocam (1.2-88) “hocam”

her (5.2-5) “her”

haCda (2.1-47) “haçta”

halı (6.1-77) “halı”

/k/

kirezlere (4.2-54) “kirazlara”

/k/

kırkāC (5.2-2) “Kırkağaç”

/l/

libyada (4.2-33) “Libya’da”

laylon (21.1-34) “naylon”

/m/

milyar (1.2-90)

mantı (4.1-87)

/n/

nasıl anlatem (12.2-4) “nasıl anlatayım”

/ñ/

ōmaZsañ (21.1-49) “olmazsan”

/p/

pembe (6.1-24)

/r/

irehme’lik (8.1-81) “rahmetlik”

/s/

süreriZ (6.1-38) “süreriz”

/ş/

şimdi (5.2-9) “şimdi”

/t/

tarlalarıñ (2.1-70) “tarlaların”

tütün (5.2-10) “tütün”

taşınmış (1.2-78) “taşınmış”

/v/

vaziyeti (5.2-7) “vaziyeti”

/y/

yanınca (3.1-5) “yanınca”

yılına (2.1-23) “yılına”

yaşlılā (1.2-80) “yaşlılar”

/z/

zenne (3.2-38)

3.2 Ara Ünsüzler

[ğ]

ğādeşiz (1.1-2) “kardeşiz”

ğıyādın (1.1-23) “kıyardı”

ğāmazdı (1.1-23) “kalmazdı”

[K]

Kelime Ortasında

toKıurlā (21.1-59) “doktorlar”

yoKıTu (21.1-64) “yoktu”

Kelime Sonunda

ancaK (21.1-67) “ancak”

okuduK (1.1-2)

çoK (1.1-3) “çok”

yoK (21.1-55) “yok”

ğullanyōduK (21.1-61)

zorluK (1.1-4) “zorluk”

“kullanıyorduk”

[K]

Boğumlanması ön damak /k/si ile ön damak /g/si arasında olan ünsüzdür.

Kelime Ortasında

çeKTiK (1.1-4) “çektik”

eteKlileri (21.1-71) “etekleri”

esKi (21.1-67) “eski”

Kelime Sonunda

çeKTiK (1.1-4) “çektik”

ibliK (6.1-43) “iplik”

deñK (21.1-82) “denk”

tükürüK (1.1-6) “tükürük”

eliyēdiK (21.1-67) “eliyorduk”

[P]

Kelime Başında

Pitiryōz (2.2-88) “bitiriyoruz”

Kelime Ortasında

şüPhelenmemiş (1.2-99) “şüphelenmemiş”

Kelime Sonunda

ayıP (26.2-66) “ayıp”

haP (21.1-58) “hap”

[T]

Kelime Başında

Tatlılā (19.1-22) “tatlılar”

Tiṣmeli (17.2-135) “dikmeli”

Kelime Ortasında

örTyōlā (3.2-93) “örtüyorlar”

Kelime Sonunda

basiT (4.2-35) “basit”

[I]

evlā³lāmīñ (17.2-81) “evlatlarımın”

[ć]

ćıġara (1.1-77) “sigara”

[d^c]

Sadece bir kaynak kişide “de-“ filinde tespit edilmiştir:

d^ciyōlā (2.2-29) “diyorlar”

d^ciyōn (2.2-29) “diyorum”

[Ş]

baraŞlā (5.1-70) “barajlar”

[S]

üş (19.1-91) “üç”

[Z]

Zāten (3.2-72) “zâten”

[C]

aġaC (15.1-328) “ağaç

[ń]

ńışan olurdu (16.1-71) “nişan olurdu”

[F]

haFta (1.1-53) “hafta”

[h]

ġıhradan (7.1-90) “Kıhra’dan”

[r̄]

Sadece 1 kaynak kişide tespit edilmiştir.

bīr (16.2-21)

verīr (16.2-36) “verir”

otuṛ (16.2-23) “otur”

[C̣]

C̣iPle (7.1-35) “jiple”

[b]

çiḅlıkde (6.1-60) “çiftlikte”

buḃa (16.2-141) (16.2-140) “baba”

Gırtlak Patlayıcısı [ʔ]

GA’da hece bitimindeki “p,t,k” ünsüzleri genellikle gırtlak patlayıcısına dönüşür. “p,t,k ve k” ünsüzünden başka “ad” kelimesinde d ünsüzünün de gırtlak

patlayıcısına dönüştüğü tespit edilmiştir. “ad” kelimesinin sonundaki ünsüzün ET’de ötümsüz olduğu (at) da göz önünde tutulmalıdır. a³ları (13.2-94) “adları”

Kelime Ortasında

a ³ mış (1.1-1) “altmış”	ğeyce ³ lēmizi (1.1-42)
baca ³ lāña (1.1-121) “bacaklarına”	“giyeceklerimizi”
be ³ lēdiK (1.1-19) “bekledik”	ko ³ masiñ (1.1-105) “kokmasın”
çöcu ³ lā (1.1-71) “çocuklar”	uza ³ lara (1.1-51) “uzaklara”
erke ³ lē (1.1-86) “erkekler”	üç ete ³ li (1.1-59) “üç etekli”
eşe ³ li (1.1-65) “eşekli”	ya ³ laşTırmazdı (1.1-21)
	“yaklaştırmazdı”

Kelime Sonunda

mı soru edatından önce ³< k değişimi gerçekleşmiştir.

yo ³ mu (5.1-86) “yok mu?”	to ³ muñ (5.1-101) “tok musun?”

1.1.2.3. Boğumlanması Zayıf Ünsüzler

Boğumlanması Zayıf Ünsüzler

[^v]

şe ^v deken (7.1-206) “şeydeyken”	yazı ^v ı (14.1-188) “yazıyı”

[^ğ]

aylı ^ğ ı (16.2-76) “aylığı”	İ ^ğ deli (3.1-60) “iğdeli”
bā ^ğ (20.2-9) “bana”	sā ^ğ dıK (17.1-136) “sağdık”
bā ^ğ lanırdı (17.2-11) “bağlanırdır”	yā ^ğ ıldıK (7.2-120) “Yağıldık(köy adı)”
de ^ğ nē (17.2-11) “değneği”	
”yā ^ğ ını yo ^ğ urdunu (8.2-91) “yağını yoğurdunu”	

[^h]

ge ^h (8.1-129) “gel!” ünlemi	ma ^h muT (19.2-21) “Mahmut”

[^b]

sā ^b sız (19.2-27) “sahipsiz”

[^r]

bazā^r (16.2-201) “pazar”
bibe^r (3.2-72) “biber”
ē^rtesi (17.2-94) “ertesi”

ġadā^r (26.1-88) “kadar”
otu^rma (20.1-32) “oturtma/oturma”
özġā^r (17.2-126) “rüzgar”
şekē^r (3.1-75) “şeker”

[^v]

çi^vcilene (4.1-6) “çiftçilikle”
kö^vde (3.1-63) “köyde”
nē^yse (27.2-13) “neyse”

sē^vmeK (25.1-69) “sevmek”
yā^v (1.2-84) “yav<yā hu!”

[^l]

dē^l (17.2-128) “değil”

3.3 Ünsüz Değişmeleri

3.3.1 Ötümlüleşme

3.3.1.1 Arka Damak Ünsüzü /k/nın Ötümlüleşmesi Türkçe Kelimelerde

Kelime Başında

ġaçırmış (1.2-123) “kaçırmış”
ġaçıryölā (1.2-107) “kaçırıyorlar”
ġaçyōduK (2.2-32) “kaçıyorduk”
ġadinnā (1.1-54) “kadınlar”
ġalceK (1.2-126) “kalacak”
ġaldıK (2.1-5) “kaldık”
ġara dayēñ (1.2-32) “Kara Dayı’nın”
ġarakeçili (1.2-73) “Karakeçili”
ġarışıK (2.1-73) “karışık”
ġarıştırma (1.2-84) “karıştırma”
ġatyōz (2.2-116) “katıyoruz”
ġavırılır (1.1-91) “kavrulur”
ġazana ġazana (1.2-37) “kazana
kazana”
ġazanan (2.1-108) “kazanan”
ġırıldı (2.1-30) “kırıldık”
ġıyında (1.2-76) “kıyında”
ġıyādın(1.1-23) “kıyardı”

ġız (1.2-122) “kız”
ġoca (1.1-41) “koca”
ġolum (1.1-120) “kolum”
ġomuşlā(1.2-4) “koymuşlar”
ġonmuş (2.1-68) “konmuş”
ġonā (2.1-117) “konağı”
ġovalıyōz (1.1-109) “kovalıyoruz”
ġoyunnāmız (1.1-4) “koyunlarımız”
ġullanyō (1.2-91) “kullanıyor”
ġura^lıKdan (2.2-124) “kuraklıktan”
ġuzu (1.1-84) “kuzu”
ġādeşlēmīmiş. (1.2-26)
“kardeşlermişmiş”
ġāmış (1.2-27) “kalmış”
ġānını (1.2-36) “karnını”
ġārīK (2.2-10) “”gayri”
aldım (1.2-39) “kaldım”

Kelime Ortasında

başğasına (1.2-96) “başkasına”
çocuğuz (27.2.11) “çocuğuz”
dağdıılā (1.2-66) “taktılar”
kaşığa (1.1-86) “kaşığa”

puçuğa (1.2-98) “buçuğa”
sañğadaK (1.1-114) “âniden,apansız”
sarığamışTa (1.2-120) “Sarı
Kamış’tan”

Alınma Kelimelerde

Kelime Başında

ğadā (1.2-123) “kadar”
ğalabalıK (2.1-51)
ğarağola (1.2-123)
ğararı (1.2-132)
ğaydeTyō (1.2-105) “kaydediyor”

ğayıdı (2.1-43) “kaydı”
ğaymakamlıKda (2.1-70)
ğāri (1.2-132)
ğāzisi (1.2-129)

3.3.1.2 Ön Damak /k/ Ünsüzünün Ötümlüleşmesi

asgerdedi (1.1-8) “askerdeydi”
bişginiz (15.1-120) “pişkiniz”
esgisini (8.2-137) “eskisini”
ğarageçili (12.1-111) “Karakeçili”
geçi (17.180) “keçi”

gövler (7.2-147) “köyler”
kesgindi (23.2-101) “keskindi”
küçüğün (1.1-15) “küçüğüm”
segzen (10.1-207) “seksen”

3.3.1.3 /t/ Ünsüzünün Ötümlüleşmesi

Kelime Başında

dağdıılā (1.2-66) “taktılar”
davşan derelēne (8.2-124/125)
“Tavşan Dereleri’ne”
dıraKdör (7.2-21) “traktör”
dana (6.1-91) “tâne”
daşsız (1.1-99) “taşsız”
dülbentleri (3.1-80) “tülbentleri”
dabannı (6.1-51) “tabanlı”
daş (27.1-186) “taş”
duşlu (23.2-24) “tuşlu”

duz (2.2-115) “tuz”
dırnaKlā (22.1-63) “tırnaklar”
dakım elbise (8.1-197) “takım elbise”
dānesi (12.2-21) “tānesi”
dabi (7.2-18) “tabi”
dēzesi (28.1-44) “teyzesi”
dakılan (4.1-78) “takılan”
daraK (4.1-39) “tarak”
daş (15.1-315) “taş”

Kelime Ortasında

dokdor (1.2-18) “doktor”
hasdalandı (1.2-15) “hastalandı”
ihdiyaç (5.1-29) “ihtiyaç”

tādile (6.1-189) “tâtile”
üsdüne (8.2-56) “üstüne”

Kelime Sonunda

dörd olursa (6.1-183) “dört olursa”

3.3.1.4 /p/ Ünsüzünün Ötümlüleşmesi

Kelime Başında

badılcan (4.1-115) “patlıcan”

bahalı (26.1-81) “pahalı”

bakeT (11.1-60) “paket”

bazara (3.1-45) “pazara”

be³mez (9.1-33) “pekmez”

be³mezimiz (9.1-33) “pekmezimiz”

beK (7.2-212) (17.1-177) “pek”

beKmez (11.2-107) “pekmez”

bidesi (6.1-238) “pidesi”

bişirverin (6.1-223) “pişirveririm”

bişē (4.1-86) “pişer”

bāmamızla (1.1-6) parmağımızla”

Kelime Ortasında

bişginiz (15.1-120) “pişkiniz”

ibi (10.1-43) “ipi”

ibliK (6.1-43) “iplik”

sübürge (23.2-120) “süpürge”

Kelime Sonunda

sab urğan (7.1-54) “sap urgan”

3.3.1.5 /ç/ Ünsüzünün Ötümlüleşmesi

GA’da “çiz-“ fiilinde yaygın biçimde tespit edilmiştir. Bu örnekten başka “ciñgen”(Çingene) kelimesinin ilk ünsüzü de her zaman ötümsüz olarak kullanılmıştır. Türkçede /c/ ötümsüz ünsüzüyle kelime başlamaz. Kaynak kişilerin kelime başında ötümsüz /ç/ ünsüzünü ötümlü /c/ ünsüzüne değiştirmeleri bu bakımdan ilginçtir. Kaynak kişilerin c<ç değişikliğini yapması söyleyiş kolaylığı yani az çaba kanunuyla izah edilebilir.

cerez (14.1-151) “çerez”

cızgı cızgı (5.2-61) “çizgi çizgi”

cızgılı cızgılı (27.1-179) “çizgili
çizgili”

cızgılā (1.2-18) “çizgiler”

cızdım (11.1-33) “çizdim”

cızmışlā (7.2-102) “çizmişler”

cızādıK (8.1-207) “çizerdik”

ciñgen (8.1-27) “çingene”

ciziK (1.2-16) “çizik”

cizmelēle (20.1-37) “çizmelerle”

3.3.1.6 /s/ Ünsüzünün Ötümlüleşmesi

doKzanı (11.2-74) “doksanı”

dokuzan (13.1-73) “doksan”

hapıza (14.1-40) “hapse”

hēkez (2.2-90) “herkes”

segzen (10.1-207) “seksen”

zalatalıK (11.1-65) (13.1-135)

“salatalık”

zebePden (14.2-54) “sebepten”

3.3.1.7 /f/ Ünsüzünün Ötümlüleşmesi

çivti (16.1-91) “çifti”

zebillī (3.1-11) “sebilliği”

zebzeniñ (26.1-82) “sebzenin”

zerhoş (17.2-49) “sarhoş”

havta (16.2-152) (2.1-83) “hafta”

3.3.2 Yarı Ötümlüleşme

3.3.2.1 Ön Damak /k/Ünsüzünün Yarı Ötümlüleşmesi

Kelime Başında

KiTmiş (24.2-34) “gitmiş”

KiTTi (15.1-349) “gitti”

KücüK (15.1-315) “küçük”

Kelime Ortasında

asKerde (11.2-5) “askerde”

basTırmaceKlē (11.1-129)

“batırmayacaklar”

böleliKce (15.1-254) “böylelikle”

böleliKle (5.1-152) “böylelikle”

beceriKsiz (15.1-193) “beceriksiz”

beKCi (7.1-57) “bekçi”

beKCidi (27.2-155) “bekciydi”

beKmez (11.2-107) “pekmez”

besiciliK (11.2-53) “besicilik”

biriKceK (15.1-100) “birikecek”

biriKdiri (27.1-35) “biriktirir”

bölüKTe (7.1-93) “bölükte”

böyüKdü (13.1-25) “büyüktü”

büyüKlēmiziñ (10.1-28)

“büyüklerimizin”

çeKceñ (13.1-221) “çekeceksin”

çeKdiK (12.2-5) “çektik”

çeKdiK (13.1-58) “çektik”

çeKdim (12.1-59) “çektim”

çeKTirdilē (7.2-55) “çektirdiler”

çeKyō (4.2-57) “çekyo”

çeKyōdu (7.2-21) “çekiyordu”

çıKcē (17.1-34) “çıkacağı”

çibliKde (6.1-60) “çiftlikte”

çiçeKli (10.1-138) “çiçekli”

çimenliKde (27.1-59) “Çimenlik’te”

dekerleKlēni (9.1-107)

“tekerleklerini”

diKdiK (4.2-37) “diktik”

diKdirceñ (4.1-29) “diktireceksin”

diKyōn (21.1-49) “dikiyorum”

dokuTceKlē (13.1-6) “dokutacaklar”

döKmüş (9.1-96) “dökmüş”

öre³menliKTen (16.1-12)

“öğretmenlikten”

du̇rceKce (14.1-68) “durdukça”

eKceñ (13.2-176) “ekeceksin”

eKcem (11.2-50) “ekcem”

eKseriyeti (13.2-135) “ekseriyeti”

eKsiK (4.1-123) “eksik”

eKyōz (14.1-43) “ekiyoruz”

eleKTen (14.1-166) “elekten”

enfeKsiyon (21.1-57) “enfeksiyon”

erkeKdi (25.1-33) “erkekti”
erkeKlê (4.1-53) “erkekler”
esKi (14.2-16) (4.2-63) (14.1-55)
(5.1-79) (6.1-134) “eski”
eşşeKli (13.2-159) “eşekli”
eteKlê (10.1-96) “etekler”
evlendiKTen (21.2-4) “evlendikten”
fakirliKTen (15.1-63) “fakirlikten”
göZüKyō (16.2-229) “gözüküyor”
geçinceKlê (15.1-22) “geçinecekler”
geneleKlê (6.1-40) “gelenekler”
genşliKde (17.2-162) “gençlikte”
gerçeKden (9.1-92) “gerçekten”
gerçeKTen (27.2-51) “gerçekten”
gereKirse (5.2-75) “gerekirse”
göKcelê (7.1-10) “Gökceler”
göKsekiye (16.2-207) “Gökseki’ye”
güccücüKKe (17.1-13) “küçükken”
güccüK (5.1-23) “küçük”
gücüKsün (15.1-27) “küçüksün”
güçüKKene (9.1-46) “küçükken”
gülmeKTen (16.1-26) “gülmekten”
iKlim (18.2-50) “iklim”
ileşbêliKTi (27.1-8) “rençberlikti”
ilmeKlê (10.1-40) “ilmekler”
ineKlēmiz (10.1-20) “ineklerimiz”
kesiKlêne (19.1-101) “kesiklerine”
keşgeKden (11.1-120) “keşgekten”
kişiliK (11.2-122) “kişilik”
kitceKleri (11.1-89) “gidecekleri”
kittiKTen (5.2-48) “gittikten”
küççüKsün (15.1-214) “küçüksün”
küçüKleri (10.1-5) “küçükleri”

küreKcide (15.1-179) “Kürekçi’de”
kütüKleri (9.1-79) “kütükleri”
meKKade (5.1-52) “Mekke’de”
meKTibe (14.1-30) “mektebe”
meKTup (20.2-38) “mektup”
mēcimeKlīdi (27.2-275)
“mercimekliydi”
ōceKmiş (5.2-54) “olacaktı”
olereKTen (5.1-156) “olarak”
pittiKden (19.1-18) “bittikten”
pittiKTen (7.1-6) “bittikten”
sōlemeKTen (27.2-215)
“söylemekten”
seKsen (4.2-32) “seksen”
seKZen (15.1-268) “seksen”
seKzen (11.2-54) “seksen”
seneliKdim (16.2-98) “seneliktim”
sivereKde (12.1-135) “Siverek’te”
söKdüm (8.2-174) “söktüm”
sulaceKmiş (14.2-41) “sulayacaktı”
tiKceñ (16.2-61) “dikeceğim”
tiKyō (20.2-177) “dikiyor”
türKcesi (6.1-2) “Türkçesi”
āceKlê (6.1-149) “alacaklar”
üfürüKCü (18.2-35) “üfürükçü”
ürKmüyōz (15.1-80) “ürkmüyoruz”
üzülmeKTen (15.1-57) “üzülmekten”
vēceKse (17.2-88) “verecekse”
vēceKse (13.1-103) “verecekse”
yapceKse (7.1-146) “yapacaksa”
yiceKleñi (8.1-35) “yiyeceklerini”
yoKKen (11.1-75) “yokken”
yüKseK (11.2-19) “yüksek”

Kelime Sonunda

acemiliK (7.1-5) “acemilik”
asgerliK (15.1-144) “askerlikten”
böreK (14.1-108) (4.1-90) “börek”
bicēciK (8.1-9) “biricik”
bileziK (11.1-101) “bilezik”
bileziK (16.1-154) “bilezik”
birliK (20.2-53) “birlik”
bişirīdiK (27.1-49) “pişirirdik”
böldineK (8.1-76) “bölünce”
bölük (20.2-70) “bölük”
bübeK (19.2-41) “bebek”
çöreK (13.2-151) “çörek”
çöreK (6.1-236) “çörek”
çe³lemiK (23.1-37) “çitlembik”
çeñizliK (5.2-27) “çeyizlik”
çeK (15.1-229) “çek(mek)”
çeKdiK (13.1-58) “çektik”
çekdiK (13.1-75) “çektik”
çeliK (6.1-184) “çelik”
çevirdiK (14.2-129) “çevirdik”
çiFTCiliK (9.2-3) “çiftçilik”
çürük (13.2-239) “çürük”
değneK (7.2-47) “değnek”
deliK (23.1-47) “delik”
diliK (19.2-66) “dilik”
döbeK (5.2-32) “dübek”
döşeK (10.1-107) “döşek”
döşeK (13.1-50) “döşek”
döşşeK (21.1-22) “döşek”
dövceK (20.2-33) “dövecek”
ösürük (21.1-99) “öksürük”
dübeK (7.1-215) “dübek”
düdük (20.2-150) “göbek”

düKKeniñi (5.1-27) “dükkanını”
dümbeleK (14.2-165) “dümbelek”
düzenliK (8.2-227) “düzenlik”
düzlük (22.1-75) “düzlük”
e³meK (13.2-101) “elmek”
ekenomiK (18.2-4) “ekonomik”
ekēdiK (13.1-36) “ekerdik”
ekēdiK (4.1-7) “ekerdik”
eriK (14.1-26) (8.1-55) “erik”
erkeK (10.1-104) “gelinlik”
everdiK (7.2-92) “everdik”
evlendiK (8.1-19) “evlendik”
evlenmeK (4.1-11) “evlenmek”
fakirliK (17.2-36) “fakirlik”
ğomi³liK (17.1-34) “komiklik”
gelinliK (5.2-58) (6.1-154) (10.1-98)
“gelinlik”
geşdiK (5.1-14) “geçtik”
geşdiK (7.2-99) “geçtik”
geşdiK (8.2-166) “geçtik”
gi³mediK (7.2-10) “gitmedik”
göçebeciliK (17.1-57) “göçebelik”
gök (23.2-132) “gök”
gömleK (10.1-165) “gömlek”
gömēdiK (8.2-215) “gömerdik”
gönderdiK (28.1-21) “gönderdik”
güccüK (18.2-63) “küçük”
güdēdiK (4.1-8) “güderdik”
gündeliK (13.2-85) “gündelik”
günnük (16.1-95) “günlük”
iğneliK (19.1-86) “iğnelik”
ilmeK (4.1-69) “ilmek”

irehme³liK (8.2-144) “rahmetlik”
irezilliK (12.1-8) “rezillik”
işTiK (17.2-46) “içtik”
kekiK (5.1-141) “kekik”
kepeneK (22.1-115) “kepenek”
keşgeK (6.1-165) (8.1-44) “keşgek”
kevşeK (23.2-10) “gevşek”
kittiK (5.1-124) “gittik”
kö³lediK (23.2-3) “kökledik”
köK (12.1-127) “kök”
küçüK (4.1-11) “küçük”
küreK (27.2-97) “kürek”
lasTiK (11.1-87) “lastik”
mesleK (21.1-43) “meslek”
metreliK (8.2-180) “metrelik”
mübâreK (16.2-188) “mübârek”
mübâreK (5.2-94) “mübârek”
mülK (13.1-91) “mülk”
öceK (7.1-19) “olacak”
ölçeK (20.2-212) “ölçek”
öldüKTen (5.1-35) “öldükten”
örneK (10.1-65) (4.1-78)
“örnek”
övmeK (13.1-142) “övmek”
patiK (26.1-49) “patik”
pıratiK (6.1-51) “pratik”
sa³lanceK (4.1-19) “saklanacak”
seK seK (21.1-130) “sek sek”
seneliK (23.2-19) “senelik”

seyreK (13.2-168) “seyrek”
sineK (22.1-40) “sinek”
sürdüK (9.1-18) “sürdük”
sēmeK (21.1-16) “sevmek”
şindiK (4.1-66) “şimdi”
şiniK (9.1-108) “şinik”
tedâriK (27.2-174) “tedârik”
teK (19.2-25) (27.2-85) “tek”
tekeleK (14.1-80) “tekerlek”
tePsiK (7.2-80) “tespih”
terziliK (5.1-3) “terzilik”
tezeK (22.1-29) “tezek”
tüfeK (12.1-37) “tüfek”
türK (7.2-70) “Türk”
tüşürüdüK (10.1-225) “düşürürdük”
tütüncülüK (7.1-65) “tütüncülük”
tēziliK (8.1-17) “terzilik”
verilceK (10.1-84) “verilecek”
vēdiK (8.2-121) “verdik”
yörümeK (5.1-49) “yürümek”
yumuK (19.1-1) “Yumuk”
yumurceK (23.2-27) “yoğuracak”
yü³lediK (9.1-67) “yüklerdik”
yü³lüK (16.2-182) “yüklük”
yüKseK (11.2-19) “yüksek”
yüsüK (5.1-157) “yüzük”
yüzüK (14.2-58) “yüzük”
zeytinliK (23.2-63) “zeytinlik”
zēybeK (5.1-178) “zeybek”

3.3.2.2 Arka Damak /k/ Ünsüzünün Yarı Ötümlüleşmesi Kelime Ortasında

aKça (5.1-215) “akça”
aKrabası (6.1-47) “akrabası”

aKranlāndan (16.1-5) “akranlarından”
aKşer (7.1-10) “Akhisar”

aKşam (5.1-103) "akşam"
 açık (4.2-28) "açık"
 ayaKkAbı (5.1-157) "ayakkabı"
 ayrıKları (3.1-79) "ayrıkları"
 baKkallıK (5.1-2) "bakkallık"
 baKğala (10.1-241) "bakkala"
 baKlava (10.1-136) "baklava"
 baKyō (4.1-6) "bakıyor"
 bağcılıKla (9.2-3) "bağcılıkla"
 başKa (5.1-42) "başka"
 başKı (19.2-3) "başka"
 bayraKdārīn (10.1-75) "bayraktarın"
 biraKdı (12.1-7) "bıraktı"
 biraKTıK (7.2-7) "bıraktık"
 boncuKlu (4.1-36) "boncuklu"
 çanKkalede (1.2-120) "Çanakkale"
 çıKdım (4.2-16) "çıktım"
 çıKdıydı (5.1-66) "çıktıydı"
 çıKmadı (16.2-66) "çıkmadı"
 çıKTı (3.1-95) (7.2-14) "çıktı"
 çıKTım (6.1-61) "çıktım"
 çoKdu (6.1-3) "çoktu"
 çoKdur (20.2-5) "çoktur"
 çocuKkana (3.1-62) "çocukken"
 çocuKkana (6.1-76) "çocukken"
 çocuKlā (7.1-60) "çocuklar"
 çādaKda (13.1-25) "çardakta"
 daKkalīna (6.1-104) "dakikalığına"
 daKmīn (7.1-54) "takının"
 daKyō (4.1-20) "takıyor"
 da³lılıKla (5.1-152) "tatlılıkla"
 dayaKTan (27.2-19) "dayaktan"
 doKsanı (11.2-107) "doksanı"
 dokucuKca (10.1-53) "dokudukça"

ğırKlıyālādın (6.1-170)
 "kırıklıyorlardı"
 ğonaKlamış (10.1-193) "konaklamış"
 haKkari (7.2-86) "Hakkari"
 haKkaTen (1.2-93) "hakikaten"
 haKkımı (15.1-7) "hakkımı"
 hasdalıKlā (8.1-87) "hastalıklar"
 ıascaKda (27.1-41) "sıcakta"
 kaKdīrīsīn (10.1-46) "kaktırırsın"
 kalKTı (7.2-139) "kalktı"
 kaşıKcı (18.2-3) "Kaşıkçı"
 kırKlı (4.1-127) "kırklı"
 lāKaP (7.1-124) "lakap"
 maKbuzunu (7.1-27) "makbuzunu"
 maraKlıyım (12.2-27) "meraklıyım"
 mu³laKa (4.1-91) "mutlaka"
 muhaKgaK (7.1-154) "muhakkak"
 noKTalara (11.2-20) "noktalara"
 olduKTan (24.2-13) "olduktan"
 ortaKcılīna (26.2-6) "ortakçılığına"
 oturaKdı (10.1-5) "oturaktı"
 oyuKlā (10.1-56) "oyuklar"
 palasKa (7.1-77) "palaska"
 pulluKla (7.2-28) "pullukla"
 pāpıladıKTan (5.1-110) "parpıladıktan"
 rā³lıKla (7.1-108) "rahatlıkla"
 sılaşlıK (11.1-65) "sıaljık"
 soKaKTan (13.2-12) "sokaktan"
 sā^ğlıKcı (17.2-81) "sağlıkçı"
 şaPKa (9.2-55) "şapka"
 tıraKdör (5.1-191) "traktör"
 tıraKya (12.1-30) "Trakya"
 toKdur (14.1-49) "doktor"
 toPraKlan (7.1-174) "toprakla"

yaKceKlē (12.1-47) “yakacaklar”
yaKveren (15.1-19) “yakvereyim”
yaKyōlā (17.1-30) “yakıyorlar”
yabraKları (10.1-225) “yaprakları”
yaPmacıKları (10.1-147)
“yapmacıkları”
yataKdan (8.2-17) “yataktan”
yataKTa (7.1-32) “yatakta”

Kelime Sonunda

acıK (3.1-10) (13.2-7) “azıcık”
açıK (4.1-21) “açık”
adamlıK (10.1-37) “adamlık”
alışıKlıK (16.1-45) “alışıklık”
alışTıK (26.1-8) “alıştık”
ancaK (8.2-88) “ancak”
anlaşaraK (21.2-7) “anlaşarak”
ağrlıK (7.2-3) “ağırılık”
arıcılıK (7.1-201) “arıcılık”
artıK (4.2-31) “artık”
aş āmaK (3.1-89) “aş almak”
atadıK (8.1-192) “atardık”
aylaK (9.1-7) “aylak”
azıcıK (5.1-75) “azıcık”
baKıKallıK (5.1-2) “bakkallık”
bacaK (14.1-18) “Bacak”
bacaK (7.2-90) “bacak”
bardaK (10.1-124) “bardak”
bıçaK (5.2-55) “bıçak”
bıraKdı (10.1-29) “bıraktı”
bıraKTıK (7.2-7) “bıraktık”
bolluK (8.1-116) “bolluk”
boyunduruK (5.1-209) “boyunduruk”
buçuK (1.2-114) “buçuk”
buçuK (4.2-36) “buçuk”

yıllıKmış (4.2-59) “yıllıkmış”
yoKTu (1.2-114) “yoktu”
yoKTur (5.2-95) “yoktur”
yo³luKlādan (8.2-100) “yokluklardan”
yufKa (9.1-123) “yufka”
yufKālāna (11.2-47) “yufkalarına”
yuvarlaKTı (8.1-134) “yuvarlaktı”

bulduK (21.1-5) “bulduk”
cacıK (4.2-33) “cacık”
çabıK (20.1-14) “çabuk”
ça³maK (12.2-1) “Çakmak”
çarıK (12.1-20) “çarık”
çoK (4.1-14) “çok”
çobanlıK (12.2-10) “çobanlık”
çocuK (5.1-126) “çocuk”
çocuKlā (3.1-19) “çocuklar”
çocuKTuK (1.2-113) “çocuktuk”
çumaK (6.1-184) “çomak”
çādaK (3.1-82) “çardak”
daraK (4.1-40) (5.2-51) “tarak”
dayaK (7.1-19) (11.2-5) “dayak”
duraK (8.1-1) “durak”
durādıK (6.1-88) “dururduk”
ğabaK (4.1-87) (12.1-4) “kabak”
ğaçadıK (4.1-17) “kaçardık”
ğalabalıK (5.1-175) “kalabalık”
ğaldıK (5.1-15) “kaldık”
ğaralıK (11.1-89) “karalık”
ğarantıK (14.2-18) “karanlık”
ğarıK (24.2-3) “karık”
ğarışıK (7.2-153) (9.1-122) “karışık”
ğaşdıK (6.1-138) “kaçtık”

ğazaK (5.2-27) “kazak”
 ğırlıK (3.1-5) (7.2-23) “kıtlık”
 ğıdānnıK (3.1-52) “kadarlık”
 ğırıK (8.1-149) “kırık”
 ğızaK (24.1-2) “kızak”
 ğonuşduK (16.2-60) “konuştuk”
 ğoyduK (5.2-31) “koyduk”
 ğuraK (7.2-146) “kurak”
 ğurbannıK (28.1-35) “kurbanlık”
 ğurduK (4.1-81) (8.2-6) “kurduk”
 ğurutaraK (4.1-98) “kurutarak”
 ğuyādıK (8.1-110) “koyardık”
 halıcılıK (8.2-33) “halıcılık”
 hasdalıK (3.1-115) (5.1-48) hastalık”
 hırsızlıK (7.1-48) “hırsızlık”
 ılıK (5.2-69) “ılık”
 ıslıK (27.2-3) “ıslık”
 ışcaK (26.1-22) “sıcak”
 ifTarlıK (11.1-77) “iftarlık”
 kaşıK (6.1-172) “kaşık”
 kayraK (8.1-207) “kayrak”
 kılçıK (9.2-66) “kılçık”
 kırK (4.2-3) (3.1-40) “kırk”
 kōduK (8.1-13) “korktuk”
 kuşaK (10.1-94) “kuşak”
 kuşluK (23.1-16) “kuşluk”
 malcılıK (7.1-159) “malcılık”
 muhTarlıK (7.1-23) “muhtarlık”
 nacaK (7.1-42) “nacak”
 oK (5.1-217) “ok”
 olıyōmuşuK (17.1-21) “oluyormuşuz”
 ocaK (5.1-97) “ocak”
 oca³lıK (10.1-108) “ocaklık”
 okurduK (5.1-25) “okurduk”

olaraK (7.1-12) “olarak”
 ōtaK (13.1-35) “ortak”
 pırçaK (19.1-7) “burçak”
 pitiryōduK (3.1-103) “bitiriyorduk”
 pulluK (5.1-217) “pulluk”
 rızıK (5.2-2) “rızık”
 salatalıK (5.1-80) “salatalık”
 samsaK (6.1-232) “sarımsak”
 sandıK (20.1-60) “sandık”
 saTTıK (16.1-35) “sattık”
 sıcaK (5.1-119) “sıcak”
 sofralıK (23.2-4) “sofralık”
 soquK (7.2-65) “soğuk”
 sādıK (5.1-233) “sâdik”
 sā³lıK (5.1-202) “sağlık”
 taPaK (11.1-4) “tabak”
 tikyōduK (18.1-8) “dikiyorduk”
 topladıK (3.1-2) “topladık”
 toPraK (6.1-109) “toprak”
 tutādıK (27.1-30) “tutardık”
 ufaK (4.2-53) (17.2-38) “ufak”
 ūraşdıK (4.1-14) “uğraştık”
uykuluK (5.2-41) “uykuluk”
 uzaK (11.1-6) “uzak”
 uzaK (4.2-42) “uzak”
 varısaK (3.1-142) “varırsak”
 vurdurduK (6.1-30) “vurdurduk”
 yarıK (11.2-63) “yarık”
 yasaK (7.1-143) “yasak”
 yaşlandıK (3.1-23)
 yataK (10.1-84) “yatak”
 yazıK (8.1-106) “yazık”
 yoK (4.1-3) “yok”
 yo³luK (3.1-5) “yokluk”

yo³luK(4.1-59) “yokluk”
yumaK(6.1-21) “yumak”

yāl³K(9.2-42) “yağlık”
zurnacılıK(6.1-193) “zurnacılık”

3.3.2.3 /p/ Ünsüzünün Yarı Ötümlüleşmesi

Kelime Başında

PeK (16.1-16) “pek”
Pempe (6.1-21) “pembe”
Pitiryōz (2.2-88)

Pitiryōz (5.2-3) “bitiriyoruz”
PuçuK(14.1-30) “buçuk”

Kelime Ortasında

CiPle (7.1-35) “jiple”
ġaPmaca (3.1-92) “kapmaca”
ġaPTırdı (27.2-237) “kaptırdı”
ġaPTırma (22.1-174) “kaptırma”
ġaPyō (21.1-57) “kapıyor”
ayıPlālāmıŝmıŝ (3.2-15)
“ayıplamıŝmıŝ”
buzdolaPları (27.1-114)
“buzdolapları”
çaPTı (18.1-36) “çarptı”
çePmi (11.2-33) “Çepni”
dePe dePe (16.2-50) “depe depe”
dePreminde (4.1-80) “depreminde”
dePyō (20.2-155) “depiyor”
diPlomayı (4.1-2) “diplomayı”
disiPlin (4.1-44) “disiplin”
dolaPlara (21.2-24) “dolaplara”
elPisesi (17.1-33) “elbisesi”
ePē (20.1-45) “epey”
göçüP (26.1-62) “göçüp”
haPları (17.1-46) “hapları”
hePiçi (6.1-95) “hepsi”
hesaPhyā (11.1-136) “hesaplıyor”
iPlēni (16.1-126) “iplerini”
kaPlan (2.1-115) “Kaplan”

kaPlumbaġa (18.2-21) “kaplumbağaya”
kitaP (25.1-48) “kitap”
kitaPları (9.2-45) “kitapları”
komPle (23.1-30) “komple”
koPdu (12.2-35) “koptu”
köPrülē (8.1-69) “köprüler”
köPrüye (15.1-115) “köprüye”
kuPluya (23.2-137) “kulpluya”
merkePlen (6.1-105) “merkeple”
pasaPorTları (13.2-115) “pasaportları”
saPCıKlānı (13.1-40) “sapçıklarını”
şaPKa (9.2-55) “şapka”
şüPhelenmemiş (1.2-99)
“şüphelenmemiş”
tePsiyle (10.1-101) “tepsiyle”
teyiPlē (15.1-178) “teyiple”
tisiPlin (11.2-9) “disiplin”
toPdan (4.2-55) “toptan”
toPlanırdı (10.1-147) “toplanırdı”
toPlanırdıK (9.1-76) “toplanırdık”
toPra³ları (8.2-25) “toprakları”
tüPleriñ (28.1-68) “Tüpülerin”
yaPraKlānda (16.1-9) “yapraklarında”
yaPraġı (14.1-26) “yaprağı”
yaPrā (19.1-105) “yağrağı”

yaPrā (5.2-83) “yaprağı”
yaPTīm (5.1-54) “yaptığım”

yaPTīm (2.1-44) “yaptım”
yaPTīm (9.1-17) “yaptım”

Kelime Sonunda

Çoğunlukla zarf-fiil ekinde karşılaşılmıştır.

ğaTılıP (13.1-21) “katılıp”
ğireP (19.1-30) “kırep”
gurūP (27.2-112) “kuruyup”
açıP (21.2-24) “açıp”
cıP (2.1-45) “jip”
akıP (17.1-18) “akıp”
alıP (2.1-26) (3.1-9) “alıp”
araP (20.2-134) “Arap”
ayıP (26.2-66) “ayıp”
bazalanıP (18.2-45) “pazarlanıp”
bırakıP (2.1-19) “bırakıp”
biniP (8.1-89) “binip”
buzdılaP (17.2-144) “buzdolap”
çalınıP (15.1-190) “çalınıp”
çoraP (10.1-165) “çorap”
deliP (7.1-38) “delip”
deP (8.2-93) “deyip”
erçeP (13.2-95) “Recep”
erçeP (27.1-6) “Recep”
eyüP (17.2-182) “Eyüp”
ürēP (17.1-59) “üreyip”
varıP (22.1-192) “varıp”
yaP (4.2-17) (12.1-62) “yap”

görünüP (9.1-23) “götünüp”
heP (3.2-75) “hep”
hārāP (5.1-39) “harap”
lavaP (3.1-63) lâkap”
mekdiP (14.1-20) “mektep”
minēsiP (12.2-71) “münâsip”
miyoP (12.2-56) “miyop”
nâsiP (6.1-194) “nasip”
oyuluP (16.2-11) “oyulup”
saP (13.2-203) “sap”
sarıP (2.1-114) “sarıp”
sıkıP (26.2-91) “sıkıp”
ēniP (4.1-125) “inip”
sâhiP (12.1-9) “sâhip”
sāP (27.1-74) “sâhip”
tertiP (12.1-29) “tertip”
tiP (20.2-28) “tip”
toP (21.2-48) “top”
tālīP (3.1-25) “Tâlîp”

yatıP (13.1-51) “yatıp”
yiP (10.1-78) “yiyip”
zeneP (16.1-179) “Zeynep”

3.3.2.4 /t/ Ünsüzünün Yarı Ötümleşmesi

a.Kelime Tabanında

Kelime Başında

Tatlılā (19.1-22) “tatlılar

Tīṁmeli (7.2-155) “dikmeli”

Kelime Ortasında

akşamüsTü (6.1-87) “akşamüstü”
allahTan (5.1-38) “Allah’tan”
aTsa (1.2-58) “atsa”
baTTānī (6.1-22) “battaniyeyi”
büTceden (3.1-86) “bütçeden”
cemaḡTle (5.1-29) “cemaatle”
çiFTcilīni (1.2-90) “çiftçiliğini”
çivTciliKle (3.1-3) “çiftçilikle”
dersTen (7.2-10) “dersten”
dinamiTci (7.1-12) “dinamitçi”
enliliKTe (5.2-60) “enlilikte”
eTdim (3.2-17) “ettim”
güTTüm (6.1-3) “güttüm”
haKḲaTen (1.2-93) “hakkaten”
haFTa (6.1-150) “hafta”
hasTāneye (1.2-15) “hastaneye”
haTTa (5.1-122) “hatta”
heTTā (6.1-164) “hatta”
ihTiyarladıK (7.2-17) “ihtiyarladık”
kayıTlarıñ (3.1-74) “kayıtların”
meTreliK (2.1-13) “metrelik”
misTaFa (6.1-166) “Mustafa”
muhTarlıK (7.1-15) “muhtarlık”

Kelime Sonunda

a³leT (5.2-73) “atlet”
alT (6.1-72) “alt”
armuT (5.1-88) “armut”
basiT (4.2-35) “basit”
berkeT (5.1-224) “bereket”
boT (7.1-85) “bot”
cırıT (7.1-147) “cirit”
çekyaT (5.2-25) “çekyat”
çivT (5.1-201) “çift”

māfeTTi (6.1-112) “mahvetti”
nikāhTa (5.1-162) “nikâhta”
okuTce³ mi (4.1-3) “okutacak mı”
okuTcen (4.2-20) “okutacağım”
örTyölā (3.2-93) “örtüyorlar”
rakābeTci (5.1-230) “rekâbet”
raḡTsız (4.2-44) “rahatsız”
sanaTTır (5.1-222) “sanattır”
saḡTlēnde (3.1-55) “saatlerinde”
şarTlā (6.1-104) “şartla”
şubāTıñ (5.1-164) “şubatin”
tahTalādan (7.1-182) “tahtadan”
to³laTdıryölā (7.1-94)
“toplattırıyorlar”
tuTdu (6.1-135) “tuttu”
ādeTlē (7.1-157) “âdetler”
āleTmeK (5.2-37) “ağlatmak”
üreTyöz (3.2-114) “üretiyoruz”
üsTümden (1.2-14) “üstümden”
vaTandaş (7.2-73) “vatandaş”
yaTdım (3.2-25) “yattım”
yeTTi (5.1-31) “yettiği”

dōT (5.1-183) “dört”
devleT (7.2-44) “devlet”
dörT (1.2-44) “dört”
dāmaT (3.2-36) “dâmat”
emāneT (6.1-18) “emânet”
evlāT (5.2-1) “evlât”
eveT (3.2-5) “evet”
ḡaT (5.1-80) “kat”
ḡurT (7.2-16) “kurt”

giT (5.1-116) “git”
hacāmeT (5.1-11) “hacamat”
hayāT (4.1-14) “hayat”
hidāyeT (5.2-93) “hidâyet”
hudóT (5.1-15) “hudut”
huduT (3.1-17) “hudut”
hāmiT (1.2-120) “Hamit”
ikāmeT (5.1-66) “ikâmet”
inşāT (4.2-1) “inşaat”
kiremiT (7.1-40) “kiremit”
marTda (28.1-18) “martta”
medeT (5.1-134) “medet”
milleT (3.2-87) (5.2-39) “millet”
mēmeT (3.1-33) “Mehmet”
nefreT (7.1-59) “nefret”
nofuT (4.1-87) “nohut”
nöbeT (28.1-25) “nöbet”
pısaT (4.1-29) “pusat”

Eklenme Sırasında

asgerliKTen (1.2-51)
aşTım (5.1-12) “açtım”
beşTe (3.2-75) “beşte”
bitirdikTen (5.1-10) “bitirdikten”
böyüTTürdülē (27.1-6) “büyütürdüler”
çaKTırmıyen (1.2-33)
geldiKTen (5.1-19) “geldikten”
geşTi (1.2-14)
giTTi (1.2-23)
giTTi (3.1-31) “gitti”
gösTēselē (3.1-56) “gösterseler”

rahmeT (5.2-88) “rahmet”
selāvāT (5.2-86) “salavat”
serT (7.1-119) “sert”
sürT (7.2-54) “Siirt”
sohbeT (5.1-155) “sohbet”
süT (6.1-38) “süt”
şēşiT (6.1-168) (12.1-44) “çeşit”
tabiāT (4.2-6) “tabiat”
terörisT (1.2-24)
tülbenT (4.1-48) “tülbent”
āmaTōlu (5.1-148) “Ahmetoğlu”
ümmeT (5.2-17) “Himmet”
vakiT (5.1-242) “vakit”
yahuT (6.1-43) “yâhut”
yaT (7.1-74) “yat(mak)”
yoğurT (6.1-108) “yoğurt”
ziyāreT (5.2-78) “ziyâret”

ısıTma (3.1-88) “ısıtma”
işleTyōduK (3.1-27) “işletiyorduk”
işTe (3.1-42) “işte”
kesTim (7.1-27) “kestim”
kiTTim (28.1-2) “gittim”
savaşTa (1.2-19)
ulaşTırceñ (1.2-46)
unuTTum (3.1-62) “unuttum”
uşTu (1.2-12)
yaPTıK (5.1-3) “yaptık”
yoKTun (3.1-84) “yoktu”

3.3.2.5 /ç/ Ünsüzünün Yarı Ötümlüleşmesi

Kelime Tabanlarında

ağac (15.1-328) “ağaç

ardıC (1.2-4) “ardıç”

babuC (21.1-33) “pabuç”
büTCesine (21.1-113) “bütçesine”
geC (20.2-11) “geç”
genC (27.1-3) “genç”
genClıK (1.2-30)
göC (20.1-12) “göç”
hiC (15.1-156) “hiç”

Eklenme Sırasında

aşCımızdı (27.2-57) “aşçımızdı”
çanaKıdım (21.1-27)
dişCi (27.2-136) “dişçi”

ihdiyaC (8.2-122) “ihtiyaç”
kaC (8.1-107) “kaç”
oruC (8.1-225) “oruç”
seC (15.1-433) “seç”
sādıC (20.1-45) “sağdıç”
şuC (20.2-94) “suç”

e³ meKCı (20.2-53) “ekmekçi”
giTCen (21.1-90) “gideceksin”
türKCesi (27.2-189) “Türkçesi”

3.3.2.6 /f/ Ünsüzünün Yarı Ötümlüleşmesi

Kelime Başında

Furdu (20.2-24) “vurdu”

Kelime Ortasında

çiFl̄nde (13.2-134) “çiftliğinde”
çiFtCi (3.1-26) “çiftçi”
haFta (1.1-53) (6.1-150)

mısTaFa (6.1-227) “Mustafa”
taraFTa (9.1-74) “taraf”

Kelime Sonunda

taraF (7.1-116) “taraf”

3.3.2.7 /s/ Ünsüzünün Yarı Ötümlüleşmesi

aZ (4.2-48) “az”
bilemiyōZ (2.1-143) “bilemiyoruz”
biraZ (2.1-1) “biraz”
biráZ (4.1-32) “biraz”
bireZ (5.1-61) “biraz”
biZ (4.1-22) “biz”
cılıZ (5.2-74) “cılız”
çereZ (5.2-52) “çerez”
çı³maZsa (3.1-117) “çıkılmazsa”
diyōZ (1.1-40) “diyoruz”

gēmeZse (1.1-76) “gelmezse”
hayâtımıZ (4.1-13) “hayâtımız”
īsanımıZ (4.2-66) “insanımız”
patoZlā (22.1-134) “patozlar”
rāasıZ (5.1-173) “rahatsız”
saTyōZ (4.2-56) “satıyoruz”
ūraşyōZ (3.1-28) “uğraşıyoruz”
yörüyemiyōZ (25.1-9)
“yürüyemiyoruz”
Zāten (3.2-72) “zâten”

3.3.3 Ötümsüzleşme

3.3.3.1 /g/ Ünsüzünün Ötümsüzleşmesi

keri (3.1-27) “geri<ğāri <ğayri
kevşek olur (23.2-10) “gevşek olur”
künā (15.1-384) “günaha”

künāñ (15.1-297) “günahın”
küsumē (11.2-33) “Gülsümgil”

GA’da tarihî biçimini koruyarak ötümlüleşmemiş kelimeler de vardır:

kittik (1.1-7) “gittim”
kittim (15.1-12) “gittim”
köçebe yörüñē (20.1-16) “göçebe
Yörükler”

kütmē (24.2-49) “gütmeye”
küreş (7.1-146) “güreş”
küreşmesi (5.1-213) “güreşmesi”
kölgede (28.1-75) “gölgede”

3.3.3.2 /b/ Ünsüzünün Ötümsüzleşmesi

elpise (2.2-120) “elbise”
elpiselē (11.1-94) “elbise”
Pempe (6.1-19) “pembe”
pempe (6.1-22) “pembe”
pıçaK (18.1-31) “bıçak”
pıça³ mıdı (17.2-135) “bıçak mıydı”
pitin aldım (16.2-192) “bütün aldım”
pitince (18.2-16) “bitince”

pitindir (7.2-211) “bütündür”
pitirdim (7.1-2) “bitirdim”
pitiryöduK (3.1.103)
pityō (15.1-349) “bitiyor”
postan (26.1-27) “bostan”
puçuK (19.2-47) “buçuk”
püçyöz (18.2-52) “biçiyoruz”
püsküt (8.1-178) “büsküvit”

Alınma Kelimelerde

sopa (9.1-79) “soba”

paytār (16.1-58) “baytar”

3.3.3.3 /c/ Ünsüzünün Ötümsüzleşmesi

anāçım (16.1-137) “anacığım”
çandarma (14.1-25) “jandarma” ç<c<j
çekediñ (17.1-262) “ceketin”
çeke³leri (12.1-102) “ceketleri”
cepheli (15.1-442) “cepheli”
çepKen (11.1-85) “cepken”

pençire (14.1-157) “pencere”
pençireden (13.2-24) “pencereden”
pençiriye (5.1-120) “pencereye”
tüççarlā (11.2-75) (24.2-47)
“tüccarlar”
tüççarlā (11.2-75) “tüccarlar”

Biz onlāñ yalançısıyız (02.08.2022 mdü.Aziz Özdemir) “ Biz onların yalancısıyız.”

3.3.3.4 /d/ Ünsüzünün Ötümsüzleşmesi

Kelime Başında

ta (1.2-22) “daha”	teste (12.1-59) “deste”
tanışman (8.1-219)	teste (12.1-59) “deste”
“danışman<danişment”	tisiPlin (11.2-9) “disiplin”
tebin (15.1-408) “demin”	türüs (5.1-239) “dürüst”
temin (16.2-158) “demin”	türüş_omaz (17.1-22) “dürüst”
terilēne (13.1-183) “derilerini”	

Tarihsel süreçte ötümsüz olarak karşımıza çıkan ve ölçünlü dilde d<t değişikliğine uğramış bazı kelimeler GA’da kelime başında tarihsel sürecin devamı olarak ötümsüz olarak kullanılmaya devam etmiştir.

tışarı (15.1-280) “dışarı”	tikilyōdu (1.1-59) “dikiliyordu”
tışdan (8.1-81) “dışarıda”	tiktilē (8.1-75) “diktiler”
tışında (2.1-140) “dışında”	tiktilē (8.1-75) “diktiler”
tiKceñ (12.1-21) “dikeceğim”	tikēlēdin (11.1-88) “dikerlerdi”
tiKceñ (12.1-21) “dikeceksin”	tirsēnde (1.1-19) “dirseğinde”
tiken (13.2-209)	tişini (8.1-197) “dişini”
tikenlē (8.1-74) “dikenler”	tolu (4.2-53) “dolu”
tikenlē (8.1-74) “dikenler”	türTyōz (13.2-192) “dürtüyoruz”
tikilirdi (16.1-157) “dikilirdi”	tüşüñ (16.2-11) “düşün”
tikilirdin (3.1-80) “dikilirdi”	

Kelime Ortasında

“çadır” kelimesinde tespit edilmiştir.

çatırımıñ (17.1-229) “çadırımın”	çatırdan (14.1-154) “çadırdan”

3.3.3.5 /v/ Ünsüzünün Ötümsüzleşmesi

furduK (8.1-45) “vurduk”	sifil (7.2-73) (20.2-102) “sivil”
lefha (17.1-207) “levha”	

3.3.3.6 /z/ Ünsüzünün Ötümsüzleşmesi

bilmiyōs (8.2-116) “bilmiyoruz”	sati (6.1-148) “zâten/zatı”
gidiyōs (8.2-122) “gidiyoruz”	sekis (22.1-47) “sekiz”
satı (2.2-38) “zâten”	sev ³ le (16.1-58) “zevkle”
satından (7.1-87) “zâtinden”	seytin (4.1-11) “zeytin”

seytinyağı (20.2-90) “zeytinyağı”

3.3.4 Önlüleşme (Palatelleşme)

3.3.4.1 /l/ Önlüleşmesi (/l/ </l/)

Türkçe Kelimelerde

GA’da “ol-“ fiilinde fazlaca tespit edilmiştir.

alıyōmuş (15.1-187) “alıyormuş”

çırmış olýō (3.1-126) “çıkış oluyor”

çığırılıyōdu (1.1-55) “çağırılıyordu”

çoK olýōdu (3.2-29) “çok oluyordu”

dağılıyō (1.1-90) “dağılıyor”

ıslıKçalýō (27.2-3/4) “ıslık çalıyor”

olýōmuşmuş (19.1-24)

“oluyormuşmuş”

yapılıyō (1.1-61) “yapılıyordu”

olceK (1.2-125) “olacak”

Alınma Kelimelerde

evlālāmıñ (17.2-81) “evlatlarımın”

helarde (2.2-30) “herhalde”

amalıyaTōdu (1.2-23) “amâliyat

oldu”

konturoÍ (1.2-16) “kontrol

3.3.4.2 /n/ Önlüleşmesi (/ñ/z/n/)

anñadamam (15.1-140) “anlatamam”

nişan olurdu (16.1-71) “nişan olurdu”

3.3.5 Gırtlaksılaşma

GA’da gırtlaksılaşma karakteristik bir özellik arz eder ve oldukça yaygındır. Gırtlaksılaşma arka damak /k/, ön damak /k/, /p/ ve /t/ ünsüzlerinde karşımıza çıkar. Daha önce de bahsettiğimiz gibi bu ünsüzlerden başka ölçünlü dilde son ünsüzü “d” olan ad kelimesinde de bazı durumlarda gırtlaksılaşma görülür. İlker gırtlak patlayıcısı ile ilgili olarak; “Türkçe kelimeler ve alınma kelimelerde, iç ses ötümsüz ünsüzlerinin boğumlanma noktalarından uzaklaşarak arka damakta, boğaz kaslarının da yardımıyla ses yolundan gelen havanın gırtlak noktasında sınırlı bir titreşim ve patlamaya dönüşmesiyle oluşur.” der. İlker’e göre kalın ünlülerle kurulmuş kelimelerin bazılarında gırtlak patlayıcısı Arapçadaki ayna benzer şekilde duyulurken ön ünlülü kelimelerde tam bir hemze sesi duyulur (İlker, 2017:177).

3.3.5.1 Arka Damak /k/ Ünsüzünün Gırtlaksılaşması

a³lına (3.2-64) “aklına”

a³masıñ (15.1-62) “akmasıñ”

a³rabalāmız (8.2-209) “akrabalarımız”

a³rabāyız (13.2-109) “akrabayız”

anca³mışmışıñdır (27.2-99)

“ancakmışmışımdır”

aya³ları (20.2-74) “ayakları”
 aylı³lā (6.1-80) “aylıklar”
 baca³lā (3.1-130) bacaklar”
 ba³lāsı (24.2-84) “baklavası”
 ba³ma (25.1-17) “bakma”
 ba³maceK (15.1-208) “bakmayacak”
 ba³maceK (4.1-43) “bakmayacak”
 ba³madım (17.2-44) “bakmadım”
 ba³maZ (17.2-65) “bakmaz”
 ba³mazdım (14.1-188) “bakmazdım”
 ba³mış(19.2-40) “bakmış”
 ba³mıyōdun (15.1-280)
 “bakmıyordun”
 ba³mıyōñuz (17.1-201)
 “bakmıyorsunuz”
 ba³mā (6.1-107) “bakma”
 balı³lıya (28.2-87) “Balıklı’ya”
 bayra³ları (8.1-215) “bayrakları”
 bıça³la (23.2-39) “bıçaklar”
 bıra³dılā (26.2-45) “bıraktılar”
 bıra³ma (15.1-39) “bırakma”
 bıra³madan (25.1-7) “bırakmadan”
 bıra³madıK (6.1-192) “bırakmadık”
 bo³ musuñ (21.1-137) “bok musun”
 bo³luK (13.2-190) “bokluk”
 buda³lānı (8.2-159) “bardaklarını”
 bāda³ları (8.2-136) “bardakları”
 ça³maKdaşı (14.1-75) “çakmak taşı”
 ça³mā (27.2-135) “çakmaya”
 çalışma³la (26.2-9) “çalışmakla”
 çı³mame³liK (13.2-227)
 “çıkmmamaklık”
 çı³mış (3.2-17) (8.2-92) “çıkılmış”

çı³mış o³lyō (3.1-126) “çıkılmış oluyor”
 çı³mā (13.1-46) “çıkma”
 çıra³man (12.2-51) “çırakman”
 çocu³lara (3.1-76) “çocuklara”
 çocu³līmizde (27.1-10)
 “çocukluğumuzda”
 çocu³lān (3.2-21) “çocukların”
 ço³lāmı (21.1-102) “çocuklarımı”
 çoma³lı (18.2-59) “Çomaklı”
 cuma³lana (14.2-32) “çomakla”
 çuma³lıda (5.2-77) “Çomaklı’da”
 cāda³lāda (7.1-181) “çardaklarda”
 da³ma (17.2-98) “takma”
 da³mā (3.2-12) “takmaya”
 dara³lan (17.1-249) “tarakla”
 de pıça³ mıdı (17.2-135) “bıçak
 mıydı”
 do³durlā (17.1-310) “doktorlar”
 durdu³lā (17.2-11) “durdukları”
 far³lı (11.2-10) “farklı”
 far³lı (27.1-128) “farklı”
 fitı³ları (13.1-65) “fitıkları”
 ğaça³cınıñ (7.2-68) “kaçakçının”
 ğaPcı³lānı (13.1-187) “kapçııklarını”
 ğava³lı (7.1-92) “kavaklı”
 ğayacı³lı (17.2-116) “Kayacacıklı”
 ğayna³lā (20.2-104) “kaynaklar”
 ğazı³lāñ (23.2-86) “kazıkların”
 ğı³lı³dı (27.1-33) “kıtlıklı”
 ğırı³ladılā (11.1-60) “kırıkladı”
 ğoba³lıKta (27.1-209) “Kobaklık’ta”
 ğoca³lıyō (15.1-179) “kucaklıyor”
 ğova³li (15.1-235) “kuvvetli”
 ğuca³lıyōlā (15.1-150) “kucaklıyorlar”

ğula³lām (24.1-9) “kulaklarım”
 ğula³lām (27.1-13) “kulaklarım”
 ğura³lıK (10.1-223) “kuraklık”
 ğura³lı³dan (18.2-78) “kuraklıktan”
 ğuva³lıdı (13.1-185) “kuvvetliydi”
 açı³mışmış (27.2-62) “acıkmışmış”
 ha³ları (7.2-228) “hakları”
 ha³lı (7.2-229) “hakları”
 ha³lānı (8.2-125) “haklarını”
 hasdalı³lā (27.1-164) “hastalıklar”
 hasTalı³lādan (17.1-54) “hastalıktan”
 hasTalı³lāna (13.1-188)
 “hastalıklarına”
 hayvancılı³la (6.1-8) “hayvancılıkla”
 ıra³lıdın (20.2-154) “İraklıydı”
 ıscā³lāda (24.1-6) “sıcaklarda”
 ışca³lara (13.2-34) “sıcaklara”
 i³mal (20.2-55) “ikmal”
 i³nā (27.2-89) “iknā”
 karşılı³lı (17.1-234) “karşılıklı”
 kaşı³ları (6.1-206) “kaşıkları”
 kaşı³lālan (14.1-127) “kaşıkla”
 katı³la (23.2-106) “katıkla”
 katı³ları (13.1-184) “katıkları”
 kır³lanır (5.2-48) “kırklanır”
 ko³masiñ (13.2-235) “kokmasın”
 ko³masiñ (5.2-71) “kokmasın”
 kuşa³ları (14.1-16) “kuşakları”
 kā³mış (7.1-44) “kalkmış”
 kā³mıyō (8.1-47) “kalkmıyor”
 kārşılı³lı (17.1-211) “karşılıklı”
 lo³ma (6.1-237) “lokma”
 manrı³lı (12.2-41) “mantıklı”
 na³len (26.2-3) “naklen”

oba³lādan (8.2-106) “Kobaklar’dan”
 oca³lıK (26.2-64) “ocaklık”
 oca³lānda (13.1-192) “ocaklarında”
 o³lava (24.2-86) “baklava”
 o³lā (26.2-83) “oklava”
 okuma³lānı (3.1-57) “okumaklarını”
 olduru³lāñ (23.2-102)
 “Oldurukluların”
 pullu³lā (7.2-231) “pullukla”
 sa³lamış (20.2-70) “saklamış”
 sa³lanbaC (21.2-49) “saklanbaç”
 sa³lanceK (4.1-19) “saklanacak”
 sa³landıK (6.1-146) “saklandık”
 sa³landē (5.1-50) “saklandığı”
 sa³lanyōmuş (18.2-66)
 “saklanıyormuş”
 sa³lı (17.2-94) “saklı”
 sa³lıyōZ (4.1-98) “saklıyoruz”
 sa³lālā (10.1-176) “saklarlar”
 sarı³lı efē (6.1-207) “Sarıklı Efe”
 savdı³ mı (21.2-14) “savdık mı”
 saydı³lām (13.2-248) “saydıklarım”
 so³madı (8.1-15) “sokmadı”
 soka³lādan (27.1-187) “sokaklardan”
 sālı³lı (15.1-317) “sağlıklı”
 to³ muñ (5.1-101) “tok musun”
 toPra³ları (5.1-41) “toprakları”
 toPra³lā (20.2-20) “topraklar”
 tulu³lara (13.1-182) “tuluklara”
 tutu³ladılā (17.2-28) “tutukladılar”
 uça³la (9.2-14) “uçakla”
 uçu³ludu (18.2-38) “uçukludu”
 ufa³līmda (22.1-141) “ufaklığımda”
 ura³ları (8.2-8) “orakları”

uyu³lāmişim (8.2-61) “uyuklamışım”
 uza³lıKda (4.2-41) “uzaklıkta”
 ā³lıyōZ (17.1-269) “ayıklıyoruz”
 āğır³lı (7.2-156) “ağırlıklı”
 āmaT ça³maK (12.1-118) “Ahmet
 Çakmak”
 yabra³lānı (10.1-225) “yapraklarını”
 ya³masiñ (17.1-22) “yakmasın”
 ya³mışla (17.2-177) “yakmışlar”
 yapra³ları (17.1-187) “yaprakları”
 yasa³lēñ (22.1-168) “yasaklayın”

yasdı³lāñ (23.2-16) “yastıkların”
 yaşa³madı (14.1-53) “yaşatmadı”
 yata³lāmıza 813.2-122)
 “yataklarımıza”
 yo³ mu (15.1-360) “yok mu”
 yo³luK (4.1-59) “yokluk”
 yo³lēñ (27.1-159) “yoklayın”
 yo³muş (14.1-116) “yokmuş”
 yoru³meK (13.2-204) “yorulmak”
 zorlu³lara (27.2-103) “zorluklara”

3.3.5.2 Ön Damak/k/ Ünsüzünün Gırtlaksılaşması

alce³miş (13.1-180) “alacaktı”
 alvēcē³miş (9.2-78) “alıverecektim”
 aya³lā (7.2-61) “ayaklar”
 ba³miceñ (20.2-112) “bakmayacaksınız”
 bakıbilce³ mi (17.1-183) “bakılacak
 mı?”
 bayılTce³lē (14.2-19) “bayıltacaklar”
 be³leceñ (5.1-38) “bekleyeceksin”
 be³ledyōñ (17.1-272) “beklediyorsun”
 be³lemesinden (17.1-206)
 “beklemesinden”
 be³liyōz (28.2-42) “bekliyoruz”
 be³lēdilē (14.2-74) “beklediler”
 be³lēsiñ (4.1-23) “beklesin”
 be³lēsiñ (7.2-186) “beklesin”
 be³mezimiz (9.1-33) “pekmezimiz”
 bene³leri (26.2-72) “benekleri”
 birli³lē (20.2-50) “birlikler”
 böyü³lēden (6.1-94) “büyüklerden”

böyü³lēmizden (10.1-189)
 “büyüklerimizden”
 çe³lemiK (23.1-37) “çitlembikten”
 çe³me (5.2-100) “çekme”
 çe³mecen (25.1-37) “ çekmeyeceğim”
 çe³melere (27.1-116) “çekmelere”
 çe³melēde (6.1-108) “çekmelerde”
 çe³mesi (20.2-184) “çekmesi”
 çe³messen (15.1-160) “çekmezsen”
 çı³mışTır (20.2-5) “çıkıştır”
 çıra³lēne (5.1-11) “çıraklığına”
 çibli³lēde (6.1-4) “çiftlikte”
 çiçe³leri (13.2-91) “çiçekleri”
 çiçe³leri (17.1-65) “çiçekleri”
 çiçe³liye (6.1-201) “Çiçekli’ye”
 ço³ mu (15.1-54) “çok mu”
 çoğunlū³la (7.2-3) “çoğunlukla”
 dedi³leri (7.1-216) “dedikleri”
 dedi³lēmizi (26.2-92) “dediklerimizi”
 de³me (17.2-19) “tekme”

deñiŝi³liK (17.1-39) “değişiklik”
 deli bozu³lā (27.2-197) “deli
 bozuklar”
 deli³li (13.2-179) “delikli”
 di³me (6.1-154) “dikme”
 di³miş (15.1-161) “dikmiş”
 dire³len (27.2-118) “direkle”
 dire³lere (23.2-80) “direklere”
 dirli³lē (27.2-214) “dirlikler”
 òleli³nen (10.1-239) “öylelikle”
 döşe³lē (23.2-27) “döşekler”
 dövce³lē (27.2-141) “dövecekler”
 e³lēdiK (3.1-80) “ekledik”
 e³me³lē (13.2-103) “ekmekler”
 e³me³lē (7.2-37) “ekmekler”
 e³meK (8.2-40) “ekmek”
 e³miş (14.1-39) “etmiş”
 āldi³men (17.1-112)
 “eldikmen, eldiven”
 ele³lēle (27.1-124) “eleklerle”
 ele³tiri³lēlen (8.2-231) “elektiriklerle”
 ele³TroT (20.2-107) “elektrot”
 eleKtiri³lē (12.2-65) “elektirikler”
 eme³li (4.2-36) “emekli”
 eme³li (8.2-85) “emekli”
 eme³liyim (24.2-41) “emekliyim”
 eşe³leri (21.1-22) “eşekleri”
 eşşe³lēñ (3.2-8) (3.1-85) “eşeklerin”
 eşşe³lēlen (17.1-240) “eşeklerle”
 eTTi³lēni (17.2-125) “ettiklerini”
 gelene³lēmizi (7.2-228)
 “geleneklerimizi”
 gelinli³lēni (3.2-5) “gelinliklerini”
 genelli³le (6.1-99) “genellikle”

genŝli³lēmiz (13.2-80)
 “gençliklerimiz”
 gere³miyō (15.1-190) “gerekmiyor”
 giççe³lē (27.2-93) “gidecekler”
 göbe³li (13.2-89) “göbekli”
 gö³leri (7.1-225) “gökleri”
 gözlü³lü (7.1-103) “gözlüklü”
 gēyce³lēñ (27.1-86) “giyeceklerin”
 güçü³ler (26.1-36) “küçükler”
 gēce³lē (8.2-52) “gelecekler”
 hacı güdü³lē (11.2-25) “Hacı
 Güdükler”
 i³māle (7.2-10) “ikmāle”
 ine³leri (15.1-264) “inekleri”
 ine³lēmiz (13.2-167) “ineklerimiz”
 ine³lēmizden (21.1-5)
 “ineklerimizden”
 ipe³Ten (27.1-176) “ipekten”
 işce³lē (17.1-224) “içecekler”
 ke³liK (27.1-142) “keklik”
 ke³liKāvı (7.1-205) “kekli avı”
 keşge³leri (14.1-102) “keşgekleri”
 kö³lediK (23.2-3) “kökledik”
 kö³leri (4.2-8) “kökleri”
 köpe³lē (28.2-37) “köpekler”
 kör³lü (20.1-37) “körüklü”
 kāKdı³mı (17.2-110) “kalktık mı”
 küCCÜ³lūñden (26.1-32)
 “küçüklüğünden”
 küçü³düK (8.2-18) “küçüktük”
 küre³len (23.2-113) “kürekle”
 me³liye me³liye (7.2-99) “emekliye
 emekliye”
 me³liyōdu (27.1-75) “emekliyordu”

olce³miş (17.2-91) “olacaktı”
 oldu³ mu (21.1-44) “olduk mu”
 oynace³lê (20.1-58) “oynayacaklar”
 örde³li (7.2-84) “Ördekli”
 örne³lêñ (8.2-32) “örneklerin”
 özelli³leri (27.2-186) “özellikleri”
 pe³mez (22.1-155) “pekmez”
 pi³niK (13.2-72) “piknik”
 pislî³ mi (6.1-226) “pislik mi?”
 rehme³liK (17.2-52) “rahmetlik”
 ren³li (27.1-87) “renkli”
 saça³lâñ (20.1-54) “saçakların”
 sa³lameci (9.2-42) “saklamacı”
 se³reteri (4.2-25) “sekreteri”
 sevdî³lênden (14.2-49)
 “sevdiklerinden”
 sine³li (11.1-29) “sinekli”
 soKçe³lê (14.2-19) “sokacaklar”
 süre³li (15.1-221) “sürekli”
 şini³lê (20.2-207) “şinikler”

tasdi³nâmeñi (4.2-16) “tasdiknamenî”
 te³ne (24.2-75) “tekne”
 te³niK (7.2-151) “teknik”
 tekê³le³li (13.1-80) “tekerlekli”
 Ti³meli (17.2-135) “dikmeli”
 to³maKlâ (14.1-100) “tokmaklar”
 tür³men (17.1-59) “Türkmen”
 unuTdu³lâm (8.2-193) “unuttuklarım”
 vêce³lê (21.2-38) “verecekler”
 vêdi³lêni (14.2-59) “verdiklerini”
 yeme³lêde (6.1-16) “yemeklerde”
 yime³lendiK (14.1-47) “yemeklendik”
 yime³leri (8.1-127) “yemekleri”
 êke³lê (22.1-201) “erkekler”
 yörü³lê (20.1-16) “yürükler”
 yörü³lêñ (8.2-179) “Yörüklerin”
 yème³lê (17.2-108) “yemekler”
 yü³lediK (9.1-67) “yükledik”
 yü³lenirdiK (26.2-15) “yüklenirdik”
 yü³lûge (10.1-107) “yükölge”

3.3.5.3 /t/ Ünsüzünün Gırtlaksılaşması

a³lama (21.2-49) “atlama”
 a³lamıyannâ (18.2-16) “atlamayanlar”
 a³lan (17.1-36) “atla”
 a³lar (7.2-44) “atlar”
 a³leT (17.1-276) “atlet”
 a³leT (20.2-30) “atlet”
 a³leT (8.1-196) “atlet”
 a³lıyōduK (27.2-41) “athıyorduk”
 a³lâla (5.1-92) “atlarla”
 a³lâlan (3.2-5) “atlarla”
 a³madıñ (26.1-84) “atmadın”
 a³mence (26.1-83) “atmayınca”

a³miş (4.1-1) “atmış”
 aña³ma (23.1-15) “anlatma”
 aña³mazlâdı (13.2-128)
 “anlatmazlardı”
 aña³miş (27.2-49) “anlatmış”
 akı³mazdı (27.1-97) “akıtmazdı”
 alâme³ler (7.2-186) alâmetler”
 ameliye³li (13.2-174) “ameliyatlı”
 anla³malan (20.2-121) “anlatmayla”
 anna³mâ (17.2-56) “anlatmaya”
 ara³masıñ (5.1-203) “aratmasın”
 ba³lıcan (22.1-175) “patlıcan”

ba³lıcan (7.2-155) “patlıcan”
 ba³mış (7.2-176) “batmış”
 baya³lı (3.1-57) “Bayatlı”
 bide fa³ması (27.1-63) “Pide
 Fartması”
 bi³lisTen (7.2-57) “Bitlis’ten”
 bi³medi (14.1-46) “bitmedi”
 bi³mez (20.1-121) “bitmez”
 bi³miş (27.2-136) “bitmiş”
 bi³mişdir (23.2-49) “bitmiştir”
 bo³la (7.1-82) “botlar”
 bulu³landı (12.1-63) “bulutlandı”
 büskü³le (17.2-92) “bisküvitle”
 çiv³liK (7.2-129) “çiftlik”
 çiv³lîñ (12.1-132) “çiftliğin”
 da³lı (4.1-89) “tatlı”
 da³lılı (21.1-110) “tatlılığı”
 da³lıya (22.1-162) “tatlıya”
 dağ³mışla (7.2-30) “dağıtmışlar”
 öre³menim (4.1-5) “öğretmenim”
 du³luca (20.2-164) “Dutluca”
 du³lucuya (26.1-65) “Dutluca’ya”
 dāma³la (15.1-21) “damatla”
 e³medilē (14.1-193) “etmediler”
 e³meseñ (5.1-88) “etmesen”
 e³mezlē (8.2-175) “etmezler”
 e³mişlē (3.2-9) “etmişler”
 e³mēveryōz (20.1-79)
 “etmeyiveriyoruz”
 eği³mēn (14.1-15) “eğitmen”
 evlā³lāmîñ (17.2-81) “evlatlarımın”
 evlā³ları (15.1-28) “evlatları”
 eyi³mendi (14.1-6) “eğitmendi”
 fa³ma (8.2-1) “Fatma”

ğa³lanyōZ (15.1-269) “katlanıyoruz”
 ğa³ma (14.1-107) “katma”
 ğa³mer edediK (8.1-127) “katmer
 ederdik”
 ğayna³madı (14.1-92) “kaynatmadı”
 ğayna³mıyōlā (8.1-113)
 “kaynatmıyorlar”
 ğayra³la (14.2-12) “gayretle”
 ğı³lı³dı (27.1-33) “kıtlıktı”
 ğıyma³lı (15.1-16) “kuymetli”
 ğızā³mamız (8.2-224) “kızartmamız”
 ğur³lanır (23.1-39) “kurtlanır”
 ğur³lanyō (13.2-139) “kurtlanıyor”
 ğur³lu (21.2-51) “kurtlu”
 ğuru³ması (3.2-78) “kurutması”
 ğuve³li (3.1-124) “kuvvetli”
 gi³me (5.1-115) “gitme”
 gi³me (8.2-152) “gitme”
 gi³mecēñ (14.2-148) “gitmeyeceğim”
 gi³mecēñ (3.1-101) “gitmeyeceğim”
 gi³mediK (13.1-124) “gitmedik”
 gi³medim (27.1-5) “gitmedim”
 gi³medim (7.1-111) “gitmedim”
 gi³meK (17.1-260) “gitmek”
 gi³mesi (5.2-75) “gitmesi”
 gi³miş (13.1-170) “gitmiş”
 gi³miyōn (17.1-219) “gitmiyorum”
 gö³lēne (8.2-200) “götlerine”
 gü³meden (4.1-8) “gütmeden”
 gü³mē (13.2-42) “gütmeye”
 gü³mē (20.2-204) “gütmeye”
 hareke³leri (20.1-129) “hareketleri”
 haya³lāmız (8.1-11) (8.2-146)
 “hayatlarımız”

hizme³lēñ (7.2-88) “hizmetlerinin”
 izmi³li (27.2-82) “İzmitli”
 kapa³maḲ (26.2-64) “kapatmak”
 kaya³ları (14.2-80) “kayıtları”
 kayı³lara (13.1-123) “kayıtlara”
 ki³lenir (22.1-122) “kitlenir”
 ki³meden (18.2-6) “gitmeden”
 ki³micen (22.1-156) “gitmeyeceğim”
 kirkı³liyōñ (10.1-49) “kirkitliyorum”
 marká³lere (3.1-48) “marketlere”
 mu³laḲa (4.1-91) “mutlâka”
 mu³lu (5.1-36) “mutlu”
 muhabbe³lē (27.2-165) “muhabbetler”
 murlu³da (8.2-117) “murtlukta”
 niye³li (15.1-295) “niyetli”
 nohu³ mu (13.2-249) “nohut mu?”
 o³lara (5.1-136) “otlara”
 o³lu (21.2-23) “otlu”
 o³lu (6.1-124) “otlu”
 o³lānı (13.2-175) “otlarını”
 oku³madı (8.1-10) “okutmadı”
 oku³massañ (28.2-32) “okutmazsan”
 oku³maz (4.1-5) “okutmaz”
 otu³mu (17.1-241) “oturtma”
 ör³müş (15.1-161) “örtmüş”
 ör³müyō (15.1-164) “örtmüyor”
 pa³lamış (25.1-56) “patlamış”
 pa³lamā (10.1-212) “patlamaya”
 rāhme³liK (3.1-1) “rahmetlik”
 rivāye³lere (9.2-20) “rivayetlere”
 sa³maḲ (26.2-56) “satmak”
 sa³mışlā (22.1-129) “satmışlar”
 sa³mā (13.2-160) “satmaya”
 sa³mā (8.2-81) “satmaya”

sepe³li (13.2-57) “sepetli”
 sıha³lıdıḲ (21.1-9) “sıhhatliydik”
 sī³memiz (23.2-110) “seyirtmemiz”
 sohbe³li (17.1-27) “sohbetli”
 sövü³lū (12.2-32) “Sövütlü”
 sü³len (8.2-72) “sütle”
 şar³ları (3.1-113) “şartları”
 şidde³lidi (27.1-90) “şiddetli”
 şirke³le (18.2-29) “şirketle”
 ta³lısesiñ (14.2-24) “Tatlıses’in”
 ta³min (7.2-143) “tatmin”
 tavi³lāmız (17.1-289) “tavuklarımız”
 tu³madım (14.1-144) “tutmadım”
 tu³mamız (10.1-39) “tutmamız”
 tu³meK (5.1-83) “turmak”
 tu³muş (11.1-5) “tutmuş”
 tu³muş (14.2-101) “tutmuş”
 tu³muş (15.1-118) “tutmuş”
 tu³muyabilirsiñ (15.1-297)
 “tutmayabilirsın”
 tu³muyoduñ (3.1-135) “tutmuyordu”
 úmi³li (9.1-13) “ümitli”
 unu³mam (14.2-110) “unutmamam”
 unu³mamışTır (17.1-9)
 “unutmamıştır”
 unu³muşlā (14.2-94) “unutmuşlar”
 unu³muşundur (21.1-133)
 “ututmuşumdur”
 unu³muyōm (12.1-98)
 “unutmuyorum”
 unu³muyōn (15.1-91) “unutmuyorum”
 uyu³muyōñ (28.1-22) “uyutmuyor
 musun”
 āde³leri (22.1-221) “âdetleri”

āde³lēmizi (7.2-228) “âdetlerimizi”
 ā³landa (10.1-114) “altlarında”
 ā³lānda (5.1-140) “altlarında”
 āla³maK (23.2-53) “ağlatmak”
 āle³leri (22.1-103) “âletleri”
 āle³lē (7.2-209) “âletler”
 āmr³ları (22.1-214) “armutları”
 üşü³müşün (13.2-18) “üşütmüşüm”
 ya³malıyın (13.2-18) “yatmalıyım”

yata³lāda (27.1-103) “yataklarda”
 ye³meceK (3.1-49) “yetmeyecek”
 ye³meZ (14.2-129) “yetmez”
 ye³miş (4.2-1)
 ye³miyō (13.1-36) “yetmiyor”
 ye³miyō (23.1-27) “yetmiyor”
 ye³miyō (26.1-45) “yetmiyor”
 yovur³lu (20.1-74) “yoğurtlu”
 ziyarā³lere (3.1-110) “ziyaretlere”

3.3.5.4 /p/ Ünsüzünün Gırtlaksılaşması

ya³mışlā (27.2-129) “yapmışlar”
 di³lomasınna (27.2-81) “diplomasınla”
 di³loması (27.2-79) “diploması”
 to³luyōz (26.2-11) “topluyoruz”
 kö³rüsü (23.2-12) “köprüsü”
 kö³rübaşına (26.1-21) “Köprübaşı’na”
 to³lamā (22.1-214) “toplamaya”
 to³lanırlādı (22.1-224) “toplanırlardı”
 to³lanyōdu (22.1-21) “toplanıyorduk”
 ya³madım (20.2-62) “yapmadım”
 ya³ma mız (21.1-52) “yapmaz mıyız?”
 ya³mādīm (21.1-3) “yapmadığım”
 to³lālā (20.1-31) “toplarlar”
 ya³miyōlā (19.1-88) “yapmıyorlar”
 ya³madım (17.1-158) “yapmadım”
 to³luyabilirseñ (17.1-74)
 “topluyabilirsen”
 to³luyōñ (17.1-74) “topluyorsun”
 ya³mış (15.1-144) “yapmış”
 ya³madıK (13.2-54) “yapmadık”

to³lanmışlā (14.1-158) “toplanmışlar”
 to³lanıP (14.1-91) “toplanıp”
 ya³mış (13.1-162) “yapmış”
 to³lāsıñ (12.1-64) “toplarsın”
 ya³madım (9.2-56) “yapmadım”
 to³lamadı (8.2-232) “toplamadık”
 ya³miyōlā (8.1-33) “yapmıyorlar”
 to³laTdıyōlā (7.1-94)
 “toplattırıyorlar”
 ya³miyōdum (7.1-195)
 “yapmıyordum”
 ya³madan (7.1-155) “yapmadan”
 to³lanyōdu (3.2-27)
 to³lanırdın (6.1-174) “toplanırdı”
 to³lā (4.1-28) “toplar”
 ya³miyōZ (4.1-101)
 to³leP (5.1-142) “toplayıp”
 to³lanyōlā (7.1-75) “toplanıyorlar”
 ya³mış (7.1-81) “yapmış”
 to³landılā (8.2-142) “toplandılar”

Gırtlak Patlayıcısı kelime sonunda “mI” soru edatından/ekinden önce de ortaya çıktığı örneklere rastlanmıştır:

yo³ mu (5.1-86) “yok mu?”

to³ muñ (5.1-101) “tok musun?”

k, t ve p ünsüzleri haricinde gel- fiilinden sonra da gırtlak patlayıcısına bir KK'de rastlanmıştır. Bu kelimedeki gırtlaksılaşmanın sebebinin vurgu olduğu kanaatindeyiz:

ge³miyōlā (17.1-259) "gelmiyorlar" Bu değişimde "ge" hecesi vurgulu söylenmiştir.

Başka bir KK'de tarla kelimesinde gırtlak patlayıcısı tespit edilmiştir. Bu kullanımda da "ta" hecesi vurgulu söylenmiştir.

ta³lāya (1.1-31) "tarlaya"

3.3.6 Süreklileşme

3.3.6.1 Sızıcılışma

3.3.6.1.1 /ş/ < /ç/ Sızıcılışması

GA'da /ş/ < /ç/ sızıcılışması oldukça yaygındır.

ağaş (4.1-66) "ağaç"	ihTiyāşları (11.2-106) "ihtiyaçları"
ağaş (4.1-66) "ağaç"	işcēni (27.1-121) "içeceğini"
araşlā (6.1-103) "araçlar"	işgicidin (6.1-129) "içkiciydi"
araşlē (22.1-13) "araçlar"	işme (8.1-224) "içme"
argeş (6.1-121) "argaç"	kaş (27.1-220) "kaç"
aşdim (4.2-25) "açtığım"	kırkāşda (5.1-127) "Kırkağaçta"
bōşlān (8.2-29) "borçla"	kireş (17.1-171) "kireç"
bōşlānı (1.2-66) "borçlarını"	leşberliK (5.1-90) "rençberlik"
büşdüm (23.2-74) "biçtim"	öldüñ mü (27.1-141) "ölettün mü"
dolanbaşı (6.1-36) "dolambaçlı"	öldürmē (16.1-185) "öletmeye"
fe ¹ ş ōdu (6.1-13) "felç"	parşamız (16.1-179) "parçamız"
ğaşmış (27.2-71) "kaçmış"	pişlī (27.2-30) "piçliği"
ğazenş (15.1-206) "kazanç"	ruşanıñ (17.2-176) "Ruçhan'ın"
ğōşlādan (28.1-80) "koçlardan"	saşlāñı (15.1-165) "saçlarını"
ğaşdim (6.1-132) "kaçtım"	sışmasıñ (13.2-191) "sıçmasın"
genşlīmizde (27.1-7) "gençliğimizde"	şēşiT (6.1-168) "çeşit"
genşlē (9.1-81) "gençler"	şēşit şēşit (27.1-129) "çeşit çeşit"
geşTi (1.2-14) "geçti"	uşdu (28.1-71) "uçtu"
geşyō (6.1-45) "geçiyor"	uşmuş (1.2-10) "uçmuş"
gōşceK (7.2-189) "göçecek"	üş (7.2-51) (4.1-28) "üç"
heş (7.2-191) "hiç"	
hiş (16.1-8) "hiç"	

3.3.6.1.2 /ş/ </c/ Sızıcılaşması

şemşidiñ (27.2-198) “Cemşit’in”

haşdaki (2.1-47) “hacdaki”

3.3.6.1.3 /h/ </k/ Sızıcılaşması

aharıñ (1.1-69) “akarın”

ahşamüsTü (17.2-45) “akşamüstü”

3.3.6.1.4 /s/ </ç/ Sızıcılaşması

sıropyō (16.1-99) “cırpıyor”

üs (19.2-58) “üç”

Bu iki kelimede s<ş<ç şeklinde bir değişim olduğu düşünülmektedir.

3.3.6.1.5 Sızıcı Ünsüzler Arasındaki Değişmeler

3.3.6.1.5.1 /ş/ </h/ Değişmesi

başcam (13.2-33) “bahçem”

3.3.6.1.5.2 /h/ </ş/ Değişmesi

hinci (16.1-212) “şimdi”

hu yandan (20.1-51/52) “şu yandan”

hinciKden (14.2-76) “şimdiden”

hurdan (13.2-35) “şurdan”

hinciki (27.1-161) “şimdiki”hindi

hurlāda (20.1-26) “şuralarda”

(26.1-37) “şimdi”

3.3.6.1.5.3 /h/ </v/ Değişmesi

hurabilirlē(7.1-52) “vurabilirler”

huruldu (16.1-95) “vuruldu”

huryōla (7.2-108) “vuruyorlar”

hurduryō (20.2-65) “vurduruyor”

3.3.6.1.5.4 /S/ </ş/ Değişmesi

baraşdan (7.2-142) “barajdan”

baraŞlāñ (5.1-71) “barajların”

baraŞlā (5.1-70) “barajlar”

3.3.6.1.5.5 /ş/, /Ş/ </j/ Değişmesi

sılaş (21.2-19) “sılj”

sılaş (13.2-136) “sılj”

sılaşlıK (11.1-65) “sıljlık”

3.3.6.1.5.6 /f/ </h/ Değişmesi

allafeKber (8.1-223) “allahüekber”

ıfdıKğādıK (16.1-30) “ıhdık kaldık”

meKruf (15.1-189) “mekruh”

sofbeT (13.2-119) “sohbet”

nofuT (8.1-45) (27.2-3) “nohut”

ufuKda (7.2-109) “Uhut’ta”

safirlāda (21.1-116) “sahurlarda”

ufuT dağı (7.2-104) “Uhut Dağı”

şefroşdun (6.1-131) “sarhoştı”¹⁴

yāfıT (4.1-136) “yāhut”

3.3.6.1.5.7 /s/ </s/ Değişmesi

Ahmet Buran ş/s konusuyla ilgili 2007 yılında yazdığı makalede Türkçenin tarihî dönemleri ile Çağdaş Türk lehçeleri bağlamında meseleyi sorgulamış ve makalesinin esasını teşkil eden Türkiye Türkçesi Ağızlarındaki durumyla ilgili görüşünü beyan etmiştir. Buran'a göre ş/s ünsüzlerinin boğumlanma noktaları birbirine yakın olmasından dolayı iki ünsüz arasında değişme ve karışma mümkündür. Türkiye Türkçesi Ağızlarında görülen bu durumun ş ve s ağız farklılığına işaret edebileceğini söylemiştir (Buran,2007:121-127). Leyla Karahan da Türkiye Türkçesi Ağızlarındaki ş/s değişmesini Ankara'nın Haymana ilçesinin Çalış beldesinden derlediği metinlerde tespit etmiştir. Karahan derlemesinde kelime başında, ortasında ve sonunda değişmeler saptanmıştır. Bu beldeden başka Karahan, Türkiye'nin birçok yerinde değişmenin düzenli olarak kullanıldığı yerleri göstermiştir (Karahan, 2011:380-397).

GA'da s<ş değişmesi daima kelime başında gerçekleşmiştir.

saşmış (16.1-197) “şaşmış”	sindi (7.1-24) “şimdi”
saşTa (21.2-24) “nişasta”	surda (13.1-204) (19.2-53) “şurda”
saşyön (15.1-438) “şaşıyorum”	surdu (19.2-57) “şurada”
söle (3.1-75) “şöyle”	sē (7.1-178) “şey”
serde (16.1-202) “şehirde”	

3.3.6.1.5.8 /ş/ </s/ Değişmesi

saşTa (21.2-24) “nişasta” ¹⁵	şirKvëryömuşum (16.1-97)
şemşiye (12.2-44) “şemsiye”	“silkveriyormuşmuşum”

3.3.6.1.5.9 /s/ </z/

bilmessiñ (15.1-403) “bilemezsin”	ısgara (10.1-232) “ızgara”
gēmesseñiz (7.1-53) “gelmezseniz”	

3.3.6.1.5.10 /h/ </f/ Değişmesi

hurunuñ (6.1-223) (14.1-158) “fırının”

3.3.6.1.5.11 /v/ </ğ/ Değişmesi

avzını (19.1-77) “ağzını”	dovdu (19.2-38) “doğdu”
bav (23.2-2) “bağ”	düvün (3.1-9) “düğün”
dava (13.1-206) “dağa”	düvün oldu (1.1-14) “düğün oldu”
davılınceK (3.2-48) “dağılınılacak”	savı (17.1-205) “sağa”

savmaK (10.1-8) “sağmak”
 sovan (20.1-71) “soğan”
 sovuK (11.1-67) “soğuk”
 sovudurlādı (8.1-194) “soğudurlardı”
 söveler (26.2-28) “Söğeller”
 tuvla (8.2-146) “tuğla”
 üvüdürdüK (8.1-136) “öğüdürdük”

üvüdürdüK (8.1-136) “öğüdürdük”
 yavı (13.1-191) “yağı”
 yavı (19.1-99) “yağı”
 yavlakana (23.1-41) “yağlarken”
 yavlı (8.2-218) “yağlı”
 yovur³ lu (20.1-74) “yoğurtlu”

3.3.6.2 Akıcılaşma

3.3.6.2.1 /y/ < /ğ/, /g/, /k/ Akıcılaşması

Türkçe Kelimelerde

ayşama (13.2-86) “akşama”
 ayşāma (14.2-86) “akşama”
 baykur (15.1-48) “Bağkur”
 beyel (4.1-57) “Beğel”
 beyendiK (15.1-93) “beğendik”
 beyenyō (4.2-56) “beğeniyor”
 böyün (17.1-139) (26.1-86) “bugün”
 buydayları (9.2-57) “buğdayları”
 buydey (9.1-121) “buğday”
 buydeylēden (8.1-113)
 “buğdaylardan”
 ciyelēmde (8.2-176) “ciğerlerimde”
 çocuya (28.1-55) “çocuğa”
 deyme (5.1-86) “değme”
 deymedene (5.1-8) “değmeden”
 deymen (8.1-136) “değmen”

deymeniñ ulyōnu (13.1-162)
 “değirmenin oluşunu”
 deysiñ (5.2-49) “değsin, temas etsin”
 düyün (17.1-139) “düğün”
 eyi³ mendi (14.1-6) “eğitmendi”
 eyilmeden (20.2-96) “eğilmeden”
 eyitilmiş (5.1-211) “eğitilmiş”
 eylence (5.2-33) “eylence”
 eylenirdi (16.1-186) “eğlenirdi”
 eylenti (2.2-87) “eğlenti”
 eytim (22.1-3) “eğitim”
 ilyende (1-1-98) “leğende”
 ĩydeli hāfızdan (3.1-61) “İğdeli Hafız’dan”
 ĩyneliyō (16.1-59) “iğneliyor”
 yirTTiK (16.1-126) “eğirdik”¹⁶

3.3.6.2.2 /m/ < /b/ Akıcılaşması

mahna (13.1-113) “bahâne”
 miñdīmiz (1.1-70) “bindiğimiz”
 mimzer (5.1-191) “mibzer”
 mindallıya (11.1-81) “bindallıya”
 mindirdilē (15.1-108) “bindirdiler”

mindirīdim (24.2-10) “bindirdim”
 mindirīlē (23.232) “bindirirler”
 mindirsem (27.1-68) “bindirsem”
 mindiryōlā (2.2-99) “bindiriyorlar”
 minēlēdi (1.1-51) “binerlerdi”

3.3.6.2.3 /m/ < /v/ Akıcılaşması

eldimennēm (2.2-122) “eldivenlerim”

mefāT_eTTi (8.1-89) vefāt etti vyo.

merdimenden (16.2-124)

“merdivenden”

mēdimen (14.2-2) “merdiven”

3.3.6.2.4 /y/ < /n/, /ñ/ Akıcılaşması

öyüme (14.1-150) “önüme”

3.3.6.2.5 Akıcı Ünsüzler Arasındaki Değişmeler

3.3.6.2.5.1 /l/ < /r/ Değişmesi

bāli (14.1-68) (17.2-155) “bāri”

ğāli (24.2-99) “gayri”

kaleTTer (16.2-47) “karakter”

leşberliK (5.1-90) “rençberlik”

levir (20.2-111) “revir”

misēl_olaleK (16.1-27) “misal olarak”

olaleK (14.1-151) “olarak”

selbes (20.2-24) “serbest”

selbesdi (7.2-209) “selbestti”

3.3.6.2.5.2 /r/ < /l/ Değişmesi

bilāder (1.2-113) “birāder”

cerār bayarda (21.1-106/107) “Celal Bayar’da”

şirKvëryōmuşum (16.1-97) “silkveriyormuşum”

3.3.6.2.5.3 /l/ < /n/ Değişmesi

ğıncan (16.1-67) “kılcal”

dölüm (16.1-192) “dönüm”

laylon (15.1-343) (21.1-34) “naylon”

löbeT (11.1-118) “nöbet”

löbeTci (27.2-64) “nöbetçi”

löbeTTe (20.2-61) “nöbette”

melemen (13.2-70) “menemen”

melleñgic (1.2-38) “menengiç”

3.3.6.2.5.4 /n/ < /l/ Değişmesi

annıyōn (16.2-204) “anlıyorum”

fazna (13.2-3) “fazla”

faznasını (27.1-217) “fazlasını”

faznasınlana (13.2-84) “fazlasıyla”

genenēmiZ (6.1-37) “geleneğimiz”

namineT (16.2-187) “laminat”

nēciveT (17.1-43) “lâcivert”

3.3.6.2.5.5 /n/ < /m/ Değişmesi

konşu (13.1-11) “komşu”

sindi (17.1-27) “şimdi”

şindiki (4.1-118) “şimdiki”

sinli (13.2-241) “simli”

şincin(1.1-22) “şimdi”

3.3.6.2.5.6 /ñ/ < /n/ Değişmesi

Haber kiplerinin 2. kişi çekimlerinde yaygın olarak görülür:

büçesiñ (12.1-38) “biçersin”

bilyōñ mu (13.1-96) “biliyor musun?”

Bu örnekteki değişme sıfat-fiil üstünde gerçekleşmiştir. Kelime başındaki arka damak ünsüzü etkisiyle ñ < n değişmesi olduğu düşünülebilir.

ğalañı (4.1--50) “kalani”

Bazı alınma kelimelerde de örneksene ile /ñ/ < /n/ değişimi görülür:

iñgilizlere (1.2-28) “İngilizlere”

pañğa (16.04.2023/Nimet İtemir mdu.) “banka”

Bir kelimedede fiilden fiil yapım eki –n- ekinde gerçekleşmiştir:

başlañğıC (10.1-75) “baş+la-n-gıc”

Şu kelimedede zamir n’si üstünde gerçekleşmiştir: soñuñda (1.2-23) “sonunda”

3.3.6.2.5.7 /m/ < /n/ Değişmesi

çePmi (11.2-33) “Çepni”

3.3.6.2.5.8 /n/ < /r/ Değişmesi

ğadan (2.1-23) (3.1-39) “kadar”

gadamıK (3.1-50) “kadarlık”

3.3.6.2.5.9 /y/ < /r/ Değişmesi

eytesi (5.1-196) (27.2-20) “ertes”

makaynalā (27.1-137) “makarnalar”

3.3.6.3 Sızıcı Ünsüzlerin Akıcılılaşması

3.3.6.3.1 /n/, /ñ/ < /ğ/ Değişmesi

deñişi³liK (17.1-39) “değişiklik”

denişılyōmuş (2.2-78) “değişiliyormuş

deñişiK (8.2-203) “değişik”

denişılyōmuş (23.2-132)

deñişTi (22.1-195) “değişt”

“değişiliyormuş”

3.3.6.3.2 /r/ < /ğ/ Değişmesi

aşarı (27.1-76) “aşağı” Bu kullanımın “yukarı” kelimesinden örnekleme yoluyla oluşturulduğu düşünülebilir.

3.3.6.3.3 /y/ < /h/ Değişmesi

feyim (27.1-183) “Fehim”

ğayvaltımı (27.1-105) “kahvaltımı”

ğabayT (4.1-108) “kabahat”

ıbrayimim (8.2-114) “İbrahim’im”

ğayva (14.1-7) “kahve”

kayvaltıñı (5.1-28) “kahvaltım”

3.3.6.4 Dudaklılaşma

3.3.6.4.1 /v/ </y/ Değişmesi

Türkçe “tüy” kelimesinde tespit edilmiştir: ke³liK tüvü (8.2-50) “keklik tüyü”

Alınma “köy” kelimesinde oldukça yaygın şekilde tespit edilmiştir:

ğıran köv (20.1-21) “Kıran Köy”

kövde (27.1-51) “Köyde”

köveseri (21.1-142) “köy eseri”

3.3.6.4.2 Dudak Ünsüzleri Arasındaki Değişmeler

3.3.6.4.2.1 /b/ </b/ Değişmesi

Baba ve çiftlik kelimesinde tespit edilmiştir.

bu³ba (16.2-141) “baba”

çib³li³lêde (6.1-4) “çiftlikte”

çib³liKde (6.1-60) “çiftlikte”

3.3.6.4.2.2 /v/ </b/ Değişmesi

buvası (14.1-78) “babası”

vidonu (27.1-116) “bidonu”

vidonda (26.1-125) “bidonda”

3.3.6.4.2.3 /v/ </m/ Değişmesi

civanperçevi (16.2-83) “civanperçemi”

3.3.6.4.2.4 /m/ </f/ Değişmesi

moturaflâm (25.1-80) “fotoğraflarım”

3.3.6.4.2.5 /b/ </f/ Değişmesi

çib³li (6.1-155) “çiftli”

çib³liKde (4.1-22) “çiftlikte”

çib³li³lêde (6.1-4) “çiftliklerde”

3.3.6.4.2.6 /v/ </f/ Değişmesi

çivti (16.1-91) “çifti”

mıstava (27.2-91) “Mustafa”

havta (16.2-152) (28.1-56) “hafta”

mutva³ (27.2-50) “mutfak”

3.3.6.4.2.7 /f/ </v/ Değişmesi

etferlêdi (5.2-42) “ediverirlerdi”

furyô (7.2-19) “vuruyor”

furdu³lâ (17.2-14) “vurdukları”

furyôlâ (8.1-172) “vuruyorlar”

furûdu³ (8.1-132) (12.2-49)

“vururduk”

3.3.6.4.2.8 /m/ </v/ Değişmesi

äldi³men (17.1-112) “eldiven”

mēdimene (27.1-121) “merdiven”

eldimennēm(2.2-102) “eldivenlerim”

mefāT_çTTi (8.1-89) (17.2-6) “vefat etti”

3.3.6.4.2.9 /b/ </m/ Değişmesi

muamber (27.2-91) “Muammer”

tebin (15.1-408) “demin”

3.3.6.4.2.10/m/ </p/ Değişmesi

Bu değişme “pınar” kelimesinde görülmüştür. Bu kelime m < b < p şeklinde bir değişim olduğu düşünülebilir.

muñar (20.1-50) “pınar”

muñarñ (8.2-168) “pınarın”

muñara (6.1-177) “pınara”

muñā (23.2-37) “pınar”

3.3.6.4.2.11/p/ </f/ Değişmesi

pıldırdañ (27.1-260) “fıldırdağın”

pısTan (12.1-129) (13.2-243) “fistan”

3.3.6.4.2.12/f/ </p/ Değişmesi

firansa (22.1-176) “pırasa”

furtakal (6.1-50) “portakal”

3.3.6.4.2.13 /b/ </v/ Değişmesi

mēdibeniñ (10.1-14) “merdivenin”

3.3.6.5 Damak Ünsüzleri Arasındaki Değişmeler

3.3.6.5.1 /g/ </g/ Değişmesi

gúli (8.2-234) “hindi”

gúnkú (5.1-26) “günkü”

3.3.6.5.2 [k] </k/ Değişmesi

imkannā (5.1-26) “imkânlar”

kādı (20.2-49) “kağıdı”

nikāh (4.1-26) “nikah”

zanaaTkār (20.2-103) “zanaatkâr”

marká³lere (3.1-52) “marketlere”

ikāmeT (5.1-66) “ikâmet”

3.3.6.6 Süreksizleşme

3.3.6.6.1 /c/./ç/./ç /./C/ </j/ Değişmesi

baraC (8.2-179) “baraj”

CiPle (7.1-35) “jiple”

candarmalā (17.2-26) “jandarmalar”

çandarma (14.1-24) (16.1-92)

“jandarma”

3.3.6.6.2 /c/,ç/</ş/ Değişmesi

aç (15.1-278) “aş”

ğumacını (27.1-127) “kumaşını”

3.3.6.6.3 /k/ </h/ Değişmesi

ali iksāmmış (16.2-122) “Ali

İhsan’mış”

eksāna (27.2-204) “İhsan’a”

koşaf (8.1-175) (6.1-170) “hoşaf”

mukdarlıK (25.1-22) “muhtarlık”

tePsiK (7.2-80) “tespih”

3.3.6.6.4 /g/ </y/ Değişmesi

gine (20.1-79) “yine”

gini (21.2-36) “yine”

3.3.6.6.5 /d/ </n/ Değişmesi

cehendem (17.1-20) “cehenneme”

3.3.6.7 Diğer Ünsüz Değişmeleri

/b/ </f/ Değişmesi

tāvabıñı (3.1-110) “tavâfını”

/ç/ </t/ Değişmesi

çüçcarıñ (10.1-229) “tüccarın”

çüçcār (10.1-236) “tüccar”

çencireniñ (8.1-192) “tencerenin”

kiççeñ (11.1-40) “gideceğim”

/f/ </t/ Değişmesi

fıraKdörle (10.1-82) “trakdörler”

/n/ </h/ Değişmesi

Kelime aslına uygun olarak seslendirilmiştir. ÖD’e göre değerlendirme yaptığımız için burada değişim olarak gösterilmiştir.

nankı (25.2-4) “hangi”

/h/ </ğ/ Değişmesi

hır³lānda (14.1-137) “gırlağında

/ğ/ </h/ Değişmesi

hacığdır “Hacıhıdır” (mdü. Fevzi İltemir ve birçok kaynak kişide tecrübî olarak tespit edilmiştir.)

3.3.7 Benzeşmeler

3.3.7.1 Tam Benzeşmeler

3.3.7.1.1 İlerleyici Tam Benzeşmeler

3.3.7.1.1.1 /nn / < /nl / Benzeşmesi

GA'da “n” ünsüzüyle biten bir kelimedenden sonra çokluk eki ve isimden isim yapım ekleri +II/+IU ve +IIk/+IUk ile vasıta eki +IA ekleri geldiğinde ekin ilk ünsüzü /n/ ünsüzüne değişir.

Çokluk Eki Eklenmiş İsim Tabanlarında

bunnāñ (1.1-10) “bunların”	nışannadıK (1.1-10) “nişanladık
düñnēde (1.1-32) “düşünlerde”	īsannādan (1.1-22) “insanlardan”
günnēmiz (2.1-16) “günlerimiz”	oyunnāmızda (10.1-9)
ğoyunnāmız (1.1-4) “koyunlarımız”	“oyunlarımızda”
hayvannara (4.1-60) “hayvanlara”	tütünneri (2.2-49) “tütünleri”
ıramazannāda (27.1-134)	unnara (1.1-52) “onlara”
“ramazanlarda”	ünnēlē (1.1-87) “ünlerler”
imkānnām (2.1-91) “imkanlarım”	yılannā (8.1-12) “yılanlar”

Yapım Eki Eklenmiş İsim Tabanlarında

boyunnu (2.1-102) “boyunlu”	ğoyunnu (7.2-131) “koyunlu”
dabannı (6.1-51) “tabanlı”	günnüK (2.2-54) “günlük”
duyannā (7.2-126) “duyanlar”	merdivenni (2.1-118) “merdivenli”

Vasıta Ekinin Bağlanması Esnasındaki İlerleyi Tam Benzeşmesi

babasınna (2.2-7) “babasıyla”	odunnan (3.2-15) “odunla”
babasinnan (8.1-25) “babasıyla”	poşedinne (2.1-133) “poşetinle”
ğızinnan (12.1-16) “kızınla”	unna (2.1-30) “onla”
ğādeşinne (1.1-8) “kardeşiyle”	zorunna (10.1-116) “zoruyla”
kınasınna (5.2-38) “kınasıyla”	

mm / < /mv / Benzeşmesi

amcam_mādı (6.1-66) “amcam vardı”
anam_mādı (8.2-54) “anam vardı”
düñnüm_mā (2.2-52) “düşünüm var”
ğızım_mādı (2.1-25) “kızım vardı”

ölüm mā (6.1-116) “oğlum var”

yerim mā (7.1-174) “yerim var”

“mI” soru edatından sonra /v/ ünsüzü ile başlayan bir kelime geldiği durumlarda da bu benzeşmeye rastlanır:

araba mı mādı (13.2-205) “araba mı vardı?”

motur mu mādı (13.2-206) “motor mu vardı”

şē mi mādı ölüm (21.1-22/23) “şey mi vardı oğlum?”

TT <td, Td Benzeşmesi

eTTiK (27.2-12) “ettik”

haKkaTTen (19.2-44) “hakikaten”

giTTim (18.1-9) “gittim”

haTTa (19.2-59) “hatta”

güTTük (20.1-4) “güttük”

tuTTu (27.2-4) “tuttu”

/ll / < /ly/ Benzeşmesi

GA’da fasulye kelimesinde görülür:

fasillē (8.2-41) “fasulyeyi”

fasille (6.1.167) “fasulye”

3.3.7.1.2 Gerileyici Tam Benzeşme

/ss/ < /ts/ Benzeşmesi

assubay (12.1-36) “astsubay”

gissiñ (16.1-49) “gitsin”

esseK (8.2-29) “etsek”

kissiñ (16.1-84) “gitsin”

essen (15.1-421) “etsen”

yassı (10.1-178) “yatsı”

/ss/ < /zs/ Benzeşmesi

GA’da genellikle şart çekiminde görülür:

bilmessiñ (15.1-403) “bilemezsin”

sürgülemesseñ (5.1-218)

çı³ massa (2.2-106) “çıkamazsa”

“sürgülemezsın”

dönmessiñ (5.1-229) “dönmezsin”

tutamassiñ (2.2-45) “tutamazsın”

gēmesseñiz (7.1-53) “gelmezseniz”

vēmessiñ (3.1-101) “vermezsin”

/tt/ < /ht/ Benzeşmesi

Bu benzeşme tahta kelimesinde görülür:

tāttalāna (1.1-115) “ tahtalarına”

tādda (10.1-44) “tahta”

/ss/ < /ks/

yüssüK (1.2-62) “yüksük”

/CC/,/çç/ </hç/Benzeşmesi

baCCalāda (16.2-26) “bahcelerde”

baççada (15.1-98) “bahçede”

/çç/ </tç/ Benzeşmesi

giççe³lê (27.2-93) “gidecekler”

giççēseñ (6.1-204) “gideceksen”*

/CC/cc/ </tc/,/tec/

çikaCCez (17.1-49) “çıkartacağız”

giCCeK (2.1-45) “gidecek”

giCCem(2.1-37) “gideceğim”

boççá (3.1-71) “bohça”

bāCCesi(22.1-17) “bahçesi”

kiççen (8.2-75) “gideceksen”

göcceñ (17.1-182) “götüreceksin”

ñ ēCCeñ(8.1-16) “ne edeceksin”

3.3.7.2 Gerileyici Yarı Benzeşmeler

GA’da “on beş” sayı isminde görülmüştür.

/mb/ </nb/

om_ubeş (3.1-6) “on beş” vyo.

/mn/ </ml/ Benzeşmesi

GA’da “m” ünsüzüyle biten kelimelerde görülmektedir.

eşimnen (15.1-68) “eşimle”

eşimnen (3.2-61) “eşimle”

gucamnan (23.2-71) “kocamla”

3.3.8 Benzeşmezlik

GA’da görülen geçmiş zaman eki ile bulunma ve ayrılma hâli eklerinde görülür. Bundan başka kelime tabanlarında da rastlanır. Boğumlanma noktaları yakın olan ünsüzler yerine uzak olan ünsüzlerin kullanılması şeklinde tespit edilmiştir.

araşdırma (4.2-60) “araştırma”

aşdı (23.2-74) “açtı”

bıraKdıK (2.1-12) “bıraktık”

hasdalanyō (2.1-101) “hastalanıyor”

isdiyene (2.2-117) “isteyene”

işde (23.1-2) “işte”

kāKdıñ (27.2-227) “kalktın”

üsdüne (8.2-56) “üstüne”

yaPdıK (23-2-97) “yaptık”

yaPmışdım (2.1-64) “yapmıştım”

yoKdu (6.1-30) “yoktu”

3.3.9 Ünsüz Eksilmeleri

3.3.9.1 /r/ Ünsüzünün Eksilmesi

GA’da /r/ ünsüzü eksilmesi oldukça yaygın bir kullanıma sahip karakteristik bir özelliktir.

Kelime Başında

“rüzgâr” kelimesinde tespit edilmiştir.

özgâda (13.2-198) “rüzgârda”

özgē (5.1-196) “rüzgar”

Kelime Ortasında

Türkçe Kelimelerde

bōşlānı (1.2-66) “borçlarını”

bādaḲ (19.1-29) “bardak”

bāmāñ (4.1-76) “parmağın”

bāmāmızı (1.1-5) “parmağımızı

bāmāmızı (1.1-5) “parmağımızı

bāmāmızla (1.1-6) “parmağımızla”

bāmāmızla (1.1-6) “parmağımızla”

dōt (5.1-184) “dört”

ğalídım (26.1-67) “kalırdım”

ğıyādın (1.1-23) “kıyardı”

ğādeşiz (1.1-2) “kardeşiz”

ğādeşTiK (1.1-22) “kardeşlik”

ğānımdan (14.1-192) “karnımdan”

ōtülürdü (27.2-150) “örtülürdü”

gōcez (13.1-105) “göreceğiz”

gōdüm (1.2-122) (16.1-10) “gördüm”

gözē (17.1-106) “gözer”¹⁷

gece³lē (8.2-52) “gelecekler”

kōḲduḲ (8.1-60) “lorktuk”

kōkduḲ (2.2-34) “korktuk”

kōkuden (16.1-75) “korkudayım”

kāşılādıḲ (12.2-76) “karşıladık

kāşıya (2.2-110) “karşıya”

kēpiş (13.1-77) “kerpiç”

ōtasında (13.1-204) “oetasında”

şeytan çāpması (17.1-266) “şeytan
çarpması”

tōbāñ (13.1-195) “torbanın”

tāladēken (17.1-178) “tarladayken”

tālē (17.1-150) “tarlaya”

tēs (14.1-176) “ters,yanlış”

ādıcıñ içine (1.2-4) “ardıcın içine”

ākada (5.2-58) “arkada”

ākadeş (9.2-6) “arkadaş”

ākalāmıza (8.2-12) “arkalarımıza”

āpa (8.1-57) “arpa”

vēgi (5.1-8) “vergi”

vēmēm (16.2-77) “vermem”

vēmēdi (14.2-102) “vermedi”

yapāka (8.2-23) “yaparken”

ēke³lē (27.1-179) “erkekler”

yōğan (13.1-50) “yorgan”

yīmbeşe (9.1-36) “yirmibeşe”

yīmbeşTen (9.1-39) “yirmibeşten”

yādım (15.1-442) “yadım”

yēde (1.2-76) “yerde”

yēlere (17.1-219) “yerlere”

Alınma Kelimelerde

asgēden (18.2-6) “asgerden

çōba (8.1-93) (8.1-94) “çorba”

çādaKda (13.1-25) “çardakta”

çādaKda (8.2-220) “çardakta”

çāşı (26.1-45) “çarşı”

dēs (1.2-83) “ders”

dēsi (27.2-18) “dersi”

ğīdā (20.1-31) “kadar”

hāman (2.2-105) “harman

Kelime Sonunda

Türkçe Kelimelerde

atā (1.1-12) “atar”

ayā (8.1-137) (17.1-189) “ayar”

beşē (1.2-110) “beşer”

çezē (8.2-18) “çözer”

Alınma Kelimelerde

barabā (8.2-60) (9.2-5) “berâber”

barbā (13.2-194) “berâber”

bazā (13.2-6) “pazar”

bübē (13.2-135) (8.1-175) (17.1-84) “biber”

çōba (8.1-93) (8.1-94) “çorba”

duvā (8.1-148) “duvar”

ğādā (1.1-11) “kadar”

hēkesi (5.1-8) “herkesi”

mēdibeniñ (10.1-14) “merdivenin”

pōtakal (13.2-159) “portakal”

pāça (9.1-58) “parça”

pērīz (18.1-32) “perhiz”

tāna (20.1-73) “tarhana”

tēsi (12.1-58) “hayvan tersi, gübresi”

tēzi (9.1-6) (27.1-73) “terzi”

çocuKlā (1.1-4) “çocuklar”

gözē (17.1-106) “gözer”

vē (16.1-41) “ver”

ēke³lē (27.1-179) “erkekler”

ğādā (10.1-108) “kadar”

ğīdā (20.1-31) “kadar”

habā (5.1-158) “haber”

hē bireri (13.1-29) “her biri”

sefē (8.1-222) “sefer”

şekē (14.1-130) (22.1-154) “şeker”

tekrā (3.2-9) “tekrar”

tīmā (13.2-178) “tumar”

3.3.9.2 /h/ Ünsüzünün Eksilmesi Kelime Başında

Sadece “helâl” kelimesinde rastlanmıştır:

elâl (17.1-10) “helâl”

Kelime Ortasında

āmaTlar (12.1-109) vyo. “Ahmetler”

ēfen “(16.1-59) “ehven”

ġāvaltı (9.1-84) “kahvaltı”

ġāve 9.1-76 “kahve”

ġāveden (27.2-179) “kahveden”

māfeTTilē (25.1-48) “mahvettiler”

māsülleri (22.1-2) “mahsülleri”

māşerin (13.1-105) “mahşerin”

mēmed efendi (10.1-185) “Mehmet Efendi”

rāmeT (13.1-100) “rahmet”

sabālē (17.2-84) “sabahleyin”

tarāna (12.1-24) “tarhana”

tāmin edyöz (11.2-27) “tahmin ediyoruz”

tāTdanıñ ucu (8.2-138) “tahtanın ucu”

3.3.9.3 /l/ Ünsüzünün Eksilmesi

Kelime ortasında görülür. GA’da karakteristiktir.

ādı (16.1-47) “aldı”

ālari (15.1-142) “altları”

āmā (1.1-17) “almaya”

āsam (26.1-45) “alsam”

āsıñ (13.1-91) “alsın”

āsıñ (9.2-64) “alsın

ġāmaceK (7.1-170) “kalmayacak”

ġāmazdı (1.1-23) “kalmazdı”

gē (1.2-123) (8.1-184) (13.1-83) “gel”

gēce³lē (8.2-52) “gelecekler”

gēceK (26.1-7) “gelecek”

gēdi (1.1-13) “geldi”

gēme (27.1-22) “gelme”

gēmiyōñuz (1.1-26) “gelmiyorsunuz”

kuPluya (23.2-137) “kulpluya”

kāKdım 9.1-83 “kalktım”

kākceKlē (27.2-87) “kalkacaklar”

kākmaZsa (9.1-86) “kalkarsa”

ōdu (1.1-13) “oldu”

ōduK (2.1-12) “olduk”

ōmaz (1.1-9) “olmaz”

3.3.9.4 /n/ Ünsüzünün Eksilmesi

Kelime içinde görülür. “Frenk” kelimesi hâricindeki eksilmeler uzunluğa neden olmuştur.

fireK (8.2-146) “Firenk”

īsan (17.2-52) “insan”

īsanımız (15.1-355) “insanlarımız”

īsanlādan (1.1-22) “insanlardan”

īşallah (2.1-44) (15.1-304) “inşallah”

īşallah 828.1-42) “inşallah”

sōra (4.2-4) “sonra”

/ğ/ Ünsüzünün Eksilmesi

bākurum (8.1-109) “bağkurum”
bālyōñ (9.1-91) “bağlıyorsun”
ç̄inedīñi (17.1-168) “çiğnediğini”
ç̄inemeceK (20.1-49) “çiğnemeyecek”
dūmesi (17.1-262) “düğmesi”
ōlene (10.1-173) “öğlene”
dōdum (9.2-2) “doğdum”
dōru (11.2-133) “doğru”
ōre³men (1.2-91) “öğretmen”
ōrenyō (1.2-56) “öğreniyor”
dēneK (8.1-162) “deynek”
dēneK(17.1-28) “değnek”
īne (4.1-128) “iğne”

3.3.9.5 /y/ Ünsüzünün Eksilmesi Kelime Başında

irmi dōrT (17.1-67) “yirmi dört”

Kelime Ortasında

bōlü (17.1-100) “böyle”
ōlü (17.1-121) “öyle”
dēmīlē (14.1-33) “deymiler”
dēze (13.1-13) “teyze”
dēzeñ (8.1-155) “teyzen”
ğāri (1.1-16) “gayri”
hōlü (17.1-93) “öyle”
işēleri (16.1-12) “şeyleri”
kōde (27.2-177) “köyde”
kēfi (15.1-182) “keyfi”
mīdemde (16.2-39) “miydemde”
pēnir (6.1-216) (20.2-204) “peynir”

Kelime Sonunda

abē (9.1-64) “ağabey”
buydē (13.1-53) “buğday”

īnelēmizi(13.1-121) “iğnelerimizi”
īnē (13.1-119) “iğneyi”
sādıcım (15.2-101) “sağdııcım”
sālamsiñ (13.2-15) “sağlamsın”
sālıK(13.1-115) “sağlık”
sālimiZ (18.2-31) “sağlığımız”
ūraşcez (13.2-47) “uğraşacağız”
ūreşyōm (17.2-151) “oğraşıyorum”
ārımasıñ (15.2-256) “ağrımasın”
ārısı (11.1-146) “ağrısı”
yācı bedir (13.2-93) “Yağcı Bedir”
yāmır (4.2-53) “yağmur”

rehmeT ċlesiñ (15.1-261) “rahmet
eylesin”
rāmeT ċlesiñ (13.1-100) “rahmet
eylesin”
sōle (15.1-438) “şöyle”
sōledīmi (17.1-192) “söylediğimi”
sōlemiyen(9.1-66)
sōliyem (1.2-2) “söylüyeyim”
sēreK (17.1-141) “seyrek”
āş a (8.1-188) “ayşe”
zēneP (13.1-95) “Zeynep”

ePē (20.1-45) “epey”
ğolē (16.2-99) “kolay”

kō 9.1-74 “köy”

şē (1.1-16) “şey”

3.3.9.6 Ön Damak /k/ Ünsüzünün Eksilmesi

dēcēdim (7.2-182) “diyecektim”

yūseK (16.1-23) “yüksek”

ēsiK_eTTiñ (24.2-87) “eksik ettin”

yūseK yūseK (1.1-55) “yüksek

ēşi (23.2-115) “ekşi”

yüksek”

sorcēseñ (9.1-123) “soracaksan”

3.3.9.7 Arka Damak /k/ Ünsüzünün Eksilmesi

āşama (9.1-43) “akşama”

āşamlı sabahlı (16.2-32) “akşamlı

āşamı (7.1-154) “akşamı”

sabahlı”

3.3.9.8 /v/ Ünsüzünün Eksilmesi

Kelime Başında

Tarihsel süreçte ur- (vur-) fiilini aslına uygun olarak söyleyen KK vardır.

ÖD’ye göre kelime başındaki /v/ ünsüzü eksilmiştir.

urmam (4.1-125) “vurmam”

urāsıñ (10.1-47) “vurursun”

Kelime Ortasında

bōleK (22.1-32) “bövelek”

sēmezdim (14.2-37) “sevmezdim”

ēmiZ (13.1-70) “evimiz”

tōbe (16.1-207) “tövbe”

ēmiz (16.1-35) “evimiz”

yōmiyemizi (8.2-20) “yevmiyemizi”

ēmize (14.1-29) “evimize”

yōmiyē (3.1-43) “yevmiyeye”

3.3.9.9 /z/ Ünsüzünün Eksilmesi

acıK (11.1-3) “azıcık” vyo.

ğī (14.1-145) “kız”

3.3.9.10 /t/ Ünsüzünün Eksilmesi

Kelime Ortasında

abdasınnan (15.1-313) “abdestiyle”

selbes (20.2-24) “serbest”

çibliKde (4.1-22) “çiftlikte”

selbesdi (7.2-209) “selbestti”

Kelime Sonunda

dos (15.1-16) “dost”

türüş_ōmaz (17.1-22) “dürüst”

3.3.9.11 Büzülmeye Sebep Olan Eksilmeler

3.3.9.11.1 /ğ/ Ünsüzünün Eksilmesiyle

ā <ağa

ābēñ (16.2-45) “ağabeyin

hallā (12.1-122) “Halil Ağa”

ā<ağ

aṣṣā (3.1-4) (7.1-160) “aşağı”
aṣṣādākı (13.1-74) “aşağıdaki”
ayāniñ (3.1-137) “ayağının”
be³mez toprā (17.1-171) “pekmez
toprağı”
bādā (8.1-222) “bardağı”
çomā (12.1-54) “çomağı”
çārır (9.1-11) “çağırır”
dānıK (3.2-55) “dağınık”

ē<eğ

böbē (8.1-193) “bebeği”
çiçē (10.1-148) “çiçeği”
döşē (8.2-141) “döşegi”
dēlse (1.2-104) “değilse”
e³mē (15.1-14) “ekmeği”
e³mē (15.1-190) “ekmeği”

ī<ig

asgerlī (12.1-25) “askerliği”
birlī (18.2-13) “birliği”
cePhānelīni (1.2-6) “cephāneliğini”
evlilī (3.2-55) “evliliği”

ū<üğü

bō/lūnde (5.1-15) “bölüğünde”
büyüm (2.1-4) “büyüğüm”
küçū (9.1-108) “küçüğü”
kütūn (10.1-162) “kütüğün”

ī<ıg

anacīm (8.2-37) “anacığım”
anlattīnda (3.1-4) “anlattığında”
ayrī (3.1-1) “ayrığı”

ğulāna (4.1-136) “kulağına”
ğaynā (1.2-86) “kaynağı”
ğucāma (16.1-66) “kocağıma”
kādı (20.2-49) “kağıdı”
ócāñ (1.1-27) “ocağın”
toprā (5.1-8) “toprağı”
uncāz (8.1-157) “oncağız”
yatādır (17.1-210) “yatağıdır”

eşşē 9.1-77 “eşeği”
eşēmiz (8.2-86) “eşeğimiz”
etēnde (10.1-14) “eteğinde”
girē (17.1-244) “gireği, pazar günü”
yimēni (13.1-224) “yimeğini”

genşlīmde (9.1-16) “gençliğimde”
kekī (5.1-142) “kekiği”
sōledīmi (17.1-192) “söylediğimi”

öldünü (12.1-2) “öldüğünü”
tütüncülū (18.2-7) “tütüncülüğü”
yüsū (17.2-95) “yüsüğü”

başladī gün (1.1-34) “başladığı gün”
çobancılī (7.2-7) “çobancılığı”
ğazdī (7.2-25) “kazdığı”

raḡTsızlī (4.2-44) “rahatsızlığı”

yaPdīm (2.1-14) “yaptığım”

ū<uḡu

çòcũñkuları (1.1-100) “çocuḡunkileri”

çolũmuza çocũmuza (2.2-85) “çoluḡumuza çocuḡumuza”

durdũñuz 81.2-75) “durduḡunuz”

3.3.9.11.2 /h/ Ünsüzünün Eksilmesiyle

ā<ahi

ibrām (14.2-24) “İbrâhim”

sāP (27.1-74) “sâhip”

ā<aha

sabā (8.2-103) “sabaha”

ā<uha

mācırñ ōdī (13.1-168) “muhâcirin olduḡu”

ē<ehi

şēre (18.1-19) “şehre”

ō<ohu

tōmu (17.1-66) “tohumu”

3.3.9.11.3 /r/ Ünsüzünün Eksilmesiyle

ē<eri

bēki (17.1-161) “beriki”

ellēne (1.1-47) “ellerine”

ellēne (8.1-216) “ellerine”

gö³lēne (8.2-199) “götlerine,arkasına”

illēñ (8.2-25) “ellerin”

ilēden (9.2-12) “ileriden”

ā<arı

ḡāları (16.1-115) “karıları”

cāmılāna (13.2-124) “câmilerine”

işlēnde (5.1-143) “içlerinde”

kına gecelēnde (1.1-48) “kına gecelerinde”

saḡTlēnde (2.1-55) “saatlerinde”

şēlēñ (2.1-46) “şeylerin”

yemenilēñ (10.1-139) “yemenilerin”

namazlāmızı (9.2-44) “namazlarımızı”

yaşlānda (10.1-27) “yaşlarında”

3.3.9.11.4 /y/ Ünsüzünün Eksilmesiyle

ā<aya/ayı

çıkıncā (1.1-93) “çıkıncaya”

ğocā (12.1-7) “kocaya”

ē<eye/eyi

eskī (9.1-41) “eskiye”

ePē (20.1-45) “epeyi”

fasillē (8.2-41) “fasulyeyi”

gü³mē (10.1-24) “gütmeye”

ıŝKālē (17.2-31) Şeyhyayla’ya”

karnē (11.1-5) “karneyi”

nerē (1.1-125) “nereye”

çıkāmā (10.1-124) “çıkarmaya”

nerē (10.1-186) “nereye”

īnē (13.1-119) “iğneyi”

senē (9.1-41) “seneye”

şēm (16.2-40) (28.1-33) “şeyim”

türkiyē (2.1-35) “türkiyeyi”

yimē (1.1-24) “yemeye”

3.3.9.12 Ünsüz ve Ünlülerin Birlikte Eksilmesiyle Oluşan Hece Olayları

3.3.9.12.1 Hece Düşmesi

barbun (4.1-114) “barbunya”

bō (17.1-105) “böyle”

bā (19.2-6) “bana”

bēm (5.1-185) “benim”

ço³lā (21.1-25) “çocuklar”

ço³lā (21.1-25) “çocuklar”

dümbeK (24.1-11) “dümbelek”

dēn (16.1-176) “derim”

getdilē (12.1-107) “getirdiler”

göttüK (12.1-70) “götürdük”

o³lā (26.2-83) “oklava”

pontul (9.2-54) “pantolon”

sabālē (17.2-84) “sabahleyin”

samsaK (6.1-232) “sarımsak”

sangeć (14.1-142) “salıngaç”

sō (2.2-55) (9.2-9) (10.2-204) (13.1-225) “sonra”

sēñ (9.1-49) (16.1-211) (19.1-21) “senin”

yanda (1.2-101) “yanında”

yān (6.1-7) “yarın”

3.3.9.12.2 Hece Kaynaşması

bastırız (9.2-51) “bastırırız”

çaKıTırmıyen (1.2-33)

“çaktırmayayım”

çekē mīn (2.2-37) “çekelim”

dēvemiyōñuz (1.2-21) “

deyivermiyorsunuz”

göçürüm (15.1-364) “geçiririm”

gēmıyōñuz (1.1-26) “gelmiyorsunuz”

sēn (19.2-20) “senin”

3.3.9.12.2.1 Diğer Hece Kaynaşmaları

askerdeki (13.1-110) “Akhisar’daki”

askere (21.1-191) “Akhisar’a”

aş mĩñ (5.1-101) “aç mısın?”
bilyō muñ? (14.1-90) “biliyor musun”
bā (19.2-6) “bana”
dē (17.1-264) “diye”
dē mi (2.2-22) “değil mi?”
giççē mĩñ (6.1-202) “gidecek misin?”
ğā (7.1-19) “gayri” vyo.
ğāñ (13.1-4) “gayri”
giTTi mĩñ (6.1-201) “gittin mi?”
göryō muñ (8.2-67) “görüyor musun?”

oynacē mĩñ? (6.1-203) “oynayacak mısın?”
oynadı mĩñ (6.1-200) “oynadın mı?”
telezyon (22.1-7) “televizyon”
telezyon (8.1-46) “televizyon”
telezyonnāda (16.1-142)
“televizyonlarda”
to³ muñ (5.1-101) “tok musun?”
tüşüñyō muñ (16.2-246) “düşünüyor musun?”

3.3.9.12.2.2 Kelime Birleşmesi Esnasında Oluşan Hece Eksilmeleri

bōn (5.1-161) (16.2-93) “bugün”
bōnkünkü (11.1-48) “bugünkü”
n ācaP (16.1-188) “ ne+ acep”
n āpceñ (17.1-146) “ne+yapacaksın”

n ōcen (16.2-115) “ne olacağım”
n ōceK (15.1-197) “ne olacak?”
n āpem (6.1-10) “ ne yapayım”
n āPceñ (2.1-6) “ne yapacaksın?”

3.3.10 Ünsüz Türemeleri

3.3.10.1 /h/ Türemesi

ha³lālādı (13.1-17) “atlarlardı”
hateş (20.1-32) “ateş”
hateş atyō (17.2-28) “ateş atıyor”

hateşde (23.1-45) “ateşte”
hateşlenen (14.2-16) “ateşlenen”
ho³lāñ (5.1-136) “otların”

Kelime Başında

yerişdine (15.1-234) “erişince”
yerişemiyen (8.1-213) “erişemeyen”

yerişmemiZ (16.1-104) “erişmemiz”
yesir (18.2-65) “esir”

Kelime Ortasında

dolayşTiK (5.1-3) “dolaştık”

ayilesi (5.1-23) “ailesi”

3.3.10.2 /g/ Türemesi

düñgür (17.2-47) “dünür”
düñğürmüñ (14.1-34) “dünürümün”

yeñgi (16.1-140) “yeni”

3.3.10.3 /n/ Türemesi

pıransa (17.1-87) (7.2-31) “pırasa”

3.3.10.4 /r/ Türemesi

köyün şivresi (17.2-130) “köyün şivesi”
tatbirkāda (20.2-93) “tatbîkâta”

satran (6.1-155) “saten”
satren(6.1-155) “saten”

3.3.10.5 /k/ Türemesi

görücüK (21.1-18) “görücü” Bu örnekte kelime sonundaki “k” ünsüzünün kuvvetlendirme işlevinde olduğu düşünülebilir. (gör-ücü+ok)
ğāriK (2.2-10) vyo. “”gayri”

3.3.10.6 /ş/ Türemesi

ğalabaşlıK (26.1-7) “kalabalık”

3.3.10.7 /v/ Türemesi

bedduva (1.2-103) “beddua”
bedduvā (4.1-118) beddua”

duva (27.1-212) “dua”

3.3.11 Ünsüz İkizleşmesi

3.3.11.1 /zz/ </z/ İkizleşmesi

ğızzı (2.2-54) “kızı”

3.3.11.2 /şş/ </ş/ İkizleşmesi

aşşāda (1.1-86) “aşağıda”
aşşādan(17.2-174) “aşağıdan”
döşşeK (21.1-22) “döşek”

eşşe³leñ (3.1-85) “eşeklerin”
eşşe³lēlen (3.2-8) (17.1-240)

3.3.11.3 /ll/ </l/ İkizleşmesi

“çile” kelimesinde yaygın olarak görülmektedir.

çille (15.1-33) “çile”
çilleler (12.2-4) “çileler”

çilleli (15.1-290) “”çileli”
çillelē (15.1-423) “çilleler”

3.3.11.4 /ss/ </s/ İkizleşmesi

assılırdıK (17.1-103) “asılırdık”

kıssa (16.2-13) “kısa”

3.3.11.5 /nn/ </n/ İkizleşmesi

innēkene (2.2-97) “inerken”

yannı (17.1-123) “yanı”

Şu kelimede /n/ </l/ değişikliğiyle beraber bir ikizleşme gerçekleşmiştir:

melleñgic (1.2-38) “melengiç”

3.3.11.6 /CC/ </cc/ </c/ İkizleşmesi

ğocca (24.1-14) (16.1-205) “koca”

güccüK (16.2-72) “küçük”

güCCüK (5.2-65) “küçük”

3.3.11.7 /kk/ </k/ İkizleşmesi

seKKiz (16.2-162) “sekiz”

güccüK (5.1-23) “küçük”

küCCÜ³lũñden (26.1-32)

“küçüklüğünden”

3.3.12 Ünsüz Tekleşmesi

3.3.12.1 /v/ </vv/ Tekleşmesi

evele (1.2-24) “evveli”

eveli (1.1-85) “evvel”

evelisi (16.2-81) “evvel”

ğova³li (15.1-235) “kuvvetli”

ğuva³lıdı (13.1-185) “kuvvetliydi”

3.3.12.2 /h/ </hh/ Tekleşmesi

sıha³lıdıK (21.1-9) “sıhhatliydik”

3.3.12.3 /y/ </yy/

sīyeriZ (15.1-269) “seyyarız”

3.3.12.4 n/ </nn/ Tekleşmesi

nini (17.2-121) “ninni”

3.3.12.5 /k/ </kk/ Tekleşmesi

meşaKadı (20.1-11) meşakkati”

GA’da “hak” kelimesinde görülür. Ölçünlü dilde kelime çekim eki alırken bir “k” ünsüzü daha oryata çıkar. GA’da ise bazı kullanımlarda kelimenin ekli hali de tek /k/lidir.

hakından (1.1-28) “hakkından”

3.3.12.6 /r/ </rr/ Tekleşmesi

zātūriye (21.1-95) “zâtürreye”

3.3.12.7 /l/ </ll/

mehle(27.1-101) “mahalle”

mehlede (8.1-40) “mahallede

3.3.13 Ünsüzlerin Yer Değiştirmesi (Göçüşme)

3.3.13.1 Yakın Göçüşme

çölmeKde (mdü Kadriye Yalçı: ocaKıyakyōZ oca³da bışiryōduKçölmeKde yime³leri)

“çömlek”

haynalılā (11.2-36) “Hanyalılar”

tahrana (9.2-50) “tarhana”

çarpazıKlı (19.1-58) “çaprazıklı”

ılhamır (5.2-79) “ıhlamur”

tePsiK (7.2-80) “tespih”
haynıya (8.1-86) “Hanya’ya”
tehne (Nimet İtemir 02.09.2022)
“tenhâ”
erhamdan (3.1-126) “ehramdan”
şefroşdun (6.1-131) “sarhoştı”
örgenemezdim (14.1-189)
“öğrenemezdim”
örgeTTi (15.1-15) “öğretti”
imriK (16.1-166) (17.1-299) “irmik”

haynalı (8.1-26) “Hanyalı”
örgenyödu (6.1-29) “öğreniyordu”
örgenemedim (6.1-2) “öğrenemedim”
hevla (13.2-246) “helva”
zehmeri (16.2-230) “zemheri”
zehmeri (16.2-230) “zemherihavyan
(19.2-11) “hayvan”
alhāT (14.1-12) “ahlat”
alhāT (14.1-12) “ahlat”
şefroşdun (6.1-131)

3.3.13.2 Uzak Göçüşme

börölce (8.1-57) “bölürce”
dināyeT (20.2-125) “diyanet”
dināyete (23.1-8) “diyānete”

geneleKlē (6.1-40) “gelenekler”
helārde (2.2-30) “herhalde”
zelletini (14.1-93) “lezzetini”

3.3.14 Ulama

Ölçünlü dilde de karşımıza çıkan bir olgudur. Sözcük sonlarındaki ünsüzlerin, kendilerinden sonra gelen sözcüklerin başlarındaki ünlülere bağlanmasına ulama denir (Gencan,1979:37).

açıKolanlā (4.1-21) “açık olanlar”
a³ mış iki (1.1-1) “altmış iki”
ağaC araba (9.2-48) “ağaç araba”
allahñ izninle (9.1-13) “Allah’ın izniyle”
amāliyaT ōdu (1.2-23) “amāliyat oldu”
annennemiz ōlyō (2.2-23) “annemiz oluyor”
aynen ōle (11.1-17) “aynen öyle”
babamñ öküzlere (13.1-41) “babamın öküzleri”
beTer ol (18.2-72) “beter ol”
bizim arkadaşlē (7.1-99) “bizim arkadaşlar”
böyüK olan (6.1-53) “büyük oğlan”
bubam öldü (19.2-28) “babam öldü”
buydey ekyölā (21.1-50) “buğday ekiyorlar”
cāmīñ imamı unnā (27.2-70) “câminin imamı”

çay otu (21.2-52) “çay otu”
çekilēmiz olurdu (10.1-55) “çekilemiz olurdu”
çoK āmıř (16.1-24) “çok almış”
çoK olýōdu (3.2-29) “çok oluyordu”
daş oynuyōduK (14.2-32) “taş oynuyorduk”
dePrem evi (8.1-62) “deprem evi”
devām edyō (2.1-10) “devam ediyor”
dıraKdör ādı (7.2-21) “traktör aldı”
evel zaman evi (16.2-194) “evvel zaman evi”
evin eTrāfını (20.1-55) “evin önünde”
farKeTTi (20.2-15) “fark etti”
genC olceK (13.2-98) “genç olacak”
ğıT olurdu (24.2-30) “kıt olurdu”
gücümüz oranında (2.1-24) “gücümüz oranında”
güzel olur (4.2-48) “güzel olur”
hacer abla (27.2-77) “Hacer abla”
hasar ōmuř (22.1-100) “hasar olmuş”
ibādeT edēsiñ (5.2-86) “ibâdet edersin”
illēñ evlēnde (8.2-24) “ellerin evlerinde”
ilāC aTyōn (17.1-78) “ilaç atıyorum”
kaşıK oynunnarı (25.1-4) “kaşık oyunları”
memnun olan (11.2-57) “memnun olan”
ōlan evine (23.2-57) “oğlan evine”
olum oldu (28.1-2) “oğlum oldu”
öküz arabasınnan (12.2-22) “öküz arabası”
peygamberimiñ izinden (5.1-49) “peygamberimizin izinden”
poyraz eserse (23.1-31) “poyraz eserse”
sağ ol (18.1-44) “sağ ol”
seksen altıda (17.2-60) “seksen altıda”
eliñ ōlu (24.1-19) “elin oğlu”
susam ekēdik (27.1-25) “susam ekerdik”
unuñ için (15.1-23) “onun için”
urdan ōrendim (14.1-20) “oradan öğrendim”
yalın ayaK (12.1-4) “yalın ayak”

yaPdım օlum (19.1-5) “yaptım oğlum”

ziyāñ e³meñ (3.1-12) “ziyan etmeyin”

4 ŞEKİL BİLGİSİ

4.1 EKLER

Ek; kelime bünyesinde görülen, tek başına manası olmayan ancak köklerle birleşmek suretiyle kullanılan ve mana ile ilgili vazife gören şekillere denir (Ergin,2004:114).Türkçede çekim ve yapım olmak üzere iki tür ek vardır. Eklemeli bir dil olan Türkçede kelime köküne sırasıyla yapım ve arkasından çekim ekleri gelir.

4.1.1 Çekim Ekleri

4.1.1.1 İsim Çekimi

Türkçede isim çekim ekleri isme bir sistem dahilinde eklenir. İsim kök veya gövdesinden sonra sırayla; çokluk,iyelik ve hal eki gelir.

4.1.1.1.1 Çokluk Eki

+IAr

a³lar (7.2-44) “atlar”

alāme³ler (7.2-186) “alâmetler”

arabalar (7.2-35) “arabalar”

bayanlar (23.2-48) “bayanlar”

bunlar (11.2-29) “bunlar”

çilleler (12.2-4) “çileler”

çocuĶlar (7.2-30) “çocuklar”

diyenler (9.2-26) “diyenler”

elmālar (10.1-152) “elmalar”

okcular (7.2-107) “okçular”

şēler (12.2-67) “şeyler”

yıllar (2.1-8) “yıllar”

yollar (7.2-43) “yollar”

zamanlar (9.2-1) “zamanlar”

+IA

GA’da ek sonundaki /r/ ünsüzünün eksilmesi ve bunun sonucu olarak /r/ ünsüzünden önceki ünlünün uzadığı örneklerde tespit edilmiştir.

daşlā (23.2-128) “taşlar”

çocu³lā (25.1-17) “çocuklar”

davıllā (24.2-62) “davullar”

davlā (24.2-7) “dağlar”

evlē (14.1-159) “evler”

ġızlā (24.2-39) “kızlar”

kuşlā (24.2-29) “kuşlar”

pēnirlē (14.1-39) “peynirler”

şēlē (14.1-16) “şeyler”

toPra³lā (23.2-9) “topraklar”

tüççarlā (24.2-47) “tüccarlar”

yaşlā (26.2-7) “yaşalar”

yazmalā (26.1-14) “yazmalar”

+nA

/nn/ </nl/ değişmesi olan örneklerde tespit edilmiştir. Bu ekte de ek sonundaki /r/ ünsüzünün eksilmesiyle yine /r/ nsznden önceki ünlü uzamıştır.

lann (15.1-17) “oğlanlar”	nışann (2.2-41) “nişanlar”
duyann (7.2-126) “duyanlar”	kadınn (4.2-65) “kadınlar”
đoyunn (6.1-67) “koyunlar”	imkann (5.1-26) “imkanlar”
insann (26.2-81) “insanlar”	tekinn (13.1-28) “tekiler”
obann (27.1-31) “obanlar”	kendimizinkinn (13.1-35)
nylonn (27.1-117) “naylonlar”	“kendimizinkiler”
đadınn (27.1-180) “kadınlar”	dzenn (13.1-251) “düzenler”

+nAr

/nn/ </nl/ değişmesi olan örneklerde kullanılmıştır. GA’da +nAr okluk eki üstüne hal eki veya iyelik eki gelmiş örneklerle tespit edilmiştir.

bunnara (15.1-12) “bunlara”	hayvannara (28.1-38) “hayvanlara”
giyenneri (16.2-142) “giyenleri”	unnara (4.1-60) “onlara”
günneri (2.2-130) “günleri”	

+gil

dayımgil (12.2-20) “dayımgil”

Özel Bir okluk çekimi: 

GA’daki bu özel okluk eki hem iyelik eki ile hem de iyelik eki almadan kullanılır.Ersöz’e göre İzmir, Nazili, İzmir, Kütahya, Adana, Edirne ve Kırklareli’nin bazı köylerinde de bu eke rastlanmaktadır(Ersöz, 2008:356 - 377).

Ek her durumda ince sıradan ( şeklinde) isme eklenir. Bu durum nedeniyle ek kalınlık-incelik uyumunda aykırılık oluşturur.

GA’da ek; dayı, anne, baba, hala, nene, abi ve amca gibi akrabalık bildiren isimler üstüne gelmiştir. *İtvan* “Rıdvanlar” , *Al* “Aliler” örneklerinde ek özel isme gelmiştir.

İyelik Ekiyle Kullanılan rnekler

amceñ (16.2-152) “amcanlar”
anam (8.2-142) “annemler”
anam ğullanırldın (17.1-112) “annemler”
anamñ oculndan (8.1-182) “annemlerin çocukluğundan”
annem (13.1-48) “annemler”
annemñ altı dene (13.1-47) “annemlerin altı tne...”

annesē (11.1-27) (13.1-29) “annesigil”
dayıñē (27.1-131) “dayınlar”
dayısē (11.1-62) “dayısıgil”
ğayinnāsēniñ (8.1-64) “kayınanasıgilin”
ğayinnē (8.2-142) “kayınnamlar”
halasē (11.1-27) “halasıgil”
halilīñ annesē (13.1-29) Halil’in annesigil”
innāmēne (27.1-34) “annemlere”¹⁸
irehme³liK uvamēñ (8.2-210) “Rahmetlik Babamgilin”
itvāñ anasēne (8.2-189) “Rıdvan’ın annesigille”
nenemēñ evi (14.1-156) “nenemlerin evi”
süleyman dayıñē (16.2-151) “Süleyman dayınlar”
ābēsēniñ (16.2-213) “ağabeylerinin”
İyelik Eki Almadan Kullanılan Örnekler
alē sül ālesi (27.2-126) “Aliler Sülâlesi”
alēñ ciñgenleri (27.2-133/134) Alilerin Çingeneleri”
asyñ kâdirle (27.2-200) “Asyalıların Kadirler”
çakırē (11.2-22) “Çakırlar”
çepmi küsümē (11.2-33) “Çepni Gülsümler”
veli çakırēñ (27.1-193) “Veli Çakırların”
yetimē (27.2-146) “Yetimler”

4.1.1.1.2 İyelik Eki

Bu ekler adın karşıladığı nesnenin kime veya neye ait olduğunu bildiren, sahiplik gösteren ve adlar ile adlar arasında bağlantı kuran eklerdir (Korkmaz,2009:259). GA’da ölçünlü dilden ayrılan iyelik kullanımlarına rastlanmaz.

Teklik Kişi İyelik Ekleri

1. kişi: +Im/+Um; +m
2. kişi: +In/ +Un; +Iñ/+Uñ; +n/+ñ
3. kişi: +I/ +U; +sI/ +Su

Çokluk Kişi İyelik Ekleri

- 1.kişi: +mIz /+mUz
- 2.kşi: +nIz/ +nUz; +ñIz /+ñUz
- 3.kişi: +IArı

İyelik Kullanımıyla İlgili Örnekler:

Birinci Teklik Kişi İyelik

aya³lām (8.1-66) “ayaklarım”

duāmı (4.1-118) “duamı”

ēşimle (21.1-15) “eşimle”

ğızım (28.1-10) “kızım”

kafam (11.1-8) “kafam”

uykum (17.1224) “uykum”

yaşım (4.2-2) “yaşım”

İkinci Teklik Kişi İyelik

a³līña (4.1-113) “aklına”

bayram amceñle (4.1-12) “Bayram amcanla”

dedeñden (8.1-2) “dedenden”

eyil³lēñi (16.1-215) “iyiliklerini”

hanımıñı (8.1-117) “hanımını”

ōluñ (15.1-52) “oğlunu”

seniñ adıñ (4.1-136) “senin adın”

ebeñ (27.1-128) “eben”

seniñ çolūñ çocūñ (15.1-26) “senin çoluğun çocuğun”

seniñ işiñi (5.1-239) “senin işini”

seniñ yanıñda (15.1-150) “senin yanında”

yanında”

seniñ adıñı (14.1-173) “senin adını”

tasdi³nāmeñi (4.2-16) “tasdiknâmeni”

Üçüncü Teklik Kişi İyelik

amcasınıñ mezerini (21.1-87) “amcasının mezarını”

dedemiñ tarlası (7.1-6) “dedemin tarlası”

demirci halısı (11.1-30) “Demirci halısı”

günahlāmızı (9.2-68) “günahlarımızı”

ortasında (11.1-102) “ortası”

ovamızda (5.1-82) “ovamızda”

yerişmemiZ (16.1-103) “erişmemiz”

Birinci Çokluk Kişi İyelik

aḳrabalāmıza (28.1-7) “akrabalarımıza”

ayāmız (5.1-7) “ayağımız”

bizim gelenēmiz (11.1-1/2) “bizim geleneğimiz”

bāmāmızı (1.1-5) “parmağımızı”

damāmıZ (4.1-99) “damağımız”

dersimize (4.1-65) “dersimize”

düñnēmiz (21.1-26) “düğünlerimiz”

gödümüZ (6.1-118) “gördüğümüz”

hayâtımızda (7.2-8) “hayâtımızda”

işlēmiz (6.1-88) “işlerimiz”

peygamberimizi (7.2-97) “peygamberimizi”

sülâlemiziñ (27.1-21) “sülâlemizin”

İkinci Çokluk Kişi İyelik

gözünüz (1.2-122) “gözünüz”

Üçüncü Çokluk Kişi İyelik

ğarıları (6.1-95) “karıları”

nışanları (5.2-62) “nışanları”

kö'leri (4.2-80) “kökleri”

4.1.1.1.2.1 İyelik Yığılmaları

evelisi (16.2-80/81) “evveli”

veletiñ birisidim (27.2-28) “veledin birisiydim”

4.1.1.1.2.2 İyelik Eksilmesi

bizim izincilē (7.1-92) “bizim izincilerimiz”

eymeniñ yarsı (7.2-201) “eymenin yarı”

geliniñ yanda (4.1-53) “gelinin yanında”

siziñ kövde (7.1-64/65) “sizin köyünüzde”

siziñ okullādadı (1.2-82) “sizin okullarınızda”

siziñ tarlanıñ (1.2-96) “sizin tarlanızın”

şubat ayınıñ (7.2-94) “şubat ayının”

4.1.1.1.3 Hal Ekleri

4.1.1.1.3.1 Yalın Hal

Ergin'e göre; bu hâl ismin, karşıladığı nesne ve kendisine tâbi olan isim dışında hiçbir münasebet ifade etmeyen hâlidir. (Ergin, 2004 :227). İlker MA'da yalın hal bahsinde, bu hali adın fiile bağlantı kurduğu esnada herhangi bir bağlantı ögesine ihtiyaç duymadığı hâl olarak açıklamıştır (İlker, 2017:265).

altı sene okuduK (1.1-1) “altı sene okuduk”

ben heP tütüncülüK yaPdım (2.1-24) “ben hep tütüncülük yaptım”

biz namaz okuma'lānı felen undan ğrendik (3.1-58) “biz namaz okumalarını falan ondan öğrendik.”

halı dokuduK (27.1-11) “halı dokuduk”

nofuT yiyōz (27.2-3) “nohut yiyoruz”

nè **gız** ȳdum nè **gelin** ȳdum. (15.1-221) “ne kız oldum ne gelin oldum”

pullu**Ḳ** (5.1-217) “pulluk”

soñradan bi **tāla** āmişlāmişmiş (3.1-9) “sonradan bir tarla almışlar”

üzüm kōpāmış (27.2-10) “üzüm koparmış”

4.1.1.1.3.2 Yükleme Hâli

+I,+U

urda şōle ayāma göre birini buldum (7.1-83) “orada şöyle ayağıma göre birini buldum.”

veyā çocūñ altını üsdünü alır. (4.1-131) “çocuğun altını üstünü alır.”

dūñya ve ahireT eyilī³lēñi esirgeme derin (16.1-169) “dünya ve ahiret iyiliklerini esirgeme derim.”

urda bunnāñ ğızını nişannadı**Ḳ** (1.1-10) “oradan bunların kızını nişanladık.”

evde ğānını doyurusuñ (5.1-208) “evde karnımı doyurursun.”

okulu bená terk eTTirdi (4.2-12) “okulu bana terk ettirdi.”

varlīni de gödü**K** (27.1-36) “varlığını gördük”

ya³myōZ unnāri (4.1-101) “onları yapamıyoruz”

+ī, ī,

asgerlī yapıP gelyō (1.2-3) “askerliği yapıp geliyor.”

avcılī evcilere çevirmişlē. (11.2-16) “avcılığı evcilere çevirmişler.”

*allah*m hacılī nasiP etsiñ. (5.1-48) “Allah’ım hacılığı nasip etsin”

komşī memnūn eTme**K** için işi ğaydı bırağırsiñ (5.1-174) “komşuyu memnun etmek için işi kaydı bırakırsı”

tarlī kiralıyō (5.1-84) “tarlayı kir alıyor.”

+ē, +ā

biri alākTirij tutyō biri dabancē tutyō. (7.1-32/33) “biri elektiriği tutuyor biri tabancayı tutuyor.”

çapē alceñ eliñe (13.2-178) “çapayı alacaksın eline.”

çocē ballasın (19.1-77) “çocuğu ballarsın”

sofrē burdan kaldırma gide miyōñ (3.1-34) “sofrayı buradan kaldırmayınca gidemiyorsun.”

kınē ğaryōlā (8.1-215) “kınayı karıyorlar.”

tasarlıyāna bir numurē vēdi**K**. (7.1-55) “tasarlayana bir numarayı verdik.”

sopē ya³myōn da yatyōn gine (8.1-91) “sobayı yakmıyorsun da tatmıyorum yine.”

şerife ablē kaldırmā, ğaçırmā geldi. (17.2-15) “Şerife ablayı kaldırmaya kaçırmaya geldi.”

tenekē hōle bi kaldırvēdim. (13.2-65) “tenekeyi şöyle bir kaldırıverdim.”

4.1.1.1.3.3 Yönelme Hali

+a, +ā

GA’da ünlü ile biten bir kelimeye yönelme hal eki geldiğinde kelimenin sonundaki ünlü ile yönelme hal eki birleşerek uzun ünlüye dönüşür. İlker’e göre MA’da bu biçim belirleyicidir (İlker, 2017:268).

benim gönümü yaPmā başladı (1.1-10) “benim gönlümü yapmaya başladı.

ğaçırmā geldi (17.2-15) “kaçırmaya geldi”

her yēre çalmā gidyōmuş (15.1-176) “her yere çalmaya gidiyormuş.”

kaldırmā geldi(17.2-15) “kaldırmaya¹⁹ geldi”

ne a³lña gelirse bahciye ne ekilebilyōsa eKyōZ (4.1-114/115) “ne aklına gelirse bahçeye ne ekilebiliyorsa ekiyoruz.”

sa³mā gelirlēdi (27.1-117) “satmaya gelirlerdi”

u ağaşlara bakılceK (4.1-111) “o ağaçlara bakılacak”

”

+e, +ē

birē diyō umar ğāsı çoKgelyō ya diyō (6.1-120/121) “buraya diyor, ömer karısı çok geliyor ya diyor.”

sōna burē köjümze gēdim dññürlē (7.1-4) “sonra buraya köyümüze geldim dünürlüğe.

hurē dōşesiñ hamırları ğurudursuñ (13.2-226) “şuraya dōşersin hamurları kurutursun.”

sēde yağı ğatāsıñ ātiñ vāsa āt ğatalādı içine (27.1-46/47) “terayağı katarsın, etin varsa et katarlardı içine “

istemē geldilē ölüm istemē geldilē (8.2-49) “istemeye geldiler oğlum istemeye geldiler.”

hinci u olan manisē giTTi (6.1-218) “Şimdi o oğlan Manisa’ya gitti.”

hēkes üsdüne düşeni nerē vēceKse vēdi (13.1-102/103) “herkes üstüne düşeni nereye verecekse verdi.”

mācırñ ōdī yere sığır ovē gönmuş (13.1-168) “Muhacir’in ılduğu yere Sığır Ova’ya konmuş.”

evde gānımı doyurusuñ.sürē gidēsın tarliye. (5.1-209) “evde karnımı doyurursun surer gidersin tarlaya”

tırākdörcüye bēm tālē sürvē bi çivīt laf (5.1-199) “trakdörcüye benim tarlayı sürüver bir çift laf.”

yörüyemiyōn tālē vādım mı (13.2-53) “yürüyemiyorum tarlaya vardım mı”

umrē kittim. (9.2-14) “umreye gittim.”

+ī, ī

Yükleme ve yönelme hal eklerini değiştiren kaynak kişilerde tespit edilmiştir. Yönelme hal eki “e” yerine kullanılan “i” hece büzüşmesi ile beraber “ī” olmuştur.

dūñürlī gidyōlā (17.1-222) “dünürlüğe gidiyorlar”

çocī sıvıyōñ (17.1-271/272) “çocuğa sıvıyorsun”

4.1.1.1.3.4 Bulunma Hâli

GA’da ek, ünsüzü bakımından ya ötümlü ya da yarı ötümlü şekilleri ile tercih edilir. Kelime ötümsüz bir ünsüzle bitse dahi isme eklenen bulunma hal eki ötümsüz olmaz. Bu ünsüz aykırılığına neden olan da bir durum arz eder.

+dA

dünyāda (2.1-46) “dünyâda”

tarlada (5.1-209) “tarlada”

ğaymakamlıKda (2.1-70)

umrede (2.1-51) “umrede”

“kaymakamlıkta”

ākasındayız (28.1-49) “arkasındayız”

haCda (2.1-47) “hacda”

üsdümde (4.1-124) “üstümde”

+TA

ayakTa (3.2-50) “ayakta”

tarafTa (7.1-120) “tarafTa”

sāTTa (5.1-198) “saatte”

tebriKTe (5.1-168) “tebrikte”

+dI/+Du

Yükleme ve Yönelme hali eklerini değiştiren kaynak kişilerde tespit edilmiştir. Bu hal eklerini değiştiren kişilerde ünlüleri darlaştırma eğilimi bulunma hal ekinde de kendini gösterir.

ayındı (17.1-286) “ayında”

nisanındı (17.1-286) “nisanında”

baharındı (17.1-286) “baharında”

örneKdi (19.1-64) “örnekte”

bendi (17.1-140) “bende”

temmuzdu (19.1-10) “temmuzda”

hazirandı (19.1-10) “haziranda”

urdu (17.1-280) “orada”

4.1.1.1.3.5 Çıkma Hâli

Çıkma hâli de bulunma hâli eki gibi ötümlü veya yarı ötümlü şekliyle tespit edilmiştir.

+dAn

çaydan (7.1-131) “çaydan”

horasandan (27.2-19) “Horasan’dan”

iPden (4.1-71) “ipten”

köpeKden (28.1-80) “köpekten”

menzilinden (1.2-6) “menzilinden”

merdivenden (4.1-124) “merdivenden”

nüfosdan (2.1-73) “nüfustan”

+TAn

gördesTen (6.1-21) “Gördes’ten”

gölmeKTen (16.1-26) “gölmekten”

interneTTen (8.1-43) “internetten”

kökKTen (7.1-228) “kökten”

muhTarlıKTan (7.1-49) “muhtarlıktan”

nte^rneTTen (12.2-412) “internetten”

tarafTan (7.1-131) “taraftan”

toPraKTan (9.2-64) “topraktan”

4.1.1.1.3.6 Vasıta Hâli

Türkçede vasıta hâli eki, özne-yüklem ilişkisinde; yüklemdeki hareketin,işin, oluşun, ortaya çıkışın ve gerçekleşmenin neye dayandığını, hangi sebeplerle, hangi vasıta ve araçla olabildiğini anlatmaya yarayan çok önemli bir biçimbirimdir. (İlker, 2017:274) Ergine göre vasıta hali eki fiilin ne ile, nasıl ve ne zaman yapıldığını ifade etmek için isme getirilen bir ektir (Ergin, 2004:237).

+IA

aTla (10.1-83) “atla”

balla (1.1-101) “balla”

başgıla (10.1-216) “baskıyla”

beygirle (10.1-83) “beygirle”

eşimle (3.1-33) “eşimle”

süpürgele (1.1-109) “süpürgeyle”

zincirle (4.1-76) “zincirle”

+IAAn

arabasınlan (1.2-64) “arabasıyla”

babamlana (13.1-48) “babam ile”

dedemlêlene (14.2-46)

paramlan (2.1-37) “parayla”

unnālāna (13.1-92) “onlarla”

+nA/+nAn/ +InAn

alnan (10.1-137) “alla, kırmızıyla”

buğdaynan (10.1-78) “buğdayla”

çanānan (7.1-155) “çanakla”

çovallālana (4.1-102) “çuvallarla”

dolayısınnan (2.1-19) “dayısıyla”

ğızınnan (12.1-16) “kızınla”

ğādeşinne (1.1-8) “kardeşiyle”

odunnan (3.2-15) “odunla”

poşedinne (2.1-133) “poşetiyle”

sabanna (5.1-201) “sabanla”

unna (2.1-30) “onla”

zorunna (10.1-116) “zorunla”

+n

Bu vasıta eki ölçünlü dildeki olduğu gibi kelime bünyesine kaynaşmış hâlde de bulunur.

baharın (21.2-10) “baharın”

kindin (11.1-119) “ikindin”

güzün (16.1-56) “güzün”

4.1.1.1.3.7 Eşitlik Hâli

Eşitlik eki ölçünlü dilde olduğu gibi GA’da da çekim eki vasfını yitirmiş ve eklendiği isme birçok farklı anlam katan bir yapım eki özelliğine sâhip olmuştur. Ergin’e göre bu ekin yapım eki olma eğilimi Türkçede başlangıçtan beri olagelmıştır (Ergin,2004:240) .

Geleneksel dilbigisi kitaplarında eşitlik ekinin çekim ekleri başlığında alınması sebebiyle bu çalışmada çekim ekleri bahsine alınmıştır. êyce “iyice” gibi birkaç örnek dışında ek yapım eki özelliği kazanarak genellikle zarf işlevinde kullanılmıştır.

+cA

alaca (13.1-50) “alaca”

êycê (11.1-4) “iyice”

araPCa (9.1-60) “Arapça”

aylarca (12.1-60) “aylarca”

böleliKce (15.1-254) “böylece”

ölelikce (3.1-11) “öylece”

ğurtluca (5.1-141) “kurtluca”

güzelce (27.2-24) “güzelce”

önce (2.1-41) “önce”

sağTlarca (6.1-61) “saatlerce”

sıkıca (10.1-62) “sıkıca”

türKcesi (6.1-2) “Türkçe”

4.1.1.1.3.8 Yükleme ve Yönelme Hâli Eklerinin Birbiriyle Değişmesi

Yükleme ve yönelme hali eklerinin ağızlarda birbirlerinin yerine kullanılabildiği ağız araştırmacılarının birçok çalışmasında dikkat çekilen bir durum olmuştur.GA’da Kalemoğlu, Karayağcı, Kayacık ve Kobaklar köyleri ile Kalabak mezrasında olmak üzere toplamda 5 yerleşim yerinde yükleme-yönelme hali eklerinin değiştiği tespit edilmiştir.

Yükleme-yönelme değişiminin sebepleri ile ilgili pek çok araştırmacı fikir beyan etmiş ancak bu konuyla ilgili kesin bir neticeye varılamamıştır. Araştırmacılar bu duruma; istem, nöbetleşme, Eski Türkçe etkisi, derin yapı-yüzey yapı gibi kavram ve olgularla açıklama getirmişlerdir.

İlker MA çalışmasında bu meseleyi merkeze alarak derleme yaptığı yerleri 2 bölgeye ayırmıştır. İlker kurallı olarak bu değişimi yapan yerleri II. bölgeye almıştır.

4.1.1.1.3.8.1 Yüklem Yerine Yönelmenin Değiştiği Örnekler

una, ğaTyōlā (16.2-34) “onu katıyorlar”

unnara atarlādın (17.1-110) “onları atarlardı”

peyāmbere efendimize bōle hePsini ğatyōZ (17.1-196) “peygamber efendimizi böyle hepsini katıyoruz”

oduna getirīlēdin (17.1-240) “odunu getirirlerdi”

ekine kendimiz un edyōz (17.1-107) “ekini kendimiz un ediyoruz”

he küçüKbaş una da küttüm (19.1-3/4) “onu da güttüm”

4.1.1.1.3.8.2 Yönelme Yerine Yükleminin Değiştiği Örnekler

evi çıkYōz işlēmizi görYōZ (21.2-15) “eve çıkıyoruz, işlerimizi görüyoruz”

çolīni çocīni bakan yoK (21.1-118) “çoluğuna çocuğuna bakan yok”

telefonları bakakan müsēfiri bakan yoK (21.1-118) “telefonlara bakarken misafire bakan yok”

uçāñ içini bindiK (21.1-98) “uçacağın içine bindik”

tez eşgimesiñ diye buramı goyyōn (21.1-37) “tez eskimesin diye burama koyuyorum”

ha sorulāñı baK (21.1-29) “ha sorularına bak.”

atı bindiryōlādı (21.1-24) “ata bindiriyorlardı.”

eşēleri saryōduK (21.1-22) “eşeklere sarıyorduk.”

uvam bizi yaPdırmadı (19.2-12/13) “babam bize yaptırmadı.”

edrāfını pullu pullu şēlē dōşēlē (19.1-30) “etrafına pullu pullu şeyler döşerler”

altını ğızı dakālā (19.1-20/21) “altını kıza takarlar”

bezin içini sarāsın suyun içini atāsın u bezi (19.1-102/103) “bezin içine sararsın suyun içine atarsın u bezi”

eriK ğurusu unnarı bandırısın ğazanı (19.1-102) “erik kurusu onları kazana bandırırısın”

ğazanın içini goyyōlā (19.1-87) “kazanın içine koyuyorlar”

unnarı giTmediK (19.1-48/49) “onlara gitmedik”
 yılını çoc̄imiz oldu. (19.1-43) “yılına çocuğumuz oldu”
 olan evi gız evini gidē (19.1-22/23) “oğlan evi kız evine gider”
 içini şeker gör̄lā (17.2-195) “içine şeker koyarlar”
 beni yas eTTi³lēni onu añlaTveren (17.2-125) “bana yas ettiklerini onu anlatvereyim”
 bōle yeri furūlādı (17.2-112) “böyle yere vururlardı”
 gız evi seni vēceKse (17.2-88) “kız evi sana verecekse”
 allah bizi gız evlātı vēmedi (17.2-80) “Allah bize kız evlādı vermedi”
 okulu göndermedi (17.2-37) “okula göndermediler”
 yemişñ dibini gömdülē (17.2-26) “yemişin dibine gömdüler”
 tarlıyı taşınyōZ (17.1-286) “tarlaya taşınyoruz”
 unu inanıyōñ (17.1-264) “ona inanıyorum”
 urları mendil bāliyirlēdin (17.1-241/242) “orlara mendil bağıyorlardı”
 odunu giderlēdin (17.1-239/240) “oduna giderlerdi”
 ben seni bakamacen gızım dedi (14.2-153/154) “ben sana bakamayuacağım dedi.”
 hinci hışırı suy çoKgidıyō (17.1-77) “şimdi salatalığa su çok gidiyor”
 tütünü suy gi³miyō (17.1-78) “tütüne su gitmiyor”
 üstünü namazlağ geryōlā (17.1-37) “üstüne namazlağı geriyorlar”
 unu çekişirdi (17.1-97) “una kızardı”
 çuvalı gatyōñ (17.1-106) “çuvala katıyorum”
 damı göyyōñ (17.1-106) “dama koyuyorum”
 hayvannarı veryōz (17.1-107/108) “hayvanlara veriyoruz”
 unnarı dolduryōlā (17.1-116) “onlara dolduruyorlar”
 harmanı silkilyō (17.1-116) “harmana silkiliyor”
 ğabagoz yanını gidilirdi (17.1-123/124) “Kabakoz yanına gidilirdi”
 eşşē³leri sarālādı (17.1-124) “eşeklere sararlardı”
 unu ıslanırdı (17.1-130) “ona ıslanırdı”
 çevirī çevirī altını geçyō (17.1-133) “çevire çevire altına geçiyor”
 hayvannāmızı bakyōz (17.1-148) “hayvanlarımıza bakıyoruz”
 meyvaları bakarız (17.1-150/151) “meyvelere bakarız”
 dolaPları göyyōz (17.1-153) “dolaplara koyuyoruz”
 ilyeniñ içini göyyōZ (17.1-135) “leğenin içine koyuyoruz”
 unnarı ilenir (17.1-200) “onlara ilenir”

savı dönmüyön (17.1-205) “sağa dönmüyorsun”
köyü varyō bizim (17.1-205) “köye varıyor bizim”
köyü varilyō (17.1-206) “köye varılıyor”
ayaḲḲabımı ḡoyyolā (17.1-217) “ayakkabıya koyuyorlar”
ḡaynana yakasını daḲveryō (17.1-218) “kaynana yakasına takıveriyor”
seni baḲmā (17.2-43) “sana bakmaya”

4.1.1.1.3.8.3 Çift Yönlü Değişim

gübreleḡe atyōduḲtarlıları (19.1-52) “gübrelerini atıyorduk tarlalara”
yüzüḡe de ḡlanı dakālā (19.1-21) “yüzüḡü de ḡlana takarlar”

4.1.1.1.4 Aitlik Eki

Korkmaz ekin ET ve EAT’nde ekin dil uyumuna girdiğini söyler. TT’inde iki şekilliği Türk diline Farsçadan giren +ki bağlacının etkisiyle tek biçimli bir eke dönüştüğünü söylemektedir (Korkmaz,2009:264). GA’da aitlik eki ölçünlü dilden ayrılarak kalınlık-incelik ve düzlük-yuvarlaklık uyumuna girer. Yani ekin ince-kalın ve düz-yuvarlak varyantı da vardır.

+ki

kendimiziḡkileri (1.1-99) şindiki (4.1-118) “şimdiki”
“kendimizinkileri”

+kı

Ölçünlü dilde sadece ince varyantı(+ki) olan ve kalınlık-incelik uyumunu bozan ek GA’da kalın sıradan gelen kelimelere kalın sıradan bir şekilde gelir ve uyuma girer.

aḡacındakı (1.1-118) “aḡacındaki”	ıradıyolādaki (14.2-173)
burlādaki (20.2-103) “buralardaki”	“radıyolardaki”
ḡocu ³ luḲdaki (7.2-11) “çocukluktaki”	karşıdaki (7.2-109) “karşıdaki”
dışākı (7.1-135) “dışarıdaki”	urdakı (7.2-106) “oradaki”
ḡöcamıḡkını (24.2-42) “kocamıḡkını”	āşamkı (7.1-82) “akşamki”
ḡörsundakı (27.2-59) “kursundakı”	

+ku

ḡöcüḡkuları(1.1-100) “çocuḡunkileri” soḡkunda (3.1-109) “sonkinde”

+kü

böyüḡkü (6.1-59) “bugüḡkü” böḡküḡkü (11.1-48) “bugüḡkü”

4.1.1.2 Fiil Çekimi

4.1.1.2.1 Fiil Çekiminde şahıs

GA'da şimdiki zaman, geniş zaman, gelecek zaman ve ek fiilin geniş zamanında genellikle –n eki kullanılır. Az da olsa –m de görülür. Konuşmasını ölçünlü kaynak kişilerin özellikle fiil çekiminde –m kullanmaya gayret ettikleri gözlenmiştir.

4.1.1.2.2 Fiil Çekiminde Soru

+mI/ mU

ÖD'de soru edatı mI/mU çekimli fiil ile şahıs eki arasında kullanılır. GA'da soru edatı yer değiştirebilmektedir. GA için soru edatının yer değiştirmesi tipik bir özelliktir. ÖD'e uyan örneklerin yanında yerinin değiştiği örnekler de oldukça fazladır. İlker'e göre soru eki/kelimesi yer değiştirebilmektedir. Buna dayanarak İlker yapının ek değil kelime olarak değerlendirilebileceğini söylemektedir (İlker, 2019:542).

bilyō mun (19.2-53) “biliyor musun?”

giTTi miñ (6.1-201) “gittin mi?”

göryō muñ (8.2-67) “görüyor musun?”

oynadı mıñ (6.1-200) “oynadın mı?”

ölür müsün (1.2-4) “ölür müsün?”

uraḲbüşmesini bilyō muñ sen? “orak biçmesini sen biliyor musun?”

goyu mu vēce³lē (mdü. Gülseren Korkmaz, Oğulduruk Köyü 15.04.2023)

“koyuvercekler mi?”

4.1.1.2.3 Fiilde Kip ve Zaman

4.1.1.2.3.1 Şimdiki Zaman

GA'da şimdiki zaman eki, ek sonundaki /r/ ünsüzünün düşerek /o/ ünsüzünü uzatması ile –yō şeklinde tespit edilmiştir. Bölgede en yaygın kullanım –yō şeklindedir.

-yo Biçimli Şimdiki Zaman

Teklik 1. Kişi: -yon, yōn/ -yom, yōm

Şimdiki zamanın 1. teklik şahıs çekiminde genellikle /n/ kullanılır, /m/li örnekler daha azdır.

bilyōn (1.1-2) “biliyorum”

bilmiyōm (4.1-85) “bilmiyorum”

yalvaryōm (4.2-21) “yalvarıyorum”

ğaldıryōn (14.1-43) “kaldırıyorum”

Teklik 2.Kişi: -yoñ, yōsuñ/ -yon, yosun

bilyoñ (13.1-34) “biliyorsun”

döñyoñ (13.1-57) “dönüyorsun”

kākyoñ (5.1-27) “kalkıyorsun”

Teklik 3.Kişi: -yo, -yō

açyō (1.1-117) “açıyor”

ağlaşilyō (17.1-48) “ağlaşıyor”

diyō (4.1-38) “diyor”

kesilyō (1.1-90) “kesiliyor”

Çokluk Kişiler

Çokluk 1. Kişi: -yōz, -yoz, -yōZ

bulunyōZ (6.1-18) “bulunuyoruz”

büçyōz (14.1-60) “büçüyoruz”

çezyōZ (23.2-78) “çözüyoruz”

çığıryōZ (14.1-59) “çağırıyoruz”

dizyōZ (6.1-17) “diziyoruz”

döndüryōZ (10.1-60) “döndürüyoruz”

Çokluk 2. Kişi: -yoñuz, -yosunuz, -yonuz, -yosunuz

istiyoñuz (5.1-9) “istiyorsunuz”

götüryōñuz (16.2-114) “götürüyorsunuz”

ōmuyoñuz (16.2-58) “olmuyorsunuz”

Çokluk 3. Kişi: -yōlā, -yola

aryōlā (16.2-207) “arıyorlar”

dağılmıyōlā (3.2-49) “dağılmıyorlar”

diyōlā (14.2-10) “diyorlar”

ğaleyliyōlā (17.1-145) “kalaylıyorlar”

-yo Biçimli Şimdiki Zamanın Olumsuzu

ārenmiyō (17.1-261) “aranmıyor”

kıstıryōn (14.1-44) “kısıtıyorum”

üzülyōn (14.2-7) “üzülüyorum”

bilmiyōm (19.1-36) “bilmiyorum”

soryoñ (8.1-225) “soruyorsun”

tutyoñ (3.1-120) “tutuyorsun”

to³leveryō (17.1-95) “toplayıveriyor”

āriyō (1.1-123) “ağrıyor”

yapışTıryō (1.1-121) “yapıştırıyor”

gidyōz (1.1-120) “gidiyoruz”

gidyōZ (6.1-17) “gidiyoruz”

ğuyyōz (13.2-223) “koyuyoruz”²⁰

ıslayōZ (27.1-121) “ıslıyoruz”törTyōz

(13.2-192) “dürdük”

uğreşyōZ (9.2-3) “uğraşıyoruz”

geçinyōlā (14.2-68) “geçiniyorlar”

gezyōlā (14.2-57) “geziyorlar”

günderyōlā (13.2-45) “gönderiyorlar”

to³lanyōlā (16.2-90) “toplanıyorlar”

bilemiyōlā (14.2-176) “bilemiyorlar”

demiyōZ (6.1-44) “demiyoruz”

-yo Biçimli Şimdiki Zamanda Soru

bilyō muñ (15.1-95) “biliyor musun?”

bilyō mun (19.2-53) “biliyor musun?”

çatal bilyoñ mu? “çatalı biliyor musun?”

-yōru Biçimindeki Şimdiki Zaman

Tek kaynak kişide tespit edilmiştir. Aynı kaynak kişinin geniş zaman eki (-r) ekinden sonra da ünlü türetmesi dikkat çekicidir.(bkz. Ünlü Türemesi bahsi.)

yumuruyōru (23.2-103) “yoğuruyor”

-yā,-yār Biçimindeki Şimdiki Zaman

Çok sınırlı kaynak kişide tespit edilmiştir:

ağırlıyēdiK (21.1-128) “ağırlıyorduk”

diyēlē (26.1-5) “diyorlar”

ğırKlıyālādın (6.1-170) “kırıklıyorlardı”

ğızlām zarıl zarıl arıyā (21.1-141) “kızlarım zarıl zarıl arar”

hesaPlıyā (11.1-136) “hesaplıyor”

hızırlyalāmiş. (11.1-77) “hazırlıyorlarmış”

isTiyēdi (21.2-34) “istiyordu”

kırKlıyālā (6.1-35) “kırklıyorlar”

kırKlıyārıZ (6.1-36) “kırklıyoruz”

okulda seK seK oynā yādıK (21.2-49) “okulda sek sek oynuyordu”

oynuyālādı (11.1-137) “oynuyorlardı”

oynuyēlē (21.2-8) “oynuyorlar”

suluyādıK (21.1-45) “suluyorduk”

toPluyārıZ (6.1-34) “topluyoruz”

yákıyādiK (21.1-70) “yıkıyorduk”

yakıyālā (6.1-177) “yıkıyorlar”

yuvālıyālā (6.1-50) “yuvarlıyorlar”

yuvālıyālā (6.1-50) “yuvarlıyorlar”

-yi,-yir, -i Biçimindeki Şimdiki Zaman

atamaceK dī (26.1-81) “atamayacak diyor”

ayni devām edī (21.2-18) “aynı devam ediyor”

bahalı dī (26.1-81) “pahallı diyor”

biri gelī (26.1-45) “biri geliyor”

bāliyirlēdin (17.1-241/242)

diyi (12.1-116) “diyor”

diyir (12.1-115) “diyor”

edemeceK dī (26.1-81) “edemeyecek diyor”

zāten ōlen yaḲḷaṣī (21.2-15) “zaten öğlen yaklaşıyor”

Şimdiki Zamanın Olumsuz Şekli

bilmiyōn (6.1-91) “bilmiyorum”

gidemiyōsuñ (23.2-130) “gidemiyorsun”

kiTmiyō (24.2-28) “gitmiyor”

yörüyemiyōZ (25.1-9) “yürüyemiyoruz”

Şimdiki Zamanın Soru Şekli

Bölgede, fiil+kip+soru edatı+şahıs eki/eki örneğine rastlandığı gibi; fiil+kip+şahıs+soruedatı/eki örneklerine de rastlanmaktadır.

a³ mıṣṣ altı mı ołyō? (12.2-1/2) “altmış altı mı oluyor?”

göryō muñ (8.2-67) “görüyor mususun?”

uraḲbüşmesini bilyō muñ sen? “orak biçmesini sen biliyor musun?”

vurabilyōñuz mu (12.1-56) “vurabiliyor musunuz?”

-İp duru- Biçiminde Şimdiki Zaman

anneP durun (16.2-205) “anlıyorum”

bakıP durū (8.2-98) “bakıyor”

deP durlā (8.2-92) “diyorlar”

ğarışıP durudun (14.1-85) “karışiyordu”

görünüP duru (9.1-23) “görünüyor”

seviniP durū (16.1-42/43) “seviniyor”

yatıP durumuş (13.1-51) “yatıyormuş”

yatıp durusuñ (7.1-32) “yatıyorsun”

yatıp durusuñ (7.1-32) “yatıyorsun”

4.1.1.2.3.2 Geniş Zaman

GA’da geniş zaman eki fiil kök ve gövdelerine -r -Ar,-Ir,-Ur şeklinde gelir.

Teklik Kişiler

Teklik 1.Kişi

añlaTırın (14.2-119) “anlatırım”

bilirin (16.1-7) “bilirim”

çalışırın (13-2-54) “çalışırım”
derin (3.1-14) “derim”
dokurun (26-1-48) “dokurum”
düşünürün (26.1-35) “düşünürüm”

gelirin (26.1-43) “gelirim”
ölürün (1.2-5) “ölürüm”
yirin (27.2-207) “yerim”

Teklik 2.Kişi āsīñ /-āsın

2. tekil şahıs çekiminde ekin genellikle damaksıl /ñ/li örnekleri vardır, damaksıl /n/siz örneğe iki kaynak kişide rastlanmıştır. Bu iki kaynak kişinin de aynı köyden ve anne-kız olması zikredilmeye değer bir husustur.

arāsīñ (16.2-203) “ararsın”
çakāsın (19.1-58) “çakarsın”
çalāsīñ (14.2-169) “çalarsın”
dağıdırsīñ (10.1-241) “dağıtırsın”

gurāsīñ (15.1-193) “kurarsın”
durāsīñ (7.2-196) “durursun”
to³lāsīñ (12.1-64) “toplarsın”

Teklik 3.Kişi

ğavırılır (1.1-91) “kavrulur”

yinir (1.1-92) “yenir”

Çokluk Kişiler

Çokluk 1. Kişi

bakarız (23.2-108) “bakarız”
namazımızı ğılarız (5.2-19)
“namazımızı kılarız”

nıkāhlanıruz (12.1-92) “nikahlanıruz”
sürēriZ (6.1-38) “süreriz”²¹
yaparız (20.1-77) “yaparız”

Çokluk .2. Kişi

yapāsīñız (16.1-136) “yaparsınız”

dersiñiz (1.2-130) “dersiniz”

Çokluk 3. Kişi

ğatālā (8.2-212) “katarlar”
gidēlē (20.1-30) “giderler”
hurālā (6.1-227) “vururlar”

serēlē (21.1-81) “sererler”
sorālā (6.1-212) “sorarlar”
toparlālā (7.1-22) “toparlarlar”

Geniş Zamanın Olumsuz Biçimi

bālanmaZ (10.1-44) “bağlanmaz”
tanımazsīñız (13.2-160) “tanımazsınız”
yapamaz (13.1-52) “yapamaz”
ye³meZ (14.2-129) “yetmez”

Bazı kaynak kişiler bil- fiilinde olumsuzluk ekini kalın şekliyle kullanırlar. Bu durum kalınlık-incelik uyumunu bozar: **bilmam** (1.2-27) (1.2-35) (6.1-27) (6.1-69) (6.1-149) (6.1-219) (7.1-25) (9.1-113) (12.1-32)(13.2-254) (17.1-198) (20.2-146)

Bir kaynak kişide de et- ve de- fiilleri üstünde olumsuzluk ekini –ma şeklinde kullanmıştır:

edemam (19.2-39) “edemem”

demám (19.2-74) “demem”

Geniş Zamanın Soru Biçimi

ödenir mi (8.2-53) “ödenir mi”

verilir mi (16.1-134) “verilir mi”

Geniş Zamanın Olumsuz Soru Biçimi

GA’da olumsuz soru biçimi yapılırken -mAz ekindeki /z/ ünsüzü eksilir:

ğaynaşma mı (27.2-153) “kaynaşmaz mı?”

gönderilme mi (8.1-154) “gönderilmez mi?”

ōma mı (25.1-2/3) “olmaz mı?”

4.1.1.2.3.3 Gelecek Zaman

Teklik Kişiler

Ek art ünlülü fiillere eklenirken dil uyumuna aykırı bir şekilde gelir.

Teklik 1. Kişi

okucem (4.2-5) “okuyacağım”

saTcen (8.2-76) “sataacağım”

okucen (4.2-5) “okuyacağım”

sōlecen (14.1-36) “söyleyeceğim”

oynacen (3.2-49) “oynayacağım”

Teklik 2.Kişi

bulceñ (8.2-40) “bulacaksın”

gōceñ (4.1-34) “göreceksin”

bulceñ (8.2-87) “bulacaksın”

işceñ (5.1-137) “içeceksin”

doyurceñ (5.1-201) “doyuracaksın”

kesdirceñ (4.1-29) “kestireceksin”

ğalceñ (1.2-5) “kalacaksın”

okuceñ (4.2-22) “okuyacaksın”

ğaşceñ (14.2-34) “kaçacaksın”

tiKceñ (16.1-61) “dikeceksin”

giTceñ (1.1-125) “giteceksin”

vēceñ (16.1-1) “vereceksin”

Teklik 3.Kişi

alınceK (4.1-60) “alınacak”

öpceK (14.2-149) “öpecek”

ba³ maceK (4.1-43) “bakmayacak”

savrılceK (14.1-82) “savrulacak”

duyceK (4.2-27) “duyacak”

sürülceK (14.1-81) “sürülecek”

gidilceK (4.1-26) “gidilecek”

yapılceK (4.1-26) “yapılacak”

goceK (11.1-124) “koyacak”

Çokluk Kişiler

Çokluk 1. Kişi

etcez (7.1-30) “edeceğiz”
gezdircerz (7.1-47) “gizdireceğiz”
gèyincez (3.1-17) “giyineceğiz”

Çokluk 2. Kişi

vēceñiz (14.2-105) “vereceksiniz”

Çokluk 3. Kişi

bayılTce'lē (14.2-19) “bayıltacaklar”
geçinceKlē (15.2-22) “geçinecekler”

Gelecek Zamanın Olumsuz Biçimi

dèyemecen (5.1-206) “diyemeyeceğim”

edemecen (8.1-66) “edemeyeceğim”
almeceñ (12.1-101) “almayacağım”
yollamacen (13.1-5) “yollamayacağım”

Gelecek Zaman Soru Biçimi

gēceñiz baKceñiz mi (15.1-13) “gelip bakacak mısınız?”

4.1.1.2.3.4 Görülen Geçmiş Zaman

Görülen geçmiş zaman eki GA'da ötümsüz ya da yarı ötümlü olarak kullanılır.

Teklik Kişiler

Teklik 1. Kişi

giTTim (4.2-6) “gittim”
ördüm (6.1-21) “ördüm”
aldım (6.1-22) “aldım”

zanneTTim (7.1-79) “zannettim”
sevindirdim (16.1-26) “sevindirdim”
kapaTTım (16.2-21) “kapattım”

Teklik 2. Kişi

deñışdirdiñ (16.2-91) “değiştirdin”
darılTTiñ (17.1-43) “dartılttın”

Teklik 3. Kişi

bozuldu (1.1-14) “bozuldu”
dedi (1.1-11) “dedi”
hāmanı ğaldırdı (16.1-89/90) “harmanı kaldırdı”

pitti (1.2-15) “bitti”
ōreTTi (4.1-34) “öğretti”

Çokluk Kişiler

Çokluk 1. Kişi

bulaşTırdıK (13.2-23) “buşatırdık”

çekTiK (3.1-37) “çektik”

ğaynadırdıK (27.1-49) “kaynatırdık”

okuduK (1.1-2) “okuduk”

hazırladıK (14.2-125) “hazırladık”

yaTTıK (2.1-125) “yattık”

Çokluk 2. Kişi

duyduñuz (2.1-131) “duydunuz”

yaKdıñız (16.2-120) “yaktınız”

giTTiñiz (14.2-93) “gittiniz”

Çokluk 3. Kişi

birleşTilē (16.1-51) “birleştiler”

kittilē (2.2-10) “gittiler”

dedilē (14.2-22) “dediler”

Görülen Geçmiş Zamanın Olumsuz Biçimi

gidemediK (14.2-120) “gidemedik”

yaPTırmadılā (7.1-179)

uyuyamadım (7.1-79) “uyuyamadım”

“yaptırmadılar”

ya³madı (7.1-178) “yapmadı”

yaramadı (6.1-90) “yaramadı”

Görülen Geçmiş Zamanın Soru Biçimi

anāñ, uvāñ adını vēdi miñ (14.1-170) “ananın, babanın adını verdin mi?”

giTTi miñ (6.1-201) “gittin mi?”

oynadı mıñ (6.1-200) “oynadın mı?”

Olumsuz Biçimi

bilemediK (13.2-23) “bilemedik”

so³madılā (14.2-94) “sokmadılar”

4.1.1.2.3.5 Öğrenilen Geçmiş Zaman

Teklik Kişiler

Teklik 1. Kişi

doğmuşun (27.1-2) “doğmuşum”

getirmişin (10.1-4) “getirmişim”

erken gēmişin (20.1-11) “erken

ēndirmişin (20.2-2) “indirmişim”

gelmişim”

yazılmışım (4.2-2) “yazılmışım”

Teklik 2. Kişi

bitirmişin (4.1-4) “bitirmişsin”

televizōna çı³ mışın (21.1-141) “televizyona çıkmışsın”

Teklik 3. Kişi

çe³ miş (6.1-54) “çekmiş”

uşmuş (1.2-10) “uçmuş”

ōmuş (6.1-24) “olmuş”

şüPhelenmemiş (1.2-9)

ğalmış (4.1-57) “kalmış”

“şüphelenmemiş”

götürmüş (2.2-20) “götürmüş”

öldürmüş (1.2-8) “öldürmüş”

Çokluk Kişiler

Çokluk 1. Kişi

ġapılmıŝıK (6.1-131) “kapılmıŝız”
gi³miŝiK (8.2-97)(14.1-92) “gitmiŝız”

gi³miŝız (13.2-125) “gitmiŝız”

Çokluk 2. Kişi

ba³mıŝıñız (27.2-136) “bakmıŝsınız”

gēmiŝıñız (5.1-150) “gelmiŝsiniz”

Çokluk 3. Kişi

cızmiŝlā (7.2-102) “çizmişler”

daġı³mıŝlā (7.2-30) “daġıtmıŝlar”

ayırmıŝlā .(14.2-114) “ayırmıŝlar”

yakalamıŝlā (1.2-24) “yakalamıŝlar”

ya³mıŝlā (17.2-177) “yakmışlar”

vēmiŝlē (1.2-29) “vermişler”

sa³mıŝlā (22.1-129) “satmışlar”

Öġrenilen Geçmiş Zamanın Olumsuz Biçimi

alışmamışız (5.2-98) “alışmamışız”

ēyi sa³mamıŝın (8.1-73) “iyi satmamıŝım

4.1.1.2.4 Tasarlama Kipleri

Korkmaz’a göre tasarlama kiplerinde, bildirme kiplerindeki gibi bildirme, haber verme biçiminde bir oluş ve kılıŝ yoktur. Tasarlama kipleri daha gerçekteŝmemiŝ olan ancak gerçekteŝmesi istek, emir, şart ve gereklilik ŝekillerinde tasarlanan kiplerdir.Bu kipler açıkça bir zaman gōstermemelerine raġmen dolaylı da olsa belirsiz bir gelecek veya şimdiki zamanı gōsterir (Korkmaz,2009:647).

4.1.1.2.4.1 Emir

Araŝtırmacılar arasında emir kipi ve emir kipine gelen ŝahıs ekleri ile ilgili gōrūŝ ayrılıkları vardır. Korkmaz’a göre emir kipi birinci ŝahıs istek kipine yōnelmiŝtir ve istek iŝlevi kazanmıŝ deġildir.Ekteki gōrev ikiŝiġi tarihē dōnemlerden geçerek Türkiye Türkçesine kadar gelmiŝtir (Korkmaz, 2009:667).

Teklik Kişiler

Teklik 1. Kişi

aldanen (4.2-39) “aldanayım”

diyem (5.1-210) “diyeyim”

başliyen (14.1-19) “baŝlayayım”

diyem (7.1-199) “diyeyim”

ben kapāden (27.1-119) “ben
kapatayım”

duren (8.1-4) “durayım”

bulen (4.2-39) “bulayım”

geçiren (14.1-27) “geçireyim”

alen (7.1-33) “alayım”

gi³miyen (7.2-191) “gitmiyeyim”

iken (8.1-67) “ıkayım”

nasıl anlatem (12.2-4) “nasıl
anlatayım”

sōlüyem (4.2-20) “söyleyeyim”
soḲmuyēm (27.2-28) “sokmayayım”
soren (7.1-220) “sorayım”
varen (8.1-5) “varayım”
verēm (9.1-61) “vereyim”

Teklik 2. Kişi

çıḲgiT çıḲgiT (1.1-108) “çık git...”
dayan (5.1-240) “dayan”
dillendir (14.1-130) “dillendir”

Teklik 3. Kişi

çıḲsıñ (1.1-113) “çıksın”
ğaynasıñ (2.2-16) “kaynasın”

Çokluk Kişiler

Çokluk 1. Kişi

çıkaTdıram (6.1-93) “çıkartalım”
dikem (8.1-74) “dikelim”
diyelim (9.2-2) “diyelim”
duramıñ (13.2-120) “duralım”
gidem (13.2-120) “gidelim”
gidemiñ (13.2-120) “gidelim”

Çokluk 2. Kişi

bakıñ (14.1-18) “bakın”
çıkarıñ (8.1-66) “çıkarın”
diñleyiñ (14.1-18) “dinleyin”
goñ (3.1-16) “koyun”

Çokluk 3. Kişi

çıḲsıñlā (13.2-34) “çıksınlar”

Olumsuz Şekli

ateş eḳmeñ (1.2-12) “ateş etmeyin”
döḳmeñ (3.1-12) “dökmeyin”
göndēmiyen (13.1-3)
“göndermiyeyim”
ğaybeḳmeñ (15.1-379) “kaybetmeyin”

yalvaren (16.2-17) “yalvarayım”
yaten (7.1-76) “yatayım”
yayen (8.1-129) “yayayım”
ziyān eḳmiyen (3.1-24) “ziyan
etmiyeyim”

ğō sen (27.1-119) “koy sen”
yaḲ (5.1-97) “yak”
yoḳlēñ (27.1-159) “yoklayın”

gēsiñ (8.1-87) “gelsin”
yisiñ (8.1-97) “yesin”

gidēm (17.1-54) “gidelim”
ğāvaltı yapām (9.1-84) “yapalım”
salalım (10.1-186) “salalım”
uzaḳmıyam (7.2-227) “uzatmayalım”
yiyem içem (8.2-221) “yiyelim içelim”

izin veriñ (14.1-25) “izin verin”
oynamēñ (13.1-229) “oynamayın”
yiñ (3.1-12) “yiyin”

gēmesiñlē (20.1-23) “gelmesinler”
oynamēñ (13.1-268) “oynamayın”
sōlemiyeñ (9.1-66) “söylemiyeyim”
tüşmesiñ (8.2-143) “düşmesin”
vēmiyen (8.2-49) “vermeyeyim”

yolğaybe³meñ lamıyen (14.1-4)

“yollamıyayım”

Emir Anlamında Kullanılmayanlar

döv bakam (9.1-122) “döv bakam/hadi!”

ne bilen (8.1-36) “ne bileyim”

4.1.1.2.4.2 Dilek ve İstek

Korkmaza göre, ek tek başına bir yargı taşımaz ve ancak temel cümledeki yargının gerçekleşmesini şarta bağlayan bir yardımcı, bir tamlayıcı öge niteliğindedir. Korkmaz; “Bu tamlayıcı öge bir yargı bildirmediği için de temel cümlelerin zarfıdır. der (Korkmaz,2009:677).

İlker MA’da –sA ekini dilek ve istek bildirenler ile zarf-fiil işlevinde kullanılanlar olarak iki kategoride ele almıştır (İlker,2017:353). Çalışmamızda biz de İlker’in anlayışını benimsedik.

Dilek ve İstek Eki Olarak Kullanılanlar

gelselē (4.1-67) “geleseler”

ğonseñ (8.1-29) “konsan”

Zarf-Fiil Eki Olarak Kullanılanlar

Geniş Zaman Üzerinde

alamassam(4.1-126) “alamazsam”

alırlāsa (16.1-53) “alırlarsa”

bulursa (7.1-140) “bulursa”

çalışmasam (4.2-37) “çalışmasam”

çır³maZsa (3.1-117) “çıkamazsa”

ğalırsam (8.1-66) “kalırsam”

gelirse (4.1-115) “gelirse”

Şimdiki Zaman Üzerinde

bilyōseñ (16.2-13) “biliyorsan”

ekilebilyōsa (4.1-115) “ekebiliyorsan”

eryōdusa (5.1-64) “eriyorduysa”

Gelecek Zaman Üzerinde

duırceKce (14.1-57) “duracaksa”

görūsene (4.1-130) “görürse”

gēydirsek (8.1-117) “giydirsek”

olursa (5.1-175) “olursa”

olursa (7.1-97) “olursa”

vāsana (4.1-135) “varsa”

yapāsañ (3.1-124) “yaparsan”

yōrūrse (6.1-52) “yürürse”

ğınıyōseñ (15.1-383) “kınıyorsan”

gelyōsa (7.2-186) “geliyorsan”

gocēseñ (8.1-185) “koyacaksan”

ğonceKsene (4.1-136) “konacaksa”

ğoycēseK (810.1-64) “koyacaksak”

sorcēseñ (9.1-123) “soracaksan”

Öğrenilen Geçmiş Zaman Üzerinde

aldısa (3.1-83) “aldıysa”

yapceKse (7.1-146) “yapacaksa”

yaTceKse (11.1-129) “yatacaksa”

geçindiseK (13.1-143) “geçindiyesek”

4.1.1.2.4.3 Gereklilik

-mAlI Biçimli Gereklilik

kendi ğıyında ōmalı (16.2-52) “kendi yanında olmalı”

ya³malıyın (13.2-18) “yatmalıyım”

Ti³meli (17.2-155) “dikmeli”

-mak gerek/lâzım Biçimli Gereklilik

gōmeK ilâzım (16.2-118) “görmek lâzım”

4.1.1.2.5 Birleşik Kipler²²

Türkçe dilbilgisi kitaplarında geleneksel olarak gramatikal bir adlandırma yapılmıştır. İlker MA’da birleşik kipleri işlevsel olarak adlandırmıştır. Biz de İlker’in yöntemini çalışmamızda benimseyerek kullandık.

4.1.1.2.5.1 Belirli Geçmişte Süreğiden Zaman: -yordu

Teklik Kişiler

Teklik 1. Kişi

diyōdum (14.1-131) “diyordum”

güdyōdum (6.1-5) “gidiyordum”

okuyōdum (4.2-13) “okuyordum”

oturyōdum (16.2-2) “oturuyordum”

titriyōdum (2.1-50) “titriyordum”

yatyōdum (16.1-59) “yatıyordum”

Teklik 3. Kişi

bakılmıyōdu (6.1-26) “bakılmıyordu”

bityōdu (4.1-133) “bitiyordu”

denyōdu (1.1-95) “deniyordu”

e³miyōdun (16.1-130) “etmiyordu”

ğazandıryōdu (13.1-36)

“kazandıryordu”

gidilmıyōdu (28.1-3) “gidilmıyordu”

gidilyōdu (17.1-143) “gidiliyordu”

içyōdu (3.1-21) “içiyordu”

inanyōduK (1.1-96) “inanıyorduk”

olyōdu (2.1-122) “oluyordu”

olyodun (17.1-30) “oluyordu”

oturulurdu (7.1-130) “oturulurudu”
yapılıyōdu (27.1-38) “yapılıyordu”

yapılıyōdu (19.1-10) “yapılıyordu”

Çokluk Kişiler

Çokluk 1. Kişi

duryōduḲ (16.1-17) “duruyorduk”
giyyōduḲ (16.1-146) “giyiyorduk”
kaldıryōduḲ (13.1-36) “kaldırıyorduk”

yetişdiryōduḲ (23.2-6)
“yetiştiriyorduk”

Çokluk 2. Kişi

alyōduñ (23.1-37) “alıyordun”
bilebilyōduñ (7.1-2-197)
“bilebiliyordun”

gelyōduñ (15.1-360) “geliyordun”
gelyōduñ (15.1-360) “geliyordun”
kürüyōduñ (22.1-136) “kürüyordun”

Çokluk 3. Kişi

ğuryōduk (13.2-88) “kuruyorduk”
getiryōduḲ (27.1-54) “getiriyorduk”

gelyōduḲ (15.1-314) “geliyorduk”
yapyōduḲ (16.1-94) “yapıyorduk”

Son Seste n- Türemeli Biçimler:

olyōdun (6.1-100) “oluyordu”
gidyōdun (6.1-96) “gidiyordu”

güdyōdun (16.1-43) “güdüyordu”
büçülyōdun (17.1-11) “biçiliyordu”

Soru Şekli

kışlıyō mudu (9.2-18) “kışlıyor muydu?”
örtülyō mudu (19.1-13) “örtülüyor muydu?”
örtülyō mudu (19.1-13) “örtülüyor muydu?”
yênilyō mudun (17.1-251) “yeniliyor muydu?”

Olumsuz Biçimi

çıkılmıyōdu (3.2-34) “çıkılmıyordu”
e³miyōdun (6.1-110) “etmiyordu”
ğalamıyodum (14.1-134) “kalamıyordum”
ğullanmıyōdum (12.2-56) “kullanmıyordum”
ya³mıyōdum (7.1-175) “yapmıyordum”
yiyemiyōdum (2.2-31) “yiyemiyordum”

4.1.1.2.5.2 Belirli Geçmişte Alışkanlık ve Niyet Zamanı: -ArdI

Teklik Kişiler

Teklik 1. Kişi

derdim (17.2-68) “derdim”
dokurdum (2.2-80) “dokurdum”
olurdum (2.2-75) “olurdum”

Teklik 2.Kişi

gelirdiñ (10.1-217) “gelirdin”

Teklik 3.Kişi

atādı (4.1-42) “atardı”
bilirdin (16.1-7) “bilirdi”
bitēdi (4.1-46) “biterdi”
dakınırđı (3.1-68) “takınırđı”
derlēdi (7.1-207) “derlerdi”
gelinirdi (4.1-28) “gelinirdi”
geyinilirdi (16.1-112) “giyinilirdi”

Son Seste n- Türemeli Biçimler:

bilirdin (16.1-7) “bilirdi”
derdin (3.1-68) “derdi”
deyneK oynanırđın (14.2-104)
“değnek oynanırđı”

Çokluk Kişiler

Çokluk 1. Kişi

ballādıK (1.1-100) “ballardık”
bişirdiK (1.1-125) “pişirdik”
bölerdiK (12.1-76) “bölerdik”

Çokluk 3. Kişi

çıkarılādı (2.2-104) “çıkarırlardı”
gelirlēdi (1.1-45) “gelirlerdi”
oturulādı (1.1-24) “otururlardı”
sōlerlerdi (17.2-121) “söylerlerdi”
yumuşurlādı (1.1-71) “yumuşurlardı”

Olumsuz Şekli:

bişmezdi (14.2-140) “pişmezdi”
çalışmazdıK (2.2-5) “çalışmazdık”

Son Seste n- Türemeli Biçimi:

pitirdim (25.1-2) “bitirdim”
utanırđım (14.1-125) “utanırđım”

götürülēdi (7.1-206) “götürürlerdi”
götürdü (2.2-24) “götürdü”
ğullanılrdı (3.2-55) “kullanılrdı”
kuşanılrdı (16.1-112) “kuşanılrdı”
olurdu (4.1-52) “olurdu”
savrılrdı (19.1-11) “savrulurdu”
tikilirdi (16.1-157) “dikilirdi”

tikilirdin (3.1-80) “dikilirdi”
to³lanırđın (6.1-174) “toplanırdı”
verilirdi (1.1-85) “verilirdi”

ğadādıK (1.1-104) “katardık”
pıl alırdıK (22.1-111) “pi alırdık”
sevinirdiK (1.1-11) “sevinirdik”

isdemezdi (10.1-228) “istemezdi”
olmazdı (17.2-131) “olmazdı”

alvēmezdin (14.2-165) “alıvermezdi”

sōlenmezdin (14.1-36) “sōylenmezdi”

4.1.1.2.5.3 Belirli Geçmişte Gerçekleşmemiş Zaman: -AcAkDI

1.Teklik Şahıs

çıkācēdim (16.2-72) “çıkaracaktım”

yaPceKdim (12.2-57) “yapacaktım”

dēcēdim (7.2-182) “diyecektim”

2.Teklik Şahıs

ğāşcēdiñ (15.1-113) “kaçacaktın”

vēcēdiñ (20.2-67) “vermeyecektin”

3.Teklik Şahıs

durceKTin (16.1-54) “duracaktı”

1.Çokluk Şahıs

vēcēdiK (7.2-11) “verecektik” cekdik

Olumsuz Biçimi

oynamēcēdim (6.1-203) “oynamayacaktım”

vēmecēdiñ (20.2-67) “vermeyecektin”

4.1.1.2.5.4 Belirli Geçmişte Tamamlanmış Zaman: -DIyDI, -DUyDU

aldıdıK (15.1-42) “aldıydık”

vādıdıK (14.1-39) “vardıydık”

çıKdıydı (5.1-66) “çıkıydı”

yarıldıdi (22.1-96) “yarılmıştı”

duydudum (2.1-142) “duydudum”

yazıldıdık (3.1-26) “yazıldıydık”

oturdidıK (22.1-98) “oturduydık”

Son Seste n- Türemeli Biçimler:

çıKdıdın (3.2-33) “çıktıydı”

ğādıdın (2.2-51) “kaldıydı”

4.1.1.2.5.5 Belirli Geçmişte Süregiden Alışkanlık Zaman: -yormuş

alıyōmuş (15.1-187) “alıyormuş”

çā^vrilyōmuş (23.1-18) “çağrılıyormuş”

geçyōmuş (27.1-20) “geçiyormuş”

verilyōmuş (23.2-62) “veriliyormuş”

4.1.1.2.5.6 Belirsiz Geçmişte Alışkanlık Zamanı: -IrmIş, -UrmUş

gelirmiş (7.2-40) “gelirmiş”

sevinirmiş (14.1-127) “sevinirmiş”

4.1.1.2.5.7 Belirsiz Geçmişte Nakli Alışkanlık Zamanı

düzelirmişmiş (27.1-226) “düzelmışmiş”

dermişmiş (26.2-30) “dermişmiş”

4.1.1.2.5.8 Belirsiz Geçmişte Unutulmayan Zaman: -mİşDİ,-mUşDu

aTmİşdı (4.1-40) “atmİştİ”

kāḲmİşdı (4.1-38) “ortadan kalkmİştİ”

kİsmİşdı (4.1-76) “kİsmİştİ”

yaPmİşdım (2.1-64) “yapmİştım”

4.1.1.2.5.9 Belirsiz Geçmişte Gerçekleşmemiş Olay ve Niyet Zamanı:-AcAkmlş

çalıncē miş (15.1-188) “çalınacakmİş”

deñiſce miş (14.1-191) “değİſecekmiş”

dövce lemiş (14.1-117) “döveceklermiş”

olce miş (5.2-178) “olacakmİş”

olceKmiş (5.2-54) “olacakmİş”

sulaceKmiş (14.2-41) “sulayacakmİş”

vēcēmişim (4.1-133) “verecekmişim”

4.1.1.2.5.10 Belirsiz Geçmişte Nâkli Geçmiş Zaman Zaman:-mİşmİş, -mUşmUş

ğurulmuşmuş (8.1-24) “kurulmuşmuş”

4.1.1.2.5.11 Belirsiz Geçmişte Nâklî Süregiden Zaman:-yormuşmuş

başlıyōmuşmuş (28.1-24) “başlıyormuşmuş”

çalıyōmuşmuş (15.1-176) “çalıyormuşmuş”

denyōmuşmuş (26.2-29) “deniyormuş”

diyōmuşmuş (16.1-59) “diyormuşmuş”

duryōmuşmuş (14.2-50) “duruyormuşmuş”

gelyōmuşmuş (13.1-138) “geliyormuşmuş”

olıyōmuşmuş (19.1-24) “oluyormuşmuş”

serilyōmuşmuş (10.1-89) “seriliyormuşmuş”

ya laşTırmazdı (1.1-21) “yaklaştırmazdı”

yanyōmuşmuş (22.1-150) “yanıyormuşmuş”

yıkanyōdu (1.1-98) “yakınıyordu”

4.1.1.2.5.12 Belirsiz Geçmişte Gerçekleşmemiş Nâklî Zaman:-AcAkmlşmİş

ça lacēmişmişin (1.1-122) “çatlayacakmİşmİşsin”

delirceKmişmişim (1.2-41) “delirecekmişmişim”

makboZ ōcēmişmişin (14.1-187) “mebus olacakmİşmİşsin”

ōce mişmiş (14.2-68) “olacakmİşmiş”

öldürceKmişmiş (6.1-72) “öldürecekmişmiş”

pa laceKmişmiş (1.2-41) “patlayacakmİşmiş”

vēcē lēmişmiş (14.2-114) “vereceklermişmiş”

vēmece³mişmiş (27.2-147) “verecekmişmiş”

4.1.1.3 Ek Fiil

Korkmaz ek fiilin Eski Türkçedeki er- “olmak” yardımcı fiilinin er->ir->i- değişimi ile ekleşmiş biçimini olduğunu, bugün i- diye adlandırsak bile fiilin tek başına bir anlamı olamadığını ve yapım ekleriyle genişletilemeyeceğini söyler (Korkmaz,2009:702). İlker MA’da ek-fiilin adlardaki anlamları zaman içerisinde bir olma ve gerçekleşme sürecine soktuğunu, cevherî olarak da adlandırıldığını söyler (İlker,2017:362).

4.1.1.3.1 Ek-Fiilin Geniş Zamanı

Teklik 1. Kişi

GA’da ek-fiilin 1.tekil çekiminde belirleyici ek +n,+In,+Un ekidir. +m,+Im, +Um kullanımı daha azdır. MA’da İlker +m,+Im, +Um kullanımını yazı dilinden etkilenmeye bağlamıştır.(İlker,2017:363) Bizim de kanaatimiz ek-fiilin 1. tekil şahısında +m,+Im, +Um kullanan kaynak kişilerin ağız özelliklerinden uzaklaşarak ölçünlü dile yaklaştığı yönündedir.

bahdiyârım (4.2-25) “bahtiyârım”	hāmileyin (8.2-140) “hamileyim”
böyü ³ leriyin (14.1-4) “büyükleriyim”	kırK üşlüyün (9.1-1) “kırk üçlüyüm”
doğumluyun (17.2-4) “doğumluyum”	kır ³ lıyın (8.1-180) “kırklıyım”
dömluyum (4.1-39) “doğumluyum”	mēzunuyun (4.1-2) “mezunuyum”
ğarayağcılıyım (17.2-42)	ufağın (4.1-30) “ufağım”
“Karayağcılıyım”	yaşındayın (4.1-1) “yaşındayım”
ğayınnayım (4.1-109) “kayınayım”	yaşındayın (8.1-1) “yaşındayım”
ğızıyım (8.2-2) “kızıyım”	yaşlardayım (7.2-2) “yaşlardayım”

Teklik 2. Kişi

cana yakınsıñ (14.1-319) “cana yakınsın”
emme sen gencsiñ (7.2-120) “ama sen gençsin”
nēdensiñ (7.1-89) “neredensin?”
sen benden sālamsıñ (13.2-16) “sen benden sağlamsın”
sen kaç yaşındasıñ (14.1-60) “sen kaç yaşındasın?”
sen nerelisiñ (1.1-81) “sen nerelisin?”

Teklik 3. Kişi

ğayış satından (7.1-77) “zaten kayış”
öseñ²³ yo³luKdandır (14.1-330/331) “herhalde/sanırsam yokluktandır.”

Çokluk 1. Kişi

çocu ³ larıyız (2.2-7) “çocuklarıyız”	küççügüz (16.1-83) “küçüğüz”
çocüz (4.1-43) “çocuğuz”	mevlânacıyız (7.1-111)
deliğanlıyız (9.1-78) “delikanlıyız	“mevlânacıyız”
evdeyiZ (16.1-78) “evdeyiz”	yaşlıyız (8.1-39) “yaşlıyız”
ğādeşiZ (15.1-155) “kardeşiz”	zeñginiz (3.2-69) “zenginiz”
komşuyduK (17.2-12) “komşuyduk”	
beceri ³ limişizdir öseñ (16.1-86) “herhalde beceriklimişizdir”	

Çokluk 2. Kişi

evle ³ siñiz (15.1-30) “evlatsınız”
siz genşsiñiz (14.2-162) “siz gençsiniz”
siz görevlisiñiz (5.2-13) “siz görevlisiniz”
üş gādeşsiñiz (14.1-54) “üş kardeşsiniz”

Ek Fiil Geniş Zaman Olumsuzluk

içinde dēl (2.1-140) “içinde değil”

4.1.1.3.2 Ek-Fiilin Görülen Geçmiş Zamanı

ÖD’de ünlüyle biten isim kök veya tabanları ek-fiilin görülen geçmiş zamanı eki alırken isim kök ya da isim tabanı ile ekin arasına yardımcı bir /y/ ünsüzü girer. GA’da ek-fiil doğrudan isim kök ya da gövdelerine gelir.

Teklik 1. Kişi

berdōşdum (12.1-76) “berduşdum”
eviñ hem oludum hem ğızıdım (17.2-129) “evin hem oğlu hem kızıldım”
falandım (7.2-32) “falandım”
ğarağoldadım (7.2-69) “karakoldaydım”
seneliKdim (16.2-98) “seneliktim”
yaşlāndadım (27.1-60) “yaşlandım”
yirmidim (17.2-59) “yirmiydim”

Teklik 2. Kişi

eviñ hem oluduñ hem ğızıdıñ (17.2-128) “evin hem oğlu hem kızıldın”

Teklik 3. Kişi

aylıKdın (16.2-44) “aylıktı”	çivTcidi (4.1-7) “çiftçiydi”
böyüK.Tün (11.1-19) “büyüktü”	çoKdun (3.1-116) “çoktu”
böyüKtü (7.1-182) “büyüktü”	ēyidi (27.1-2) “iyiydi”

galabalıKdı (10.1-217) “kalabalıktı”
gızdı (8.2-69) “kızdı”
hevesdi (2.1-124) “hevesti”
içindedi (3.1-85) “içindeydi”
işcidin (2.2-64) “işçiydi”
işgicidin (6.1-129) “içkiciydi”
oturaKdı (10.1-5) “oturaktı”
öleydi (9.2-2) “öleydi”

Çokluk 1.Kişi

çocuKduK (8.1-69) “çocuktuk”
ğardeşdiK (4.1-9) “kardeşlik”
kapalıdıK (4.1-21) “kapalıydık”

şı³de³lidi (27.1-91) “şiddetliydi”
verimlidi (9.1-93) “verimlidi”
yaşındadı (3.1-25) “yaşındaydı”
yoKdu (6.1-30) “yoktu”
yoKlu³du (27.1-34) “yokluktu”
yuvarlaKTı (8.1-134) “yuvarlaktı”
zordun (6.1-88) “zordu”

4.1.1.3.3 Ek-Fiilin Öğrenilen Geçmiş Zamanı

Teklilik 1. Kişi

ben çocu³muşun (27.1-35) “ben çocukmuşum”
ben de u zaman bi buçuK yaşlanda felenmişim (15.1-148) “ben o zaman bir buçuk yaşlarında falanmışım”
dokzandamışın (24.1-2) “doksandaymışım”
yaşındamışın (27.1-219) “yaşındaymışım”

Teklilik 3.Kişi

alîmiş (5.1-55) “Aliymiş”
beKcilerimiş (3.1-141) “bekcilerimiş”
delicelimiş (5.1-55) “deliceliymiş”
ılımlımış (9.1-58) “ılımlıymiş”
nasiPmiş (3.2-65) “nasipmiş”
nēdemiş (3.2-14) “nerdeymiş”
umuş (7.1-82) “oymuş”
yıllıKımış (4.2-59) “yıllıklımış”
yörü³müş (27.1-19) “Yörükmüş”

4.1.1.3.4 Üst Üste –mişmişKullanımına da rastlanır:

buralıymışmış (8.1-24) “buralıymışmış”
dēlmişmiş (8.2-139) “delmişmiş”
enci³limişmiş (6.1-71) “enciklimişmiş”
iminemişmiş (8.1-187) “Eminemişmiş”
nışanlamışmış (14.2-47) “nişanlamışmış”
vāmişmiş (6.1-73) “varmışmış”
yo³muşmuş (17.1-46) “yaokmuşmuş”

4.1.1.3.5 Ek-Fiilin –ken Zarf-Fiiliyle Kullanımı

GA'da ken zarf fiili kalınlık-incelik uyumuna girer.

çocuKka (8.1-209) “çocukken” sınıfdayken (4.2-6) “sınıftayken”
okuldakanaK (8.1-208) “okuldayken”

Bazı örneklerde –ken zarf fiil ekinden sonra bir ünlü türemesi olmuştur.ERCİLASUN'a göre A-I(U) çekirdek ektir. ERCİLASUN bu ek ile ilgili olarak *Anadolu ağızlarında ve çağdaş lehçelerde isimlere ve fiillere eklenerek her türlü kelimeyi yapabilmektedir*. der (ERCİLASUN ,2002:24). Anadolu ağızlarından örnekler başlığında GA'da da rastlanan örnekler verir.

çocuKkana (6.1-76) “çocukken” urdakana (14.1-103) “ordayken”
eskerdekene (16.1-112) “askerdayken” yaşındakana (14.1-135) “yaşındayken”
genşkene (13.2-70) “gençken”

4.1.1.3.6 Ek Fiilde Soru

aş mıñ (5.1-101) “aç mısın?”
ğurbe³li miñ (16.2-42) “gurbetli misin?”
de mi dēze (3.2-36) “değil mi teyze?”

4.1.1.3.7 Ek-Fiilin Bildirme İşlevinde Kullanılması

Tarihî tur- fiilinin kısaltılmış ve değişikliğe uğramış şeklidir. Ad üzerinde gerçekleşen eylemi kuvvetlendirme, pekiştirme, bildirme ve bazen de yaklaşıklık ve ihtimal belirtme işlevi görür (İlker , 2017 :363).

duvarıdır (8.2-146) “duvarıdır”
emselizdir (17.2-13) “emsalizdir”
fazladır (7.1-68) “fazladır”
muğalliTTir (16.1-183) “mukallittir”
muşmuladır (7.1-200) “muşmuladır”
öle bi mâzim vâdır.(4.1-7) “öyle bir mâzim vardır”
serilceKdir (10.1-74) “serilecektir”

4.1.1.3.8 Ek-Fiilin İhtimal İşlevinde Kullanılması

ancaKdır (2.2-22) “ancaktır”
anne illē üşüyōñdur getirem diyōlā (8.1-3/4) “anne üşüyosundur seni illâ getirelim diyorlar.”
beceri³limişizdir öseñ (16.1-86) “becerikliymişizdir herhalde”
bir_ay_ōmuşTur (15.1-107/108) “bir ay olmuştur”

dokumuşuzdur (16.1-124) “dokumuşuzdur”

elli sene dokumuşumdur (13.2-83) “elli sene dokumuşumdur”

öseñ sevyō demişdir (8.2-53) “ seviyor demiştir herhalde”

öseñ bilgisi vāmişTır (9.2-66) “gâliba bilgisi vardır”

u zman *emin* ğadā vāmişındır (13.2-151) “o zaman Emin kadar varmışımdır”

bilyōñdur (14.1-51) “biliyosundur”

öle isim duyuyōñdur belki (15.1-10) “öyle isim duyuyosundur belki”

öseñ u para çoKparamışTır (15.1-262) “herhalde o para çok paramıştır”

yirmi iki yaşında anca³ mışımdır (8.1-122) “yirmi iki yaşında ancakmışımdır”

4.1.1.3.9 Ek-Fiilin “+dan beri” Anlamıyla Kalıplaşan İfadeleri

ben dedi, kaç yıldır burda görevdeyim dedi. (2.1-76) “ben dedi, kaç yıldır burada görevdeyim dedi”

kaç senedir *isTanbô*da görev yaPyō. (1.2-137/138) “ kaç senedir İstanbul’da görev yapıyor.”

u zamandır bu zamandır ğoyun yaPyōZ tütün yaPyōZ. (6.1-14/15) “o zamandır bu zamandır koyun yapıyoruz, tütün yapıyoruz.”

4.1.2 Yapım Ekleri

Yapım ekleri; isimden isim, isimden fiil, fiilden isim ve fiilden fiil olmak üzere dört tanedir.

4.1.2.1 Addan Ad Yapanlar

+II,IU

Türkçede isimden isim yapan en işlek eklerden biridir. GA’da da isimden isim yapan en işlek ekler arasındadır. GA’da ek geldiği isme; bir nesneyi taşıma, bulundurma, o nesne ile dolu olma ve hal üzere olma, bir şehre veya yere ait olma vb. gibi anlamlar katar.

ağırlı³lı (7.2-140) “ağırlıklı”

boncuKlı (4.1-36) “boncuklu”

da³lı (5.1-175) “tatlı”

davıllı (5.1-168) “daullu”

davıllı (10.1-69) “davullu”

deliĝanlı (8.2-69) “delikanlı”

deliĝanlıyız (9.1-78) “delikanlıyız”

demirli (5.1-191) “demirli”

diPli ğucaKlı (15.1-169) “dipli

kucaklı”

doĝumlu (1.2-2) “doĝumlu”

duvālı (5.1-168) “dualı”

emeKli (18.1-20) “emekli”

enci³limişmiş (6.1-71)
“enciklimişmiş”
ğalıPlılādan (3.2-43) “kalıplı”
ğıyma³lıdı (27.1-33) “kıymetli”
ğollu (7.1-72) “kollu”
ğurbe³li (16.2-42) “gurbetli”
gizli (4.1-21) “gizli”
gönüllü (5.1-5) “gönüllü”
gördesli (7.1-101) “Gördesli”
gözlü³lü (7.1-103) “gözlüklü”
hatırlı (9.2-78) “hatırlı”
hazırlı³lı (16.2-179) “hazırlıklı”
ılımlı³miş (9.1-58) “ılımlı³miş”
ısırmalı (12.2-57) “sırmalı”
kaçlı (16.2-38) “kaçlı”
kareli halı (11.1-31) “kareli”
karşılı³lı (17.1-234) “karşılıklı”
kırKbeşli (9.1-3) “kırk beşli”
kırKlı (4.1-127) “kırklı”

Ekin ilerleyici ünsüz benzeşmesiyle +nI şekli de vardır:

dolatanm (26.2-27) “Dolatanlı”

+IIIk,IUk

Bu ek de isimden isim yapan çok işlek eklerdendir. İlker MA’da ekin en önemli özelliğini; adla ilgili özellikleri somutlaştırmak, sabitlenmesini ve kalıcı olmasını sağlamak olarak açıklamıştır (İlker,2017:369).

analıK (12.1-100) “analık”
arıcılıK (7.1-201) “arıcılık”
asgerliK (4.2-18) “askerlik”
aşlıKlā (3.2-27) “aşlıklar”
avcılıK (7.2-219) “avcılık”
aylıKdın (16.2-44) “aylıktı”
ayrılıK (17.1-41) “ayrılık”
bağcılıKla (9.2-3) “bağcılıkla”

kirliyi (8.2-135) “kirliyi”
körüKlü (9.2-54) “körüklü”
kuPluya (23.2-137) “kulpluya”
lasdi³li (11.1-109) “lastikli”
mantrı³lı (12.2-41) “mantıklı”
maraKlıyım (12.2-27) “meraklıyım”
nışanlı (4.1-24) “nişanlı”
pirli (5.1-22) “pirli”
pullu (9.2-53) “pullu”
şekerli (4.1-95) “şekerli”
şi³de³lidi (27.1-91) “şiddetliydi”
temelli (15.1-21) “temelli”
terbiyeli (5.1-211) “terbiyeli”
terbiyeli (5.1-211) “terbiyeli”
türlü (5.1-142) “türlü”
vakıdlı (17.1-151) “vakitli”
verimlidi (9.1-93) “verimlidi”
yaşlılā (11.1-74) “yaşlılar”
yime³li (5.1-167) “yemekli”

nışannılādan (13.1-26) “nişanlıdan”

bahālı (17.1-66) “pahalı”
bayramlı³ları (13.1-19)
“bayramlıkları”
belediyeliK (17.1-64) “belediyelik”
benzinlige (1.2-9) “benzinlik”
besiciliK (11.2-53) “besicilik”
beş aylıK (8.2-69) “beş aylık”
birliK (7.2-152) “birlik”

birlik (7.2-92) “birlik”	hâyinlik (5.1-32) “hâyinlik”
bolluk (5.1-204) “bolluk”	iğnelik (19.1-86) “iğnelik”
buzluğa (4.1-97) “buzluğa”	imamlık (7.1-8) “imamlık”
çaydanlık (11.1-15) “çaydanlık”	ineklik (7.1-174) “ineklik”
çeñizlik (16.1-127) “çeyizlik”	iplik (11.1-36) “iplik”
çimenlikde (27.1-59) “ Çimenlikte”	karşılıklı (17.1-234) “karşılıklı”
çobanlık (12.2-4) “çobanlık”	kişilik (11.2-122) “kişilik”
çocu ³ luk (10.1-3) “çocukluk”	koleylik (5.1-223) “kolaylık”
da ³ lılık (8.2-226) “tatlılık”	komiKlik (3.2-42) “komiklik”
daşımacılık (7.2-152) “taşımıcılık”	komutanlık (7.2-88) “komutanlık”
deñiş ³ lik (17.1-39) “değişik”	küçük b.ezirgenlik (8.2-168) “Küçük Bezirgenlik’ta”
dizlik (15.1-160) “dizlik”	kâşılık (5.1-159) “karşılık”
dünürlükCü (17.1-221) “dünürlükçü”	meyvacılık (9.2-4) “meyvecilikle”
düzenlik (8.2-227) “düzenlik”	muhTarlıkTan (7.1-49) “muhtarlıktan”
eyil ³ leñi (16.1-215) “iyiliklerini”	mur ³ luk (27.1-93) “murtluk”
fakirlik (8.1-36) “falirlik”	oca ³ lık (9.1-79) “ocaklık”
ğalabalık (5.1-175) “kalabalık”	ortalık (15.1-36) “ortalık”
ğanimeTciliK (7.2-107)	özeñgiliK (14.2-105) “özengilik”
“ganimetçilik”	rā ³ lık (7.1-107) “rahatlıkla”
ğaPlangozculuk (8.2-229)	rāhme ³ lik (4.2-2) “rahmetlik”
“salyangozculuk”	salatalık (3.2-58) “salatalık”
ğaralık (11.1-89) “karalık”	senelikdim (16.2-98) “seneliktim”
ğıtlık (3.1-2) “kıtlık”	sılaşlık (11.1-66) “sıjalık”
ğurbanlık (12.1-94) “kurbanlık”	erezillik (15.1-39) “rezillik”
ğāvecilik (12.1-18) “kahvecilik”	sā ³ lık (5.1-202) “saatlik”
gelinlik (11.1-91) “gelinlik”	sālīKocāna (13.1-71) “sağlık ocağına”
gözlük (12.2-55) “gözlük”	şenlik (7.2-51) “şenlik”
günlük (11.1-143) “günlük”	terzilik (5.1-221) “terzilik”
halsizlik (13.2-17) “halsizlik”	tütüncülük (7.1-65) “tütüncülük”
hasdalık (3.1-115) “hastalık”	uykuluK (5.2-41) “uykuluk” ²⁴
havardalık (25.1-23) “hovardalık”	yanlık (13.2-150) “yanlık”
helvācılık (8.2-228) “helvacılık”	yōmiyeliK (15.1-258) “yevmiyelik”
hırsızlık (7.1-49) “hırsızlık”	yımirtacılık (8.2-228) “yumutacılık”
yıllık ³ (4.2-59) “yıllık ³ ”	

yo³luK (8.2-5) “yokluk”
yolluK (8.2-94) “yolluk”

yorgunluK (8.2-13) “yorgunluk”

Ekin ilerleyici ünsüz benzeşmesiyle +nIk şekli de vardır:

çobannıK (12.2-10) “çobanlık”

ğurbannıK (28.1-35) “kurbanlık”

+sIz,sUz

Adlara; bir şeyden mahrumiyet, eksik olma vb. anlamlar katar.

ansızın (14.2-155) “ansızın”

kafasız (8.1-142) “kafasız”

beceriKsiz (15.1-193) “beceriksiz”

katıKsız (14.1-41) “katıksız”

belirsiz (3.1-92) “belirsiz”

kışlıK (9.2-51) “kışlık”

bilinşsiz (18.1-3) “bilinçsiz”

parasız (8.2-129) “parasız”

bunsuz (13.1-146) “bunsuz”

rızığsız (5.1-237) “rıziksız”

çöPsüz (4.2-56) “çöpsüz”

ruhsaTsız (2.1-124) “ruhsatsız”

halsiz (8.2-150) “halsiz”

rāTsız (9.1-83) “rahatsız”

halsizliK (13.2-17) “halsizlik”

susuzluKTan (11.2-71) “susuzluktan”

hayırsız (15.1-30) “hayırsız”

+cI,+cU

Türkçede işlek eklerden biridir. Genel olarak eklendiği isim ile ilgili olmayı ve o isim ile ilgili iş ya da meslek isimleri yapar.

arTCısı (11.2-62) “artçısı”

ğaçā cınıñ (7.2-68) “kaçakçının”

aşCı (5.1-166) “aşçı”

ğāveciliK (12.1-18) “kahvecilik”

aşcılāmız (10.1-74) “aşçılarımız”

ğovancı (9.2-74) “kovancı”

atcılıK (7.2-45) “atcılık”

ğoyunculā (9.2-18) “koyuncular”

avcımış (5.1-18) “avcıymış”

mevlānacıyız (7.1-111)

avcıymış (11.2-15) “avcıymış”

“mevlānacıyız”

beKCi (7.1-54) “bekçi”

okcular (7.2-107) “okcular”

beKcilerimiş (3.1-141) “bekcilerimiş”

rakābeTci (5.1-230) “rekâbetçi”

besiciliK (11.2-53) “besicilik”

tıraKdörcüye (5.1-199) “trakdörcüye”

çalgıcılara (14.2-175) “çalgıcılara”

ticāreTcinin (5.1-230) “ticâretçinin”

çiviTciniñ (5.1-219) “çiftçinin”

yabancılara (15.1-37) “yabancılara”

davılcılā (3.1-79) “davulcular”

yardımcı (6.1-17) “yardımcı”

dinamiTci (7.1-12) “dinamitçi”

yardımcı (7.1-46) “yardımcı”

düñürlüKCü (17.1-221) “dünürlükçü”

zurnacı (15.1-112) “zurnacı”

+cIk,+cUk

Eklendiği isme küçültme, sevgi ve acıma anlamları katan ektir.

anâçım (16.1-137) “anacığım”	hepicî (14.1-132) ²⁵
ayıcıK (19.1-85) “ayıcık”	saPCıKlānı (13.1-40) “sapçıklarını”
bicēciK (8.2-9) (15.1-5) “biricik”	şu ğudācıK (13.2-108) “şu kadarcık”
genceciK (15.1-319) “gencecik”	topacıK (15.1-223) “topacık”
gölcüK (7.2-175) “Gölcük”	

Bazı örneklerde +cIk eki üzerine iyelik eki geldiği de görülmektedir.

anaçım (6.1-217) “anacığım”

+cAz<cAğIz< +cAk+Iz

GA’da acıma ve merhamet duygularını ifade etmek için kullanılır.

adamcāza (17.1-45) “adamcağıza”	çucuKcāz (20.2-78) “çocukcağız”
adamcāzıma (8.2-117)	evlāTcāzım (8.2-68) “evlâtcağızım”
“adamcağızıma”	halilcāzım (8.2-105) “Halilcağızım”
anaçāzım (13.1-72) “anacağızım”	sonracāzım (15.1-180)
buncāzım (8.2-73) “buncağızım”	“sonracağızım” ²⁶

+Ar

Sayı İsimlerine gelerek sayı ismine üleştirme anlamı katan bir ektir. Ek GA’da “r” ünsüzünün düşmesiyle “+ā/+ē” şekline dönüşmüştür.

birē (3.1-84) “birer”	ikişē (10.1-61) “ikişer”
otuzā (5.1-185) “otuzar”	

+Incl

Sayı isimlerine ya da sayı sıfatlarına gelerek bunlara dereceleme anlamı katan bir ektir.

altıncı (8.2-141) “altıncı”
beşinci sınıfa (11.1-7) “beşinci sınıf”
birinci sınıfTa (11.7-7) “birinci sınıf”
dördüncü (13.1-3) “dördüncü”
dördüncü ğarı (12.1-107/108) “dördüncü karı”
ikinci (5.1-46) “ikinci”
kaçıncı ğarı (12.1-101) “kaçıncı karı”
yedinci (1.1-101) “yedinci”

+Iz

yalıñız (8.2-95) “yalnız”

+An

İlker ekin tarihî süreçte belirli kelimelerde görüldüğünü söylemektedir (İlker,2017:375).

gelin ereni (23.2-50) “gelin ereni”

yörükTen başKa bi köken (11.2-30) “Yörük’ten başka köken”

+sAl

ğırsal (18.2-12) “kırsal”

yöresel (3.2-37) “yöresel”

+Ak

Korkmaz ekin Eski Türkçe +GAk küçültme ve kuvvetlendirme ekiyle ilişkisi olduğunu söyler (Korkmaz,2009:35).

bene³leri (26.2-72) “benekleri”

pırçaK(19.1-10) “burçak”

saça³lāñ (20.1-54) “saçakların”

+dAş

arkadeş (4.2-28) “arkadaş”

vatandaş (5.1-75) “vatandaş”

ğādeş (3.2-61) “kardeş”

+tı

ğıcirtıyı (27.2-41) “gıcirtıyı”

pırtıya (3.1-70) “pırtıya”²⁷

+eş

güneş

+tuk

koltuklāññ (13.2-234) “koltuklarının”

+mAn

ğocaman (16.1-129) “kocaman”

şışmannā (20.2-98) “şişmanlar”

tür³men (17.1-59) “Türkmen”

+ka

başğa (4.1-121) “başka”

başKa (7.1-31) “başka”

+kek

erke³lē (3.1-86) “erkekler”

erkeK (6.1-4) “erkek”

+düz

gündüz (7.2-14) “gündüz”

+dıç

sādıC (3.2-32) “sağdıç”

+Al

topallāñ (16.2-186) “topalların”

+duruk

boyunduruK (5.1-209) boyunduruk”

+cek

GA’da geldiği isme beraberlik anlamı kazandıran bir ektir. Sınırlı sayıda kaynak kişide tespit edilmiştir. Bu ek +cA eşitlik eki ile +ok kuvvetlendirme ekinin kaynaşmasıyla oluşmuş olmalıdır.

gādeşceK (13.1-88) “kardeşlerimizle beraber”

4.1.2.1.1 Ad Yapım Eklerinin Üst Üste Kullanıldığı Örnekler

Yapım eklerinin üst üste kullanıldığı örnekler daha çok yapım eki ile sıfatlaşmış adın üstüne tekrar adlaşması şekliyle olur.

asgerciliK (14.1-27) “askercilik”

halsizliK (13.2-17) “halsizlik”

bahalılıK (15.1-380) “pahalılık”

karşılıKlı (4.1-66) “karşılıklı”

düñürlüKCü (17.1-221) “dünürlükçü”

karşılı³lı (17.1-234) “karşılıklı”

geçimsizlimiz (11.1-7)

tütüncülüK (11.1-24) “tütüncülük”

“geçimsizliğimi”

4.1.2.1.2 İsimden İsim Yapan Alınma Ekler

arabiyat (7.1-4) “Arabiyât”

sanāTkār (5.1-229) “sanatkâr”

bayraKdārîñ (10.1-75) “bayraktar”

sezâj̄ (9.2-1) “Sezâi”

nakliyeT (10.1-244) “nakliyât”

zarûrî (11.2-105) “zarurî”

4.1.2.2 Addan Fiil Yapanlar

+IA-

Türkçede en işlek isimden fiil yapma ekidir. GA’da da bu ek en işlek isimden fiil yapma ekidir.

ballālā (19.1-79) “ballarlar”

hatırlıyamadım (12.2-38)

be³ledim (12.2-62) “bekledim”

“hatırlayamadım”

be³lemesinden (17.1-206)

hazırladıK (14.2-125) “hazırladık”

“beklemesinden”

hesāPlanyō (13.1-7) “hesaplanıyor”

çovallanceK (14.1-83) “çuvallanacak”

ihTiyarladıK (7.2-17) “ihtiyarladık”

duzlālā (19.1-79) “tuzlarlar”

izinleme (5.1-162) “izinleme”

düzenlenir (10.1-171) “düzenlenir”

kırKlādıK (1.1-102) “kırklardık”

ezberlēdim (12.2-31) “ezberledim”

kışlıyō (9.2-18) “kışlıyor”

gözlüyō (7.2-108) “gözlüyor”

közlenir (27.2-159) “közlenir”

gecelē (3.1-83) “geceler”

nışanlandıK (8.2-205) “nişanlamdık”

rahatladı (7.2-22) “rahatladı”

sıraladıK (7.1-57) “sıraladık”

sovu³lamadan (15.1-242)

“soğuklamadan”

sulaceKmiş (14.2-41) “sulayacakmış”

sulama (10.1-223) “sulama”

süslemişdir (10.1-76) “süslemiştir”

tamamlanırdı (10.1-80) “tamalanırdı”

yazlıyō (9.2-19) “yazlıyor”

yelliyōZ (14.1-94) “yelliyoruz”

yo³lēñ (27.1-159) “yoklayın”

yollamacen (13.1-5)

“yollamayacağım”

yü³ledilē (11.1-102) “yükelediler”

+lAn-

Ek isimden fiil yapan +la- ekinin –n- (edilgenlik/dönüşülük) birleşmesinden oluştuğu açıktır. Ancak bazı isim tabanlarında +la ve –n- eki kaynaşmıştır.

dillendir (14.1-130) “dillendir”

evlendiK (28.1-19) “evlendik”

evlendim (3.2-34) “evlendim”

güvē^ylenme (14.2-146) “güveylenme”

hasdalandı (1.2-15) “hastalandı”

hoşlanmazdım (7.1-208) “hoşlanmazdım”

ödüllendirilēdi (10.1-80) “ödüllendirirlerdi”

şüPhelenmemiş (1.2-9) “şüphelenmemiş”

yaşlandıK (3.1-23) “yaşlandık”

+lAş-

Ek isimden fiil yapan +la- eki ile fiilden fiil yapan –ş- ekinin birleşmesiyle oluşmuştur.

başgalaşTı (8.1-176) “başkalaştı”

birleşİP (13.1-89) “birleşip”

birleşTilē (16.1-51) “birleştiler”

düşleşdiK (6.1-126) “düşleştik”

fazlalaşdı (6.1-133) “fazlalaştı”

fazlaláşdım (16.2-14) “fazlalaştım”

gölaylaşdırması (4.1-72) “kolaylaştırması”

güzelleşTi (7.2-43) “güzelleşti”

olgunlaşmamışınız (27.2-61) “olgunlaşmamışınızdır”

rahatsızleşTi (5.1-123) “rahatsızlaştı”

ëyleşTim (18.1-4) “iyileştim”

yerleşTiren (7.2-133) “yerleştiren”

+A-

beñziyō (12.1-130) “benziyor”

döşedilē (5.1-72) “döşediler”

dünüyesice (18.2-74) “tüneyesice”

oynalā (3.1-87) “oy(u)narlar”

yaşadıK (7.2-4) “yaşadık”

yavlakana (23.2-40) “yağlarken”

+sa-

susadı (14.2-41) “susadı”

boğasamak (mdü. Tecrübi olarak kullanıma rastlanmaktadır.) “boğasamak”

+(A)l-

azaldı (5.1-66) “azaldı”

düzellevēcem (4.1-78) “düzelteceğim”

boşaldı (7.2-148) “başaldı”

zoraldı (7.1-160) “zoraldı”

diñelyōn (13.1-18) “dineliyorum”

+Ar-

barkarceñ (15.1-16) “barkaracaksın”²⁸

everdiK (7.2-151) “everdik”

suvarı (15.1-394) “sub+ar-ı” “sular”

+dA-

Genellikle yansıma adları bu isimle ilgili bir fiile dönüştüren bir ektir.

dıñğırdarım (12.2-28) “tıngırdarım”

homurdandı (16.2-21) “homurdandı”

Yansıma isimlerden başka GA’da alda(t)- fiilinde kullanılmıştır:

aldanen (4.2-39) “aldanayım”

+An-

boşanma (15.1-194) “boşanma”

+Aş-

yanaşmıyōz (1.1-27) “yanaşmıyoruz”

1.2.3. Fiilden Ad Yapan Ekler

Fiil Hareketinin Adı Olanlar

-Iş+

geliş (2.2-35) “geliş”

girişTe (17.1-207) “girişte”

gidişin (3.1-129) “gidişin”

görünüşü (5.1-74) “görünüşü”

girişdemiş (14.1-137) “girişdeymiş”

oluş (15.1-16) “oluş”

satışını (27.2-247) “satışını”

-mA+

burda cırıT a³mada birinci gēdim(7.2-48) “burada cirit atmada birinci geldim.”

be³lemesinden (17.1-206)

örme (3.2-81) “örme”

“beklemesinden”

pusaT kesme (4.1-26) “pusat kesme”

boşanma (15.1-194) “boşanma”

sovu³lamadan (15.1-242)

böyüme (28.1-2) “büyüme”

“soğuklamadan”

çapalaması (13.2-121) “çapalaması”

sulama (10.1-223) “sulama”

dōrama (4.1-29) “doğrama”

üreme (9.1-57) “üreme”

ğıza³ma (8.1-94) “kızartma”

yerişmemiZ (16.1-103) “erişmemiz”

ğuru³ması (3.2-78) “kurutması”

yoğur³laması (7.2-154)

gelin alma (7.2-52) “gelin alma”

“yoğurtlaması”

gezmesi (3.1-100) “gezmesi”

yāmırlama (10.1-223) “yağmurlama”

-mAk+

aş āmaK (3.1-89) “aş almak”

gülmeKTen(16.1-26) “gülmekten”

bişirmeK (11.2-128) “pişirmek”

gütmeK (10.1-8) “gütmek”

çaldırmaK(7.1-36) “çaldırmak”

ilmeK (4.1-69) “ilmek”

çāPmaKdan (15.1-446) “çarpılmaktan”

okuma³lānı (3.1-57) “okumalarını”

evlenmeK (4.1-11) “evlenmek”

tu³meK (5.1-83) “tutmak”

geymeK (16.1-109) “giymek”

yimeK (7.1-96) “yemek”

ğorunmaK(11.2-19) “korunmak”

-makcı

gelin āmeKCi (1.1-64) “gelin alıcı”

gelin āmaKcılā (3.2-8) “gelin alıcılar”

Füildeki Hareketin Derecesini İfade Eden, Bu Hareketle İlgili Bir Vasıf

Kazanmayı Belirtenler:

-gIn+

ğırğınl³lāmı (16.1-173)

alışğınız (27.2-37) “alışkınız”

düzgün (6.1-52) “düzgün”

kesKin (6.1-52) “keskin”

köv çoKkesgindir (23.2-111) “köy çok keskindir”²⁹

yañğın (7.2-174) “yangın”

yeTgin (15.1-1) “yetkin”

-İcI+

görücü usûlûdû (12.2-69) “görücü usûlüydü”

varıcı (13.1-141) “varıcı”

yazıcısı (7.1-7) “yazıcısı”

Fiildeki Hareketin Tamamlanması ve Yeni Bir Dönüşümü Anlatanlar: -Im+**-m+**

baKıma (17.1-46) “bakıma”

boğuma (3.1-125) “boğuma”

doğumlu (1.2-2) “doğumlu”

dönüm (5.1-87) “dönüm”

durumu (5.1-204) “durumu”

geçim (5.1-176) “geçim”

geçimsizliK (28.1-23) “geçimsizlik”

kesim (22.1-8) “kesim”

kırım (23.2-6) “kırım”

konumuna (27.2-28) “konumuna”

sayımları (7.2-36) “sayım”

sürüm (9.1-103) “sürüm”

verimlidi (9.1-93) “verimlidi”

-em

döneme (20.1-23) “döneme”

-I+,U

ayrı (3.1-122) “ayrı”

besiciliK (11.2-53) “besicilik”

çarpi (10.1-32) “çarpi”

dakı (11.2-127) “takı”

kōku (3.1-145) “korku”

ölülēmizi (17.1-194) “ölülerimizi”

örtü (7.1-40) “örtü”

sepi (11.2-133) “sepi”

sürü (9.1-72) “sürü”

taşı (6.1-81) “taşı/taşımaya”

tikili (16.1-157) “dikili”

yarıya (5.1-235) “yarıya”

-Ir+, -Ar+, -r+

keseri (27.2-137) “keseri”

yatır (13.1-165) “yatır”

yatırın (8.1-221) “yatırın”

-ge+

süpürgele (1.1-109) “süpürgeyle”

-(u)m+

doğumlu (1.2-2) “doğumlu”

öretimi (7.2-151) “öğretim”

ölümlēne (7.1-224) “ölümlerine”

üretim (7.2-6) “üretim”

Fiil Hareketine Bağlı Durum Adı; Nesne, Alet, Edevat Adı Yapanlar**-ık+,Uk**

açıK (4.1-21) “açık”

açıK (5.1-240) “açık”

bılaşılari (8.1-95) “bulaşıkları”

bölüKTe (7.1-93) “bölükte”

böyüK (4.1-52) “büyük”
çarpıK (19.1-58) “çarpık”
deliK (27.2-164) “delik”
deliK deliK (14.1-27) “delik delik”
eziK (16.1-77) “ezik”
ğarışıK (2.1-92) “karışık”
ğırıK (15.1-42) “kırık”
ğırıK (8.1-150) “kırık”

-Ak+

bıçaK (10.1-176) “bıçak”
bıçaK (5.2-55) “bıçak”
çözeK (6.1-70) “çözek”
daraK (4.1-39) “tarak”
duraK (8.1-1) “durak”
ğıvra³ mış (28.1-47) “kıvrakmış”
kezeK (22.1-30) “kezek/gezek”³⁰

-k+

döşeK (10.1-84) “döşek”
eleKTen (14.1-166) “elekten”
küreK (9.2-49) “kürek”

-GI+

algıları (7.2-36) “algıları”
atgılıK (8.2-121) “atkılık”
aTğıya (10.1-63) “atkıya”
başgıla (10.1-216) “baskıyla”
burgulan (7.1-37) “burguyla”
büzgülü (11.1-93) “büzgülü”
cızgılan (10.1-13) “çizgiyle”
çalgıcılara (14.2-175) “çalgıcılara”
çeki (10.1-55) “çekilerimiz”
çekilēmiz (10.1-55) “çekilerimiz”

-gıç+

başlañgıC (10.1-76) (14.2-70) “başlangıç”

-gAç+

oyuK (10.1-52) “oyuk”
süsleniK (10.1-86) “süslenik”
uyuşuK (8.1-15) “uyuşuk”
yanıK bezdirme (15.1-91) “yanık
bezdirme”
yapışıK (10.1-2) “yapışık”
yıkıK (13.1-135) “yıkık”
yiniK (4.2-56) “yenik”

oturaKdı (10.1-5) “oturaktı”
uçaklālan (3.1-144) “uçaklarla”
uçakları (7.2-68) “uçakları”
yataK (3.1-83) “yatak”
yataKdan (8.2-17) “yataktan”
yumaK (6.1-21) “yumak”

sovuK (11.1-67) “soğuk”
yuvarlaKTı (8.1-134) “yuvarlaktı”

çözügölünle (8.2-18) “çözgölüğüyle”
etgili (5.1-6) “etkili”
içki (3.1-87) “içki”
saygı (7.2-182) “saygı”
sevgi (7.2-182) “sevgi”
sürgü (5.1-218) “sürgü”
uykum (17.1224) “uykum”
vergileri (7.2-36) “vergileri”
vēgimi (5.1-5) “vergimi”

sallangeşlere (13.2-76) “sallangaç”

süzgeşle (23.2-105) “süzgeçle”

-It+

kısıtlıydı (11.2-10) “kısıtlıydı”

-cım+

sıkılcım (27.1-137) “sıkılma”

-maz+

yaramazlık (27.2-223) “yaramazlık”

-eke+

süreke (24.2-49) “süreke”

-mİr+/-mUr+

kömür (9.1-99) “kömür

yāmırlama (10.1-223) “yağmurlama”

Fiildeki Hareketin Tamamlanması ve Yeni Bir Dönüşümü Anlatanlar

-n+

Korkmaz –n+ ekinin eskiden beri kullanılagelen işlek bir olduğunu, ek ünlü ile biten fiil köklerine araya bir bağlantı ünlüsü almadan doğrudan doğruya eklendiğini söylemiştir (Korkmaz,2009:101).

Ergin bu ek ile ilgili işleklilik sahası çok olmamakla beraber bir hayli örneğinin olduğunu ve işlekliliğini sürdürdüğünü söylemiştir (Ergin,2004:189).

düvün (1.1-15) “dügün”

tütün (3.2-58) “tütün”

ekinim (5.1-186) “ekinim”

tütüne (3.1-42) “tütüne”

gelin (3.1-30) “gelin”

yığın (4.1-94) “yığın”

-ntİ -IntU

eylenti (12.2-74) “eğlenti”

yaşantı (22.1-10) “yaşantı”

okuntu (5.1-165) “okuntu”

yaşantımız (6.1-45) “yaşantımız”

sıkıntısı (5.2-43) “sıkıntısı”

yıkıntı (18.2-41) “yıkıntı”

üzüntü (17.2-8) “üzüntü”

-AnAk+

geleneKTen (5.1-173) “gelenekten”

görenemiz (11.1-2) “göreneğimiz”

göreneKTen (5.1-173) “görenekten”

-mAn+

öre²menn²mi (10.1-204)

eyi²men (14.1-5) “eğitmen”

“öğretmenliğini”

-ç+

gazancınıñ (27.2-269) “kazancının”

inancımıZ (4.1-130) “inanç”

özencim (14.2-123) “özencim”

-ce+

düşüncelere (27.2-105) “düşüncelere”

eğlencelē (3.2-28) “eğlenceler”

-Az+

boğaz

-gen+

gidişgeni (5.1-129) “gidişken”³¹

-baş+,-baş+

dolanbaşı (6.1-36) “dolanbaçlı”

4.1.2.3 Fiilden Fiil Yapanlar

Türkçede fiilden fiil yapma ekleri sınırlıdır. Ergin de bu eklerin sayılarının az fakat işleklik derecelerinin çekim eklerine yakın genişlikte olduğunu ve hiçbir fiil kök ve gövdesini işleklik sahası dışında bırakmayacak kadar kapsamlı olduğunu söylemiştir (Ergin,2004:200). İlker MA’da Türkçenin ilk metinlerinde yer alan *don - ,yan-, sun-,bil-, ol, kal-* gibi fiil köklerinde –n- ve –l- eklerinin doğal bir dönüşlülük içerdiğini ve bu fiillerdeki –n- ve –l- ses birimlerinin başka fiil köklerine eklenerek o köklerde dönüşlülüğü ifade etmesine sebep olduğu savın ortaya atmıştır (İlker, 2017:389).

Fiilden fiil yapma ekleri bahsinde –l-, -n-, -ş-, -t-, -Dır- -Ir-, -Ur- ekleri alınmış, fiillerde olumsuzluk yapan –mA- eki ise fiillerde zaman konusunda fiillerin olumsuz biçimleri anlatılırken örneklendiği için burada alınmamıştır.

4.1.2.3.1 Edilginlik Ekleri

Başka Türkçe gramer kitaplarında “*edilgenlik*” kavramıyla da karşılanan bu eke MA’da İlker “*edilgin*” demiştir. Biz de İlker’e uyarak “edilgin” kavramını uygun bulduk. İlker’e göre bu ekler özne/nesne-yüklem ilişkisini örten/kapatıcı eklerdir (İlker, 2017 :389).

-l-

açıldı (3.1-32) “açıldı”

dakılırdı (3.1-69) “takılırdı”

bakılacak (4.1-11) “bakılacak”

dizilir (10.1-75) “dizilir”

bakılmıyodu (6.1-26) “bakılmıyordu”

dökülürdü (10.1-123) “dökülürdü”

büçülür (10.1-72) “biçilir”

evlenilyodu (4.1-19) “evleniliyordu”

eyitilmiş (5.1-211) “eğitilmiş”
geyildi (10.1-98) “giyildi”
gidilceK (4.1-26) “gidilecek”
gidilirdi (11.2-129) “gidilirdi”
gidilmiyödu (28.1-3) “gidilmiyordu”
gidilyödu (17.1-143) “gidiliyordu”
görölmüş (5.1-204) “görölmüş”
ğurudulur (7.1-41) “gurutulur”
ğurulmuş (3.2-9) “kurulmuş”
püçülürdü (8.1-98) “biçilirdi”
satıldı (15.1-411) “satıldı”
savrılceK (14.1-82) “savrulacak”
savrılceK (5.1-195) “savrulacak”
savrılırdı (19.1-11) “savrulurdu”
serilceKdir (10.1-74) “serilecektir”

-n-

belirlenceK (7.2-187) “belirlenecek”
bürünmüş (14.2-42) “bürünmüş”
daşınırdı (11.2-135) “taşınırdı”
dokunurdun (6.1-83) “dokunurdu”
dolanbaşı (6.1-36) “dolanbaşı”
elenceK (14.1-82) “elenecek”
gelinirdi (4.1-28) “gelinirdi”
gonmuş (8.1-28) “konmuş”

4.1.2.3.2 Dönüşlülük Ekleri

İlker’e göre dönüşlülük ekleri özne/yüklem ilişkisinde etkilenmeyi özneye yönelten/döndüren ve yeni bir olmayı ifade eden eklerdir (İlker, 2017:290).

-l-

ayrıldıK (8.2-48) “ayrıldık”
çağırılırdın (3.1-72) “çağırılırdı”
ğatıldım (9.1-102) “katıldım”
girilirdi (3.1-70) “girilirdi”

-n-

serilir (3.1-86) “serilir”
serilirdi (11.2-133) “serilirdi”
silkilyö (17.1-116) “silkiliyor”
soyuldu (16.2-90) “soyuldu”
sürölceK (14.1-81) “sürülecek”
sürölmeceK (3.1-9) “sürülmeyecek”
tikiliK (2.2-69) “dikili”
tikilirdi (16.1-157) “dikilirdi”
verildi (2.2-10) “verildi”
verildi (8.1-73) “verildi”
yapılceK (4.1-26) “yapılacak”
yaPılır (7.2-154) “yapılır”
yarıldı (14.1-159) “yarıldı”
yıkıldı (9.1-69) “yıkıldı”
yorulyöñ (3.1-128) “yoruluyorsun”

hesāPlanyö (13.1-7) “hesaplamıyor”
ilinirdi (4.1-74) “ilinirdi”
nışan dakıldı (15.1-106) “takıldı”
nışanlandıK (8.2-205) “nişanlamdık”
ödenceK (15.1-104) “ödenecek”
sarınılan (3.2-80) “sarınılan”
to³lanyödu (8.1-79) “toplanıyordu”

kalkilyö (8.1-226) “kalkılıyor”
üzüldüm (4.2-11) “üzüldüm”
üzülyön (14.2-7) “üzülüyorum”

bürünüyöz (13.2-145) “bürünüyoruz”
evlenmiş (3.1-5) “evlenmiş”
eylenirdi (16.1-186) “eğlenirdi”
geyinirdiK (8.2-11) “giyinirdik”
görunmaK (11.2-19) “korunmak”

kuşanırdıK (8.2-12) “kuşanırdık”
nişannandım (2.2-44) “nişanlandım”
sevindirdim (16.1-26) “sevindirdim”
sevinirmiş (14.1-127) “sevinirmiş”
to³lanyölā (16.2-90) “toplanıyorlar”

4.1.2.3.3 İşteşlik Eki

-ş-

görüſemezdiK (4.1-23) “görüſemezdik”
toPlaſyölādı (2.2-108) “toplaſıyorlardı”
yumuſurlādı (1.1-71) “yumuſurlardı”

Ŗu örneklere -ş- eki işteşlik anlamında değil oluŖ bildirme anlamında kullanılmıŖtır:

akıſyö (14.2-41) “akıſıyor”

dolaſyö (3.1-85) “dolaſıyor”

çekiſirdi (2.2-75) “çekiſirdi”³²

4.1.2.3.4 Ettirgenlik Ekleri

-t-

bayılTce³lē (14.2-19) “bayıltacaklar”
boyaTTıK (16.1-126) “boyattık”
böyü³müſlē (3.2-82) “büyütmüſler”
böyüTTü (13.1-6) “büyüttü”
çıkāTdıram (6.1-93) “çıkartalım”
darılTTıñ (17.1-43) “dartıltın”
dokuTyö (13.2-132) “dokuduyor”
getirTTim (12.2-44) “getirttim”
ğuruduruZ (3.2-72) “kuruturuz”

ğuruTyöZ (14.1-94) “kurutuyoruz”
kapaTTım (16.2-21) “kapattım”
oku³madılā (8.2-8) “okutmadılar”
oku³maz (4.1-5) “okutmaz”
otlaTmā (9.2-19) “otlatmaya”
uyuTmuyö (16.2-25) “uyutmuyor”
üretim (7.2-6) “üretim”
üreTTi (16.1-50) “üretti”
yüKselTTi (9.2-62) “yükseletti”

-Dİr, -DUr

alıŖdırdı (2.2-6) “alıŖtırdı”
bastırız (9.2-51) “bastırırız”
bindirdiK (10.1-100) “bindirdik”
bindirīdiK (8.2-13) “bindirdik”
biriKdirmecen (15.1-4)
“biriktirmeyeceksin”
bulaŖTırdıK (13.2-23) “buŖatırdık”
çaldırmaK (7.1-36) “çaldırmak”

çeKTirdilē (7.2-55) “çektirdiler”
çıkāTTırdıK/7.1-45) “çıkarttırdık”
dağıdırdıK (12.2-15) “dağıtırdık”
deñiŖdirdiñ (16.2-91) “deęiŖtirdin”
deñiŖdirmiş (14.2-71) “deęiŖtirmiş”
dillendir (14.1-130) “dillendir”
dolaŖTırdiK (5.1-18) “dolaŖtırdık”
doldurdu (16.1-50) “doldurdu”

doldurmuşun (16.2-37)
“doldurmuşum”
döndürceK (9.2-58) “döndürecek”
döndüryōZ (10.1-60) “döndürüyoruz”
durdurdu (16.2-113) “durdurdu”
durdurmamışlā (15.1-145)
“durdurmamışlar”
evlendirdi (12.1-12) “evlendirdi”
ğaldıryōn (14.1-43) “kaldırıyorum”
ğaynadırdıK (27.1-49) “kaynatırdık”
ğazandıryōdu (13.1-36)
“kazandıryordu”
ğazdıryōZ (9.1-10) “kazdırıyoruz”
gezdircez (7.1-47) “gizdireceğiz”
gëydirdim (6.1-25) “giydirdim”
gëydirsek (8.1-117) “giydirsek”
güldürdü (7.1-186) “güldürdü”
güTdürdülē (6..1-4) “güttürdüler”
hāmanı ğaldırdı (16.1-89/90) “harmanı kaldırdı”

-Ir,-Ur

ğaçıryō (6.1-40) “kaçırıyor”
pıtırdım (7.1-2) “bitirdim”
pişirdiK (8.1-93) “pişirdik”

-Ar

çıkardıladı (2.2-104) “çıkarırlardı”
çıkāmā (10.1-124) “çıkarmaya”

üzüm kōpāmış (27.2-10) “üzüm koparmış”

kesdirceñ (4.1-29) “kestireceksin”
kesdıryō (6.1-55) “kestiriyor”
kibarlaşTırdılā (12.2-37)
“kibarlaştırdılar”
koşTurdu (8.1-14) “koşturdu”
otutturdu (2.2-80) “oturttu”
öldürdüm (7.2-216) “öldürdüm”
sevindirdim (16.1-26) “sevindirdim”
sildirdilē (8.1-7) “sildirdiler”
sildirmiş (6.1-82) “sildirmiş”
ëndirdilē (8.1-65) “indirdiler”
terkeTTirdi (4.2-12) “terk ettirdi”
unuTTurdu (16.2-88) “unutturdu”
üvüdürdüK (8.1-136) “öğüdürdük”
vurdurduK (6.1-30) “vurdurduk”
yaPTırmadıla (7.1-179)
“yaptırmadılar”
yazdırmış (9.1-3) “yazdırmış”
yerleşTiren (7.2-133) “yerleştiren”
yetişTiryōZ (8.1-56) “yetiştiriyoruz”

keçiryōZ (10.1-63) “geçiriyoruz”
geCirdiK (11.2-72) “geçiriyoruz”

Geleneksel Türkçe gramer kitaplarından farklı olarak İlker MA’da fiilden fiil yapma eklerine işlevsel bir tasnif yapmış, aşağıdaki ekleri de “Fiil Kök ve Gövdesinin Anlamında Derinleşme/Pekişme Belirtenler” başlığı altında almıştır. GA’da biz de aynı ekleri tespit ettiğimiz için burada örnekleriyle zikretmeyi uygun bulduk.

-Uk-

yōru³du(5.1-238) “yoruldu”

-AIA-

saralandıK(27.2-45) “saralandık”

ovaladı (15.1-138) “ovaladı”

ğovalamış (16.1-172) “kovalamış”

4.1.2.3.5 Fiillerde Üst Üste Yapım Ekleri

GA’da fiilden fiil yapma ekleri üst üste gelebilmekte ve üstüne geldiği fiil kök ya da gövdesinde yeni işlevler oluşturabilmektedir.

dokuTduyō (23.2-68) “dokutuyoruz”

oturTdurulur (10.1-171) “oturtulur”

geyinilirdi (16.1-112) “giyinilirdi”

tuTdurulur (10.1-51) “tutturulur”

kuşanılırdı (16.1-112) “kuşanılırdı”

4.1.3 Fiilimsiler

4.1.3.1 Zarf Fiil Ekleri

4.1.3.1.1 Asıl Zarf Fiil Ekleri

4.1.3.1.1.1 -Ip, -Up

birleşip (13.1-89) “birleşip”

ëniP (4.1-125) “inip”

yazıP gelsedim (12.2-39) “yazıp gelseydin”

çekip (5.1-85) “çekip”

geçiniP (5.1-104) “geçinip”

dokyuP (11.2-86) “dokuyup”

arēP (5.1-137) “arayıp”

ğoyuP ğaçırıP (11.1-112) “koyup kaçırıp”

geçiriP (6.1-227) “geçirip”

deliP (7.1-38) “delip”

götürüP (11.1-74) “götürüp”

yapıP (7.1-183) “yapıp”

dokuyuP (8.2-27) “dokuyup”

biniP (8.1-89) “binip”

alıP gelyō (3.1-9) “alıp geliyor”

varıP (8.1-182) “varıp”

gezdiriP (4.1-45) “gezdirip”

bitiriP geldim (9.2-10) “bitirip geldim”

dolaşıP (11.2-138) “dolaşıp”

ğaçıP gelyō (14.1-26) “kaçıp geliyor”

çalıP sōlecen (14.1-36) “çalıp söyleyeceğim”

īsanlā to³lanıP yiyōdun. (14.1-91) “insanlar toplanıp yiyordu”

dolaşTırıP gelyōlā (17.1-36) “dolaştırıp geliyorlar”

ürēP gidyō (17.159/60) “üreyip gidiyor”

böyīP gidyō (17.1-60) “üreyip gidiyor”

4.1.3.1.1.2 -A

baka baka (11.1-34) “baka baka”

çeke çeke (14.1-81) “çeke çeke”

döke döke koşaf gezēdin (16.1-169/170) “döke döke hoşaf gezerdi”

döndüre döndüre (9.2-59) “döndüre döndüre”

gezdire gezdire (10.1-87) “gezdire gezdire”

istemiye istemiye (3.2-25) “istemeye istemeye”

sürtüne sürtüne a³hyōn (14.2-135) “sürtüne sürtüne ayıklıyorum”

4.1.3.1.1.3 -ā /-ē

çabalē (3.1-22) “çabalıya çabalıya”

sarā gelirdi (8.2-108/109) “sarıp gelirdi”

görē görē halıyı sattıK (16.1-131) “göre göre halıyı sattık”

4.1.3.1.1.4 -All

Geldiği fiile “itibaren” anlamı katan bir zarf-fiil ekidir.

bırağalı (11.1-26) “bırakalı”

geleli (3.2-74) “geleli”

kövden çıkalı (17.2-4) “köyden çıkalı”

öleli (2.2-32) (12.1-17) “öleli”

yazılalı (13.1-146) “yazılalı”

yazılalı (3.1-115) “yazılalı”

amca öleli yirmi altı sene oldu (19.2-5) “amcan öleli yirmi altı sene oldu”

4.1.3.1.1.5 -IncA,Unca

başlayınca (10.1-212) “başlayınca”

bitünce (10.1-164) “bitince”

böyüdünce (14.2-107) “büyütünce”

çıkınca (16.1-77) “çıkınca”

çıkincā (1.1-93) “çıkınca”

deyince (12.2-4) “deyince”

ğonunca (11.1-54) “konunca”

gelmence (12.1-83) “gelmeyince”

geyince (1.2-8) “giyince”

girmeñce (17.1-44) “girmeyince

kaldırmence (3.1-34) “kaldırmayınca”

sölence ayrıl (12.2-63) “söyleyince
ayrıl”

yağınca (7.2-14) “yağınca”

yerleşince (11.2-15) “yerleşince”

”

kaynayınca zerdâlileri sepeti görsün (19.1-103) “ kaynayınca zerdâlileri sepete koyarsın”

4.1.3.1.1.6 -ArAk

anlaşaraK (10.1-201) “anlaşarak”

bakareK (15.1-62) “bakarak”

gezdirereK (10.1-88) “gezdirerek”

ıslayaraK (4.1-94) “ıslayarak”

inanereK (5.1-55) “inanarak”

isteyereK (5.1-221) “isteyerek”

olaraK (7.1-124) “olarak”

olareK (5.1-187) “olarak”

söylüyereK (10.1-88) “söyleyerek”

to³lanaraK (4.1-92) “toplanarak”

uçareK (3.1-36) “uçarak”

4.1.3.1.1.7 -ken/-kene, -kan/-kana/-kanadan

GA’da –ken zarf-fiil eki ÖD’den farklı olarak kalınlık-incelik uyumuna girmiştir. –kAn zarf fiil ekini bazı kaynak kişiler ek sonunda bir ünlü türemesiyle –kana/kene şeklinde kullanmışlardır.

bilereK (5.1-238) “bilerek”

çıkākan (15.1-155) “çıkarken”

çıkākana (3.1-135) “çıkarken”

derkene (14.1-50) “derken”

derkene (8.1-4) “darken”

dikēken (17.1-78) “dikerken”

dokurkana (4.1-72) “dokurken”

durūkana (8.2-76) “dururken”

edēkene (4.1-77) “ederken”

gelirken (7.1-119) “gelirken”

gelirken (7.1-180) “gelirken”

gelirkene (11.1-107) “gelirken”

gidēkene (2.2-19) “giderken”

gidyōkanadan (19.1-5) “gidiyorken”

gēr gelirken çīnemeceK (20.1-49)

“geri gelirken çīğnemeyecek”

hayvan güdēkene (16.1-46) “hayvan

güderken”

sıkākana (4.1-76) “sıkarken”

ūraşırkana (13.1-12) “uğraşırken”

yağākan (8.1-233) “yağarken”

yavlakana (23.2-40) “yağlarken”

yıkākana (27.1-212) “yıkarken”

4.1.3.1.1.8 -kA

Bu zarf-fiil eki –kAn eki ile aynı işlevdedir. Ek sonundaki /n/ ünsüzünün eksildiği düşünülebilir.

yapāka (8.1-23) “yaparken”

gidēke (8.2-90) “giderken”

gelirkē (8.2-107) “gelirken”

bakākā (27.1-204) “bakarken”

4.1.3.1.1.9 -mAdan

–mAdan zarf-fiil eki işlev bakımından –mca zarf-fiil ekinin olumsuzu durumundadır.

deymeden (5.1-7) “değmeden”	gi ³ meden (15.1-41) “gitmeden”
geli ³ n ³ madan (15.1-64) “gelin olmadan”	girmeden (8.1-118) “girmeden” ōmadan (1.1-11) “olmadan”
geşmeden (12.2-50) “geçmeden”	vēmeden (7.1-156) “vermeden”
asgere gi ³ meden araba aldıK (15.1-236) “asgere gitmeden araba aldık”	
ğayna ³ madan ğaTyōZ (17.1-174) “kaynatmadan katıyoruz”	
ğullanmadan olma ³ ceK. (17.2-90) “kullanmadan olmayacak”	
asgere ki ³ meden evlendiK (18.2-6) “asgere gitmeden evlendik”	
durmadan ıslıKçalyō (27.2-3/4) “durmadan ısıklık çalıyor”	

Ek sonunda +A ünlü türemeli şekilleri de GA’da yaygın biçimde kullanılır:

ğırmadana (15.1-417) “kırmadana”
doğmadana (6.1-179) “doğmadan”
siz gēmedene (16.1-4) “siz gelmeden”
ya ³ madana (13.2-123) “yatmadan”

4.1.3.1.1.10-i,-ü

döndürü gelir (7.2-218) “döndürüp gelir”
dure ³ li dure ³ li (6.1-96) “duraklıya duraklıya”
sevi sevi böyü ³ mediK (17.1-282) “seve seve büyütmedik”
seyman seki seki (17.1-238) “seke seke”

4.1.3.1.1.11-dinen

everdinen unnā da ōmaZ (15.1-28/29) “evirince onlar da olmaz”
tartışdinēn (16.1-186) “tartışınca”

4.1.3.1.1.12-dinek,

babaları öldüneK (15.1-4) “babaları ölünce”	gi ³ medineK (8.2-6) “gitmeyince” gēdineK (8.2-13) “gelince”
bakmadineK (8.1-77) “bakmayınca”	sardeneK (10.1-42) “sarınca”
böldineK (8.1-76) “bölünce”	yaKdineK (13.2-165) “yakınca”
geldineK (8.2-6) “gelince”	yimedineK (13.2-30) “yemeyince”
gelvedineK (20.1-13) “geliverince”	yimedineK sōru (13.2-30)
giddineK (12.2-146) “gidince”	“bakmadıktan sonra”

4.1.3.1.2 Birleşik Zarf Fiiller

4.1.3.1.2.1 -ArAk+Tan

güvenerekTen (7.2-142) “güvenrek” olereKTen (5.1-166) “olarak”

4.1.3.1.2.2 -dık+iyelikeki+da <dığında/dığında

anlattında (3.1-4) “anlattığında”

ben evlendimde (16.1-62) “ben evlendiğimde”

kittimizde (10.1-15) “gittiğimizde”

öldēnde (12.1-6) “öldüğünde”

yakalandında (2.1-124) “yakalandığında”

4.1.3.1.2.3 -dlkcA,-clkcA

a³lımıza gēdiKce ödecez (12.1-73) “aklımıza geldikçe öceyeceğiz”

daşcıKca (19.1-90) “taşdıkça”

dediKce (11.1-103) “dedikçe”

dokucuKca (10.1-53) “dokudukça”

dēsi veremececiKce dövyō (27.2-18) “dersi veremedikçe dövüyor”

göcüKce (16.1-51) “gördükçe”

savırcıKca (19.1-12) “savurdukça”

sıkılcıKca (14.1-131) “sıkıldıkça”

veremeciKce (27.2-52) “veremedikçe”

yaşlancıKca (13.2-66) “yaşlandıkça”

4.1.3.1.2.4 -IncA zarf-fiili + a kadar

Bu zarf-fiil genellikle, geldiği fiilde geçmişten fiilin söylendiği ana kadar bir zaman sınırlaması yapar.

asgerden gelince ğadā ayrı durduK (1.2-12/13) “askerden gelinceye kadar ayrı durduk.”

dağda gece gündüz ğar yağınca ğadā hayvanın başında urlāda yaTTıK (7.2-14/15)

“gece gündüz kar yağıncaya kadar hayvanın başında oralarda yattık.”

köpeK köpegi aldatınca ğadā bi fırın e³meK atā dedi. (1.1-12) “köpek, köpeği aldatıncaya kadar bir fırın ekmek atar dedi.

namazdan çıkınca ğadā birisinin tirsēnde be³lēdiK (1.1-19) “namazdan çıkıncaya kadar birisinin dirseğinde bekledik”

Şu örnekte ...Ar....mAz. işlevinde, fiil gerçekleşir gerçekleşmez anlamında kullanılmıştır:

bi de benzinlige atınca ğadā benzinliK uşmuş. (1.1-9/10) “bir de benzinliğe atınca benzinlik uçmuş.”

4.1.3.1.2.5 -AsI, AsI+(y)a, -AsI+ (y)a kadar

ben asger bitesiyē be³lememem dedim. (12.1-85/86) “ben askerlik bitinceye (kadar) beklemem dedim.”

dünü gelesiye halı dokuduK. (21.1-42) “düne gelinceye (kadar) halı dokuduk.”

düvüne gelesiye ğadā heP eşe³lere aTlara sarālādın. (20.1-59) “dügüne gelesiye kadar hep eşeklere, atlara sararlardı.”

soñ ğız gidesiyē ğadā halı dokudum. (21.1-42) “sonuncu kız gidinceye kadar halı dokudum.

şindi su gelince ğadā işlē bi ğaT deñişTi. (5.1-79/80) “şimdi su gelmesiyle işler bir kat değışti.”

ünümüz çıkasıya āliya āliya annemēñ yanına tālāñ otāsına ğēdiK. (13.1-206/207)

“sesimiz çıkıncaya (kadar) ağlaya ağlaya annemlerin yanına, tarlanın ortasına geldik”

Şu örnekte geldiğı fiile +den itibaren anlamı katmıştır:

4.1.3.1.2.6 -dık+iyelik+zaman

aşdım zamanda (4.2-25-26) “açtığım
zamanda”

indī zaman (3.1-89) “indiğı zaman”

yandī zaman (3.1-4) “yandığı zaman”

4.1.3.1.2.7 -dI+ mI

besmelele yaTdıñ kākıñ mı hiş pi şe ōmaZ. (27.1-226) “besmeleyle yatdın kalktın mı bir şey olmaz derler.”

bu dōT şiniK ğaTTın mı bi ayā deriZ. (5.1-183/184) “bu dört şinik kattın mı bir ayar deriz”

her tarafına süryōZ.sürmedi mi kokā derlē bizde (6.1-41/42) “her tarafına sürüyoruz. sürmedi mi kokar derler.”

iki şiniK ölşdüñ mü bi ayā derlēdi. (27.1-146/147) “iki şinik ölçtün mü bir ayar derlerdi.”

kış gēdi mi halı dokuyōz (13.2-49) “kış geldi mi dokuyoruz”

ōlan çocū kırKōdu mu kırKlanır. (5.2-67/68) “oğlan çocuğu kırk oldu mu kırklanır.”

ışdan misēfir gēdi mi ağırlarız. (8.1-81/82) “dışarıdan misafir geldi mi ağırlarız.”
u tālē sürgülemesseñ nemini gōyverī.ama sürgüyü çeKdiñ mi o nemini gaybeTmez.
(5.1-218/219) “o tarlayı sürgülemezsene nemini koyuverir ama sürgüyü çektin mi o nemini kaybetmez.”

4.1.3.1.2.8 -dIk+dAn sonra

ādıKıTan sonra (15.1-21) “aldıktan sonra”

ādıKıTan sōra (27.2-240) “aldıktan saonra”

çalışdıKıTan sōra (5.1-239) “çalıştıktan sonra”

ğazanmadıKıTan sōra (24.2-40) “kazanmadıktan sonra”

geldiKTen sonu (19.1-4) “geldikten sonra”

geldiKTen sōra (18.2-6) “geldikten sonra”

geşdiKden sōnu (12.2-30) “geçtikten sonra”

gēdiKTen sōra (27.2-20) “geldikten sonra”

okulu bitirdiKTen sōra (27.2-15) “okulu bitirdikten sonra”

ōmadıKdan sōra (15.1-171) “olmadıktan sonra”

pittiKden sona (19.1-18) “bittikten sonra”

pittiKTen sona (7.1-6) “bittikten sonra”

sürdüKden sonu (12.2-17) “sürdükten sonra”

vēdineK sōna (6.1-129) “verdikten sonra”

yapıldıKıTan sō (5.1-218) “yapıldıktan sonra”

yığılmadıKıTan sōra (22.1-123) “yığılmadıktan sonra”

4.1.3.1.2.9 -dinen sonra,dinek sonra

bōyüdenen sōna (8.2-22) “büydükten sonra”

furuldinen sōna (16.2-108) “vurulduktan sonra”

gēdineK sō (10.1-132) “geldikten sonra”

ğılındineK sō (10.1-133) “kılındıktan sonra”

ğız istendinen sōna (16.1-152) “kız istendikten sonra”

olduneK sō (10.1-122) “olduktan sonra”

öldünē sōna (16.1-194) “ölüdükten sonra”

āşam oldineK (13.2-61) “akşam olunca”

yaPdineK sō (10.1-206) “yaptıktan sonra”

yetişdirdineK sō (10.1-214) “yetirdikten sonra”

yıkadinen sōna (8.2-139) “yıkadıktan sonra”

4.1.3.1.2.10-Ar...-mAz

girē girmez (9.2-12) “girer girmez”

4.1.3.1.2.11-dığı sıra

hālē dā burē geldī sıra (23.2-80) “halâ daha buraya geldiğinde”

ōmadī sıra (15.1-366) “olmadığında”

4.1.3.1.2.12-mazdan evelisi/ -mazdan önce

ölmezden bir haFTa on beş gün evelisi (16.2-80/81) “ölmeden bir hafta on beş gün evvel”

ben eme³li olmazdan önce,eme³li olursam ilK paramlan hacca giCCem diyōdum (2.1-36-37) “ben emekli olursam, emekli olmadan önce ilk paramla hacca gideceğim diyordum”

4.1.3.2 Sıfat Fiil Ekleri

Ergin’e göre sıfat-fiiller anlam bakımından isim türünden kelimeler arasına girer. Ancak asıl isimlerden farkı; nesneyi hareketine göre adlandırması, onu asıl varlığı ile, şu veya bu kalıcı varlığı ile değil, hareketi ile ifade etmesidir (Ergin, 2004 : 333).İlker’e göre ise, sıfat-fiiller Türkçenin yapısal yönünün diğer dillerden farkını gösterir. Üstüne gelen ekler sayesinde geçmiş, an ve gelecek anlamını özetleyerek ad üstünde ifade eder (İlker, 2017:406).

4.1.3.2.1 Geniş Zaman Sıfat-Fiilleri

-An+

akan sulā (8.1-156/157) “akan sular”

dakılan (4.1-78) “takılan”

daş to³lanan yēre (20.2-136) “taş toplanan yere”

devām eTTiren (7.1-57/58) “devam ettiren”

diyeni (7.1-33) “diyeni”

doldurmıyan devle³lē (20.2-124) “doldurmayan devletler”

ğaçan ğaçana (6.1-137) “kaçan kaçana”

gidenlē (3.1-91) “gidenler”

huran (7.2-221) “vuran”

içen (3.1-88) “içen”

ki³miyen (7.2-224) “gitmeyen”
memnōn ōmuyana (5.1-206) “memnun olmayana”
satılan (7.1-121) “satılan”
āriyen, acıyen yēlēni (27.1-222) “ağrıyan, acıyan yerlerini”
yaradan (3.2-70) “yaratan”
yerleşTiren (7.2-133) “yerleştiren”
yıkılan (7.1-186) “yıkılan”
yöriyen (3.1-133) “yürüyen”

4.1.3.2.2 Gelecek Zaman Sıfat-Fiilleri -AcAk

acınacaKadama (9.2-21) “acınacak adama”
atcēmiz ilmeK (10.1-61) “atacağımız ilmek”
atcēmiz işelere (10.1-59) “atacağımız şeylere”
çıKcē gün (17.1-35) “çıkacağı gün”
dokucēmiz yere (10.1-42) “dokuyacağımız yere”
ōtünceK bi şe (15.1-226) “örtünecek bir şey”
eKcēmiZ tablaları (10.1-211) “ekeceğimiz tablaları”
ğazıceK demir (16.1-102) “kazıyacak demir”
giççek yerin (26.1-28) “gidecek zaman”
gidebilceñ yēlere (3.1-101) “gidebileceğin yerlere”
inanceK bi şeşi (6.1-55) “inanacak bir şeyi”
kaşınceK dırnaK (27.2-226) “kaşıyacak tırnak”
ōceK yanı (27.2-45) “olacak yanı”
unuTceK yanım (9.1-22/23) “unutacak yanım”
yaPceK bi şe (6.1-25) “yapacak bir şey”
yaPceK pi şe (15.1-23/24) “yapacak bir şey”
yaşacēmiz zaman (8.2-147) “yaşayacağımız zaman”
yaşanceK yēr (17.1-308) “yaşanacak yer”
yazceK yazğı (15.1-226) “yazacak yazgı”
yıkancēni (3.2-86) “yıkanacağını”

4.1.3.2.3 Geçmiş Zaman Sıfat-Fiilleri -Dİk/-DUk

be³lēdīmiz (5.1-177) “beklediğimiz”

bildīm ġāda (4.1-132) “bildiğim kadarıyla”
çözdümüz erişlēden (10.1-58) “çözdüğümüz erişlerden”
dediKleri (8.1-36) “dedikleri”
ettiñ yē (3.1-122) “ettiğin yer”
gi³ medīmiz yēlē (15.1-242) “gitmediğimiz yerler”
ōldī (5.1-178) “olduğu”
yaPdīñ ilmeKlē (10.1-46/47) “yaptığın ilmekler”
yaTTī yerlē (16.2-232) “yattığı yerler”
-mİş+, -mUş+
bişmiş taviK (27.2-37) “pişmiş tavuk”

SONUÇ

1. GA'da yükleme ve yönelme hali eklerini değiştiren kaynak kişilere rastlanmıştır. Bu değişimin olduğu yerleşim bölgelerinde başka eklerde ve “de” bağlacında da darlaşma eğilimi dikkat çekicidir.
2. Bölgede birincil (aslî) ünlü uzunluklarına rastlanır.
3. Tek köyde ve tek bir kaynak kişide tespit ettiğimiz d-c arasında boğumlanan ünsüz[d^c] MA'da yoktur.
4. Bölgede /r/ ve /l/ ünsüzlerinin eksilmesiyle oluşan ikincil ünlü uzunlukları karakteristiktir.
5. Gırtlaksılaşma GA için karakteristik bir hususiyet arz eder. “ad” kelimesinde gırtlaksılaşmanın olması tarihî ses değişikliğine (d<t) işaret etmesi bakımından dikkat çekicidir.
6. Tarihî süreç içinden geniş zaman eki düz-geniş ünlülü olarak –Ar şeklinde karşımıza çıkar. GA'da da ekin düz-geniş ünlülü kullanımlarına rastlanır. bilerin (21.1-28) “bilirim” oladı (21.1-126) “olurdu”
7. Eskicil olarak nitelendirebileceğimiz ses ve gramer özellikleri yanında eskicil kelimelere de rastlanır.
8. Tarihî metinlerde de rastladığımız damaksıl n (ñ) GA'da damaksıl olarak karşımıza çıkar. İkincil olarak damaksıllaşmış /ñ/ (pañga gibi) kelimelere de rastlanır.
9. Yarı ötümlü P,T,F,C K ve K gibi ünsüzler bölge için karakteristiktir.
10. MA'da tespit edilmeyen ve bizim iki yerleşim yerinde tespit ettiğimiz “inna”(anne) kelimesi etimolojik ve/veya fonetik bakımdan izaha muhtaçtır.
11. düñgür(dünür) ve yeñgi(yeni) kelimelerindeki /g/ ses türemesi dikkat çekicidir. Bu kelimelerde aslî /ñ/ ünsüzü korunmuş olmasına karşın yarılma neticesinde /g/ ünsüzü kullanılmaya devam etmiştir.

SON NOTLAR

- 1 Talat Tekin “Amca ve Teyze Kelimeleri Hakkında” adlı makalesinde yaygın görüşün aksine “amca”kelimesinin Türkçe olduğunu söylemiştir. (Tekin ,1960: 283-294)
- 2 Kelime “bağbozan” kelimesinden geldiği düşünülerek Türkçe kelimeler başlığı altına alınmıştır. Yine de kelimedeki ses değişimleri göz önüne bulundurulduğunda bu düşünce şüphe ile karşılanmalıdır.
- 3 Gördes’te “hindi” kelimesi için yansıma “guli guli” denmektedir. Metindeki “guli” yansıma olduğu düşünüldüğü için Türkçe kelime başlığı altında değerlendirilmiştir.
- 4 Kaynak kişi kelimenin aslı biçimindeki damak n’sini korumuştur fakat bu damak n’si üzerine yarıma neticesinde ikinci olarak “g” ile başlayan bir hece daha getirmiştir.
- 5 Kaynak kişi bu kelimeyi “beriki” anlamında değil “diğer”anlamında kullanmıştır.
- 6 Kaynak kişi burada kelimeyi “adlandırmışlar” anlamında’ kullanmıştır.
- 7 Bu kelimedeki inceltici etkiye sahip “y,ş,ç” gibi bir ünsüz olmamasına rağmen kelime tabanında bir dil uyumsuzluğu olması dikkat çekicidir.
- 8 Kaynak kişi bu kelimedeki bildirme-tasarlama kipi ile şahıs ekinin yerini değiştirmiştir.
- 9 Ölçünlü dilde koy- fiili ile kuy- fiili ayrılmamıştır.GA’da kuy- fiili bir şeyin içine başka bir şeyin doldurulması anlamı taşır. Burada TT esas alınarak kelime karşılığı verilmiştir.
- 10 Kelime başındaki türeme ölçünlü dil esas alınarak söylenmiştir. Kelimenin aslı “ısı+cak” şeklindedir.
- 11 /r/ ünsüzünden sonra olan /ü/ ünlüsü kelime başına gelmiştir.
- 12 nasıl kelimesinin sonundaki /l/ ünsüzü kendisinden sonra ünlüyle başlayan kelimeye ulanması sonucunda “nasıl” kelimesindeki /l/ ünlüsü orta hece durumuna geçtiği için düşmüştür.
- 13 GA’da oldukça fazla örneği olan bu eksilme, “o” işaret sıfatının kendisinden sonra gelen zaman kelimesi ile beraber söylenmesinden kaynaklanmıştır.
- 14 şefroştun kelimesinde f<h değişimi ile birlikte ş<s değişimi ve /r/ve/h/ ünsüzleri arasında göçüşme olmuştur.
- 15 Bu kelimedeki, kelime başında hece düşmüştür.
- 16 Kelime eğirmek anlamında kullanılmıştır. Buna dayanılarak kelime başında y ünsüz türemesi olduğu düşünülmüştür.Kelime DS’deki “yirtimci”(manifaturacı) ile ilişkili olduğu düşünülebilir. Ötüken Sözlük’te “yirtimci” kelimesi yırt-mak > yırt-ım-cı şeklinde açıklanmıştır.Kelimeye DS’deki anlam verilmiştir.
- 17 Geniş delikli bir tür elek.
- 18 Anne anlamına gelen bu kelimeye sadece Güneşli(Hanya) ve Şeyhyayla köylerinde rastlanmıştır.
- 19 Burada zorla kaçırma anlamında kullanılmıştır.
- 20GA’da koy- ve kuy- diye iki farklı fiil vardır. Bu kelime kuy-: bir şeyin içine koy- anlamında kullanılmıştır. Ölçünlü dil esas alınarak kelime bu başlık altında zikredilmiştir.
- 21 Kaynak kişi ektaki /r/ ünsüzünü eksiltmemesine rağmen ünsüzden önceki ünlüyü uzun söylemiştir. Kaynak kişi şimdiki zaman ekini de yâr şeklinde uzun ünlülü söylemesi dikkat çekicidir.
- 22 Ayşe İlker, 12-13 Nisan 2013 tarihinde yapılan çalıştayda “Türkçede Zaman Adlandırmaları” konulu sunumunda basit ve birleşik kipler için burada bizim de tercih ederek kullandığımız

adlandırmaları denemiş ve bilim dünyasına bir öneri olarak sunmuştur.

23öseñ: GA’da gâliba,herhalde anlamına gelir.

24 Dügün akşamı köydeki gençlere düğün sahibinin verdiği yemek demektir.

25 İlker MA’ da hep+cık biçiminde bir ünlü düşmesi düşünmenin akla daha yakın olacağını söylemektedir (İlker,2017:570).

26 Bu örnekte ek eklendiği kelimeye acıma ve merhamet duygusu katmamıştır.

27 Geline düğünden önce alınan kıyafetlere denir.

28 DLTde ew bark ikilemesinde kullanılmaktadır.

29 Burada “çalışkan” anlamında kullanılmıştır.

30 GA’da kezek ve tezek şeklinde iki varyantı vardır. Kelimenin gez- (kez-) fiilinden geldiği tezek kelimesinden t <k değişimi olduğu düşünülebilir.

31 GA’da ısırgan otu anlamında kullanılır.

32 Bir kişiye yaptığı bir hareketten dolayı kızmak anlamında kullanılır.”

33 Yürümeye yeni başlayan çocuğun ayağına ip ya da kurdela bağlanır. Becerikli, çalışkan,ahlaklı ve başka güzel meziyetleri olduğu düşünülen toplumca muteber bir kişi çocuğun ayağındaki bu bağı keser. Çocuğun ayağına bağlanan bu bağa “tuşak” denir. DLT’ de de tuşak kelimesi için;KM “Atın ön ayaklarını bağlamak için kullanılan köstek.” demiştir.

KAYNAKLAR

Akar, A. (2013). Türkiye Türkçesi Ağzlarında Oğuzca Dışı Fonetik Öğeler. *Prof.Dr. Leyla Karahan Armağanı* (ss. 97-111). Akçağ Yayınları. Ankara.

Akar, A. (2013). Muğla ve Yöresi Ağzları : Ankara. Türk Dil Kurumu Yayınları

Akca, H. (2017). Ağız Çalışmalarında Derleme Konuları ve Kaynak Kişilere Yöneltilcek Sorular. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 27 (s. 61-84)

Ata, A. (2009). Türk Dillerinde +IA Çokluk Eki. *International Journal of Central Asian Studies*. 13: 89-99.

Atalay, B. (1998). *Divanü Lügat-it-Türk Tercümesi Cilt I, II, III*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Atalay, B. (1999). *Divanü Lügat-it-Türk Tercümesi Cilt IV*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Atay, A. (2002). Eski Türkçe ma/me Edatının Anadolu Ağzlarındaki Kalıntısı. *Türk Dili*. 610: 826-828.

Bacanlı, E. (2013). Türk Dillerinde Topluluk ve Grup Çoğulu Bildiren Morfemler. *Yalın Kaya Bitigi Osman Fikri Sertkaya Armağanı* (ss.167-178). Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları. Ankara.

Buran, A.(2007). Türkçede ve Türkiye Türkçesi Ağzlarında s/ş Meselesi. *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları Volume 2/2 Spring*

Caferoğlu, A. (1958). Anadolu Ağzlarında İçses Ünsüz Benzeşmesi. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*: 1-11.

Caferoğlu, A. (1963). Anadolu Ağzları Konson Değişimleri. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*: 1-32.

Caferoğlu, A. (1964). Anadolu ve Rumeli Ağzları Ünlü Değişimleri. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*: 1-33.

Demir, N. (2000). Derleme Sözlüğünde Şimdiki Zamanla İlgili Veriler. *İlmî Araştırmalar Dergisi*. 10: 19-27.

Demir, İ. (2014). Güneybatı Anadolu Ağzlarındaki Pekiştirme Ekleri Üzerine. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 7(2): 106-124.

Develi, H. (2008). Eski Türkiye Türkçesi Ağzlarının Sınıflandırılması. *Turkish Studies*. 3(3): 212-230.

Demir, N. (2007). Anadolu Ağzlarında Kullanılan Geçmiş Zaman Eki -(y)XK. *Dil ve Edebiyat Yazıları. Mustafa İsen ' e Armağan* (ss. 371-385). Grafiker. Ankara.

Demirci, K. (2007). Türkçedeki Hâl Eki NöbetleGmeleri Üzerine. Karaman Dil-Kültür ve Sanat Dergisi (ss.126-139).Karaman: Karaman Valiliği Yayınları.

Demirci, K. (2017). Türkoloji İçin Dilbilim (Konular-Kavramlar-Teoriler). Ankara: Anı Yayıncılık

Ercilasun, A. B. (2015). Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi. Ankara: Akçağ Yayınları

Ercilasun, A.B (2022).Türk Dilinde Çekirdek Ekler.Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları

Ercilasun, A.B. (2008). La Enklitiği ve Türkçede Bir “ Pekiştirme Enklitiği” Teorisi. *Dil Araştırmaları Dergisi*. 2: 35-56.

Ercilasun, A.B. (1999). Ağız Araştırmalarında Kullanılacak Transkripsiyon İşaretleri. *Ağız Araştırmaları Bilgi Şöleni* (ss. 43-61). Düzenleyen Türk Dil Kurumu Ağız Araştırmaları Bilim ve Uygulama Kolu. Ankara. 9 Mayıs 1997.

Ercilasun, A. B., & Akkoyunlu, Z. (2018). Kâşgarlı Mahmud Dîvânı Lugâti't-Türk (Giriş-Metin-Çeviri-Notlar-Dizin).Ankara:Türk Dil KurumuYayınları.

Erdem, M. D., & Gül, M. (Güz 2006). Kapalı e Sesi Bağlamında Eski Anadolu Türkçesi- Anadolu Ağızları İlişkisi. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*.(11): 111-148.

Erdem, M.D. (2008). Anadolu Ağızlarında Görülen Birincil Ünlü Uzunlukları Üzerine. *Turkish Studies*. 3(3): 502-562.

Eren, H. (1999). Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü. Ankara: Bizim Büro Basımevi.

Ergin, M. (2004). Türk Dil Bilgisi. İstanbul: Bayrak Yayınları

Ersoy, F. (2007). +gil Eki Üzerine. *Dil Araştırmaları Dergisi*

Ersöz, S.(2008)_Bazı türkiye türkçesi ağızlarında topluluk/aile adı yapan bir ek:+ Ėni/+ Ėni.2008-Volume 3.356-377

Gemalmaz,A.(1999).Türkiye Türkçesinde Ses Olayları. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*. Atatürk Üniversitesi Yayınları.(13): 1-26.

Gencan, T. N. (1979). *Dilbilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gülensoy, T. (1988). Kütahya ve Yöresi Ağızları. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gülensoy, T. (2007). Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi

Sözlüğü Etimolojik Sözlük Denemesi I (A-N), II (O-Z). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gülsevin, G. (1990). Türkçede -sA Şart Gerundiumu Üzerine. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*. II (467): 276-279.

Gülsevin, G. (2005). "Ağız Araştırmalarımızda Yaygınlaşmış Yanlışlıklar (3): 'üzüm/yüzüm; öllük/höllük' Türeme mi Düşme mi?". *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*.(2): 207-213.

Gülsevin, G. (2000). Türkiye Türkçesinde Birleşik Zarf- Fiiller. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.(5):122-143.

Gülsevin, G. (2020). Uşak İli Ağızları. Ankara: Türk Dili Yayınları.

Gülsevin, G. (2003). Türkiye Türkçesi Ağızlarında #h Sesi Üzerine. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı -Belleten 2001.I-II* (3) (ss.129-146). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

İlker, A. (2013). Ağız Alanlarında Yükleme ve Yönelme Eklerinin Birbiriyle Değişme Sebepleri Üzerine Yeni Bir Bakış.Leylâ Karahan Armağanı (s. 633-649). Ankara: Akçağ Yayınları.

İlker, A. (1997). Batı Grubu Türk Yazı Dillerinde Fiil. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

İlker, A. (2017a). Manisa Ağızları. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

İlker, A. (2017b). Birleşik Çekimlerde Zaman Adlandırma ve Tasnifine İşlevsel bir Yaklaşım. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*.17(2):183-192.

İlker A.(2019) V. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştayı Bildirileri (ss.535-545) Türk Dil Kurumu Yayınları. Ankara.7-8 Kasım 2019 Adana

Karahan, L. (2010). Türkçede Söz Dizimi. Ankara: Akçağ Yayınları.

Karahan, L. (2012). Türkçede Bazı Ek Ve Edatlarda "-n" Morfemi İle Ortaya Çıkan Varyantlaşma. (Ed.) Gül, Bülent.Türk Moğol Araştırmaları Prof.Dr. Tuncer Gülensoy Armağanı (s. 219-236). Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü

Yayınları.

Karahan, L. (2017). Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. Kısa, O. (2018). Güney Batı Anadolu Ağızlarında Şimdiki Zaman Ekleri. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koç, A. (2010). Kelime Sonunda Ünsüz Türemesi. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi. (28): 47-67.

Korkmaz, Z. (1953). Batı Anadolu Ağızlarında Aslî Vokal Uzunlukları Hakkında. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*: 197-203.

Korkmaz, Z. (1994). Güney-Batı Anadolu Ağızları Ses Bilgisi (Fonetik). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Korkmaz, Z. (2018). Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları

Korkmaz, Z. (2009). Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özek, F. (2014). Türkiye Türkçesi Ağızlarında Ön Ses /y-/ Türemesi. *Turkish Studies* 9(9):843-853.

Tekin, T. (1960). “Amca” ve “Teyze” Kelimeleri Hakkında . *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten* , 8 , 283-294 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/belleten/issue/38139/440293>

Tekin, T. (2016). Orhon Türkçesi Grameri. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tekin, T. (1995). Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler. İstanbul : Simurg Yayınları.

Yılmaz, H. (2003). Çokluk Eki: “-lar/-ler” Üzerine. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*(ss.125-130)
<http://www.gordes.gov.tr/iklimi-ve-cografyasi> (Erişim Tarihi :01.02.2023)
<https://gordes.bel.tr/GordesHakkinda> (Erişim Tarihi :01.02.2023)

<https://tr.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6rdes> (Erişim Tarihi :01.02.2023)

İKİNCİ BÖLÜM

4. Tablo :Kaynak Kişi Tablosu

Yerleşim Yeri Numarası	Yerleşim Yeri Adı	Kaynak Kişi Numarası ve Adı	
1	Akpınar	1	Hacer KAPLAN
1	Akpınar	2	Hüseyin KAPLAN
2	Balıklı	1.	Eyüp ÇİÇEK
2	Balıklı	2	Feride ÇİÇEK
3	Bayat	1	Kadriye YALÇI
3	Bayat	2	Zekiye KARAKAYA
4	Beğel	1	Ayşe USTA
4	Beğel	2	Bayram USTA
5	Benliali	1	Ali BÜKE
5	Benliali	2	Meryem BÜKE
6	Börez	1	Güler GÖNÜL
7	Çiçekli	1	Hasan ÇAMUR
7	Çiçekli	2	Hüseyin AY
8	Dargıl	1	Emine DURAK
8	Dargıl	2	Fatma KURT
9	Deliçoban	1	Ömer AYDIN
9	Deliçoban	2	Sezâi TANRIVERDİ
10	Efendili	1	Emine AYDIN
11	Evciler	1	Ayten MUTLU

11	Evciler	2	Osman DOĞAN
12	Fundacık	1	İbrahim FINDIKLI
12	Fundacık	2	Muhsin ÇAKMAK
13	Güneşli	1	Fatma YALNIZ
13	Güneşli	2	Hatice BAYTEKİN
14	Kabakoz	1	Meliha KAYA
14	Kabakoz	2	Üfdadiye KAYA
15	Kalabak	1	Nuriye YETKİN
16	Kalemoğlu	1	Beydâ METİN
16	Kalemoğlu	2	Atike ÇELİK
17	Karayağcı	1	Ayşe KARABIYIK
17	Karayağcı	2	Elveda KARACA
18	Kaşıkcı	1	Mustafa DEMİR
18	Kaşıkcı	2	Servet UZMAN
19	Kayacık	1	Hasibe YUMUK
19	Kayacık	2	Şühedâ YUMUK
20	Kıranköy	1	Arife SALUR
20	Kıranköy	2	İsmâil SALUR
21	Kobaklar	1	Ayşe ATABEY
21	Kobaklar	2	Emine DENİZ
22	Köseler	1	Ali KÜÇÜKER
23	Kuşlukköy	1	Mehmet GÜZEL

23	Kuşlukköy	2	Sevinç AKAR
24	Malkoca	1	Ayşe ÇETİN
24	Malkoca	2	Hatice DİLBAZ
25	Oğulduruk	1	Vecihe ERSOY
25	Oğulduruk	2	Zülfiye DORU
26	Sarıaliler	1	Hacer GÖRGÜLÜ
26	Sarıaliler	2	Sebahat SOLAK
27	Şeyhyayla	1	Emine BAYKARA
27	Şeyhyayla	2	Sefer İLTEMİR
28	Yakaköy	1	Ayşe ESEN

METİNLER

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Hacer Kaplan Akpınar Köyü 60 İlkokul Çiftçilik/ Emekli Teleffuzu çok açık

Tanışma: /*hācer kaPlan*. a³mış iki doğumluyun ben/ okuma ilK okuldan vā. altı sene okuduK okuma yazma bilyōn./// duyulur u. biz dokuz gādeşiz./ sağ *gllaha* şükür berkeT vēsiñ./ ortalādan işTe./ dördüncüyün ben.zorluKçeKTiK biz dokuz gādeş çok zorluKçeKTiK./ göyunnāmız vādı evelden. uvam da göyun güdēdi.çocuKlā... biz
5 hepimiz böle okula gidēdiK.// okulda silgi bulamazdıK bāmāmızı böle tükürüK.böle tükürüK yapadıKğaralıverdiK bāmāmızla silēdiK silgileri.silgi yerine işTe öle^ü öle^ü, öle^ü öle olduKkittik.

Evliliği: /bu asgerdedi.beni de ābem bunuñ gādeşinne añnāşyōdu.ābēm sen dedi bunnā annaşyōz.sen de unuñ gādeşine vā dedi./ he deġişiK gibi ben de. ōmaz dediK.
10 ābem gine benim gōnümü yaPmā başladı. urdan bunnāñ ġızını nışannadıK uvam dedi bana eh de de dedi. köpeK köpegi aldatınca ġadā bi fırın e³meK atā dedi. uvam benim. undan sōna öle nışanlandı,olduK biz bunna iki sene ayrı durduK asgerden gelince ġadā ayrı durduKurdan da aracı ġēdi öle ōdu böle ōdu bizi birleşTirdilē. undan sō bi sene sonra düvün oldu herālda/// bozuldu işTe. bozduK ābemden evelē
15 evlendim ben.ben küçügün.// bi sene iki sene durduK düvün oldu işTe bizim.zāti uvām evelden eyce çok şēdi böle. ikimizi bi arada göse şē edēdi ġari. bu işi bozceK./// evelden eşyā āmā gidyōduK /// yo zāten nışanlılā birbirlēni gōmüyōdu./// başKa düünlēde felen uvām takiP edēdi bizi.hinci uvām namazdan çıKTı mı... namazdan çıkınca ġadā birisiniñ tirsēnde be³lēdiK.eve mi kiççeK köv içine mi
20 kiççeK diye. u eve gidēse biz ākalandan gidēdiK. u böle meydānlara gezmē gidēse biz gine tekrā gelirdiK. uvamdan böle çok kōkadıK bi kōkadıK/// ya³laşTırmazdı./// īsannādan sakınırdı.// dokuz gādeşTiK biz şincin böle misāfir gelirdi babam tütün ġıyādın evelden.../ he ġıyyō. böle misāfirlē gelirdi.tābı misāfirsiz de ġamazdı. böle

burē yimeK yimē oturulādı.uvam eveli bizi tembihlēdi.baḲdērdi siniye oturmaceñiz
25 siz dērdi. //biz bōle dokuz çocuḲbiz birē birē sıralanırdıḲ misāfirlē geliñ çöcuḲla siz
niye gēmiyōñuz?biz yimecez derdiK. kōḲTūmuzdan.// biz oturmazdıḲ //
biriñiz oturmeñ urē diyō. biz de birimiz de varıP da yanaşmıyōz ğāri. // ocāñ
başında./// hakından gelemezdi. / emme nasıl terbiyelidiK baḲ dā birbirimizle hiC
ğavğa yoḲTur. bu zamana ğadā. hiC omamışTır./// teḲanneden.//darğınlıḲ
30 yoḲTur./// unnā manisada duryōlā.ikisi giTTi.iksi burda yoḲ ikisi manisada ābim de
manisada, öteki de manisada .

Düğünler:/işTe nışanlandıḲ düjün ōdu. evelden bizim düjünnēde meci olurdu./ meci
dēriz biz. eşeKle dağa gidēdiK dağlara./ he meci derdiK biz evelden. bi gün eveli. üç
gün düjün olurdu.ilK başladı gün eşegini alan dağa gidēdi odun kesmē. o gün meci
35 olurdu. oturma olurdu. ocaḲ yakādıḲ ertesi gün de gine misāfirlē gelirdi işTe dāvaT
verīdiK.... odun yanyō ğāri. oturma da yanyōdu. ertesi gün de gelin gelyōdu eve.kına
gecesi günü üç eteKli gēyilirdi evelden. gelinliK yoḲTu ya. üç eteKli gēyēdiK.
unnāla öle öle olyōdu evelden düjünlē.

Çeyiz:/bizim çēñiz şōle olyōdu. şinci düjünde çēñiz olyōdu bizim. eşyā āmā
40 giTyōduḲ.u eşyāyı tışarı düzyōduḲ eviñ öñüne.deymileri, deymi diyōZ ya evelden
ğāri ya!yazmaları ğoca bi iPe dēdiK.ipe serēdiK. eviñ öñünü dōşēdiK.elpiselē
tikilirdi. elpiselēmiz ğeyce³lēmizi, çorabımızı nè vāsa eviñ öñüne serēdiK
biz unnarı. u gün serēdiK. unnarı serdiKTen soñra. herkes baKTıḲTan sōna
oylanırdı öñüñde. oturma...davıḲ öñü denirdi ,geliñ öñü dēnirdi ğāri. unnarı āşamē
45 to³lādıḲ ōleden sōra to³lādıḲ eytesi gün de gelin āmā gelirlēdi. oynanır tūñgünür...
// gelin gidyōdu. aldıklāna beygirle, davılla seyman seke seke gidilyōdu. oynıya
oynıya.../// ün efe bōle seymān sekilyō ya... ün efe iki īsan öñe geçē. ellēne pıçaḲ
alırlā.// unnā da unuñ ākasından gidyō. iki īsan öñe geçyō. genşlē işKi içēdi kına
gecelēnde işTe./ vādı genşlē içēdi. şinci ēyce peK yoḲda bizim köyde.

50 **Düğün Davetleri:**/ düjün davetiyeleri ünden telefon yoḲTu ya. şeker alınırdı bi kilo.
meselā uza³lara eşeKle hayvana minēlēdi. çaydan.köPrü yoḲdu u zmanları
ğördeslere dağıdırlādı. elinde bi poşeT./ he heP okundu derdiK biz unnara.okundu
dağıTmā çıkādı .bir haFta eveli çıkādı.kimi göremedi una^u una^u dağıdırlādı.//
kövdekinlere gine ğadınnā çıkā dağıdırlādı.

55 **Kına Yakarken Söylenen Türkü:**/çığırılıyodu./ yüseK yüseK tepelere dēnyōdu.
undan sōna bi de nē türküsü vādı? bi de... unuTTum işTe. bi de şe dēnyōdu. kara
kına yakıldı... ğız anadan ayrıldı. öle türkölē vādı işTe.//utanyōn hinci.

Düğünlerde Giyilenler:/düünlēde mi?/ gelinliK işTe böle. gördesTen alınıyodu.
gelinliK tikilyodu./ beyaz gelinliK tikilyodu bizim zamānımızda./ vādı. üç ete³li
60 vādı. bi de başımız yapılyodu işTe. başımız deymilēle ötulyodu./ baş ya³meK dērdiK
biz una. geliniñ başı yapılyō dērdiK. sarı çiçeKlēle unnādan böle süslēdiK, pullādiK
burlara ayna yapıştırılırdı anına./// çiçeK olurdu. kafeñe böle kefdiyōduK biz öñden
şöle bi şe gēydirylādı.he fes gibi./// unuñ eTrāfını yapılyodu. üş dana da dōrt dana
de ākada gelin āmeKCi olurdu. zarları gēyēdiK ğara ğara. zarlā olyōdu. / ğız evine
65 eşe³li īsanlā gelirdi.zarlānı gēyyōñ.undan sōra başıña da bi bez bürüyōñ. yüzüñe
görünmesiñ diye erkeKlē. gelin ünñünden gidyō. ākadan biz meselā kaş dene gidēseK
ākalāndan yedi de olyō sekiz de olyō iki de olyō. kaş dana bulunursa gelin
āmeKCi diyōz ğari. gelin āma gidēdiK. mezēden dolaşırdıK şurdan bi çeşme vādı
bizim. gelin urē bi elma atādı.aharıñ içine bi elma atādı./ çeşmeniñ aharına./
70 biz ahar diyōz işTe./// para ğorduK. / burdan hinci miñdīmiz zaman dolaşa dolaşa u
akıra varıdıK. elmāyı bi atādıK içine urdan çocu³lā zāten yumuşurlādı.urdan mezē
yanna dolaşırdıK.mezeri dolaşır gelirdiK. gine şurda meyiK daşı deriz biz.// cenāze
daşına meyiK daşı deriz biz.// davılcılā urda durağordu.// gelini eve getirceKlē yā.//
urdan başlālādı oynamā. oynıya oynıya şurlara gelirlē.//az yarı yola geldilē mi
75 oturulādı.genşlēn hePsi de böle oturūdu. çama çama çatarım , çama kurşun atarım.
burē on beş daKKa gēmeZse ben de burda yatarın dērdi. undan sōra bi bağırlādı bi
çığırlādı urē bi poşeT ığara getirilēdi urē./// urē genşlere dağıdılır oynalā. tekrā gine
urdan kākālā undan sōra oynıya oynıya olan evine varılā. tekrā olan evinde de gelini
ēndirilē. enāberi istēlē. özeñgiliK nē veryōñ diye.be³ledirlē. ğoyun mu vēceñ, tāla mı
80 vēceK nē verīse, veryō ğari./// /vā gine vā bizim burda. özeñgiliK diyōz
biz una.///hana meselā şēde arabadan ēnmiyō da...///ğayın uvası bi şe vēmediKTen
soñra ēnmez. urda durū ğari u. nē verīse vēceK . tāla mı vēceK, meselā zeytinliK vā
zeytinliK mi vēceK, para mı vēceK.// bi ğoyun mu vēceK. öle verī.///urdan ğari
ğoyun... ēnē aşşarı ününe bi ğuzu yatırıla, olaK mı vā kesēlē.gelin bi basā, ēnē. //
85 eline bi kaşıK yağ verilē eveli düüğünden... bizim ğari öle olyōdu ya.şöle tereyağı
verilirdi kaşığa. kapınıñ başına sürēdiK.undan sōra oynādıK.// oynā erke³lē aşşada.//
meselā kim akrabası vā? ünnēlē ğari bağırlā.eveli ğayın uvası.evleriñ ünü mēsin.

eveli şe derlê. evlêniñ öñü mēsin, mersiniñ dibine gelsiñ.// dāmaT olan meydāna
gēsiñ derlê. undan sōra da sādıC./// he oynadırlā. undan sōra ġāri öle derlê.// soñra
90 baK u havyan kesilyō ya u havyan kesildi mi meselā düjün pityō. ertesi gün milleT
dağılyō. genşlê aKrabalā akşam burē gelirlê u hayvanı yimē. ġavrilır, çevrilir u
hayvan yinir. düjün pitti mi illê olaK yinceK, olaK illê yinir.

Doğum Âdetleri:/kırK /he kırKı ġarışır çocuKlāñ denyō./ he dōumda kırK gün çıkıncā
ġadā... meselā ünden şinci yoK da. ünden bizim zamanımızda vādı.çocuKlā komşula
95 felen doğdu mu birbirlêne...birbirimizi gömezdiK. kırK ġarışmasıñ denyōdu./
denyōdu işTe.ünden inanyōduK biz unnara /biz kırK gün çocuġa şe yapādık. kırK
gün kırK bir dana daş bulurduK u daşı her gün, ünden makine yoKTu, çamaşır
makinesi yoKTu ilyende yıkanyōdu ya, ıscak suyuñ içine u daşları, kırK bir dana daşı
ġatadıK hiC u daşsız hiC anáberi yıkamazdıK her şeyi... kendimiziñkileri,
100 çöcũnkuları... dā soñra yedi gün olýōdu meselā... yedi gün kırKı dērdiK. balladıK
çocuġu balla. urdan.../ yedinci gün./ he yedinci gün yapadıK ev hānesiniñ hePsi
yedinci gün çocuġu kırKlādıK mı nē eşyası vāsa nē enáberisi vāsa bu evde yıkadıK.
kırK sula ġā.sōlemesi ayıP eviñ içindeki ġsanlāñ hePsi banyō yapadı. undan sōru
yirmi yedi olurdu. yirmi yedinci gün gine çocuġu kırKlādıK, balladıK bal ġadadıK
105 içine. bal nana işTe, tuz...sōna çocuK ko³masıñ diye// u eşyaları gine aynı gün
yıkadıK// kırKıncı gün gine balladıK nē vāsa to³luyōz ġāri soñ ya. heP eviñ nē eşyası
vāsa yıkadıK kırKlādıK evi de bōle süpürüdüK. süpürgeye u kırK daşTan alırdıK bōle
sēpe sēpe tışadan çıK giT çıK giT dērdiK.// / kötü bi şe bilyōz ġāri biz unu. meselā
süpürgele ġovalıyōz ġāri soñ gün unu.// kırK beni bastırcēne ben kırKı basTıryōn.// bi
110 gidēdiK süpürgeyi atadıK ġāri. çıKTı giTTi dērdiK hele şükür çıKTı giTTi dērdiK.
hasTa sālī ōmadan dērdiK.öle sevinirdiK işTe.

Beddualar:/bedduayı nē bilen ben işTe. nē bilen ben her şe dēnyō ġāri.allah belēsini
vēsiñ dēnyō.gözleri kör ōsuñ dēnyō. kör yandan çıKsıñ dēnyō. baná eTTini bulsuñ
dēnyō.// sañġadaK ölceK.sañġadaK ölesicesi. ciġerinden yanasıcası./ vādı./ yoK unu
115 duymadım ben./ teneşir tāttalāna gelisicesi vā. öle^ü vā bizde.

Şifalı Otlar:/biz kantoron otuna şe diyōz.balsama otu diyōz.balsama otu vā ya.// sarı
sarı açyō.// siziñ urlāda çoK olýō.// baK balsama otu içilyō. ġaynadılyō
içilyō.çoK içilyō. ağacındaki şe çoK éyimiş u.her şeye éyimiş u.

- Kırık Çıkıklara Halk Sağaltımı:**/ vā pāpılyō.ışTe meselā diyōz hinci benim
120 ğolum sızlyō bi yere papıya gidyōz.// daş tutyō./ meselā ğoluñu aşTıryōñ. ğoluñda
mı vā bacañda mı vā u daşları bōle baca³lāña yapışTıryō. u daşlā tutāsa sende göz vā
nazar vā diyō. sen ça³lacēmişmişñ diyō.// emme gine de feydesi olyō. olyō, olyō.
gerçeK₃olyō baK₃ bazı olyō. vüçoduñ bōle āryō, sızlyō. papılyōlā ēyi olyō u
zaman₃emme. gine feydesi olur₃unuñ.
- 125 **Yemeğe Kalmamızı İstemesi:**/nerē giTceñ? dā çay vā burda. ama mantā da bişirdiK₃
biz, siz yiceñiz diye.

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Hüseyin Kaplan Akpınar Köyü 65 İlkokul Çiftçilik/ Emekli Sesi kalın,boğuk

Tanışma: / *hüseyin kaPlan. hamidōlu hüseyin kaPlan. biñ dokuz yüz elli yedi doğumlu. //ben ne diyem de sōliyem? uvam koreli. korede savaşannādan biñ dokuz yüz ellide korede asgermişmiş.asgerlī yapıP gelyō işde burlāda.../ korede haKkaten bi ādıcn̄ içine ğomuşlā bunu./ ardıC./ unuñ içine ğoyyōlā.sen ğōñüllü ölür müsün?*

5 *ölürün demiş ya. ölürün demiş uvam yāni. u da sen burda ğalceñ.düşmanıñ menzilinden cePhānelīni uçurceñ, asgeriye çekilceK.// biz çemberi yarcez demişlē. u zmana ğāda uvam ğōñüllü ğāmiş yāni. unda ğevırn̄ biri ğēmiş şe veren derken uvama, çe³miş āmiş.öldürmüş, elbiselēni geymiş. u ğevırn̄ elbisesini geyince kimse şüPhelenmemiş uvamdan. bi cePhāneliK, bi de benzinlige atınca ğadā benzinliK*

10 *uşmuş.cepāneliK de uçyō.uçunca ğadā bizim asger geri dōnyō // önderlīnde bi komutanları vāmişmiş önlāñ.// bütün alay tabur diyō bana ateş edyō diyō.kimisi ateş ediñ diyōmuş kimi ateş e³meñ mermileri pitirmeñ ğārī diyōmuş. cepāneliK uşTu ya. şōle bi daşn̄ üsdüne, yarım meTreliK bi daşn̄ ādına pusulmuş. gelen mermi üstümden beş yüz tāne biñ tāne mermi geşTi diyō. bāzıları işlemiş*

15 *ākasına.hasdalandı,ihdiyarladı. asgerliK pittī.hataya asgerī hasTāneye götürdüm ben unu. e şindi konturol edyōlā.baK̄yōlā hiş bi şe bulamıyōlā. baK̄yōlā. ākalānda ciziK vā adamıñ ya. ciziK vā. bulamıyōlā. u zamana ğadā siz dedim ne arıyōñuz dedi. bunda bōle cızgılā vā dedilē. nēde ōdu bu neyiñ nesi dedilē.dokdor bey dedim bunuñ sırtına mermi işlemiş korede savaşTa dedim.// u zamana ğadā işini ğaydını bırakıP gelen*

20 *dokdorlā uvamıñ sırtına baK̄yō ğārī./ len dedilē üş gündür biz bunu arıyōz yav ne dēvemiyōñuz? ne bilen ben dedi uvam ya.adamıñ gözü kör ōmuş. bōle şarampāl çā³miş kör ōmuş benim göz kör demeden ōmrünü pitirdi giTTi burdan. kimsiye de dēvemiyō. ta soñuñda hatay asgerī hasTānede amālīyaTōdu.// gözünden. ben de kittim.bi gün evele de terōrisT yakalamışlā urda.// beni ğuyen mi ğuyımıyen mi dedilē*

25 sōna inceledilē bizi. beni ğuydulā hasTāniye. bir kaş gün be³ledim unuñ başında
 undan soñra alıP geldiK.haK³Katen yāni.. uvamıñ altı tāne, yedi tāne ğādeşlēmıñmiş.
 bi teK dedem ğāmıñ.kimi *çanaK³alede* kimi *yemende* kimi bilmam nēde. dedem de
 dokuz sene *iñgilizlere* esir ğāmıñ *arabistanda*.dokuz sene sōna gelyō nıñanlımıñmış
 asgere gidēken dokuz sene nıñanlısı be³lemıñ.düñin olýomuş burda birisine vēmıñlē
 30 ğāri nıñanlısını. şu eve dē şu eve vēmıñlē.//u zman genClik vāmıñdır öseñ.dokuz
 sene sōna düñünde çı³mıñ ğēmıñ.// *sülēman* dedem yāni.// ana bu düvün kimiñ.
 seniñ nıñanlıñıñ bu düvün demişlē.kime varyō?*ğara dayēñ mēmedne* varyō..ölese
 ben kimsēye ben çaK³Tırmıyen demiş. benim geldimi kimsēye sōleme bu düvün
 pitene ğadā demiş.// ben demiş çı³mıyen kimsiye de sōleme demiş. sōlememişlē.
 35 dokuz sene esir ğāmıñ adam yā. urlādan yayan ğēmıñlē bilmam nēden *arabisTan*
çöllēnden.açveryō, ğevır *esirleri* bıraK³veryō// altı ayda ğēmıñlē yörüye yörüye. ğanını
 doyurceK ğadā ğazana ğazana ğēmıñlē.// altı ayda ğēmıñlē burē.*türkiyiye*.

Eğitimi:/ilK okul mēzunuyun ben.yedi senede çıKTım yav./birinci sınıfTa melleñgic
 hastalē geçirmıñim ben. deli hālini aldım. ilK sene öle ğaldım. kafa çalışmadıKTan
 40 dēl.undan sōna birisi..*manisiya* götürdülē beni.// beyine furmuş. beyin zarı
 pa³laceKmişmiş.pa³lasa delirceKmişmişim ben yāni. èyi olduKbi sene öle ğaldım.
 ertesi sene okula kittik.

Askerliĝi/ asgerlī ben *adana*.. *hatay dörTyolda*. undan sōna da *kıPrısa* kittiK. *kıPrısa*
 yaPTım./ ben urda şēdim. motorlu habercidim.dörT biñ altı yüz kırK³iki. benim
 45 aracıñ numa^urası.çiP şöförüdüm ben urda.// bi haber gelir. ze ze diye bi zarf
 gelir.bunu alcem ben *ğördese* götürcen. urē yerine ulaştırceñ yāni. ze ze dediñ mi
 çoK acele. gece kaldırılā beni.sen derlē meselā taburlara u zarfı ulaştırceñ gelceñ
 derle. nē ödini bilmeden ulaştırı gelirdim ben.// ö dayaKburdan baK burdan *kıPrısa*
 ğadā yol olurdu yav. vallā baKya./ya hoca urda he^rkesiñ piskolojisi bozuK// adamıñ
 50 birisi ĝi³mıñ. dē şöle zāten *rumlā* de şöle, de şu tepelē gibidi bizim. intār edyō.bi³mıñ
 asgerliKTen. gidyō ğēmiyō urda *rumlā* öldüryō. *iñgilizlē* vā arada *iñgilizlere*
 ververyō. alın bu ileşini di diyölā ververyölā geri. bundan çoK sıkıdı ya. dörT
 sene.savaşTan dörT sene sōna ben urdadım. yalıñız yāni... on yedi gün potinleri
 çıkāmadıK/ on yedi gün...potinleri çıkāTdırmıyölā bize.cepāneligi burdan alyōz.
 55 *ğördes* ğadā bi yere. derelere götürüyöz. yēleşTiryöz. tam yēleşTiryöz ğevır bi izli
 mermi atyō. urdan dē tepeden atyō.cepāneliñ yerini örenyō. burdan kaldırıñ! şu

yanda deriye, bu yanna deriye./ he deġiřTiryöz.// ne etceñ ya. izli mermi atyō bi de havan mermisi aTsa uçurū havıya.

Hacca Gitmemesi:/hacıya ġi³mediK yav.peK řē dēl u.haK³aten./ yav zor da. en
60 azından burlādakiñleri.. birisi düvün eTTi iki milyar para vēdim.isim mevzu bahis
dēl./ ulen ōlum dedim ben sana iki milyar para vēcen dedim.nēde.. nışanlanceK
yüssüK alceK parası yoK.yav. yüssüK alceK. küpe alceK parası yoK benim evde iki
milyar vā ōlum dedim.gidem de ben sana veren dedim ōlum ya. vallā baK urdan
kendi arabasınlan ġēdi çocuK unuñ da yirmi milyon benzin parasını vēdim. iki
65 milyarı bozmasıñlā diye. vēdim bileziK aldılā. ama küpe, yūsüK aldılā.gelin ġıza
daġdılā *yakakö*yden. şindi ēyi ġāri. tır āmıř kendisi çalıřyō olan ġāri. tır āmıř boşlānı
ödemiş. *vesteliñ* taşımacılını yaPyō.

Köy ile İlgili:/ kövüñ adı esKiden bizim *sövelē*di.daha esgiden
*söveciler*mişmiş.sövecilē çam ağařlānı içini ,özünü çıkaryō. güzelce yontyō.terbiye
70 yaPyō.// duvālara veya ça³ma yaPıyō.// tikyō burē.//.hayır. bu arayı ça³ma yaPyō
hocam baK.// sövecilē, sövecilē, *söverler* ōmuř. *sögerler*.../ he yumşaK gele
de.ondan sōna ōmadı. kaş senesindedi u yav? sekzende midi acaba u? /kövüñ adınıñ
deġiřTirilmesini./ ōle bi řēdi yav. urlāda.../ *ġarakeçili*
*yörüKlē*nden...*azerbeycanlı*mişmiş burē gelenlē. göçebecimişmiş.// burda hē³kes
75 demiř.padiřah saycez demiř. duruñ bi durdūñuz yēde ne ġıdā Ġsan vā *türkiyede*
demiş.oldūñuz yēde ġalıñ demiş.şurda aşāda çayıñ ġıyında dam³adı vā urda.şindi
bizim maġalle urlā ġāri ya. urdamışmış köv. urdan yukarı taşınmış. urda ōmadı az dā
burē taşınmış.su olan yere şurda bi su vādı bizi idāre edyōdu, şindi diñdi de. urē
taşınmış yāni. undan sōna da buranıñ adı deġiřTi.aK³bıñar ōdu şindiliK. ben gine
80 *sövelē* diyōn da bunnā *akbınar* diyō.*akbınar* deveryōlā. benden yařılılā *sövelē* bilyō
burē hocam yā.// sen nerelisiñ?// ben *sövelē*diyin diyōn.

Torununda şikayet:*imamātibiñ* ōrencisi bu.geçen sene siziñ okullādadı de mi
len?/// ōmaceK yalım yā./çalışmıyō. bi kere dēs yapāken ġōmedim yā./// tamam ġāri
ġarıřTırma ortalı. buyur ōre³men buyur. gidiñ *hācar* gidiñ şurdan yā³!/// biraK sen de!
85 buyur hocam buyur.

Köyün Geçim Kaynakları:/kövümüzüñ geçim ġaynā bu zamana ġadā tütün vādı.
ēneřbēliK vādı.şindi hayvancılıġā döndü.zeytinciliK çoġaldı. undan sōna haK³aten
dışāda çalışan çoK iş çoK şindi hocam yā.az dā ōsa bana da çıkıyō iş. ben de çalışmā

giTcen./ yetē ġari diyōn da.işTe ōlana yādım edyōz./ ġoyunculuḲyaPyō. kendi ceviz
90 tālasında çalışyō. üş dö^rT milyar para alyō.çiFTcilīni enēşbēlīni yaPyō.de tıraKdör
alvedilē dörT çeker patronlāniñ. ōlan ġullanyō./// n̄ēTceñ öre³men yā. n̄ēTceñ ha
bakam.

Beddualar:/ya bedduḡa īsanlā haḲḲaTen asabileşTi mi bedduḡa e³mesi de gereKyō
yā^v./ gereKyō.adam seniñ tapuya girmiş seniñ beş dönüm yē.satāken demişin ki. ya
95 ġardeşim bu tāleyi satāseñ bu adamlara vēceñ diyōsuñ yāni.// u adam unu dinlemedi
giTTi başġasına saTTı.siziñ tarlanıñ, siziñ ormanıñ tapusu vā ya benim tapunuñ
içinde demedi. u ġün için beş dönüm bizim yē beş dönüm de unuñ yē. sekiz buçuḲ
dönüm yeri. on puçuġa saTTı.// buna ben bedduva eTTim. inşāllah dedim. *allah*
belāñi vēsiñ seniñ dedim. kör yanıñdan çıkā bu para dedim ya.// haḲḲaten de çıḲTı
100 yāni.*sarihanlı* yannāna çalışmā gidyōdu.birniñ zeytin örenceK. yaPveceK.*sarihanlı*
yanda bi kaza yaPyō.arabası da giTTi boynu da yamıḲ ġaldı. şindi burlāda yamıḲ
boyunnu gezyō./ yazıḲmı olur hocam yā. iliñ parasını...//ālīyaniñ malı ġülene hayır
e³mez yā^v. dēcem hana bedduva bu. yā eñ böyüK bedduva budur./// haḲsa geçē tabi
canım. haḲdēlse geşmez yā^v.bu işlē böle yā^v.

105 **Babasının Ceza Alması:**şindi şunu da añlaTveren ben sana. ġaydeTyō mu? uvāmē
üş ġādeşlē. böyüK amcam, uvām. küçüK amcam. yav halı dokuyan ġızı burdan
ġaçıryōlā gidyōlā ufaḲ amcama.// ufaḲamcama ġaçırveryōlā ġızı.ġaçıryōlā burdan
ġötüryōlā dē *ġılavuzlara. ġılavuzlara* ġi³mişlē burdan *ġılavuzlara*. biriniñ evi vāmiş
uvāmēñ urē ġoyyōlā.// burē habā yolluyōlā.// undan sō yakalanyōlā u evde.
110 bizimkinlēñ eviniñ altında biri diñlēyomuşmuş.yakalanyō ē. beşē buçuḲ sene cezā
yēdilē yā^v. böyüK amcam beş buçuḲ sene. uvam beş buçuḲ sene.küçüK amcam ġız
ġaçırılan adama dokuz sene cezā vēdilē.e bu adamlā adam olur mu yā^v./// biz şōle
şōle çocuḲTuḲyāv.// ābēm bu ġadā ben bu ġadā. bizim bilāder vā şindi *manisada* u
da şōle.bi odun sarıP ġēceK adam yoḲTu içimizde yāv. beş buçuḲ sene uvam
115 yaTTı.//*aydın kaPlan* vā polis *isTanbulda*. ōlu vā şinsi polis.polis olceK.bakyōlā
uvasınıñ sābıkası vā./ ya burē çıkTılā ġēdilē jandarmalā. araşTıryōlā.amcamı
araşTıryōlā.amcamıñ sābıkası vā ya. nē arıyōñuz siz dedim ben.// işTe bu *aydın*
kaPlan polis olceK. uvasınıñ sābıkası vā.e ? ulen dedim.bizim sülāle... uvam *korede*
savaşmış. e dedem *yemende* dokuz sene esir ġāmış. ötekinlēñ beş denesi şehiT ōmuş
120 *sarıġamışTa*. efendime sōliyen nēde nēdese. çanḲḲalede mesełā *hāmiT ġadıōlu* diye
bi amcamız vā. uvamıñ amcası.uvamıñ adı yāni.urē ben kittim çanaḲḲalede

gödüm.bunnarı gözünüz gömüyö da dedim. ev,yuva gurmeK için dedim adamlā gız
ğaçırmış, u mu len sâbıka dedim jandarma komutanına. u zmana gadā ğarağola gē bi
yo dedi. gelen dedim. gelen. vādım. añlaT bakam şindi dedi. sâlam añlaT bana dedi.
125 bu adamın böyün dedi karar günü. ya pòlis olceK ya uvasının sâbıkasından dolayı
ōmaceK/// ğalceK dedi.// aradan bi ikis sâT soñra giTTim burdan. kittim görde
vādım. ğarağola vādım.sōle bakam komutanım dedim sen nē diyōñ şindi?dedim bōle
bōle dedim. bizim amcalarımız...uvāmın amcaları beş denesi vatan için şehiT ōmuş
dedim. uvam da dedim *kore* ğāzisi. siz dedim bakyōñuz şu... devleT bakyō bu
130 adama dedim. nasıl sâbıkalı dersinüz bize dedim. tamam ha³lısın amca dedi. urdan
birisi dedi. tamam tamam dedi, fazla üsTüne gi³me dedi. ö bölüK komutanıdır ösen.//
onayla dosyayı bana gönder dedi.// urē vēceK ğāri imzalaceK.// pòlis ōma ğararı
verilceK. hemen u gün..bizim amcaōlu çalışyōdu şurlāda, mādēnlēde çalışyōdu
şurda. dedim amcaōlu sen pòlis olduñ dedim. nē bilyōñ len dedi. bōle bōle bi iş
135 geldi böyün benim başıma dedim. bōle bōle giTTim ğarağola dedim. köve
geldilē.kövden ben ğarağola kiTTim dedim. sen pòlis olduñ dedim. undan sōra on
beş yirmi gün sōra bildirmişlēdir. tamam polis oldu kiTTi. şindi *isTanbōl*da. kaş
senedir *isTanbōl*da görev yaPyō. tamam tamam hocam bana sorma ğari. bizim
hanıma sō ğari.

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Eyüp Çiçek Bahıllı Köyü 62 İlkokul Çiftçilik/ Bakkallık Sesi kalın,boğuk

Tanışma:/eyüP çiçeK./a³ mış iki./ilK okul mēzunuyuz./beş yıl.../bizim zamanımızda beş yıldır.

Hayat Hikayesi:/çocuKlümüz bizim çivTciliKle geşdi.ben on iki yaşında babamı kaybeTTim.on dört yaşında ābem mādı büyü.m onu kaybeTTim.on beş yaşında da evlendim.//yalnız ğaldıKkimsemiz yoK/ya annem vādır yaşlı.u ısrar eTTi işTe..ben de ölürsem dedi sen n āPceñ?yapayalınız gibi.om beş yaşında evlendiK.ondan sonra hayāta başladıK.on sekiz yaşında da ticārete başladım.üç yıl çivTciliK yaPdıKçivTcili bira³madıK hiC.uzun yıllar çivTciliK yaPdıK//yirmi yaşında asgere giTTiK.yirmi ay asgerliK yaPdıKgeri döndüK.çivTciliK ve ticāreti ikisi bi yēde ..baKkālīye olareK. ölüm köyde hālā devām edyō dā./otuz yıl./bu kövde otuz yıl yaPdım.otuz yıl sōra oluma devreTTim.///üç yıl da *manisada* baKkālīK yaPdım gene.eme³li oduKbıraKdıK artıKaKdīf ticāreti bıraKdıKsonra iş de bōle gezyōz vaKdimiz oldū müddeTCe.

Askeriği:/asgerliK yaPdım yere gitcez nāsiP olursa bu sefer./artvin./türkiyenin son 15 ili.on altı ay ğaldı.on altı ay içinde hiC siFil görmedim.dağ başında bi taburda geşdi bütün günnēmiz.aylıK izne geldim. o zaman sādece sivil gödüm. onuñ hāricinde.. geri ğalan on beş ay dağın başında huduT taburu olareK *rusyāya* yakın bi yerdediK.urda piTTi asgerlīmiz.şöfördüm asgerde.şöförlü de asgerde örendim dolayısınnan.dā önce şöförlüK bilmiyōdüm.şöförlüm yoKdu.

Asgerden Sonraki Meşgalesi:/asgerden ğediKden sōra tekrā gene işde baKkālīyiye devām eTTiK.geçici olareK bi arkadeşe devre³mişdim zāten.yer,mekān kendimiziñdin.çivTciliK ve baKkālīK devām eTTi.tā doKsan altı yılına ğadar.ye³miş sekiz yılında başladıKdoKsan altı yılına ğadan çivTciliK eşiTTir baKkālīye...

Çiftçiliği:/tütün genelde./ben heP tütüncülüK yaPdım./gücümüz oranında 25 yaPyōduKiyi yaPyōduK.yāni kendimiz.ġızım mādı bi tane. ġızımın oldū zamanları

iki tona ğadā masrafsız yapabilyōduK/üç kişi.///iç kişi yaPyōduK onuñ yanında da işde iyi kötü baKkalı işleTyōduK/amalesiz.üçümüz yaPyōduK sâde kızım,eşim ben.

Trakdör Kazası Geçirmesi:doKsan altı yılında böyüK bi kaza geçirdim,tıraKdör kazası./sağ ol./tırakdör çıPlaK traKdör üzerimden geçdi.kolum kırıldı./devrildi./tâlada tomruK çekēken devrildi.//kolum kırıldı.ayām ğırıldı,kalçadan./geldi.ben de unnan tēs geldim.u ikinci,üçüncü ta'lâya giTTi, ben yukâ'da ğadım./işTe doKsan altıdan sōna bedāvā yaşıyōz deseK yalanōmaz./allaha şükür...undan sōna yāni zor yıllā yaşadıK mēmeT hocamız da bilir.ama cenābügallah bize böyle bi şe nāsiPeTTi.haccımızı yaPdıK umremizi yaPdıKe sıra dediK gezmeye geldi artıK dediK.türkiyē dolaşam.

Hacca ve Umreye Gitmesi:/zāten ben eme'li olmazdan önce,eme'li olursam ilK paramlan hacca giCCem diyōdum.eme'li olduK bize hac parası nāsiPe oldu, yazıldıK hacca.ama hac çıKmiyō.artı paramız da vādı.hanıma dedim.gē bi umre yapam.hac çıKmiyō.be'lediK bi iki sene çıKmiyō.hanım una da gi'meK isdemedi zorla götürdüm,umreye./iki biñ dokuz umre,iki biñ on dokuz..kaç?on yıl sōna./on iki yıl be'lediK.biz pandemiden önce son hacı ōduK/kapandı.bu sene giTTilē undan sōna işTe.benim u umrede buna çoK ricā eTTim.yalvaryōm gi'miyō.giTTim gördese bunun kimlini ādım.unuñ haberi yoĝgaydı yaPdırdım.paraları yatırdım.gēdim aKşamına.dedim..e ben gi'mecen diyōdum ya dedi.parayı yatırdım deyince ō zaman para boşuna mı giCCeK dedi.o şekilde giTTiK./āmin allah sizlere de nāsiPeTsiñ işallah.dünyāda eñ çoK zevK ādım şēlēñ biri umrede urē gömeKōdu.ilK gödümüzden herālde haCda u ğadar heyecan yaşamadım.haşdaki heyecan unuñ bilincinde ōdumuz için u fāriziyeTōdū için u başKa bi şe.ama u..heP derler zātēn kābeyi ilK gördünde yapılan duā asla geri çevrilmez diye.u kābeyi ilK gördümde aya'lāmıñ dizlēmıñ baĝı çözüldü.yürüyemez ōdum.titriyōdum böyle.haşda u heycanı yaşıyamadım aslında.///umrede de fenā dēldi ğalabalıK ramazan umresidin yā!/dēldi.ama haC gibi dēl, haC farKlı.//u ānı hiC unutamıyōm.//u tavaFēdiş ānını hiC unutamıyōm.u farKlı bi duygudu gerçeKden.//ben de..zāten bi purePlem yaşadıK hēkezle bir gidemediK umre yaPmaK için.sōna u ğāni hoca vā bizim ğuruP hocası.ĝāni hocalan berāber ōle sağTlēnde giTTiK.da hiC gömediK.burda kitaPlanı okudum.yāni ben kābeyi gösem,gösTēselē burası kābe diye nāPcemi bilyōdum.ama kābeye nasıl gidilceK bilmiyōdum.ilK mescidiharamı kāşidan gödüm.kābe gözü'müyō zāten. mescidiharamıñ duvarları gözükür ilK.kābe içēde küçüK, mā'keT

gibi bi şē galyō u binānīn yanında.//burda resimlēde gördüK, undan sōna sidisini
60 izledim. *mescidiharam* bildim hemen.u duvarı gödümde başladım titremē, dā *kābeyi*
gōmeden.bilyōm,içēde *kābe* vā.zaten u *kābeyi* gördüKden sōna tamāmen film
koPdu.artıK undan sonrasını..çoK bōle yaPcēm şeyi bile unuTTum.//

Köyün İsmi:/var.ben doKsan dörT yılında da muhtarlık yaPdım, üç yıl kısa süre.işTe
bu kazayı da muhdarken yaPmışdım. o zaman araşdırdım. dā çoK araşdırmaK isdedim
65 de ekenomiK olareK çoK zayıfdıK u zaman.//gücüm yeTmedi dōrusu. u zamanki
araşdırdırđma göre biraz edindim bilgilere göre..de urlāda balıK fosili bulunmuş.
büyük bi göl ödū düşünüyō esgiden.bu heyelanlāda şunda bunda yoK olmuş
gi³miş.u çıkan fosillēden bu kövün ismi *balı³lı* diye gonmuş.benim bildim bu.ben
bunu derinden araşdırmaK isdedim daha.//o zaman işTe muhdar ödümüz için resmī
70 kurumlāda bi şēlē örendiK.ğaymakamlıkda bi yazı vādın,tarlaların
geşmiş,i**ü**tün arazilen geşmişini gösderen büyük bi defder.e bu dedim kövün
geşmişine de burdan ulaşabilir miyiz diye ğaymakama sordum.ulaşamazsın dedilē. u
çoK esgili dejl dedilē.e nasıl ulaşabiliriz?bizim *gōrdesi*n eñ esgili tarihi nüfosdan çıkā
dedilē.u da yañğın omuş āşā *gōrdes*de. ordaki kayıTların bi kısmı yanmış,hePsi
75 dēl.undan sōna nüfōs müdürün yanna çıkđım.*mēmeT kutlu* diye bi nüfōs müdürü vādı
u zaman.ona anlaTTım.ben dedi, kaç yıldır burda görevdeyim dedi. ilK defā bōle bi
iş için sen ğēdiñ kapıma dedi.unuñ çoK hoşuna giTmişdi.araşdırız dedi. hiC
puroblem dēl.u havta sonları olur dedi. cumartesi pazar sen kövden ğēceKsiñ. ben de
işimi biraKcem.incez arşive .berāber taracez.yalñız ben yapamam dedi.nē ğidā sürē
80 bilemem dedi.bir ay iki ay...sonuşda sıfır çekebiliriz eğer siziñ kövün kayı³ları
yandısa dedi.yanmamışsa kimiñ ğurdunu dahi sana sōlüyebilirim dedi.benim amacım
urdan u bilgiyi ediniP,bi kitaPcıK oluşturuP muhdarlık odasına ğomaKdı.ama sıfır
çekebiliriz deyince bi de şindi.. ben unu her havta sonu mesāyi vēmem
gereKyōdu.bırdan *gōrdese* giCCeK aracım bile yoKTun.e *gōrdese*bile gi³meK
85 benim için bile puroblem.e sōna ğaymakam sordu n āPdıñ u işi.benim gücümü aşyō
dedim. //hazırla dedi. bütceden ödeneK çıkar dedi.ben imzalıcem dedi.ē^yer sıfır
çekēseK,sonuşda kövlünün parasını hācaceñ.//bunu kime
añlaTceñ,nasıl añlaTceñ?unuñ için vazgeşdim.bilgi edinemediK.bizim kövün
geşmişinle ilgili çoK bi bilgi yoK yāñi./u şekilde bi hikāyesi var.başKa da bi şēsi
90 yoKdōrudur,yanlışdır bilemiyōz.//gelceK nesil urdan örensiñ diye ama
yapamadıK şindiki imkānnām oşa denerdim.

Köydeki Çiftçilik Faaliyetleri:/şu anda tarım ğarışıkburda biraZ. sulu tarım da var.esgiden tamāmen tütündü.soñ yıllāda sulu tarım çıKdı işTe. bi ara seracılı başlandı.seracılıK da herkez başarısız ödu deseK yalan_omaz./tam bilemiyöz.şindi
95 kendim içinde ömadīm için.bence yetersiz bilgiden ğayna³landı.seracılā bilinşsiz yaPdı u işi.bi yıl güzel verim ādılar.ērtesi yıl alamadılā.benim de şurda bi sera vā küçüK şöle.bu oda içi ğadar.kendi yicēmizi çıkaryöz urdan.//önümüzde hemen önümüzde.//ısıTma hemen hemen imkansıZ gibi. serT sovu³lāda olamiyō, yāni ısıtılamıyō.anca bōle erken çıkamā durumu olyō.bizim u seracılā böyüK yapanlar
100 bilinşsiz davrandılā.bu toPraKbi yıl güzel verim veryō.ikinci yıl zayıflıyō, üçüncü yıl hasdalanyō.süre³li sulandī için toPraK hasdalanyō.//eñ fazla iki yıl verim ādıla,üçüncü yıl verim pitTi.bunu ben birda altı yedi yıldır verim alyōn kendim.birdan verim āmamıñ sebebi toPrānı değışdiryōm süre³li.//her yıl değışdiryōm toPrānı.//u zaman olyō.//

105 **Hayvancılık:**hayvancılıK dā çoK ön safda./böyüK baş.bizim kövüñ en iyi geliri şu anda böyüK baş hayvancılıK/besiciliK,süT, ikisi de var.süT de var.//bunnā kövüñ baş geliri.tarımdam gelir elde eden,para ğazanan yoK mālesef.tarımla ūraşanlā heP perişan durumda.

Köy Odası:/vādı./bilyōm./hatırlıyōm.vādı.ben var_ödunu bilyōm.son köv_odasını biz
110 köy ğonā olareK yıKdıK da yaPdıKbenim muhdarlīm zamanında.o zamana ğadā^r vādı.ama bakımsız durumdadı.bizim çocu³lūmuzda,ye³mişli yıllāda..ye³mişli yıllādan sōra herālde devām eTmedi u da.orda oda görevlisi olyōdu.kövde bi kişi odayı tākiP_edyō./nöbe³leşe gibi.işTe urē bi misāfir ğēdinde sıra kimde? bende.ben u misāfirlē ilgilenyōm. yemēni götüryōm.///sobasını yaKyōñ.yatā hazır zāten urda.diğer
115 arKadeşe geldī sıra..başKa misāfir gelirse unda gine u şekilde devām_edyō.ōle_ōle oda süre³li tākiP_edilyōdu.ben bunu devām_eTTirmeK isdedim.hoşuma ğiTēn bi şēdi çocu³lūmda bildimden.köv_ğonā yaPdıK esgi cāminiñ yanına benim muhdarlīmda.urayı yaparken u pilanda bi tāne misāfir_odası vādı.merdivenni filen ayrı yaPdırmışdım ben unu.urē yataK ğoyduK.hazırladıK.fakaT hiC bi fāliyeT
120 gösderemediK.o da son_ödu artıK_urası eve dönüştürüldü.u köv_ğonā imam lojmanı gibi eve dönüştürüldü.hePsi iPtāl_ödu.

Ceza Evinde Yatması:/cezā evinde yatarken u aşcıbaşı, u arkadaş çiçe³liden olan../esgiden,bizim genşliK yıllarımızda tabanca çoK.meşōrdu.tabanca bulundurmaK

bi zevK, nè bilem òle bi hevesdi.u tabancayı yakalandında da cezāsı vādı./ruhsaTsız
125 silahdan yaTTıK/dörT PuçuK_{ay} ğādım cezāevinde.on beş yaşındaydım. normalde
altı ay yirmi gündü cezāsı.ben om_{beş} yaşında ödüm için dörT buçuK_{ay} cezā
yidim.iki ay önce yakalanmış ōsam hiC cezā yimiyōmuşum.u zaman om beş
yaşñ altında öce³mişmiş.// ura da bi hatıra ōdu.urda u işde çiçe³lili arkadeş aşcı.ben
unuñ yardımcısıyım.urda bi yemeK yaPmayı da òrendiK.bi çoK yimē yapabilirim
130 ben şindi.bená dedi şurda bi kısım fasille getir gē.fasilleyi bilyōz emme kısım ne
hiC duymadım.siz duyduñuz mu bilmiyōm.//başKa bi kısım arıyōm.kısım nè?sen
diyō,hiş pi şe gömediñ mi hayātında diyō.çabiK fasille burda..acele atılması
gereKyō.poşedinne bir getirdim gēdim fasillē. u zaman poşeT de yoK da.süzme...
süzmeden al dedim. sen başKa pi şe isdiyōñ mu benden?adı bi avucuna dolduru..al
135 işde sana kısım dedi.sona *kısım dayı* dediK biz unu./bi avuşluK isdiyōmuş benden.//

Bir Köylüsünün Hırsızlığa Uğraması: bizim kövden birisi hayvannāla esgiden o yol
üzerinden şeye *sındırğ*miñ kaplıcalāna gidyō.*hisar alan kaplıcaları* vā
*sındırğ*da.urda kesdirme yol..çiçe³li taraftan.urda aKşamlıyōlā.çiçe³li bölgesinde bi
yerlēde.yaTmaK zorunda ğalyōlā.merkePleri aya³lāna bālyōlā çalmasıñlā diye.uraniñ
140 şeyi meşör./çiçe³lide.çiçe³liniñ tışında bi yēde.ya içinde dēl de.yaz günü demeK
ki.urda konaKlamışlā.herkez eşēni bālamış ayāna.eşēñ sırtındaki eşyālādan
çaldıran ōmuş gine.uyuyō bi de īsannā başında.unu da òle duydudum bizim kövden
birinden.dörudur dēldir bilemiyōZ.

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Feride Çiçek Balıklı Köyü 65 İlkokul Çiftçilik/ Bakkallık Konuşması net.

Tanışma:/sor bakam./feride çiçeK./a³ mış dörT yaşındayın.ben,amcañdan bi yaş böyükün./baK sizde de diyölā unu.bizde derlē.///he iki mi?///ha ikimiş baK///asgere ki³ meden iki dāne vādı çocūmuZ.ğız babasının asgēliK yaPdını bilyō.

Çocukluğu:/çocuKlūm çoK ēyi geşdi.babam,annem devāmlı yidiridin
5 bize.çalışmazdıK biz.ben işi burda gödüm./eveT./evimizde çoK çalışmazdım hiC.anam uvam devāmlı gezēdiK.//burda çoK zor gēdi çalışmaK.sora bu alışdırdı bu alışdırdı./mēme³ le biz gādeş çocu³ larıyız.mēmediñ babasınna benim annem gādeş.

Annesinin Koronadan Ölmesi:benim annem korenden öldü yazıK./işTe ilK zamannarı.bi günde ana ğız öldülē yazıK.babannemiz de öldü.benim annem ołyō
10 ğāriK.biriniñ selāsı verildi, ākasından bi dā verildi selā.ćāmiye mezere kittilē. yazıK hiş gēmeden..evele annemi gömmüşlē.biz hiş gömediK.bize ğaranti altına ādıla.biz anamı, nenemi gömediK.bunnā da gömedi yazıK/hı u zman...hiş gömediK.///yanız anamda korona vādın ben sabāneK anamıñ yanna kittim.anam ben çoK hasdayın ğızım dedi.ñōdu ana dedim. çoK hasdayın dedi. beni ācile götürveñ dedi.götürem
15 dedim.sen dedi benim sopanıñ üsdüne patētizimi gövē,yımırta mı gövē çayımı da gövē dedi.ben gelince ğadā ğaynasıñ dedi.unu sō ğāri eve gēdim ben.buna telefon eTdim. bōn dedim ācil olur mu?cumartesi ğāriK.anam diyō ācile kiççen diyō dedim.bu da olur dedi.hemen gādeşime telefon eTdim.gādeşim götürdü.ben gidēkene gömedim ğāriK.//gēdi yazıK.götürmüş ki³ miş.bi dā anamızı
20 gömediK.gōrdese kitti. gōrdesden askere götürmüş.urda yoğun bakımda iki gün yaTdı üçüncü gün gece öldü./seKsen midin be?iksi de aynı sağTlāda öldülē ana ğızlā.birē sāt ancaKdır dē mi unnāñ aralānda.//bunuñ babannesesi ołyō bizim annennemiz ołyō./bilmiyōn ben.gēdim ben ölüm hiş bene bulaşmadı.gādeşim dokdura götürdü una da bulaşmadı./buna bulaşmış.undan sō gedilē bizi tes

25 yaPdılā.korona ōsa ğādeşimde olur. bende olur.ben baḲ yanında da yaTdım bi sāt
 ğadā yanında da yaTdım u ğün kittī ğün.//ben hasda ōmadım.undan sō tes yaPmā
 ğēdilē bize.buna yaPdılā bene yaPdılā.bunuñ gece on ğkide ğēdi
 şēsi./sonucu.benimkinde yo³muş.undan sō üş ğün sōru gine ğēdilē nasılsıñ teyze
 d^ciyōlā ben çoḲ d^cyōn.hasdayın ben gine.tekrā sana tes yapam mı dedilē.yapıñ
 30 dedim.gine yaPdılā bene gine çı³madı.hasdayın ben çoḲ hasdayın diyōn.helārde
 ōle.yiceK yiyemiyōdum.///çı³madı bende.zehra bu gelişde ōmuş hasda dē mi?///ayrı
 mı durduñuz?///ġaçyōduḲşimdi deġl.///biz çoḲ şē eTdiK yā!anam ōleli
 kōḲduḲ.///çoraPlā..bu eviñ işlēne kilor dōKyō bembeyaz.../biz çoḲ
 kōkduḲōlum.anam ōlence çoḲ korḲyōñ.undan evelē de bir havta evelē de biri öldü
 35 bizim kövde.//bi geliş ġariḲ ōle şē e³miyōlā fazla.tes yaPdırmā bile ki³miyōlā.bizim
 dāmaT ōdu,ġız ōdu.hiç ki³medilē bu geliş./gelmiyōlā şimdi.///bize her ğün gelyōdu
 burē./// çay vā çekē mīn.ġaçyōlādı bizden.

Nişanlanması:/on yedi,eveT./işTe isdemē ğēdilē.satı ōle hinciki gibi ōmuyō.hinci ġā
 añlāşyōlā ōlanla ġızlā.isdemeK yoḲ.bizi isdemē ğēdilē.ben tamam dedim. bu da
 40 tamam demişTir ōsen./eveT./sōra..biz yazın ōdu de mi şē düvün.nişannandıḲ
 yalım.enişTe vā bizim bi.deymenci şimdi.bene yazıḲ hinci ġariḲ baḲ.nişannā şēlē
 olyō.nişan mışan yoḲ.yüsüK alvēmiş ġemiş enişte bene.tarlada daḲvēdi yüsü
 kendi.tütün ta³lasında eveT.ben de sevinyōn ġariḲ yüsüK dakındım
 diye,nişannandım diye./nişan işTe bu.bilyō.///hiC unnarı hatırlamıyōn.///zēneP
 45 dēzem.///tutamassıñ sen.///

Eşyle Karşılaşmasında Eşinin Düşmesi:///satı ili³mannan duryōz.cēran mı
 vā?/ġōdüm,ġōdüm.biz oturyōduḲġülmeyiz mi?kör mükün bu dedim ben
 gözleri.ġōmüyō yalım bu dedim.

Düğünü:/düğün nasıl oldu işTe..tütünneri pitirdiK, şē eTTiK düjünü
 50 yaPdıḲ/kasımdın yalım. u aylādadın.sāten bu dabancalā da yakalandında düjünümüz
 vādı bir havtıya.bir havta ġādıdın.bu düjün eççen diyōmuş. bi dā bā bunuñ arkadaşı
 unuñ saçını kesmişlē.ben kesdirmecen benim düjünüm mā benim demiş.u adamıñ
 yazıḲsaçını kesmişlē./// yazıḲibrām ōle mi ğēdi?/oldu düjünümüz oldu./

Eşinin Hapse Girmesi:/benim ġızzı yirmi ġünnüK ġodu ġiTTi bu māpusānē.unuñ
 55 sō benim ġız beş aylıḲ ōdu bu māPusānedekene.üç yaşında da benim ġız bu asKere
 kiTdi.olan bi yaşındadın.

Köy Düğünleri:/üş gün süryödun.çoḲsüryödun düjinnē./cuma gün başlıyödun.pazar günü pityödu.undan söru dā vāma gēme diviryōz.unu yaPyölādın.ayrı nışan olıyödun.///şimdi u kākdi ġāriK,yoḲ///akrebelēni toPlā heP./düyünden söra
60 ġāriK u./kına cumartesi akşam yakılyō.gelin de pazar günü çikyō.işTe undan söru pityō düjün.///he ben perşembe gelini he!///şē sıra gēmedi ya bize undan ödu.///düyinnē çoḲödu.///davılcılādan dejl kövde de ödu düjün.//

Evlendiklerinde Evde Eşya Olmaması:///oca³lıḲvā.

Çocukları:/iki./ölum burda,ğızım manisada.../manisada mı?/dāmaT işcidin
65 zātin.fabrikada çalışıyödun.hinci eme³li ödu evde...ğız da evde.torunum mā.ünüverste pitirdi ġazanamadı.bi puḡannan ġāmış.ġazanamamış./bölümü nedın unuñ?///bu geliş de koronadan giremedi.şimdi girilce³miş gine ya.sevinyō una.///

Düğününde Giydiği Elbise:/vādın./hazır ādıḲ bizim de..tikiliK biri vāmış unu
70 alvēdiK./yoḲ,yoḲdurmayō nēde...çeñizimden bi şē yoḲbenim ev..ben kaş dene ev deñışdirdim ölum.bu dördüncü mü? ha bu beşinci ev olıyō.iksini manisada deñışdirdiK,üçünü de burda. ///

Manisa'da Yaşamaları ve Eşine Bakkalda Yardımcı Olması: iki biñ beşTe
kittiK.sekizde ġēdiK yalım./ben de çalışdım, bunun işcisidim./ödemedi.havtalıḲpara
75 ādım ben ġāri./olurdum.//havtalıḲvēdi parē bene.urda komşum vādı bene çekışirdi. şikāyeT eT sen bunu derdi.ben de cezādan çoḲ kökyōn.şikāyeT e³mezdi.///bundan ādım parē.işçimiz vādı bizim.işciyi çıkādıḲ, ben çalışcen dedim.iki yıl ben çalışdım.bi sene işçi vādı.///öledir.///deñışmiyödu.//

Çocukluğunda Halı Dokuması:/halı dokurduḲ devāmlı çocu³luḲda./eveT halı
80 dokurdum./halıyı okuldan çıkıdım.hemen anam otutturdu beni haliya.gelin olanca ġadā dokudum.undan söru eve ġēdim gine dokudum.undan sō halı ġāriK dokunmayō ġaldı./yoḲ hiC yoḲdokuyan./nerē siziñ ura?/siz şıhyaylada mı?bizim tükkeni unnā adı ya dē mi?///

Dualar ve Beddualar: /heP,analāmıza uvalāmıza,dedelēmize,peygamberlēmize ..allah
85 kazā belā vēmeseñ diyōn.çölümüza,çocūmuza..heP unnarı yaPyōz./aynısını yaPyōz./hā unu mu diyōñ sen?unu yaPmiyōn ben./bilmiyōn ġā ölum.//

Gelinin Üstüne Hediyelerin Atılması: /gendireK.to³laşyō milleT.undan sō eyłenti yaPyōz, oynuyōz. Pitiryōz ġari.undan sōru gendireK a³mā başlyōlā.///ōnce olyō.ilK gün olyō u.ilK gece olyō.///he cūmā gün gece olyō. o gün işTe getiryo ġariK.eskiden
90 çoK enēberi... şimdi omuyō u,gendireK.///şimdi para getiryo hēkez ġari.eskiden bōle çay kupası,çanaK çölmeK nè vāsa gelyōdun.yōġan báŋŋanē her şēlē gelyōdu.şimdi bi şē ġēmiyō./feleniñ adını sōluyōlā heP ġariK. bu senden bu benden ōle deñişceK.geliniñ kafasını örTyōlā.sādıcıñ da mı örtülyōdun u bē!hōlū iki kişiyi örTyōlā, undan sō gendireK pittikden sō çanā şeker ġoyyōlā toz şeker bōle
95 kafasında furyōlā bi de./furyōlā daġıdyōlā.çoluKçocū şekerı veryōlā bi de.şimdi yoK unnā ġariK.

Gelin İnerken Buğday Atılması:/u buğday gelin innēkene atılyōdu.gelin geçēkene beygirde atılyōdun u.şimdi unnā yoK ġariK./ata./araba yo³muşdur u zman.eviñ ōñüne getirdilē ġēdilē atı.unuñ sōru mindiryōlā işTe.yayan bi sādıcıñ
100 tutyō,birini sādış tutyō.bunuñ arkadeşleri olyō.atıñ da zāten sāhibi olyō yedyō,getiriP gelyōlā eve.undan sōru.ġayinnē,ġaynatē istiyōlā.buna nè vēceñ diyōlā.u da sōluyō nè verceKse veryō ġariK./kimi tāla veryō,kimi araba veryō.nesi vāsa veryōlā.///sözde./biz nè vēdiK geline?///

Gelinin Köydeki Harmana Çıkarılması:hā hāmana çıkarılādı *mēmeT .zekilēñ*
105 hāmanına .hinci hāman yoK urda di mi,sürölū urā?yoK ġariK./gelini urē çıkaryōlā./gelin urē çı³massa çocū ōmaz bebē ōmaz derlēdi./urda..aleyden urda denilirdi de mi eskiden?aleyden aleyden felen çıkıdı.meselā *eyüp* ābiñe aleyden aleyden...//ōlu çıkıdı aleyden nelē diyōlādın?baġıryōlādı bōle bi toPlaşyōlādı.şimdi hiC yaPmıyōlā.şimdi kāşıya geçyōlā ġariK.//

Düğünde Konak Geleneği:///hinci u da omuyō ya.davillā gidēdin kāşıya *ōre³men mēmediñ* eviñ kāşılāna ġariK,burdan āmā kövden.///

Bebek İçin Yapılan Adetler:/sor./pitir./var.şimdi de vā ya!/yedi kırK ödineK..kırK dāne daş olyō.suyuñ içine atyōz unu.suyu da ōçyōz.bōle bi bardālan kırKsefē unu da ġatyōz.unu da u suyu üreTyōz ġariK.unnan banyo yaPdıryōz./eveT.duz ġaTyōz./acıK
115 duz ġatyōz.çocū yatıryōz boççe ballan her tarafını ballıyōZ.başKa bi şē yaPmıyōZ./evet he kokmasıñ diye...balıñ içine de ġatyōz gine duz.///olyō olyō bize soryōlā.///bal vā mı diye.bal isdiyōlā.ġuyveryōz bōle bal.satı bunu bal isdiyene şē e³me diyō bōle.ġuyvē heP der.çocu³lā kırKlanceK ōdu mu ġuyvē.

Arıcılıkla Uğraşması: bizde arı vā.emme b1 yıl balımız
120 yoḲalamadıḲḡura³lıḲdan./ikimiz bir baḲyōz,elpise alvēdi bene./moturaflāmız bile vā
ya telefonnāda geyiliḲ bōle bal alyōz.ben dizmeleri geyyōn.heP bene so³muyōlā.satı
giremiyōlā.//sokālā da.elpisem de vā.eldimennēm de vā.alvēdi bu.heP ikimiz alırız
balı./so³mā mı her gün soḲyō.birda yakın ya arılāmız.//çoḲo³lyōdu./geçen yıl yüz vā
mıdı?///fazlamışmış baḲ/ye³medi bu sene. b1 yıl da ḡura³lıḲdan..şimdiye ikinci
125 bal ācēdiḲ ḡāriḲ.birini bile alamadıḲ yoḲ/yaşıyō.de ölen de çoḲ de mi? hiC oḡul
çıkāmadı bu sene.

Tekrar Gelmemiz İçin Dâveti:/kışın da bal yimē gē sen./buyuruñ geliñ,be³leriz
buyuruñ geliñ.///buyuruñ geliñ her zaman kapımız açıḲbizim.biz iş ḡōmüyōz ḡāriḲ.

Eşyle Gezmesi:çoḲ gezdirdi beni u./he yetti.çanaḲḲaleleri götürdü,ankarē
130 götürdü.manisada durākana da ben çoḲ gezyōdum.pazar günneri tur kāḲyodu
gidiyōdum.///u da komşumuzdun ya.///benim torun çanaḲḲalede üş yıl ḡādı.ev
tuttulā.urda durduḲ un sō ankaraya kittiḲ.urda işcimiz vādı işTe olan.unuñ yanna
kiTdiḲ gezmē.urda ḡaldıḲ//aydına kiTdi.antalyıya kiTdiḲ.çoḲ gezyōz biz.//

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Kadriye Yalçı Bayat Köyü Mahallesi. Gördes 92 Yok. Çiftçilik/ Emekli Teleffuzu çok açık

- Kıtlık:** babacâzım rāhme³liK añādın.biz derdin.. ayrī bilirsñiz ot. ayrıK otunu topladıK da yidiK dērdi rāhmetliK ğıtlık çok gödük. ayrī to³ladıK yıkadıK un ettiK de yidiK dērdi. /yılānı bilemem ki. işTe elli a³mış yaşlānda filenmişdir. bunnarı anlattında. işTe bu aşā *gördesiñ* yandī zaman babam benim *aşā gördesli*mişmiş... *aşā gördes* yanınca evleri yanmış. yanınca yo³luK vā ğı³lık vā *bayada* gidyōlā. e *bayad*da urlāda nenem rāhme³liK de evlenmiş. ğāmişlā yetim. yetim ğalınca yo³luKda n āpsñ aç ğarın aç olunca ayrıKları to³lāmişlā un ediP yiyōlā. çivdi etcez öküz yoK tāla takka yoK sonnadan kerī çalışmış *salī* ovasına ğı³mış. urlādan bi dana alıP gelyō. danē getiriyō teK danēle çiFt sürülmeceK. soñradan bi tāla āmişlāmışmış u tālē satyō. bi tālē bi danēle deñişıyō.//acıK kalkinyōlā.tekrā bi dā tāla alyōlā. ev yaPyōlā. hanā ölelikce to³ lānmış babam irehme³liK. hiç zebillī sēmezdi. yiñ yiyebildiñiz ğadañ derdi yalıñız dö³meñ, ziyāñ e³meñ hana biz çok ğı³lık gödüK derdi. anlatverdi bana. /
- biz ğı³lık gödümüzden azıK tutumlu öceñ.// ölüm derin hep çociKlēme de sōlerin. ölüm hemen atmañ, hindi ğazanın . eliñize beş on ğuruş para geşTimi de surē onu ğoñ. unu urda vā saymañ. ğazanın u urda zāten hazır. hazırı yimeñ. / şimdiki acāmılā heP öle. işi sēmiyōlā . çalışmaceK. güzel güzel yicez. güzel güzel ğeyincez, gezcez, öle olyō hindiki genşlē.
- Eşinin ölümü :**/ çok ödü öleli. yirmi bir seneye girdi heralde . //çocuKlā benim hişbiri evli dēldi. hindi benim toruñlāmiñ torunları vā. dörT tāne torunumuñ torunu vā. / elli iki elli üç yaşındadı. /işTe kanser./ içyōdu. elli üç yaşında u vādı kırK üç yaşında ben vādım. / n āpceñ ölüm hayat çocu³lāmla vā diye çabalē çabalē bu hāle geldiK. niden yaşlandıK ha yetiremeceñ ha bitiremecen çocu³lām vā ele muhtāC e³miyen zebil e³miyen ziyāñ e³miyen diye. eñ böyüK ölüm askerden yeñi gēdidi. dörT tāne düñün ettim. / en ufā on iki yaşındadı *tālīP*. /// eñ böyüK ölüm elli

- iki yaşında. / çokşükür işte bākurdan, çiFtCi bākurundan yazıldık gayıdımız vādın ame hiC yatırmadıK / u öldüKTen keri bi af çıkTı kendim yatırdım. çok şükür işTe unlañ az çokİdāre eTTiren diye ūraşyōZ, ediyōZ.şükür nāpam ölüm işTe. yetiremedim, bitiremedim. öldüKTen keri iki dene olanı askere yolladım. üş dene
- 30 olan evēdim. bi dene gız gelin eTTim.
- Okula gidememesi :**/ yoK ölüm . zır cāhilin, hiş gi³medim.yalan ōmāceK bi dokuz gün bi gece okuluna gittim kövde. gece okulları açıldı. yollamadılā. ğayın valdemle on dokuz sene durduK bir arada. eşimle ğayın valdem tabi sofrē atyōz burē e komşulā gidyō, hedi diyōlā çağıryōlā, ūnlüyōlā emme sofrē burdan kaldırmence gidemiyōñ. /
- 35 e gızım sen giT de biz sofrē biz mutfağ sürveriz sen gelince to³lā demiyōlā.dēveselē ben uçareK giTcen.yollamıyōlā.//
- Kayın Vālidesinden Şikayet:**/ on dokuz sene çekTiK. kendim çok çekTımden gelinlēme heP ayrı ğaTTım. çekTirmecen dedim. unlā da ırāt etsiñ ben de dedim hanı ğayınna dedirTmecen diye. bilmiyōn gelinlēmi u ğadan çok sevyōn.
- 40 heP el üstünde tuTTım gelinlēmi dē komşu bilir.e yollamadılā zır cāhilin.ben yoK okumam yazmam yoK öle öle işTe eşim öldü. e bazara çıkCen, para bilmiyōn. e parē elimize geşmedikin hiC. kış geldi mi halı dokuyōz.yaz gēdi mi tütüne edyōz. e arada bir yōmiyē giden hedi beş on ğuruş bazar harşlı ōsuñ.bazara gidyōz. eşim öldü para bilmiyōn.hālā dā kaş sene ōdu öleli, hālā diyōn baK dillē deñişiK olyō. yalıñız
- 45 bazara çıkSam da hemen varın, bi iki yēden alır dönerin. e şindi urda yazılı her şēlē, e ben u yazıları okuyamıyōm ki. fiye³lēni şēlēni. ya nēse āceñ geşceñ ya da ğıyında biri ōceK.ekseriyeti, çoğunun şēlē gideriz.simgeniñ annesinle./ bazara. öle marká³lere felen kittim mi illē ğıyında bi kişi ōceK. e ben hindi parama göre ācen. hindi al ğo al ğo urē hesāba vācen param ye³meceK./ ğullanmıyōn tabi.bilmiyōn ku
- 50 bilsem./ gine az çok bilyōn ō ğadanıK az çok bilirin de ... şindi urdan fiyatını ōrendim mi ni ğidā tutyō? iki kiío ācen şu ğadā. yine u ğadān şēlēri bilyōn da. öle tabi kiredi kartım şēsi ōmadından hesabımız ō ğidānnıK benim kiredi kartım şēde duryō.tāliPTe.../ he bankamatiK kartı.ilāzım ōçā ölüm benim param ğāmadı, şu ğadāñ getirve bu ğadāñ getirve.hana ye³ meciKce u getirveryō. öle ğullanyōz.
- 55 **Köy İle İlgili Anlatılanlar:**/köylülē unla öle çok bilgin yoK emme/ e bayaT kövünden ne bilen öle çokçok fazla bilmiyōn... ya ğuranlā,ilk ğelenlē... biz *ī³deli hāfiz* bilyōduK bi *ī³deli hāfiz* vādı bizim baya³lı. biz namaz okuma³lānı felen undan ōrendik. namaz okuma³lāna kiTTim. u ğuranı da surda üç beş senedir yeni ōrendim. *türKcem* yoK da unu çokşükür gine okuyōn./unu okuyōn çok şükür. // hiC

60 dēlse bi *yāsīn* okuceK ğadā ōrencen diye.//bir iki sefē hatimimizi felen_eTTiK berket
vēsīñ de . hana çoK çoK ilēsi yoK. *īydeli hāfız*dan namaz okuma³lānı okuyōduK.//ne
olursa çocuK³ana.//*īdeli* unu lavaP. adı *mıstavadı* unuñ./ağ! *niğdeli* dēl. /eviniñ
önünde *ī*^ğde ağacı vāmısmış. /bırda vādın, bırda da vādın unuñ bi ağacı, *ī*^ğde. kö^vde
de vāmısmış. da undan *ī*^ğdeli hoca derlēdi. çoK deriñ bi hocadı yalıñız. hana bilgisi
65 çoK³Tu.

Kız isteme-Nişan-Düğün: /ğız isTemeleri önceden ōle anlaşma yok³Tukunu.görücü
usūlü .dūñür gelinirdin,*allah*ñ emirinlen istenirdi.e olursa olur herif bi yo düşünen
derdin. undan sōru olurdun. bi yüssük dakınırdı. iki nışan olurdu u zaman./ bi
yüssüK dakılırdı ilk nışanda bir_ki kıyāfeT küçüK nışan denirdi. bi de böyüK nışan
70 denirdi.böyük nışanda pırtıya girilirdi. önceden pırtı denirdi. bi māzīye girdiñ mi
birē boççā kıyafet alınırdı./unlara pırtı denirdi. / pırtı kesilirdin hana kövlü
çağırılırdın. u atılırdıñ nē ğıdān ōlan evinden gelen şē nışan denirdi una. dā önceden
bizim sādış ğızı olurdu. bizlē ōledik. üsTümüze çāşaf ōtēlēdi. u atılan bizim
üsTümüze atılırdı. /nışan zamanı. ///sen gömüyōñ yalıñız.u deñişik ödüyō, u deñişik
75 ödüyō. u biTTi mi sōle bi tabāñ içine şekē^r ğorlādı. ince şekē^r işte çay şekeri bi tabāñ
içine ğorlādıñ bi bōle sādıcñ kafasına bi gelin ğızın kafasına unu urlāda çocu³lara
dağıtırlādın şekeri./toz şekeri. ōle bi ādet vādı. / şindi yoK.// şindi tam türüs nışan
felen... ///şindi *bayaTTa* da ōle.şindi bizim de ōle. üş gün düvün olurdu kövde . /
cumā gün. cumā gün sabahTan davılcılā gelirdin başlanır. u gün çeñiz serilir. ū ğāri
80 dūlbentleri heP birbirine e³lēdiK, tikilirdin. bi gün evelē o gün akşam çeñiz dizmē
gidyōz denirdi. ōlan tarafından yeñgelē, dēzelē, ğādeşlē gelirdi. dizilirdin bōle hindi
çādak denir önceden kövlede bōle çādaK olyō ya. çādañ etrafiña unu asālādın ōle .
asılır u gecele. sabān ğadā durū.nē aldısa kıyāfeTleri asılır. yataK yōğan ne vāsa eşē
sarālādın çeñizleri ōlan tarafından. sāten_iki sandıK... // bi ğaT da yataK üslēne birē
85 yastıK eşşe³leñ dolaşyō. / hePsi bi teK odanıñ içindedi. bi teK odāñ içine girdiK./ ō
gece de serilir,ō gece gecelenir. çeñiz içi olur ertesi gün.erke³lē,davılcılā gelir.
çeñiziñ içinde oynalā. / önceden bizim kövlede içki oluyōdun.yalan dēl. bi sofrā
atālā içen içē,işmiyen işmez.dāvıllan içēlē. içen içē işmiyen oturū yir içē.meze gelir.
ō gün akşamüstü çeñiz indī zaman ğızlā heP gelinñ kıyafetini giyē. aş_āmaK
90 denirdi.//aş āmā gidyōz denirdin./// ğız evinden ōlan evine gidyōlā.ōlan evinde
yimek yiyō ğāri gidenlē. ğızlā,genşlē, gidenlē... *ġıran* dērdiK biz okuluñ yanında
urda oynālā. bayrak ğaPmaca oynalā çeşli belirsiz, çalgıcı götürülē hana. önceden
dūmbüldeK vādı. dūmbüldeKlen oynālādı. oynālā, tūñgūlē ōlan evine. ōlan evinde

yirlē içelē aşşām üssü ġāri ikindiden sōra ālem daġılır. akşama da kına gecesi
95 olurdu. pazar günü ikindin gelin çıkā. ikindi ezeninden çıkTı mı gelin çıkādın, evine
yerleştirilirdi. üş gün düvün edēdik öleliKle. / gireyi gün olyō ġāri . hindi pazar
denyō. u zaman girē olurdu. öle öle işTe hayatlāmız ġēdi ġeşTi ölüm. düñnēmiz
öledin. ertesi günü gelin sabāsi derdik bi de biz. pazar gün sabālen///pazartesi sabālen
ġāri tekrā gelini ġeydirilē başını yapalā geleniñ elini öpēsiniñ gideniñ elini
100 öpēsiniñ.///çociñ dahi elini öpēsiniñ. tabi gelin gezmesi denirdin bizde ġāri hediye
götüryōñ ya! hana gidebilceñ yēlere vēmessiniñ, ġi³meceñ yēlere ayırısıñ burē. olanlara
mendil verilirdin, ġızlara dülbent. birē dülbent ġız çocu³lāna verilirdin. olanlara
mendil verilirdin. öle pitiryōduK işTe.

Umreye gidişi: /çoK şükür iki tefā kiTTim/ umrē kiTTim. hacıya gidemedim./ah ġāri
105 bilmiyōn. urāñ şēlēri añlatılmaz çoK güzel... birdan ablāmlā vādın bizim, eniştēmlē
unnāla bir kiTTim. tabi eşim ōmadından yalıñız... hē bi ĩsanlan.../eñ soñ kittim beş
sene olyō de mi? //ilk ġiTTim on sene olyō. iki defā kittim. işTe unlāla kittiK.
ġēdiK. ilk gidişimizde kaş gün durduK? on iki gün durduK medinede. undan sōra
mekkeye kittiK. ilk gidişimizde yirmi günlük kittiK. soñkunda yirmi beş gün kittiK.
110 e işTe varyōn tāvabıñı edyōñ. sayıñı edyōñ. hana çok güzel gezilcek yēlē. ziyarā³lere
gidyōñ. arafada çikyōñ. hana ufut daġlāna çıkTıK çok şükür. ġi³miyenlere canabū
allahım nāsiP eTsiñ. //māralara gidyōñ. hana urlara doyulmuyō ay ölüm. doyulcek
yanı yoK. /āmin ĩşallā da acıK zor ġāri. hayaT şar³ları bahalı. u zamanları ucuzdun
gine. bizim kittimizde ēyidin. şindi bahalı. hacıya yazılsam... on senē ġeşTi de mi siz
115 yazılalı? on sene ġeşTi dā çı³madı. /çı³miyō. sıralan olyō hem de şindi// hasdalıK da
girdi./bizim zamanımızda çoKdun.///şē de öle diyō. āşa düñürlē de öle diyō. ġünayıñ
babası. bu sene de çı³maZsa ūmriye bāli gidem diyō. nāsiP olursa gidiñ, geliñ. urlara
doyulmuyō. ravzalara gidyōñ. ġabirlēne kittiK. cenneti bākilere kittiK. urdan zāten
tavaba başlamadan āşa vāldemiziñ cāmisi vā. urē gidyōn bi yō. urē kendiñ
120 tutyōñ arabē. urē varyōñ urda iki rekeT namaz ġılyōñ, niyeT edyōñ. urdan gelyōñ
yedi kere tavab edyōñ. kābeniñ etrafında iki reket say namazı ġılyōñ. undan keri say
yaPyōñ. /say yeri ayrı tavab ettiñ yē kābeniñ ġıyı ayrı. urlā ayrı. yedi kere de... urda
erhama giryōñ. // bi çöp elliymiyōñ bi çöp ġıramıyōñ, bi sinek dahi öldüremiyōñ. bi
şē yapamıyōñ. unu yapāsañ cazāsi ġuve³li. ya ġurban kesceñ. bi şē yapāsañ. //undan
125 ġēri utele gelyōñ undan sorā ēkeklē tıraş olyō bayannā saçınıñ ucundan su boġuma
ġadā saçından kesyō, duşunu alyō erhamdan çı³mış olyō. erkeklē erham ġeyyō
ġadınlā bī ġıyafe³le bölē... bunlā ehram ōmuş olyō. bī üsTüñü çıkaryōñ. // ondan keri

yat diñleñ tabi u gün hāliyle yorulyōñ. //ōdī yeri ben saymadım emme *fātīma*
saymış emme beş yüz adım dedi.beş yüz adımdan fazladır.///tabi bi say, bi gidişñ.
130 hindi bi gidyōñ bi geri gelyōñ ayni başladñ yere bir sayyōñ. /// yedi kere. baca³lā
sālam ōcek.abam yapamadı.arabalan *hatice* götürdīdi ya *hatice* yaPTırdı tavaPlānı,
saylānı. u yörüyemedi.

Umrede Geçirdiği Kaza: bi de kazā geçirdik hocam biz urda./yöriyen mēdimenlē va
ya // hedi dedik apdasları tazeliyem yeñiliyem de apdas āmā girdiK. apdaslāmızı
135 ādıK. çıkākana abamñ ayaKları tu³muyoduñ. dördümüz bir yaTTıK düşTüK ya
ōdımız gibi. hele iki bayan vādı.bayanlā durdulā. ōle ōmasa parçalcēdiK
hepimiz.yöriyen mēdivende eñ aşāda ben vādım, altında. u düz yēde. abam, ayāññ
birini aTTı öte^ükünü atamadı.kaldıramadı ayānı.ayāñ çatısı bōle ayrıldı.cenābú
allahım hana ğırılmaceK ōdu mu ğırılmıyō.ben bōle sırTüsTüne düşdüm. *hatice*
140 düşdü mü, abam düşdü mü, *fatīmē* düşdü mü. hepimiz düşdüK. hele u ğadınlā yanı
başımızda. unlāñ beKcilerimiş unlā.unnañ// ōleciKce kurtādıK// abam adaKadamış.
demiş sağ sālīm urē varīsaK bi ğurban kescen diye. bi ğuzu kesTilē burē gelince.
ğurban kesTilē./// cenābú *allahım* hana ğorudu mu ğoruyō.ōle ōmasa aşādan yukarı
varıncā ğadā parçalanırdıKışTe ōle ōlum. giTTiK, gēdiK. uçaKlalan, çoK güzel
145 geşTi. hana ōle kōku bilmedim. hōle peK kōKvēmem gine ben de.berkeT vēsiñ.///

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Zekiye Karakaya Bayat Köyü Mahallesi. Gördes 55 İlkokul(Okuma yazma yok) Çiftçilik Teleffuzu çok açık

Konuşmaktan Çekinmesi: ben hemen ölesine gonusurun./ sen bunu kapaT bi yo. gāveleri içem bi yo.hemen ölesine söyleveren dēdidim.///

Annesinin Düğünü: işTe dedem rahme³lik bōle iki köv bōle gidiliP gelinceK ya. insanlā demiş hana hasdalanır şē olur bu düün nēden ōdu bizi hasda eTTi derlē diye
5 annemi urdan evden çıkarvemiş. bōle gelinli³lēni gēydirmişlē āminlene çıkāmışlā.///köyden önce çıkaryōlā./// ha undan sōra kendi kövümūze gēmiş.kövüñ girişine *gabāş* denyō bizim. urē yol girişine gāri şē tekrā annemi giydirmişlē urdan eşşē³lēlen, a³lālan gelin āmaKcılā urdan tekrā düzmüşlē annemi. urdan tekrā girmiş köve.kövde tekrā düvün gurulmuş. iki gün düvün e³mişlē.üçüncü defā tekrā duvaK
10 furmuşlā.annemi düünü de heP öle macerālı geşmiş./ e biz doġal gonusyōz. / *karakaya*.///

Annesinin Nişanı:anneme nişan da³mā giTmişlē.benim düünümnden çoKannemiñ şeyi çoKTur. annem keçiye yollamışlā. nişancılā gēmiş, evde gelin ġız arıyōlāmış, yo³muş. ġız nēdemiş, gelin ġız nēdemiş? keçi gü³me gi³miş. bi de keçi gü³meKTen gelirken
15 boş gēdi mi ayıPlālāmısmış. illē ākasına çırpı sarılceK odunnan gēceK. e yāni nişan öcek o gün gāri u ġadın u ġıza öle yapılır mı de mi? işTe gēmiş gāri gelyōmuş annem rahme³lik. insanlā heP çı³miş. obu gelin ġız gelyō, gelin ġız gelyō. ama ādında bi āka çırpımuş. hani boş.. ///şindi de çocu³lāda nere öle?

Okuma yazma yaş:/benim elli beş./ilk okul diPlomam vā. / bilyōmdur az gine gine
20 şimdikileñ yanında cāhiliz./ önceden annelēmiz, babalāmız okuma yazma hiC bilmiyōdu.bizim yanımızda cāhildi.şindi biz çocuK³lān yanında çoK cāhiliz. hani ilk okul okul yerine şē ōmuyō şindi.

Evliliği ve düğünü: ben geC evlendim. yirmi sekiz yaşında evlendim./ bizim için çoK geşTi. kövlēde eñ erken on sekiz on dokuz... on beş on altı yaşında evlenen çoK
25 azdı.bizim işTe nē bilem sen bilyōn gāri devedilē istemiye istemiye u zamana durduK gōnümūze göre ōsun diye. / düğünümüz cumā günden gurulyōdu düğünnē

önceden. cumā günü işTe aşlıKlā to³lanyōdu. heP akrabalā o gün gelyōdu. davillā gelyōdun. o gün akşam akrabalā kövlü arasında eğlencelē olyōdu. /// ikinci gün çok ğalaba olyōdu. misāfir çok olyōdu akrabaya kövlye oyun düşmüyōdu. önceden
30 bōle dümbüldeKci olurdu. ū dümbüldeKciniñ önünde ya iki kiři ya bi kiři oynādı. herkese bōle tek tek çağırılırdı. şindiki gibi öle orta yere yirmi kiři çı³mazdı.///he sādıC kaldırıdı.///ay vallā hiř de bilmiyōn. benim dümbüldekci yoQTu yā. u zaman bizim müziK řelē çıKdıdın./// ābim de bizim řādiyedın de. ābimden beř altı sene sōna evlendim ben müziK āleTlēnlenōdu bizim. ya gine de çok çıkılmıyōdu bōle. sāde
35 bayanlara olyōdu kına gecesi ēkeklē pek girmiyōdu.ayıp vādı, nāmahrem vādı şindi yoK. ğac göc yoK de mi dēze? /// erkeklēñ oturması olurdu.. erkeklēñ oturmasında tiyatro denyō şindi ya! öle yöresel oyun yapālādı./ benim babam öle oyun yapıadı. / erkekleri olanlādan ğız yapālādı. / zenne denyōdu. undan sorā oyun yerlēnde buluşurlādı olanlālan . yasaQTı ayıPTı ya. u unnan buluşurdu. u unnan ğonuşurdu. //
40 insannā da unu řē görūdū unu ğāri./ he oyun gibi... / oyun içinde. aslında iksi de erkek. ğız girmiyō urē.erkeklēñ oturmasına da . işTe ğız Kıyāfeti giydiryōlā ērkeklerle. /komiKliK yapyōlā.undan sōra ğonuşyōlā añlaşyolā. bi de ğaçırılādıñ ğızları. illāki u olurdu. bi de babam öküz yapadın. bōle genşlēden biraz bōle iri ğalıPlılādan boyundiri dakalādı buyunlāna öküz tipinde çekTiridin çiFT sürēdin./ bōle bol bi
45 kıyāfet ğeydiryōlādı. hana īsan oldū çok da belli ōmuyō. ūstüne bōle bişe ōtyōlādı./// undan sōra u en sona yapılırdı. u çiFT ğāri..unu tohum saçadı babam īsanları dağıTmeK için kum doldurudu. heybē olyōdu öncelēden siz bilyōñuz mu? / kumu alırdı insanlara dōru savırīdı davılınceK ğāri u kına gecesi pitceK, oturma pitceK. öle ōmasa dağılımyōlā. kimisi içyō, kimisi oynacen diyō// düvün sāhibi hana
50 ayakTa ğalyō./ cumartesi gün akşam olyō. pazar günü devam edyō.//

Gün İsimlerinin Farklı Olması:/gireyi günü.cumā āşamı denirdi perşembeye.akser bazarı çarşamba./salınıñ adı yoK.çarşambaya akser bazarı derlēdi böyüKlē.bizim köv ğāri çok der./cumey de diyōlā,cumā da diyōlā.bizim kövün ğāri çok der.bizim kövün yakınında dereçiFTliK vā ōrası da ğalañ der.// erā ōsun kelimesi çok
55 ğullanılırdı önceden./ he./// /biz çok deriz./ he unu da çok ğullanırız./ işTe dānıK/ her konu da yā. meselā tālası.../// / şeyi çeşme de dēvēdiñ mi?/// ben urē yöresini bilyōn ya hani bizim kövde ōmuyō ū!/// bizim kövde ōmuyō./ 1 1!

Tarla işleriyle uğraşması:/vā / salatalık yapyōz./ tütün de yapyōz./hı hı! / yāPyōZ / işCi tutyōz, işCi götüryōZ.

60 **Eşiyile tanışması:** / anneminkini söyledim ben o zaman . eşim zâten akrabâ evlilî
bizim. amcamızın torunu olýô. dedelēmiz ğâdeş eşimnen/hı hı tanıyôduĶ da. u
düşünce yoĶTu.önceden ayıPTı öle düşücelē birbiriñe şe yapılmıyôdu. asgere giTTi
telefon yoĶ kövlēde bi bizim evde vâ. hana unnāñ da yoĶTu. bizim evden
telefonlaşırdıĶ hana annesi gelirdi arādıĶ biz eşimi. ne bilen unuñ a³lına düşmüş
65 ama benim hiç yoĶTu a³lımda.soñradan...//he nasiPmiş ne bilen öle anlaşıma
usûlümüz yoĶ ne anlaşıma ne görücü usûlü. deĝişiK bi şe herâlde. görücü usûlü
dense hani yeri. asgerdekene yalıñız meKTuPlaşırdıĶ ama ölesine berâber böyüdük
hani birbirimize bōle şeyimiz vâdı. ğonuşurduĶ heP her zaman gidē gelirdiK.
arkadaş ortamı gibi akrabâ ortamı hani .../eşim benden küçük iki yaş./// biz zeñginiz,
70 undan mı kı acaba?/ aslı olur mu? ömaz. hePsi yaradan *allah*m rızkıñ verise olur. de
mi?

Kış Hazırlıkları :/ kış hazırlıĶları ilK başTa tomates Zâten, salça. bibe^r ğuruduruZ.
Konuşmasını Deĝistirmemesi:ben kövlü ğonuşyön emme baĶ/burda duryön emme
hiC deñiştiremedim.//biz burē geleli beş altı sene ödu.nasıl deñiştircen beş altı
75 yılda?ben çocu³lāma hiC annāñne babāñne dēTTirmedim.heP nene, dede
deTTirdiK.///

Kış Hazırlıkları:işTe turşu olýô. salatalık turşusu,bibe^r turşusu...fasilye yapıyön
ben, fasilye turşusu, ğuru³ması badılcāñ ğuru³ması de mi?///

Yörede dilin bazı kelimelerinin farklı kullanılması : bi de iş kıyâfetine bizim kövde
80 çaylık derlē . dereçiftlikTe derelik derlē. çocuk sarınılan ... bizim kövde ğolan derlē.
dereçiftlikTe çarpana diyōlā/ iP de özel dokunması vâ. ğarayaĝcıda örme /// annelē
bizi heP ākalañda böyü³müşlē çocu³ları şindiki gibi çocuĶarabası mı vādın? ///
ērkeKlē taşıyô şindi çocu³ları. önceden ērkeKlē şe yaPmazmışmış.///

Evde iş bölümü olmaması: benim ğızım vâ *simge* gibi sālīĶ mesleKTe okuyô. şindi
85 tālayā gidyöz hepimiz bir çalışyöz. eve gelyöz. herkez oturyô. ben şindi herkeziñ
yemēni hazırlaceñ, yıkancēni yıkaceñ bulaşını yıkaceñ. bāzen diyô baba diyô kalĶ
annemle bir sen de yaP diyô. ben ne yaPcen diyô? annem ne yaPyōsa sen de
yaP...annem de çalışTı ğēdi sizlen bir diyô. hani siz oturaĝoyyoñuz diyô. olan vâ.
bunu aşılıyamadıĶ işTe.önceden çocu³ları ne bilem...sōna evlenince şe olur da. //
90 babası da ābisi de kākıñ istiyô.herkes çekilyô.///

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Ayşe Usta Beğel Köyü Mahallesi. 69 İlkokul Çiftçilik. Telefuzu Açık.

- Tanışma:** /ayşe usda/evet./a³miş dokuz yaşındayın./va./ilK okul pitirdim.ilK okul mēzunuyun./ilK okul derkene, öre³menim diPlomayı verikene üzölmüşTü bana.dedi okuTce³ mi babañ dedi.içim sızlıyō şindi.yoK dedim, okudamaz babam beni dedim.ben sōliyen mi babaña dedi.sen dedi peK iyile bitirmişin okulu dedi.ben sōliyen babaña oku dedi.yoK hiC ūraşma öre³menim beni babam oku³maz dedim. babam hayvannāna,çi^vcilene bizi zor baK yō dedim.//dörT dene ğardeşiz biz yapamayız dedim.//öle bi māzim vādır ilK okulda. benim babam çivTcidi, ekēdiK bñçēdiK.hayātımız öle geşTi.hayvan güdēdiK.hayvan gü³meden gelirdiK. dörT ğardeşdiK. ābēm ğoyun güdēdi.biz ğuzulānı güdēdiK.sığır güdēdiK. hayātımız öle geşdi.genş ğızlīmız.//
- köylēde küçüK evlenmeK vādı. on altı yaşında evlendiK./erken evlendiK.on altı yaşında evlendim. işTe u gündür bu gündür bayram amceñle hayātımız geçyō. olanı okudabildiK şükür ğız okumadı.unu okudabildiK şükür.//ğız birāZ sıkılığandı.okumadı unu da çoK ūraşdıK okumadı ğıZ.öle ğēdi ğidyō bu hayāT.başKa ne diyen?//
- Evlenmesi:** /görücü usölü./işTe köyde işTe. şurda bizim ev, urda bunnāñ evi.bi de bizim bi ādetimiz vādı nışanlıdan ğaçadıK/ğaşmaz mız? bunu gödü mü bi sokulceK ğövuK aradıK.//nışanlılāla ğörüşmeK yoKdu bizim zamānımızda.nışanlıñı gödüñ mü sa³lanceK yē aradıK/görücü usölü evlenilyōdu bizim bırda zāten./ğörüşölmüyōdu. nışanlıla karşı karşıyā bırda ayıPdı.şindi herkes daK yō ğoluna gezdiryō nışanlısını. bizim zamānımızda ayıPdı ğörüşmeK.bāzen öle çoK açık olanlā gizli sa³lı ğörüşebilyōdu ama biz biraz kapalıdıK.çibliKde böyüdük biZ. n öceK çibliKde böyüyen isandan nē be³lēsini?/biz öle ğörüşemezdiK yanı.
- Düğünü:** /on bir ay nışanlı ğaldıK/sonra düjün ğünü ğaralandı. biz ğordesē gidēdiK. nikah ğordesde olurdu.//bi de pısaT kesme derlēdi. yanı ğiysi alcez ama../buna pusaT

kesme derdiK.nikah yapılceK,pısaT kesmē gidilceK.giTtiK. bi gün gidēdiK,
bazartesi günü ayırıldıK u gün bitiremediñ mi ğalınardı bi akraba evinde
gördesde.//gelinirdi burē.evde iki,üş gün sōna ğaynana akrabālānı to³lā gelirdi. bi
de una dōrama denirdi.pısa³ları kesdirceñ diKdirceñ birine.pısaT dōrama denirdi una
30 da.e unda ğaynana akrabaları getirdi. ne yaPdılā .pi şē yapıldı ben ufağın da peK
a³lım da fazla bi yere ermiyō. on³altı yaşında../eşim asgerden ge¹mişdi, ben on³altı
yaşında küçüğüm. e biráZ ğaynana ne õretirseñ unu õrenmē çalışyōñ.evde zāten
bizim işimiz ağırdı.babamıñ evinde iş ağırdı.iş gömeKden bi ev işi õrenemediK dōru
dürüs. bırda ğayınna ne õreTTi unu göceñ. õle işTe.bi gün çeñiz derdiK, duvara
35 duvarıñ dışına çeñiz serēdiK boydan boya.eşyaları serēdiK.bi gün
çeñiz olurdu./çeyizde şalvar, üç³eteK,tülbenT, boncuKlu tülbenT.. õle işTe./yazma
diyōZ unnara. yazma olurdu.al beziñ olurdu.böyüK ğoca bez derlēdi. artıK hāla ğoca
bez diyō yaşlılā.bizim zamanımızda yoKdu kese.kāKmışdı bizde./a³mış dokuzda
oldu.//elli üş dōmluyum./ertesi gün de gelin alırlādı. ata bindirilēdi.ābem beni
40 bindirdiKden sōna bi daraK silah atmışdı arkamdan. yanı ben nāmusumla bindirdim
diye bi daraK silah aTmışdı./bi şarjór, şarjór..bizim zamanımızda daraK denirdi
yanı.//biráz efedi benim ābēm.bizi felen õle dışlāda gödü mü hōT³atādı içeri.hemen
giriñ içeri.kimse ba³maceK . on³altı yaşında çocüz ama../biz, üş ğız bi õlandıK. bizi
heP disiPlin altında tuTTulādı.õledin. õle işTe. ne bilem.ertesi gün de kövüñ içini
45 gezdiriP getiriyōlā dāmadıñ evine.

Düğün Adetleri: /salı gün başlādı.perşembe gün bitēdi.hinci salı gün odun denirdi.
dağā eşe³lēle oduna gidilirdi./bizde meci demezlēdi.odun günü derdiK./dağdan ilK
gelen hayvanı ğız evine götürülēdi. ğız evinden tülbenT veyā bi,mandil diyōduK
u zman için.unu verilēdi yahuT havlı verilēdi.hediye verilyō ğāri ilK gelenā. õle
50 olurdu.ğalañı olan evine ēnēdi.olan evinde davılla odunlā yarılırdı bi de.ğēce
yanceK.ğēce oturma olurdu. küçüK oturma denirdi ilK güne.ikinci gün çeñiz gününe
böyüK oturma olurdu.unnā oturmada yanādı./he gelin õñü de olurdu bizde.gelin
günü sabāleñ eviñ õñünde erkeKlē oynādı, evde ğadınlā oynādı geliniñ yanda.gelini
oynaTırlādı.gelin õñü u.

55 **Köyün İsmi:**/ bizim birelana ğalemōnda iki bey vāmış.biri okur yazarlī vāmış.
ğalemoğlu ğalem tutan denirmiş.bizim de bey alımiş. u cāhil herālda çoban gibi
birisimiş.ama zeñgin bi beymiş.bıra bey ali denirke bey ali ğaldı. beyel ğalmış.

Gençliğinde Halı Dokuması:/çoK , çoK hiş sorma./ben okuldaka başladım halı dokumā.okuldan gelirdim.annem halı dokurdu. tabi ki u zaman için yo³luK çoKdu.e
60 buğday alınceK. çocu³lā yiceK.hayvannara yem alınceK.hayvan çoKdu. bizim evde at olurdu. eş de olurdu.öküz olurdu inē de olurdu. ğoyunnāmız zāten vādı. e unnara yem alınceK bize yiceK işceK alınceK.anam ğeçe gündüz halı dokurdu.okuldan ğedim mi beni de otuTTurūdu ğıyına.ğızım yardımcı ol.yardım edēdiK. veya yaPmassağa akşam yimēni hazırladıK.hayvanıñ damını süpürdüK./hayatımıZ öle
65 geçēdi.dersimize zor zaman ayırıdıK.

Halının Dokumaya Hazırlanması: /eveT çözgü.şindiK karşılıKlı iki ağaş çakāsıñ.unuñ, ağaşlāñ yanlāna birē isan oturū.birisi de gide gele u şeyi çözē. çarpı atılır.çarpı çarpı atılır urē.//öle çözēdiK./karşıya oturanlā da dığdıladı unu.sepilvemesiñ diye.böle unu şe edēdi.ilmeK atadı yanı unu, bāladı./ hı bālanır
70 gidēdi yukarı dōru./halı çözē dērdiK biZ./biZ çözeK dērdiK./çözē urdan arasınā ğolan dērdiK. bi iPden hazırladıK unu kendi ipinden hazırladıK.arasına geçirīdiK.bırda dokurkana ğolaylaştırması için arasına dakadıK . asadıK şeyi, ağaCı.halı ağacını asadıK.dokurduK işTe öle./arasına ğarğa geçirīdiK.güzü olurdu.önce güzülerdi sōna ğarğası geçēdi./ilmeK ilinirdi.arasına argeş geçirī,
75 dokurduK./şe meñgene./sōna meñgene . önce biz kendi gücümüzle sıkadıK.zincirle sıkadıK benim bāmāñ bile burası kısmışdı zincirle sıkākana.unu ben çocuK a³lım işTe..evdedim.annemiñ yandadım.anama yardım edēkene bāmāmla sankı u zenciri düzellevēcem. dakılan bi yeri oldu. urē düzellecem. burē kısıdı elim./örneK dērdiK. halı örnē dērdiK./yoKbizim öle yoKdu. normal örneK dērdiK biZ.

80 **Gediz Depremi:** / gediZ dePreminde nışanlıydım ben.//nē yaşacez? dışlāda yaşadıK bahCelēde çadır ğurduK.urlāda yaşadıK

Gençliğinde Tütünle Uğraşması:/tütün çoK yaPdıK.babamıñ evinde de yaPdıK. evlendiKden sōra..beyim usdaydı. gidēdi, çalışmā gidēdi.çocu³lā vā, eviñ ihdiyācı vā u çalışırdı.ben çocu³lāna,annemlele yanaşırdım. annemleñ ğıyında.öle yapadıK/vallā
85 kaş senedēni bilmiyōm dōrusu./bāya yaPdıK

Düğünlerde Pişirilen Yemekler: /düñnlēde keşgeK baş yimēmizdir.fasille veya nofuT unlāñ biri bi şe.mantı olur, çorba...daha önceleri hem kompōstu hem ğabaKbasdı dērdiK biZ.küP küP dōranırdı ğabaK/koşaf diyōduK u zaman için.//urē bişirilēdi./unnāñ ikisi de da³lı olurdu emme da³lı yerine ğonmazdı. da³lı ayrı

90 bişēdi.ayrı da³lı yapılırdı.bōreK meşōrdu daha önceden bizim düün zamanlānda.mu³laKa bōreK yapılırdı./düünlēde./bōreK şindi önceden yufKa yapılırdı. ğadınlā to³lanaraK meci hālinde. meci demezdiK biZ una da.to³lanırdıK.yanı to³lanırlādı. u düün evine yardımcı olurlādı.//tepe gibi yiĝālādı iki üç yiĝın.unnarı ıslayaraK .. arasına da e³meK ufā yapılırdı. biráZ şeker ğatālādı
95 içine.arasına da unu ğatālādı, yā³lālādı./eveT şekerli bōreK yapālādı.ōle yapılırdı.

Kış Hazırlıkları:/ kış hazırlı tā öncelēden ğuruturduK .annemlē zamānında.şindi bizim zamānımızda kış hazırlı; turşu,konserve, buzluĝa aTma, diffirize aTma yaPyōZ hinci.//genelde.şişe yaPyōZ.sos yaPyōZ.büberi ğurutaraK gine sa³lıyōZ.yeşil de sa³lasaK ğurusu daha güzel gelyō.damāmıZ una alışĝın.ĝuruya alışĝın.//kış hazırlı
100 unnā.tā öncelēden benim ĝenşlīmde annemlē zamanında makarna kesēlē ğurudurlādı. yufĝa yapālādı.şindi ya³mıyōZ unnarı./he erişde yapılırsı erişde./he kesilir ĝonur çovallālana ĝonurdu.bizim evimiz ĝalaba evdi bi de.dörT dene çocuK.gelin ōdu sonādan gelin vādı.ē babam, anam derkene biZ bāya çovallālana bu ĝāda ĝorduK.ōle kışa.

105 **Kayın Vālidesiyle Ayrı Evde Yaşaması:** /bizim ĝaynanala aynı evdediK işTe. bu ev esgidi u zaman.bi oda ĝayınnañdı bi oda benimdi.bırlā.. bira bōle ileri dōru salondu./işTe geçindiK herkeş gibi.şindi çoK güzel de geçindimizi sōlesem yalan../yoK, yoK./bāzı ĝaynanada olurdu ĝabayT bāzı bende olurdu.ōle gelir geçēdi.hayaT bōle. şindi ben ĝayınnayım işTe./ōle.

110 **Meşĝaleleri:** /şimdi hiş pişēle ūraşmıyōz deseK yalan olur.bayram amcēñ biraz aş gözlü./aĝacı çoKaĝacı çoK.anam! u aĝaşlara bakılceK./seytin de vā kiraZ da vā.elmā vā.hePsi vā.şindi kendimize göre bahce yaPyōZ ĝavun eKyōZ.//azıK kendimizden fazla eKyōZ çocu³lā dışda ikisi de.unnā da götürsün diye işTe. hayaT ōle./domates, büber, fasilye, barbun. bezelye, bosdan./ĝavın, karpıZ. nè diyen sene dā. ne a³lıña
115 gelirse bahciye ne ekilebilyōsa eKyōZ yāni.bamya eKyōZ. badılcan eKyōZ.

Hacca ve Umreye Gitmemeleri: /giTmediK.

Eşinin Tarlada Çalışması: şindi şē yaPyō, tālada çalışyō.

Dua ve Beddua:/ duāyı nasıl edyōZ?şindiki duāmı soryōsañ, önce çocu³lama duā edyōm.yo³luK ĝōmesinlē, ĝı³lıK ĝōmesinlē diyōm. sālı³lı,sıha³lı ōsuñlā evlēnde
120 berekeT.ōsuñ.. ōle duā edyōm hinci.//bedduvā da ben ĝōdüm herkes de benim gibi ĝōsün diyōm.bene bi zararı dokunana.ben ĝōmüşüm herkes de ĝōsün diyōm.başĝa

böle çoK fazla böle duā yoK sañgölüm gel, geberesice demiyōm yāni./denyō, denyō./gebē hemen derlē.şindi *bayram amceñ* eKsiK_omasıñ diye her an duam u. yalan söylesem üsdümde *allah* vā. elim ayām.//*bayram amceñ* omasa merdivenden
125 aşarı eniP de, bi ağacıñ dibine çapa da urmam, bi şî de alıP da.. çāşıda ne vāsa alır yirin,alamassam da yimēverin.

Doğum Adetleri:/ u inanma vādı bizde.şindi iki kırKlı ğadın bi arıya ğedi mi çatal ĩne veyā boncuK deñişirlēdi.iki gelin bi arıya ğedi mi kır'lısana.. gelinnē kırK gün ōmadısa , aralānda kırK gün geşmedisene una öle boncuK ĩne deñişĩñ derlēdi. u
130 bātıl inancımıZ vādı yāni. /ilK dişi çıKdı zaman kim görūsene iş çamaşırı alır./a'leT veyā çocūñ altını üsdünü alır.//

Çocuğa Ad Verme: esgiden benim bildīm ğāda.. ben hiş böle ezen şöle ğondūnu bilmiyōn. meselā *hasan* mı vēcēmişim benim olum adı *hasan* tamam bityōdu.şindi ezen okunyō.önceden ğararlaşdıryōn ne vēcēseñ ismine.. ezen okuyō dede veyā daha
135 böyüK vāsana u.yoKsana baba ğulana çocūn ezen okuyō.seniñ adıñ meselā *hasan* gibi.yāfıT seniñ adıñ *ibrāyim* gibi ni isim ğonceKsene çocūñ ğulāna üş sefer denyō.

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği veYaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Bayram Usta Beğel Köyü Mahallesi. 75 Ortaokul terk İnşaat Ustası. Çiftçilik. Sesi Boğuk.Telefuzu Açık değil.

Tanışma:./bayram usda./soy isim de usda./eveT.inşāT usdasıyım./ye³miş beş./esās ana yaşıım kırK yedi benim./rāhme³lik babam ölüm sen bi yaş böyük yazılmışım ben derdi. kırK yedi doımluyum aslında./nüfös cüzdanımda da kırK altı doımluyum.//yirmi beş kasım.//nēse..ben ilK okulda çıKdıktan sōra baba ben okucem, baba ben okucem.. üç yıl devāmlı okucen,okucen, okucen...üç yıl sōra orta okula giTTim.urdan orta okuldan sōra ikinci sınıfa geşdim.ben birinci sınıfdayken orman müendizi,orman müdürlüü dersimize girēdi bizim tarım tabiāT dersimize.dedi ki on beş şubaTda bi dedi fidan şişenin içine koy, kö³leri ni gıdā öceK diye incelecez dedi.ben de bi çam fidanı gödüm unuñ içine.getirdim// bi baKdı.//hemen noT defderini çıkādı.ağzıñla kuş tuTsañ benden dedi nē yapāsañ yaP sıfırdan başga notuñ yoK dedi.otur yeriñe dedi.çoK üzöldüm.//ikinci sınıfa geşdim.ben sözlüye giryōm, yazılıya giryōm sıfırdan başga bi noT vēmiyō benā../okulu benā terk eTTirdi.//işTe ikinci sınıfı okuyōdum biraKdım.//

Askerliğı: zaman gēdi asgere giTTim.asgerde komandōdum.beş defā uçaKdan a³ladım.komandō belgesinden tasdi³nāmemi *ankara emniyet genel mdürülēne* çıKdım.//ölüm şu dedi tasdi³nāmeñi hemen orta okul di³lomañı yaPdır gē yarın iş başı yaP dedi.burē gēdiK asgerden sōra. hiş pişē bulamadıK yapamadıK ömadı. u da öle biTTi artıK asgerlik biTTiKden sōra evlendim.

Çocuklarının Eğitimini Önemsemesi:ben okuyamadım için çocu³lām olursa dedim nē olursa ösuñ okuTcen diye *allaha* söz vēdim. bu gıdā sölüyem.//gızım beşden çıKdı.//yalvaryōm bōle.//yā sen bi sene geç bi sene ğal illē okuTcem dedim.okumacen dedi, okumadı.ölüm sen okuceñ mi dedim.okucen baba ben.burdan bi dolmuşla giTTim *gördese* yedi yıl ğādım.//ölüm okudu.giTTine.. çoK èyi ödu./kadastro ve mülkiyeT şeflīni yaPyō./*manisada*. çoK güzel, işi çoK güzel.dörT dene se³reteri vā, hanımı öre³men.yāni undan bahdiyārım dōrusu.//bi telefon aşdım

zamanda baba demez bene, babam deri.çoK memnōnum ölumdan.bildīñ gibi dēl.ve öluma da yetiştirirken, ölüm ğayvē girceñ selām aleyküm.// selāmı duyceK.her şeyiñ açIKōceK. ne sölēlēseñ sölēceñ.yañıñna bi arkadeş gēdi bi misēfir gēdi çayını sölē ölüm, derdini dinle demişimdir yāni.öle bi hāllemden dolayı artıK..

- 30 **Hayatı Boyunca Çok Çalışması:**çoK çalışdım.bunlā benim çalışmamıñ ęseri.seksen beş yılında babama biñ lēre para vēdim.o esgi hesāba bi milyon ulyō artıK.//bu eve ben bi milyon.// para vēdim.//seKsen beş yılında giTTim *libyaya* seKsen altıda.. bi sene durdum *libyada* gēdim bu evi ādım., yaPdım kendim.undan sōra bi cacıKmacıK yaPdıK tütün, on on beş sene yaPdıK fayans kale bodur usdasıyım, eñ soñda.unnarı gidē üş beş gün olunca yaparım. unnā basiT.şükür, şükür *allahıma*.iki biñ üç yılında eme³li ödüm *sesekadan*.belediyede iki buçuK yıl çalışdım, *gördes belediyesinde*.yāni şu anda hiş çalışmasam olur yāni.yāv ağaş diKdiK bi sürü.yāni üş dörT yüze dene ağacım mā kirāz ağacı.iki yüz dene zeytin ağacım mā. üç yüz elli dene elma ağacım mā.ben artıK, īsan bulen diyōm. bu yarıya vēcem bunnarı.haTTa ben aldanen birāz
- 40 dā fazla ōsuñ alan kişi. kimse āmiyō.ne yaPcem bilmiyōm yāni./bakan yoKburē köyüñ yanında bi yerim mā seKiz yüz metre uza³lıKda on dönüm ğadā yerim mā urda.urē..ura bene yetē diyōm. dā uzaK bi yerim mā urlā gi³mecem diyōm alan yoK./çocuK... ğızım *izmirde*, beyi urlāda.ölüm zatan ğemeZ.ben yalınızın burda.hanım rağTsız benim. şeker rağTsızlı var.bel kayması... ğalbinde tel vā
- 45 unuñ./siten var yani. rağTsız benim hanım.tarlı felen götürmüyōn ben unu.çoK lāzım oldū zamanda, bahce yaPcēmiz zamanda bi kıpırdā bi şēlē yapā.başKa türlü öle bi iş buyurmuyōm yani.

- Kiraz Bahçesi:**vallā , inşāllah güzel olur./kirezlē aZ./aZ.kirezlē sēreK bu sene çoKama sēreK ōsuñ.bu memlekedīñ insanı kirezlere ğübre admadı, atamadı./altı
- 50 yedi yüz bin, yedi yüz lēre bi tōba ğübre nasıl atcen ben unu? n āPcen ben?on on beş lēre.../aTTım biraZ.biraZ ğübre vādı aTTım. iki tırakdōr tavuğ ğübresı ādım.unnarı dıblēne aTTım unnarı./*gördesden* getirdim.öle bi şē yaPdım.//yahu beş lēre yerine on beş lērē verīsiñ.ufaK olursa n āPcen ben unu?/tolu ōmaceK./yāmır bi şē ōmas.yāmırda da şōle erimine yakın, ermiş kirezlere yağdī zaman da yarılyō.u zaman
- 55 kötü.bunu yaPması zor yā!yanı azıKnazlı bu. uzun çöplē nazlı./eveT burla biz toPdan saTyōZ./adam beyenyō böle kasē ince ince dökyō.//urda kuş yiniK çöPsüZ , ufaK böle vāsa unnarı alyō. kendine göre ayarlıyō.undan sonu çeKyō parasını veryō./peşin.peşin veryō.

Köyün Kuruluşu: /vallâ bu yedi yüz yıllıķmıř bizim kövümüZ.yedi yüz
60 yıl ōmuř.daha önceleri *ferdön beyimiz* vardı.u da araşdırma yapadı burları. çoķ
.karataş lisesinde müdürdü u. *izmir karataş lisesinde.koleC*de mi nedi ōle bi řelē vā
unuñ.//*bey ali, bey ali* diye diye *beyel* ōmuř gi³miř.da yedi yüz yıllıķ bi māzisi vā
diyōdu u.//esKi köv, baya da esgi.şimdi şu anda çoķ ĩsan ġamadı.//yā on ġadā kişi
yoķ.yā!biz ġaldıķ.yāñ, ben.ihdiyarım şu kövde.//yalıñız kövümüzde ĩsan yoķ.herkes
65 dışada.yāñi eme³lilē vā.çalıřamaceKlē vā işde bōle.dul kadınnā// vā ama aZ.diġer
çalıřanlā *izmir,manisa,akser* çoķdıřada ĩsanımıZ var.

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Ali Büke Benliali Köyü Mahallesi. Benliali Mahallesi 76 İlkokul Bakkal, Eskiden Terzilik ve Çiftçilik Teleffuzu çok açık. Konuşkan

- Geçimi ve Hayatı:** /ismim *ali büke* biñ dokuz yüz kırk altı dömluyum. doğuP böyüme bu kövde yaşadım, bu kövde böyüdüm. şu anda baKkallıK yaPyöm. zamanında terziliK yapTıK efendim çiviTCiliK yaPTıK döndüK dolayşTiK şu an baKkallıK yaPyöm. elli döt seneden de maliyē ğaydım vā. hālen de devamētyō.
- 5 vēgimi de gönüllü ödüyöm. çünkü neden ödüyöm? devletiñ vēdī imam ākasında namaz ğilyōz, devlet imam veryō parasını veryō. devlet öre³men veryō çocu³lāmızı okutyōz. efendim devlet yol yaPyō ayāmız yere deymeden *ğordese* gidiP gelyōz, toprā deymedene asfaltTan. e ben nēye gönüllü vēgi vēmiyem? *allah* hēkesi gönüllü vēgi vēmeK nasiP etsiñ. buyur hocam ne istiyōñuz benden?
- 10 **Tahsili:** /okuma yazmam ilK okul beşden. kövde okudum. ilK okulu bitirdikTen sōra iki sene köy imamında *ğurānıkerim* okuduK. ve undan sōra terzi çıra³lāne girdim biñ dokuz yüz a³miş üç senesinde. ve a³miş döt senesinde bu dükkeni aşTım. hālen aynı dükkende u gündür bu gündür devamētyōm, çalışyōm.
- Askerliğı:** / asgerlī acemi birlīm *amasya*. *amasyadan samsuna* geşdiK. üç ay *samsunda* ğaldıK. undan sō *artvine* giTTim. *artvin şavşat meydancı hudōT bölünde* on dokuz ay görev yaPTım. *rus* hudōTunda bayā löbeT be³lediK. zaman zaman *rus* asgerlēnle karşileşirdiK *rus* esgēleri bizi gödü mü sipere yatālādı. biz sanki avcımış gibi hudōT bölünü dolaşTiridiK.
- Evliliğı-Çocukları:** esgerden geldiKTen iki sene sorā düvünēTTiK, evlendiK. şu an *allaha* amānet döt çocūm vā ikisi olan ikisi ğız. olanlāmıñ ikisi de yūseK okul mēzunu. birisi *istanbulda* öre³men *izmirde* māsebeci. ğızlāmı da ikişē sene ğuranğursuna okuTTım. büyük ğız *hülya* şu an *kırkāşda* da beyi mādende güvenlik görevlisi, güccüK ğız şu an kövün imamı. dāmatım imam. unuñ ayilesi ğıyımızda bize vaķit geçiryōz. çucu³lānna torunlānna vakit geçiryōz, bizi eyliyōlā. bu dünyānıñ
- 25 işi böle işTe. biz de okurduK bi öre³men bi ne bilem ğaymakam olurduK ama bizim

zamānımızda bu gūnkū imkānnā yoŖTu. *gōrdese demirciye* gidiP gēmek için iki gününü alırdı yayan.ama şimdi öle dēl. sabāle burda kākyoñ düKKeniñi açyoñ kayvaltıñı yapıyoñ, arabeye binyoñ, *gōrdise* varyoñ öle namazına tekrā köve gelyoñ işiñ başına. //öle namazını cemaṭle ğılyon. her salı günü *gōrdise* giderim ihdiyaç
30 āmā mu³laḫa düKKeniñ bi ihdiyāci çikyō. giderim ve bu şekilde vatandaşñ işini gōmē gücümüzün yeTTi ğadā ğayret edyōZ.

İşi :şu düKKeni ben aştım açalı hiş bir vatandaşı geriye parası yoŖ diye geri çevirmedim. ve bu şekilde de dünyadan gelip geçcez. çunku biz babamızdan öle gōdük. babamızdan gōdüklēmizi tatbiK e³mē ūraşiyōz. ölümlü dünya bu gün vāseK
35 yarın yoğuz. yarın öldüKTen sōra komşunun biri ne ēyi bi komşudu bu *ali būke* vatandaşñ işini görüyōdu dedirdirebilirsek ne mu³lu bize. ama ēyi de öldü, pis adamdı.*allahm* dedirmesiñ de urlara ūra³masiñ da. bu dünya geçici. bu gün vāseK yarın yoğuz.rızġı *allah* verī, rızġı *allah*Tan be³leceñ. ğullara ğalırsa şu anki duruma göre işimiz çoŖhārāP. ama *allah* hēkeziñ rızġını ayrı ayrı ummadıŖyēlēden verir.

40 **Hac ve Umreye Gidişi:** / *allahıma* çoŖşükür burda çalışırkana iki biñ dōtle iki biñ beş yılında *allah* nasiP eTTi hacıya giTTiK. *allahm* hēkezi urları o toPra³ları gösTēsiñ. uranıñ manviyatı daha bi başŖa, urda bi hāz var. insana ne bilem çoŖbi şeylē gelyō a³lına. dünya malını, düKKeniñi, çocūñu her şeyi unutyōñ urda. sadece *allaha* ibādeT e³meKle meşġöl olıyoñ. unuñ için dünya malı hiç a³lıña gēmiyō. çoŖşükür
45 *allahm* ğabul etsiñ. vādıŖ geldiK. iki biñ on yılında tekrā ūmreye giTTiK. ūmre daha etgili gēdi baña,neden ikinci kiTTimiz için bazı şēleri örenmiş olduŖ önceden daha etgili geldi. şu gün üçün kapalı ama *allahm* īşallah açılır şu virüs denilen hasdalıŖ memleketimizden gidē. hevesēden vatandaşlara *allahm* hacılı nasiP etsiñ. peyġamberimiñ izinden yörümeK nasiP etsiñ. ne güzel urlāda *hıra daġma* çıŖdıŖ,
50 efendim *nur daġma* çıŖdıŖ, peyġamberimiziñ sa³landē mārē gōdüK. girdiK, çıŖdıK. urlādaki alınan haz hiş bir zaman dünyāda nē ğidā yaşaseñ yaşa burda alınmıyō. ben ye³miş beş yaşındeyim, om beş yaşından beri namazımı ğılyōn.ama *meKKede medīne*de otuz sekiz gün ğaldıŖ.otuz sekiz gün bi ğaldım, yirmi sekiz gün ūmrede ğaldım. otuz sekiz günde yaPtım ibādeti a³mış senede yapamadım.ve ben bunu
55 içimden gelereK sōlüyōm, inanereK sōlüyōm. urdaki ibādeT daha bi başġa.*allahm* hēkeze nāsiP etsiñ.

Köyün İsmi ile İlgili: / kövümüz benliḫali köü biz tabi buranıñ ğuruldūnu bilmiyōZ. köümüzün ismi... zamanında üş çōban gēmiş biriniñ adı *al*miş ve elinde de beñ vāmiş *beñliḫali* veya *beñliḫeli* dē öle ġāmiş. *deliçuban* komşu kövümüz. urdaki çōban

60 birez delcelimiş. // undan *deliçoban* diye gâmiş, *hanyadaki* de, *hanyanın* ismi de hayınmış bireZ böyle gonusuP gidêkê yatverîmiş, oturverîmiş. undan da *hanyanın* adı öle gâmiş.// şindi deñiştirdilê şimdi *güneşli* ödu u ayrı mesele. // yalınız ben bu kövün a'mış hâne oldunu bilyön.çunku biñ dokuz yüz kırK altı doymlyum. elli yaşlanda a'lımız eryödusa biñ dokuz yüz ellilêde a'mış a'mış beş hânedi. şu an iki

65 yüz kusôr hâne . ama şu *manisa vestel* çıkalkı on seneden bu yanna nüfösumuz tekrâ azaldı. yedi yüze çıKdıydı şindi êndi geldi iki yüze. şu an kövde iki yüz kişi ikâmet etyô, kövün yarısı boş. her ne gâdar yazın gelselê de okullâ açıldı mı yaz işleri biTTi mi herkez *manisya* giTyô veya çocu'lâ gelyô güzün işlê bitince giTyô. bu şekilde kövde hayatımızı sürdürüyôZ. işTe kövümüzün birez arâzisi vâ düz ova e bundan beş

70 altı sene evel baraŞlâ yapıldı. *indere barâCı* efendim *geçdiñ barâCı*, *doğanpınar barâCı*. o baraCılan ayâ bizim ovaya gelyô.şindi o baraŞlân suyu bizim ovê gelince tabi yer altından kanal döşedilê ovanın çe'hresi efendim mäsılı deñiştî.nasıl deñiştî? şindi adam güzün buğdey ekyô, samanlık baharın nisân mayıs aylânda büçyô, tekrâ mısır ekyô sılaş için.ovanın görünüşü deñiştî, geliri de deñiştî.bilmiyôm ilerde

75 vatandaş geri dönê mi, dönmez mi? şu an kövümüzün geliri şu azıcıK bi ovamız su oldî için bol bol yetyô.vatandaşın durumu iyi. böyle geçiniP gideriZ. / bizim arazilêde tütün olur.mısır olur.buğdey olur.fasülye olur. bağımız vâ. efendime söliyen e buğdey zâten mälum. eñ başTa gelen gıda maddelerin biri buğdey olur. e böyle gelirlêemiz var.esKiden tütün êken daha çoKolyôdu.ama şindi su gelince gâdâ işlê bi

80 gaT deñiştî. nasıl deñiştî?hışır ekyô adam meselâ, salatalıK büber ekyô. efendime söliyen. buğdey ekyô. kaldıryô yerine fasilye ekyô.efendim mısır ekyô. ikinci bi mäsıl, şu an bunnâ da yetişebilyô ovamızda.az bi ova ama bol bol köve yetyô.kendi kövümüz sürdüKTen sôra, sağdan soldan diğêr kövlêden de icara tu'meK için gelyôlâ *manisya* gidenlêñ tarlalânı da unnâ icar ekyô.tarlı kiralıyô mäsılını ekyô,

85 güzün tabi çekiP kiTyô. kiraladî halde kurtaryô. demek ki geliri èyi.ha ben arazi işinle peK uraşemiyorum.ha yo' mu benim arâzim? var.babamdan deyme yirmi dönüm arâzim var. işTe iki dönüm bağ vâ.kendimize yetîlê.efendim bir kaC elma vâ, ne bilem armuT vâ. e az postan eKyôz.çunku postan e'meseñ çocu'lâ yazın arabêle gezme gêceK. ne guyveceñ arabasına? çocu'lara mecbûren gâbaKTır, kâpızdır,

90 gâvındır, fasülyedir ne bilem unuñ için de birez leşberliK de yapyôz düKKeniñ yanında.

Köy Odası: / kövde iki dene köv odası vâdı. eskiden a'lâla, beygirlêle misêfir gelirdi.bu odada gününe göre iki gün üş gün galırdı.ama şimdi vesâjtlê çıkınca gâvelê

- açılınca inan ki gelen misēfirlē aş da geri kityō.eskiden öle dēldi. hā cāmiye,namaza
95 bi misēfir gēmiş, ölüm unu odię götür āşam yimeK götür. babam baña sōledi yāni.
benim gibi kaş dana.u odanın sāhiPleri vādı. unlā da takiP edēdi. gelen ömuş odiye
ölüm ocaKyaK, yimeK götür. misēfir olereK ğalırladı. şu an öle bi şe yoK odalā aynī
yerinde duryō ama gelen giden yoK gelen arabēle gelyō işini görüP yarım sāt bi sāt
çekiP kityō.u eski düzennē şu an yoK biz u düzenlēri arıyōz emme bulamıyōZ. e
100 mālesef zamanın şartları öle bizim de yapceK bi şeyimiz yoK gine biz gelene gidene
aş mıñ, to³ muñ soryōz ama sorseK de eskisi gibi omuyō.durmuyō adam zāten işini
göryō kityō.odalā hālen yerinde duryō.kövümüzde bi cāmimiz var.cāmimiziñ imāmı
var.cemātimiz var allahıma çoKşükür. sabah namazı, öle aKşam, ikindin namazı hiş
boş ğamaz yatsın cāmimiz.böle işTe bakam geçiniP gideriZ çoKşükür.
- 105 **Halk Sağaltımı:** /şindi bazı insanlarda dizi sızlıyō, ğolu sızlıyō meselā tamam bu
tıPTa bu peK inanılmıyō. ama geleneK göreneK mi dēcez ne bilem. meselā *ġulazā*
*ġāves*nde bi kadın vā pāpı yapyō. bi demir vā bacāña ğoyyō, okuyō , üflüyō. pāpı
ocaK olıyō ğā bunnā. ne bilem *ġüneş*lide vā bi arkadeş bizim kövde yoK pāpı bu
şekilde. bi inanC,bi amāl meselesi. e bazına ēyi gelyō dizimdeki sızı kesildi
110 pāpıladıKTan sōra diyō meselā.bunnā ebebeynimizden ğāma bi inanC meselesi.
tamam tıP bunnara kāşı. ğan āmeK meselā hacāmeT alınyō. peyġamberimiz de
aldırmış ğanı//.bunnara inanan da vā inanmayan da vā. gine *allah*m inananlādan
eTsiñ.hasTa, şifānıñ nēde oldū belli omaz.pāpıdan olur ğan āmeKTen olur.ne bilem
işTe böle çeş³li çeş³li... tıP ileri şindi.tıpa inancımız da soñsuz.ama ó da olceK. unu
115 da yaPTır.dīnimizde demiyō ku illē pāpıya giT, doġdura gi³me demiyō.pāpıya giT
doġdura da giT diyō. ğan aldır, doġdura da giT diyō meselā. şifānıñ nēdedi belli
omāz. unuñ için geleneK göreneK pāpıda bu şekilde devām etyō.
- Şifalı Otlar:**/arāzide biten.. / kantorōn otu biz çay otu diyoruz. bu kantiron odunu ğün
dönümünden iki üş ğün evvel toplaceñ.bunu sıcaK suda ğüzelce ğaynatceñ.
120 gayneTTıKdan sō bi şişiye ğoyuP pençiriye bi ğüneşin önüne ğoceñ.ğüneşin önünde
o kendilinden ğoyileşir.unu āryan sızlayan yēlēne sürēseñ, ne bilem yaraya sürēseñ
ne bilem çay otu gibi içēseñ haTTa miydedeki yarayı dahi kantōron otu denilen ot
ġurutyō. bunuñ tecribesi de var.meselā benim torunum rahatsızleşTi biz tıPlan çoK
üreşTiK tam iki sene *izmir* ünversitē kittiK geldiK keneterafi denen ilācı veryōlā
125 çocū maf eTTi. çociK bi deri bi kemiK geldi. u ilacı adı mı çocūñ kafasındaki tüvlē
oldū gibi dökülyō efenim ağızlarında yara çıkyō.efendim çocuK yiceK yiyemiyō. bi
deri bi kemiK ğaldı. siz nasıl deġerlendirisiñiz bilmem? *kırkāş*da efendime sōliyen

- ege loġman diye bi adam vā. bu senelēden beri tecribeli. bizi bi komşunuñ biri urē tavsıye eTTi. ve biz urē giTTiK. u tabi bu kantırön otudur, efendim eşeK gidişgeni deriz, ellere tuttūñ zaman yakā hani./ha ısırgan otu. çeşidi belirsiz otlādan ilaç yapıyō bu adam, biz bu ilaşlara devām eTTiK. şu an *allah*ma çoK şükür bizim çocūmuz, torunum şu an okula kityō. allahıñ iznilen ciğerinde olān yarayı sildi. ha tıP dā uğreşTi. ama ēyi gēmedi. demeK ki bu ebeler ilacı diyōZ ġāri ġoca ġarı ilacı diyōZ demeK ki bu o³lādan şifā buldu. bu kantarön ösun ebegūmeci ösun ne bilem, ısırgan otu ösun bunnā çoK şifālī. suya düşen yılanı sarılır, insan ummadī yēden medeT be³liyō. tıpa da gitceñ, o³lara de gitceñ ve bu adamlāñ vēdī ho³lāñ suyunu da işceñ. kantırön otu bu şekilde şifālī bi ot. bunnā cenābı *allah*ñ insanlara bi şifāsı. arēP bulabilenlere ne mu³lu./ ne dediñ?/balsama başġa ya. şē dēl mi? bu çidem dēl de akbubaşcu dēl mi?/// /akbubaş dēveryōz biz./ açılyō bōle./// len ölüm bizim tālada olıyō ya, ġaynaTyōz miyde hastalēne ēyi gelyō ya./// ada çayı mezēr ā³lānda biten şē.../// mor saPlı u ayrı./ he ġurtluca ot./ ġurtluca ot, boşlaPla, çay otu// kekiK. üş dōt türlü kekiK vādır. daş keki vādır unları to³leP işceñ. miyde hasdasına çoK ēyi gelir. miydedeki yarē ēyi gelir. eñ şifālī işlēnde gine bu kantarön otu./ he kantarön otu vā.
- 145 **Köyde Kız İsteme, Nişan, Dügün:**/şindi efendim bizim kövlēde düvünler.. önce olān babası ġız babasıġa düñürlē gidēdi. ha buna ben de çoK giTTim. komşulāñ işini gömeK için. varısıñ ġızıñ annesinle babasınla to³lanırsız. *allah*ñ emri peyġamberiñ ġavliyen seniñ çocūñu bizim ölümüz āmaT ölu mēmede istiyōZ ne dersin? tabi *allah*ñ emri peyġamberiñ dediñ mi aķan sulā durū. adam ne cevaP vēcek? arkıdeşim *allah* rāzı
- 150 ösuñ burē ġadā gēmişiniz *allah*ñ emrini peyġamberiñ ġavlini koşTuñuZ, e biz bi çocūmuzla ġonuşam, ġızımızla ġonuşam, eğerkin bizim çocūmuzun da siziñ olānda ġöñlü vāsa , ben size habar ederim, vakidi bi iken iki edem bu işi bōleliKle da³lılıKla bāliyem diye cevaP verī. aradan üş gün geçē beş gün geçē mināsiP bi zamanda bi habā gelirse erā canı istiyōsa habā gelir. ikinci bi defā varılır. olān evinden ġız evine aynı sohbeT çayla ġayvalā gelir. aynı sohbeT açılır.// adam ġā sözü çocūñne ġörüşdü ya tamam arkıdeşim // ben de çocūmi size vēdim. e nēTcez bi adını ġoyam. adı ne bunun? nişan. nişanda ne olur? yūsüK bi takım elbise bi ayaKġabı ne bilem yazma cizme bi şēlē... olān evi alır. gine bi gün ġonulur. varılır komşulara habā verilir. heP berāber varılır. nişan dakılır. nişan dakıldıkTan sōra ġız evi de olān evine kāşılık
- 160 getirī bir haFta on gün sōra gelir.// ondan sōra düvünün günü belli olur. hā diyelim işTe bōn meselā on ikinci ayıñ on yedisi // düvün edem. ġarāleşTirilir. ve bu şekilde

önce nikāha gidilir.nikāhTa..izinleme diyöz gā biz una da musaT kesilir elbise,
gëyim ne eşyası vāsa.//bazıları duālā yaPyō düjünü.bazıları davulla yaPyō.biz şu
günüñ durumunu davulla geçelim.davulculara habar edilir.işTe şubāTıñ om beşinde
165 düvün vā. konu komşuya habā verilir.tanıdılara okuntu gönderilir.ve o gün yimeK
aşCı tutulur. /okuntu olereKTen şimdi tebriK verilyō. esKiden bi bez, bi şekē ne
bilem bi mendil, bi çoraP verilirdi. şindi tebriK verilyō. düğünün tārīhi belli yime³li,
duvalı veya davıllı neyse şu gün şu sātTa kına gecesı olceK. böyle bellendir tebriKTe
ve o gün geldi mi davılcılā başlā,efendim çalmā. davıllā çalınır.genşlē oynā, tünğür.
170 kına gecesı yapılır. falan derkēne gelin getirme ānı gelir. meselā pazar gün diyelim
ikindin sāt dōTTe, ortalama beşTe meselā. olan evinden gız evine davıllālan genşlē
bayrā çekē . hep beraber gidelē. ordan amānatı alırlā olan evine getirilē, olanla gız iki
kişi evlenir. bi sürü isan işTen galır. rāasıZ olur. bu da geleneKTen göreneKTen. e
gün komşı memnūn eTmeK için işi gaydı birağırısın efenime sölüyen. o düğünde
175 galabalıK olursa da³lı olursa güzel olur hesābiylen o düğüne işTirāK edilir. bu
şekilde düğün bitē. *allahım*,evlenenlere göleyliK vēsiñ.uzun ömür da³lı geçim
vēsiñ.bizim arādımız be³lēdımız ö . *allahım* mesūT eTsiñ.

Düğünlerde Oynanan Oyunlar:/bizim burlāda davılcılān çalmış öldi genelde zeybeK
havası oynanır. e *izmir* zeybē, davıl zeybē deriz biz harmandalı meselā. öle bizde
180 köçeK oyunu şu bu ömaz. başka kövlēde olabilir. bizde genelde heP harmandalı,
izmir zeybē bu şekilde oynanır.

Harman Kaldırma: /harmanı kaldırdıKımı öle ya nē gıdā ekinim ödu benim hesābiylen
eskiden şiniK vādı. sekiz kiloya bi şiniK derlē. bu dōT şiniK gaTTın mı bi ayā
deriZ.// kile de deyverlē.// nēdē dōt kere sekiz otuz iki kilō. he otuz iki kilō buğdey
185 bir ayā gelir veya bi kile gelir. bu şekilde.meselā bēm elli ayā ekin oldu.işTe otuzā
kilōdan bi buçuK ton meselā.bu gadā ekinim oldu der.kile olareK de geçē, ayar
olareK de geçē.//biz unu gödüK unu bilyōZ.// hā bi de şindi bu şiniñ iki gātı vādır
yarım ayā ona da bi demirli derlē.// eskiden malūm çiFTlē öküzle sürülyōdu.öküzle
sürüldi için işte ben bōn tāliye kiTTim, bi demirli tōm aTTım yani sekiz sekiz on
190 altı kilō tōm atyō tarliye. diyem iki dönüm veya bi buçuK kilo sürebilyō öküzlēlen bi
demirli tōm atyō.ama şimdi mimzer vā, tıraKdör vā.adam bēm tarliye on dönüm nē
gıdā gidē buna işte yirmişēden efendime sölüyen,iki yüz kilō buğdey.mimzeri içine
gatyō yarım sātīñ içinde ekin ekiliP gelyō. ama bizim zamanımızda öle dēldi.biz bir
ay ekin ekēdiK otuz gün ö düvennēde kırK gün, elli gün düven sürēdiK. ha sapı
195 sürēdiK. saman olurdu savrılceK bu.yalıñız buna imkān vā mı bu hāmanı savırmā?

to⁷ladıK komşuları. özgē olverise iş görölür, özgē ömeverise dağılırız. tekrā eytesi
gün yeñiden...// bōle bōle eskiki düzenlē şindiki gibi yoK meselā ō öküzle üş günde
beş günde oñ günde göđiñ işi şu anda tıraKdör bi sāTTa görüP gelyō. şu an üleşberliK
goley. ben burda düKKende oturyōm tıraKdörcüye bēm tālē sürvē bi çivīt laf. bēm
200 haberim bile yoK benim tāla sürülmüş. önceden öle dēl ki. öküzle kiçCeñ, gānımı
doyurceñ, efendim koşceñ pullu⁷la sabanna nēyse.sürvecē iki dönüm çivT. e on
dönüm tāleñ vāsa beş gün çifTe giTceñ. şindi öle dēl. on dönüm tāla bi sā⁷lıK iş. bi
sāTTa iş bityō.// şu günün durumu çoK ēyi. *allahım* bu günnēmizi ara⁷masıñ. şu
günün durumu görülmüş dēl. bolluK var. devlet zāten vatandaşa para veryō dul
205 ğarısına, ehtēyarına, nē bilem yetimine. yāni şu günün durumu çoK ēyi. şu günde
memnōn ōmuyana ben bi şē dēyemecen. biz memnōnuz. *allahım* daha da ēyisini
vēsiñ.

Öküzle Yapılan Tarım:şindi esgiden iki tāne öküzün olur. öküzleri evde gānımı
doyurusuñ.sürē gidēsin tarliye.tarlada boyunduruK, haTTa bāzı hayvanlā... öküz
210 diyem af buyuruñ öle bi usTadır ki boyundurū kaldırısiñ. al ōlum dērsiñ kendisi
boyundurā kafasını sokā.bōle terbiyeli, eyitilmiş hayvannā vādı.birini sağına birini
soluna koşāsiñ.boyunduruKTan oK gelir. pulluĝu veya sapanıñ oku dēriz.// sabanı
tutan oKTur, iki pehlivanıñ küreşmesi haKTır dērlē ya.u saPandan gelyō u söz. urdan
gelyō ō söz. çiviT sürmeKTen gelyō.ne^yse de kendiñ ākasında sapını
215 tutāsiñ.deh ōlum ha *cemāl*, ha aKca// öküzlēn kendine göre bi ismi vādır.eliñde bi
övendere tabi gi⁷meverse götünden tūrtēsiñ.mecbōr giTceK hayvan nerē giTceK.bu
şekilde tālaları sürēdiK.işTe boyunduruK, oK, pulluK veya saban. bu işlem
yapıldıKTan sō tekrā bi de sürgü...u tālē sürgülemesseñ nemini ğoyverī.ama sürgüyü
çekdiñ mi o nemini ğaybeTmez.meşōr bi söz vādır. çiviTciniñ ayıbını örten sürgü,
220 terziniñ ayıbını örten ütū.

Terzilik Yapması:otuz iki sene terziliK yaPTım ben u işleri de bilirim. terziliK aynı
zamanda pirli sanaTTır.bizim pirimiz şu an havada sağ.urda bi umudumuz vā. İşallah
bize yādımcı olceK. benim gibi terzi çoK.*allahım* hēkeze koleyliK vēsiñ.biz u işleri
yaPTıK,geçirdiK.otuz iki sene çalışTım ben.*allah* biñ berkeT vēsiñ.kimsiye muhtaC
225 edmedi beni sanātım.sanāT bi altın bileziKdir.bi sanāTıñ oldu mu kanağT da edēseñ,
aza da kanağT edēseñ dünyada aç açIK ğāmassıñ.sanāTın da oldu mu// bi şē ālcen
meselā pareñ yoKarkadeşim benim. işTe terziliK yapyōn ben ğazanıPōdecen. adam
saña gönüllü verī.hē bunun belli bi işi vā.çalışyō beni ödē bu hesabiylen nerēye
hızmata vāsañ dönmeysiñ. yalıñız,ēyi sanāTkār ōceñ.şindi dünyāda her şeyiñ

230 anneciñe bi rakābeTci çıkā.ticāreTcinin kâşısına bi rakābeTci çıkā.ama eyi bi
usTaniñ annecine hiş bi usTa çıkamaz.yeter ki sen sanātına ben bunu isteyereK
yaPyön de severeK yaPyön, bilereK yaPyön de. hāyinliK yaPma. sen sanāTıña
sādıK olduKTan sō cenābü *allah* rızgıñı verī,anneciñe de hiş bi zaman rākiP
çıkamaZ.bēn baKQal dükkenim vā. de hurē de açıldı bi baKQal dükkeni. ne olur bēm
235 gelir?yarıya düşē.ama sanaTkārıñ annecine rekābeTci çıkamaZ.çı'maz yāni,
çıkamaZ. unuñ için sanāT altın bileziKTir.// cenābü *allah* seniñ rızgıñı mu'laka ve
mu'laka verī.yeter ki inancıñ tam ōsuñ.rızıgsız hiş kimse yoKTur. yaPdīñ işiñ başını
be'leceñ.yaPdīñ işi bilereK yaPceñ.ne yaPdīñi bilceñ yāni.mesele bu. konşuya ğayış
aTmaceñ. sen türüs çalışdıKTan sōra seniñ işiñi cenābü *allah* zāti deñK getirī.ğullara
240 ba'ma. ğullara bakāseñ sen, aş da ğorlā, açıK da ğorlā.*allaha* dayan.ağıce yaslanma
ğurur, insana yaslanma ölür.*allaha* yaslan ne ğurur ne ölür.ğıyāmetiñ soñuna ğadā
seni ğorur. beş vakiT namaz seni yolda ğomaz. allahım dōrulūndan ayırmasıñ.hēkezi
ibādetinlen amalinnen yaşamasına devām eTsiñ.şu günümüze çoK şükür./ vā mı
hocam? vāsa sōle!

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Meryem Büke Demirci Hırkalı.50 yıldan bu yana Benlialı Köyünde yaşıyor 73 İlkokul Çiftçilik, Teleffuzu çok açık, çekingen.

Tanışma : adım *mērem būke*. *allah* başlasıñ dōT evlāT.. iki olan iki ğız. hinci önnā da hep görevde *izmir,istanbul, kırkāC*.. işTe. rızıK peşinden koşturyölā. biz de burda hacıla ömür Pitiryöz. / çoKşükür ikisine de giTTiK. / şükür şükür. *allah* nāsiP_eTTi giTTiK. *allah* size de nāsiP_eTsiñ. işTe ömrümüz böle geçyō. yazın bayır işlêri yaPyōZ biraZ./ çoluK çocū.. gelyölā arabalāna ne goyceñ? her şe yaPyōZ. maşallā hacı bizim yapıyō./ èyi èyi hacı. öle vaziyeti yaşlı gibi de èyi. çocuklara için çalışyōZ. *allahm* rızası için ğazanmeKle üreşyōZ işTe. öle öle ölüm ömürlēmiz bitip gidē.

Tahsili:/ilK okul bitirdim. /çoKşükür iksini de.. ğuran ğursuna giTTim dört sene burda açıldı. şimdi kapandı iki senedir ama. işTe ürāşyōZ.

10 **Gençliğinde Uğraşları:**/tütün yapādıK halı dokuduK// eme³lisi yoK tabi. zati biz iki ğızdıK . ğız ğādeşim *izmirde* ben burda... anne, baba sizlere ömür. işTe öle öle ömrümüz geşTi ölüm.

Derleyicinin işini sorması:/siz görevlisiñiz *ğordesTe?*/*hūlyā* bahseTyōdur da ben tanımıyōn./deyvēsem tanır.

15 **Torunu:** u da ölu hafizlē çalışyō *allah* nasiP_eDēse böyüK_ölu bu sene./ böyüK_ölanıñ mı? /*ümmeT fātih*. küçüK ölu *ibrāhim* benim babamıñ adı. //

Doğumu: kırKdokuz.

Bir Günü: / günümüz sabah namazına *allahn* izninle heP kākāriz. sabah ezenden önce. namazımızı ğılarız işTe. hacıya kahvaltı hazırların. günlük zikirlēmiz olur. //

20 *ğuran* okurun işte öle. öle olur ölen yimē belli,akşam öle. çocu³lāla üreşiriz biraz hocalā burda ya. unnāñ çocu³lāla az ilgilenirin.işTe öle öle vaKdimiz geçyō.

Kış Hazırlıkları: /domatis, her şe... ba³lıcan doñduruculara ğoyduK .*allah* yimeK nasiP_eTsiñ./ tarāna yaPTıK /turşu yaPTıK ğız da burda ya unna heP berabē yaPTıK çocu³lā götürdü, kendimize ğoyduK

- 25 **Çeyiz:** önceden çeñizde ölüm, düğünde bi eve karyola alınır. urdan çekyaT mekyaT
yoKTu böle şēlē. / bi masa, bi karyola, iki sandāle işTe bu. / elbise biz..on gaT elbise
alınır işTe ğazaK şu bu. kendimiz çeñizliK için tabi beyaz işleme çoK edēdiK.
yazma, esgi zaman şēleri şimdi ğāri öle şēlē yoK esgiden bunlāla üreşirdiK.şindi ğāri
bunnañ modası geşTi. /bunlā oya yazmalara bezlere çekilir ötünürdüK.//şindi ğāri
30 bunnāñ modası geşdi. alan da yoK bunnarı.böle bunnā duryō./ esgiden bunnā.
çocu³lara ğāri,ğızlara,torunlara birē çeñizliK yaPvēdim.unnara göyduK
Düğün:/düğünde cumā gün köjñ ötasında bi döbeK vādır, şēden daşdan. unda
keşgeK dövēlē. davılla keşgeK dövēle olan tarafı. aKşam eyence olur. cumartesi gün
kına olur. pazar gün gelin çıkā. hanı üş döt gün köv düvünü olurdu esgiden.///
- 35 **Geline Kına Yakılması:**/ e kına to³lanır ākadeşleri, komşulā, ğızñ sādec ğızı olur.
kına yakalā.unu ālatırlādı esgiden./ unuTTum ya. işTe annesi ile ğızını ayırmeK..öle
bi kına türküleri sölēlēdi./ ğāye gelini āleTmeK. gelini durmadan ālatırlādı eliniñ
kınasınna. eytesi gün ikindin gelini götürlē. hanē esgiden çoK güzel olurdu düjñlē
hinci ğāri u ğadā ömuyō./ ösa bile ğāri milleT heP böle kendi hāline çekildi.//
40 esgiden düjñ ösa da yaşlısı genci koşdurūdu. bi yukadan iki ğuru böreK, yukalān
arası e³meK içi ğorlā unu ğāri genşlē **uykuluK**yicez diye on ikiye bire ğadā be³lēlē
düşün evini. / böreK etferlēdi olan_evi // unu bi pāça yice³lē gitce³lē. hinci yimē işmē
milletiñ sıkıntısı yoK/ha gelin çıkāma...ikindi ezeninden sō gelir ēkeK tarafı.../pazar
günü olur./ha gireyi gün deriz,//esgiden girey gün..//
- 45 **Düğünler:**/ çoı perşembe edēdi. girej gün kirli gelin derlēdi.girej eTmezlēdi.
perşembe edelēdi düşünü esgiden. ikindin gelirlē, genşlē ellēnde ğoca ğoca bıça³lā,
bıçaK oynē oynē, seyman dizilirlē // ğız_eviniñ önüne. bi şēlē derlē genşlē deyiş
derlēdi. / gelini kittiKTen sō olan_evine götürülē. ne derlēdi hacı bē!? evleriñ önü
mersin dalları yere deysiñ.///undan sōru da geliniñ getirvēdim göñlüñ hoş_ösuñ derlē
50 düşün sābına.undan sō dağıdırlādı.eytesi gün, geliniñ eytesi günü gine to³lanırlā gelini
oynadırlā. çeşme götürülē köjñ bi çeşmesi vādı. urda ayna daraK sa³lālā, undan sō
gelin darā bulursa ölu öceK.///gelin sābāsı derlē .//urda.. urda da çereZ çöreK
dağıdırlā. öle öle^ü işTe düşün bitirilē./ sa³lālā suyuñ içine bi göle./ daraKbi de ayna...
daraK bulursa ğızı olceKmiş,ayna bulursa ölu öceKmiş.unu sa³lālā hāra// gelin ğāri
55 elini arā bulur.hangisini bulursa daşla basdırverilē./ bıçaKda olyō, ayna da olyō öle
edveyolā işTe. undan sō gelirlē düşün bitirilē.
- Düğünlerde Giyilen Kıyafetler:**/ esgiden üç_eteK geyilirdi. e bizim zamanımızda
soñra elbisē döndü. hinci hazır gelinliK./ üç_eteK, aslında siziñ urda olyōdu u./

ākada olu şo ğadā yarım metre ğadā elbiseniñ ākası burası açıK olur. öñlênle de olur
60 şu gibi şu enliliKTe , bi de kuşaK olur. kuşāñ ādına bālālā. / çeşiT çeşiT olur,
düz olur, cızgı cızgı olur. öñüne de bi beyazdan işlemeli önlük çekēlē. hinci şēde vā
dā ğoba³lāda /// vā. urda çoK şēli. aynı esgi zaman düzeni. /// nışanları düünleri
öranıñ çoKgüzel ołyō.//

Kobaklar Köyünün İnsana Değer Vermesi: uranıñ ĩsanı ĩsana daha bi değer
65 veryō./benim güCCüK olan işTe urda öre³mendi, urda görev yaPTı bi sene.dā halā
çoKdeğer veryōlā.

Çocuk Doğum/ Kırklama Adetleri: / çocuK..hālā yapılyō.hinci// ğız yirmi, olan çocu
kırKōdu mu kırKlanır.ğız çocu otuz dokuzda kırlanır. suya kırKdaş atāsıñ. undan sō
suyu unu ğullanırsıñ. // bal, duz, süT, nāne ğorsuñ. unnarı ğaynatırsıñ ılık her
70 tarafına sürēsın çocuñ. undan sō ağzına burnuna. unu yarım sāt ğadā be³leTırsıñ. //
/çocuñ vúcōtu ko³masıñ, /teni ko³masıñ, bişgin ōsuñ dēye. güzel kır³lamadıñ mı
çocuñ teni kokā derlē buna inanyōZ biz. öle geleneK ğōreneK mizdir. / ilk dişi çıKTı
mı kim göse beyaz a³leT alverī.// güzel şeylē geydirisiñ annesine kendine.

Lohusalık Adetleri:/he gidilmez./ kırK basā derlē// çocuK cılıZ böyür.undan sō
75 hasTa olur derlē. hiş birbirini ğösTēmezlē annelē kırK çıkıncā ./ illē ğı³mesi
gereKirse ĩne deñişirlē. demir gibi bi şē deñişirlē çoK möhim olursa.

Köyde Türbe -Yatır :/burda mı?/yoK, çuma³lda vā. çuma³lı deriz tepe vādır.//siziñ
kövde vā, kövüñ içinde de mi? ğıTTiK mi heP ziyāreT ederiz unu.

Şifalı Otlar:/ilhamır içeriZ. undan sō boş la^Pla deriz şeye ada çayına./ ğurtluca otu
80 miydeñ sovu³ladı mı içēsiñ./he ayva danası u aynı. boş la^Pla şē...yoKsa ben ğoyveren
sana boş la^Pla. /kanturon otuna çay otu deriz. unu zeytin yağına ıslarız yirmi bir
gün.unu bōle yareye çalarıZ.ağzın ārır öle şēlere ğullanırız. kekiK, daş kekī olur
,unnarı ğullanırız.ayva yaPrā öksürüğe öle unları ğullanırız.nāne, sovuK alğınlına
nāne limon.../ u! demiyōZ, çay otu deriz, halK arasında.//

Dua:diliñ döndü ğadā./ önce namaz ğıldiñ ibādeT eTTiñ. *allah* rızası için namaz
85 ğılāsıñ ibādeT edēsiñ.teFiT çekēsiñ. siziñ kövde meşōrdur./bitirdiñ mi selāvāT,
tuncinē okur, dua edēsiñ rabbime.önce peygamber efendimize selāvāT. unuñ yüzü
suyu hōrmetine...//allahım duālāmızı kabul eT, ölmüşlēmize rahmeT eyle.bütün
mü³min müslümānlara rahmeT eyle. hinci bi kendimiz için isdēseK teK ōmuş olur.
90 emme meselā dēyem ki biñ kişi için isdesem u biñ kişi için duā eTTiKCe, unuñ
savābı baña da gelyō.duā çoKönemli.duā dīnimiziñ dirē.haña her şē duā. göğüñ dirē
mi vā?duāla duryō.//

Beddua:./allah hidāyeT vēsiñ dēceñ. eñ güzeli.//allah hidāteTeylesiñ./allah beleñi vēsiñ!allah töbē töbē cumā gün.../cumā mübāreK günde...işTe añmeK isdemiyoñ
95 kötü şēlē. çoKşükür bizim evde öle şē yoKTur. hele *ali* amceñ hayaTTa ne küfür edē
ne beddua edē.ben bazı eñ ğızdım mı *allah* cazañı vēsiñ derin.bi de töbe yārabbi,
allah islah etsiñ derin./derlē, derlē./bizim kövde de derlē./derlē, derlē. eñ çoK bizim
bu tarafTa da ğavur çoKañālā töbe töbe allahım.//biz alışmamışız.//

Eşinin Fotoğrafını Çektirmek İstemesi:/hacı amceñiñ resmi çeKTiñ mi?/çeK hacı
100 amceñiñ resmi çeK de bi hātıra ğāsıñ.benimkini çe³me de unuñkunu çeK./unuñkunu
çeK.

Ortak Tanıdık Birinin Vefâtını Hatırlaması:/ *hatcā* dēze de rahme³li ōdu de
mi?/emme şeye...

Çekilen Fotoğrafa Bakarken:/terliK de yoKTu ayāmda ōsuñ bakam.bi zaman sō
105 görü çoluKçocuKsevinir.

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Güler Gönül Börez 61 İlkokokul Çiftçilik, Teleffuzu çok açık, çekingen.

Tanışma: /güler gönül./a³ mış bir doğumluyun./eveT/okuma yazmam yoK³olum.
giTTim giTTim örgenemedim bi şe.kafam çalışmadı āmadı dā türKcesi./meşāgatim
çoKdu ölüm.çocu³lūmdan beri ben heP hayvan güTTüm.yā bōle dışālāda durdum,
tālālāda durdum. çibli³lēde durduK mal güTdürdülē bene çocu³lūmda./erkeK
5 ğardeşlerim vādı./çibliKde duryōduK biz.çevremizde güdyōdum öle.tarlamız bizim
üç yüz elli dölüm arāzimiz vā/dedemiñ tarlası. e urlāda çevrede güdyōm ben unnarı.
e bōn öle yān öle çoban gēdim çoban geşdim ölüm. dā hāle çobanın hāle çobanın.
hālē hayvancılı³la ūraşyōm baK a³ mış yaşına, a³ mış bir yaşına giTTim./vallā
bilyōm./dizlēmde sıkıntı vā amā..vallā çocu³lara bi ğatgım ōsuñ diye ūraşyōm ölüm
10 n āpem?bōle gēdim bōle gidyōZ.anam uvam öldü. genç yaşda öldülē./anam otuz
yedi yaşında öldü,babam elli yaşında öldü.anam kırKsenē geşdi.kırK iki kırKüş sene
ōdu./üreden öldü.hinci ōsa baK çēresi olurdun da.şindi u zman yoKdu³unuñ
çēresi.anam üreden öldü. babam fe¹şōdu.yirmi günde ādı saTdı.bōle işTe
ölüm.undan sōna on yedi on sekiz yaşında evlendim.gine eşim bi ğoyun ādı . u
15 zamandır bu zamandır ğoyun yaPyōZ tütün yaPyōZ.vallā geçimimiz bōle./eşim
yaşyō dā.// u da a³ mış bir yaşında.çocu³lā tütün dikyō işTe./tütün yaPyōZ./biz
yardımcı olyōZ işTe./dizyōZ.ğiryōZ. çapaya gidyōZ.çocu³lara işTe birē yardımda
bulunyōZ./üc ölānım mā.allaha emāneT./biri beker./vallā soñ şe ğız dēye düşündüm
emme ō da ōmadı ğız n āpam allahım.../allahım eli ayā düz ōsuñ
20 yā!canāballahım../ya soñ çocū ğız isTedim ölüm.allah üstümde şāhiT.ğız ōsuñ
dedim.ben de dakımlā ördüm.gördesTen bāk şe aldım.yumaKaldım.a³ lı üslü Pempe
pempe dakım ördüm bunnara.özel baTTānī aldım. yā benim bi çocuK.. köyde doğum
yaPdım ben.bi doğum yaPdım ben bi baKdım ben abū yēñge u ne dedim? u da abū
dedim yine ōlan mı ōmuş bu dedim.vallā tam bōle dedim baK//pembe şēleri
25 ğeydirdim una ğāñ ne yapem?yaPceK bi şe yoK/ayni unu yaşadım baK, hindi yalan
dēl.pempe pempe dakım aldım ördüm.ōñden bōle bakılmıyōdu ölüm bi şēye

uturasona bilmam neye gidilmiyodu.şindi gāñ ōdu u işlē.önceden ōledin.şindi bōle.bi
ebelē gelyōdun bizim *beyele*.biz unnādan örgenyōduK işē bi şē ōdūmuzu. unnādan
örgenyōduK.hana *gördese* gidveren *aksere* gidveren biz bunu yaPveryōZ.ōle bi şē
30 ōmuyōdun./ hā ya! nè ĩne vurdurduK nè bi aşı yaPdırdıK biz ōle bi şēmiZ yoKdu
allahıma şükür.ben üş dene çocū kövde doğum yaPTım.//

Doğum Âdetleri:/edyō.ayni kırKlamalā devām edyō.vallā kırK gün çocū odadan
çıkāmiyōlā.bi yere gi³miyōZ.evden bi yere gi³miyōZ.kırK gün olur gız olursa.. kaşda
edyōlādi bē?/ he kırK dene daş toPluyārıZ.ōlanda kırK dene daş ōlyō.gız ōdu mu işTe
35 otuz yēdi otuz sekiz urlāda bıraKveryōZ unu biz. u gün annesi işTe kırKıyālā unu
çoci **kırKıyārıZ**. annesi azıKdonanır.çocuKdolanbaşlı ōsuñ diye.güzel gēyinir.u gün
unu ōle bayram gibi ōle şē yaparıZ. u genenēmiZ ōlyō de mi bizim?/// /hē bicīni
yaPyōZ./bal yaPyōZ.içine süT ğatyōZ.duz ğatyōZ. arkasına sürēriZ, baca³lāna
sürēriZ. her yanna. acıK ağzını bile veryōZ da bāzen de kokūyō çocu³lā geñzine
40 ğaçıryō. bōle bunnarı yaPyōZ. bu işēlē ōlyō biz de daha.bu geneleKlē ōlyō./ her
tarafına süryōZ.sürmedi mi kokā derlē bizde./teri kokā diyōlā baK.//

Kırk Basma İnancı:/he u ōlyō. şē ōlyō derlē.kırK ğurusu deriZ./kırK basyō
deriZ.birbirini gömesin. yahuT ĩne deñişsin ya ibliK deñişsin bi şē deñişsin . bez
mez deñişyōlā de mi?/kırK basdı derlē.al basdı demiyōZ./biz kırK basdı deriZ.bizde u
45 geşyō. bizim yaşıntımız bōle ōlum.

Çocuk Tuşaklama³³ Adeti:/hinci çocuĝu iki üç yaşına giTdi mi amcası çoK yoryōsa
yāfiT babası çoK yoryōsa yafiT bi aKrabası// gız olursa yeñgesi, amcası olur
işTe.erkeK olursa gine amcasına şē yaPdırılā.benim hinci gelin amcası çoK güzel
yoryō diyō fazla gidyō diyō.*halil* vā benim torun./he yórúkana.// yımırta yuvarlıyōlā,
50 unu āsın yāfiT furtakal yuvālıyālā unu āsın diye ardından kesverilē.kim, evde kim
pıratıK yörüyōsa.// aır dabannı ōmaceK, pıratıK bi ĩsan ōceK./tuşā kesyō deriZ.//
/kesKin ĩsanı, kim kesKin olursa kim bōle düzgün yörürse una kessin derlē.azıK ger
ĝalanımıZ ağır dabanlıdır evde.böyük ōlan vā benim u azıK pıratıKdir.u amcasına
çeksin bu diyō. amcasına çe³miş bu diyō. bunuñ huyu una çe³miş diyō . bu kessin
55 tuşanı diyō una kesdiryō tuşanı./yoK yā etkilemeZ./bōle bi inanć işTe.hana eskilēden
ĝāmiş.ya unu da inan da şē yaPma diyōlā.hana sürüP gi³me diyōlā.inanceK bi şēsi
yoKda.fazla inanma diyōlā unnara.hocalādan duyuşumuZ ōle./aynen ōle işTe.

- Domuzdan Korkup Ağaca Çıkması :** /valā bi göyuna kittim ölüm sabālen bōle u ıramazan günüdü.böyünkü günnē gibi.bōle bahara kāşıdın.göyunnarı çıkādım
60 çibliKde duryōZ. amcamıñ yanna kittim.urda unnarı çıkādım.bi doñuZ... bi gödüm
ben unu allahım ben n işlêrin hinci dedim ben.bi çamıñ tepesine çıKTım.saaTlarca
çamıñ tepesinde durdum durdum durdum.// doñuzu bi dā gömedim.göyün çoK sāti
yüz elli göyün vā.urdan ben unu gödüm bōle geñiş bi yēdedin.gırılı bi gırılı bi
doñuz.bōle bi iri. yabanī yabanī./ u! torunnarı yoK.// /unnara mucuK derlē.undan
65 sōna u ağacıñ tepesinde durdum durdum durdum. allahım n işlêrin ben dedim.
undan sōna amcam mādı irehme³liK. hinci irehme³liK ōdu da.unuñ da keçileri vā
benim de göyunnā vā.yukādan aşarı u da basdırdı.ben amcamı gödüm,ben hele şükür
dedim kurtuldum hedi dedim doñuzdan dedim.hana doñuz esgiden saldıryōmuş īsana
bilmam ne.. çala³lıyōmuş derlēdi ya ben undan kökyōn. bi tānesi ōdu bizim burda
70 da.eskiden biri süsmüş.//bunnāñ dedeleri.../dā yakın biri dā ōdu iki üş sene
olýō./zarar veryō yā.burda biri vā. göyün güdākana. enci³limişmiş herālde
u.///köpeK ōmasa adamı öldürceKmişmiş. saldırmış. de ā kövüñ alT
başında.../hā!/ısırmış./yavruları vāmışmış. sakındı mı? işē ya³mış adamı.baya çe³di
de mi u?///geçen sene ōdu u.//
- 75 **Çocukluğunun Zor Geçmesi:**/benim çocu³lüm şeli geşdi. manzaralı geşdi ölüm
be!ben çocuKkana da bu gızdan küçüKdüm halı dokudyōlādı bāne. annem bōle halı
dokudyō. okula yollamadılā bāne./halı dokumā vallā yedi sekiz yaşında
başlamışındır./ yā yoksuzluK vādın eskiden yoksuzluK *mıstava dayı* da bilyō.yā
hayvancılı³lan geçinyōduK bōle başKa bi gelir ōmuyōdun kövlēde. bōle hinci nerē
80 gisseñ çalışılyō baK şindi aylı³lā da ōdu milleTde.hinci az çoK *allaha* şükür,aylıK
alyōZ./eşim eme³li ōdu gāñ./ *bākurdan* ōdu./öñden okul taşı işi yaPyōdun unu
sildirmiş.sōnadan geri çivTci bākurundan ōdu.çocuKkan annem gediK etēlēdin bize.
yoksuzluK vādı gārdeşim.//işTe bu tēzelē de bilir baKhalı dokunurdun bōle dışā
çalışmā gi³meK ōmazdın.//háyaT da bahālandı.//hayatım bōle gēdi geşdi.//
- 85 **Çocukken Halı Dokuması:**/halıñ bōle bi yannı gediK edēlē.bōle bōle dokur olur
u.///u yannı annemle ikimiZ gediK yaPyōZ.annem bōle daban halısı dokurdu.tekrā
akşamüsTü urē çıkādı.

Çocukluğunun Tarlada Yaşaması: çiralālan durādıK ölüm.işlēmiz zordun. dam,
çibliKlēde duryōduKbiZ.dedemizi zeñgin derlēdi emme dedemiziñ zeñginlī uvamıza

90 yaramadı./tarla da çoK emme../dedemiñ yedi dene cıbarı vāmiş torunu kaş dene
bilmiyōn./otuz dana mı bilmiyōn.tāpıyı alamıyō,giCCeñ hēkez toPlanceK de tāpu
āceK urdan. /aynen ōlum.ilēde nasıl olur bilmiyōn./ğardeşim muhdārdın.amcama
demiş.amca demiş sen bunnāñ ceremesini çeK demiş.burlāñ koçannānı çıkaTdıram
demiş.u da şindi ölvēdi mi.u arāzīlē öle ğadı anaćım../böyü'lēden bizde ĩsan yoK ğā.
95 bi ğarıları vā. iksiniñ ğası vā. geri ğalan öldü.hePići öldü.

Köy Odaları: /ya eskiden dure³li dure³li gidıyōdun milleT *gördese.sindel* yandan
gelirlēdi bizim misēfir olurladı bi gün iki gün./çiçe³liñ üsTü.bizde misēfir ğalırladı.
ben urdan tanıyōn. ben çibliKde böyüdüm ōlum ben./tarlada... yaz kış urdadıK
çibliK deriz biZ urē./hayvan yaPyōZ./saya deriZ biZ genelli³le.urda
100 evimiz olyōdun.çocu³lumuZ urda ğēdi geşdi.urdan misēfir gelirlēdin iki üş gün
durūladın.böyün gelirdin bōn misēfir olurdun adam. yārın *gördese*
gidēdin.*gördes*Ten gelirdin gine, gine misēfir olurdun bize . üş günde dörT günde
gidēdin eskiden misēfir.hinci misēfir yoK şindi bu araşlā ōdī için.ne düğünlēde ĩsan
olıyō.hemen bi daKĶalına bi saĶTlına geliP gidıyō milleT.önceden öledin.şarTlā
105 öledin.hinci ğāñ eşşe³len milleT merkePlen geliP gidilyōdun.

Ebesinin Yoğurt Satması: ebem bile yoğurT sa³mā gidēdin.merkePlēlen gidēlēdin.
benim ebem dedem yoğurT satādın eskiden.malları vādın.*gördese* cuma günnere,
pazartesi günnere yoğurT satā./şēlē, çe³melēde. çe³melere çalālādın. unnāñ ğēmiş
geşmiş öle ōdu./toPraK çe³me.dedem öle edēdin../urdan bi para bulıyōñ işTe. çay
110 şeker alıyō.yağ, duz alıyōñ ōlum./mal da para e³miyōdun eskiden.emme *allaha* şükür
ēyi.

Hayat Pahalılığından Şikayet: ēyi emme hayaT bahālı.çoK māfeTTi. iki senedir
pandemi dolayı bu milleTi.. māfoldu.emme çoKkötüyüZ çoKkötüyüZ anam. *allahım*
hayırlısını vēsiñ./yav eme³li ōsañ n ōceK? dörT dene biriniñ vā çocuKiki dene de
115 birniñ vā bunnara para bulvemesēñ olur mu ōlum?biri de bekēr ōlanlāñ.biri otuz beş
yaşında./üc ōlan vā bende.*allaha* emāneT üc ōlum mā./ unnāñ çocu³ları vā.//

Düğünü: /amcala hinci ğēdi geşdi bunnā da.. ğarşdan ğarşdan
sevişyōduK//gōdümüZ yēde birbirimize bakyōduK./öle yā.unnāñ bölē..on yedi
yaşındadım dā.annem öldü.ya bizim de baş tutarımıZ yoK satı ōlum.benim yanna iki
120 göca ğarı gelyō.biri eşimiñ dēzesi biri de benim anamıñ dēzesi olyō.şē diyō.birē diyō
umar ğası çoK gelyō ya diyō bene eşimiñ dēzesi.niden gelyō?ben de argeş

dolāveryōn halı dokyōn.//u diyō burē çoK gelyō. sene bi şē diyō mu diyō. *çakıcılā*
altını çoK etceK diyō bene.anamıñ dēzesi bene öle diyō.eşimiñ dēzesi de o³lu sini
yapyō. benim yana getiriP gelyō. ben u o³lu sinī yicemin?ben de azıK mırıgındır
125 ben.ğoca ğarı pi şēsi yimē peK canım isdemeZ./u yiye diyō bene ben ben yimem
diyōn ben.// ğāñ bizi anam!nē bilen azıK ğāñ fazla şē eTTiK.birbirimize düşleğdiK.
bi tāne bi halanıñ torunu vādın.ya dedim ben bi çiçeK bāladım baK bu çiçē dedim
una verve dedim./bi olan çocūna./olan da verī ğız da verī.hinci yoK yoK hinci alō
nēdesiñ? u çiçē vēdineK sōna ğāñ, ölüm sevdim. güz gēdi.acıK da sã³dan
130 soldan..benim eşim.. olanı peK sã medilē.acıK berdoşdun.işgicidin.hinci yalan mı
sōleceZ?şefroşdun azıK biz de ğapılmışıK³ñ öceK?a³lımız ermedinden.olyō bunnā.///
ğaşdım.şindi benim ğardeşim ğaçırdı gēdi.bi ğız bi yere sözlenyōdun. u unu ğaçırdı
gēdi.u undan sōna düşman fazlalaşdı bizde.// una eTTiK düñin.bize urdan gelyō
tür²me burdan gelme burdan gelyō.//urē vā burē vā. esKiden öle olyōdu ölüm.şindi
135 olanla ğız birbirini tuTdu mu ğāñ öñüne geçilmeZ.emme esKiden urē vāceñ
vāceñ.burē gēceñ gēceñ.bizden bu yana ğāñ öle odu geleneK gibi bi şē ödun
bu.benim ödum sene yedi sekiZ dene ğız ğaşdı de mi ği yeñge? ğaçan ğaçana odu
bizim kövde.bi ğaşdı milleT.undan sōna güz gēdi biz ğaşdıK.nese ğaşdıK biz *malaza*
giTTiK./ öle ya. yayan gidyōZ , araC yoK ölüm./bi akrabā vādın. bizi *salırçıbl*me
140 yola endirvēdi. *gördes*Te eşimiñ akrabası vādın.urē gēdiK.urda gine aşam// beni
uvam mahkemē vēmiş hinci.benim eşimiñ uvasını sıkışdıryōlāmış.buluñ geliñ.azıK
da yaş da küçüK gelyō.illē buluñ geliñ.ya bulseñ gēseñ ne yaPceñ beni de mi?tōbe
yarabbim işTe.undan sōna biz *beyele* giTTiK. gēce *beyele* giTTiK.//bundan otuZ
sene eveli.//candarmalā gēmiş dedilē ğaçıñ dedilē bize.//*beyele*deyiZ.gēce *beyele*
145 giTTiK bi de.//sizi arıyōlāmış dedilē bize.biz urdan bi başKa eve giTTiK.urdan
sa³landıK.undan sōna uvamıñ gönünü e³mişlē. biz köve gēdiK.düñine davrandıK
ölümüz, nese bi iki ay içinde.benim ābem vādın bekār. biz de de görümce vādın.ben
sati görümceniñ omasını isTemedim de. unu da . //sen ben türveryōlā unu alıñ ediñ
bilmam ne.hinci görümcē de unnā seni āceKlē ğaçırceKlē devemişlē mi.u da bizim
150 düñin ocē haFTa u da ğaşdı hinci.u da başKa yere ğaçyō./u da bēm öñe geçyō.u ğari
küçüK,eşimiñ küçü// e düñin geri mi ğāceK ölüm? ğayınna hinci bizim, bi alevlendi
*gördes*Ten gēdi ğız ğaşmış.e ba³mā gidyō bi unuñ akrabasına.// gelyō yazıK
irehme³liK.//undan sōna düñine davrandıK ölüm.esKiden gelinliK melinliK
ömuyōdun düñinümüzde. kövlēden di³me.. öle dikilveryōdu. bi aK beyaz pi şēden
155 satran mı ne diyōlā./beyazdın.//çiqli satren derlēdin.unnādan olurdun.kövlēde

yapılırdı gelinlêñ başları.işTe öle./düñümüz eskiden şe olyödun.pazar günü akşam başlıyödun de mi?///gördes bazarı gün, pazartesi gün başlıyödun. sālî gün odun getirilêdin./meci demiyölâdın da una nè diyölâdı?///hemen oduna gidilceK derlêdin yâ!/// u zman eşeK çokdun baK.herkez de eşeK olurdun. dağa oduna
160 gidêlêdin.//esKiden tüP yoKdun.yeme³lêde gullanyölâdın.oturma yakâlâdın./sālî gün akşam küçüK genşlere oturma yakâlâdın. u zman bire olyōsa ırakı olyōsa içêlê sıçalâdın hayvannâ. e³tesi gün çarşamba gün de böyüK oturma yakâlâdın, kına gècesi olurdun. dâ ertesi gün.. üş gün düñ sürêdin./cumartesi gün de gelin öñü olurdun.dörT gün heTTâ dâ.dörT gün gelin öñü olurdun./yimeK pişyōduyun.
165 u zman dâ yimeK dâ çok oyödun.yimeK keşgeK yapâlâdın.undan sōna et yapâlâdın.esKiden lo³ma dökêlêdin. bi ara lo³ma dökülyödun.yuka yapâ.//misTaFa dayımêñ gününden./nohuT olurdun./fasille olur.pilav olurdun.mantı olurdun.hinci fazlâ ömuyō gâñ . esKiden unnâ olurdun. yedi sekiz şeşiT yimeK olurdun.//he böreK de yapâ./benim düñde böreK yaPdılâ./da³lı olyödun.şe
170 yaPyölâdın./şekerli.e³meK gırKıyâlâdın.///yukalı. koşaf furâlâdın, işTe koşaf olurdu.bizde öle olyödun./he gelin öñü . he cumey günü gelin öñü olyō gâñ bizde.//bönkü gün gâñ./bi gün sōna baK biz una esKiden gelin öñü derdiK.///kaşık havasınnan davıllâ felen durâdı bizde./he cumâ gün, bönkü gün sabâle.kaşıkılan oynadıK to³lanırdın. aş e³meK bi gün eveli artyōsa yirlê içêlêdin.dâ³ılırdı
175 milleT./sabâlen olyōdu./u şe kına yâkamâ gidyōduK biz ya./u şe gün, perşembe gün. nasıl olyō yeñge bē?///çarşamba günü akşam gâ.perşembe günü sabâlen gâñ sabâ kâşı muñara suya gidêledin.urda kınalânı yakıyâlâ gelirlêdin.öle olyödun. undan sōna./unnâ ömuyodun.//komşulâñ evlêne akrabalâñ evlêne gelinlen dâmaT dolaşır gelirdin.gün doğmadana. el ö³mesine gidêdiK.u olurdun.vaállâ a³lıma gelen bunnâ
180 ölüm.

Çocukluğunda Oynadığı Oyunlar:/ çocu³lümde şe yapadıK hañgeC oynadıK/hañgeC./daşları böle to³luyadıK on iki dene benim olurdu, on iki dene üş kişi olurdu.//böle hañgeCe gorduK unnarı birê birê, birê birê.kim dörd olursa unu gazyō u. e undan sōna unu oynadıK.başKa ne yaPyōduK biz?/başKa çeliK çumaK
185 oynadıK//hinci yoK u.bilyōñ de mi çeliK çumâ?//bayramlâ da bile çeliK çumaK olyödun.şindi ömuyō u.

Tütüncülükle Uğraşması:/tütün vâ ölüm./vaállâ geçen sene üş tondü./amâlê bulıyōñ./ğızlâ küçüK dâ./ğıryōñ, ğıryōñ tütün ğıryōñ./ölan vâ./geliñ vâ. işTe iki çocuK

vā. ğız, okula giden çocuK vā. yazın tādile çıKyōlā yā.iki üC ay ğıryōlā. amālē
190 ğullanyōZ olum.ġordesden amālē getiryōZ. ğeçe ğırımı yaPyōZ işTe.//gece lōküZ
yakarıZ.

Hayvancılıkla Uğraşması: malcılı bıra³madıK olum.//düñyaya ğedim malıñ halēn
malıñ içindeyin.şu anda malıñ içindeyiZ.//ğoyun vā, ineK vā.davılcılan, zurnacılıK
ġaldı ġalañ bilmiyōn u nāsiP olur mu?ōmaZ mı?

195 **Dua ve Beddua:** /vallā bedduayı peK ğullanmam , ölüm da. bāzen ğızdı.// gözüñ kör
ōmasıñ derin de./// he ya allah beleñi vēsiñ dersiñ.ōle hana fazla bedduva işim
omaZ.allahım derin çolūmuñ çocūmuñ ırsını derin.. hayırlı işlēlen hayırlı
ġazanışlālan yollāndan izlēnden saPdırmasıñ allahım derin. kötü yollara kötü işlere
düşürmesiñ allahım derin. böyle bunnarı ederin duğaları bildim ġadā olum.//

200 **Eşinin Düğüne Götürmesi:** u bene düjünlēde oynadı mıñ der.oynadım derin
ben.oynamā giTTi miñ der. bı³ yo bene çiçe³liye./// yörük ğızı dēl ya! *ikbaġ* ġēdi
çiçe³liye bi düjünde.burē dedi düjüne ğiççē miñ dedi bāñā.ben de baK vallā düjün
a³lımda yoKdun. ğiççen dedim ben una .oynacē miñ unnan dedi. nē oynamēcēdim, u
īsan dēl mi dedim ben de yā!. e hedi ğiççēseñ düjüne götürcen seni dedi u.ben de
205 vādım düjünden, çeñizden ġaptım.. bene ğızdıla urda yalıñıZ.çeñizden ilbāda don
ġapdım ölüm. bi tāne allı bi bez vādın. birine isTedim. bāladım başıma. kaş³ları
ādım elime. çıKdım *ilkbaġ*ñ yana.//sarı³lı efē ğömüşüñdür sen.enişde olıyo u.

Kendisinin Konuşkan Eşinin Suskun Olması: ben kendim ācıKiki ğıya konuşurun
gidērin.eşim de gidē de ..ben isdēsem *istanbola* giden ben deri.//ġonuşmaZ.ben
210 ġonuşurun. ben herkezle ma³taP olurun.eviñ öñüne dā tebin ciñgenlē ġēdi.ciñgenleri
alışdırma.. nēnceñ sen unları diyōn.//sen işiñe baK diyōn.alışdırma bunnarı diyō
benā.//dēze nēde ġadıñ, ablā nēde ġadıñ?unnā durmadan beni arıyālā sorālā.unnāñ
bene zararı mı vā?//

Köye Gelen Yabancılar İkranda Bulunması: benim de öledir olum.gelen beni
215 sorā.ah ğızım diyōn hinci geline. ben ölür siz ġalırsañıZ diyōn. ya çoK vēmeñ varıñ
diyōn. burdan geri boş çevirmeñ.. nēniñ nesi ödū belli omaZ.dēze işTe pēnir vā
mı?yā benim evde kok³su mu vā bilmiyōn ben anaçım!//hana boş çevirmem baKu
ġāve vā urda . çocu³lā çalışdıryō benim. hinci u olan *manisē* giTTi de.e e³meK yāġlı
e³meK getirve bilmam nēTvē.durmadan..allah ġabıl eTsiñ ölüm hana veriseñ

- 220 verisiñ. vêmeZseñ vêmeZsiñ. vêmeK ne mu³lu *allahıma* şükürler_osuñ.böle işTe
ölum.//baK_{te}bin gēdilē. ah_olum hinci eşim dedim, vā burda dedim. gömesiñ sizi
dedim.yarım sāt dolaşñ geliñ dedim.giT_{Ti}dolaşdıla gēdilē. unnā benā baK_yölā ben
de urda hurunuñ yandayın.geliñ geliñ dedim.gēdilē eviñ şesinde urda ğırdı kıcı³lā
vādı, vēdim.//bi elli lēre para tuTTu.//alışdırma burē diyō. bene çekışyōlā.hurda
225 veryōn ben unnara.ğıldır kıcıK işTe. çere çöP.unnā ne vāsa to³leP gidyōlā.ben de
burlāda pisli³ mi ōceK bunnā diyōm.//eviñ gereltisinde vēdim,hemen döndüm.unnā
illē sorālā.benle vākíT geçiriP gidyōlā. illē hurālā *musTaFa dayı* baK her gün
gelirlē.//ben unnara bi şēlē verin gine.elmadır, soğandır ne vāsa..e³meK.geri çevirmem
anam kim olursa ōsuñ.//gülər yüze da³lı dile gelirlē. bazen çay bişirverin.deñg gelir
230 urda çay.///eyi bakam_olum ne yapam?

Ramazan Ayı: /ramazan mı?ıramazan çoK güzel geşdi de iki üş gündür buñalyōZ.bi
gün samsaK çapasına giTTiK.fenā ōdum.evden bi yēre gi³medim de göyunnarı
sağyōn.işTe unnāla ūrašyōZ./iki gün ğādı ğalañ.//bayram temizlī yaPyōZ, yimeK
yaPyōZ.bağlava yaPdıKdün./kendimiZ yayyōZ.//

- 235 **Baklava ve Diğer Hamur İşleri:** /bayram da şē yaparız. susamlı çöreK
yaparız.taTdalara yapılrđı esgiden.bide yapadıK.//simiT gibi yapyōZ.şimdi
yaPmıyōlā unu.lo³ma gibi, lokum gibi gibi bi şē yaPvēryōlā.// u şēlē kākđı.//birē
furun// bayram bidesi olurdu.//bizim kövde ehdiyārlā yaPmıyō./// fa³ma yōru³du.

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Hasan Çamur Çiçek Köyü Mahallesi. içe'li Mahallesi 77 İlkokokul Muhtarlık, Çiftçilik Teleffuzu çok açık. Konuşkan

Muhtarlığı ve Köyün O Zamanki Durumu: /*hasan çamur*/çiçe'lide doğdum ,çiçe'lide büyüdüm. ilK oKulu çiçe'lide pitirdim. ilK oKulu pitirdikTen sona *aksere* kittedim. *akis*erde kurankursunda okudum.// sonra *gösdes*Te *hâfız yahya tâlim terbiye* şesini gördüm. sōna burē köjümüze gēdim tekrā // bi hocamız vādı arabīyat örendiK,şē örendiK. ondan sōra asgere kittik.asgerde de *sijr*Te asgerdim.*sijr*Ten acemiliK pittikTen sona, *bursa* personel okuluna geldim. iki ay urda on parmak daKdilō gödüm. büyüK karargāh yazıcısı olaraK tekrā *sijr*Te döndüK yine. yirmi dört ay asgerlik yaPTıK urdan geldiK beş sene imamlık vazīfesi yaPTıK// bu *finda"caK*Ta... haTTa bu *finda"cağ*ın cāminiñ berātı benim üzeredir.çünkü ilk imam bendim urda. urda ğaldım.*göKcelē* vā, ilerde dā *aKser göKceler* kövü urda ğaldım. u zmanları hocalara çok fazla şē yoKTu yā. itibar yoKTu yani , tekrā ormana geşTim dinamiTci olaraK ormana geşTiK. ormanda çalışTıK *bergama baraj*mda çalışTıK. *bergama baraj*ın pitirdikTen sonra zonguldağ kiTTik *ereğliye*. *ereğlide* şē yaPTıK bu demir çelik fabrikasının deñize yapılan şē limanda daş ocānda gine şēdim yani //. 15 dinamiTCidiK. urdan geldiK. işte burda sekiz sene muhtarlık yaPTıK. muhtarlık döneminde bi de tabi biz *kenan evren* muhtarlık hızlılık yani. şē dēldi yani.bizim kövün u zmanları şēyi çokTu böle hırsızlık olayları olyōdu, ben ne bilem çokgeri bi milleTTi. öle bi durumlā vādı ki bi ara böle hırsız omuyana ğız bile vēmiyōlādı. yani hana ğızın vēcēñ āka dayaKōceK sene yani / hırsız öceK ğā hırsız omazsa nasıl efe 20 öceñ.// muhtar vādı bizim *fāyiK*dayı bunnā on on beş kişi kövde kövün huzurunu ğaçıryōlā bunları *gördes* ğarağoluna *aKser* ğarağoluna, *sındırgı* ğarağoluna bildirem. haftada bunnarı toparlālā derdim hı hı derdi ama ırahme'lik yaPmazdı. neden yapmazdı bilmiyōm. benim muhtarlık hızlıdı. bu *çiçe'lide* hırsızlı kaldırcez yoK eTcez çare yoKbaşga türlü dediK. *sindi* esgiden efene derdik . genşlē to'lanırdı. işTe 25 tavıK kesē,bilmam ne helva yapā bilmam nē yirlē. ākadeşiniñ evinde yiyōlā içyōlā

ertesi gün aynı arkadeşiñ halılānı kilimlēni çalyōlā./ ertesi gün de adamıñ şēsini
 çalyōlā. nese ben bunnādan on biñ lere para cezāsı ādım. kesTim maḲbuzunu
 vēdim.// undan sona arı ğovanı çalındı arıyı çaldılā. allah allah dedim cezālan
 òmēceK./ biñ doḲuz yüz ye³miş dörTTe ... zaTan da sıkı yönetim vā, sıkı yönetim
 30 girdi ğāri. yav nasıl etcez bunu nasıl etcez? falan filān. bunu bi teşīr eTcez ki
 ūrkütcez milleti başḲa türlü çāresi yoḲ. yav adam hanımınla ikisi yatyō meselā iki
 kişi ğēmiş sen hanımıñla yatıp durusuñ yataḲTa. biri alāktirij tutyō biri dabancē
 tutyō. şindi bu altını çalen diyeni duyā mısıñ? duymaz mısıñ?/ nasıl duyceñ adamıñ
 dabanca şēde, mecbūren duymaceñ. çāreñ yoḲ e tabi kapıdan çıkāken ah mah edyoñ
 35 amma şāhiT yoḲ. adam cezā yemiyō zāten u hırsızlıḲ yapan adam kāşıdan CİPle
 gelyō. yazıḲöbür ğāriban yayan gelyō *ğordesden*. çāre yoḲ. adam ekinini çaldırmaḲ
 için şēde// bunuñ üstünde yatyō. ama adam ne yapyō, altını ğoca burğulan delmiş,
 ambarı// nēden a³lına ğēsin u ambarı deliP de şē yaPceK? bōle deriñ olurdu iki metre
 ūş metre derinlīnde yāni. háTTa basamaḲlan inēsiñ./// bi *ayvaz dayı* vādı bizim önuñ
 40 nacaḲTı silā^h nacaḲburdadır. şindi bizim burlā ğara örtü kiremiT diye bi şē yoḲyani.
 cevizlē dambeşlere serilir, dambeşTe ğurudulur.// şimdi ğayvada tabi salıyō ğāri
ayvaz dayı beni cevizleri çalceK. adamıñ ahā nacaḲ diyō. ama iliñ ōlu nē nāPyō?
 āmiş ğēmiş , başında yatyō gine. bi çuval samanı bi kaĝdıryō ceviziñ üstüne. sabālen
 seniñ// dayı kā³miş nacaḲĝıyında emme ceviz ğāmamış. ceviz yōḲorta yēde. şindi u
 45 arı çalması olunca unnarı bayā gine zor çıkāTTırdıḲ kim oldu şē yaPmaḲ için.
 yardımcı oldu şēlē ā^tkedeşlēden üç kişi çalmış. nē yapam nē yapam? şindi bizim
 āzalā falan hePsi.../// tabi arı ğovanına daĝcez boĝazlānı gezdircez yanı yoḲetcez
 hırsızlıḲ yoḲ olcek çiçe³liden yanı buna ūraşyōz yanı. şindi az biz diḲḲaT diḲḲaT
 muhtarlıḲTan ilān işTe daĝ hırsızlıḲ yaPceK ğadā bi kişilē vādır. ğörmeḲ istēyennē
 50 birāz sonra ğāvelere gezilceKTir. nese āzalā ğēdi bilmam ne.. āzalā su ğoyvedi bizim
 şindi. yav dedilē şindi adamıñ ğardeşi vādır, amcası vādır, babası vādır bilmām ne.
 adam urda ğayvada çekemeZ işTe ōle olur. dedim dövebilirlē, hurabilirlē. olur ama
 bunu göze ācez başḲa çāre yoḲ. tamam siz ğēmesseñiz ğēmeñ dedim ben. dō^tt dene
 beKCi var. beKCilere daḲıñıñ mavzerleri bakam. getiriñ geliñ bi sab urĝan deriz
 55 uzun urĝan. bi ğovan getiriñ. evēle kim tasarladı bunu? tasarlıyāna bir numurē vēdiK.
 ikinciye iki numara üçüncüye üç numara vēdiK daḲdıḲ boĝazlāna , üçünü de
 sıraladıḲ begciniñ eliñe vēdiK ipiñ birini // u³zman dā beş dene ğāve vā kövde
 ğalaba köv şindiki gibi dēl.ama işTe heP bōle kötü niyetlēden ğaçan heP ilK sıraları.
 yanı adam nefreT edyō yā.// sen yoḲekiniñi çal yoḲışTe postanıñı bozvēmeK, birsi

- 60 ğızyō bilmām nè. tabi ğāvelere vādıK ayıcılā gibi çocuKlā doldu burē dajreniñ öñüne.
 ğāvelē de dolu. e *allah* razı ōsuñ! dörT numura boş // ve şu anda da sōna da bi
 numura kō oldu *ğordes*iñ eñ efendi en ve sākin bi köjü oldu *allaha* şükür. bōle geşTi
 işTe şe yanı. şindi esgiden fakir de ōsañ zengin de ōsañ bi çivT öküzüñ bi çivT eşēñ,
 beygiriñ olyōdu ama bugün u eşēñ beygirin yerini araba aldı, öküzüñ yerini tıraKdör
 65 aldı.şindi önceleri devāmlı tütün devam edyōdu kövde yani tütüncülüK devāmdı
 yanı. ama tütün tabi şe olduKTan soñra tütün işi pitince şimdi en çoKceviz daha çoK
 cevize daha çoK aırlıK. aşā yukā on biñiñ üstünde falañ ceviz vā şu an kövde///
 fazladır yanı bi dē benim önceden duydım yanı.//hālēn de devām edyō yāni, milleT
 boyna ekime de devam edyō yāni.kirā z,elma...
- 70 **Yaşı:/**yaş ye³ miş yedi.//
Askerliĝi:/ askerde soñ süvāridiK biZ.// yā ilK vārdıK biz şeye.acēmī
 birliĝ.../sijrt.sijrte vādıK yā şindi şeyi zatından ĝırmızı ĝollu ĝollu adamlā vā unlā
 yukāda oturyōlā şēde.tabi unu onbaşı çavuş ödūnu sonra ōrendiK.// hem sāti çalyōlā.
 yalıñız unlāñ ĝıylāna kimse yanaşmıyō. kimse yanaşamıyō.nese undan sōra yaT
 75 borusu çaldılā şindi *sijrt*iñ erātı *mardini*iñ erātı hePsi aynı daha ancaKto³lanyōlā yani
 şeye, askere.unuñ için ĝalaba.yat dedīñ zaman yoKōle şeye meye yaten dediñ mi ōle
 dēl.//sesiñ ōdu mu ĝayış satından.. palasKa. biz tabi iki demiriñ üsTüne yaTTıK bōle
 karyola zatan, demir karyolāla vā.hiş kıpırdamıyōz zaten palaskē yiceñ.// sabālen bi
 gültürtü olyō ben debrem olyō zanneTTim. uyuyamadım zatan akşamdan.yalıñız
 80 sabālen kiççen ben.ya u asgerlik ōcē pitcē yōK/ ĝaşcem.u demiriñ üsTünde
 sabahladıK yanı.ben debrem olyō sandım halbuksam kalK borusu şe ya³miş.gültürdü
 umuş.bi baKdım bizim bo³lā yoK burda, şēde.āşamkı çıkādım yēde.nese hemen yan
 tarafına urda şōle ayāma göre birini buldum// ben de// tışāda geydim.içine de ha çe
 yazdım ĝalemlen. tabi kim// ĝapan ĝapana...nese iştimā ōdu beş altı dene kişiniñ
 85 botu yoK. e unu nerē adam boT mu çalabilir boT mu satabilir? işTe ustalā sōra çıkTı
 ĝāri çoK sōna çıkTı.işTe esgi bot vēdilē nere saTTıñ diyōlā.len nere satceK adam
 şaşmış satından.sabālen yimeK yiyōduK biz.birisi ĝēdi *manisalı* kim *manisalı* kim
ğordesli kim?cizme vā tabi süvāri ya biz soñ süvāridik yanı.e sen nerelisiñ?
ğordesli’im. ben nerelīn *akserlīn*. nēdensiñ? *ğorenezden*. sen nēdensiñ?
 90 *ĝıhradan*.u zman dā *ĝıhra*. ya urdan dedi ya ben dedim sādıç kiççen ben hemen
 dedim.yoK dedi yā sen gidē misiñ hiC dedi yā.dedi sen dedi bizim şeye bölüğe gel
 dedi.bizim izincilē vā.//şindi üsT tarafTa da şe vā sōle delice ĝava³lı bi yē vā.urda
 dedi tālimĝāha kittik mi// geri gelirlēken sen gine aynı ĝē³ ayni bölüKTe... beş gün

urda gādım ben.ben urda baḲyōn yalıñız ben. ākadeşlere baḲyōn.sigara to³laTdıryōlā
 95 işTe mıntıka temizlī yaPTıryōlā.ben urda delice gava³lāñ içinde yaTyōn, kākyōn
 yimeK zamanı gēdi mi şeye u arkadeşiñ bölüne gāri...nese gine urda baḲdur dedi şe
 olursa hemen giT tālimgāh dedi yanı.çünkü bizim torbaları morbaları aldılā dā milleT
 to³lanyō yāni dā dağıtım yoḲ dā.nese bi gün baḲTıḲ tōbaları dağıTyōlā.
 bizim arkadeşlē vādı gine ben tōbē falan alvēmişle yanı.len sen nēdesiñ kaş
 100 gündür.biz seni kaşTı zanneTyōduḲ dedilē.yoḲ ben dedim falan falan...nese urdan
 kittiḲalaya götürdülē.dizdilē böle.gine gırmızı göllu birisi gēdi bilmam gördesli kim
 gördesli kim gēdi bizim yanna gēdi. nere? gördeslīn.şindi sorālā size meslēñizi.
 berberin de dedi.dedi kitti adam gine tabi.undan sōna gözlü³lū bi adam gēdi. sanātı
 olanlā üç adam ileri!kimi üç adım gidyō kimi beş adam gidyō.sıra benā gēdi. sen ne
 105 yaPTıñ. berberin dedim. nēde çalışTıñ?altı sene şēde çalışTım dedim ben, kazada
 çalışTım.u zman u bene öle diyen olan hemen gēdi paT selām vēdi şeye.u gözlüKlū
 adama gāri.//ēyi dedi bölüğe verem de dedi eğer şe gālırsa dedi burē gazineya alıruz
 dedi yanı.// biz urē şeye alabilmeK için yanı.//rā³lıḲla pitirdiK şeyi, askerlī burē
 gēdiK işTe. ormana girdiK.ormandan bergamiya kittik. bergamadan zoñguldaḡ kittik
 110 derken...hayatımız böle geşTi yanı.
Hac/Umre:/ gi³medim, gi³medim da biz mevlānacıyız.//bu sene hasdalıḲ şēsine
 gidemediK. //hana unu bıraḡıP gidemiyōZ.

Köyün Eskiliği ve İsmi:/çoḲ esgi bura ilK gıruluşu *gır ali*, *gıralı* , şimdi *gır ali*
kıhrālı olyō. bunuñ yine bi şēsi vāmışmış, burē sürgün gelyō yanı. ilK gıruluşu bu
 115 *balıkesir* tarafından biz *manisē* biñ dokuz yüz elli altıdan soñra geşTiK dā.bura
 sındırğınıñ köjü. şu karşıda baḲ kaş vā. u kaşTan ötesi *ege*, bu taraF *marmara*./
galemōlu şēniñ gine, *egeniñ manisanıñ* yanı. biz bura *sındırğmıñ* soñ köjüdü, şimdi
 de *gördesiñ* soñ köjü./ iKlim *marmara*.// hiş çāresi yoḲ gece urdan tırakdörle
 mırakdörle karşıdan gelirken çoḲ belli olur gāri. bu tarafa geşTin mi yüzüñe serT
 120 furā öbür tarafTa yalıñ esē böle. u *gır ali* burē esās şē yapyō guryō yanı. / *bursa*
 şēden gelyō yine bu ./*balıkesir* de.küçüK soğan to^humu satılan kazaniñ adı ne be?
 /beride hemen yoluñ üstünde.//hemen yanından geçyōñ. işTe u ehTeyarliñ şeyi //
 kökü *karacabeyden* gelyō..*garacabeyden* gelyō *gır ali* sürgün.// ilK gıruluşolyō.
 öndan sorā da dedemēñ sülālesi. bize *mıstanlā* derlē ./ şē olaraḲ, lāḲaP olaraḲyanı.
 125 şora bizim *mıstanlāñ* odası. daḡ önceden zaten her sülāleñ odası vādı. dā önceden
 her sülālēñ odası vādı.on iki dene oda vādı. müsāfir odası.// mesełā seniñ tanıdıñ

vādır. hangi sülāledenseñ seniñ odāya gidē.// urdan bayramlāda her sülāle odasına
çıkā. sofra çıkarılā,toPlanırlā.// dā önceden ġāvelē yoḲTu ya nēde oturyōñ odalara
oturulurdu.// bi denesi burda ġalyō. çiçe⁷līde ġalyō ġāri. yörük bunnā tabi. burdakı o
130 ġadā ġurnaz adam kı hayvan nēden gelirse ġēsiñ çaydan geçyō. meselā bu tarafTan
gelyō çaydan geçyō.burdan karşıdan gelyō gine çaydan geçyō. // hayvan sürü. haTTa
bizim bu ġāveniñ ödē yē içē tarafTa evlē vādı bizim, aynı şeyi aynı çamı // aynı
yēden kesmişlē yāni. kök çırālāni biz yaḲTıḲ, saman damıdı bizim ura. yāni kiriş ġara
örtü, kiremiT falan yoḲ.// uzun ama u ġadā uzun ku meselā dörT dörde sekiz haTTa
135 dışākı yazlık on metrē on metreden uzun u çamıñ özüñü çıkaryōlā ġāri çırasını
abanozunu atālā zatın da.başdan başa pitindi.// esās ev kāşıda benim ġāri. çocuḲlān
hepsi akserde zātından.//

Köydeki Düğünler: /düğünlē şimdi bizim şimdi pazartesi gün oduna gidēlēdi. odun
getirilirdi u gün. salı gün çırāyā gidēlēdi. meselā kövden yirmi beş otuZ, elli kaC
140 eşeK bulursa ormana çıra getirīlēdi. işTe salı gün başlanır yāni.// salı günü odundan
başlanır zatıdan da.salı gün akşam çıradan gelenlē de küçüK oturum olur. u gün gece
oturma olur. ertesi gün çarşamba gün çeñiz öñü olur.ġızıñ evi nēdese orda duvarlara
asılır.// muhdarlıḲTa yasaḲ eTTim ben ö şeyi. tışarı asmā yasaḲ eTTim. / bēzi
elbisesi nesi vāsa ġāri duvardan öle öle her tarafa serēlēdi. çevre derdiK biz.
145 çevreleri, donu enterisi nēsi vāsa yāni öle serilirdi. u gün gece de ġoca oturum olur
ġāri. ikinci oturma. perşembe gün de gelin çıkā. u gün zatan adam küreş yapceKse
küreş yapā eġē a⁷lı yapceKse cırıT olur. dēneK olur. o gün de u sürē. nese akşam da
gelin çıkā. ertesi gün de sabālen de tekrā gelin öñü deriz biz ġāri, sabālen yeñge alır
gelini aḲrabaları döndürü dolaşTırī erkenden el öPdürü. //sabālen erkenden yeñge
150 gelir yatāna bakā hana ġız mı dı dēl mi di konTroİ edē. öndan sōna gelini alır yeñge
akrabalāna dolaşTırī./ ġız çıḲmadı mı iş sakaT./ var bi tene // çıkarvēdi. geri
göndēdi.u gün de gelin öñü oİyōdu, davıl çalınıyōdu. öleye ġadā, öleden soñra
gidiyōdu.salı çarşamba, perşembe dörT gün.

Gün İsimleri: /girē. şē perşembe cumā āşamı, sabālen muhaḲġaḲ anañ, babañ
155 çanānan bi hayır verīsiñ dā hiş bi şē ya⁷madan. bi konşuya bi ġarıba kime vēcēseñ.
ama bi soğandır, ama bi postandır nese neyiñ vāsa sabāleñ cuma āşamını vēmeden bi
şē ya⁷mazsiñ yāni.//illē birine verīsiñ. şimdi u ādeTlē kalkTı ġāri.yalıñız dā da devām
eTTiren vā yāni.

Köyün Geçim Kaynakları: / işTe köjümüzün geçim ġaynaġ ekseri çiFTCi malcılıḲ
160 yāni. eñ güzel şē malcılıḲ bu ara mal da çoḲ zoraldı yāni. çoḲ zoraldı. meselā aşā

yukā *gördesiñ* eñ böyüK malcı kövü çiçe³li. şu an gine çiçe³li./ küçüK baş böyüKbaş ikisi de ama böyüK baş çoKazaldı./ vādı keçi de vādı. / şu anda keçi gāmadı. az yānı goyunnāñ içinde bire ikişē üçē öle vā. çoK fazla keçi gāmadı yānı. // zana vā unnāda/zan tabi pēnir için. u zanalā öbür gara keçi gādā šē ömuyō šē yānı. goyun
165 gibi yayılabilyō šē ya³myō . çoK hana ağaca šēye sarmıyō.yanı fazla.unnāñ ilK kökü izmir.// çoK güzel.altı yedi kiloya gādā sūT veryō.

Oğlunun Hayvancılık Yapmasını İstememesi: haTTa benim otuZ dana vādı bizim
šē.böyüK baş ineK vādı.ölana vēdiK tabi.aksere çibliK vādı.zarar edyō ölüm yāPma
dedim.geçen kışın kittim gāri.//ölüm dedim bugün üş dene adam geceK burē. üçüncü
170 adamda hiş pi šē gāmaceK.şindi benim isim mā hasan. boku una aTdıryōlā.dē tālanıñ orta yerine gidyō boK götüremiyōlā.//imām hātiPde okuyō,üşde bu sene.//undan sōna šēñi ödiyemiyōñ.yem parasını baba...e nasıl šē böle.dedim, ölüm askere niye gēdiñ sen?burē niye gelinir? sürünmē mi gēdiñ sen?eyē bokdan,toPraKlan ūraşceñ de..benim elli başlıK ineKliK yerim mā.// burē niye
175 gelinir? kelepir işe girem.//ölüm biraK.//

Köydeki Deprem:/a³miş dokuzda gāri.../u baya sürdü./biñ dokuz yüz a³miş dokuz...gediz debremi. /burda ōdu.bizim zatan şu an benim durdüm yē debrem evleri deriz.meselā urda sē yapılır. benim evlē debrem evi dēl de. iki kişi šē ya³madı. yēleri šē ōdu da yaPTırmacez// yaPTırmadılā. muhTarlıK saTTı yeTmiş beşTe ceryānlā
180 gelirken urda benim evlē urda işTe. biz aşā yukā u zman beş altı ay šēde gādıKheP çāda³lāda. şu bīnā yoKTu burda daha bizim mahālleniñ šēsi burdadı,çāda³ları.// tahTalādan šē yaPTıK/ çıkdı çıkdı gālan ōmadı böyüKtū debrem.urdan še yaPyō. bi kere yapıP geşmedi ki yā! devām eTTi.artCılā devam eTyō.// bura böyüK gāvedı u zman ismāyıl dayı vādı burda.şindi milleT bi de dalğa geçēdi. goca sūlman derdiK
185 biri vādı. böle otura³lā vā tabi. tabi herkesi diñ üstünde oturyō tabi. biri sallevēdi. milleti bi güldürdü yıkılan alTTa galyōdu burda. tabi baya devam eTTi beş altı ay.tışāda galdıK.yanı gārda kışTa öle oldu yānı.cāmi falan karşıye naylondan bi šē yapıldı.namazlā falan örda gılındı yānı.

Bir Günü :/yav sabālen kākıyōn zatı.sāT beş dedi mi zatan yer eTmiş kākıyōz.ezene
190 gādā zikrimi yapyōn. ōndan sōra sabah namazını gilyōz. sabālen yemēmizi yiyōZ. undan sōra ama ceviz dibine gidyōZ ama elma bahCesine ama bi yere muhaKKaK šē yapyōz yānı. //

Yaptığı Üfürükçülük ile İlgili:/istanboldan bile gelyō yā, adanadan bile gelyō.kūtahyadan gelyō.denizliden gelyō./ ya ben de şaşyōm nēden nasıl.../baya aşā

- 195 yukā oldu./ dā önceleri şē ya'mıyōdum ben de sādece okēveryōdum.// sōnadan ġāri
şē eTTiKTen sōnu... bu işle zaten evele bi yo nefsiñ ölceK yanı geşceK undan sōna
bu işlē...şifā olaraKokunyō yani.
- Tarla İşi:**/tarla işi ya'mıyōn ġāri. ĩcara veryōn yanı. iki yüzüñ üsdünde ceviz vā
yanı./unlara baKıyōz şē edyōz.sādece u ceviz... elma bahceleri vā meselā.diyem
- 200 muşmuladır, kiraz hePsi vā.zatan gidemiyōz. çocu'lañ illē aksesere gēmiyō da.//
- Arıcılık:**/ arıcılıK vā. bir kaş kişi vā. daha önceleri dā çoKTu.ama şu an u da zoraldı
çeş'i'li hasdalıKları şēleri vā unnāñ.esKiden öle dēldi.eskiden aşā yukā her evde
vādı.ġaraġovan bilmam ne... hem de boldu. şu an üş dōrT kişi va kövde yapan. şu an
eñ bol ceviz bi de şē cacıKyanı.//
- 205 **Avcılık:** /çoK az yaPTım yanı./ ya u zmanları ke'liK avı, davşan avı yaPyōduK
yanı.bu şē'deken dōrudan götürölēdi.çünkü ben burda ormanda da yol çalışıyōdum
şēdim.aKşam ōdu mu illē gidem derlēdi işTe öle giTTim. öle kendim çoK da
hoşlanmazdım yanı.hasdası dēldim yanı.
- Kış Hazırlıkları:** /yapılyō hāla bunnā yapılyō./yaPyōduK ġāri ama şindi satın alyōz./
- 210 bulġur da satın alyōZ. bulġur da satın alyōZ./ kövlölē dā kendi yapā.
- Bulgurun Yapılışı:** /bulġur temizlerle, çalkarlā buydayı.undan sōna ġazanlara ġorlā,
ġaynadırlā, güzel şē yapālā, undan sōna ġurūdurlā unları şē undan sōna deyirmen.
esgiden ellen bulġur daşları vādı.kendileri yapālā, kendileri şē yapādı.ama şindi
deġirmenlē vā.
- 215 **Dübek Taşı:**/ vādı işTe bizim./ şurda dübeK daşı derlē.unda dövölēdi.
- Sülalesi:** /işTe bu mesTenlā dedi'leri şē bu yaya ġırldı kövünüñ *mesTanlā* maġallesi
vādı.işTe bu dedemē dedim ya. biri burda ġāmiş, biri *mesTenlā*da urda ġāmiş, biri de
şēde *ġurTtutanda* ġālyō.//benim böyüK dāmaT da fırında çalışıyō.ya' diyō işTe siziñ
diyō *mesTanlā* diye bi sülēlē vā mı siziñ kövde diyō.u da diyō ben çoK eyi bilmiyōn
- 220 diyō. aKşam ġariye soren ben diyō yanı.nese eve gēmiş benim ġıza demiş.yav
mesTanlā kim bizim kövde demiş.e sen kimiñ ġızını ādiñ demiş u da. yāni baK u da
hesāb eT hālbisam unnāñ evi hemen şurda...//
- Beddua:** /beddua çoK eyi deġildir./vā. işTe *allah* belāsını vēsiñ.*allah* gözünü kör
etsiñ.allah işTe cehenneme bıraKsıñ./sañgölümlere gelesice.doñuz ölümlēne
- 225 gelesice. kurşun öñlēne gelesice./*allah* iki gözünü de kör etsiñ de sürünsüñ./gö'leri
büçülesice./gö'leri deyince şunu demeK çocuKlanlan bir edyō ġāri unu./göK ne u
ufaK, ufaK mānasına gelir. yāni hePsini bir şē yaPyō./işTe genşken ama tofumunu şē
edyō ġāri.// kökü ġurusuñ gibi... köKTen götüryō yāni.

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Hüseyin Ay Çiçek Köyü Mahallesi 78 İlkokokul Muhtarlık, Çiftçilik Teleffuzu çok açık. Konuşkan

Tanışma: / *hüseyin ay* . bin dokuz yüz kırk üç doğumluyum. eylül aylarında felen dünyaya gemişim. u gādā bilemiyōZ.// işTe ye³miş sekiz mi ołyō? u yaşlardayım. böyle hayātım bu kövde hayvancılıK olaraK çoğunlū³la onuñ aırlıK üzerine yaşadıKşurda işTe şurda // hayvancılı bıraKdıK eme³li olduK / göyun da yaPTım, sığır inek de yaPTım. esgi hana *yörük* sığır deriz unlādan yaPTıK. onları iPTā³eTTiK *honşdeyn*le olunca unları da üretim yaPTıK unları da üretim yaPTıK/ vardı hePsini bıraKTıK ğāri. çobancılı bıraKTıK hayvancılı bıraKTıK şimdi kendi hayātımızda böyle //yaşıyōZ.

Tahsili: ilk okulu pitirdiK. bi sene de ortaokul devām eTTiK, terK eTTik bi dā ği³mediK ğāri./ yazyōz gine canım. /ortē bi sene pitirdim dōrt dersTen i³māle ğaldım. eylülde intām vēcēdiK ği³mediK. biñ dokuz yüz elli sekiz senesinde *gördesde* okuduK. ondan sōra bıraKTıK //

Gençliğindeki Uğraşları: ūraşTıK mücādele u zamanları böyle yēygi de bol değildi. şimdi çūmen çıKTı. şindi kepenē gıyesin dağda gece gündüz ğar yağınca gādā hayvanın başında urlāda yaTTıK kākTıK// sığır da dağda durādı. ğar yağāsa gelirdi eve. ğar yağmadı mı dağda yatādı. bāzılarını ğurT yidi. bāzıları öle.// *honşdeyn* hayvannā olunca devāmlı damda baKdıK// şarTlā da aırdı biz de ihTiyarladıK// āTımız öle devām eTTi gēdi. e şimdi dabi burda dā esgi zamanlarda... şimdi yeñi çağ mı diyem esgi çağ mı?ben şōle iki çağ yaşadım hissedyōm kendimi. sabanla çiFt sürdüm. saP ğaldırdıK arabadan, çataldan harmanda düven sürdüK. şimdi onlar piTTi.e dıraKdör ādı ēyi kötü . dıraKdör // harmanı onla çeKyōdu. onuñ ādı döverle çıKTı.daha rahaTladı. şimdi yirmi beş otuz yaşındaki bi genC sabanın nè oldūnu bilmeZ, pullūñ da bilmeZ. biz unları gödüK soñra elli senelēnde baya ğı³lıK zamanları ōdu. bu *gördes akser* yolu // ellen,çapalan küreKlen yapıldı./ bilyōm. / kırK yedi kırK sekiZler.// şurda *metān* topraK ğazdī yēde bizim mekânlarımız urdadı.

çiblimiz. urdan urē şinci metānīñ oldū yēde *akserden* urē ğadā.// milleT burdan yol parası isTerdi vatandaşa. veremiyen gider urda çalışırdı. burdan bi yol vādı. babam urē mandalā vādı. kitti.// *metānīñ* bu ödī yēde// dombeylēlen pulluĴla süryō vatandaş da küreklen atyō. bi dozer gēmiş o zaman ilĴevelē.// babam irehme³lik urdan urē
30 amelē daĴı³mışlā. ellēni şōle eTTini bilyōm. çocuĴlar bi makine geldi, ğoca çamı pıransa gibi kökünden sökyō da dē hure ğoP gelyō.// *ĝordese* ğadā makine yaPTı. kırĴ yedi kırĴ sekiz senelēnde . ben u zamana ğadā dörT beş yaşımda falandım. e bunnarı yaşıadıĴ. *akserē* ğadā hayvannarla bazara gidildi. ben kendim babamıñ ākasından kittim. otura³larım acıdı bine bine. *dombeyci hanı* diye bi han vardı. urda
35 mahsüller satyōlā. şimdi arabalar çıkdı. u zaman devlet savaştan çı³miş yoĴhiç bi şe yoĴvergileri yoĴalgıları yoĴ hayvan sayımları vādı. bu kövde diye *hacı abdıllah* bir aĴa vādı.burdan torunları vādı. keçi ğoyun çoĴ. *balikesire* bālı u zaman *sındırĴıyā* burası. elli altıda geşdi burası *ĝordese*. elli altı elli yedilēde geşTi. *balikesiriñ* vergi rekordmeni olareK *dursunbeyde* birinci bu kılıra da ikinci *hacı abdıllah* hayvan
40 sayımından derlēdi// bu kövde.. //erkeC ğoC to³lamış. burē gelirmiş kövlüler ğurbanlīñız vā mı? // sürē *akserē* götürümüş. e ben bi çala bilyōn. bi normal de dabi kövüñ mevkīsi biz urdadıĴ. // keçi, ğara keçi, ğoyun, sığır çoĴ ğalaba malı vāmış adamıñ. vardı yāni. // undan soñra yollar ödu. arabalar yoĴ şimdi yollar güzelleşTi. devleT güzelleşTi.// hayatımız burē ğadā getirdiK. düĴünler olurdu, a³lar olurdu.
45 cırıT, deĴnek oynarlādı. ben kendim atcılıĴ.// ben orta okulda okuyōm. atımız var. burda düĴün var. düĴünde bi pazar günü geldim. önceden cırıT oynanır. ondan söru deĴneK oynanır mısır denyō u atılır.// ābim vardı rehme³lik beni ata bindirvedi. on bir yaşımdayım. ve burda cırıT a³mada birinci gēdim.// nese annem babam ābeme çekişmiş . sen bunu okuceK diye baĴĴari demiş. / okulda iki senem atsız geçirdim bi
50 de şu on seneden beri. ondan söru olan devā eTTirdi. atcılım meşūrdur. gezerdiK. kövlerde düĴün cırıT... muābbeT, şenlik olurdu. ama şimdi Ĵari // o zaman üş gün düĴün olurdu. bi gün çıraya gidilir, ertesi gün çeñiz ertesi gün deĴneK cırıT gelin alma şimdi hePsi bi günde pityō. başĴa bi decemiz vā.

AskerliĴi:/ asgerlī jandarma oluraĴ yaPTım. *sijrT* dördüncü jandarma er eğitim
55 taburunda. dörT ay eyitim yaPdım. undan sōna Ĵura çeKTirdilē bize. be harfi çıĴTı. *balikesir* mi ki, *bursa* mı kı, *bandırma*... be arıyōz. . undan sōra ayırdılā . be olannā şu yanna a olanla bu yanna. be çıkanlar *hakkariye*! urdan bizi bi sürdüler. *bi³lisTen tatvara* vādıĴ. *tatvandan van gölünden* gemilen geşTiK. altı sāTTa geçyōz *tatvara* ğadā. *bi³lis* diye ufaĴbi şe vādı. urdan *vanda* yanımızda māfız vā şimdi gibi dēl. şimdi

60 bi şeye gâçasıñ selbes.iki gün vanda gâdıK vâdıKurē souK, gar. martıñ yirmi üçü .
biñ dokuz yüz a'mış üç.// urdan başKaleleye vâdıK // benim aya'lā şişdi. dört beş
gün potinlēm çı'madı. nese sabālen dağıtım yüksekova başkale,çukurca şemdinli,
uludere diye kazaları var. şimdi uludere şırnā bālandı bak. // alay komutanın yanına
çıKTıK. komutanım dedim benim aya'larım şiş. hastayın ben bi dokTur... çık dedi biz
65 selām vēdiK.// bi doktor olan yere mümkünse.// haKkari merkezde bıraKTıK çukurca,
yüksekova, şemdinli, uludere, beytüşebab. bu kazalara dağıtım ödu. urda dedi ki.
uludereye giççeK olanlara güzel silah gullanan vā mı dedi. atışda sordu böyle. kırğ
elli ile dağıtım vā.// ura da gâça'cının meşūr yeri. u zman terör yoKTu. // ırağ uça'ları
urē bomba aTTı. biz de urda dış garağoldadım ya bi alarım akşamlen böyle sāt.//
70 bombanın bir göca cevizi yı'mış urāñ asgerleri türK je'leri diyarbakırdan kalkmış
duydūmuza göre ırāñ, bağdadın üzerine yakalanmış. dön demişlē. muhammeT ārif
başbakan burda da suaT hayri ürgüPlü diye geçici bi başbakan yaPTı u zaman. altmış
dörtde. iki denesi sifil ölyō vaTandaş tazminatını istiyōlā muhammeT ārif gēmiş
goya oñlān tazminatını ödemiş dediler bize asgerde. u zaman gâça'Cı vâdı, eşgiyā
75 vardı.// inzıbatlā boyna arıyō. biz teslim omacez bir kaç gün gezcez. urda berber
dedi. benim emrimde bi asger dā vā nereli bilmiyōn. u da jandarma. jandarma alayı
bi de süvāri alayı vardı. iki bölük. / benim burē girveñ dedi. sıjrT şōle. aynı şu dağ
gibi. güney tarafı dağ. vatandaş oturmuş böyle.// kasım aynıñ yirmi beş yirmi altıları.
a'mış üçüñ. öteden iki adam çıKTı. o // a'mışlā, şalvarlā, yımırta topuğ ayaKkabi.//
80 elinde de bi tePsiK var biriniñ kehribar pi çekyō çaT çaT böyle ses. böyle geşTi. bunlar
heralde eşgiyā. bizi soyar bunnā giTTiK teslim öduK birliKlere. meğirim onlar
aşireT ağalarımışmış. orlāda aşireTler hāla geçerlidir yüzde ellisi gine. buranın aşıratı
meselā bunun ağası āmeT. gördesdekinin ağası manisada ura. yüksekovada gadirā
gırvan aşireTi, şırvan aşireTi // aşireTi. benim görev yaptığım örde'li
85 garağolda./unlān baş ağaları da gadirāmış. gadirā burē ne tālimaT verīse u şaşmaZ.
asgerli de yaPTıK. haKkari büyük zaP çayı var.ırağa geçyō.şindi bizim burda bunu
getirmesek gine öceK. bizim burda gördesTe komutanlık yaPTı mustava isminde
a'mış bir a'mış ikilēde. orē gēdi. zaP çayma köv hizme'lēñ arabası düşyō. u da
düşyō. ölüsü bulunmadı. çay çok büyük hem. tel köprülē vā geçyōz kendimiz de .
90 şaratelleñi pükmüşlē pükmüşle urē de bālamışlā. şurē çatal ağaç bacaKğadā.//
Hac/ Umre:/kittim. / hacıya da kittim, umrūye. / şimdi // iki biñ dörTTe. malı mülkü
çolū çocī everdiK. üç evlādım var. ikisi gız biri olan. ölümle dā birliK çalışyōZ.
gönlümüz bizim gine// urē taleP eden çokTur. niyeT eTTiK. nāsiP oldu çıKTıK. iki

bin dört aralıKıyınıñ on dördünde burdan çıKTıK. iki biñ beşiñ şubat ayınıñ
95 yedisinde urdan döndüK. // eli elli beş gün ğaldıK. *allah* cümlēmize nāsiP_eTsiñ.
ziyāreT_eTTiK. efendimiziñ medīne mūnevver cāmisinde. *meKK*ade *kābeniñ* etrāfını
tavāb yaPTıK. *hıra dağ*mda peygamberimizi oturuP da *gurānkerimiñ* indī yer urlara
... *hıra dağ*ı dedīñ yer çoK_yüKseK bi dağ. bu binā şeKlinde gibi. şindi urē bariyer
yaPmıslā. me³liye me³liye geşdiK.// urda hāsı³olmuş. bi de *sefir dağ*ı var.//
100 peygamberimiziñ *ebucehild*den ğaşTı zaman güvercin yuva ya³mış. örümceK ağ
yaPmış diye urē de ziyāreT_eTTiK. aynen şöle düzgün daş var mağarāñ içinde.
güvercin burē yuva yaPmış. daşñ gövdesine örümcek ağının ābidedini cızmıslā
şindi. ya örümceK kapa³mış efendimiz urda *ebucehiñ* şēleri bulamamış tabi. urdan
*ufuT dağ*ı var. *hazratı hamzanıñ* şēhiT oluP ciğerini söKdü³leri... oğcu tepesi var.
105 şöle biraz daha yükseK tepe. efendimiz urē oğcuları yerleşdirmiş. ben tālimaT
vēmeden burdan kıpırdamayıñ. *ebucehiñ* asgeri // dağın ādına dolaşyō. urdakı
okcular da bunlar ğaşdı diye ğanimeTciliK // *okcu dağınıñ* ākasına dolaşyō. vahşī de
mi? *hazratı hamzayı* gözlüyō. *allahıñ aslanı*, *hazratı hamzayı* huryōlā yıK_yōlā.
efendimiziñ tişi de ğırlyō urda, ufuKda. karşıdaki mağara efendimiz // girmiş. urē
110 göstermediler bize.// *hazratı hamzanıñ* ğalbini söKyōlā, ciğerini ben yicem diyo bi
şēlē. hanī meşūr olan ufuK dağ.//iki biñ onda ümre yaPTıK. / hā beş sene tekrā
ümreye kiTTiK. şimdi şöle ilK kiTTīmde bilmiyōsuñ ya bi heyecan olyō neresi nedir?
bōle arabadan indiK. otelden çıKTıK. ilK kabiye kitcez. tam bu sāTlā ikindi
vaKdi. *çanağcı kövü* var urdan bi hacı var, u evele ği³mış bilyō.// hinci göceZ, hinci
115 göceZ. yav.// yav nı zaman göceZ? bōle canım çıkveceK ğoya. sonā çıKTıK // duva
eTTiK. e soñradan bilyōduK yēlēri mevkileri her yēlēri *allah* ğabıl_eTsiñ. *allah*
cümle ümmeti urē nāsiP_etsiñ. u duygular ayrı.// hanımla barabā kittiK, barabā
ğēdiK. hem farzını hem ümresini.

Köyün Eski İsminin Kıhra Olması: /şimdi yaya *ğıyıldır köyü* var *akseñiñ*.
120 *yāğıldık*/duymadıñ mı hiç?// emme sen gencsiñ. orda *ali* isminde bizim duyuşumuz.
bizim ğonuşmalar ...// urdan bi *ali* isminde urdan ayrılmış ğavğa yaPmış. teK ğıra
diye de tüfeK vāmış.// u ğırasını āmış burē gelen *ğıhralı ali*. *ğıhralı ali* derken *ğıhra*,
kıhra bōle hāsı³l_ōmuş. ben bōle duydum. şimdi bunu aTmış iki aTmış üç senelēnde
burē çiçe³li yaPTılā. ben bunu kendi kendime// uygun gömüyōm. baK_u zamanlarda
125 biz duyduK. ni zamandır kaç asır geşmişTir bilemiyōn geşmiş. e bi anısı var bu *kıhra*
dedīñ zaman āşiflēde vardır. başge yēlēde duyannā vādır.niye deñişTi de çiçe³li ōdu
bu. nē suçu vādi *ğıhranıñ*. şu *hanya güneşli* ōdu.// burdan da şu *ğınıK* mahalleleri var.

ura da burdan bölünme. // *sindel* var. ura// şimdi *sındırğya* bālī şimdi.// uranın *hacı mēmeTler* orta mağālle... iki bilāder unnā ayrı ayrı ure çiv³liK gibi ğurmuş. çoğalmış
130 ği³miş. daha evele .u da burdan ayrılma. // bōle ğāri başKa... / manav yörū. / heralde
şimdi burası satı burası...// şimdi *akser* yanna *ğarakeçili*, *tekeli*, *ğoyunmu*... u yörūklē
u yanna çok... *antalya*, *muğla*, *bodrum* bunnā yörūK. *türkiyeniñ* temel daşını
yerleşTiren *yörūK* aşireTi. *ortaşyadan* göçyō develen gelyō *deveci yörū*, *ğarakeçili*
gelyō, tekele gelyō *tekeli yörū*, *ğoyununna* gelyō *ğoyunnu yörū*. bōle manav satıcı
135 olareK biz bōle *manav yörū* olaraK. *yağıl* da ğēmiş ama ura da aynı. öteki
ortaşyadan ne zaman ğēdi?

Köyün Geçim Kaynağı:/ e geçim ğaynā hayvancılıK yaPTıKTan sōra ön sırada..
geçimini sālīyan muhtaCōmadan geçinirdiK şimdi u da kiTTi. hububaT. arpa
buğday. e tütüncülüK vādı, tütüncülüK kalkTı. şimdi cacıK e şimdi bi de ğāri ceviz
140 ağırlı³lı olaraK cevize ağırlı³lı. uraşıyō şimdi. eTTiK kendimiz üç yüz ağaC felen vā
olanla barbā.// üç yaşında yüz yirmi dene felen, yüz yirmi ğadā da // onlā da verime
geşTi.// şimdi şurda baraşdan su pompalanceK bizim burē. unlara ğüvenerekTen //
aya³ları ğōmüştüñüzdür. u çalışırsa... ha sulu tarım. ğuru tarımdan arpa buğday ta³min
edmiyō insanları ama cacıK ōsun fasille bir ceviz... / hayvancılıKaşā yukā yedi biñ
145 felen ğoyun vā bu kövde şimdi./ yedi biñ.// belki de fazladır. // dağ arāzilē boş şimdi.
merēleri süren yoK bizim arāzi kırsal, ğuraK yani nem yōK beK meyvāya... şōle de
geşTi hayvancılıK unna ğüzel. bu ğün yüz yüz elli, iki yüz ğoyunu olan bi kişiniñ
var.// şimdi ğövler boşaldı. baK bura ğāvedı. şura ğāvedı. // kimi *akser*, *manısay*a
sanayiye girdi. sikortasını, eme³lisin yapen diye. şurda *meta* denen faPrikaya da çok
150 ğiden gelen vā. urda hinci benim torun var müñdiş olareK geçyō, şef olareK
geçyō.// te³niK ōretimi pitirdi ure hinci şef olareK yaPyō. *ğordesde* evi vā.everdiK
bir kaş sene olyō. ölüm da vā birliK çalışyōZ. *ğordesde* daşımacılıK yaPyō. //

Köydeki Yemekler:/ e şimdi yeme³lerde pilav, çorba, āt olur patētisle ğarışıK mantı
yoğur³laması bu çeşitlē boldur. bunlar yaPılır./ keşgeK... eveT.

155 **Köyde Yetiştirilen Sebze-Meyve:** / zebze hēkes // ticārat anāmında yoK da patetis
ōsun/ kompir yāni... e biber ba³lıcan ne bilem domadis.// dabi satış ağırlı³lı
ğüzel olur da pazarlar uzaK oldūndan herkez kendi idārasını çıkarabilir yāni.//
bunnarı fasille.. bizde fasille sulamadan filen ğüzel ōlyō bizim arāzide. sona pişmedi
diye bi şē olmaz çok ğüzel pişer bizim araziniñ şēsi./ ğuru fasille.// ama şimdi dağıldı
160 ğāri insan ğāmadı kövde sanayilē olunca.//

Deprem:/ a³miş dokuz ōması lâzım. şimdi biz u zaman bu barāCın urda değirmen vādı./ baraC guruldu ya // bizim mekânımız urdadı. biz hem deymen çalışTırdıK hem hayvancılıK yaPadıK. urdadıK bi sallandı bōle gece, yō gündüz ben sığır güdyōdum ben sığırın yanda dağdayım. sāt on on bir. bi sallandı ağaşların bōle dalları yere..//

165 ben topraKyarılceK de ben içine ğaşcen diye koKdum. surlar bi koşuşdu bōle güldür güldür... urdan burē kövde annem vādı// bu pi şē ōdu mu? hiş bi hāsar ōmadı.burlāda biraz hasarlı olanlā, çadır ğurduK. çadırlāda durduK bu marT ayı mıdı acaba? marT nīsan a³miş dokuz ōle.// evleri epē bi. işTe urē debrem olarak urē debrem maalle...//isdiyenlē urē ev yaPdı. bizim ōle u işlere ğadā ya³madıK dokzan dokuz

170 debremi mi ? / ha gölcüK.// gölcüK dokzan dokuz mu?/ ğoyun güdyōm gece. sāt iki buçuK// ğoyunu suladım yatırcem. şōle ğoyun büküye yaTTı.bende kepenek var kepenekden.. yaTdım. ğānımın altı tūngümē başladı. köpeklē bi uluşTu.ben bi bōle bi kākđım . sallanyō ağaşlā bi köv yana baKTım. //aşırTTı bireZ beş altı yüz metre. cerānlar kesildi. bi yañğın duman olur mu diye kaşa çıKđım hiş bi şē yoK u zaman

175 da *gölcüK* baTTı ğāri şē. burlara peK zararı ōmadı. //sabālen ğediK evde televizyona baK.*gölcüK* ba³miş.// öteki çok ğuvve³li ōdu a³miş dokuz dePremi.//

Köy Odaları:/ bu kövde on iki dāne oda vardı. her süleleniñ, ğābileniñ ōle to³lanırlā // ehdeyārlā herkez odaya ğeçceK. baK u zaman sayğı sevgi... // suy getirī, odun gerirī yakceK çay pişirceK. çay da yoK da ğāve. ğāve meşūrdu. bōle bi hayır yaPceK ōdu

180 mu, hayır yapadı bōle mevlītlē ōdu mu. vatandaş gider *dere kövlüleniñ* odası *hacı āma³lāñ* odası, sola³lāñ odası, ğurcālāñ odası. ğoca oda *hasanlāñ* odası. odaya habar edē. geliñ yemeK götürüñ. kaç sofra ōcēse// pi şē dēcēdim. sayğı sevgi olyōdu şimdi böyük küçü tanımyō, küçüK böyü tanımyō kimiñ ne oldūnu bilmyō. dē urdan dayım, amcam gelyō yahuT sevdīm bi adam. genç olaraK bōle

185 kendini toparlā ōñüñden ğeşmezdi. bi sap arabası, öküz arabasınlan gelirsñ. ōñü kesilmezdi. gelyōsa unu be³lēsñ. bunlar bi alāmeT. cenābu *allah* bi alāme³ler belirlenceK ğiyāmeT kopcēse bunlar bi ğiyāmeT belirtisi. bizim bi hala vardı. *allah* rāmeT eylesñ, okurdu. āhir zaman, şimdi bunnā āhir zaman. bi de yōvmül beter ğecek derdi baK// bu alāme³lē belirlenceK. ğiyāmeT göşceK. ama hangı zaman ne

190 ōceK bilmyōZ. / gelir misēfir köv odasına gelir. una yimeK getirī köv cemātı köv odalānda ğālır. bi ğün ğālır bāzı heş ği³miyen olurdu. // bi arnavuT vādı bizim derekövlē derlē bizim sülēleye urda bi kış durādı. marangoz gibi bi şē yapadı ne iş yapadı bilmyōm. gelen ōle misēfir tanıdı ev yoKsa// gidē odada ğālır, bakılırdı. şimdi ne misēfir var ne oda var. misēfir ğēse de ğāmyō. // milledñ işi de çoK ğalaba.

195 esKiden ne zaman gēdi mi harmānı ğāldırıdıK. samanı ğuyduñ, öküzü işi tamam.
başKa iş yoK ğāri. biTTi.gel dolaş. düñne giT üç beş gün durāsiñ.// bi dosduñla
iç içediñ. derdini bilebilyōduñ ya da añlatabilyōduñ. satın vağdı yōK. gelemiyōsuñ
gelemiyōsuñ. alāmeT nerē ğadā hoca bilmiyōn ya.//

Ölçü Birimleri/Eski Paralar:/şimdi uruP. /eñ küçüK uruP. unuñ böyi şiniK,
200 unuñ üsTü eyme. bōle topalaK ağaşdandı./ ağaşTandı. eyme oñ kiío alır. eyme oñ
kiío, teneke on beş kiío, şiniK beş kiío . eymeniñ yarsı.eyme de belki iki puçuK
kiío.// dōru.meciT yirmi ğuruş bi meciT. kırK para bi ğuruş.deliK./ yüz para iki
puçuK ğuruş. bi meciT ekseri alım satımlāda bi meciT. endeze./hāyır. ölçü. bu
ğoluñdan burē ğadā bi basma pi şe gödüñ bi endeze bōle metro sāti yoK. vāsa da
205 burda yoK.// kantar terāzi sāten yoK. // bu *sındırġı*... ayarı *ĝordes* ğullanır. çift
tenekiye bi ayar derlē. biz *sındırġı*ya baĝlıydıK u zaman sekiz eymeliK.// bi kile./
heralda öle.demeK sekizen kiío. dōrT eyme bi yanna ğorsuñ.burdan bi merkebe
sarā.//e ğāri. merkebe bi kile yüK sardım.

Tarla İşlerinde Kullanılan Aletler:/kullanılan āle³lē saban,pulluK. /tarla işlerinde
210 saban, pulluK.// saban iki çeşiT. ğara saban bi de mācır sabanı./yenisi deĝl de ğara
sabanıñ demiri./ bōle pitindir.// soĝduñ mu, öteki sivridi bōle çatal bunu aradan geçē.
meydandadı bōle mācır sabanı. onu bizim burlā beK ğullanmazdı.// işleme budur.//
pullu³lā çıKdı, çoĝalmā başladı// bi vatandaş az bi çamır yahuT ĝeñ aşcek olduĝu
üçüñ bunu istelē gidelē pulluK daha güzel yarā./ ĝeñ tarla, ĝeñ ğāri.// moturlā çıKTı.
215 moturda pulluK ōdu.kasa ōdu.//

Avcılık:/bi mikdār mera³lıdım da sādece bi canavar öldürdüm. bi güzel köpēm mādı.
davşan öldürdüm. yani ğoyunu bıraĝıP da ava gidemezdım. yani köpeK kendi
kendine döndürü gelir. furannā çoK oldu. güzel bi hayvandı./ davşan avına.// u zaman
avcılıK selbesdi. doñuz ya şimdi bi hayvan ha³ları çıKTı./ yasaK ya ni olursa ōsun.
220 ama baK ne nohuT ekebilyōZ, ne mısır ekebilyōZ. doñuz bi gelyō bi gelyō.// esgiden
doñuzu huran, tilkiyi huran çakal bizde beK yoKTu da unuñ ğuyrūnu alır gidē urdan
da ilçe tarıma götürü u sıkıñıñ ĝarşılını öderdi.// *sındırġı* ĝaymakamlā kövlere
tālīmaT veridi. sürüm avı yaPceñ kövlü olaraK yaban hayvan yaşa³maceñ daĝda
doñuz tilki ne vāsa./ kövlü muhdār kimi ĝaçar. ki³miyen de aňĝāreden kitceK.// şimdi
225 canavar, bizim bilāderiñ ōlu var yaylada üş dōrT gün eveli iki dene ğoyununu yimiş,
kendi birez geş gi³miş bi iki denesi yo³muş falan. bu tilKiniñ, çakalıñ, canavariñ,
doñuzuñ nè güzelli var nè yararı var. nese uza³mıyam *avrupa birli* bizim kendi örf

āde'lēmizi, gelene'lēmizi *avrupıya* gircez diye..// unu da ğuymadılā. bi ğadın ha'ları
ha'lı güzel emme sayğı sevgi yoK. //

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Emine Durak Dargıl Mahallesi. 82 Yok Çiftçilik. Telefuzu Açık

Tanışma:/benim adım *emine duraK*. *duraK* aylesi. sekzen iki yaşındayın. işTe. dedeñden filen bahseden mi?/ dedeñ hasdādı kaş senedir. urdan mefāT_eTTi. on iki sene ołyō öleli. ben çocu³lañ,ben gönül dēzeniñ urda duryōn ölüm./ unnā anne illē üşüyōñdur getirem diyōlā. unnāda da zeytin yolce³lē. ben de az dā duren de siz de zeytinlēñizi yoluñ. u zaman varen dedim. āmā gēceK enişdeñ. öle aba yaba geçinyōZ kövde.

Okula Gitmemesi:/kövde. n ēdem ölüm? bi sene şē giTTim. soñra sildirdilē beni./bi sene okudum, okuma yazarım yoK da telefonla felen ğonuşyōn gine.oku³madılā biz cāhil ğodulā biz dayı ölüm, bicēciK ölüm ne diyem? evel bōle dēldi yıllā. annem babam oku³madı.//

Unutamadığı Bir Anısı: /çocu³luKdaki haya³lāmız tabi vā da . // ne diyen ki hinci ben? ne dicen bilmiyōn ku./ kō³māmın , yılannā gömez... ha hedi ölüm hedi. tālyā kiTTik oraĝa da bacāma dolandı yılan. e kō³duK baĝırdıK dedeñ baĝırma sus ben varın burda derkene koşTurdu ākamdan geldi öldüremedi akışdı giTdi yılan./ so³madı, so³madı. yılan so³madı. uyuşuK sāti sabah erken seriñde kittiK, dedeñle uraĝa. misir çapaladıK işTe eveli. n ēCCeñ ölüm eveli yo³luKvā.ev yabdıK işTe.

Eşiyle Evlenmesi: / dedeñ tēziliK yaPyōdu. annāneñ de ille beni vēcen dedi. ğurbete vēmecen dedi. köve vecen dedi.ĝara bölce aşı pişircen çocīmle bir yicen dedi. biz de burē evlendiK ĝāri. dedeniñ üş dörT keçisi vādı.// unları sāTTı .uvam ĝava³lānı vēdi, halı dokudum. aba yaba... u tēziliK yaPTı.zorla bi ev yaPTıK elli üç sene ołyō bu evi yapalı biz./ çoK oldu. rāziye dēzeñle bir yapıldı. raziye dēzeñi burda dünyāya getirdim ben. işTe öle öle .

Köyün Kuruluşu: / ben unnarı bilmiyōn ku./ *dāĝıl* da evel zamanda ğurulmuşmuş işTe. benim dedem *hanyalmışmış*. anam buralımışmış.// evlenmiş sülēleye ĝarışmışlā, fākirliK vādı ölüm. ileşbē işlēnle uraĝ biçe... / ben burda dōdum ben. annem de burdan dōma.dedem yabandan ĝēme.// dedeme *haynalı* derlēdi. / ne

bilen ki. öle derlêdiñ. *ışgēliye* gēmiş bi ciñgen derlêdi. dağa gönmuş. bizim ciñgen çayın ğıyına gönmuş dêrdi. bizim köv fakir tabi. *ışgēle* // unnā zeñgin derlêdi.// ciñgen çayın ğıyına gönmuş bi ovuya gönseñ ya.// millleT işTe aba yaba geçinceK./
30 bura da aynı/ yörük ğurdu dedilê.//

Köyün Geçimi:ölum nê yaPce³lê /evel öküz çiFti vādı. öküz çiFlēnleñ/ uvam irehme³lik babam çarığ giyēdi.// u zaman bōle şē mi vādı.// çarī giyēdi aya³lāna ğar yağākan çiFte gidēdi. öle idāra ödulā.// cacıKedyōlā. / tütün ya³mıyōlā ğari hinci yasaK. cacıKsalatalıKyaPyōlā./ hayvancılıKda yaPyōlā tabi.// olanıñ beş altı inē olıyō
35 kövde. mallara hāsıl// tāliya ekyōlā . mallañ yiceKleñi ekyōlā, yardıryōlā olē aba yaba geçinyōla ne bilen ki./ aba yaba dediKleri fakirliK dēdinle geçinyōlā.

Köyde İnsanların Ekmeklerini Hazır Alması: hinci ğari e³me³lê hazır gelyō, milleT sıkılmıyō./ vā kendisi yapanlā da vā da. bizim bu konşulā yapā.// bizlē yaşlıyız dē mi? yaşlılara bōle gelyōlā e³meK dağıtyōlā. *demirciden* gelyōlā / vā. //
40 burda vā biri. bi yukā öte mehlede vā. biri orta mehlede üş dört furun vā. yapyōlā genşlē bizlē hazır yiyōz işTe.

Köyde Yapılan Yemekler: / bilmiyōn ku.hana ne... esgiden ebeden, dededen bölce bulğur vādı. hinci ğari imkānlā arTTı ay ölum. hinci her şeyi yapyōlā. interneTTen okuyōlā, interneTTen yimeK örenyōlā genşlē edyō. bizlē bölce, bulğur, keşgeK
45 furduK. nofuT felen e unlāla durduKtabi//.

Televiyon İzlememesi:/yō hiş de izlemiyōn.vā. çalışyō telezyon da.fişini felen de çıkā da giT seniñ boyuñ uzun dedim.benim belim kāmıyō urē dedim.çıkādı da giTTi.ilāzımsa dakabilirsıñ ğuzum.//

Başka Derleme Yapılacak Kaynak Kişi Tavsiyesi:yaşlılādan bu ğoca ğarı vā
50 *fa³maca* işTe.kövden bi de aşāda *katırcı ğāsı* deriz biz.*āmeT* olu vā./aşāda, aşāda. cāminiñ yanda evleri vā./ġāsı amalyeTōdu unuñ.//benim aya³lām ārıyō gidemiyōn da.ēyimiş hinci ya.bilmiyōz ğari.// /eveT ölemiş, ölemiş./aşāda bi de ğoca *fa³manıñ āmaT* diyōlā unuñ ġāsı da hasda.//kövümüzde ğoca ğarı bile yoKah ölum.// eñ böyük bu vā. *fa³ma abla*.// ben sekzen iki yaşındaym./

Köyde Yetiştirilen Sebze- Meyveler: /Zebze işTe eriK, elma, āmıT, kirāz, ceviz, pādem unnarı yetiştiryōZ. talālara ekyōlā. / domatalā vā canım yaz dā çoK domatis vā canım, bōrölce, nohuT. evelkinlē burçaKāpa ekēlēdi hinci unnā yoK.// hayvannara māsıl ekyōla, ekin ekyōlā. hayvannara ekyōla , fabrikiye veryōlā un alyōlā işTe. öle öle.

60 **Köyde Yaşanan Deprem Afet:** /oldu, oldu. /peK kōKduK. dePremlē pek ōdu bi zaman ben *gōñül* dēzeniñ yanındadım. // ne ōceK hiç? bi yō dışalara çıKTıK / ōmuř. unnarı bilmiyōn. / dePrem evi yapıldı. burda bicēciK ev yapıldı. bilyōñdur *mēmeT emin* vā *salırlı. elizaniñ* güveysi.şēde *gördesde* duryōlā./ gečeñ gün burē gēmiřle burdan evli u . unnañ evi bi burda yapılan ğayinnāsēniñ evi yānı. dePrem evi siziñ kövde çoK yapıldı. // peK ōdu sallē sallēvēdi ōbu. aşarı ēndirdilē beni arabaniñ içine benim ırātım yoK, aya³lām āriyō. ōlum ben burda edemecen ben. çıkariñ ğalırsam dePremiñ ādında *allah* ne yazdīse u dedim ben. çıkan ben//.

Köydeki Sel Felāketi: /oldu oldu.evel oldu. hayvannā felen sel götürdü.//zorla kurtādılā.köPrülē göçürdü aşā mehlerde köPrülē vā.// biz çocuKduK hedi. //

70 **Yetişen Meyveler:**/unnā yerişir canım./dēveryōn, dēvedim ya./kirez,pādem,ceviz, urdan şefteli heP tālalara ekyōlā bunları.her řē yeriřyō. su vā hinci bizim. ne ğurdulā urē?a³lāmı bilmiyōn.deñiz bi bi řē...baraş ğuruldu.baraşTan ğari her taraflara su verildi.//ōñünden satsam dedeniñ yēlēni, ēyi sa³mamiřın.hinci para edyō ğari.*nāfiz* annāne sa³ma ceviz dikem, pādem dikem.//bizim u yanda tikenlē vā.meres felen çoK tiktilē.satyōlā zaman geldi mi.kirez vā u yanda./bizim u yanda işTe tāla yanda./benim u yanda az emme böldineK meres....aslında tikseñ her řē olur.// ben ti³miřim sen davrı bakmadineK gē n ōceK.//

Köy Odası: / vādı, vādı. köv odası./ köv odasına ālem birē odun götürüyōlādı ellēnde// urē ēhdeyarlā to³lanyōdu. çay ğayva piřiryōlādı urda, evel yoKTu ğayvalā odiye to³lanyōlādı.// kövüñ muhdarı olyōdu önder adamlā olyōdu. unnā pişiri içēlēdi. uvam irehme³liK felen gidēdi./ ağırlarız peK ağırlarız. kövden tışdan misēfir gēdi mi ağırlarız. kim deseñ ağırlā.// sen burē yabancın ğari.sen ōlumsuñ una ba³ma da. yabancın de pervāne dönerlē başında.// misēfircidir kövümüz. ne kövlē vā. ğabil edemiyennē.//

85 **Köy Okulunun Kapanması:**/yağceK.okul taşıdı vā ya. okulumuz kapandı./kapandı./yanlış tabi.//bura ilK okullā hinci.../haynıya gidyō.haynıya gidyō evlādım.niye burē gēsiñ ōre³menlē de mi?gelyōdu iki senedir yoK/hasdalıKlā da vā devēryōlā ya.peK zor.// adamlā ğoca arabasını ğoyyō burē eziye ğoyyō.hinci buna biniP gidyō.burē ev yaPTırsaK ğoyamazlā. adam ōle demiş. kendi mefāT eTTi demiş.//

Bir Günü: / sabah namazından sōra yatyōn. sopē ya³mıyōn da yatyōn gine. undan sōra kaKyon sopē yaKyon. undan sōra ğayvaltı hazırlıyōn işTe.oturyōn sediñ üsTüne ğanımyı doyuryōn. hinci de ğari çōba ōlen pişirdiK, u ğadınla bir. hayır vādır her řēde

95 bir hayır vâdır. çöba pişirdiK gıza³ma pişirdiK yidiK. salata eTTiK. çöba pişirdiK
tâna çöbası yidiK. u kitTi ben bılaş³ları yıkadım. işTe öle öle eviñ hızmatı n³ölceK.
aşama göK bölce aşımız vâ.//

Tarla İşleri: / ūraşmā mın³olum ūraşma mın?/ evel birçaK ekilirdi hayvannā yisiñ
diye, birçaK³ekēdiK, yölādıK mısır³ekēdiK tāliye. ekinlē olurdu, elle püçülürdü. evel
böle döver biçerlē mi vādı. yoKTu. elimizlē büçēdiK unnarı. öküzlēle saP çekēdiK.
100 evel daş olurdu.// sürgü sürgü edēlēdi unu. altı daş dōşelīdi. u sürgüle paçalādık
ekinlēñ saPlānı.// /övendere u çumaK unu bilyōn da . öküzlēlen... düven düven daş
olurdu ā³landa. vâdır hāla kövlēde//. mısır,apā ekēdiK. /el urā çapa el çapası/ eveT.
çapa olurdu.// başgīla tütün tikēdiK. unları gödüK tabi. şēr yanına felen çoK kittiK
biz. kendimiz de ekēdiK. kendimiz urdan gēdineK bi de urdan kendimize gidēdiK.
105 fiden ekediK kes³lere. fiden yedişdirīdi dedeñ. hiC³öle şē gömemiş burē gedineK
gēdineK gödü yazıK. dedeñ *cemāl efendī*ñ gızını āmış emme öle şēlē gömemiş.
ileşbēliK bilmemiş. tēzili³le ūraşmış./ yaPTıK kaC sene yaPTıK dedeñ kafasız
çı³mış. tütün eTTiK dasdayı eme³li öseñ ya. para āseñ ya ellē davrı. ellē heP para
aldılā devleTTen//. yāni bākurlu oldulā./ yoK benim bākurum. bākurum ōsa devleT
110 baña para verī mi? saman gıyādıK, samanları mallara yēdiridiK.//

Kış Hazırlıkları: / ha yapyōz ya ya³mā mıñ?/ ı! ben yapamıyōn.cıbālā çocu³lā yaPyō.
ırāziye dēzeñ yaPyō, *gōñül* dēzen yaPyō.unlā baña veryō. yaPādıK³ōññden ōma mı
tarāna yaPādıK, bulğur ğaynadırdıK. buydeylēden. hinci ğāri buydey ğayna³mıyōlā,
satın alıyō ālem.satın alınyō.//

115 **Kıyafetler:** /kıyafetlē far³lı ōma mı ölüm. evel aba yaba nē deseñ giyēlēdi. hinci ğāri
imkānnā arTTı her şē bolluğu / ayni işTe. / giyyōduK³üç ete³li./ vā beni dā sandıĝda.
hanımıñı getirsen de gēydirsek bi yo. //

Erken Yaşta Evlenmesi: ben on³üç yaşında gelin ōmuşum ölüm. on dörde girmeden
çocuK vā,çocūmuz vādı. u çocu³lāñ ikisi öldü. adam öldü esgere gittineç urlādan gēdi
120 u öldü. ben beker ğaldım. / kaC sene olyō ū./ gelin oldunē söru beş altı sene durduK
gine. hasTalıK buldu esgēden gelirken hasTalıKdan³öldü.// yō yoKTum ya dedeñe
vādımda yirmi iki yaşında anca³mışımıdır. küçüK vādım ben. küçüK³evlendiK ya .
dedeñ bi sürü çocu vāmışmış unlā ğāmiş baKaltı dene, dört ğādeş de mi unnā // dörT
dene çocu ōmuş.//

125 **Hamur İşleri:** / hamır işi ne yaPcez ğuzum. unu elēdiK. hamır naylōnunu unlara
ğuyadıK , yuğurūduK elimizle, sırsıkı yuğurūduK unu. o³lağīla yayadıK bi
yasdağışda. aş kesēdiK. ğa³mer edediK yuka edediK. öle öle evel zamanıñ yime³leri

öledi. böreK yaPadıK / vā. yasdağıC dērdiK biz. sini,/ hamır sinisi dērdiK. dedeñe öle
dedim. burda maşınğamız vādı. ge^h, ge^h. o³ları dōradıK hamırı yoğurduK ben yayın
130 sen maşınğañ üsTünde pişir.//

Bulgurun Yapılışı: /ekinleri püçyōduK hāmandan kaldıryōduK unnarı yur yıkādıK.
ğazan ğorduK eviñ öñüne ğazanı furūduK altını teşēdiK. yıkē yıkē buğdeyi
unuñ içine atādıK işTe u bulğur olurdu ğari. çıkarıdıK dambaşa ğurudurduK eveli
bōle daşlā vādı daşlāda övüdüdüK. / bōle yuvarlaQTı, orta göbē vādı alT daşñ.
135 üstüne de öteki daşı ğorduK / burçaK daşı dērdiK ne bilen ben. burçaK yaradıK urdan
bi bōlce yaradıK üvüdüdüK unnarı deymen gibi.

Buğday Ölçmek İçin Kullanılan Kaplar: /şiniK./ iki şiniK bi ayā bi tenike yarım ayā
olıyōdu.// dōrT kere edēseñ bir ayā olurdu.// bēkine yarım ayā dērdiK. unnāñ öle
a³ları vādı işTe.// daşda yaradıK, bulğur daşı dērdiK.// hinci deymende öğüdülyō.

140 **Dualar – Beddualar:** / yāmr yağmadı mı gövden berkeT. // rahmeT yēden berkeT vē
dērdiK. *allah*mıza şükür dērdiK. okurduK işTe elham okurduK.// nise okurduK ğari
öle. nē diye duva etceñ. / bedduva nasıl etceñ?/ ölüm e³me bōle kafasız, yaramaz
durma. *allah* belāñı vēmesñ seniñ deriz. başKa nē diyen? ni bilen ben/ ben öle şēle
ğullanmadım.// *allah* beleñi vēsiñ derlē. kör ōsuñ gözlēñ derlē. ilenirlē. nē analā vā.
145 iki çocūm vādı, demedim ben öle şēlē. *allah* bilyō.

Çeyiz Âdetleri: /evel duvālara serēdiK ölüm. davıllā çaladı eviñ öñüñde oynanırdı.
sen de bilyōñdur unnarı ölüm. / ğeysi olıyō, karyola ete³leri işliyōlā, masa işliyōlā,
duvā süsü işliyōlā. her şēleri edyōlā. ya dülbenT oyalıyōlā. elpise tikyōlā işTe. tēzilē
tikyō.// öle evel ğırık hızmaT daha çōKTu. / üç ete³li giyediK. kuşaK kuşadıK / işTe
150 unnara ğırık hızmaT diyōlā.// ilbāda geyediK, ilbāda ğıradıK kendi elimizle
kendimiz. bōle tēzilē mi vādı.// kimi zıbyn diyō kimi ilbāda diyō.

Kız İsteme Âdetleri: / ğız isteme. / e bōñ benim *halil* felen ğızı sevyōmuş urē
dūñürlüğe gidem. gidem mi gidem. *allah*ñ emri payğamberiñ ğavlinle siziñ ōlanı
dūñürlüğe gēdiK. / gönderilme mi canım . habar gönderyōñ tabi. biz hinci *uğurcana*
155 ğız istemē giTcez tabi dēzeñ ünnedi. ünnedilē kittik. hep barabā to³landıK süleleceK.
vādıK.// *allah*ñ emrile istemē gēdiK. adam sañıTTı ğaldı. *allah*ñ emri dēnce akan
sulā durū dedi uncāz da.// evel tedērikli duruñ biz gēcez denirdi.// ōlan evi habā
yolladı.//

Nişan- düğün Kına: / nasıl yapılceK. çalgıcılā to³lanyō işTe bizim burē. burē çalgı
160 ğuryōlā. nişan nasıl yapılceK ğuzum?// biz size yüzüK da³mā geldiK.// çay ğayva
içyōlā.// bizim burda *etem āñ halil* vā işTe gelin çıkçē ğün at koşTurTyōlā. koşu

yaPyōlā ġāri deyneken. yabandan da gelyōlā. dē yukālāda bi alaň tālā vā.// dēneK
atyōlā birbirlēne.// at kayıP gidyō. belā kazası da vā.ölüm vā, zulüm vā tabi
ölüm.davılcı gelyō.// oynuyōlā, düñgüyōlā.alyōlā gidyōlā gelini.ñēTceň?

- 165 **Kına Türküsü:** / evel vādı.// biz çocuKduK emme. // geline kına getirilēdi. geliniň
kınasını yaKceKlē ġāri.// anası ġızından ayrılmış derlēdi. hikāyalā vādı öle bi řē de.
öle çıġırlādı, kına yakalādı geline. kına gecesi ēdēdiK. siz de bilyōñuz işTe u
kınaları ya.//

- Düğünlerde Oynanan Oyunlar:** /zeybeK havası oynuyolādı tabi. ben bir köröluyun
170 diye a'ları oynadırlādı.ben bir köröluyun daġda gezerin diye. hālā atı peK oynadır
bu. *etem āñ musTafā*. ēde ēde ġāri řaha kākā hayvan. para dakālā hayvana.

- Düğünde Yapılan Yemekler:** /keşgeK , nohuT// pilav yapyōlā, et furyōlā.evel daha
evelden böreK yapālādı. yuka yapālādı. düñ yukası edēlēdi, kırK elli tepsi böreK
yapālādı acamılā böle. / pēnirli olurdu. ġıymalı ōmazdı.e'meK sürtēdi. içine pēnir
175 ġatādıK ġara bübē ġatalādı.öle edelēdi. koşaf da verilēdi yanına. kompostulā yirlēdi
işTe.// bi de da'lı aş.kırK elli çanaKsıralādı. evel öledi. hinci ġāri başġalařTı.

Doğum Adetleri: /vādı vādı. doğum ādeTleri ñöcek ölüm? bōñ ben doğdum hediye
getirilēdi.urdan çōba getirilēdi. da'lı aş getirilēdi. lokum püsküt alırlādı. çocuK
hediyesi alırlādı ġeyim usülü//.

- 180 **Kırk Basma:** / kırK basā derlē//. /işTe kır'lı ġāri ġōdüñ mü , ben kır'lıym sen de
kır'lısıñ böle birbirimizle ġonuřmazlādı bizim//. řē deñiřTirverlēdi e'meK
deñiřTirverlēdi yāni.// u eve varıP gelceň ya e'meK deñiřverilēdi. u zaman kırK
basmaz derlēdi. / yarım ōsun ne olursa verilēdi.//. anamēñ çocu'lundan ben unları
bilyōñ hana.sōnadan ġē sōnadan ġē u řēlē ġaldı.

- 185 **Çocuġa Ad Koyma:** / yō başka... anneniň adını ġocēseñ anneniň adını ġorsuñ.
babañıñ adını ġocēseñ babamıñ adını ġoyyōñ.evel öledi. benim adım baK anamı
anasınıñ adı *iminemişmiş*.benim imine . anamıñ anasınıñ adı da *āřamıřmiř* dayım da
āřa vēmiř. anamıñ adı *feride*. verilmedi hana adı. öle ġız olan ōmadı. uvamıñ adını
da vēdilē yaşamadı. öle ad verilir. öleniñ ōdu mu öleniñ adı verilēdi.

- 190 **Çocuk Kırklama - Çocukla ilgili Adetler:** /biz evel,altın olurdun ufaK altınlā
olurdu unnadan atādıK kırKdaş to'ladıK unu atadıK çıkılādıK bi beziň içine yıkadıK
suyuñ içine atadıK çencireniñ içine. çamaşırları unnā yıkadıK kır'lādıKunnālā.çocu,
bōbē suya ġuyadıK/ ballama olurdu./vā/ aynı ādeT bilmiyōñ./ bizim zamanımızda
tereyaġınnān // bal ġatalādı. duz./ tabi. bunnarı eridirlēdi, sovudurlādı
195 tavada.yatırılādı bebēñ ōñüne aneberi yazalādı

İlk Diş Adetleri:/ hediye verilēdi işTe. a³leT alverlēdi evel. ya bi çoraP alverlēdi. fakır olan çoraP alırdı birez geniş olan dakım elbise alverlēdi, tişini gödü mü hediye alırladı.

Sünnet Âdetleri: /vā ya. hediye daKyōlā işTe sünneT olan çocu³lara . malı olan, mal
200 veryō. malı olmuyan altın e³mişTir. altın hazırlıyō ya tāla veryō. öle öle sünneTliñi
hediye veryōlā. / ya düjün aş gibi yemeK hazırlıyōlā. çocu süslüyōla. evel beygirle
dolaşırdı hinci ġāri arabēle dolaşyō.// gelin dolaşyō gibi çocu³ları allafeKber
allefeKber öle //

Çocukken Oynadığı Oyunlar: / nasıl oyun oynaceñ ölüm? insaniñ kendine göre
205 havası olıyōdu. / yēleri ġazadıK biz. yēleri bōle ġazadıK biz.on iki dene edēdiK
unnarı. yēleri ġazdıneK sōru bi yuvāladıK toP nere.. hıh ġazandıK dērdiK.// yere seK
seK cızadıK seK seK oynadıK kayraK atadıK işTe. daş to³ladıKyē göv. kırKelli daş
to³ladıK bōle daşları bi edēdiK.// unlāla oyun oynadıK okuldakanaK felen. işTe öle
öle işlē olurdu. çocuKka ne etcen? çeliK çumaK oynadıK bi gün olanıñ birine bi gēdi
210 gözüne koKduK ġāri hele bi sakaT omadı çocūñ gözü. acımuş burē kaşınıñ üsTü.//

Askere Uğurlama Adetleri: / bōn asgere kiçceK mi, bōn aşam el öPmē çıkālā.
to³lanır bizim köv. / edyō. to³lanırlā esger evine para verilē. yerişemiyen namazı
ġılınıyō ya// yerişemiyen u zaman veryō. ben her zaman ünnerin esgēlere. geliñ ölüm
burē helēl osuñ.// on milyon ġuyveriñ beş milyōn ġuyverin. veriz para ādeti.//
215 bayra³ları taksilere ġoyyōlā./ vā // kinē ġaryōlā olan namazını ġılıyō işTe. kinē bōle
tüfeK tutan ellēne burē kına yakılır./ eveT. bunu boyalāla burē ġadā bunu boyalāla
burē ġadā. burē kınalālā, sarālā./ tüfeK tuTceK diye//

Köyde Türbe Yatır: / bizim burda ha? / yoK/ siziñ kövde vā. bizim kövde yoK.
kaşımızda sultan dedesi vā./ öle dedilē ya. bi de tanışman da vā tanışman dedesi./ üçü
220 ġardeş derlē. üçü ġadeş diyōladı. namaz ġıladıK yapı yapıldı hinci park yapıldı ya./
ġi³memişinidir. dedeniñ yeri ayrı. hayır edēlē her sene ./ yatırıñ ġıyında tespiK
çekēlē. hayrı seven para ġoyveri.// su doldurveryōlā. bādā boşalyō. biz bi sefē şe
ġiTdiK işTe.

Ramazan Ayında Yapılan Âdetler. /ramazan ayında n āpceKlē ölüm./ yime işme mi
225 soryoñ? / yuka eden yuka edē, hamır kesen hamır kesē.// tabi oruC tutulyō. gece
kalkılyō.//

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Fadime Kurt Dargıl Mahallesi 75 İlkokul Çiftçilik. Teleffuzu Açık.

Tanışma:/otur yanē,sor nese.../benim adım *fa'ma kurt*. ölüm. duyduñ mu? *nāzlım yalvacıñ* gızıyım *hacı bey* olaraK lāvabı. *hediyen*ñ gızıyım. biz zamanımızda yo'luK çoKdu./ye'miş altı./vā/üçe kittim./pitirdim vā.//üşde beni çıkarvēdilē gıocaman diye. on beşde de gıocıya vervēdilē.//evlendim ben. undan sōna biz evlendiK ölüm

5 yo'luK vādın. bi göz eviñ içine gıydulā. altı gādeşdin, vādın. bi gözde durduK// adam esgere gı'medineK evlendiK. u geldineK sōna ayrıldıK bu evleri düzeni gırdıK// beş sene sōna bunnā oldu.

Tarla İşleri: e yo'luKda ura'ları ellēmizle burça'ları ellēmizle yolyōduK yayan gıdyōduK iki sā'lıK yollara yayan yapıldaK. bi sātTa gidē bi sātTa gelirin ben

10 *deymen yannāmıza./in deresinde*. barajın gıyında, barajıñ oldū yē.// bi sātTa gidē gelirdim. her şēlēri bōle çīnimizde tōba, elimizde sepeT. geyinirdiK, kuşanırdıK/bahçalāmızı to'ladıK gelirdiK burlara cıbālāmızı da ākalāmıza bindirīdiK. hiC yorgunluK gömediK. gēdineK de diñlenverdiK. e ertesi gün halıya oturūduK.

15 **Halı Dokuması:** çoK dā halı dokuyōn ben ya'leveT eveT dokurun./okula gıdyōdum ben baK ben okula gıdyōdum. okula gıdyōdum ben.//şu kāşı siziñ orta yēdeki okula gidēdiK. sabāle biz yataKdan bi kākādıK halıñ başına oturūduK. ///unu biz yaPmadıK dā küçü'düK ya. anam çeze gelirdi çözgölünle. āğacını alır gelirdi. halıyı da tezğāhına gerēdiK. bōle üş dōrT dene īsan sıralanırdıK. āğacımızı da edēdiK. ipimizi

20 de sarādıK kırkā oturūduK şurē. yōmiyemizi... ā'mış teliñ vāsa elli ilēdiK. elli teliñ vāsa ā'mış ilēdiK. birē buçuK ikişē buçuK yōmiye u zaman.///şindi kendim çözyōn gā. bōyüdenen sōna. hinci on beş yaşından sōna kendim çözdüm gāri. çözedim, gıradım. her şeyi yapādıK undan sōra on sekiz yaşına vādıK bu evleri yapāka edēken yirmi yaşına vādıK *gülfıyem* oldu. illēñ evlēnde çocū bulduK, aldıK e halıcılıK yaPcez.

25 bu daş duvarıñ içine girdiK biz burē babasınnan. bu eviñ daşları toPra'ları burdan geşdi. emme memnōnun.//geş gēceñ halıya diye. ben de eve hızmaT edyōn. dēze

- ğızınıñ evine giTTiK halıya urları da dokuyuP gēdiK.undan sōna halıcılıK kendimiz eTTiK.irahme³liK babaları sağdı.bi ākadeşi vādı *sami ağa*, geldi. *alı* dedi sen dedi. bu illere halı dokucēne dedi. kendimiz esseK.// giTTilē bōşlān iP aldılā geldilē
- 30 urdan. burē ġā iPleri sardıK tezġāhları gerdiK. ġece gündüz.. ġece birē yōmiye alırdıK gündüz birē yōmiye alırdıK./üş filen aldım ben.ezbere dokurdum halıyı.kāpızlı, susam dalı, çam dalı, yıldızlı. bōle dokurdum./örne³lēñ adı. ezberedokurdum.unnarı ōle edēkene edēkene halıcılıK da yaPdıK hemen gelirdin bi haFta sa³mā gidēdin. böyüdü ġız evde.//yirmi bir sene tışa giTTi.bu üş yaşındadı.// /halı
- 35 sa³mā giTTi.emme u zaman bi yo urdan alyōdu.unu kendimize dokuduKġāri.hemen gelirdi *fadima* ısmarış halımız vā.haFtıya kesilsin bu.ger bakam ağaca.bōnkü gün ger, bōnkü gün kes.//nīle ġānımızı doyurcez *ibrāyim* nīle yoK anacīm.yoK bazara gidemiyōñ.adam mārızdi zātın.çapıya gidemez, urāġa gidemez.ben gidedim *allah* rāzı ōsuñ.//her şeyi yapadıK bōle.bir haFta aş durduK, yağsız aş yidiK ölüm.hincikinlē
- 40 ıraTTā.nēde bulceñ, yiceñ?anam bi bana ġuyverdi seytin yāñnı. bi e³meK veridi uvam irehme³liK e³mē boldu.burē getiri.. üş gün bi aş yidiK üş gün. bōn fasillē pişirdiK.ertesi gün de ısıTdıK//papara eTTiK, su ġaTTıK da içine.bunu hincikinlē çe³mezlē.// *allah*mdan da memnōnun, cıbālāmdan da memnōnun. konu konşumdan da memnōnun anam.hiş bi ācızlīm yoKbi şē de diyemiyōn başġa.
- 45 **Düğünü:** düjñlēmizi de üç ete³lilēmiz vādı.a³mış dene üç ete³lim mādı./geydiK anam!/ölüm iki konşuduK sevdiK birbirimizi.uvam da vēmecen demedi.ben de vādım.on beş yaşında ġociya varılır mı? vādıK u da vēmecen demedi.hedi vādıKbi göz odiya ġuydulā.urda üş sene durduK undan sōna ayrıldıKdüğünümüz dayı oldu düğünümüz.//istemē geldilē ölüm istemē geldilē.sevyō diye.. anam vēmiyen
- 50 dedi.fakirlē dedi. uvam da hiş bi şē demedi.avdan geldi. ke³liK tüvü yōlyō, oturduK bōle.ğızım dedi burē ġē bi yo dedi *hacıbey* uvam.//oturdum. ġızım dedi baK āşam dññürlüġe ġēce³lē dedi.ne decez dedi.//bōle gözümñn yaşı dizime akyō. bi şē demedim.ōseñ sevyō demişdir.hedi āşam vēdim ġızım dedi.unnā da yazıKbiz fakiriz *hacı bey* zeñgin diye sevinyōlā yavrilām yazıK irehme³liK anam mādı.nē
- 55 gayınnamıñ üsdüne nē ġaynatamıñ üsdüne sovuK su işmem.*allah* rāzı ōsuñ. görümcelēmñ üsdüne de işmem.//altı ġādeşdi, bunnā.urda üş sene dur undan sōna burē yaPdıK çaTTıKdövünümüz de dayı oldu.davıldan dümbelē düvünnēmizi eTdilē dasdayı.bōş derT.. *tetrelī üsen qmca* vādı.baK una tütün edvēdiK gelin oldum sene.bizim pusaT urdan kesildi *ibrayim*.tükkeninden. üş ete³li olceK ha!unuñ yēne

60 tütün tikvêdilê.âbeñ de esgere kitti.ğayinnā vā.ğayinnā ğaynata heP barabā urē
gidyōz.ben de on beş yaşındaki ĩsan n̄ōceK? bi uyu³lāımıñım bi uyu³lāımıñım. emme
bi tütün edyōz bi tütün edyōz. evlātım.u sene yarıya edvêdi bize ğāri *üsen amcam*
irehme³liK.böcumuzu, hinci ōsa ödenir mi? ödediK.öldü kitti, *ali dayı* irehme³liK
añdı.bura hinci *üsen amcamın* burası *ismayil* amcamıñ. unuñ urda postanı
65 vā.//arabēle saman çeKyō.bi gün ğāri u kapız āmā gēmiş, *ismayil* amcam urē.e ğāri
imine ğız, görümce. ben yeñi gelinin.bizden kökyölāmış.*ali* dayımdam
kökyölāmış.öldü kitti.*fādima* ğādeş kökdulā ya göryō muñ.//halbuku bizim a³rabamız
unnā.heP öle derdi yazıKıyirmi bir sene geçindiK evlāTcāzım baK .varlıK gödüK,
yo³luK gödüK.bu deliğanlı ğızdı.soñuna varyōn ğāri yetvêsiñ.olan da beş aylıK
70 asgerdin./bi *ergün* bu.biri de öldü.//on aylıKdı öldü.bakamadım./halı dokurkanaK on
aylıK bakamadım ölüm.baKdım emme.. /demeK ki bakamadım mı diyōn.hasda filen
dēldi de.mārizdi.//iş göryōZ.emmedi. sü³len, aşlan böyüden diye ūraşdıK u da
ōmadı.unnāñ buncāzım da yanında tütün edyōz böle. olan da asgere kitti.//

Eşinin Ölümü: şē dedi. *fadima* dedi ben dedi *ergün*üñ yanına giçcen dedi. abā
75 dedim ben de. *ankarada* ğāri *ergün* *ankarada*.//ben de kiçcen mādēm dedim ben. u
dedi.//bu duruP durūkana hayaTda demez.*gülfıyē* dedi.seni saTcen ben dedi.babam
bana hiş demedī lafları neden diyō ki bana dedi bu baK sen.bana da geldi.*fadima* ben
ergünü evēcen ya dedi.//u hinci evlenir mi dedim. ğızları olanlā kendileri bulıyō
dedim.u dedi.sen beyenceñ sen geçinceñ gelinle dedi.ben dedi alcen dedi.undan sōna
80 burdan bi kitti burdan yavrum yazıK urē vādı, geldi.//üş dörT gün durdu. hedi halı
sa³mā kiçcen ben dedi.kaza yaPdı mefāT eTdi ölüm. otuz sene önce.undan sō da
çocu³lālan durduK. hem *ergünü* evēdiK hem *gülfıyemi* saTdıK//geçimlēmiz böle
bizim.

Tütün Yapmaları:/çoK yaPdıK.yaPdıK ölüm yaPdıK.evel bilinmiyōdu.böle hinci
85 ğadınlāñ üsTüne yapılsa eme³li olursu ĩsannā.şindi öle ğāri.// u zaman bunnā
bilinmiyōdu.//

Hayvancılıkla Uğraşmaması:/ bi eşemiz vādı, aşarı bālādıK.nēde bulceñ
hayvanı.benim adam bā^ğa ancaK baKyōdu./ıı halıcılıKlan durdu u.undan zatı.. *fadima*
dedi biz derdi.bizim ölümüz *balıkesir* yollāndan gelir derdi.dedī gibi de halı sa³mā
90 gidēke urdan gēdi ölüsü.birē inēmiz olurdu bi yo ölürdü bi yo durūdu. aldıK zorla
baKdıK.birē kaşıK yā^ğını yo^ğurdunu yidiK ölüm.n̄ēdem? işimiz budu bizim.hinciki

genşlê ırāT.ğazandîñ mı temelli para çoKhalı segizene çı'mış deP durlâ.oturvêseK
gelinle bi haFta da bi milyardan fazla tutyō.

Halı Dokumayı Çok Sevmesi:/yōmiye bırda biz a'mışa dokuyōz.yolluK bizim
95 yalîñız./dokuyōn, dokuyōn.ben duramam ah ölüm ben.duramam.//obu dur sen bi
yo.kaşda gidyōlâ okula?/ u zaman azıK böyüKseK segizde dokuzda
gî'mişikdir.onunu çıkarvê. yaşımızñ onunu çıkāsañ kaş sene? a'mış altı sene ni olyō
ğāri?/dā da sevyōn peK sevyōn.sabah ōsa otursam diyōn.allah üsTüme bakıP durū
anam!vaĺla diyōn.apdasımla. sevyōn anam nè derseñiz dēñ.///hiş bi şēden
100 yılmam.hiC yo'luKlādan bōle.. sabah olardun haliya oturūduK, halımızı
kesēdiK.undan sōna halı çeziliP durūdur.kendimiz çezyōz ya ğāri çezgide
bōle..undan sōna halıyı da gerēdiK.muşamānı da edēdiK./halıññ düzenini
alırđıK.ölüm ben ańlaTsam sabā tükenmez benim laflā da.///bōle örē gidē örē
gidēriz.

Dağa Eşeklen Taş Almaya Gitmesi:bırlāda daş yoK mu evlādım? *halilcāzım* baK
sen.*ġoba'lādan* ezi daşı gelceK. uvam irehme'liK *inderesinde* deymenimiz
vadı.gelirkē urda beygire ikişē bu ğıdā bu ğıdā ezi daşı olurdu.//bunnā bilirlē.ġara
ġara...*ören* işlēnden...daha duryō hinci.uvamı gömüş gibi olyōn daşlā, ezilēde.sarā
gelirdi.paramız yoK daş āsaK. n̄etcez kin?gün tepeden aşceK. usdalā vā. *çürük*
110 *dayılan*, *aġa* vā.*çolāñ āmaT aġa* vā.e n̄ēTcez?bi *kanilē* vādı eşşeK.halamē. bi de
fadime halamē vādı.adamıñ halaları./lāvabı, lāvabı.///dayılāññ, halalāññ eşē'leri
vādı.bi eşege u bindi bi eşege ben bindim. ezi daşına giTTiK.mādem sen bańa
soryōñ hayātımı.//bu zamannāda *çavış amcāmēñ, mēmeT amcamēñ* urdan
gidyōz.ġoyun köpe'leri, keçi köpe'leri gelvēdi mi *ibrayimim*. eşşēñ tepelendeyiz
115 biz.bizi öldürce'lē eşēñ tepesinde. biz eşē'leri türTyōZ vēre.çama girdiK köpe'lē
ġāldı.çama girdiK *yörük* yoluna girdiK.daşlāñ yēlēni bilmiyōs ku.felen yēde demişlē
irehmēliK benim adamcāzıma.urdan mur'laġa bi girdi mi, murlu'da ay aydınıñlā
bōle eşē'lē urē geçem diyō gidemiyō,burē geçem diyō gidemiyō. yanı başından
sokula sokula vādıK.iki daş u sardı, iki daş benim sarıldı. zatı zorlā kaldıryō daşları.
120 n̄ēneyem?zayıf.undan sōna hedi geldiK.indirdiK daşları eşē'leri yēlēne vēdiK
geldiK.duvalā heP pitti, zaman geldi. e buyu da çatı olceK. aġaC yoK//unna atġılıK
bōle, ihdiyaC āmış.biz de aġaC aramā gidyōs şēlere.*ġara ġuz* alTlāna, *davşan*
*dere*lēne.//uvam da bi beygir vādı.bi de eşşē vādı.bi de unnara bindi.hēdi şu *davşan*
*dere*lēne, *ġaraġuz alTlāna* aġaC aramā, adamlan ikimiz...yādım yoK para yoK.yādım

125 kim edvēceK sana kim edvēceK?emme *mıTaFa ali* enişdemiñ ha³lānı
 ödüyemem.*allah* rāzı ōsuñ.böyüK görümcemiñ ğocasınıñ...urlādan sarādıKbiri bi
 yanna devirīdin a ağaşları, abanozları. biri bi yanna devirīdin.alır gelirdiK hurē
 ğorduK/ hı, ince.çatı çatılceK çatı./çam,çam./ğavaK nēde bulcez anam, nēde
 bulcez?para yoKğavā nēde bulceñ, parasız nēde?bunnara abanoz derlē, bunnara kiriş
 130 derlē.///evel. bunnā kaş sene önce olıyō ğāri bunnā baK. a³ mış üşde ben gelin ödusam,
 üş sene sōna ev başladıKbiz./a³ mış altı, a³ mış yedi bu yıllāda olıyō ğāri bunnā.şurlāda
 bi evlēde durduK.*arabıñ āmadıñ* evlēnde durduK urlāda.urdan bu evi yaPdıK
 daşını.daş duvā yapıldı.bırlāda bi şe yoK

Hamileyken Düşmesi:/hurē bi.. yer yaka açıKaşā felen bi şe yoKhure bi dambaş
 135 mēdiven ğurvēdilē.anamla da halı dokuyōZ.//hurdan çıKdım. akca da durcez.kirliyi
 sēmiyōz.apdas bāda³ları vā içēde.u ısınmış. ben de halıdan kuşluK geldim.bu dedim
alıñ enterisini yıkaveren gelen dedim.irehme³liK, babasının esgisini.burlā abanozlā
 vā ya, hinci bi tāTda burē ça³ mışlā,bi tāTda hurē ça³ mışlā.//nēde yıkacem bi yē yoK
 bu tāTdaniñ ucu da çivili dēlmişmiş baK*halil*. burē bi basyōn ben. yıkadınen sōna .
 140 bi gidyōn, abanozlāñ ara...duvarıñ urē./aşarı düşyōn. bu da ğānımda.hu da hāmileyin
 ğānımda.beş sene cıbā ōmadıdı u zamana ğāri. altıncı senelēdin u zaman işde. abā
 ğāri bi geldi.anamē, ğayinnē içeri to³landılā.konşulā to³landılā.//daşıñ içine dōşe
 eTdilē.çavdā suyu içiryōlā cıbā dursuñ diyōlā ğāri.///çavdarı ısladılā //tüşmesiñ
 diye.//irehme³liK anam ğayıryō, ğaynanam.. kendi anam ğayıryōlā bōle buranıñ
 145 içini. baK *ali daym* irehme³liK sıvadı.bu kapıyı *laz mēmeT daym*la, *mıTaFa ali*
daym yaPdı.bırlā *fireK* duvarıdır. şe dēl.tuvla nēde bulceñ?bōle bōle haya³lāmız
 geşdi.//eñ da³lı günlēmizde de babaları mefāT eTdi.tam yaşacēmiz zaman.//bizim
 bu eviñ daşlānı *alı ağañ* ölüm.. çoK mārızdin. bizim kesıñ altı vā.//gidēken yol
 vādır.bu dereniñ öT yanda *çolāñ āmaT ağa* öle dedi.sen bunnarı *fadima* ev edyōñ
 150 emme dedi. başını ğazamıyō hālsiz. bu daşlā çürür dedi.dēdi gibi de çürüdü baKdaşlā
 bizim çürüdülē.

Tarlaya Gübre Atmaya Gitmesi:///gi³ me min? abū unnā da mı devecez?/baK baK
 sen. *ergünüm* esgerde mi.//ğızıñ a³lına geldi bu.tālala gübre olceK.sarı cizmelē vādı
 ğeyēdim.beygirimizi sa³madım. iki sene sa³madım.undan sōna gübre aldıKunnarı
 155 sardırdım.aldım beygiri.odunumuz da yoKōlan esgēde.aşāda hinci *āmaT* vādır bizim.
 // gē ölüm sen bizim gübrē atam gelem dedim ben. hēdi vādıK ekine. ğarda burē
 çıKyō, ğar da. yayan .. bi aK eşeK vādı.unnānkına eddiK.kendimizinkine de

eTdiK.yörüye yörüye gine deymeniñ oldı yere *inderesine*.. urē vādıK *allah*mdan bōle
ğāri.. ğara bi aTdıK bi bōle.//sen giT odun edē ğō hurdan dedim.//buda³lanı endirmiş
160 beygire bi odun e³miş.ben de gübrē aTdım. ğar bōle.ōsuñ vāsıñ dedilē.urdan
geldim.bu bilmez de sen bilirsıñ.

Eşeklen Oduna Gitmesi:/siziñ kövde bi ormancı vādı adını
bilemiyōn.kimse.kāşıma geldi, kāşıma.of yeñge dedi bōle olceK işde dedi. tam ēyi
işde dedi.//ğadın diye mi tu³madı yazıKunu, āferimi aldıK.gine e³meK edcez.*deymen*
165 *yannānda* duryōz ğāri.eşēmiz vā.e adam yoK yirmi sene nelen getirilir, gidilir
ölüm.urdan geşdiK bu yanna.. ören işlēniñ çırpıları benimdi. *allah* rāzı ōsuñ.urdan
çıkā, burdan çıkā bi sardım eşege ben.ōñümde. bi sātda gidē bi sātda gelirdim.gidyō
eşeK *küçüK bezirgenliK*de.gür muñarıñ öT yanda.*küçüK mēmeT* amcam kāşıma
çıKvēdi. ğızım dedi. āferim ğızım dedi. 1hı bōle öceK. e bırda e³meK edceñ kime
170 aman deceñ ölüm? yoK ölüm yoK nēdesiñ? odun yoK çırpı yoK unumuz yoK. e tışāda
sopa yanyō.unu belki bu bilmiyōdur.açıK açıK her yaka açıK emme.bōle *alı ağañ* da
tışa kitti.ālēP durūdum bōle.anamē un aldılā gēdilē.//*mıTaFa ağañ* çıKdı geldi bizim.
nēden ālıyōñ dedi dēze? nēden ölüm e³meK edcem çırpımız yoK dedim.ēyi dēze
buluruz çırpı una mı ğayıyōñ dedi.e³mē yovurdum burdan.kittim. murT söKdüm
175 geldim.furunu yaKdım. hincikinlē edēlē mi bunnarı.e³mezlē.emme *allah*ma şükür
irehme³liK babalāndan zamanında.. ğara ciyelēmde oturuP duru acısı.imanla
göçürsüñ.//üryalāmda göryōn zaten ya. yalıñız hiC *allah*ma gücenmedim.//

Umreye Gidişi: /kittim.baK sen u da..hinci isTiyōn, isTiyōn bōle baraC olce³miş
dedilē.//yörü³lēñ hana kasaturalā çıKdı ya.ölüm *ergün* baraC olan yēre şē alam
180 dedim.tābı alam dedim.dōT metreliK bi halı verem de dedim.u edenlere.bāşımız
ōsuñ urē alam taPı dedim.ğabil e³miyōlā.yörü³lēñ... bizim burā sōra olce³miş
dedi.una da boyun eydiK.undan sōna bi şē olundu.bizim tālaları alce³lēmiş baraC
olceKmiş.bi çığırdılā, bi çağırdılā bize. e bōle bōle olceK taPı vēcēz. *allah* rāzı ōsuñ.
nē tikēsēñiz tikiñ dedilē.şindi gibi yoK zāten.ölüm dedim.//sen ağacını al da dedim
185 kirez tiktıK.on sekiz yaşında olceKdi bizim kirez hinci baK//emme unnāñ parasını
vēdilē baK *allah* berkeT vēsiñ.kesdinen sōna.undan sōna urlara başga daha eriKlē
şēlē tiktilē unnāñ parasını da vēdilē. //e nēdem?hēkez ümreye gitceK. sülāleceK.. on
bir denediK biz.ğādeşlēmle kittiK mi.ğarı ğoca. *imine ablam* mādı, unna kittiK.*hatce*
ablam mādı *işKelede* unna da kittiK.*itvāñēñ* anasēñne./beş, altı sene olıyō.undan
190 sōna.//*allah* ğabil edsiñ, vādıK geldiK *halilim*.urdan geldiK hinci.//ertesi sene de şē

yaPyōs.cacıK to³luyōZ ya.//babaña da gidvecen ümriye dedim.ëyi ana gidvê dedi.//u
sene de una gidvêdim.//çoKşükür *allahıma* .gine takrarını nâsiP edsiñ.pitti ğari ölüm
e mi?dendi!unuTdu³lām mādır.

Biriktirdiği Paraları Çocuklarına Paylaştırmak Düşüncesinde Olması: paraları
195 aldıKbuna vëdim üş beş ğuruş.bize ğaldı üş beş ğuruş.ana dedi sen parê n ēTceñ
dedi.n ēden ölüm ben dedim ben de.//*allah* üsTümde hiş şeytanlıK..iki cıbara
üleşTirverin diyödum ben parayı diyödum ben. bunnā sen de alsañ ya dedilê.ben ôle
bilyödum.a³lım benim bôle ğaba durū.//

Sırtıyla Odun Taşınması:ākamla bile kittim odunnara ben ölüm. ākamlan.yirmi sene
200 nele gelceK?bunnā küçüKdü.odunnām yoK.Tā *boz tepeniñ* gö³lêne görümcê
alırdıK.//*boz tepeniñ* a³lāna işde.

Babasının İşe Göndermemesi: hiş babam bizi işe yollamadı.hiC yollamadı.//illê işe
gidêdi bôle bakādıK.yüssüK bi dakındıK *alı ağanıñ* zamanında unnan.. deñişiK deriz
biz.sen bize gidvê, ben size gidveriZ.//ben saña gidveriñ konşuya. konşu da
205 orağa...//unnara heP deñişiK edvêdim.a³miş üçünde nışanlandıK işde u zamandan
işe başladım.//altı dene cıbarı vādı uvam irehme³lîñ.//bi tāna çobası pişiridim.

Ses Kaydından Rahatsızlığı: āmiyō ğari dē mi bu?/kapaT unnarı āmeverem.

Yokluk : yo³luKvādı *ibrayim* .tāna çobası bişiridi.uvamıñ evinde bizim bôle zeytinlê
çuvalınna olurdu.*kırkāca* gidêdi.urda a³rabalāmız vā bizim.//bôle seytin yağlānı
210 tenikesinle olurdu.buncāzlām şişesinne olurdu irehme³liK uvamēñ.urdan gelir
bişirilêdin. ādına n ēTceñ?banman aşı edêlêdi anam irehme³liK./banman aşı.un
ġatālā ğaynaKsuya.çırpālā çırpālā...//bôle unu yapālādın.undan sōna hoşmerim gibi
olurdun.bi çanağa bi tapak çekêdi bôle.üstüne şeker çekêdi bôle.ben de hiC
yiyemiyōn ya unnā yokkan bakam yiyebilcen mi ki derdim.//yidiK./bilmiyōn belki
215 udur.sovannarı küllere gömêdiK de e³meKle yirdiK. görümcem mādı.öldü benim
görümcem.*gōdese* evlidi.//u da öldü ğari ya!ġuru bübêlê vā, dizilê vā ya unnarı şêlere
sokādıK.küle bôle bōrTTürüdüK.e³mê ğıyımıza ğorduK halı dokurduK hem. unu
e³meKle yirdiK.///ederiz. ///yavlı bôle yavlı./tekrā furuna sokulur.///

Köyün Yemeye Önem Vermesi: bu kövüñ boğazı çoK çeşiTdir.hiC üşenmeyiz.tüP
220 bırdadır tālada.kuşluK vā hemen n ēTcêseñ eT, çayıñı pişir.//bırdan da hazır gidyo
zaten.çadaKda urda. nê hazırlāsañ.. oh nê rāT.//bi de konşulāñ vādır, ünnesiñ unnara.

heP barabā yiyem içem dersiñ.ölen de aynı. bizim çıkā.bunnā u kövüñ hemen hu
ğāda e^omeK ğorlāmiş şēlēñ başlāna. bizim nēde sofrā düzeriZ.güzelce sofrā
düzeriZ ölüm.urda yerimiz vā ya, āşam aşımızı da ğızā^omamız ōsuñ fasillemiz ōsuñ
225 nohudumuz ōsuñ bīrda pişiriZ, bīrē getiri āşam yeriZ.biz öleyiZ.//u günnē öle
da^olıdı, bu günnē de da^olı.cúmla ğuluna *allahım* da^olılıK vēsiñ.//illē sālıK,
düzenliK.huzōruñ ōdu mu..

Kocasının Değişik İşler Yapması: helvācılıK yaPdı mı ölüm.unu da yımirtacılıK
yaPdı mı ölüm.dericiliK yaPdı mı ölüm.ġaPlangozculuK yaPdı mı ölüm./sen dēvē
230 ġāri.///salyañgoz.///hiş boş durmadı.bunnarı satādı. para ġazanırdı.biz de yir
içēdiK.///u zaman çıkā.mezēlere gidēdi ālem bōle tūPlēle,ele^otiri^olēlen.///derelere.

Kaplumbağaya Bağa Demesi:/ u!to^olamadıK unu./baġ diyōZ.///sēde baġa deriz una
biz.

Hindinin Adlandırılması:/keltavıK../hindi de denir, keltavıK da denir./hā ğūli../he
235 culuK da vā. dōrT dene baK

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Ömer Aydın Deliçoban Köyü Mahallesi. 80 İlkokul Çiftçilik/ Emekli , Eskiden Terzilik Teleffuzu çok açık değil. Sesi kalın.

Tanışma: /yaş benim, aslında benim ana yaşım ye'miş dokuz. kırK üşlüyün hadda kırK ikiliyin desem.. ama babam rehme'lik u zaman bazara giTmiyölâ şe eTmiyölâ de üş dörT sene sō yazdırmış derdi. kırK beşli yazdırmış üş dörT sene sōna yazdırmış. yōsa bi çocuK ölmüş de unuñ yērine. benim derdi babam da .benim adım

5 *ömer aydın. hacı ömer de dērsiñ. ömer aydın iki dene köyde de . onun için ömer aydın veya ali ömer de derlê. terzi ömer, tēzilik de yaPtım./ tēzi ömer de derlê. ye'miş dokuz yaşına giTyöz gāñ./ ya ben şöle diyen ābe, ben hiC ayLaK durmuyōn./yāni ben eñ çoK su gazyōn ben.sula meşgöl olýōn. / yine tāla da bunun dedī gibi/ yōK kepCēle, elle,kürēlê. şindi kepCe çıKTı ya . esgiden elle gazyōdu*

10 *şimdi kepCelere gazyōZ./ ben bulýōn. ben bulyōn./ vallā ò belli olýō. bi de çumaKCılā vā, tel tutyölā. // unlara dudduryōZ. bayā yüzde doksan u şe yēlēde çıkýō yāni, úmi'li yēlēde.yāni ben şimdi yeñi bi su gāzdım.// bi dağdan aşırdım. yāni ye'miş milyar bi tñğ para vēdim. dā borusu hāriC. yāni allahñ izninle bi çeşme getiriyōZ burē. beş altı dene çeşme yaPTıK bu merelere hayır için. göyunlā, keçilē,*

15 *vatandaş, öle hiC boş durmuyōn yāni.*

Gençliğinde Terzilik Yapması:/ ben genşlimde tēzilik yaPTım yirmi sene felen yaPTım./ köyde yaPTım burda./ hayvancılıK işi keçimiz vādı. undan sō keçileri saTTıK göyun eTTiK. göyun da sürdüK. babam hasTalandı ben tēzilik yaPyōdum. babam güdyōdu. babam da rāTsızlandı unu da saTTıK biraz sığır mığır vādı

20 *evde.hayvan. ineK felen.*

Askerliği: /asgere benim ilK gidişim amasya. amasya undan sōra acemī birlīm sarıgamiş. şe usTa birlīm amasya. amasyanın belki duymuşuñdur. ben unuTceK yanıy yoK amasyada ferāTla şirin görünüp duru zāten. urē yarmışlā su getirmişlê. yāni ben unu bayā hiC unudamıyōn. eñ soñunda gavyuşamamışlā.suyu getirmişlê//. /

25 *eveT kars sarıgamiş. soviñ anası urda./ ben şöle bilyōn abi burnumuñ işlēni ēyce yaş*

ya içi böle sıKTım zaman böle kütür kütür eTTini bilyön./ buzdan. // sıfırñ altında kırK derece //otuz beş kırK derece ödı zaman tü dedım yere vāmadan şe tutadı. buz tutadı yāni.öle anlā oluyō yāni./ baña da sorabilirsiñ. ///

Çiftçiliği:meselā çiviTCilik hususunda... baña bal gibi yemiş gibi incir gibi ben
30 unları çoKseverin. bu da sevē de ben dā çoKseverin. meselā bağ sormadıñ ya sormuş
mu olayōñ gāñ?./ yāni şimdi bende baya vā yirmi dönüm felen bağ vā. elli ağıç
yemişim vā./ incir. yāni ğurusunu felen satarız, yaşını satarız. bağ.. // işTe yaşını
be³mez ğaynaTyōZ. be³mezimiz çoK belki bende üş dört yüz kilo be³mez
vā.satıyōZ. yāni esgi üzümlēden bunnā.zirāTüzümü dēl. yāni güzel yaPyōZ
35 be³mezi. elimizde yaparıZ.// meyvā husūsunda işTe elma, ne bilem eriK bol yāni./
be³mez şu anda toPTan olursa yīmbeşe ğadā veryōZ. perekende otuz, otuz beş bi de
siyahı hiş ğarıştırmadımız olyō. meselā sırf siyahları to³luyōZ. unnarı ayrı
ğaynadıyōZ, beyāzı ayrı ğaynadıyōZ. / saña bi kilō alen derseñ otuz ya saña da
yīmbeşTen ververiz canım./// saña olur ya.yāni kendi elimizle ğaynadyōZ.

40 **Köyün Geçimi:**/bu köyñ geçimi baya baya çoK eski dayalı dörT yüz senē dayalı üç
yüz elli dörT yüz senē dayalı. atalādan duydūmuza göre bağcılıK/ bağcılıK çok eski
dayalı. yāni esgiden öle derlēdi. yi be³mezi ākasından yi tāna çobasını be³mezle daşa
sal derlēdi./ āşama bulğur tarna///.

Eşiyle ilgili:/ benēm çişim yaşıyō rādsız ya!// şöle idāre edyō./ benden bāya yedi
45 sekiz yaş küçüK u. ye³miş iki yaşlānda./ vallā benim irehme³liK anam güçüKKene
öldü. ben sekiz on yaşlāndadım. benim ğayınnam vādı zekiye di ismi. anamñ
ākadeşidi. bizi de çoK sevēdi. çamaşırları to³ladı anam öldü yıkā götürüdü felen.
anam da şaka yaPmā felen sevedı ğayınnam yāni. ben ğızlām birini saña vēcen dedi
resmen. ben de sēñ ğızları āmacen felen benden güCCüK diyōn. vēcen. alvēdiK ğā
50 ğayınnam dārılmasıñ dediK. hatırıñı ğıramadıK çoKsevēdi ğayınnam beni.//

Umre ve Hacca Gidişi:/iki kere ben ümrē kittim. ilK evēle hacıya kittim. biñ dokuz
yüz dokzan birde .e e iki biñ sekizde ramazan ümrēsine kittim. iki bin on dörTde mi
kittik biz bē?/// iki bin on beşTe. bunla barabā gine umrē kittik.üş defā umrē kittim.

Köyün Kuruluşu: /köyñ ğuruluşu sorduñ da ben şöle diyen ben dedelēmden
55 ebelēmden, atalādan duydūma göre. tabi bundan yedi sekiz yaş böyüğün meselā bu
köv gine de dörT yüz elli tahminlē beş yüz senē dayalı ğuruluşu. dedı gibi bunuñ gine
bi çobandan üreme urda ğayalān dibinde su bulmuşlā urē çoban endirmiş yükü.
çoban biraz ılımlımış ēyimiş yāni. ölünce tabi iki pāça ev yāPmıslā// u zaman deve, at
meşōr.nēse u. . vay zavallı vay öldü. irehme³liK çoban öldü. hay divāne hay öldü. bu

60 divāna demeniñ *graPCa* u.// ben divāna çoban oldıni bilyōn. bizim muḳdār u zaman demiş// bu isim *araPCa türKCesi* deli demiş, *türKCesi* deli çoban verēm burē demiş.// u da ğabıl e³miş. çobanıñ ismi de *vel*miş heralda.// hāyır ben duydımi diyōn *vel*miş çobanıñ adı.//

Köydeki Deprem:/ben dePrem oldı zaman abē... baya yazın ōdu de mi?/// *gediz*de
65 ōdu en çoḲ.// *gediz*de burda biz ködediK. ētesi gün biz urē yādım götürdüK. yalan sōlemiyen bi gün sō mu iki gün sō mu?// u zamanıñ bulğurunu tarnasını , bölürcesini, be³mezini arabē yū³lediK. urē yardım götürdüK. şeye *gedize*. u zaman biñ sekiz yüz mü biñ dokuz yüz mü ölü ōdu urda. kölende felen./ buyur./// bāzı bacalā bile yıkıldı.// çoḲyakın kövlēde de ōdu hasar. ufaḲtefeK. ölüm ōmadı burlāda
70 da ama.

Hayvancılık: / vallā bizim burda dedim ya eñ çoḲ esgiden beri ğoyun çoḲTu şindi gine on beş yirmi, sürü vā mıdır? bi iki sürü keçi vā.sıgır meşōr. sıgır *mantufon*./ iki üç sürü ğaldı ğā. keçi de çoḲTu esgiden de .

Köy Odaları: /kö odaları şōle diyen ben saña bu köde esgiden beş altı dene oda vādı.
75 her mālteniñ bi odası vādı.müsāfir de boldu u zaman. muḳbbeT de ēyidi, aḲşam toPlanırdıḲ hēkesiñ māllesinde sülēlesiñde ō odıya bakālādı./ ğāve yoḲ.// müsēfire ēyi bakādıḲ afēdesiñ eşşē vā, beygiri vā unlara bakılırdı. yem gelir saman gelir. yāni oda meşōrdu. bir de ehdiyarlā dağılsa da biz deliğanlıyız biz oturseK ğā ocāñ başına derdiK. ō zaman sopa felen yoḲ. böle ğoca baca kütükleri odunları dayādıḲ/ oca³lıḲ
80 hā. yāni o şekilde ehdiyarlā bi kitse de.// dağıldılā mı evden efēne edēdiK. sen evden pēnir ebē, sen evden ceviz ebē. undan sō muhabbeT başlādı kendi aramızda. genşlē arasında ğā. unları yirdiK urda.

Bir Günü: / vallā ben sabālen kākđım mı yeñgeñ rāTsız çayı bişiryōn, sopē yaḲyōn hanım bi kākvērimiñ zahmeT olceK ya ğāvaltı yapām diyōn. bazı gine fırça atyō
85 baña ya.ne bu sabāñ köründe diyō erkenden. ğā idāre edyōZ. kākāsa kākȳō, kākmaZsa ben yiyōn hadi işime. işime gidyōn. yāni çapa su ğazmā. bulȳōn ğā kendime göre iş bulȳōn. benim hiş boş günüm yoḲ/ hiC.//

Tarlada Yetiştirdikleri: /tarla çoḲ ya. yüz dönüm arāzi vā. ovalāda, bayırlāda, dağlāda derken yüz dönüm arāzi vā./ bayā hePsini işlemiyōz ya, kırḲelli dönümünü
90 işliyōz. elli dönüm vādır işledimiz fazladır./ bahCe işi çoḲ/ bu sene sırıḲ domatası eTTiK. yanına da ufaḲbi sera yaPTım hemen kendi gücümle yaPdıḲ.// ipe bālyōñ ya kimerlēni ipe bālādıḲ. ama gerçeKden tükedemediK u domataları ya. çoḲ verimlidi. balcan bübē de meşōr. / ha yav bi de būberi *akseñilēden* aldıḲ/. yeñi sene

- gine niyetimiz aynen vā da jelibon az fazla eTcez bakam. bu sene para eTmiyebilir./
- 95 bu sene bayā altı yediye ġadā çı³ mış. vāmı³ hālā *turgu³lu* yannānda./ seralāda olannā da vā. //bizim bile döKmüş urda ben geçen gün to³ladım ġedim. *demirciye* götürdüm hemen aldılā urda//. /yo³Qdışda. bizim köve yakın da./ vurmadi dā.
- Kış Hazırlıkları:** /kış hazırlē vallā kış hazırlē yiceKlēden işTe be³mez, bulğur, ġara bölce, fasille. efendim, odun bol, kömür de bol alyōz da. bizim dükken var orda. dē
- 100 ba³karşı. kömür de satyōlā. yāni yakıca³Kbol şindi. ço³Kbol yakıceK. yāni yiceK şē de bol.// çalışana hā!
- Avcılıkla İlgilenmemesi:** /avcılı³Kyo³Kbende de fakaT avcılara bi iki yō ġatıldım ben sürüm avı deriz biz. sürüm avı. varyō, gidyō daş atarız sağa sola . bazı domuzlādan rā³sız olyōZ, ġovalıyōZ. avcı kesyō önñü. unnā urdan ġaçakana vurabilyōlā.ōle bi
- 105 kendim ya³madım avcılı³Kda sürüm avlāna ġatıldı³K
- Buğday Ölçü Aletleri:** /buyday esKiden bilyōñ, duymuşuñdur da biz işTe kaanı arabalāni kendimiz yapādı³K. dekerleKlēni alırdı³K/// ölçü aleti tenēke ya yā³ tenēkesi veya şiniK./ yarım ayā derdiK. bi de şiniK olurdu./ ondan küçü gömedim ben işTe dōdüne bi ayā derlēdi.
- 110 **Köy Düğünleri:**/düğünlē ābe bi gün evele , meselā perşembe gün başlā misālēn cumā gün başlā pazar edyōseñ. cumā gün eşine dosdunu çārır yemeK yidirī ertesı gün ölen gine halka yemeK verī.// pazar gün gine verī ölen yimeK a³şama yō³Kġā. tamam gelin ġedi mi bityō düjün//. / cumārtesi kına olur bilmam//. pazar gün gelin çıkā//.
- 115 **Düğünlerde Oynanan Oyunlar:**/ esgiden harman dalı çok meşōrdu. şimdi ġā ġırı³K hava...//.
- Düğün Yemekleri:** / yēmeKlēde şimdi ābe dedim ya çorbā olur heralda. ādından ġuru fasille efendim et veya keşgeK. döveriz dübeKde. daşda döveriZ bölē. / otası çukur. unda dövyōZ. hana dövülen keşgeñ aşı da³lı olur derlē ya. to³māla vura vura
- 120 onuñ şesi çıkā, kevseñgisi çıkā, şēden üsdünden ./üsdünde ince biz zar olur .döve döve çıkā.///ha buydey, buydey...işTe unu tavlıyōz biz./// /beyaz olıyō ġā döve döve . az da ġabaryō.// döv bakam döv bakam oldī belli olur ġāñ//. keşgeK etle ġarışık yapılır.yuf³Ka olur./ ha yuka. sorcēseñ kafeñe da³Kılan bi soru vāsa sor.

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği veYaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Sezai Tanrıöver Deliçoban Köyü Mahallesi. 72 İlkokul Çiftçilik/ Emekli Teleffuzu çok açık

Tanışma: / *sezai tanrıöver* ye'miş iki yaşında/ var./ ilK okul canım. u zamanlar öleydi./ eveT./ şimdi nasıl diyelim? ben bu kövde dödüm, büyüdüm. ye'miş iki seneden beri ben bu kövdeyim. çiftCiliK yapıyödüm. bağcılıKla uğreşyöz. meyvacılıKla uğreşyöz.annemiz, babamız mefâTeTTi. hanım da mefâTeTTi./ on 5 yedi sene ölyö. bi ölüm mā, bi gızım mā. olanla /barabā duryöz, gızla barabar duryöz./ kendi işimi görüyön. bu ākadeş benim düñür.//

Eşiyle Tanışması- Evlenmesi:/bizim evelden buralarda düñürlüğe gidilirdi bizim zamanımızda. nāsiPmiş oldu canım evlendiK böyle.

Askerliği: /asgerlī önce *izmiñ* bornovada yaPTım acamı birlini. undan sō 10 kırKlareline kiTTim.urda bitiriP geldim./ vādı bizim zamanımızda./birisi şöyle. evele yeni vādım ben uraya.// e yemekāne vāmiş yemekāniye girdim.girē girmeZ nēye burē oturyōñ ilēden // doldurseñ ya.// hiC bi şe bilmiyöz biz.dā girē girmez ya adam bize iki tokadı çaKTı.

Umreye Gidişi: /umrē kittim./ uça³la kittiK. ākadeşle kittiK.// /bildiñ gibi 15 ziyāreTeTTiK.

Köyün Adının Nerden Geldiği:/*deliçoban*./ şimdi bu eveT biraz deriñ bu möhim iş de mi?// şimdi bizim evelden buraya emme bahar ayında mı gelyö kış ayına mı gelyö örasını bilmiyoruZ. yörük dēverem ğāri göyunculā gelimiş.// burda kışlyō mudu yazlyō mudu bilmiyorum.// göyunnarı bura otlaTmā gelirmiş. biraz durūmuş. u 20 adam burda dura dura dura çolī çoci ömuş burda ğāmiş. rivāye³lere göre yalnız.// yoldan geçenlē de şöyle acınacaK adama dīvāne derlē bunu bilirsñ. vay dīvāne yoldan geçenlē de vay dīvāne...// urdan dīvāne çoban ğāmiş buranıñ adı. undan sōra.// öle diyölā yani öle geCyōmuş.şe yanı manevī yanı dīvāne şimdiki yanı deli çoban. // undan sō *deliçobana* çevirvemişlē *deliçoban deliçoban* gi³miş.

Köyün Kuruluşu:/şimdi ğuruldile ilgili üç yüz, üç yüz elli sene diyölā rivāye³lere 25 göre böyle diyenler var. //

Geçim Kaynakları: /üzüm. bağcılıK çok meşör burda. bağcılıK // mısır,darı, bağ bosdan işTe. ekin, buğday./salatalıK, büber. /var. mandufon, göyun da var. / göyun çok.

- 30 **Yöreye Has Yemekler:** /keşgeK, çorba, helvâ. bizim burda helvânîñ adı ne?///irmiK helvâsı. mantı. beş dene yemeK olýo yâni.

Yörede Yetişen Sebze- Meyveler:/sebze meyve...ba³can, biber, domadis hePsi yetişyo deseñ yeri var yâni.

- Köyün Sıkıntıları:** /şu durumda hiC bi sıkınTımız yoK ya *allaha* şükür. köññ alT
35 yapısı yapıldı. üs yapısı yapıldı.her şe mükemmel./yirmi beşle kırK arasında veryölâ yâni.

Köy Odası: /halen dâ var.üş dene./ olyör. çalışyo güzel. / mükemmeldi hem yeni yaPdıK da/ devâmlı misēfir geliyor./ urda iki konşu var unlara yemeK veryölâ yani.// baKyölâ öruya. esgi düzen yâni. /çiFCi. / bākurdan dēl. /ne gibi yâni?/aynen
40 yapılyōdu, yapılyōdu.

Köy Odalarında Oynanan Oyunlar:/ esgiden külüm oynuyōZ biz derlēdi // mendil sa³lameci, yalıK sa³lameci. ha külüm .// seykīr sa³lameci derlēdi. / altı dene mi görlēdi, dokuz dene mi görlēdi? ///ha on birmiş baK biri saKlādi. unu bulan...//

- Bir Günü:** / evele namazlāmızı kılıyorZ. undan sōru *ğurammızı* okuyoruZ.
45 zikir ediyoruz diyelim. diğr normal kitaPları da okuyoruZ. işimize gaydımıza gidyoruZ diyelim.

Tarla İşlerinde Kullanılan Aletler: /ilK önce gullanılan sapan,ağıC sapan öndan sō pulluK// düven süren sen de duymuşuñdur düven, araba, ağaC araba // ananeT, dirgen, çapa, küreK hep bunlâ./ yaba / hâ saPları kaldıryōñ ya arabaniñ üzerine.

- 50 **Kış Hazırlıkları:** /nē diyelim?/ tarhana, bulğur, tahrana yufka yâni yuka diyelim zeytin bastırız bildiñ gibi. turşu.heP bunlâ kışlıK gâ canım ya.//hâ tarhana çorbası...

Eskiden Giyilen Kıyafetler: /esgiden mi? şimdi heP deñişTi yâ! heP yeñi ödu gâri ya. /pistan deyverdiK. ilbâda deyverdiK. / pullu, mullu aynen şu yēleKlē gibiydi./ğadınlâ, gadınlâ. gadınlâ giyedi unu./ *inğiliz* // pontul vâdı. körüKlü cizme,
55 şaPKa. palto tabi başTa.

Avcılıkla İlilenmemesi: /ben ya³madım. ben ya³madım.

Bulgurun Yapılışı: / bulğur gazana buydayları goyālar, gaynaTır bir yere serelē kuruturlâ yâni./sōna esgiden bizim şe daşları vâdı şöle döndürceK. urda yarālādıñ. ha sen ölesini arıyōn sāten. döndüre döndüre unu yaraladı./ göce daş derledi una, göce
60 daşı, bulğur daşı. hâlen dâ bilmiyōn evlêde vâ mı ?

Köydeki Arıcılık: /bi iki kişide vā gine./ dedem yaPTı da yanında bulundum yāni dedem çoKyaPTı./dedem şöle yapadı. a'mış ye'miş gövana gadā yüKselTTi. evelden bizim şöle gürbelē vādı. üş dene gürbe olurdu. şe de satılmazdı, para da ya'mazdı.//
/toPraKTan fazla āsıñ diye yımrıKla depēlēdi. dolādı bōle./// hā bal bal. dedemle u
65 zamanları ilaşlā yoKdu.nēden edēlēdi bilmōn. balıK kemī gōyverdi öñnēne kuşun.
/hā kılçıKyāni. öseñ bilgisi vāmışTır.//

Dua ve Beddualar:/ bedduva aslında.../ şöle yaparız.// yarabbi duğamızı kabul eyle.yarabbi günahlāmızı kusurlāmızı bağışla,affeyle..yarabbi bizi her türlü kazadan belādan muhafaza eyle.görünür,görünmez küçüK, büyüK gizli, aşiker bütün
70 belalādan kazalādan yarabbi muhafaza eyle.//yani böyle. / yaPmemeK lāzım. babanıñ evlādına yaPdē dua da muTlaKa kabul olunur deniyōr.// beddua hayırsız evlada yapılır./ öseñ dese dese allah belēñi vēsiñ dersıñ. der öseñ./ bizde öle yoKda . hā öle derlē./ekseri gadınlā derlē./aniden, aniden.

Yol Tarifi:/beñlēli./beñlēli vā kāşı taraFTa./ şurdan, şu taraFTa gōvancı var.kulalarda var./burā soñ köv./ şurda sınır vā ya, tepede şurda./şurdan beñlēli asvaltı vā işTe./asvalT canım, asvalT asvalT.//işTe dōs dōru *beñlēne* varyō burası.

Kız İsteme Adetleri:/şimdi, bizim zamanımızda... dā esgiden şöleydi.//köy imamını götürülēdi.imam dā hatırlı ödī için.sanki zorla alvēce'miş gibi.unu götürülēdi.//dur kere dure kere yāvaş... /şimdi bi adama sölüyōlā biz urē vāceZ, ağzını bi yo'lēvē
80 bakam derlēdi./ nabız yo'lēyō. uyumlu görüse varyō adam uyumlu gömezde vāmyō canım.///

Askere Uğurlama: /yapılā, aynen./duva yaPverlē. burdan asger geçēken duva yaPverlē.tebin dedīm gibi. para da ğatveriZ cebine.hergeZ para ğatveri.///

Köye Ait Türkü: nè diyem?/// burē ājT u dēl de. öle mi sanyōlā burē ājT dēl
85 u.buranıñ dēlmiş de...///başKadır. başKa sāten.başKamış u yā !//

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Emine Aydın Efendili Köyü Mahallesi. 62 İlkokul Çiftçilik/ Emekli Teleffuzu açık .

Tanışma: / emine aydın./a³miş iki yaşındayın./eveT./köydeyin./hayır.komşuyuZ./diP dibe evlê, yapışıK komşuyuZ./ ilK okul./var.

Çocukluğu: /çocu³luK nasıl geçirdim?ben çoK çocu³luK geçiremedim zâten. annem oturaKdı.evimizde mal çoKdu.sekiz ğardeşiZ.eñ küçüKleri benim.öle olunca, annem de oturaK olunca ben heP annemiñ eli... ateş yansa odun âmâ, yemeK yapılsa tencire âmâ.. heP u şekilde çocu³lüm geşdi.hayvannâmiZ vâdı.goyunumuZ vâdı.goyun savmaK, ineK gütmek, ğuzu gütmek. çocu³lüm böyle geşdi./hâyır yaşıyamadım.

Çocuklukta Oynadığı Oyunlar:oyunnâımızda nedi? seK seK oynadıK mağalde üş dörT arkadaşım vâdı. annem görmeceK taraflara biraz ğaçadıK eviñ âka taraflâna.seslenmesiñ diye.//düğme çıkaTdırmaca..taşla onu oynadıK meşemiz vâdı meşe oynadıK haTTa meşe dejl de mazıdı./çalılâdan toPlanan mazı. unnarı oynadıK bi yere cızğılan dörT köşe cızadıK kare.unu oynadıK ğoymeci böyle.haTTa üsen abiñle çoK oynadıK şurda mēdibeniñ etēnde.ben aşâ tarafdān u bu tarafdān...urda oynadıK okula kittimizde urğan āmacı oynadıK okul talebelenne tabi arkadaşlāmızlan. bi de teneke ğomacı oynadıK tenekenin içinde taş... dāĵre cızadıK oturūduK sıra sıra.elimizde bi taş. birinin arkasına ğorduK .u kalkā unuñ arkasına bindiren diye ūraşırdıKoyunnâımız böledi.çocu³luKoyunnâımız.

Çocukluğunda Hayvan Gütmesi: /küçüKdüK.okula bile ği³miyōdum ben.ğuzu güdēdiK./goyunumuz da vâdı.ineKlēmiz de vâdı.

Öküzle Çift Sürmesi:altı yedi yaşlāmda o zman öküzlēne çiFT sürülürdü./biz de arkasından..ya bosdan ekilceK ya darı ekilceK.ileri gidēkene ğanneş toPlaTdırılādı, geri gelirken öküzün ākasından darı aTdırılādı bize.//bosdan çekirdē atadıK//hayvan ğü³mē gidēdiK.meselā şindikī çocuKlā üşenyō.şurdan āşādan bi oT kopā ğē.şura kövün eK yerinde bir tarla vâdı.sabālen bi çorba ğaynādı.urē üzüm āmâ gidēdiK meselā.annem gönderīdi,gidēdiK sabah çorbasına.

Halı Dokuması:/dokuduK/kaç yıl dokumuşuKdur?bi sekiz on yaşlānda başladıK dokumā.büyüKlēmiziñ yanında.azıK azıK sölēlēdi dokurduKkaç senesinde bıraKdıK///doKsan iki senesine ğadā dokuduK

Halının Dokumaya Hazırlanması:/ he çözgü./halıyı, tahdadan eşşeK derdiK biz
30 unnara.birisi ileri kakılırdı.tabi metre, beş buçuK metre olceK şekilde hal.. meselā
çözgüsü de altı buçuK metre çözgü yapılırdı.ça³macıK şekilde çözülürdü u.böle çarpı
şekilde./gidyō ama bi çarpı yapılırdı.//ğarışmasıñ diye./eveT./sona dōru iP geçirilir. u
çarpının öbür tarafına da geçirilir, bu tarafına da geçirilir.ağaca, halı ağaşlāna sarcez
ya. sarıldi vakiT.. ağ ipi denirdi.urdan böle ağaç geçirceK yē ayarlanırdı.çarpı
35 olunca..eşe³lēñ arasına bu böle çözgü olurdu.//heP böle. bu u ğdā çözgü yapılırdı
meselā. üç adamlıK dērdiK.iki buçuK metreliK yapılırdı halı.ona göre çözgü
yapılırdı.u çözgünün, u ağıñ arasına da bi ip Takılırdı.işde ağ ipi denirdi.ağaca
ğuruldū vakı,üs başa ğonurdu./işTe argaş geçircez yā.ilmeK tu³mamız için. u
ilmeKlē ayrılması lāzım.u ayrılan ilmeKlēden düjüm çalcez urē.düjüm çalmamız
40 için...//bi şunuñ arasına atılırdı bu.bi de şunuñ arasına.bunu sōna yukarı ağaca
sarılıyō ya.//sardeneK sō dokucēmiz yere bunuñ..dokucēmiz yē bu yukādaki ağaC. bu
burlāda ğalır.ilēdeki yan ağaca bālanır bi ibi.// bi tarafı da burē bālanır.çarpı burda
durā böle.tekrā ara yēde güzū deriz biz.gine bi tādda ğonur.u güzūye de gine birini
boşda bıraKır çarpı böle.//u tahdaya dolandır böle.//biri bālanır biri bālanmaZ.şurē
45 ğargā dērdiK.//bu ğargāyī yukarı kaKdırısıñ. burdan argaş geçirceñ gibi çarpı yaPdīñ
ilmeKlē geri gidē.urdan eliñle argaş geçirisiñ.urāsıñ bi de teKrā çarpı gine u ğargıyı
indirisiñ u arka tarafa giden ilmeK, öne gelir böle alTda dokucēmiz yēde.bi de urdan
geçirisiñ.//kirki³liyōñ undan sōna üstüne düjüm çalyōñ zāten.//

Halı Dokunmaya Başlaması:/eveT.altına geçirdiK.demir ğoyyōduK urasını
50 sōlemedim baKıu aızınıñ üstüne demirimiz olurdu sarcez ya yukarı.halınıñ, ağacıñ
oyuK yeri olur.çivilene u tuTdurulur.tabi sarılır bu fazlalı.beş metre yā!.dokucēmiz
ğadā aşāda yē ğalır.yukāsı yukarı dolandır.dokucuKça da aşarı sarılıyō her gün. şu ğadā
dokuyōsaK aşarı saryō, yukādan unu aşrı saryō.aynı şekilde.alTdan gerdirir. yan
tarafıdan çeki derdiK.çekilēmiz olurdu./sıKmaK için.bi tarafa böle demir
55 ğonur.kaymasın, alTdan diye.u taraftan da çekilen sıkılırdı.iki tarafında da oyuKlā
olurdu.//u halınıñ altına gine, demiriñ üstüne bi tane boşa ilmeK atyōZ şōle.boşa
geçiryōZ urē.unuñ üstüne böle gine bi erişimiz olyō.halınıñ çözdümüZ erişlēden.eriş

denir buna.unu gine kenardan başlıyōZ.birē çivT düüm atcēmiz işelere, tellere çivT
çivT bunu bi bi tarafa geçiryōZ.tekrā bu tel, bi dā bōle döndüryōZ, bi dā
60 geçiryōZ.//her atcēmiz ilmeK, atcēmiz telle ikişē tāne ikişē tāne bōle ayarlıyōZ.bu
sıkıca olyō.bununñ üsTüne.. bu gā işāreT ömuş_olyō alTda.ilmeK yaPcēmiz
yēre.//arğaç aTğiya yaPyōZ.bi keçiryōZ, bi boşa geçiryōZ.kirki³liyōZ.unuñ üsdüne
başlıyōZ gā ilmeK atmā reng reng.işde örnēmize göre nè goycēseK,devāmlı
atgını./işde kilim./kilim denyō./kilim geçyo urası.// /örneK_a³lānı.../unnarı çoK
65 hatırlamam.konya halısı çoK dokuyōduK biZ.//çiFT olurdu.///böyüK halı eveT.u
dokudūmuz halıdan vā bile aşāda bi tāne.ğullanyōZ hālen.///sōna meñgene çıKdı.

Köy Düğünleri:/bizim zamanımızda düünnē üş dörT gün..pazartesi
başladı,perşembe gün akşam pitēdi.düünnē davıllı olurdu.pazartesi davıllā gelir,salı
gün merkePlēnen oduna gidilirdi.köjñ genşleri.///meci derlē.davullā unnarı köjñ
70 altında karşıla,eşeKlēnen giden genşleri karşıla. odunnā gelir.olan_evininñ öñüne
yıkılır.u odunnā kesilir.nacaKla davıl çala çala...kesilir, bücülür,yıgılır. u gün öle
tamamlanır.ertesi günü.. salı gün yemeK tutulyōdu./köyden olurdu u zaman da
aşcılāmız dışdan ömazdı./yemeKci tutulyō gāriK.//u gün çeñiz serilceKdir çarşamba
gün.ğız_evine gidilir.çeñiz dizilir ipe.ipe dizilirdi.///davıllan geldī gün bayraKdārınñ
75 evine gidēlē.bayrā süslemişdir bayraKdār.eveli unu çıkarılādı, ilK başlañğıC urda
olurdu.undan sōna keşgeK dövmē gidēlēdi.kövümüzünñ kâşısında bi dübeK daşı vādı
oyuKurda buğdaynan keşgeK dövülür.undan sōna silahlan kurşun atālādı bi bayraK,
bi yēmeni pi şe bālālādı kâşıya.kim unu birinci ikinci diye seçilirdi.urda unu seçēlē
ödüllandirilēdi.u zamanı öle doldurulādı u günü, salı günü de.u çeñizlē dizilir.işTe
80 öñlan_evinden ğız_evinden olan evine gelir u gün.o günü de öle tamamlanırdı salı
gün.çarşamba günü de unnā dizilirdi.seysana dērdiK biz firaKdörle.daha öncelēde
beygirle aTla yapılırdı./ğız_evinden alınır. olan_evinden alınır.e u zman beygirlerle
sarılıyōdu daha ye³mişlēden önce.urdan ğıza verilceK yataK,döşeK, yasdıK.süslenir
atınñ üsdüne.ğız_evinden süslenir.ellēde sini...aynalā süslenir.//olanınñ sādıcı
85 olur.ğız_evinden parayla alınır u.sādışdan para alınır u ayna. süsleniK ayna
ğız_evinden verilir.///ha başış.kövünñ içine gezdire gezdire genşlē unu,türkü şarkı
söylüyereK davılla gezdirereK...belli bir merkezimiz vādı.dā öncelēde evlere
serilyōmuşmuş hanki ev geniş. urē serilyōmuşmuş.ye³miş kaşda kapandı okulumuZ.
undan söru urē sermē başlandı.okul başga yēre taşındı.///esgi binā vādı urē serilmē
90 başlandı.

Çeyizde Olanlar://şalvar yapıldı.elbise diyōZ gā biz şinciK, elbise geçyō. fışdan denirdi, dā önce esgi dilden.//bayā çoK olurdu. gızıñ arkadaşlāna yeTceK şekilde entāri yapıldı gıyāfeT.unnā serilirdi.//şalvar,gocu don,üç eteK,ünnüK,kuşaK u gıyāfeTlē yapıldı.unnā serilirdi.ye³mişlēden eveli daha çoKdu

95 üç eteKlē,elbiselē.ama ye³mişlēde..biz segzende evlendim ben.fışdanlā vādı, üç eteKlē biraZ kaKdı.//meselā bene gadā at gelini dolaşyōdu. ben taKsiye bindim.gayınpederim öle isdedi.gelinliK aldım, gelinliK geyildi.ama ye³miş iki de filen kendi ābimlē evlendi.*avrupadan gēdilē firansaya gi³mişlēdi*.u gelinleri biz..üş gelin ādıK üçünü de ata bindirdiK.u aradan çoK zaman geşmedi.// çeñiZ öñü olurdu.

100 urda dümbüldeKden çalālā, oynālā, bayannā içēde çanaKlan, tePsiyle çalālā, oynālā, o günü de öle tamalādıK çeñiz aKşam üsdü enē. gelin gızıñ eve gidē,geliniñ evine. /vāllā u zman bōle omuzlan şēlen götürülürdü hemen yakınsa. yakın dejlse...///götürülürdü u gün.geliniñ eşyālānı arkadaşları,sādışları,erkeK tarafı bayan tarafı taşınırdı.olan evine düzölceK ya eşyā.u gün unnā urē taşınır perşembe gün

105 sabahlēⁿ.olan evinden de gız evine kişilē gönderilir, bayannā,erkeKlē. zādēn bi göz oda.mobilya pi şē yoKteK bi karyola vā.kırpındı döşeK.yü³lüge yığılır.dā öncelēden soba da yo³muşmuş.oca³lıK vāmişmiş evlēde./ııındı gadā.u zman gayınbubalāñ evlēnde de oca³lıK vādı.bizim çocuKlūmuzda soba yoKdu.//heP bōle oturūduK annem yemeK yaPceK olurdu.bacaKlā açılceK tabi,oturyōZ bōle sıra

110 sıra.bu başköşe babanıñ.yahuT böyüK vāsa ābeniñ.biz ara yēre sokadıK bacaKları ısıTmaK için. zāti çoraP mı mā?ısıınırdıK e urdan maşalan öçü yapāladı bizim.çünKü galabasıñ.sıamıyōñ.bi maşa geride durceñ.çoK sokulunca dar gelyō.çocuKlūmuZ öle geşdi.ısıTyōdu. evlēñ ā³landa hayvannā vādı.hayvan çoKdu u zman.bi de aşşaf ev ödūndan evlē// hayvannāñ buharınnan herālde, gübreniñ buharınnan

115 ısınyōmuşdur.kerPiC ev , taş ev her taraf.//e ne bilen şindi evlē duvar.tuğla,duvar sovuK/ işde perşembe gün çeñizi seryōZ, toPluyōZ. aKşamüsdü geliniñ evine götürüyōZ perşembe gün düzyōZ gāri.//sabahdan unu düzyōZ.damādıñ, olan evinde dāmaT tıraşı olur.davullā bi urē gidē.gız evinde de gızıñ,geliniñ eşyaları düzölür odasına.olan evine yimeK āmā gelirlē.gız evinde düzennē yimeK yir.götürülē yimeK

120 yirlē.ya da urda olan evinde yirlē.aKşamüsdü dāmadı çıkarılā urdan.babasınıñ evinden gine babasınıñ evinden dāmaT tıraşı olduneK sō.u zman ādetimizdi.böyüKlēñ eli öpülürdü sıralan.hoca gelirdi.ardından su dökülürdü dāmadıñ da. uğurlanırdı.bi bardaK gırılırdı.urdan gelin çıkāmā gidilirdi.aKşamdan da kına yakılırdı unu unuTduK

125 **Kına Gecesi:**çarşamba günü aKşam.perşembeye bālıyan gece kına gecesi olurdu
aKşamdan.işde çalınır, oynanır gine.gelin giydirilirdi.gelinliK dēl de fistan gā
u zman.beyaz bi fistan yapılırdı.gelinliK yoKdu u zmanlāda.//gızıñ arkadaşları urda
ğalırdı gece kına yaKmaK için.herkēs eline kına yakā aKşam.sabālen urdan
kalkılır.gelini de alır, çeşmeğe el yıkamā gidilirdi.//elde bi bardaK, ākasına suı dōke
130 dōke getirilirdi gelin.u bardaK gine urda gırılır.gelin içēde.//gēdineK sō.//ertesı gün
de geliniñ evi düzülür.//aKşamüsdü gelini çıkāmā gidilirdi.at süslenir.yemeKlē
yinir.gelin aKşamüsdü ikindi namazı gılındineK sō gelin çıkāmā gidilirdi.urdan
çıkırılırdı gine işde duanan geliniñ evinde.alınır aTdan dolaşılırdı kövüñ
içini.olan evine getirilir gine davulla.güyulur.aKşam öle bityōdu. meselā daha
135 öncelēden sabah başına da galırmışmış davılcılā.gelinden baKlava isdēlēmışmış. tavıK
isdēlēmışmış.// u cumā günü sabaha../işde sabah başı.geliniñ önceden alınan burası
çiçeKli yapılırdı. alınan yüzü örtülü. ākasında bi ...

Gelin Başında Olanlar:/ u yemenilēñ kenārlāna boncuK yaPyōduKyā unnādan burē
çeKmemiş..ğıyı derdiK unnara.boncuKlu ğıyı.unnādan bırakılırdı urē sarmaK için.işte
140 boğaz boncū derdiK.gōK daşlı boncuKlā olur.ğırmızı renK renK.unnādan
dōlanırdı.çiçeK gonur.edrāfina da unnā.sarılırdı u çiçeKlēñ köKlerini
saKlamaK için.bēş altı yemeni bu tarafa.//arkasına bi tāne āl.önüne bi tāne
āl.burasına ayna takılır.//şurlara da ayna takılır geliniñ.işTe tikilirdi urlara.u çiçeKlē
urlara bālanır,süslenir.şu tasiñ,şu bardaK gibi bi tasiñ eTrāfina..adam akıllı,sıkıcana
145 sarılırdı./yōKbizde zeytin..bahcelēden çiçeK toPladıKnēde çiçeK vā.gül..unnā
toPlanırdı.e sōnalādan unnāñ yaPmacıKları çıkdı tabi.hazır çiçeKlē çıkdı.önceden
kimiñ kaşında şabbon çiçē vā unnā toPlanırdı.//

Gelin Dolaştırılırken Yapılanlar:// bizim zamanımızda çıkımıyōdu unu./işde ata
bindirilir gelin.sādışlā etrāfından tutā, olan eviniñ sādışları.enişde yāhuT
150 ğayinnā.tutā gelini dolaşdırılā. gelin gidēkene burlāna elma sokālā kuşanıñ
içine./yoKönemli dejl./hiC unu duymadım. sāde elma... u zmanıñ hangi elma
vādısa.//belki yerli kırmızı elmālar vāmışmışdır.burdan gidilirdi. illeki ğabire
uğranceK, ğabiriñ yanna.burdan, olan eviniñ ğız eviniñ şeyine göre dolaşılırdı ğari
u.bōle kövüñ başından aTlarla.belli bir yerlerde genşlē gine harmandalı
155 oynā,dolaşılır.yārenden dedeniñ yanna dolanırmışmış gelin.urdan olannā yaranı
diyōZ biz.urdan gine. enē aT. mezēr var şurda. ğabiriñ yanında..urē bi tāne elmā

atılırdı./dereye...genşlê de unu ilK hangisi ğaPdı u elmānıñ parasını dāmaTdān alırladı.///

Oturma Adeti:işde oturma aKşamdan u da olýōdu.o düünnēde oturma da
160 olýōdu.//bayannā kına gēcesi yaPyōdu.érkeKlê de oturma yakālādı.amcasını davıllan
çıkārılā gelirlê urê otuTdurülādı kütün tepesine.daysını çıkārılā gelirle.sōna
harmandalı oynādı genşlê dayıla ğā para basādı davulcuya.urda ğā böyüK
kişilê,akrabalā,dayı, amca.u dayıya amcıye de dürü denirdi.aKşaba ya.düün bitünce
dürü..gömleK ğonur.///içine ğāriK mendil,çoraP.. u kişiye gönderilir. u zātēn dayı
165 amca olaraK...u da u görevi yapā ğā.oturmaya çıkā. davuldan çıkārılā gelirlê
otuTdurulā urê.davulculā urdan unuñ aKşabası oynayınca varı,para isdē u
aKşabadan,dayıdan,amcadan.unuñ şeyide heralde u işde ğā.dayılāñ,amcalāñ oturması
urê.u anlamı getiryō heralde.értesi gün de işde gelin dolaşır gelir.olan evine
girē.sabālēn de sabah başı işde genşlê toPlanır gine. geliniñ u yapılan baş tekrā
170 düzenlenir.geliniñ kafasına ğonur gine sabahleyin.üç eteK,ġıyāfeTlê geyilir
gine.aKşamdan geyilenlê gine geyilir.sandālê otuTdurulur.aKřabalā gelirlê,geline
elini öPdürü.hoş ğēdiñ.//oynālā gine urda tePsi bayannā ölene ğāda./eveT.gelin sabah
başı...//

Gelin Önü Adetleri:/bizde de aKşamdan..sabahleyin işde kına gecesiniñ
175 sabāleyine../bıçaK,daraK bizde yoKdāmadıñ ayaKġabilānı sa³lālā cumāya gitti
vākiT.cumāya ġiççeK ya ölen.aKşam meselā gelinen dāmaT ġuyulyō.urasını gine
a³ladıK.gelin aKşamüsdü girince yassı namazına götürülē dāmadı.//gelini ġuyuldū
vākiT,aKşamüsdü ġuyulyō ya.gine burdan işde genşlê toPlanıP dāmadı halay türküsü
çekelē, sölēlē.bayraK açālā.para atılır.gine aKřabalā burē çağrılır.genşlēñ
180 parası,davulcunun parası,bayraKdarıñ parası..genşlê ayrı kövde harcısıñ diye işde
genşlēñ parası atılır.harmandalı oynanır,dāmaT oynaTdırılır.u davul fasılı urda
bitē.///çıkādıK.halaydan diye.///amānetiñi getirvedıK, ğönüñ hoş ōsuñ de mi başı?

Köy ile İlgili Anlatılanlar:/benim duydūm ğadā böyüKlēmnden ğoya köüñ..bi bey,
köyüñ bi öñde gelen bi beymiş yāni, ağa.mēmed efendi diye birimiş. u demişlê köü
185 nerē ġuralım nerē ġuralım?bi atımız vā salalım.u beyiñ atını salalım demiş. nēde
oTlāsa, nēde yatāsa orē ġuralım demiş.atı salmışlā. u at da ğoya bizim burda köyde
otlamış, yaTmış.//efeniñ atımış u da.unuñ atı oldū için efendili, efendiliniñ atı
belirlemiş burē.efendili diye isim ğonmuş.böyü³lēmizden öle duyādıK.meselā bizim

köümüz hâlen urlâdan enişberliK yapılırdı, tütün TiKmē gidēdiK basğıyla
190 da.taş,kiremiT parçaları çıkādı köüñ *ğaranköye* yakın bi yerde.ğoya önceden
urdamışmış köy.sōna burē çıkāmışlā. ni diye öle akıl edildi de çıkarıldı.unu
bilmiyōm yanıZ.öle diye duyādıK//burda gonaKlamış.gonaKlayınca burē düzen
tuTmuşlā.

Çocukları:/benim mi?üş tâne *allaha* amāneT.iki ğızım bi ölüm mā./dejl.bi ğızım
195 öreTmen, ortanca ğızım.*konyada* görev..urē atandı./merkezde şimci./eveli *alanözüne*
atandı.*pamuKkalede* okudu,*denizli*.ördan urē atandı.urdan da dāmaT buldu.uzak
dediseK de dinlemedi, evlendi./*konyalı*,eveT.//şindi merkezde oturyō.iki tâne çocu
vā, *allaha* amāneT.bi ğızı bi ölu vā.urda görev yaPyō.e büyük ğızım jeoloji
müendisline okudu. *eskişehirde* okudu.dāmadım *afyonnu*. u da endüsri meslēni,
200 müendzilini okudu. aynı üniversdede. unnā da urda okuldan anlaşıraK
evlendirilē.//özel segdörden *aydına* geldi.urda *aydında* şindi fabrikada çalışyō müdür
olaraK ğızım biraZ çalışdı undan sōra rahaTsızlandı,ayrıldı.iki ölu da unuñ vā.on
yaşında../dört torun...ölüm *türkce öre'mennāni* okudu *bursada.mardin dargeçide*
atandı.*mardinde balıkesirden* eşi undan eveli atanmışmış.ikisi urda tanışdılā.
205 *balıkesirli* gelinim.//üş sene urda görev yaPdineK sō atamalāni isdedilē.//ēyi üş
senedir de unnā da urda.düğünneñi yaPdıK/böyük ğızım segzen bir doymulu.kırK bir
olıyō herāde.küçük ğızım segzen dört doğumlu./*akserde* okudu çocu'lā biz../undan
akserde durduKzātēn çocuKlara../

Tütüncülük: e tütün işi nēden başlācez?/marTda başlıyōZ fidan
210 yerle'mizi,tablalāmızı./taPla...fidan eKcēmiZ tablaları hazırlarız marTda.şuPatıñ
başlānda tohum atarıZ,ıslatır biraZ.pa'lamā başlayınca ıslatır, unuñ toymunu
atarıZ.örteriz basdırıZ işde.sularıZ.unnā urda fide.biTdilē mi../şu ğadā olıyō.fidelē
yetişdiriZ işde.yetişdirdineK sō mayıs ayının birlēnde başlā,birlēnde, onunda başlā
fideleri çeKmē. u arada tütün yerimizi hazırlarıZ.süreriZ,basdırıZ.urē hazırlarıZ.dā
215 öncelēden basğıla diKyōduKben sana gelveryōdum sen bana gelveryōduñ./dejšiK.
o zmanlā peK para söKmüyōdu.dā köylē ğalabalıKdı.tütün eden dā çokdu.dejšiKlen
ben sana gelirim sen bana gelirdiñ,dikilirdi bi om beş gün.bi gün sene gidilir, bi gün
bana gidilir.//öle tamamlanırdı. ama dā sōna ,kaş senelēnde çıkdı bilmiyōm makine
çıkdı.undan sōna mayısdā, haziranıñ on beşlēne yirmilēne ğadā filen dikilirdi.uzun
220 sürēdi basğıla dikildē için.//undan sōna yirmi bir gün felen geşdi mi çapalamā
başladırıZ tütünü./el çapası, iki sefer çapa yaparız ,birinci çapa. su imkânımıZ vāsa

sulama, yāmırlama yaparız. ğura³lıK vāsa.ardına ikinci çapa yaparız.undan
sōna..u zman daha sıkıdı türüncülük şinciK ğolay.u zman alTdan olan sarı
yabraĸları fidan yabra³lānı yere tüşürüdüK.dib, dib olareK
225 geçēdi.toPlamaZdıĸunnarı yere tüşürüdüK.bi fasıl u kaş dönüm tiKdiseK, sıralan
unu geçēdiK.undan sona u temiz yabraĸ alırız.u sararī, erir. arada ilaşlanır.yabraĸ
hazırlanır.sarı olan tāneleri..bi el.../dibi düşüryōZ ğā işde yere./almıyōduĸ bi ..kimi
isdēdi çüçcarıñ unu. *tekele* verilyōdu u zman tütünlē.kimi isdemezdi.// /bedensiZ
eveT.çirkin ğururdu zāten bōle.ğurutulyō ya.düzğün ğurumazdı u.//dörT el dolaşırdıĸ
230 u tütünü.bāzen beş bile olurdu.eyā sulama yapıldısa, boy aTdısa tütün beş eş
dolaşırdıĸ//ĝırılır ısgara ğurulur.ısgarada ğurutulurdu.sōna seralā çıĸdı serada
ğurutuldu.undan sō bāllez yapıldı.çuldan bāllezmiZ vādı.kasalāmız vādı.//bi om
beş ğün de bāllez yapıldı.ĸiyisni seçē, getirī ağzına ğoyā.örneK tarafına ğoyā,içine
kötüsünü saĸıya el el...birinci balle,işde ikinci ellēñ balleşi ayrı...//ayrı ayrı
235 tutulurdu eveli.sıralama yapıldı çüçcār geldī vakiTde.//sıralamaya ğöre
bakādı.unnara ğöre puān verīdi unnara, noT verīdi.u şeden satılırdı.undan ayrı ayrı
tutulurdu.ĝarışdırılmazdı.sōna,işde ğüzün bāllezde tikilir. bi om beş ğün de u bāllez
tutulurdu.bitirilir,kaldırılır.undan sona on beş ğünde bir çüçcara baĸdırılır.//ölēli³nen
senede iki sefē bi tütün parası geçēdi.bi dölümde verīlēdi.//bi de tā marTlara ğā tütün
240 kaldırdıneK sō... öteki tütüne yakın gelirdi.u zaman ğāda zātēn baĸĝala borC
edēsiñ,manava borC edēsiñ.ayaĸĸabıcıya yapāsiñ.urdan alır daĝıdırsiñ
yāni./var.///çoĸ az ğaldı ğā.iki,üş kişi...

Köyde Tarım:/seralā vādı.bi yıl yapamadı nakliyeT çoĸ bahalı denildi.seralā kimi
memleT deĝşirdi *antalyıya* ğiTdi bıraĸdı serasını.kimi salatalıĸ yaPyō içine.bi sene
245 marul yaPdılā çoĸpara edmedi.e bı yıl salatalıĸ da yapan yoĸbi iki kişi yaPyō.bi on
ĝadā sera vā bizim köyde.herālde bi ikisi yaPyō.//

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Ayten Mutlu Evciler Köyü Mahallesi. 61 İlkokul Çiftçilik/ Emekli Teleffuzu çok açık.

- Tanışma:** /ayten muThu. a³miş bir doqumluyum./ ben de a³miş birliyim. işTe bizim gelenēmiz, görenēmiz.../ eğiTim ilK okuldan çıKTım. / vā, okuma yazma vā. ilK okul beşinci sınıfdan... háTTa bi sene bi acıK.. tābi kırKYıl önce. kırKYıl oldu biz evleneli. u zaman acıK bilmiyöz èycē bir şē. zayıf getirmişin ben. benim annem
- 5 de tu³muş benim karnē yırT yırTvemiş. niye yırTTıñ?// öre³menlē de *aydın* tarafından mydın? uzaK bi yēledendin. urdan sen niye yırTTıñ unu diye u sene sınıfTa ğōdu./ birinci sınıfTa ğādım ben sınıfTa. altı senedir beşinci sınıfa giTTim ğāñ. hem ōle her şeye gine kafam çok çabıK sarā. da èycē ğonuşmā bilemem işTe./ öleyiz işTe. n āPceñ?
- 10 **Düğünler:**/önceden bizim şēlē düğünlē köv düjünü olurdun. üş gün düjün olurdun./ cuma, cumartesi, pazar./ hā gireyi gün diyölā ya yaşlılā. u gün. üş gün soñra da gelini muñara götürülēdi. şurda bi çeşme vā. gezdirilēdi köv içinde. e undan soñra da ēşinle gezmē çıkālā akrabalāñ evlēne gidēlē, hediye dağıdırlā./ hediye nè vesiñlē işTe. ğıyāfeT türü gibi bir şēlē veryölā. kimi isTiyeñ de geline veryō. bōle gullanceK taPaK
- 15 gibi sini gibi bōle çaydanlıK gibi ōle bir şeylē veryölā. gönüllēnden nè koPyōsa hana ōle bir şēlē veryölā. ōle bi güzel düjünümüz ōlyōdu hana. kimi görcü usülü ōlyō, kimi sevyō da ōlyō evlenyölā işTe. aynen ōle...üş gün düjün ōlyō. ama şimdi ōle dēl./ çok jileri gittiñiz.
- Kendi Düğünü:**/eşim benden beş yaş böyüKTün.// üş sene isdedi beni ōle.// ben unu
- 20 isdemedim. babam da çok sevdi damātını tabi. u da ille vēcen dedi. babamı ğıramadım. hedi oldu ğāñ. acıK da ğayın babenen şēlēlen, geçimsizlīmiz oldu. undan sōru tuTTuK gine ğayın babam rehme³liK burē vēdi bize arsa yērine evi kendimiz yaPTıK yaPTıK bu hāle getirdiK emme bi de bize sor.
- Gençken Uğraşları:**/ tütüncülüK yaPyōduK işTe. ormanda çalışTı. u ormanda
- 25 çalışTı ben burda halı dokudum ōle idāre olduK kittiK işTe. halıcılī işTe dā şurda beş

altı sene ancaK oldu ben birağalı.dokuyōdum dā hāle dokuyōn. şindi geçen sene bi bi
yo canım isdevēdi oturen de dokuyem dedim. bağırvēdilē annesē halasē yeñiden
ğaldım geri oturmadım. baca³lāñ āriyō zaten diyōlā n̄ētceñ de halı dokuceñ diyōlā.

Halı İşi:/ he halı örnē olurdu. işTe aynı örneK dērdiK biz./ vādı./ kimi sine³li diyōlā,
30 kimi *gōrdes* halısı diyō, kimi *demirci* halısı diyō./ kimi bōle işTe baK bunu filen
kendim dokudum baK şu halē felen kendim el dokuma. buna da kareli halı derlē
bōle. örneK birkaç bi şe vādı. bunu ben kendim ayarladım gāñ kendi kendime . şe
kareli defTerlē olurdu önceden ya unları örnē bakaraKTan cızdım. undan sōru tekrā
bunları bōle yaPTım. örnē baka baka bunları dokudum gāñ. artan ilmelēden..
35 israfōmasıñ diye bunu bōle dokuduK işTe. öle yāni.../ argeç, āgeç deriz biz buna./
çözgüsü hafif yūñden gibi iPlık gibidin de baK/ çoKıncedir bunun çözgüsü.
bilmiyōn gāñ ben bunu bir ayda mı dokudun, otuz günde mi kırK günde mi dokudun,
yalıñız dokudum ya. çoK ince. bi gün bi tarafını dokuyō^rdun bi gün bi tarafını
dokuyō^rdun işTe. öle yaPyōduK.

40 **Hac-Umreye Gitmemesi:**/gi³medim. kendimizi idāre edemiyōduK olum. nasıl kiçceñ
şeye.

Çocukları Arasında Ayrım Yapmaması:/torunlām yanımda gāñ canım.dördünü
bir...hiC nē gızımı ayırın nē gelinimi ayırın. hiş birisini de ayırmam.nē aldım hePsine
berāber alrın bōle. hePsini bir sevindirir. geçen gün hāTTa *izzede* süpriz yaPTım.
45 kontürüm yoKTu *izzet* bene kontür yū³lēve dedim. undan sōra nē yaPceñ// *aziziñ* eşi
vā urda *esengül* ya.una sōleP... burda reKlāmlāda gōdüm. baKkālā sandāle dönerli
sandāle dēcēdim. u da bene nē sıkışTırdılā. dēvēdim ben de. u gün de kendi giTTi
gidyō mu .bōnkünkü gün, cumā gün giTTi kendi ādı geldi gāri sandāle. hana alverin.
una nē alvēdim gızıma da alvērin./ ayırım yaPmam hiC. öle dā güzel olýō.hinci birine
50 āseñ de birine āmasañōmaZ.

Köyün Kuruluşu:/esgilēden bura avcılāmış./ avcılāmış. üş dene mi beş dene mi ev
vāmış burda.bizim dē *hacı ramazan* dedem olýōmuş. şurda gāT vā ya.*almamñ* evi
deriz biz. unuñ eviniñōdi yē vāmış esgi evlē. bir de yukā mağālede vāmış. biri orta
mağālede vāmış. biri de şu tarafTa vāmış. u evlē dōrT mü beş mi ev vāmış işTe.
55 burlara bōle gōnmuşlā. undan sōru gōnunca hani gāvırlā şēlē basmış denilyō ya u
evlē daha bi sālammış. u evlē hālen de duryō u evlē. urlā da barınmışlā. undan sōru
urdan gelen burdan gelen üremiş gi³miş gāñ. avcılā diyōlāmış işTe./ soñra *evcilē*
yaPmışlā.

- Oğlunun Sigarayı İçmesine Kızması:/** dövce_zemme gelin ğayınna hakından
60 gelemiyöz biz unuñ.bu çocu³lā kaş kere ğırı³ladılā şu bakeT...///ölum işme diyön.
dumanını yel_ıalyō, parañı il_ıalyō ba_ıQdiyön.devāmlı içiP durma bunu diyön. dayısēne
çe³miş.dayısē içyō, babası da de içyōdun. dedesi rehme³liK de içyōdun.hePsi de
içyōlā.nē yaPceñ işTe.
- Köyün Geçimi:/** bizim köv çoğu halıcılı_ıQ yaPyo. şurda işTe beş altı sene o_ılyō mu
65 bilmiyön baraj yapıldı ya. bu baraj çıkalı kimi sılaşlı_ıQ yaPyō kimi zalatalı_ıQ yaPyō,
kimi büber yaPyō. hayvannara sılaşlık bi şēlē yapılır. kendi yīcemiş işcēmiz kākā.
fasille bōrölce. çoğu milleTiñ üzüm şē, bağ tikTi, ceviz tikTi./ zeytiñ omuyō.sovu_ıQ
gelyō./// vā ölumda kaş senedir omuyō ba_ıQ/ha! ğavın postan ekyōZ işTe. kimi
hayvancılı_ıQ yaPyō.// /dövleK.///yālama.///
- Hayvancılıkla Uğraşmaları:/**yaPTı_ıQ/inēmiz vādın./ küçüK baş ya³madı_ıQ/ ğoyun vā
70 işTe bunuñ dedesiniñ. vā bir kaş dāne üş dāne mi dörT Tāne mi īsanda vā./ keçi
yo_ıQ/ vādı.// çivTliK tavı_ıQ çivTli³leri olanlā da vā. vā öle gine vā.
- Köy Odaları:/** vādı. yıkıldı hinci şu yukā cāminiñ oldı yēde./ köv odalānda nē
yapılıyōdu? önceden ihdiyarlā, yaşlılā to³lanyōlāmış birē ğoca_ıQodun götürüP. urda
75 gāvelēni pişiriP oturuP sohbeT edyōlāmış./ ğayvalā yo_ıQKen./ undan sōra şē terefi
zamanlānda ramazanlāda oruşlāda ifTar aşme_ıQ için kim hēkez göñlünden nē çıkāsa,
çoşasa ifTarlı_ıQ birē sofrā hıızırlyalāmış. urē yakın konşulā osun uza_ıQosun
götüryōlāmış köv odasında. ihdiyarlā evlēne gidemecek ya urda yiP şē oruşlānı açıP
terefi de ğılıP undan sōna gidyōlāmış evlēne. ğāve de vā gine emme u ğadālı_ıQ işTe.
80 ēyce şimdiki gibi dēl.//
- Eskiden Giyilen Kıyafetler:/**önceden yaşlılā kadınlā işTe aynı mindallıya beñzē üç
eteK deriz biz. unnarı giyyōlādı. tabi bene de ğeydirdilē gelin olurkana da. illē unu
geyceñ dedilē.köv baş yaPTılā./ fazla yo_ıQTu. yo_ıQTu fazla.// işliK ğeydirilē. belimize
kuşa_ıQ kuşadırlādın. üstüne pullu ilbādalā olurdun. unları ğeydirilēdin./nē diyōlā
85 çepKen diyōlā hinci ya .şōle,şurlādan kısa ğolları vā.gelinli kısa olunca ğullāñ
vōcōtuñu ötyō yā, öle bir şē ğeydiryōlā./ una ilbāda dērdiK biz. öñlüK kuşandırılādı
öñümüze. ādında şalvarımız olurdu bol, bōle paçalāna lasTiK dakādı_ıQ dā hadda
duryō benim. bōle bir şē ğeylēdi. belden eteK tikēlēdin. bizim zamānımızda ğāñ,
öle ğeyilirdin. e dışa mışa gezmē kitceKleri zaman ğaralı_ıQ dērlēdin una eteK gibi
90 siyah ğeylēdin. siyahTan başğa bi şē ğeymezlēdin ete_ıQolareK.// uzun unu
ğeylēdin kendilēni koruma_ıQ için./// haTTa benim gelinlik foturafımda bile vā öle
çekili.// ğızlā soñrıdan ğēri biz de ğeydiK gömleK ğeylēdi. bu şimdi ēkeKlēn ğeydi

gömleKlê gibi bayanlâ da gèyyō ya. ğazaḲtürü. òle bir şē gèyēdiK. İṣTe beli büzgölü
elpiselē. ṣimdi unnâ da yeni moda oldu gine. òle gèyilirdi. // yaşlılâdan hâlen de vâ
95 esgi gèyenlêden.ēkeKlê de ayni gine...//*ispanyol* paça dèrlēdi önceden bōle şurları
dar olurdu burları geñiş olurdu./dur sen kâḲsaña bi daḲḲa gösTerveren baḲ//ben
bunları sa³lıyōn burda.

Oğluna Eski Fotoğraftaki Kişileri Sorması: baḲ bakam bunları bilebilceñ mi
bunları? de hurda bēm gözlüm vâ...//

100 **Düğününde Takılan Altınlar:**otuz dene sarı lere daġdılâ bene./ iki çiFT dörT dene
de bileziK daġdılâ./çeyrēñ böyü./ tabi./eñ soñ vâdı foturaflâmda ./ben hayır
dediKce altına yü³ledilē u zaman.// bi de böyüK vâ ortasında baḲ//emme
hiC evimiz yoḲdu eve yaPdıḲ//

Eşyle İstemeden Evlenmesi:nikâh derdiK biz u zaman ya. ben gi³mecēn diyōn,
105 âlıyōn./benim, on dokuzdu yaşım.on dokuz yaşındadım.u zaman, illē òsuñ, òsuñ
diyōlâ. yōḲ...bene hinci isdemiyo diye ben bu ēşim bile, şurda, hurdan beni arabıya
bindirdilē burē gelirkene yolda bindim.//

Gıvrak Denilen Elbiseyi Fotoğrafta Göstermesi:ġıvraḲ buna diyōz ġāñ bāḲ illē
bunu gèydirilēdin bize./ġıvraḲ dèrdiK ġāñ.eteK gibi bir şē./ he bol olurdu.lasdi³li
110 olurdu.beline lasdiK dakılıyōdun.işde bōle bizim mâceralâ *halil*.//

Kız İsteme:/ġız isdeme işde nasıl olyō. kimi ana baba isTiyōda veryō kimi ġızlan
olan añaşyō da olyō kimi gürücü usûlünle olyō. kimi çoḲ sevyō ġoyuP ġaçırıP
gidyōlâ. ġaçareK evlenyōlâ. bâzilēniñ annesi barışyō bâzilēniñ barışmıyōlâ işde òle
olan tarafı hem ġız evi olyō hem olan evi olyō ġarişdi zaman. òle bi düvünlē olyō.
115 isdiyereK olursa dâ güzel olyō.isdemeden olursa işTe göñüllü gücü³lü. òle olyō. /
göñülsüz òmuş gibi olyō ġāñ ġız ġaçıP gidyō ya. / zorunnan òmuş gibi olyō./// aynen
òle olyō işTe.

Geline Kına Yakılması:/ geline kına ne zaman yakılır. cuma günü löbeT olurdu bizim
davıl çaladı.// kindin keşgeK dövēlēdi davıllana. unu u gün pişirilēdi misēfirlere
120 şēlere. hacılâ bōle okumuşlâ u keşgeKden yimezleği davıllan çalındı diye. ertesi gün
başġa ayrı pişirilēdin unnâdan yirlēdin. cumartesi gün de çeñiz serēdiK biz. sabahdan
serēlēdin akşama durūdun. gelen misēfirle bakālâdın unnara. akşamlen de kına gècesi
olurdun. eylence . eylenceden soñra işTe kınē yaḲyōlâ. gelin öñünü aşmaz ġayınnası
ya altın ġoceK ya para ġoceK. bunnarı ġorladı eline. u zaman açadı. kınē yakadın
125 yeñge. bi yanna ġız yeñgesi yakādın bi yanna olan yeñgesi yakādın./kim olyō şindi
seniñ amcanıñ ēşi gibi, ġızın da gine ayni òle vâsa ya dayınıñ ēşi yakâ ya amcasınıñ

ēši yakā. unnadan biri yoḲsa yakınnāndan biri gelin olareK unnāñ birine yaḲdırılā.
hariṣTen biri ya³maZ. öle olur.// geliniñ ġā elleri ayaḲları kınalı dāmaT gocaḲlıyā
gidē nēre yaTceKse nēre oturceKse urē ġor. urē basTırmaceKlē ġāñ kınalı
130 aya³lānnana. öle bi mācera olur işde.//

Evlenmek İstemeyince Kayıpederinin Altın Almaya Gitmesi: irehme³liK ödu
ğayın babamē ya ben isdemiyōn dēdim bi çifT dā bileziK alırsañız u zaman olur
dēdim. ōmaZsa ōmaZ. hemen sabahlen gidvēmīṣ demirciden bi çifT dā bileziK./ u
zaman kövüñ zeñgini sayılyōdu unnā. halıcılıḲ çoḲ işlenyōdu ya.// bu da aynı baḲ
135 hesābı bunuñ dedesine çeKmiṣ. nēden ker ġeceni nēden zarā ġeceK birciK birciK
hesaPlıyā.

Düğünlerde Oynanan Oyunlar:/harman dalı oynādı genşlē, erkeKlē.nē oynuyalādı
başḲā?/seymān sekelēdi işTe teK sıra halinde gelin āma gidelēken.// deyirmenci dayı
oynuyālādın. oturma yapālādın. saman saçalādın. olanlara ġız ġıyāfeTi giydirilēdin
140 çapa yaPTırılādın.///

Doğum Adetleri:/yoḲyoḲöle şēlē yoḲ./ kırḲı öle diyōlā geliniP gidilmesiñ./ ha öle
dēl. hana iki çocuḲ bir anda şēde doğdulā mı kırḲı içinde ölüm olur dērlē, kırḲ basā
çocuḲ gelişmez dērlē . bizim *yākuPa* bunuñ *yākubuñ* kırkı çıḲTı bu da iki günlüK
doğdum ben. durmuyō bu çıvıryō da çıvıryō, yaş edyō. annemēñ evinden ben. urā da
145 yakın. e anam dedi bene giT ġızım de *gülümser* ablañdan dēdi bādem yavı vā al ġē
de içirem ġarnınıñ arısı geçvēsiniñ dēdi. kittim ben urē bādem yaġını getirdim ġēdim,
içirdim. ākadan *yākıbn* babası ġēdi. *emine* ablā dēdi. ġız *gülümser* de kır³lı *ayten* de
kır³lı ya dēdi.İne deġişvērem dēdi.u İne getiryō gelyō evinden, bizden de ayrı İne alyō
u İneleri deñişTiñ mi kırḲbasımıyōmuş u zaman ġāñ./ vāmıṣ ġine vā canım.//

Dualar ve Beddualar:/ *allah*ndan bulasıca dērlē. öle de dērlē. defderiñ dūrülür
inşallah dērlē. sañgadaḲ öl./ ha unu dērlē. teneşir tāTTalāna gelesice./ duayı da
allahım yoluñu açıḲeTsiñ dēriz.bahTiñ açıḲōsuñ, hayırlı huzurlu yaşa dēriz. bed
berkeT vēsiñ *allahım* dēriz. belā kazā vēmesiñ *allahım* dēriz. öle dēriz işTe.
devletimize milletimize hayırlı ōsuñ dēriz asgerlē gidēkene felen. asger duası olur.
155 gelin çıkākan duā olur. öle olur işTe.

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Osman Doğan Evciler Köyü Mahallesi. 63 Ortaokul Çiftçilik/ Emekli , Eskiden Muhtarlık Teleffuzu çok açık değil.

Tanışma:/ *osman doğan. evciler köyü eski muhtarlıktan./* yaş almış üç. orta okul mezunu.

Askerlik:/ sınıfım tankçıydım . *ankara etimesğut* Ta acemi birli , usTa birli de *erzurum dumlu* undan söru da *kars ardahanda* pitirdiK teZkere aldıK/ on başıydım ben
5 asKerde. / dayaK sâten u zaman normal yemek gibi işmeK gibîdi yâni. dayaK yimedim diyen yalan söyle yâni./ meselâ acemi birli de yatıyôZ.usda erlê, çavuşla // aya³lânı niye çok yıkadıñ dayaK, niye az yıkadıñ gine dayaK/ illê dövceK yâni amaC, üzüm yimeK dël bağcî dövmeK.bu şekildedi. nê diyem esgiden asgerlik tisiPlin çokdu ama köle gibîdi asgerlê. bi de bu vâ yâni. her türlü hakkıñ tamamen
10 kısıtlıdı. şimdi far³lı tabi.

Köyün Kuruluşu: /benim bildim kadarınlan üş dene, üş tâne yörüK, *yıldırım beyazıT aşiretinden, aydınolu aşiredinden yıldırım beyazıda* dayanyô ucu. *aydın oğulları aşiredi konya karamandan* bu *aydın* tarafına gelyô.urdan da bi göl bu hayvancı olan yörüK yâni, hayvancı olan üç aile burê gelyô. yâni bu adamlâ
15 avcıymış, sôra burê yerleşince.../ eveT avcıymış. sôra burê yerleşince hayvannarı vâmiş yörüK yâni, avcılı evcilere çevirmişlê. ev yaPyölâ burê ya undan söru avcı olanları evcilere döndüryölâ.// benim bildim üş tâne aîle gemiş burê. kövün taş olan taş üzerine yerleşyölâ yâni, yükseK sel şu bu veya çamur ömasıñ diye hayvannarıñ yükseK yerlere yerleşyölâ yâni.selden şundan bundan görünmaK için. hâkim
20 noKtalara guryölâ yâni. ilk kuruluşu şurda bi taş üstü vâ, *dam³adı* deriz biz urê guryölâ , //undan sô *hâfız âbeniñ, aziz hocanıñ* dedesiniñ eviniñ oldi yâni. üş dâne ev... / köv üstü diye geçê urası. üş dâne aîle gelyô burê yerleşyô. birisi *çakırê* yâni sülâle olareK *çakırê sülesesi* denilyô. *esgici oğulları* derlê,bi isim de öle önnâñ. bu *aziz hocañ* babasınıñ dedesine de *hacı osmanê oğulları* derlê yâni u zaman soy ismi
25 yoK ya. *hacı osman oğulları* olareK geçyô. şu aşâdaki da *hacı güdü³lê* diye geçyô.

serdār oğulları hacı güdü³lê diye geçyō. / biraz boyu kısa demeK yāni./ bodur. bōle
üç sülêle gēmiş bu kövü ğurmuş.tāminen dörT yüz dörT yüz elli sene tāmin edyōz.
biraz araştırdım unu ğaymakamlıKta bu yazı işlerinde arşivlere baKTım ben. dörT
yüz dörT yüz elli yıl civārı hesaP edyōz.ama beş yüz de olabilir. bunlar tahmīni tabi
30 ki.başKa bi...//yörükTen başKa bi köken... sağdan, soldan kütahyadan, simavdan
urlādan da bōle. tırabzondan meselā bu aziz hocāñ, anne tarafınñ dedesi tırabzondan
gēmiş yāni./// he baba tarafı. bir kaC bōle. bi de balıkesirden gēmiş bir iki aje burē.
soñradan gelyō unnā yāni./// meselā çePmi kūsümē denyō .çePmilē balıkesirden
gelenlere çePmi derlē./ bi de bizim şurda hanya vā güneşli vādır yāni/ esgi ismi
35 hanya, girid gdasında bulunan hanyaniñ urdan gēme./ hanyaniñ özelliği şu meselā
diyem ki biz bizde anneye biz ana deriz. sātan öztürkCe de anadır.// haynalılā da
innā der.// bizim burda doğma böyüme ana biraz kibarlaşTırdılā anne diyölā şimdi./
innā yoKbizde.

Köye Özgü Yemekler:/vallā burāya has özel, ğördesimiziñ adına bi yēmeK normal
40 keşgeK, helvā... her tarafTa vā bunnā.//

Köyde Yetiştirilen Tarım Ürünleri:/ meselā burda üzüm yetişir, bağcılıK meşūrdu
yāni eñ az hēkeziñ beş dönüm, dörT dönüm, üş dönüm esgiden çoKbağı olan vādı.
da³lı ğıdasını üzüm be³mezinden alırdı vatandaş, şeker dāhi alamazlādı u zaman.
şeker, çay bile çoKnādir yāni. on, yüz evden, iki evde vāmişTır. esgilēden tabi. biñ
45 dokuz yüz a³mişlāda, elli sekiz... / yoKTu yāni.// /helvāyı falan be³mezle basālādı.
baKlāva biz sini deriz una . yuKadan yapalā be³mez da³lısından yapālādı.// u
düvünlēde müğünlēde bōle gelin şēlende be³mez daTlısınla yufKālāna baklava
yapālādı. da³lı yerine unu ğullanırlādı. //

Yörenin Sıkıntıları:/sıkınTı şu anda çoK./ her şē ekonomi dibe furdu./ māsüllē para
50 e³miyō. ben şimdi, ben şu anda beş biñ lēre veriP tāliye tohumunu eKcem. ekin
geçen sene iki biñ lēredi iki biñ yüz iki biñ iki yüz lēredi.gine aynı şimdi// ekin yine
aynı. daha da temiz ōmadı mı almıyölā.// düşüryölā aşārı. tütün vādı dā önceden
meşūr u pittı. tütünden çoKpara ğazandıKzamanında yāni./ şu anda hayvan, besicilik
tamamen ölü. bitti yāni. bi çuval yēm. yüz ye³miş yüz seKzen biñ lēre süT hālen iki
55 biñ altı yüz yedi yüz lēre./ bizde iki biñ yedi yüz lēre süT./ iki lēre ye³miş be ğuruş.
nese yāni.// beş ğuruş on ğuruş oynuyō yāni. hiC ēyiye ğı³miyōz yāni. ekonomiK
durum çok sakaT. mazoT her gün zam yapyō. memnun olan memnun olabilir.
zeñginlē memnūn olabilir.///

Yöredeki Deprem ve Yangın:/biñ dokuz yüz a'mış dokuzda ödu u dePrem. *gediz*de
60 ödu esās, *gediziñ* gölu ölyō. u anda bizde de ödu göva'li dePrem. /gece yarısı sāT on
iki gibidi yāni. on birle on iki arasında öldü. ben çocuKTum hatırlıyōn./// evde şādeT
kelimesi getirdim./// gündüz de arTCısı u gadā... esās gece guve'li ödu. ilK
dePremde binālā şunlā bunlā u zaman yıkıldı./ fay haTTı gibi bi yarık vā
kövüñ üsTünde böle yarıkTı şimdi kapandı giTTi dola dola kendilinden . bu
65 dePremiñ eseri yāni. kövüñ üsTü yarıldı böle yāni. elli santım kırKsantım genişlinde
yarıldı. /doğal āfeT başKā... yañğın ödu burda meselā biñ dokuz yüz ellili yıllāda on
beş yirmi tāne otuZ tāne ev yandı yāni. ara ara bir kaş tāne.../ dambaş ev u zaman
tabi. üsTü dambaş böle şe dēl, çatı dēl. kiremiT yoK yāni kiremiT yoK/ kendi
kendine söndü yā./ yandı gadā yandı ğalan gādı. itfāye yoK su da yoK kövde u
70 zaman./ bi de şu vādı. u zaman kövümüzde şebeke suyu da yoKTu bizim. hēkes
ovada, her tālada ğuyu vādı. yaz ğedi mi hēkes ovaya inēdi susuzluKTan ovada
durūdu yāni. böle bi dönem geCirdiK yāni.

Köyün Geçim Kaynakları: /işTe buğday ekyōZ tırakdörlen ,makinele buğday
ekyōz. şu anda bi de salatalıK var. / ben kendim ya'mıyōn da köüñ yüzde doKzanı
75 yaPyō. şimdi tüççarlā gelyō. tüççar belirli bi fiyaT veryō. eleKTen eliyō, parasını
ödüyō vatandaşa. şu anda geçim kaynā yüzde dokzanı salatalıK yāni. / cacıK deriz
salatalıK deriz. ufaK olan turşuluK / dā önceden meselā halıcılıK meşurdu bizim
burda. tarihTen yāni tarihTen. bu memlikeTTe belki *demirciden* sōra eñ öncü bizim
köv vādı/. // sātın kıralıñ olunuñ ismimiş heralde u. *ğordes* ismini *ğordiğ*muş daha
80 önceden ondan sōra *ğordes* ölyō.// *ğordes*iñ tarihi çoK esgi yāni. unu bizlē bilmez de
yāni.

Buğday Ekmesi:/ buğday ekyōn./ şu anda dā e'mediK daha da ekcez yāni. biraz da
ğübreleñ bālı ömasından milleT, acıK ārdan ālyō yāni. / şu anda eyi.tam yāmır da
yağdı.ekme zamanı tam.

85 **Köyde Önceden Halıcılığın Yaygın Olması:**/ dā önceden burda halıcılıK vādı.
her evde tezğah vādı. kendisi adam burda dokyuP da dışā sa'mā giden ölyōdu.tüççar
demirciden halı tüççarlāna dokuyan olurdu. sātēn bu köüñ gelir ğaynā halıcılıKTı.
halıcılıK pitti tütüncülüK başladı. baya tütünden de bizim kō *ğordes*Te bi numaradı
evciler olaraK *ğordes*Te bi numara tütün üreTyōdu. / duryō./ sındı./ halıları makasla
90 kırkālādı./halı makası derlē, sındı derlē.u şekilde olur.

Köydeki Dübek Taşı:düünnēde bi taş vādı baḲ dübeK daşı deriz biz. keşgē urda dövēlēdi dübeKTe dövēlēdi. hālen duryō cāmīniñ yanıñda u taş dā./ vallā unu ġāri yapan adamlā... tarihi belli dēl u daşıñ./ oyulyō tabi./// oriinal ya. çoḲsālam bi daş bi de. bōle yāni ġolay beri parçalanceK... serT yāni.///

- 95 **Zamanının Olmaması Gitmek İstemesi:** şindi ismiñiz nedi? *halil* ! ben bu ġadālīḲ bilgi vēdim. bundan daha fazla bi bilgi yoḲ bende./ benim şurda hanım darı soyyō una yādım etcem.

- Kış Hazırlıkları:**/kış hazırlī, vatandaş güzden, yazdan tālasınıñ kenarından, ormandan orman izin vēdī zaman odun getirī. şu anda da yüzde ellisi kömür alyō, yüzde ellisi alamıyō. bu sene kömür alan çoḲaz yāni kömür birden yükseldī için. / biñ altı yüz diyōlā./ eveT. alamıyō milleTiñ çoġu alamıyō ekonomiK yönden.// urdan burdan tēmin edyō odun hazırlī olur. tālalēne ekin ekēlē. nè diyen başḲa? ġıyı köşe vāsa temizlelē. ondan sōra kışın hayvannarına yidirmeK için yazdan samanını doldurūlā. buġdaylāñ ekTī buġdaylāñ samanını doldurūlā. yonca, misir sılaḲ yapālā bu vā yāni. baraj suyu oldī için burda yaPma şansımız vā şindi. genelde bi zarūrī ihTiyaşları karşıla yazdan./ yine yapālā, tarānasını kendisi yapālā. elde yapılır tarāna, makinelen deḡl yāni. şimdi yüzde doḲsanı elde yapā. mesełā kışlīḲ beKmez ġaynadırlā üzümü olanlā .
- 100
- 105

- Çocuk Oyunları:**/ vallā bizde daha önceden üş dāne daş bu tarafa üş dāne da karşı tarafa dikēlēdi. sıra kayası derlēdi una sıra daşı oynalādı çucu³lā.// kim devirīse u daşları önce üş kişi unnā üş kişi unnā olurdu./ taş atyōlā, taş deviren eñ erken finale giden çabıḲ deviren öbürkūnleri bindirī sırtında urē ġadā götürū. mūkāfāt bu. dā önceden bi ġazıḲ oyunu vādı./// daire oyunu. seK seḲ oyunu oynalādı çocu³lā.//
- 110

- Nişan, Söz, Düġün:**/önce söz kesilirdi. düñürlüġe gidilirdi. olay bitti mi nişan dakılırdı.///tabi canım mesełā düñürlüġe kiçcek adam kövüñ ya mukdarı ya hocası yāhuT da öñe gelen itibārlı kişilē gidēdi.// sıradan hēkes düñür .../yo³lamaḲ āyile arasında olur da// istemē gidyōñ ġāri ġızı yā u zaman./// he u çağıla daş a³maḲ çağılāda mesełā bi davşan mavşan vāsa çağıla daş attīn an havıya kākā yā burdan iyi bi haber ġēceK mi diye bi öncü gönderilē. öncü gönderilir. öncü olumlusa olumlu olumsuzsa olumsuz.../// düñürlüḲ undan sōra başlā.āyile arasında görüşülür gine böyü³lē tarafından e düñür geliñ. u zaman gā köjüñ imamı,muhdarı yahuT öñe gelen kişilīK sāhibi kişileri düñür gönderilēdin. urda olay pitēdi, söz kesilirdi. undan sōnu nişan yapılırdı. nişandan sōra nīkaḡ gidilir./// mesełā u dēdim be³mezle yapılan sini
- 115
- 120

deriz biz una, bõreK dèriz yāni da³lı ba³lava gibi yāni. unu kadinnā bõle başını
125 örtēdi. ğız evine götürū ēkeK evi. urda yinilir içilirdi. el öpülürdü. gelin el öpēdi.
geline de u gün için on ğuruş, yirmi beş ğuruş hediye para verilirdi yāni geline.
yēnir, içilir dağıdılırdı yāni.yūsüK dakılırdı. dakı dakılırdı tabi nışanda damaTla
geline undan sō düjün aşamasına gelirdi. düjün aşamasında yime³leri bişirmeK için
oduna gidilirdi imece usūlü yāni. om beş yirmi hayvannan daĝdan odun, getirīlēdi.
130 çıra getirīlēdi. undan sōra düjünden önce olýō tabi bu düjüne yakın bi gün veya iki
gün bi kaç gün ğala keşgeK dövülürdü u daşTa, dübeK daşından. davılla dövülürdü
háTTā keşgeK. davıl, zurna çalādı./// ertesi gün keşgeK yapālādı. undan sōra meselā
cumā gün düjün başlādı. cumartesi gün çeyiz serilirdi./// ha sepi serme dōru yā. sepi
serēlē. çeyiziñ ismine sepi derlē.// undan sōra olan evinden ğız eviniñ önüne gidēdi.
135 ğız eviniñ önünden de yine ertesi gün, pazar gün olan eviniñ önüne daşınırdı bu
şēlē. bi de gelin çıkāken meselā seKZen yüz nè ğıdā genş deliĝanlı vāsa seyman
havasında seyman sekēlēdi bõle. gelinleri de ata bindirīlēdi.. şurda bizim üş tepelē
vādı. u tepeleri dolaşıP gelir, sarnış çeşmesinden de bõle gelirlēdi yāni. mu³laka
köPrünün ādında bi kemer vādı şu cāminiñ ādında urdan mu³laka geşmesi lāzım
140 yāni. sen dā, bi muabbeT anında sen dā cāminiñ ādından geşmediñ derlēdi yāni.

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	İbrahim Fındıklı Fundacık.Köyü Mahallesi. 77 Yok Kahveci.Çiftçilik. Sesi Boğuk.Teleffuzu Açık değil.

Tanışma: /ibrāhim fındıKı./ye' miş yedi.ye' miş yedi yaşındēm hocam ben. /yoK./

Hayatı: /ben çocuKluğumdan beri hocam .annemiñ öldünü bilmem.annemi bilmiyōm.//annem ölmüş. ben amcam irāme'liK vardı.unuñ yanında..babam sağdı./babam bi üvey anne aldı.zebil,yalın ayaK başı ğabaK ,üs yoK baş yoK
5 üğey anne yanında sürdürdüm hayātımı.babam öldü.rahme'liK babam da öldü.ğaldım teK başıma./babam öldēnde on iki on üç yaşlānden./üvey annele ğaldıK.üvey anne de bıraKdı giTdi, ğocā bıraKdı kitti.ben ğaldım. bi abam vardı.abam otuz beş yaşında öldü.//seniñ yanda benim yanda...amcam irezilliK. amcam sāhiP çıKdı bene.//u zaman çivT vā, öküz vā.teK başımēm.ana yoK,baba yoK
10 teK başımēm.evlendi giTdi ben ğaldım.on üç yaşındēm.//unuñ çivtini sür,keçisini güT,ğoyununu güT.bōle,bōle,bōle ...tabi bireZsürdü u hayāT.öküzlen çivT sür bakam.āşamlen gelirken bi yük odun.///sabanlan süryōZ.//u zaman ğāve yoKceryan yoKhiş bi şē yoKġaz lambası...iliKmen...//evlē toPraK.kiremiT nēde bulyōñ kiremidi./dambaş./āşam oldu yimēñi yidiñ mi ğāve yoK bi şē yoKsöndür iliKmen
15 yat.sopa yoKocaKlıK. odunu daya urē.başKa bi ısınceK bi yer yoK ku.//amcam ğızınnan evlendirdi beni.//bōle bōle vakıT geçirdiK.hanım yirmi sene oldu öleli.///evlenmedim.bi ölüm mā.bi ğızım mā.ğızım kövde ğocada.ölümle berāber duryōm.yirmi beş seneden beri ğāveciliK yaPyōm.//zaman geşdi ama neler geşdi.nālin bilmezsiñiZ siz./cāmilerde takanya olurdu tattadan,tattadan.//ben unnan
20 çoK keçi güTdüm bayırlāda.ğoyun güTdüm./yara yaPsa yoK bi şē.///çarıK geyceñ.çarıK da birñiñ öküzü ölceK biriniñ eşē ölceK.çarıK tiKceñ undan da...//bazar bilmessiñ.zāten ğaldıryōñ on ayar ekin.unnā ğoca kış..tomataymış,bübermiş efendim sebzeymiş yoKkendiñ ekēseñ... haziran,temmus aylānda çıkāsa tomateñ büberiñ yirsiñ.undan sōna..bulğur tarāna...//

25 **Askerliği:** /asgerlī mansa.../mansa çıKdı./dörd ay ğaldım mansada.undan sōnu şeye giTTim,aydın sōke.//kırK beş gün ğaldıKundan sona hartici yaPdılā

- bizi./hartacı.*konya,adana,urfâ,diyarbakır*...dağlarda heP bõle...*urfada* yedi buçuK ay ğaldım./yirmi dörT ay...//*urfada* yedi buçuK ay ğaldım.undan sõnu tekrâ *aydına* geldiK.//*sõkede* yaPdım ben.işde urlâda.kırK beşe üş tertip.portakal,ilimon bahceleri
- 30 çoK urlâda.gece bi anos kırK beşe üş tertip hazırlansın.sürdülē *tıraKya,lüleburğaz*.az da bi günüm ğaldı urda.üş dörT ay da *lüleburğaza* geldim,yaPdım asgerlī.çoK gezdim.//dayaK yoKdu hocam bizde yā!//dē kendini bilmediKler, bilmam ne...bene sõna.. *salihliñ* bi kövünden ne ğuruldu urē?//bi on başı vardı.*kıbrısdan* gēmiş unnā,*poyraz,poyrazdan*. o bene çoK sāhiP çıKdı acamı birlīnde./hemşerim diye.undan
- 35 ben hiş dayaK yimedim.*manisada* dayaK yoKsona zāten dağa çıKdıK.*aydından* sõna.//on bir kişi bi assubay başında.//mañga,bi mañga.aylıK veryölā tabi.elli lēre para veryölādı u zaman.//sifilden yiyōduK tabi.//tüfeK gibi elli lērelē vardı.//kāT iki buçuK lēre vardı. aKşama una birine su ğazarsın.//uraK bũçēsīñ.u zaman bõle motur yoK katır yoK.//çoK para hocam.//burdan merkebe odun saryōZ./burdan dağdan
- 40 *gördese* eşeKlēnen...iki buçuK lēre saTyōm unu.her şeyiñi al.//şekerīñi alırsın.u zaman ğaz yaKyōñ.on ğuruş ğaziñ kilosu.//iki sefer yaP. beş lēre ōdu mu patronsuñ.//cığara yirmi ğuruş.//u da eñ eyisi.//

Eski Sigaralar:/eski ciğaralā eyidi hocam.meselā bi *gelinciK,yenice,bafra* nē bilem envāyi şeşiT ciğara vardı.şindi otuz lēre.

- 45 **Köy Odaları:**/köv odaları vardı.terefi namazı biz odada ğıladıK.bõle ğadırölü imam mimam yoKkövlülē beşe lēre , birē lēre, ikişē lēre imam tutarlādı ramazanda./kövlü karşılıyō tabi.//bi ocaKlıK.. herkes gelirken bi odun getirī oda^uya./yaKceKlē.

- Gençlerin Büyüklerine Saygılı Davranmadığı:**şimdi ğāñ bakıyōm.bu okey masası.ölum babañ gelyō len!//nerē gidēse giTsiñ.bunlar var hocam bunlar
- 50 şimdi.//ama esgiden ōle deĵldi hocam.bi ehdiyar geldi zaman sen ayā kalmiceñ yāhuT una yer gösdermiceñ hā!şimdi bõle bi şe ğāmadı./kendiñ ōre³menmişīñ.vā mı ōle bi saygı sevgi īsanlāda./ yoKdē mi?

- Hocadan Dayak Yemesi:**babam bizi meselā namaz sūresi okumā gönderīdi ōrenceñ diye.//oturū urē.zāten ocaK küT küT yanyō.ayva çomā..vallahi baKmeselā *subanekē*
- 55 bilemediñ.//aç eliñi bakam.//meselā birini yanlış okuduñ. aç bakam avıcıñı.şimdi bi talebē bi tokaT vurabilyōñuz mu?/ya hocam terbiye nerden gelyō?anadan babadan gelyō.

Eski Uğraşları: ben düven sürdüm öküzlen.öküz arabasınan hayvan tēsi
çeKdim.teste çeKdim.//düven deriz. tāta düven ya.una diş çakālādı daşdan./daşdan
60 dişı olur eveT.āşama öküzlen dön *allah*ım dön./üreşiyōñ./aylarca.../temmōsda
başlıyōñ,ekime ğadā.//bi yāmır yağar.şindi yāmır yağmıyō.malama derlēdi una.to³la
bakam.zencir yaP.//yāmır geşmesiñ diye./malama öküzle süryōZ, düveni süryōZ.
hava bulu³landı.//yāmır yağceK.her taraf buydē.öküz dōne dōne dōne dağıdyō.hemen
unu yabalāla to³lāsıñ unu.sırTlānı eTrāfını bōle çevirīsıñ unu.yāmır yağdı mı ğalañ u
65 bi iki gün durū.undan sonu tekrā dağıT unu.dön *allah* sür ğalañ bi dā unu.///

Evlenmesi:/hocam ben çoK evlendim yā!/ilkinden başladıK.şimdi ana yoK baba
yoKabamı işde burē bunnarıñ amcalānıñ oluna vēdilē.//üĝey annem vēdi urē
unu.urda da biz ğız vardı.abam urda ya!.işTe bunu alam ,verem.bi düün edvēdilē
bene.amcam irāme³liK bi düün edvēdi emā hiş bi şē yoKpara pul hiş pi şē yoKzejr
70 *ali* bu *āmeT inci* ..babası ğabirleri cenneT ōsuñ.amcam göttüK. u zaman bōle geyim
meyim mi vā olumuz ya ğara lasdiK babuC.*ali* dedi işde bu benim
yiyenim.ĝardeşimiñ ōlu. buna burdan..pusaT derlēdi u zaman pusaT kescez.ne
zaman öderiz. a³lımıza ğēdiKce ödecez dedi.*allah* rāzı ōsuñ davul paramı her şeyimi
geri ğodu pusatı.düün eTTiK.evlendiK.//ōmadı dediK unu ğovaladıK ğiTti./altı ay bi
75 sene geşmedi.//tekrā ğaldıK gene biz amcamıñ yanda. undan sōna siziñ işde.. hocam
ben berdōşdum ya.//u zaman bōle nikāh yoK bi şē yoK ğaldır götür ğiT. al
ğiT.//undan sōna işde burlāda bi gelin vādı una dakıldıK.//unu da aldıK
geçvēdiK.unnan da geçindiK bireZ./yoK.bi sene altı ay da unnan geçindiK. u! olmaz
dediK.başKasını alcez.u da ğiTti. dur bakam eT bakam.gez bakam.amcam
80 ire³me³liK çoK anleşlidi.şindi düñür yolluyōñ.dayım ōlyō dedesi.dayıma
diyōm,amcama ğiT düñür sōle.bakam ne yaPceK vēceK mi ğızını?hem amcamıñ
yanda duryōm.asgerden gelmenge vēmem diyō.//çağırdım bi gün amcamı.çoK çay
içēdi rēme³liK.ben ğuyyōm bu içyō,ben ğuyyōm bu içyō.hemen diz çökdüm.amca
ben sene bi şē dicem ya dedim.sōle dedi.bene ğızını verceñ mi vēmiceñ mi
85 dedim.vercem dedi./asgerlīñi yaP ğē vēcem dedi.ben asger bitesiyē be³lememem
dedim.ben iş ğüveylīne ğiTcem dedim.cehendeme ğiT len dedi.beĝendīñ yere ğiT
dedi.burē iş ğöveylīne geldim.//tohum ekēdiK esgiden öküzle ya.āşama çivT
süryōm.ek biC.//düün yaKleşdi.adam düün etcem diyō.ben peK de hoşuma gitmiyō
yāni iş.//undan sōra yarın dedi ireme³liK ablamlā da ortaK tütün dikdiK.kendim de
90 dikdim tütün.yarın dedi,nikāa ğidcez dedi.peK de hoşlaşmiyōn.bene urdan e³meK

felen gıyveryölā.amcāñ yanna giTmeceñ diyölā./eyvah *ibrām* yandıñ dedim.//yav dedim ben tütün parasını alam da dedim,undan sōna nıkahlanırız dedim. u zaman bi bazarertesı gün,gıreyı gün āşam olıyō.yarın dedi gıuzuları gōtürcez.satcez.işde felen gün nıkāh yaPcez.//gıuzuları gōTdüK yayan.yayan gıdyōz u zaman.gurbanlık
95 pes.../gıuzuları saTdı.tütün parası alcen ben gıalañ. hem ablam alceK hem ben alcem.rēme³liK *sülēman* dayı.*sülēman* dayı dedim tütün parasını yarın vēceKlēmıñ bene dedim.yarın tütün parasını alen ben.çıkādı bene iki buçuK lēre vēdi.hiC unu³muyōm, kāt iki buçuK lēre vēdi.biz *gōrdesde* galdıK.amcam da bu sefer, gēsıñ vercem gızı diyō.habar gōndermē başladı.*ibrām* durū mu?sabahleyn kalKdım
100 otapise bindim.analıK vardı.mādeniñ oldı yēde gāveleri var.otapisden indim urē.analē dedim reme³liK ben dedim gızı almecen./nasıl almeceñ? bu kaçınıcı ğarı kaçınıcı gız?//dayım ireme³lī yolladıK.torbaları var, çeke³leri..unnarı gōtürvē.sādıC bi gıyāmeT . yandım anam yandım.bi çıkdılā burdan.//gıyāmeT kopyō bu memlikeTde. niye almyō?//*koreli* geldi.vallā seni ünnü seni ünnüyō.ulē ölüm kitmiyōn ben.seni
105 ünnüyölā kitceñ dedi.vādıK obu sādıcım gıyāmeT..alceñ benim gızı diyō.//bıraKdıK kittiK.undan sōna amcamıñ gızını alcez gıalañ.//u gıza düjün eTTilē başga birni getdilē iş gövēne.u düjünü bitirdi.unun davulculānı biz ala ğoduKevlendiK. dōrdüncü ğarı da öldü galdıKteK başına.

Lakabı/Köydeki Lakaplar: / *gara ibrām* diyölā bene./sülāleniñ adı *āmaTlar*./annem
110 *gāziler*./kövde başKa *selmeler*, *ali bekerler*./başKa yoK

Köyü Kuranlar: zāten biz üç yörük..*ğarageçili yörü*..aslımız *ğarageçili* bizim.gelmiş üç yörük urē hayvancılık.başKa bi şe yoK//yazın burda yaylada gışın *tomaşa*.../salīli. gışın urē çekyō havyanı.///gışın *köPrübaşına* gıdyō.yazın çadırdan turluK gıryölā.kıldan yāni./turluKderlēdi esgiden.yörü³lēñ turlü.../kıl çadır.//

Atalarının Arsalara Sahip Çıkmaması: /adam diyir dedeñ,babañ yeri burası diyi.beş yüz dönüm arazi vā diyi.giT len.tapı al urē.giTmesseñ giTme.dursuñ urda araziñ.kafa çalışmıyō,yörün kafası.///çoK geldi yā.///belki *āmaT* dedegiliñdir.benim de dedem seniñ de dedeñ.işde *āmaT ça³maK* ne ğadā yalvardı burlāda.ben ye³miş yaşındēm.biri felen yerde yeriñ vā deceK ben giderim yā. tapı alır
120 görün.///dursuñ./kiraya verim.bilmam ne ederim.//benim esās dedem *salihlili.yağbasandan*.dedem urda yörük inadı bilmam ne inadı derle ya.*halil* benim dedemiñ adı.*hallā* külü burē dōKme de..ben külü burē dōKmesem terK ederim

memliketi demiş.yedi deve, bi bēz sarılēre.bēzi bilyōñ dē mi?/he vala.undan sōna
yedi deve bilmam kaC göyun, bilmam kaC sığır almış gelmiş burē.burē çıKmış
125 gelmiş.hiC bi arāzı saTmadı.valllhi baKçoK dedilē geliñ.şindi ye'miş seKzen biñ
lēre dölümü u dedeñ yerleri diyō.

Urfa'da Karakeçili Yörükleriyle Karşılaşması: esās köK *urfa sivereK*.şimdi unu
decem işTe sabālen kāKdım.esgiden burası büzmeli don giyerdi bayanna. bōle göca
don moca don yoKüstünde pıTan,kuşaKbi püsküllü önlüK...//ya bu ğarılā bizim
130 ğarılara beñziyō bunnā diyōm.tabi biz boşuz ğalāñ.//şindi ben vādım hocam.selām
aleykim,aleykim selām.ğarılā ayni biz gibi.*türKce* bilyōlā.//adamlā bene bi çay
ğāve..bir iki arkādeş giTTiK tabi biz urē.biz burdēz bunnāñkı bu çiv³liñ öbür başı
gibi yani.sādıcm ne bi teK göyun sürüsü,sığır sürüsü..u durdüm kövüñ
ğarıları..*sumatarda* duryōdum ben.//ölüm biz ğarageçili *yörügğüz* dedi./vallā bilyōlā
135 baKben urda gördüm ayni bizim geyimi *sivereK*de.gelmiş adamlā urē.hayvan
oTlaTmā.

Urfadan Gördükleri: esās tarımıñ ğayna hocam *ceylanpınar*.vay vay suy. başKa
yerde suy bulamazsıñ.sāTlan çalışır unnāñ suyları. sāT beşde ,sabālen yedide bi sāT
akıdırlā. undan sonu suy bulamazsıñ.

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Muhsin Çakmak Fundacık.Köyü Mahallesi. 75 Ortaokul terk İnşaat Ustası. Çiftçilik. Sesi Boğuk.Telefuzu Açık değil.

Tanışma: /muhsin ça³maK/yaş elli yedi doımluyum ben işTe. a³mış altı mı o³lyō? a³mış beş o³lyō./eveT var./eveT ilK okul./eveT doğma böyüme bu kövlüyüm./meselâ çocu³lümüzdan itibâren biz çifTciliKlen ve çobanlıKlan ūraşdıK yani. çobanlıK deyince kendi hayvanlarımızı güdereK ...//nasıl anlatem çilleler de
5 çeKdiK meselâ sefâlar da sürdüK diyelim.başga nasıl anladem? öküzle çivT de sürdüm ben .

Öküzle Tarla Sürmesi: /vallâ öküzlen çivT sürēdiK. meselâ güzeldi u zamanıñ şelēri de güzeldi yani. tarlaya gidēdiK //akşam oldu mu öküzleri goyverdiK şēden, sabandan.gelirdiK eve.u zamannâ da güzeldi yani.hayaT eyidi.undan soru ve yâhuT
10 geç çobanlıK yaPdımız zamannara. ben çobannıK da çoK yaPdım. meselâ göyun da çoK güddüm, keçi de güddüm. ē hayvannarı bahar geldi mi bu zamanlarda deyelim ki mayıs, hâziren bayıra çıkādıK//bayırda yatādıK. //deyem altıda çıkarıdıK sabâlen altıda getirıdıK.ağıla guyādıK işTe undan südünden, pēnirinden yararlanırdıK. böyle zamanımız geşdi./el orannan biçēdiK.harmanı öküz arabalarına toPlardıK çoK şe
15 yaPdım ben.meselâ toPlardıK yığardıK.undan soñ unu böyle dağıdırdıK şe olaraK//öküzlēlen sürēdiK unu dōne dōne.undan sōna u eridi mi tekrâ üsdüne bi dâ dağıdırdıK// /he tınaz diyoduK işde unu sürdüKden sonu unu tınaz edyōduK böyle.poyraza şe olaraK uzunlamasına böyle poyrazıñ yanına dejl de uzun böyle şe yapadıK.undan sonu unu..yaba deriz.yabalâna savırıdıK.ben peK fazla savırmadım da
20 bu dayımgıl savırılmışlâdır.undan sonu unuñ samanı bi tarafa çıkādı.una ağış dikēlēdi bi de şe ōmasıñ diye bi de böyle./samannan dānesi ayrılısıñ diye.şey yapardıK//diyelim ğalbırlâlan tekrâ elerdiK unnarı.//öküz arabasınnan eve getirdiK yani.//dörT tâne ve de beş tâne çuval sarabilirdiK yani./tabi canım. meselâ dörT tâne.. bizim urda dörT tâne saradıK beş tâne, altı dene sardım mı öküz götüremiyō.bi de araba zâten u ğadâ
25 dayanmıyō yani. tabi tıraKdör mü bu? ğağnı, ğağnı arabası...

Saz Çalması:/ ben saz çalmaya yeTmiş yedide başladım.//kendi kendime öle bi meraK vardı.yani içimden öle bi şe doğdu.ben maraKlıyım böyle şelēre.urdan başladım. kendi kendime u zamandan beri ufaKtefeK yani dıñğırdarım.//

Türküler:/ben de unu hocam inceledim öle yani kendi kendime.peK şindi.. ben unu
30 biraZ yaşım geşdiKden sōnu şe yaPmıyō.esgiden genşlīmde böyle düşünsedim unnarı
yani ezberlēdim.şindi peK u gadā şeyime girmiyō, kafama girmiyō ezberleri
de.meselā bi bi inceciK yolum düşer gördese diye. bi de sövü⁷lü çeşmesinde koPdu
ğıyāmeT diyō.//sövü⁷lü çeşmesi neresi?//ben haTTa şöle a⁷lıma gelyō.sövü⁷lü
çeşmesi dence bi yo davşan glanı şe vādı ya!urā a⁷lıma gelyō.yani akhisardan mı
35 çıKdım mı diyō?//yolum selāmeT sövü⁷lü çeşmesine geldim koPdu ğıyāmeT
diyō.ama işTe bu sövü⁷lü çeşmesi acaba diyōm akhisar yolu urdan gelyōdu da
davşan glanındaki çeşmesi mi diyō. öle bi şe de hiş duyulmadı.//bi yo ura a⁷lıma
gelyō.// şindi hatırlıyamadım da.bi de manisa türküsü vā.keşgi şe yaPsadım da
önceden, yazıP gelsedim eyidi de./şöle yörü yörü güzel// bu manisa türküsü
40 yalıñıZ./öñü nēdi sabri bilyōñ mu?//işTe bu türkü manisaya ayiT oldūnu bunu
bilyōm.// odam kireş tu⁷muyō unu... bene de peK mantı⁷lı gēmedi./unu inte^rneTTen
areşdirseñ bireZ şe olur.

Saz Çalmayı Öğrenmesi: /eveT işTe u civārda, yirmi yaşımda.yirmi yaşlanda
felen.//ye⁷miş yedide şemşiye asTımandan saz getirTTim. ıstanbol şemşiye asTıman
45 saz evinden.urdan, dā hālā duryō./bozuldu tabi, şindikinlere göre u bireZ dā şe gibi
ama.. bi de unuñ şe değeri vā./mānevī değeri vā.unuñ şindi.müzeliK gibi yani.//

Çocukluğunda Oynandığı Oyunlar:/vallā,çocu⁷lümüzda oynadımız.. çeliK çumaK
oynardıKundan sōna efendim çıra⁷man derdiK biz.üç ayaçı şe yapadıK, dikēdiK. birē
uzun sopa...unu bi ebe dikerdiK başına .unu böyle furūduK, u bi kaydı mı.. dajre
50 çizēdiK.unuñ içine diKceK , diyēse kime burdan çizilene geşmeden u ebe olurdu. öle
çıra⁷man oynardıK.çeliK çomaK oynardıKundan sōnu efendim kaya oynardıKkaya
dikēdiK. üş tāne u tarafa, üş tāne u tarafa, üş tāne bu tarafa dikēdiK.unu meselā
hepimiz oynadıKçocu⁷lūmda.//

Askerlik Yapmaması :/ben şindi asgerliK ya⁷madım ben.gözlerim nedeniyle..bir
55 buçuK iki ay ğadar manisada yaPdım.acamı birlīm urasıdı.u zaman gözlüK de
gullanmıyōdum./miyoP var./yalnız asgerlī de yaPsadım çok güzel de asgerliK
yaPceKdim.//şindi urē vardım.ayrıyōlā bizi ya.afēdersiñ geyindiK.şindi ısırma

başçavuş mudu böyle..bırları şeli...ayıryō bizi.şindi nè sanātın vā mı?sen ayrıl.//şindi
bene geldi sıra.senin dedi vā mı bi sanātın dedi.ben saz çalyōm dedim kendi
60 çapımda.nerden örendiñ dedi.unu aTTım.akserden dedim *oran kesginden* ders aldım
dedim.ama almadım da./eveT vardı.//şindi u zaman sōle bakam bi türkū dedi.şindi
ben otandım tabi.şindiki gibi ōsam otanmam. u zaman tabi..biz bi de kövde oldūmuz
için..//be³ledim,be³ledim.//sōlence ayrıl bu yanna dedi.şindi beni urē ayırdı.beyenmiş
beni yāni.makām vā ya ben de.undan sōna tabi geşdiK.//u zaman bu ğadā şē
65 yoḲeleKtiri³lē bi kesilyō bene u çoḲ zor geldi. fener daḲyōlā böyle şēlere.//fener
dakınca ben çavışın başı göremiyōm ben .//lisdiye çıḲdım.//terziye çıḲdıḲ tabi
pontolonları geydiK, gōmē çıḲdı bizim şēler.//bene dedi. sen nerelisiñ dedi.//

Evliliği: /on dokuz yaşımda./asgere giTmeden... iki bin şē aman bin dokuz yüz
yeTmiş dōrTde evlendim./vallā esgiden bizim şēler görücü usōlūdū.bizim şindiki
70 gibi değil meselā.///telefon yoḲkövde aTyōm üç ğız vā, beş ğız vā.ōlum seni
falancanın ğızına işde dūñūr giTcez.//siz minēsiP gördüseñiz.//

Eski Düğünler:esgiden tabi dūñınler daha güzel olurdu.cumādan başladıḲcumā günü
davıl gelirdi.//cuma gün yapadıḲ de mi bi ateş yakadıḲ.//davıl geldī gün bi şē
yapadıḲoturma deriz una biz.ateş yakardıḲbaşında eylenti olurdu.oyñālādı.undan
75 sōnu ertesi günü eTrāf kövden dūñıncüler gelirdi.silah atarlādı.//ğara barıT
yāni.kāşılādıḲtoPlanırdıḲ u gün.herkesi evlere bölerdiK.//

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Fatma Yalnız Güneşli/Hanya 63 Okuma Yazma Yok. Çiftçilik/ Emekli Teleffuzu çok açık değil. sesi boğuk.

- Tanışma:** /fatma yalnız.// benim adımlı gızımın birisi vëdi de fātuma veriñ dëdim ben, sēñ adın fa'ma ya dëdi. öle deñișyō mu ben bilmiyōn. / fātuma anamızın adı. / ben, elli dokuz doğumlın de babam beni okula göndëmiyen diye hana dödüncü sınıfa gadā giTTim. halı dokuTceKlë gāñ kimselë ya undan sō şe dëdi. gızım ben yollamacen ben seni dëdi.// on iki on üç yaşında varın okula yollamıyōlā.// giden bu sene dëdim göndermedi. iki yaş böyüTTü. kırK dokuzluyun ya kırK yediden hesāPlanyō gāri tabi kütüç öle yazılmış. / kırK dokuz. / elli yedi doğumlu yazılmış. undan ye'miş beş yaşında olıyōn gāñ. / kittim. / dörde gadā okudum. / bilyōn, bilyōn. / halı dokudum. tütün eTTim. bölce eTTiK, işTe.//
- 5 **Çocukluğu:** /çoci'limi de bilmiyōn, şeli mi de bilmiyōn. / annem hasdadı bi kimsesi yoKTu. ben annemle ūraşırken öle nē bi yakalara oynadım nē şe yaPdım. küçüKlîmden beri annem // unna ūraşırkana, ūraşırkana inişbëdiK. bayır gayıTları // babamın bi gādeşi vā, babamın da yoKTu kimsesi, annemiñ de yoKdu kimsesi. hala, dēze pek çoK yoKdu bizim. bi yakalara nē giTTim nē şe eTTim. evimizde oyun
- 10 muyun... ellë bayram oynā seyrān oynadı. öle şelë nē oynadım nē bilyōm. / bayramlā nasıl geşceK. milleT işde bi arıya toPlanırladı. gızlā kaşile// oynadı.// daş oynālā, şe oynālā. iP ha'lālādı evel. /// kiremiT kaydırmaca oynālādı./// hā muçu oynālādı.// ben gidyōn gıylānda diñelyōn emme, beñ az duryōn annem çağıryō. annem rāssız ödinden.// anam baña bayramlı'ları alverīdi. kendi bi hasda
- 15 olurdu bayramda. nē gëyëdim. bayramlı'lā asılır galırdı bayramlı'lā. beñ öle gëdim geşdim. ellëñ isanlāna bakādım gülyō oynuyō her şe yaPyō. bi oyun yëlëne gaTılıP da ne gızlālana nē gātıldım nē oynadım nē tünğüdüm. allahım terimlen tēbiyemle yirmi
- 20 iki yaşına gadān durdum. yirmi iki yaşından soñra evlendim. allah altı deneK gız cocu vëdi. beyim amcamın oludu. undan sō e üş dörT dene nişanlıdan ayrıldı.
- 25 benden on yaş böyüKdü. bi çadaKda böyüdüK. undan sō nasiPmiş unnā

nışannılādan ayrıldı. bana nasiPmiş. u da öleli baK yirmi yedi sene olyō. bi teK
 ğızımı evēdi. //beş deneK ğız çocunū kendim evēdim. bu ğızım evde bunnan ikimiz
 duryōZ.ötekinnē evlendilē. biri *antalyada* biri *manisada* biri *akserde* biri *gördesTe*.
haliliñ annesē ilK ğızım. biri de bunuñ annesi burda. hē bireri dalda budaKTa
 30 işTe.// bunuñ babannesı de amcamıñ ğızı olyō.amcamıñ ğızınıñ oluna vēdim. birini
 halamıñ ğızınıñ oluna vēdim. birini bi görümçeñ oluna... üş denesi görümcelēñ
 olanlānda. akrabalāmda benim ğızlā. işTe ikisi giTTi yabana.// nē yaPceñ işTe bōle
 bōle. ben başga nē laflā edēñ evlādım bilmiyōn ku. bōlce eddiK. babam kaC dönüm
 bōlce edēdi bilyōñ mu. yüz dönüm bōlce tālamız olurdu./ ğara bōlce. yol yol.
 35 siziñ işgēdelilēñ yēlēri vādı urlāda. urlara felen otaKekēdiK. kendimizinkinnē
 ye³miyō gibi urlara da ekēdiK./ ğazandıryōdu tabi canım./ biz yüz ayā kaldıryōduK/
 iki teneke bi ayā gelyō. yağ tenikeleri, ğoca yağ tenikeleri/. şiniK diyōlā. üç şiniK bi
 ayā gelyō.//ē hemen bōlce ğaldırmıyōñ. yüz ayā ekin ğaldıryōz. darı kaldıryōz on
 beş yirmi ayā. unuñ yanda tabi öküzlere darı ekvēryōz ya. öküzlē unu yiyō da
 40 saPCıKlānı öküzlere yidiryōZ, sümennēni ğıryōZ. kaldıryōZ nēse. ekin buydeyi bi
 türlü āpası bi türlü çoK böyük enişberlimiz vādı. babamıñ öküzleri bōle dombey
 gibidi./ bōle dedem yapādı unu. dedem düveni yapādı.sabanı yapādı.// pulluK
 demirden olyō unu yaPmazdın da. / düven daşı dērlē darı sūrtēdiK bōle. ğüz geldi mi
 u düven oldu mu bayırda damımız vādı tepesi bi dam darı. tepesine çıkādıK
 45 sūrtēdiK.

Çocukken Yılandan Korkması: /çı³mā mı yılan, damda yatıyō dedem dedi yılan
 dedem damda yatıyō. sapıñ içine yatam bōñ dēdi.sığmacez dama annemēñ altı dene
 çocū vā benim davrı. hep çocuKlā biz bayırda ğalyōz annemē köve gelyō babamlana.
 dedemle biz ğalyōz.sabāle kākđıK yataKları ka.. sapın üstünde eTTiK sātın bōle.
 50 evelden döşeK yōğan mı vā?alaca yazdıK üsdümüze yōğanları ötündüK.kākđıK
 alacē kaldırdıK.altımızda yılan yatıP durumuş.dedem dēdi obō a ğızım dēdi. uyuşuK
 olur bu dēdi ğēce bi şē yapamaz da dēdi yaTmışız biz üsTüne./ ya³madı,
 ya³madı./hayır damda dēl.saPlā bōle yığılyōdu ya.tınaz ğoca tınaz./buydē sapı.her nē
 sapı ödini bilmiyōn. çavdarımız vā, buydeyimiz vā, āpamız hePsi vā./ ota yēre sapı
 55 yığadıK bōle edrāfında öküzlē dönēdi. öle öle vakıTlāmız geşTi. ben tepesinde
 dönēken dönēken ısaKTa,sıcaKTa. hinciki īsanlara nē vā allāşKna. bi kayādıK
 uykumuz gelirdin de.öküzlē üsTünde bōle topālāK döñyoñ.// öküzlē alır yürüvērīdi
 bizi hedi ölüm hedi nēlē çeKdiK de. u günümüze de bu günümüze de şükür hamd
 osun.

60 **Hastalığı:** şindi ben durmuyoñ hiş bõle iş arıyõn.unu da iş gödüm mü solım
ğabaryõ. hasTën. anne ya³ma / az yörüdüm mü. baK kilo aldım yörümedimden.
baca³lâmdan da amaliyaT ödum./ yörümem lâzım. iki bacamıñ ikisin de de kırK
sene olyõ bu baca³lâ hasTa olalı. õyle sürüne sürüne iş gödüK./ağır kaldırmeKden
bel kayması vâ. belimde üş tâne fitiK vâ. baca³lâdan oldum. gine yörümüyõ. bel
65 fiti³ları alinceK evele dëdi tokdur. ben baca³lâm acıyõ sanyõn. belden gelyõ u da./
në yaPcen olum? dedemiñ bi õlu vâ, iki õlu vâ. biri esgere Kitti amcam. gula³ları
çinlesiñ. u iki buçuK ayalıK üç ayalıK çovalları... dedem yaşlı.babam da annem
hasda õdu tokdura götürdü.bõle ekini getirdiK eviñ õñüne çovalları çıkaceK İsan
yoK hedi bakam,on yedi on sekiz yaşlandıamışındır õseñ goca iki buçuK ayâ yëm
70 çuvallanı mēdimenlēden çıkaryoñ// burē yeñi gēdiK.// dē õte mehledeci ēmiZ. tala
bizim bõle sālīK ocāna gādā. heP şu evlē gādeşlēmīñ unnā heP.//üç gız, üç olanız
benim hiC olum yoK.annemiñ üç gız üç õlu vādı.bu sene mefāT eTTi anaçāzım
işde./dokuzan yaşındadı.//işTe õle õle ömürlēmiz geşdi baK dē şu ev bāK şurdan
alyõ bõle bizim olanıñ evi, bi yannı amcamıñ.uzun baK talañ içindeki ev. aşādaki
75 esgi ev. u evi ben,õküz arabasinnan daş çekdiK amcamlana... de amcamıñ bi õlu vâ.
ben de yetişvēdim gāri. amcam benden beş yaş ufaK// u eviñ daşlānı kēpiClēni
kesdim ben olum. bel acımā mı. bõle evelde kēpiş kēsēlēdi ya. tuğla kesē gibi./ bi
amcam vādı işTe./ unna ufacıKdın./ eñ böyü³leri benin. olanla,iki gız böyüüz biz.
biri gördesde. akserde gādeşimiñ biri burda.// işde her gaygī gödüK.// dedem de
80 çıkaryõ gine ikimiz barbā. bizim bõle uzun dōT tekēle³li arabamız vādı. baya motur
gādā alyõdu. // iki gāT gorduK //iki gāT çoval göduK,on,yirmi çoval go³duK dolu
dolu. undan sō e unnarı kim çıkaceK? çıkadıK heP evladım. aşam bi goca gari
gonuşduryõ şēde. aynur baKyõ. anne burē gē neneme beñziyõ bu gari diyõ.
adamım õleli kırKsene olyõ diyõ gādın vere biz halı da dokuduK gādın da bõle kilim
85 dokuyõ bõle. unu õseñ unu seniñ dēdīñ davrı bi şē eTTirceKlēdir. kilim dokuyõ bēş
olum mā üş gızım vâ hiş birisi gēmiyõlā diyõ gādın.// ben de bi āladım bi āladım
gāriK una. bugün gece babam da öldü annem de öldü. babamlana annem de mevlide
gēmişlē bi ben varın mevliTTe. undan sō ulgāda õmuş olyõ mevliT. gādeşceK
birleşip de babam öldü, anam öldü baK hayır yapamadıK kūs hePsi milleT birbirine./
90 burda işTe. kövde gādeşlē. bi mallıK vâ milleTin dēdinde hinci. bene mal mülK lâzım
dēl. aman diyen në yapāsa yaPsiñ. bizim olan mallanı āsıñ da unnālāna,hana gābire
götürsüñ.gādeşlē reT eTsiñ. annem de babam da öldü. annem babam malları
bölmedi burda duryõ. bize gē bölverem bakam dēr mi diyõZ. evde u vâ ilK evde.//

u bize demeceK de biz una mı देंcen diyōn//. / yaşıyō. / altı.üç olan üç gızız. / şura
 95 *ceñgizm̃* evi şura da *mēmediñ* evi, *zēneP* gız gādeşim mā. unuñ *paşalāñ* yanda
 çalışyō bi erceP vā bilyōñ mu,bilmiyōn./ burda burda *şelçūñ* yanda. büyüK arabada
 çalışyō göcası. eme³li ōdu belediyeden de urda çalışyō. gādeş güCCük gādeşim.
 bunnāñ ikisi güCCükleri aşādaki eñ büyüKleri. onuñ ufa iki gız birimiz *akserde*
 biri benin işTe altı gādeşiz. anama ay ay baQTıK on sene n āPceñ./ yeni öldi bı yıl
 100 kışın öldü dā. bi sene ōmadı öleli/ *allah* rāmeT ēlesiñ. gızım baña hayrımı edvē
 gızam baña devrimi edvē gızım baña kefen... yaparız anne dēdiK. heP bicimiz ayrı
 ayrı yaPTıK kaş lēremiş devir parası sorduK hēkes üsdüne düşeni nerē vēcēKse
 vēdi hayrına. bir arıya to³lanıP da ōmadı ölüm. hinciK gāñ īsannarı para şımāTTı.
 hiş bi göCCük saygısı yoK / nē ōceK dünyā malı ya.şunu koranē bize terbiye veryō
 105 terbiye.aynı māşerin şēsi bu korona. aşā dūñyāda birbirimizi göcez mi? baK şindi
 kışın evlēn işlēne kapanyōZ. nē bi konşu evine varyō. eveli ölü evleri dolā daşadı.//
 mevlidi okumadıK ben// hayır yerine vēdim. evimde gine okuTTurvēdim. üş dōT
 hoca olıyōdu.bōle büyüK olyōdu.bi sığır gesilyōdu lafTa.bi göyun bi şē.yāhuT bi şē.
 gazan gazan yimeK pişyōdu. ōle olyōdu hayırlā. şimdi ōmuyō gāñ nē yapam./ düñ
 110 gibi dēl. bēm gızın *akserdeki* gızın sünneTi oldu. iki yimeK,üç yimeK pişirdilē. e
 īsanlā bayırdan, kōden gēceK bu yimeKlēle doyceK mi diyō. şōle şōle şēlēñ işlēne
 guyvēdilē. doyāseñ doy doymāsen doyma gāñ. ōle ādeT. yapan yapā diyōn ben de
 siz diyōn bunu niye mahna edyōñuz diyōn.

Korona Olması: aman ölüm aman vadeñ gēdise...vadesi gelen...// geçen sene
 115 kışın gēdi gızla ikimize. evde sālıK ocāndan inen çıkan görülyō. şēlē gelyō. u götürēn
 şēlere nē dēnyō/ ambılanslā gelyō. bakyōZ camdan biz de hasdēZ. burē kapıya bile
 vāmıyōZ. hemşireleri tanıyōz ya hemşirelere biz hasdēz dēriz de bizi de alır götürü
 diye. / *akserde* gādeşimiñ gızı vā *kiraz* olunda. *zelihā* gızım biz nē yicez nē işcez, nē
 hapı işcez? dēze şu hapı için bu hapı için şu hapı atıñ şu īne furduruñ bunu ediñ
 120 diye. gadın gine çikyō bize īneleri furvēryō. köññ rejsiniñ gāsı. undan sō çikyō
 furvēryō īnelēmizi şēlēmizi.kōQdımızden kırK gün bi deneK kaşa vāmadıK de şu
 camdan, ambılans tākiP edyōz ölmüş biri,ölen diyomuş biri,feşman ōmuş biri.//
 /bize de gēdi geşTi. buna yeñiden bi dā gelyōmuş diyōlā.// kayı³lara geşmedi yalıñız
 kendimiz evde geçirdiK. toQdura gi³mediK./ e koku āmadıK/// hacıya giTTiK biz de
 125 urē gidēkene hacı aşısı dokandı buna./alarji vā, undan kōKyō.///

Eşikle Tanışması ve Evliliği:/ e eşimle nasıl tanışcen? bi avlıda böyüdük diyoñ
 sana ya. bi avlı çocūyuZ.undan sō... /// iki tane nışanlıdan ayrılyō. unnan

görümcelēne biz yimeK daşıyōz vere. undan sō unuñ kitti yēlere, şurlara işeye
çıkādılā. bārbā gelin ğız çıkaryōZ. undan sōruda gelin ğızıñ birisi aldı yürüvēdi.///illē
130 āceK unu da, ğız gēceK de zorla ğaçıryōlā./ne bilen ben nerē götüryōlā.*deliçobana*,
halası vāmiş,unuñ evine götürdülē ğāñ.hana olan bunu bi eve ğuymuş da dēzesi
ğuyvēmiş. dēzesi bizimkine vēdiTTirmiye deye. undan sō ğız ğaçyō.e soyu sülēlesi
de baK bu olan seni eve ğuydu ,sen buna vāmaceñ buna vāceñ,adıñı çıkādı diyōlā.//
yeñiden bi de dēzesiniñ ğızına nışanlandı. dēzesiniñ ğızı da vāmadı buna eviñ yoK
135 diye.// biz yıkıK eve felen girdik. nè eden ben./// èyi birisidi. ///ben nè bilen.///seni
buna vēcez diyōlā./hā hā!ākasına bindirmiş de babamıñ önüne götürmüş babam
esgerdemişmiş. bi avlu çocūz ya. bizim de deymen kaşı dērlē,evel yayan
gelyōmuşmuş esgerlē. ben seni babeniñ önüne götürdüm dērdi rehme³liK./// unnā
āciK çalışmazlādi.//unlā fazlā çalışmazlādi. anam dērdi ğız dērdi. bu herifiñ
140 olanlāna kim gelir dērdi. hiç iş ğayıT da gömüyōlā, nasıl evēceK bunları dērdi.*allah*
beni... bi de kendisi beni una vēdi. sen dēdiñ dēdim bi de ben varıcı dēdim de. ben
nē sātī nē sevmeK bildim nē övmeK bildim ölüm,ōle hiş bi şēlē... bi şēlēm yoK
allah beni işallah cenneTine ğoyā.// vādık işTe kaç sene geçindiseK yirmi yedi sene
olyōsa öleli benim ğoca ğız da elli yaşında, yimi beş sene ancaK durmuşuz işTe./ on
145 yaş böyüK. u belediyede çalışyōdu belediye şöförüdü de...
Umreye Gidişi:/umrē kittik de hacıya gidemediK. hacı on sene olyō yazılalı çı³madı/
hē çı³madı./yeñi giTTiK dā. soñ şēlē... / ben nasıl kiçcen bunsuz ben yürüyemiyōn
ku.sürdü çocuK beni urlāda arabalana. öle yaPTıK hacī ne yaPceñ ölüm. hacı
çı³maceK hedi umrē ōsuñ gidem dēdim ben hasdēn dēdim. gören gelen urları bakām
150 dēdim.// *allah* ğabıl eTsin u ğadālıK gödüK geldiK. nāsiP olan gidyō. bizim kövden
elli kişi kiçceKTi bizden sō heriflēñ bi günü vādı.şē çıkvēdi ğaldılā.// anne èyi de
gi³mişiz//. / nasıl geşceK. èyi geşTi berkeT vēsiñ. otapislene burdan kākıyōñ gidyōn
urē./ *izmir*den bindiK.// şēde indiK,*adanada*. biz burdan a³miş kişi bindiK. urdan
sekizen kişi bindi. ōle ōle *allah* ğabıl eTsiñ. hēkese nāsiP ōsuñ ölüm urlara gi³meK
155 gēmeK.
Komşularının Bunaması:/a³lımız āmasıñ/ şurda bizim bi konşu vā *sabri* dēye.
adamıñ bayā üş dōrT aydır a³lı bi türlü... gidyō İsanā.../ ğoC süsmüş unu öldüren
demiş. u zman mı ōdu undan evēle vāmişmiş heralda.
Köydeki Türbe Yatır:/ bizim de şu rejsiñ dedesi burē şē gömülmüş.// u dede yaran
160 dede sālıK ocāniñ üsTünde yaran dede dērlē bizim./ ırzāniñ dedesi ołyōmuş.
mahmıT çavış mı *mahmıT*miş adı adamıñ. eveli bizim şurda şēlē vādı. nè unuñ adı.

deymenlê. u deymeniñ ulyõnu ya'mış.// kaldiren diyõmuş kaldıramıyõmuş.// u
 adamda u anda urdan geçyõmuş. hemen de güCCüKmüş adamıñ boyu emme. hemen
 pismillahirrahmenirrehim demiş. goCCa bõle uzun ulyõdu. ambar ulyõdu. ambar ulyõdu. ambar ulyõdu.
 165 sen. hõle uzun./dā baḲduryõ bizim urda. hana u adamı yatır eTTilê. yatır e'mışlê
 ğari u adamı.//undan adamı yetişmiş ya'mışlâ. unuñ ğabrini ure gömmüşlê.
 herkes ure ziyârete çıkâ bizim.// bizim kendi dedelêemiz evele gemiş yörüK.
 mâcırın õdî yere sığır ovê ğonmuş.//dedemê urê ğonmuşlâ evele.sovuḲdan
 duramamışlâ./ şêden gemişlê. bursadan bursa yörî. bursa yörîmiş./ urda duramamışlâ
 170 sovuḲdan burê ênmişlê.burda şindi bizim uvañ yarısı bizim sülêlêndir. bi şõle bi yol
 vâ u yoldan bõle bu alan bizim saten dedelêñ ğâdeşlêniñ. ikisi ulġara ği'mış
 evlenmiş ğoca dedelêñ. ulġalıla bizim tâlalâ sınır. siziñ kôlülêden de mi vâ a'raba
 bilmiyôn.// yörüK urdan burê inyõ.burda bizim.. bêm adamıñ adı babamıñ da adı
 aynî addır. u ğoca ebêñ şêsi ölyõ. ğoca halil dedemiz ölyõ. u ğoca ğarı yedi dene
 175 çocile ğalyõ. yedi dene çocü urdan bi katırı vâmiş bine bine gidemiş. ğoyun
 yapıyõmuş. ğoyunu urda yaylada urda mâcırın oldî yêde urlâ unlâñmış ğañ ya//
 çocu'lânıñ kimêsi burda bayırda ğaydı görüyõ. ğadıñ urda kimesi çocuḲlânıñ
 kimesinlene ğoyun yaPyõ. yapamış ğoyunları şêlêri bõle. ğuzulân derilêniñ işlêne
 sêde yağları doldurmuş. ğarını şişiryõlâdı evelden sen de bilyõñ mu. yağ
 180 ğuyâlâmışmış. bõle şêniñ âkasına ğavır gemiş u zaman unuñ yağlânı alce'mış./ he
 tereyağı şeyi eşmiş eşmiş çamıñ dibini baya bi îsan boyu ğazmış ğoca ğarı urê u
 yağları yêleşTirmiş.peynirlêni yêleşTirmiş.tulu'lara ğuyâlâmış evelden derilêñ
 işlêne.// undan sô çatalamı'lılâ burê keçi terilêne doldurulâ gelirlêdi ramazanlâda
 burê katı'ları. illê paylaşırdı vâ mı u zaman.kıllı kıllı o'lyõ ya bu katı'lâ ya dêrdiK.///
 185 babamê kesim oldu. kesimde öküzlêemiz ğuva'lıdı.// u yokuşlâda öküzlêle
 babacâzım ğoca tomru'ları bõle ityõ kakyõ. öküzüñ boyundurîne ip balyõ dakyõ. u
 yokuşlâdan u hayvanları n âcaP çıkaryõdu unnarı.// çam ğaPcî'lânı kışın ğarda yazın
 bayır ğaydı görüyõlâ baḲ kışın da daġa çalışmâ gidyõlâ.evel zaman îsanları nè
 sovuḲdan ölmüşlê nè bi şê õmuşlâ.// undan sô urda bõle şêlêden ev yaPmışlâ.
 190 tepesine aynî kiremiT gibi o'lyõ bõle çamıñ ğaPcîni şê edvêdineK ya.// peK
 hünelidi.// yav ocamız vâdı yav çıkârıdı. çêlemiK yavı afyon yavı. bõle meñgenesi
 vâdı unuñ. şindi şêlere kittin mi sen bilmiyôn. be'mez oca'lânda bõle sıkıyõlâ da
 suyu çikyõ ya aynî õle yav da õle. // meñgenemiz vâdı. biri bi yanda biri bi yanda
 çevirîdi./ ben de ğavırîdım bõle tavamız vâdı.// evelden bēgırlere dakılırdı kıl tobalâ
 195 olurdu.u kıl tōbāñ içine doldurıdu. u meñgenêñ içine ğor udu u tobê. undan sô

daşları şēleri ğor udu.// anaberilen sıkādı ğāri. sıKdī şē. sır sır sır yavlā akādı.// yav
çıkārıdık. hiç yav āmazdıK. susam yavı, çēlemiK yavı nè ēyi gelyōdu verem
hasTalī³lāna.// e ölüm başKa tā nè dēvēren.

Gediz Depremi: / u dePremde ben nışanlıdım işde.// / gündüz de oldu gece de
200 oldu.gündüz biz bir ay evlere giremediK. hemen eve gelyōz, hırsız gibi enēberileri
ałyōz. dē şurda bu evlē yoKTun u zman. heP barabā mehelleceK to³landıK// yarana
çıKTıKduva e³mē. bōle mināralāñ yıkılıP kākTını gōdüK// urdan inekene yanımda bi
ākadeşim vādı. *ōre³men mēmeT* dērlē unuñ ğızı. undan sō unnā *demircide* duryōlā,
demircide dā çoK³muş da köve geldilē.annemēñ annesē surda bizim tālāñ otasında
205 oturyōlā // biz burda olan şēden ālıya ālıya çūra çūra gelyōZ./ eviñ içinde dēldiK./
dışdadıK//ben ğāñ eñ böyük ğocaman oldī zaman u dava çıKTıdık bōle ünümüz
çıkasıya ālıya ālıya annemēñ yanına tālāñ otasına gēdiK. hiş durmadan sallanyō
bōle.// minārañ biri yıkıldı.bōle yaTTı kākTı.// ha çoK böyükdü.// baña nışanlıkana
benim bey³urē *gedize* yādıma kitti peK sevēdi yañġın söndürmē şēyi belediyede
210 çalışyōdu. urē gedize ĩsanları çıkāmā kitti. hana *gedizde* çoKşē ōdu ya. nēlē ōdu nēlē
her şē ōdu ölüm. bu günümüzde de u günümüzde de. bizim kövde okumaKçoKdu gine.
hocalā da şurē çıkTı şu şēlēñ yıġıldı yere olan hocalā to³landı. şurā ğuran ğursu
bizim.// urda hocalā vērē selā veryōlā,ezen okuyōlā bōle./ vādı. binā yapılalı çoK
olıyō burē. binā yeñiden yapıldı yıkıldı da. yeñiden yaPdılā.// ākiye aldılā önünü
215 bahCe yaPdılā.///

Genelde Eskilerden Konuşması: /ben de saten hiç yeñi zaman lafı eTmē sāmē.
sor bunlara baK³esgiden şu ōdu bu ōdu. esgiden ğonuşmeK hiç ēyi dēlmiş diyōlā
kimēsē.bilmiyōn ğāri ēyi mi ēyi dēl mi. unnarı da ōgeniñ diyōn ben de./// anne esgi
ğonuşuP durma esgi ğonuşmeKēyi ōmuyōmuş diyōlā bēm çocu³lā ben bilmiyōn.
220 ben bi yakē ği³miyōn ki saten. evden bi ğıya ği³miyōn.

Bir Gününün Nasıl Geçtiği: / nāPceñ tespiKçeKceñ ğuran okuceñ. namāz ğılceñ.
undan sōru işTe. sāt dōrTTe kākārın ben ömürümde sāt beş³ōmaz.sāt dōTTe
kākārın. dē gündüz de yadmam sātēn. āşamdan uykum gelir ğāri. aynur dēri baña
anne dēri hemen āşam yimēni yidim mi bōle uykum gelir. devrilirin. sāt dokuz
225 buçuK³onlāda kākā yassı namazımı ğıların. ondan sō yatarın. ğēce sāt ikide kākārın
bi dā namaz ğıların.*allah* ğabil eTsiñ. sāt beşde gine uyanırın. dōTTe beşde undan
sō yadmam ğāri. saten uyuyanlā uyumuş,uyumuyanlā menzil āmış dērlē. uyumeK
ēyi dēl ölüm./// sen zamana uyceñ zaman saña uymazsa.// çocu³lā oynamēñ,
tüñgümēñ diyōn.//

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Hatice Baytekin Hanya/Güneşli 72 Okuma Yazma Yok. Çiftçilik/ Emekli Teleffuzu çok açık.

Eşyle Birlikte Koronaya Yakalanmaları:/yalıñız şükür evde geçirdilē demiş./olýō.nefes darlī olýō./biz aşī ōmadīdiK *türk* aşısı çıKceK *türk* aşısı çıKceK dēdilē.//biz de zātī bu odañ içinden fazna öle dışarā gi³miyōduK yaşlı ōdīmizden kırırdāmā canımāz isdemiyōdu./ buldu işTe nēden buldusa. bi gün bi kardeşimiñ evine giTTim. urda da bazar yēri diyōz biz urda düünü şe edyōlādī. urē īsannā yimeK yimē girmişlē bazā yerine yakın evlere urlādan unlara bulaşTı da unnādan da aynı gādeşim de oldu./ kapalı yē dēl. açIK.açIKTa da.gādeşimiñ avlusu vā bōle urda milleT yimeK yiyōmuş. ben de u gün urē giTTidim. urlādan mı bulaşTı nēden bulaşTıñı bilemediK./hasda dēldim urē giTTimde./ben de kittim urē.// tabi bayanlāla avlıda bōle oturduK. yimeK yimiyōz biz. ben öle düvün yēlēne felen gidiP yimeK mimeK yimem./ bizim burlāda fazla cenāzē dāhi gi³miyōz biz. biz bi konşu evine de çı³miyōz. hemen soKaKTan bōle sōlenirsez sōleniyōduK. nēden gēdini bilemediK. yalıñız hasTa ōmazdan *demirciye* gi³mezden üş dōrT gün evele ōlanıñ adı *halil* babasınıñ adı. *halil* ōlum ben hasTen bende bi halsizliK vā, ben yaTyōn boyna, tēliyon ben... annam seniñ neyiñ vā? sen benden sālamsıñ diyō. anam sen benden sālamsıñ māşallā diyō. eyisiñ eyisiñ. bi gün dayandım gāri. sālıKocāna çıKTım burē. //tokdura dēdim. neyiñ vā tēze dēdi?. ākalamdan māyane eTTi.bende dēdim halsizliK vā, dēdim. ōzman dā ō gādā dēldim.// boyna ya³malıyın ben dēdim.e üşü³müşüñ dēze dēdi. bana urdan bi vitāmin vēdi. bi teK hemen vitāmin vēdi. bunu gullan dēdi. geldim iki gün geşTi. ōlum ben halsizin, ben kırırdāmā şēm yoK, ben hasTēn. *demirciye* giCCen ben dēdim.// u benim kardeşim de hasTānede yaTyō. // şimdi ya³miyō.bir haFTa yaTTı./ üş dōrT gün evele kitti u da *demirciye* hastānē./ işTe aynı yēden mi bulaşTırdıK gāri bilmiyōn. / belki ōledir bilemediK ki.///çocu³ları dāhi bu odıya guymadıK gāri. kapıdan içeri guymadıK.yimē bi bu pençireden veryōlā biz yimē alyōz. canımız eşTeyōsa. canımız eşTemiyō. sofrıya goyyōz gāldıryōz. bu yimeKlē yinmeceK hiş dadı duzu yoK e meyva suyu

getirvëryölā mandalini getirvëryölā.// isdësem bazarı heP eve guyseñ işdah yoK
yinmiyō. yimiye yimiye yimiye e yiceñiz dëdilē.ācık ācık yimē ğayraT edceñiz
dëdilē. yimezseñiz temelli düşceñiz.// hinci ben buna zorluyōn. baK hacı ācık ācık
30 yiceñ. ben buna undan fazla şē edyōn, zorluyōn. biz bunu yimedineK sōru temelli
düşcez. bōn ōle dërkene yarın ōle dërkene şükür elhamdülillah ayā kākTıK. biz bir
haFTa on gün ulyō çıkalı./ dokdur dëmiş,gezebilirlē dëmiş./ tamam unnāñ şēsi,
süresi biTTi dëmiş, sālıK ocānda./ ākā tarafTa başcam vā, başcē muşcē geçmiyōn
ben. geşsiñ diyölāmiş gine. dışarı ışca³lara çıKsıñlā diyölāmiş. emme konşulā, biri
35 bizi gödü mü sanki bi ücü gömüş gibi. /isanlā kōKyō, yanaşmıyölā. hurdan geçēken
īsanlā hōle ğačyölā./ düjünde oynuyölā emme īsandan ğačyölā./// *allahım*
düşmanımsa vëmesiñ yaradan *allahım*. çok zor bi şemiş. // başKa cıbara da çoliğa
da...//

Tanışma:/ ye³miş iki yaşındēn. adım *haTca*. /soyadım *baytekin*. *eminiñ* soyadından./
40 okumadım. / bi sene ğadā giTTim. ābēlēm mādı. ābēlēmīñ ikisi barbā asgere ğodu
yörüvëdi, unnā asgere giTTi. babam da yaşlı ōdīnden yalınız ğadı. zātı otuz beş
yaşında evlenmiş babam. u da yaşlı ōdīnden yalınız ğadı. beni de okula yollamadı.
sıgırın sıpāñ ādında... önceden sıgırları gü³mē yolluyölādı.// / yedi sekiz yaşlānda,
on yaşlānda vādım./ dağlara bu yanlara. gidyōduK *geşdin* yannāna gidyōduK. bōle
45 dağlara ineK gü³mē gidyōduK. dağlara,uvalara, tālālara ineK gü³mē gidyōz biz./
günderyölā./// okula bi sene gedā giTTiK unu da hiç bi şē öğrenemediK./ okuma
yazma bilmiyōn.///

Gençken Uğraşları:/ nēle ūraşcez halı dokuTTulā. bayırda çapa
çapalıyōduK.genşlimizde nēTceç?// kış ğēdi mi halı dokuyōz. yazın ğēdi mi çapa
50 çapalıyōz. yazın düven süryōz. sen bilmezsiñ./ öküzlēne bōle ekin süryōduK düveniñ
tepesinde. / altında daşlā vā.// bōlce yolyōduK bōlce ekyōduK bōlce
çapalıyōduK.durma uvada...yaş ye³miş iki emme bu zamana ğadā ömrümüz
tālālālan geşTi./ ohō dā da da dā çalışyōn. dā da gidyōn. yalınız yol yörüyemiyōn.
yolu yörüyemiyōn tālē vādım mı bunnādan fazla tālada çalışırın dā / tütün mü? beş
55 sene felen yaPTıK/ salatalıK ya³madıK hiC unu ya³madıK./// tütün de sabah
namazında girilyō. şēden *noriyēñ* yerinde *ışKaleli*// eTTim bi sene. iki sene *halāñ*
āmadıñ yerinde eTTim. bi sene *halāñ mēmedıñ* yerinde eTTim ben. *gurdōñ*
dammda tütünü. şindiki davrı nē vā? vesāyıt vā.bi sepe³li motur vādı. olan moturla
gidyōdu amālē daşıyōdu. biz amceñlen ikimiz burdan güldür güldür yayan *gurdōñ*
60 *damına* gidyōduK/ yayan,yayan gidyōduK.urē./işTe burdan *gurdōñ damına*

gidyōduḲ. öñümüzde de üş dörT dene sığır. öñümüze gaTvèryōduḲ hedi urē. urdan
āşam oldineK olan, amālê daşıyō moturla biz yayan gelyōZ gine köve.// emme şindi
para da vēselē urē, ev boyu da para yıgvēselē gidemecez gāñ. / tālañ içinde gaydı
gōcez gine yalnız yol yörümecen. u tütün edēkene bōle goca tenekēñ içine kumu
65 doldurdum fīdanlara kasıl atceK amceñ. tenekē hōle bi kaldırvēdim. bu kalçamdan
bi paça bölünmüş. u zman genşlimde dā az dā genşTim tabi aranmadı. hiç doḲdura
moḲdura gi³mediK. emme şinci yaşlancıḲca u şē basdı. yolda gidekene ben elimde bi
dēneK bōle gidyōn.// ura zorluḲ veryō bu kalçamıñ üsTü. bu yaşdan sō amālīyeT
ōseñ de işē,tehlike diyōlā. amālīyeT de omuyōz. emme yolda elimde hele hu gādā
70 melemen tapā götüremiyōn.// işTe bizim işlē gā yaşlılıḲ. yaşlılıḲ bu zorlī vā./ öle.
genşkene tabi hedi be öle şē mi olur dērlē emme yaşlancıḲca... amceñ çalışcēni,
burdan sığır³ova dērlē. sığır³ovē yayan gidiP gelyōdu. emme şindi genşlē gi³meZ. /
bardaḲCıya./işTe su vā, milleT pi³niK yaPyō. urē yayan gidiP gelyōdu amceñ.şindi
bēm bu da ğardeşimiñ torunu.bu da kendi torunum. emme hedi giT bakem urē de bi
75 yō./hinci gi³mezlē.///

Çocukluğu ve Oynadığı Oyunlar:çociKlīmi sığırlan sıpalan, halılan, kilimlene
geçirdiK./ oyun cubalıḲTa gine oynuyōZ. seK seK oynuyōZ, sallangeşlere binyōZ.
çocuḲḲana omaz mı emiziñ öñünde goca bi duT ağēci vādı. duda ğurādıḲ bi
sallangeç. to³lādıḲgenşleri başımıza hadi biniñ bakam. sen beni salla ben seni salla.
80 eviñ öñüne daş dikēdiK.dana oynacez. hindikinlē bunlā öle şeyi de bilmez genşlē.//
/bizim genşli³lēmiz bōle şēlēle geşTi.// bayram oynādı gızlā. şindikinlē nēde gāñ
şindikinlē ellēnde birē telefon bi internet bi televzon.///

Çocukluğundan Başlayarak Halı Dokuması:bizim ömürlēmiz halı tahdāñ
tepesinde geşTi. /kaş sene dokumuşumdur? elli sene dokumuşumdur bi yo halıyı dā
85 faznasınlana. bi yaşlı ebe vādı ulgā köjünden burdan koñşumdu. bu odāñ içinde
on iki sene ikimiz halı dokuduḲ. öle gündeliK mündeliK de bilmiyōZ. gızım boḲ
işimiz mi vā diyō ebe bana. dokuyam gızım dokuyam. ayşama dokuyam. yōmiye de
bilmiyō.// ikindin bu zamanda kesTiK mi hemen çeyyōduḲ gece ğuryōduk sabā.../
ara yoḲ/ örneḲ omaz mı./// her halınıñ örnē olıyō. / şindi dokuyurun da gözlē fark
90 e³mez./ a a! el unu³muyō gine. halī dokuyurun da yalnız bōle hinci bu çiçeK. arası
kaCōceK de ğonceK bu çiçeK? u zman saydīm zaman bunu sayamıyōn ğari bu
örneKTe. örnē sayamıyōn. bu halī hinci burda çiçe³leri vā örnēñ şesinde bakıP da
sayamıyōn unu.yanımda genCōlceK bōle sayvēceK unnāla gine ben halīyi
dokuyurun./ örneklēñ a³ları omaz mı. yācı bedir örnē diyōlā, sine³li ğördes diyōlādı//

- 95 *göbe'li* diyölädı. örneK çoKdu./ böle işeñde çiçeK omuyödu da hemen ötası olýödu.*göbe'li* diyölädı./ boyadıyöduK. işTe bu boyacı *erçeP* diyön sañā yā./ ilme boyuyödu. köK boyasinnana ilme boyuyödu. dā benim köK boyasinnana bi ba'lye iP vā benim. dokuceK isan yoK/ ilaşılyöz. şindi gā bilmiyön. iki senedir de ba'mıyöz da./ öt yanda odāñ içinde duryö. ballēñ içine çıkaryöz bi yo ilaşılyöduK çocu'lara
- 100 dēdim zātı bi olan bi gız vā. gız *izmirde* oturyö. e olan, gelin ben unna ūraşcēme alrın satın halı geçerin diyö.//
- Ekmeği Kendisinin Yapması:**/ gelin gine kendi yaPyö e'mē./ yaPyö. satın e'meK ācıK bir aydır iki aydır aldıK da u hasdalıñ arasından beri obū dēdim yinilmeceK bu. hazır e'me'lē de yinilmeceK. illē kendi köv mayeñlen yumurulan e'meK başKa
- 105 olýö. / he o'lu sini dēriz biz.///
- Tarlada Yılan Görmesi:**/ tālālāda yılanı gömez mi? kırK ayaK böle benim burama girdi de ğabğara, buramı ısıTırdı.// böle ğanını çıkaram sıkam çıkaram ede ede tālada. // ağısı sürdüK urlara. yılan da görülyö, kırK ayā da görülyö. süleymancıK da görülyö./ süleymancıK, hōle şu ğudacıK bi şe olýö./ u zehirli dēl.///
- 110 **Eşile Evlenmesi:**/ amcalan... a'rabāyız biz bunuñ anasınlana benim anam birē ğādeş çocu. bunlā isdemē geldilē. babam da vēcen dēdi.// annesi dul ğaradı babası kırK yaşında öldü. altı dene çocu'ladı. e dēdi bizim gız dul ğarı dedi hiC omāZsa veren bunlā şe eTsiñ dēdi. beni babam vēdi. /yirmi yaşındadıK
- Umreye Gidişi:**/ giTTiK./ ben ümrē kittim. iki biñ on birde. ikimiz barbā giTTiK gine ümrē de.// burdan *izmire* giTTiK arabalana urdan uçā bindiK. urdan *ciddē* indiK. *ciddede* acıK be'ledik pasaPorTları alıncā ğadā undan sō *beytullā* geşTiK. / yorucu omadı. ümre çoK güzel geşTi./ urda n aPcez tavaP eTTiK.// namaz ğıldıK. kazā namazları. duva eTTiK urda. *beytullah* Ta n eTceñ?/// aşama sabā *beytullah* Ta tavaP etmeK Te, okimeK, namaz ğılmeK, duva e'meK. gēdiK./// utelimizde yime'lē
- 115 hazır. yime'leri yiyöZ. otelde yeñiden hoca gine sofbeT anlatvēryö. bi sāt sofbedi diñliyöz. hedi gidem yörü *beytullaha* gidem, *kābē*. hiC omāZsa kābada duram. gece bire ğadā *kābada* duryöZ. birden sō gelyöZ. acıK hemen yarım sāt, bi sāt duryöz. hedi hedi kākıñ gidemiñ hiC omāZsa urda duramiñ. utelde hiC yata'lāmıza ya'madana on dokuz gün durduK.// on gün *kābada* durduK sekiz gün de *medīne* de
- 125 durduK payġamberimiziñ cāmılānā şelēne... urlāda geçirdiK işTe vakı'ları. eyi geşTi berkeT vēsiñ. eyi de gi'mişiz. hinci ümre de ğalvēdi./ hacı da yoK, ümre de yoK. yasaK.///

Köyün İsmi ve Kuruluşu:/önceden *hanya* diyölädı. şindi *güneşli* diyölä gāñ.
/urasını bilmiyön./ öle bi şē añla³mazlādı.kaCsene önce ğuruldu unnarı bilmiyön.///

- 130 **Köyün Geçim Kaynakları:**/ şinci halıcılıK, halıcılıK vā şinci ya şinci patronlāñ
elinde ğādı halıcılıK/ esgiden hēkes kendine dokuyōdu. / kendi satyōdu.// şindi şurda
kürT dévērız biz ölu *ğördeslēde* duryō sürünyō urlāda. *kürT āmaT*. diyölä. u
dokuTyō. vā biri iki īsan. unnā dokuTyō. başKa burda öle kendine halıcılıK eden yoK
ğāri./işTe salatalıK yapılyō./ tütün vā,vā civar kövlēde gine. bizim burda yapan īsan
135 hiC yoK da. ulğāda şu evcilē yanda. *ğurdō çiFlmde*, burlā da vā da. bizim burda
tütün eden yoK. işTe bübē vā bi de zalatalıK vā. bizim bura şindi eKseriyeti darı
dolduryō mallara yèdirmē./ he silaş darısı.// esgiden ğara bōlce dèrdiK. şindi ğara
bōlce de ğaldı gāñ. tālalara ğara bōlce de ekilmiyō./ genşlīmizde çoKTu, çoK
yaPdıKı^uzman da para edyōdu. şindi ğara bōlce para mı edyō diyölä. ğara bōlce
140 ğur³lanyō diyölä./ he yirmi lēre./ e öle aK bōlce on beş yirmi lēre./ toPTan vēme
giTseñ ucuz alıyō. u^uzman ben bunuñ içinden nasıl çıKceñ?çiFT parası vā, gübre
parası vā. e³mesi vā çapalaması vā diyō. bōlce yoKğāri.

- Deprem:**/ çadırlara çıKTıK bi gün iki gün çıKTıKçadırlara./ evdediK ilK gün oldinde
çikāmadı babam bizi./ gece, gece... gece oldu. ābēmlen bu olan benim ğardeşim
145 geliniñ anası. ābēmlene ikisi musafları eline ādılā.oturdulā unnā okumaK okuyölä.
biz yatāñ tepesinde bōle bürünyōz yoğanları, inmeceñiz sokā inmeceñiz. ölcēseK
urgāda da ölüm yōğanda da ölüm diyölä. sokā giddineK...// yē yarılvērī diyölä.
urda gine ölürsüñ diyölä. e biz de acamılıKēllē çıKTı biz de çıkcez diyōz. / e çıKTıK
bi yo ācıK çıKdıK çadırlara gine undan sō babam gine getirdi bizi eve./ ara ara
150 devām eTTi./ birinde bōle çadaKTa halı ayēcimiz vā bōle yanlıKTa seni bulmaceK
mi./ halı ağeciniñ yanlı./ ha yanlıK dèrlē. kenarlāda. *gediz dePreminde* esgēdedi
bu./ben u^uzman *emin* ğadā vāmışındır. on yedi on sekiz yaşında vāmışındır. yedi
ğādeşdiK biz dōT ğız üç olan. eñ böyü³lēmiz olannādı. güCCüKlē ğızlādı.

- Köy Odası:**/ vādı. bizim bırda da vādı köv odası./ misēfirleri nasıl öceK. emme öle
155 eT, emme āşam odu. hinci cāmıya namaza gidyölä cāmınıñ ğıyında olıyōdu
köv odaları. cāmıye namaza giTTi mi babam gelirdi e teziñ bi sofrā yimeK hazırlēñ
misēfir vā odada. odē yimeK götürcen dèrdi. yimē hazırlādıK babam alırdı cāmıya
misēfiriñ yāna gidēdi. ikisi barbā yirlēdi. ğonuşurlādı urda yassı namazını ğılādı
babam sofrasını alır, eve gelirdi./ halıcı, bōle ehdiyarlā.../ *ğördesTen* tabi siz
160 tanımazsıñız eşşeKli bi *çakır amca* dèrdiK biz.bōle pōtakal, yemiş, zeytin bōle
eneberi ğuyādı sa³mā gelirdi, eşşe³lennene.e gelirdi. iki gün, üç gün saTceK unnarı

ğāñ, gi³meceK. eşşe³leri bizim avlıya bālāladı./// yiceK işceK satādı.İşTe bōle ġara
bōlcelen şēlen verīdi. milleT alırdı.burda bōle mahālle arasında satādı bōle satādı
eşşe³lēnnene./ deġişme yaPyōdu.//

- 165 **Bir Günü:**/ sabah namazını ġıldıK kākıdıK mı evēle ocāmızı yaKyōz. ocāmızı
yaKdıneK,e sen çay işcēseñ çayı fur, çay işmeceseZ, tāna çōbası yicēsez sen çōbē
ġarışdıra ġō. ben halı tāTTañ tepesinden çıkan diyōdum. yāhuT şēde ākada
damlamız vā, ine³lēmiz olıyō. ine³lēmiziñ başına seydirdiK./ şu anda dama mama
seyreK geçyōz ġāñ biz. dama filen geşmiyōz. /namazı ġilyōz baKyōz canımız
170 eşdiyōsa sopē yaKyōz, canımız isdemiyōsa hacı diyōn e az dā yatam sovuKda nē
yapcez biz diyōn. nē ġāyıt göcez diyōn. az dā yatyōz. sāt segizde,on birde filen çay
içvēryōz./ acālesi yoKdiyōz.

- Tarla İşlerinde Kullanılan Aletler:**/ āleT nēlē olceK. çapa.. postan dikyōz.
amceñlene tālē vādıK e amcenīñ gözü de ācıK biri ameliye³li. biri zāti hiş
175 gömüyō.sağ göz hiş gömüyō,sol göz de ameliye³li. baya üş senedir amceñi *iz mire*
ege üniversdesine götürüyōz, getirüyōz./ dibiniñ o³lānı yolceñ birē birē çapalākana.
postanı eKceñ. postan biTceK. tabi çekirdē bi avuC atyōn tabi u da çoK çıKyō.
güCCüK çapē alceñ eliñe çapalana seyrelTceñ. tımā yaPceñ. bi yo tımā yapyōñ. bi
yo furyōñ aralānı çapalıyōñ. postan ōceK undan sō da yimē çıKceñ. / gözēlen eliyōz
180 bōle. böyük deli³li./ teldir./ esgiden tel dēldi. esgiden bōle deri ince gibi şē gözēlēñ
şēlēri. u gözēlē yoK ġāri hinci ciñgenlē yaPyō. teli hemen daKyōlā al sana gözē. esgi
gözēlē sālām olıyōdu./ buydey evele tāla da bi yo büşcez unu. ġoca ura³lana emme
göCCüK uraKlana. evele bi yo eKceñ.bi yo da bunu büşceñ.arabalara bunu sarceñ
anana³lana arabē bunu sarceñ. hāmāna getirceñ./demirden de olyō aġeşden de olıyō.
185 bunu öküz arabalāna sarādıK şindiki gibi motur mu vādı. öküz arabalāna saryōz.alıP
gelyōz hāmāna. yıġıyōz. bi dā doldur gē yığ. ġoca tınaZ edyōlā urē yığilyō.undan sō
düvenleri koşyōz. u tınazıñ ekinini Tükedince ġadā... / tınaZ diyō una ġāñ. ekinleri
yıġınca. bi yo da ġēdi mi hāmāna anana³lana aTyōz. anana³lana göve yığyōz bōle
eve gibi yığilyō u. undan sō yanı başından ekin biTTi mi ġāñ yanı başından ācıK
190 daġıda daġıda ... düvenlene ekini süryōz. kafalāmıza ışcaK geçyō. öküzlē sıçyō.
ākalāndan elimizde bi bo³luK şē tava gibi. öküz ekiniñ içine sışmasıñ. bi yo da bo³lu
şeyi tuT. e unu tutyōz de urē koş gē. elimizde bi ürendire. öküz yörümedi mi öküzü
türTyōz /// hā ürendire diyōz. ucunda çivi vā. ürendere unu törTyōz, yörü. güldür
güldür bōle dönyōz hāmānda. aman baba ġā ışcaK kafama geşTi ġāñ sürmeceñ ben

195 bunu diyön. e olanlā yoḲ iki dene ābēm iksi barbā esgere giTTi.kim eTceK? eñ
 böyük ābēm de evlendi u da hanımınıñ yandan gēmiyō. babam ehdiyar düşyō.
 benden böyük gız gādeşim mā u da anamlana halı dokiyeñ diyō. ben düveniñ
 başında dūrma dön gāri./ undan sō bi de bunu süryōZ. yeñiden gāri elimizde yabalāla
 savuryōZ. / özgāda. yığlyō. bi de dēdiñ davrı gözeri alveryōZ elimize gözēlen
 200 eliyōZ. bi yo da çuvalliyōZ. / öhō bitince gadā bir ay iki ay. undan sō hāmānā
 kumlu olurdu. şindiki davrı hemen döver büçer sürsün de āsın da gelvēsini mi
 dēnyō.// bi de elimizde sıḲ ğalbırlana bir hafTa oñ gün bi de kumuñ içinden ekini
 eliyōZ yeñiden.// nēlē çeKyō. şindiki gençlē nē vā. biçē dövē hemen boğazından
 doldur. hemen al ge³. / he saP ayrı saman ayrı./ e unu yoruḲTuḲ diyōlā. şindikilē
 205 yoruḲTuḲ diyōlā. yoru³meK nēdedi bizde u zman. / biz urdakan araba mı mādı
 motur mu mādı. gece yayan uvada köç çikyōduḲ yayan gelyōZ, gidyōZ.// ne vā
 şindiki genşlere arabañ tepesine bin *türkiyē* dolaş gē. biz baca³lāna. şindi bizim
 baca³lā ğaldı.hinci yöl yürümē canı isdemiyō./ bi de ayaḲḲabı yoḲ sālām.//
 ayaḲāmıza bıTraḲ bi batādı hoP ğaḡgıyōduḲ bıtırāḲ vādı tālālāda. kaḡgirdiK. uf
 210 bıtırāḲ baTTı bıtırāḲ baTTı. tiken baTTı, tiken baTTı. şindi nē vā ayaḲ... şindi bi
 cıbarıñ oñ gadā ayaḲḲabı olyō. biz ayaḲḲabımı nēde bulcez u zman./ *allah* nē vēdise.
 yalıñ ayaḲ da gidyōduḲ// esgi birē babıC hañḲımızıñ geşTi gēyyōZ geCyōduḲ
 şindiki bollu³ları nēde bulce³lē.*allah*ım gine bu bollu³ları ara³masıñ. nē vā şindi. bi
 çocūñ bilmiyōm kaş ğaT çamaşırı vā şindi. kaş ğaT ayaḲḲabı vā//. / u zman da bölce
 215 bulğur çıḲyō diyōlā. siziñ boğazınıza göre her gün nēde bulvecez.// esgiden herif bi
 ğoca hayvan kesyō. e seneden senē dolaPlāda eT bulunyō. egiden nēde bulceñ eti.//
 ğoyun mu kesilceK keçi mi kesilceK ğalaba evlede bi hafTalıḲ olyōdu u da. herif
 yiyō geçvėryōdu. hinci seneden seniye doñduruculā va.

Hamur İşleri: hamır işi ne edēdiK. erişTe edēdiK hamır. yūrūduḲhamırı./ makāna.
 220 yazarız. burda ācıḲ undan sō elimizde bi bıçaḲ carT carT carT hamır ğıyarız./
 ğuruTyōZ ıramazannāda yicēsez furunlāda da unu ğurudup gelimiz. ācıḲ pempe
 şeklinde getiriz. öteki öle yaş olur. ıramazanda dokanmasıñ dēriz. ācıḲmantı keseriz.
 hōle ufacıḲ ufacıḲ yoğurtlameḲ üçün. yuka yaparız. bizim şelemiz kövlük yēde
 bölē şēlēle geçyō./ hinci makinelē vā.// ilyennēñ içine ğuyyōZ unu kendimiz
 225 yuğuryōZ.// da hinci mekinesi ōmiyenlē gine aynisini edyō./ o³lā vā bi de yanıña
 yasdağıC ğorsuñ yazasıñ. hurē dōşēsini hamırları ğurudursuñ. undan sō tepsilēden
 ğuyasıñ gāri./// ğulaḲaşını eTTik, yidiK ğā. unu da ebeñ dēvesin ğā.

- Kırk Basma:**/kırK basā dèrlē./ kırK gün daşa ç' mame' liK edmezdi ki. çıkālādı.// biri de lafTa kâşında konşuñ kırKısa una sōlenme çoc'ını kırKbasā dèrlēdi. / sōlenmezdi./
- 230 ha ikisi de kırKı//.
- Çocuk Kırklama:**/ çocu'ları kır'lākan n_eTceñ çocuK kırK günlüK oldu mu bi şē kapıT dèrdiK biz bōle. dūlbenT. undan yımırta ğabınn ana suyu öçediK. kırK sefē. yımırta tepesindelēdi. suyu öçediK kırK sefē. kırK basmasıñ dèrdiK.// undan sō ballādıK, duzlādıK bunlānana. ko' masıñ dèrlē. bōle koltuklānıñ ākasına, ağızlāna,
- 235 ayaKlāna bōle. çocuK yirmi gün ōdu mu sūTlene balı ğarādıK// eridirdiK çocuñ her yakalana çalādıK şē e' mesiñ dèrdiK, ko' masıñ dèrdiK. öteki ōle ağzı kokyō, ağzı kokyō dèrlē. ağızlānıñ içine u ballı duzu çalmeZseñ kokā. aya' lānıñ bōle bama' lānıñ araları bōle akyō dèrlē. bama' lānıñ aralāna bōle duzlu balı çalālā ko' masıñ dēye.
- Diş Bulguru:**/ unu e' mediK hiç. bizim bu yannānda ./ unu giT kümese aT da ve āl
- 240 çürüK dişimi vē sālām dişimi dèrlēdi./ ha çürüdū zaman. hinci yedi yaşna girdineK diş çikyō ya. diş çıkTıneK al çürüK düşüñi vē sālām dişimi dèrlē./ kümese atālādı.
- Düğünlerde Giyilen Kıyafetler:**/ düğünlēde esgiden nē ğeyilyōdu. sinli enteri dèrdiK./ ha ğuylu' lu guylu' lu./ sinli enteri dèrdiK adına.// bōle unnā ğeyilyōdu. öñlüge kuşaK kuşanyōduK beliñe... / ha üç ete' li. esgiden ōledi. şindi ğāñ pısTan
- 245 diyōz. boydan elbise diyōz. şindi ōle ğari.
- Düğünlerdeki Yemekler:**/ düğünlēde hañğı yimeK.. ekseriyeT çōba, keşgeK, fasille, āt bunnā... mantı. bunnā yapılyōdu. hevla basılyōdu./ şindi ğāñ ōle yoK bi et bi keşgeK bi hevla işTe mantı. dōT yimeK vā şindi başġa yimek yoK. bu bēm saydı' lām. esgiden bi ğazan koşaf dèrdiK biz bi ğāzan koşaf pişēdi iki gün evele.
- 250 hevla basılırdı. // aK bölce mi pişirceñ, nohu' mu bişirceñ unnā olurdu. yedi segiz çeşiT yimeK olyōdu esgiden. şindi u düzennē... şindi ēyi ōdu emme. esgiden üş gün yimeK bişēdi bi düğün evinde. furun durmadan çōreK edēdiK furuna. yuka edēdiK. yuka ğurudurduK. yuka ıslēvèrlēdi./ ğuru yukē üsdüne āT dōkēlēdi. esgiden bōle olıyōdu. şindi ōle yapılmıyō ğāñ. /// aylem kendi yaPyō.
- 255 **Beddua:**/unnarı bilmam. hedi *allah* nıñdan bul mu diyōlā. ōle diyōlādır başKa./ ğenşKene başıñ yinsiñ mi diyōlā goya ./ boynu altında ğasıñ diyōlā. / teneşir taTdasına ğesiñ vā. unu dèrlē.// hadi *allah* sañġölüm vēsin sana dèrlē./// hedi *allah* biñ beleñi vēsiñ seniñ dèrlē.

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Meliha Kaya Kabakoz Köyü 70 Gece Okulu. Okuma Yazma Var Çiftçilik/ Emekli Teleffuzu çok açık değil. Dışlerini sıkarak konuşuyor.

- Tanışma:** /meliha kaya./se³zen dörT yaşına giden diyömuşum./ sen nerelisin³ unu dēvē bi yo./bilyōn ben bilyōn *ışıkıyla* bizim hocamız vādı urdan.*osman* hoca./burdan evli u./ē hedi gāñ sor bakam./hinci ben,okula giTyōn.dörT,olan ğardeşim vā.ben böyü³leriyin.annem de beni hoca okuluna yolluyō urē yollamıyen
- 5 diyō./sōna amcam da öre³men // amcam dēl de amcamıñ torunu.eyi³men, eyi³men.su ev, önuñdu.adı³Keyi³mendi u zman u.giTyōn dē aşada hinci yukarı çıKTı köv de.bi bōle yēr vā bōle gece adamlā ğayva yaPyō yavrum./köv ödasınıñ ğıyında.biz gündüz, urda okuyōZ.bōle bu yaş.// bunu yollamamışlā.bunuñ ğardeşleri vādın.yollamamışlā.benim yaşdakılāñ içinde eñ çoK ben bilirdim.annem de
- 10 yollamıyō.gedineK hemen ben, anam çeñiz eT diyō bana.hemen kibriT ğabı buldum.ğazete // bulyōn hemen, unları okuyōn, evde.babam bi gün çalışTırveren dēdi.ālaT yaz bakam dēdi bene.ben, alaT diyōn.alhāT deceñ diyō.uvam.// ahlaT, ālaT bi ağác./undan sōna.../undan ötürü bene bi tokaT ğodu./biz, ālaT diyōZ ğaba gibi.sōna gidēken, gidēken bu kövde bi öre³men vā bizim su kâşı kövde ĩsan
- 15 çoKokul vā öre³öre³mennē vā iki dene üş dene.//öre³men siziñ.bizi eği³mē götürölā cēmiye.beni de anam dayı ğeydiridin. allı fistanları, kuşa³ları bōle şelē yoK.undan sōna ğurbüzün ğeyceme.undan sōña bizi urda imtām eTTi.ō hoca.şē, bacaKöre³men vādın, bacaKöre³menden.///*beyel*den...bakıñ çocu³lā söylüyorum, ēyi diñleyiñ diyō bize.diñlemiyeni dövvyō çuma³lana.urdan, undan başliyen.okulu
- 20 urdan örendim.adama mekdiP yazveryōn.herkeseñ adamı da giTTi esgere de benim yāhu ölüm on beş yaşında ĩsan evlenir mi?on beş yaşında adam esgere giTTi çandarma.ben ğādım.bi ben yazyōn mekdiP.telefon yoK bi şē yoK/işTe kâşı kö^vlēden burlādan mekdiP yazmā getiryölā beni./arkadeşlēmle vā unlāñ adamları da giTTi,yazdıryölā.ben şē diyōn.baK çandarma... al dēmemiñ uşları çıkamam
- 25 yokuşları.alyō mu hinci bu?/askerime izin veriñ çandarma çavuşları diyōn.çandarma

ğāri.yav bi de çoKTun, çoKTun.yazyōn.ğacıP gelyō.dağlāda,baCCalāda eriK, yaPrağı
 deliK deliK.hemen seniñ başña mı bu ğāvır asgerciliK diyōn.yav ben vaki' geçiren
 diye mi eTyōn. n işliyen a'lım ěrmiyō, a'lım da ěrmiyō./om beş on altı
 yaşında./undan sōna amcamıñ ōlu bi de.nē ěmize ğēdi, nē ğōdüm eTTim. yazyōn
 30 meKTibe// /iki PuçuK.sene./ıstanbulda durdu beş ay dörT ay.beş liK daşda.ğēdi. sekiz
 gün mü nē durdu n işledi bi de *sefer^hisara* giTTi.*seferhisardan* ğacıyō diye
ğaraburuna aTTılā.*seferhisara* gine ğaynātam ğötürdü beni felen.giTTim evelde.
 bakam sōle bi dēmilē tartinsam, nē ğeydim de giTTimkin diyōn, bilmiyōn bile hinci
 ōnnarı ben.hindi urda da giTTim bunuñ düjünü vā.bunuñ dūñğürmüñ
 35 dūñğürüm ōlyō benim bu.düjün vā kövde diyōn.bene ğayırmıyōn da düjine mi
 ğayıryōn dēdi.///çalıP sōlecen dēl una dēveryōn ben yā!sōlenmezdin, sōlenmezdin.
 adam ğıT sōlenirdin.giTTiK.āşam ūsTüne vādıK *seferhisara* . ilē yanda deñiz vādın
 herālde.bi ğēce durduK, ğēdiK.ěrtesi gün. ulē araba yoK.ğaynatam beni nē buldu da
 ğötürdü? ğayınnam hoşmerim e'miş, pēnirlē ğuymuş.urda yimeK yidiK.vādıdık
 40 hapıza a'mışlā. nē ōdu dedi başçavuşa bizim dede, ğaynatam işTe. e ğacıyō giTyō
 dēdi ben de katıKsız hapız vēdim dēdi./ yā iki buçuK sene gelir mi? ///burē
 ğēmeK için ğēmiyō. iş çoK.nasıl iş vā bilyōmuñ?ğaynata hasTa.iki ğarı dağlā daşlā
 ekin eKyōz. yavrum çıFT süryōn ōküzlēlen./çatal ğaldıryōn, çatal bilyōñ mu?bōle
 bunuñ içine ekini kısıTıryōn, arabanıñ ūsTüne ğoyyōn.///arabanıñ ūsTüne
 45 ğoyyōn ōnu.undan sōna gelyō iş ğayıda da düşünyō burda herālde.benim ōmadı mı
 dā laflā bi'medi mi?/// hē ben, oruC ağızlana sizlene ūraşcen burda aKşama./bilyōn
 da...///çavuş geldi, izini bize goyvēdi. utelde yime'lendiK.undan sōnu ěrtesi gün
 ğēdiK burē. u hinci esgerde duryōdun, duryōdun. benim çocüm yoK, yoK, yoK bi
 çocüm ōdu.yarı iznē ğēdi u.u çocuK, ikizmiş. bilmiyōz a yavрім.toKdur yōKbenim
 50 bēlimde bi sofra yazğısı gine uraKbüşmē yolluyōlā ğēne iş ğōryōn ben.derkene hinci
 bu bilyōñdur. *mesūdu* bilyōñ mu sen?bunnāñ, *kāmihñ* halası vā
 unda.//ikiz ğēş//ğēdineK. bu çocūñ biri nē ōdu da öldü, nēde mezēri. dēseñ ya bakam
 de mi?hinciK düşünyōn da unlara darıyōn *ūfdādiye*./biri öldü biri yaşa'madı.
mansada doğdu.bir bırda hinci sağ.şē dēdi ,iki Tene diye ba'madıñız mı bu çocuğa
 55 bene.//ben de nē dēdim cuvaPlānı veremiyōdum esKiden laflāñ
 ben.vēmiyōdum.bilmiyōn bi susKunluK bende de vā vādın herāl.///ğız ěrkeK dēl
 ğayınanamıza da sōlenmezdim.bi ğabāT işlesinlē bi īsana sen sunu dēdiñ ya
 demezdim işTe./// ğafam bōle yaTTim yerden a'lıma gelyō da u ilālāmı çığrıvēsem

sene ben u türkölēmi... dē u daġlāda oraḲbüçyōZ.köv duysuñ diyōZ türkū çıġıyōZ,
60 hem uraḲbüçyōz böle.uraḲbüşmesini bilyō muñ sen?/sen kaç yaşındasıñ?

Hastalığı ve Doktora Memleketini Sorması:/ şē dēdim hinci ben tokdura
giTTim.bōn dēdim iki üş dēne toḲdura gösdēceñiz beni dēdim. u zman işTe boġazım
da u şē vāmışmış. ġoatıra biri.girdim urē sen nerelisiñ dēdim toḲdura.*deñizli*den
dēdi.genş dayı bi şē.hā dēdim *özay ġōñlüm*ün kövündensiñ de mi dēdim. bi sevdi
65 toḲtura telefon eTTi başḲa toḲtura. burda bēm bi hastam vā dēdi derḡal mayāne etiñ,
amałyeT etiñ dēdi.ġonuşTum toḲturlana.daha hāla *fadima* gelin vādın u da ańyō.//

Evde Sıkılması, Vakit Geçirememesi: evde durmaḲ bile ēyi omuyō ġızım.bu böle
duryō, duryō, duryō. bırda bōn sabālen şē diyō duydu mu bāli?ben evde durceKce
hasTa olýōn dēdi.aZdan gine ġē dēdi.Ḳardeşim evde yatýōñ bu yanıñ
70 acıyō.//oruC omadıñ mı da bi şeile yisem vakiT ġeçēmi ki diyōñ.evde sovuḲbenim.
yazın sıcaḲolyō,kışın sovuḲolyō.ceryan vā iki dene.yaşacen mi bilmiyōn yeñi sene
ġoşmen sopaşı güccüK sopa alvēceKlē.///

Düvenle Sap Sürülmesi:/hinci böle iki öküzZ, arasında da bu telefon gibi
düven...emme telefon gibi ġösTeryōñ emme böyük böle.altında da ça³maḲ..
75 ça³maḲdaşı olýō yā!düveniñ tatdanıñ altına çaḲyōlā./çı³mıyō. urē çaḲyōlā. nè bilen
ben.///işTe yeñiden düzelliyōlā yaz ġēdi mi./düven diyōlā.undan sōnu öküzleri
koşadıḲ uvam bi çekēdin. uvam benim ġaval çalādın. undan azıḲben türküyü çoḲ
bilyōn./bizim u gelinimiñ ġardeşi biri. unuñ buvası da saZ çalyōdun. u da çoḲ..
fadima da çoḲtürkü bilir.*fadima* da çoḲşelē bilir.undan sōna^u öle etyōZ, etyōZ dē
80 urē öküzlēlen çeKyōn ben. sōle araba...surdan surē ġadā.tekeleK.///işTe unnana çeke
çeke çeke daġlā daşlā ekin yıġıldı burē.ō ekin u düven en sürölceK.undan sōna
savrılceK, bi de ġalbırdan elenceK.çovallanceK. eve ġēceK bi de yıkanceK.yav ó
şēle.///u şēle benā hinci unnā a³lıma gelyō, unlā da³lı gelyō.hinciki eTTiKleri şēlē
da³lı ġēmiyō benā. unnā da³lı...//ya de^ymenimiz yakın surda iki dene üş dene sıra
85 sıra deymen vādın.tālālāmıza ġarışıP durudun. biZ gisseK unnā gisseK farḲ
e³miyōdun./ekin.. bu gibi kelle..veryōZ büçyōZ, büçyōZ// hı ura³lana...// işTe urda
tālamız vādı uçaḲense önceK urē, al diyōn. urē hinci hökümeT urları zaPeTTi.
orman diye zaPTeTTi hökümeT.///

Bulgur Yapımı:/u ekini, dayı ekinnēden ġaymaḲgibi yıkıyōZ iki üş tenēke...tenēke
90 bilyō muñ? bir ayā iki ayā...undan sōna^u ġazana furyōZ,böle ocaḲlıya. ġaynaTyōZ bi

de çıkaryōZ nohuT da ğaTyōZ, içine. ĩsanlā yisiñ. ĩsanlā to'lamıP yiyōdun beT berkeT kākTı.///konşulara veridiK çanaK çanaK bu sene ğayna'madıK hinci çāşıdan amışlā da hiC zelletini bulamıyōn./ġuruTyōZ işTe deymene... deymenciniñ ğāsı tavlıyō.undan sōna^u urda bi yardırıP gelyōZ, gelyōZ yelliyōZ.ġuruTyōZ.///sen

95 dā dayı dēveryōñ dēvē bi yo.///bu bizim gelininiZ olıyō.üş denesiniñ görümcesiyin. ötekinlē durdu ğalañ. biri yaTTı sōlenmiyō. eñ böyü'leri benin.hem düñürüm olıyō u hinciK hiC sōlenmiyō *kāmihñ* nenesi. Kavasından amałyeT ōdu. duydu mu^ñ?/// ēyi olur mu?şē mi? çoK yaşamasa diyōn ben gine./sāten yörüyemiyōdun iki dizlēnden../su gibi daş vādın./// unu da dövēlēdin.ōñden dövylādı./bōle ğavırlā mı

100 eTTi? u daş nēdekin u daşñ ğavġası ōdu ya!///hinci burda bōle to'maKlā vā, azıK tavleP giTyō, dövylā, dövylā kepē çıKyō.//sōle bi çukur yeri vādın.bōle kilimleri serēdiK, kilimleri kaymasıñ diye.sōna bi de keşge'leri ōle e'mē başladıK.keşgeK, etēdiK ğaynatam her sene üş sene dōrT sene eTTi ben urdakana.yav etyōlā hinci kövlü hayırda.hayırda etyōlā da kērden, alveryōlā ğalañ hinci e'miyōlā dövmüyōlā

105 urda.///

Düğünlerde Pişirilen Yemekler: ya hinci ğalañ, ādeT çıKTı. biz keşgeK bi de mantı, bi de ğadāñf.. başKa.. eTTin et. sēde patatizi felen ğa'ma.///yukayı yayadıK, yıġadıK beş yüz yuka edēdiK. bōreK etēdiK.hoşafını ğabaK basTısını etēdiK.den de su kövdenmişiñ ya sen unları bilmiyō muñ?/unuñ // şindi ıramazanda ōle şēlē çoK ,

110 etēdiK biZ.esKiden kışa gelirdin u yime'leri yapadıK heP ıramazannāda.aşākı cāmiye hocalā gelyō, u cāmı aşādadın esKiden.burda dēldin.bi de sōle bi oda vādın.benim ğaynatam urda çoK durādın. hocalā gelirdin.///hocanıñ odası emme.. öteki hocalā ıramazanda hana imamdan.. nè unuñ adı?/// unñā urda hem oruş tuTyōlā hem pa'ra da veryōlā, kövlü veridin evelden.hinciK bi gün su hoca ğalañ dēmişlē

115 benim ğaynata gibi dedeñ gibi şēlē su hoca gi'miyō ğalañ dövēm dēmişlē./kövüne gi'miyō, burda yiyō, yiyō ıramazan tuTyō, duryō.vāmışlā hocanıñ bi yanı yo'muş./// ya sufra götüryōZ yiyō herif, ırātı ēyi duryō burda. kış da çoK olıyōdu evelden. sūna bi dā vāmışlā gine bi yanı yo'muş.dövce'lemiş emme .. *allah*, ōle gösTeryōmuş hocē.///şē dēmişlē. gelyōZ bi yanıñ yoK gelyōZ bi yanıñ yoK . seni dövceZ

120 ġo'alanceZ biz de dēmişlē ġo'alıyamıyōZ dēmişlē ōñ adamları ġāri ayannā, āzālā.ben şē dēmiş şeyi, allahüleyi okuyōn da undan olıyō dēmiş. u allahúlā çoKsavaPmış.///

Evlenmede Geç Kalmama: yaş giTTi mi sōnadan ġēri, çocuK ōsa n ōcēK, ōmasa n ōceK.yaşıñ ilēledineK.. ben çocukm ōsa n ācaP evē'cen?

Düğünlerde Çanak Çalması: / ben çanaK çalyōdum. īsannā oynuyōdun. ben
125 oynamasını s̄ā mezdim.utanırdım.oynākan utanılır mı? çanaK çalāken utanmıyōñ. şē
dē mi?/aşā yēlden geliyō bayrağñ ucu. onu çıgırđıK. a ğırmızı ğırmızı doğdu sabah
yıldızı.///uyuma ğavır ğızı dērdiK.unları kaşı³lālan oynālādın. bi de ğaynatam çok
sevinirmiş benim çanaK çaldıma.basTımda ğırıldı iğdeniñ dalı,//kötüye düşeniñ
böyle olur hāli.diller, diller açılıñ güller, nè bilsin eller.bunları çalvērdim. bi de
130 arabacı arabañı yēllendir, güccüK ğızına şekē ver de dillendir. ben bunları hinci
evde... öñünden beri unuTTudum bunları ben. hinci canım sıkılcıKCa bunu diyōdum
diyōn urda.ben unu³muyōn türkölēñ hepici³ duryō.yalıñZ , okumaK da okuyōn ben
kitaP okuyōn. ó kitaPları okurkana okurkana unları okumuyōdum fazla türkölēri.boş
ġalamıyodum///

Hac ve Umreye Gitmemesi: /nasıl giTceñ? elli yaşındakana adam öldü./hē!benden
135 iki yaş böyüKTün.elli altı elli yedi yaşında adam öldü kanserden.boğazında çıKTı.
cığara içe içe..işme deciKce../hır³lānda, hırlıK kanseridin.ciğere girişdemış bana
dēvēdi.bu çocuK bunnā aynı bu bāmaKlā gibi üsT üsdüne ödulā.olanıñ biri akserde
duryōdun.tekede çalışıyōdun.e bunnara ben, ön ayaK öcen çocu³lara
140 bakılceK.úmreye hacıya dēl.//olan a³lı ērmıyōdun.güccüK evlendi.bi ğırmızı araba
vādın binveridin, kılrıya gidēdin başKa kövlere gidēdin.tālada u çocu³lālan ġalırdıK
benim çeKTiKlēmi..ure ure sırıKdayaceñ iP bālaceñ bure de bālaceñ. arasına .. gelin
hiş ġuramıyō güccüK.sangeć, işTe ġuramıyō unları.///

Oruç Tutabildiği: /iki sene bu baca³lāmdan amalyeT ödineK, bi sene mi tu³madım iki
145 sene mi ġi?bilmiyōn işTe u zman tu³madım bi.hinci de gine tu³ma../tansiyon hapı
ġıyımnda hıyalladım mı içyōn. şeker bi ara geşTi./vādın. amalyaT ödineK dizlēmden
vādın./ nè bilen ben./işTe hıyallıyōn. yicem şē.. şē e³me durdu mu içveryōn. iki üş
günde bir içyōn.dokunyōmuş u īsana ġi!/tansiyon hapınnana miyde hapı..//

Deprem: /hatırlıyōn./melehāT güccüKTün. işTe bunuñ ğızı. bi dā vā su evde ğızı.
150 öteki ġardeşimiñ ğızı u da. unnā güccüKTün, sangeşlēdedin unnā
işTe.///alışTıKemme benim ocaKlıK Kafamdan göşceKTin ya. aşādaki
evdekene./arada olurdun hemen. ödu zaman çok olurdun.///ocaKlī felen yıkıldı,
üsTüme yıkılceKTi yā!/// bi yo da gedizde ödu./ ben
görümcemiñ evindedin.çocu³lāmı suya ġuydum, yıkadım. okula giTyölā. eve
155 ġodum giTTim urē.unuñ evine illē gidēdim ben.undan sōna hinci beni geçirverkene
bi ödu mu. nenemēñ evi üsTüme yıkılayazdı.çocu³lām alTTa ġādı diye eve de
giremiyōn. eviñ ādındaki pençire vāsın urda. urē vādım. çıkiñ dışarı dēdim çıKTılā.

hurunuñ öñüne dedeñ ocaK yaKmış, gür gür. ĩsannā toʻlanmışlā./// hı! de bu hurun
işTe. ö *gediz* dePremi de çoKōdu. burlāda evlē yarıldı da *almanyalar* giTTilē
160 ĩsannā. unuñ yüzünden gidennē ödu./evi yarılmış diye haK tanıdıla.götürdülē unnarı
fırsalar şēlēre, iki üş dene ĩsan giTTi.

Köyün Adı:/ben de bilmiyōn unu. bĭrda bi yörük vāmısmış. bi yörük üremiş giʻmiş,
ğabagoz dēmişlē.//

Bebek Kırklama: / kırK gün ö çocuğa bakyōZ. kırK gün sōna bi suy furyōZ ocā ,içine
165 para atyōZ. altın atyōZ, u altını..u zmana ġadā duzla ayda haFTada bir koʻmasıñ diye
yıkādıK sōna u suyu eviñ eTráfina .. eleKTen de geçirīdiK. bōle bōle bōle etēdiK.
biz etyōduK. bizim günümüzde öledin.///gulaʻlānıñ āʻlāna her yakalāna çaladıK u
duzlu suyu./bal da çalinyōdun.

İlk Diş Adetleri: /darı ġaynadıP yidiryōlādın ben *akserdeken*./güccüK mü
170 çocūñ?/dişleri biʻmemişTir dā unuñ. anāñ, uvāñ adını vēdi miñ?/ nēden
vēmediñ?/anāñ adı ne?/hinci benim bu *kemalpaşada* bi torunum mā.
böyük olaniñ olu.

Torunlarına Kendi İsmi Verilmemesi:benā gelirdin, nene illē ben seniñ adını
vēceñ. benim de çoK ādım vāmış emme.bi ad dēlmiş bu. melīha,meleK, melike..
175 hedi unnarı vēmesiñ darılmadım hiC. birine *duru* vēdi tamam. birine de *ekin*
vēceñe../hinci anasınıñ adı *leylā* geliniñ bu da nenesiniñ adı da *leylā*. bu ekin tēs
gelyō, siñir olıyōn bu *ekine*.ekin ayında doğmadı, bi şē eʻmedi.adını bi añmıyōn
hırsımdan , ġōmedim dā çocū da./hinci benim adımı vēmeñ de dēdim, hanı *meliK* vā
allahñ adı ya. u *allahñ* aʻlāndan vēselēdi. *meliK* de olan adımış lafTa.// gelin de
180 ġarışma diyō bene bu gelin.sen diyō öle şēlēri neden kafaña dakyōñ diyō.
daKTım, dakTım da ġanımda burda duryō yalıñıZ./// ben de vēme benim adımı vēme
dērdim. başım ġülmedi sātan. başım ġülmedi benim./ ya amcamıñ oluna vēdilē,
anamlı iki elti geçinemiyōlādın. yakındı ēmiZ bōle. yalıñız, adam ne anasına
çekişirdi ne bene çekişirdin. u huyu vādın öle ağır bi ĩsandın.//

Okumayı Sonradan Öğrenmesi: /lise mise giʻmediK biz işTe. biz de urda bi saman
damı gibi bi yērde okuduK amcam seni dērdi okuTsaladı sene *anğaraya*
makboZ ocēmişmişñ dērdi bene u zman.hiC, anamı, buğamıñ lafina baʻmazdım ,
yeñi yazıʻı çoK ūraşırdım. çoK ūraşdıñ, öle bildim giTTim ben unu./okuyōm, yeñi
185 yazı ōmasa ben *ğuran* örğenemezdım.

- 190 **Gözlüğünün Değişmesi Gerektiği:**./bu gözlük yakın gözlü dēl.///hinci
göremeZ oldum ğalañ.ilkinde göryödum da.// hinci bu deñişce' miş./ıramazan
gēdi.herālde dedim.anam ölvēr belki de kurtuluruñ diyō dedim ğanımdan olana.elleri
de dey../ demēz.benim olannām gine.ben hiş şē e' medilē.bāzılānıñ olannarı şēre
yollamaz,urē burē yollamaz.hiC öle laf duymadım çocu'lāmdan ben.genşlīmden beri
195 aylıK āmā gidēdim ben şēre.undan sōnu da bunuñ üsdüne geçirT dedim.//
Uzun Ömür Dilenmesi Üzerine: /künā girmiyem bu dünyāda durmuşkana, elimize
bi şēlē geşsiñ. /sen de sağ ol yavrım.//

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Üfdadiye Kaya Kabakoz Köyü 70 Gece Okulu. Okuma Yazma Var Çiftçilik/ Emekli Teleffuzu çok açık.

Tanışma:/üfdādiye./soy isim kaya heP bunnā heP gayayız./sordeneKnē öceK yā'elli ikiliyin./// nēde kırK beş yaşında yā'ye'mişe mēdimen dayadıK ġāri./elli üç yaşında ġızımız vā.om ben yaşında, on dörT yaşında evlendiK.yılına vāmadan bebeK ādıK e u da bennen bir böyüdü.e torun da undan genC.yirmi yaşında tabi. yirmi yaşında annesi evlendi de./// bir haFTa ödu benim annem.../bilmiyōn, bilmiyōn ölüm.///şindi ben sakaT olalı, her şēleri öñden şib şib hemen söledim.kafam ġarıştı, kendim üzülyōn kendime.çocu³lāñ ikisi de ayrıldılā.unnāñ da unnā da kafamı ġarışdıryō.hiC bi şēde gözüm ġāmadı ġārin. sāde kendim böle eviñ işlēnde bi şē sölēsem u ġadālıK sölüyōn.

Konuşmanın Değişmesi Üzerine:/çocuK da diyölā hinci ġāri.dillē deñişdi de. yeñi nesillē deñiş...///bi ġayra³lana giTTim urē.yāni boşuna bi yere giTTi miñ, urda bi işiñ görölmedi mi, bi ġayra³la giTTim ġēdim denyō./boşu boşuna da denilyō.unnarı heP sōna ortaya çıKTı.bizim dillē heP, esgiden öle. böle ġonuşulurdu.///

Hastanede Kaldığı dönemde Türkü Okuması: ne ġadā īsanlā vāsa hasdānede benim odiya gelyō.türkülēden birē şēliK ala ġoyyōn işTe.kendim de çıkāTTıramıyōn gine de .esKi türküleri de çoK diñlēdim çocuKken de.bir zamannā sevgiñle hateşlenen başımı dizleriniñ yerine dayasaydım daşlara. u şarkılādan da öle birē birē ala ġordum.urdan toKdurlā beni götürdülē amalyata.bayrama üş dörT ġün vā.ġarantıK eTTilē ġāri ġızılıK eTTilē. amalyata tam soKce³lē, bayılTce³lē beni.birisi dedi urdan ġarantıKda.bayram gelmiş neyime dedi.ben de ġañ damlā yüreġime dedim ġarantıKda.yār ellerim sızlıyōr toKdur benim neyime dedim.hepicī allah allah dedilē. böle hasda ġōmediK biz dedilē.heP u türkülē kafamızda heP sōlenen bi şēlē de.gine de herkes urda...her şē yerinde sōlemeK...toKdurum gelirdin ilK amalyaTda, urda benim yanıma/işTe ibrām ta³lisesiñ türküsü vādın hana unu da hiş baK a³lıma

25 getiremiyön hinci.unu sölēdim. toḲdur bōle hoşuna gidēdi.benim yanıma...çoḲēyi
bi toḲdurdun sātın emme...ēyi etemedi beni işTe.///

Rahatsızlığı:/baca³lā da uyuşuḲ./// pilatin ḡodulā belimlēme.unları ādı soñ
toḲdur.unlā çoḲsancı vēdi.///

Eşinin Genç Görünmesi:/bāzıları burda felenōle bundan beş yaş aşarı olannā peḲ
30 çoḲ yaşlı görülyō./şimdi u ḡadā peḲ çalışmıyō ḡalañ.esgiden çoḲ çalışdı da.///ceviz
tālaları vā unnarı çalışıyō.ben sene ne dēveren da³lım?/ sorāsañ bi cúvaP verin.

Çocukluğu: /beş daş, oynuyōduḲ.dokuz daş oynuyōduḲ.bi de bōle çuma³lana bi
şindi ayıPomasıñ da ḡöt ḡazması dērdiK.u çukuru kim çoḲeşēse, sen yeñilirseñ u
çukura lañḡırT... hayvan ḡüdyōz daḡda.ō çukura ḡaşceñ.urdan arkadeşlē öre, öre
35 bōle sıralan..arkadeşlēle çoḲēyi geçinirdiK.urdan bu da bizden böyükdün.ḡoyun
ḡüdyōdun.biz, ufa³lā bōle bir sıralanyōz, dokuz daş oynuyōz. hemen bu yoḲdu, aşam
añdıḲbi gelirdin bizim oyunları bōle ḡarışdırdın./he u zaman. hiş bunu sēmezdim
dünyāmda ö oyunları ḡarışvēdi diye./// nè olursa ösuñ. hankı oyunumuz olursa ösuñ.
bi ḡün hayvannarı yukādan bi saldıḲbu da ḡoyunnāna... ḡuyu vādın. ḡuyudan
40 ḡovalan suy çıkaryōn.ahırları uzun uzun... çam ahırlā vādı. doldurmuş bu.ḡoyun
sulaceKmiş. bizim de hayvannā susadı.hayvannā bōle akışyō suya.hayvannāñ öñüne
bu ḡoca yorḡanı bi bürünmüş.unnara içirmeceK ḡāri, ḡoyunnāñı sulaceK.///
hayvannara bōle...ürküdyō,hayvannarı bōle.eñ çoḲ da ö günde çoḲ ḡızdım buna.
ufaḡın dā./sekiz yaş de, yedi yaş de./biz hayvan.../iri hayvan. ineK, öküz...//

45 **Eşiyle Evlenmesi:**/ ya sāten kövde tanıyōz birbirlēmizi.tanıyōz da./bizim
dedemlēlene, da esgilere bakarsañ bunuñ babası bōle parti yüzünden... bunuñ
annesini ḡaldırmışlā. u zebePden dedemiñ ḡayınına nışanlamışmış.ḡayın dērlē
yā!ōrdan...ō zıT birbirlēne heP, laf sölēlēdin.tēzemi gene burē eve vēmişlē.ama
ḡaynanam urē nışanlınımışmış emme önnāñ ḡızını alvemiş.önları sevdi³lēnden.sevgisi
50 hālā duryomuşmuş.ōrdan dedem dedi ben daha on bir yaşıdayın. tütün dizyōz. tütün
çardāndayız tālada.ḡoca ḡarı dēdi neneme.biz bu ḡızı dēdi.unnālan ömür boyu kūs
durcēmize bunu önnāñ öluna verem dēdi.barışām dēdi.ya bene bālī //dēmeseñ.on iki
yaşında, on bir yaşında bi çocuḡ...başkence barışāmez biz bunnāla.parti ḡavḡası,
mukdarlıḲḡavḡası... her şēlēden zıTlādın.ō zebePden bōle işTe buna göz ḡodum ben
55 ḡāri undan sōna.dedem naslōsa vēceK buna diye.bunuñ anası da.../bizden tēzemi
āmış.beni de āmaḡ isTiyō gene anası ösuñ ablası ösuñ.benim peşimdelē
gezyōlā.nāsiPōdu işTe.dedem vēmiş sōna bene.hiş pi şēden habarım yoḲ nè
vēdi³lēni bilyōn. bōle esgiden tel yüzüK, altın yüzüK yüzü mü ḡōdüK biz, bi şēlē

gomuṣlā bōle pençiremize.ben çocuğun ya ādım gēdim bōle oynuyōn ōnları. bōle
60 oynadım, oynadım.a³lım başıma gēdi bi de.beni dēdim bi yere vēmişlē emme nerē
vēdilē bakām dēdim./ yoḲ daha hemen ō gün yazma deñişme.../yazma deñiṣdirmiş,
gomuṣ gi³miş adam.söz āmış dedemden. ne anam sordu ne babam.dedemden
duydum yalıñız.buna vēcēni bilyōn.urda ō yazmaları ben hiC ellemedim gene.
anam āmış ğaldırmış ōnları.sōna,bi gün pençireden baḲdım.bunuñ annesinden
65 ablası bi boşCa vā ellēnde, geldilē.ben gene ōnları ēyi kāşıladım. küçüğün emme.
mindar felen bi şēlē ā³lāna aTTım.oturdum. hoş geldiñiz bile denilmiyōdu esgiden.
hoş geldiñiz demesini bilmiyōduḲ bi misēfire.urda benim nenemlene daha ēyi
geçinyōlā esgiden sāten.görümcesi ōce³mişmiş.çoḲsevyōlādı birbirlēni.bunuñ babası
ğaldırınca ğadını zorlana āmışlā.ōle ōle, işTe urda vēdi³lēni añladım ben.eve
70 görümcelen ğayınna gelirdi.ōle başlañğıC ōdu işTe./ on iki yaşında./bilmiyōn unuñ
yaşını./ dörT vā./bu on sekiz yaşındadı ben on dörT yaşındadım, evlendim zaman
işTe.

Düğünü: /işTe iki sene üş sene durceñiz. ōndan sōna düğün yapceñiz dedilē.zamanı
be³lēdilē.zamanı gēdi düvün e³mē hazırlandılā.babam da hiC hāyır demedi, vēdi.

75 **Ailesinin Okula Göndermemesi:**ben ğāri akıl, ancaḲ ancaḲ giryō ya, anneme ben
dedim. evlenmecen dedim.halı da dokuyōz hemen. ben dedim hinciKden,
evlenmecen dā durcen dedim.anam da nerē evlenmeceñ nişanlandıñ, gelin ōcen ğāri
dedi.okul açıldı u zman kövümüze.ben, okul hasdasıyım.okula gitcem, ğardeşim mā
sekiz yaşında okula giTTi.ōnuñ kaya³lāñlana heP bōle ō alfābe şēlēni
80 heP ōrendim.annem de ō kaya³ları elimden, alırdın.sen gelin ōceñ, çeñiz hazırla,
neden bunnālan ūraşyōñ derdin.ben de anneme çoḲ siñir olurdum. bunnarı
ōrenmeḲ isdiyōn. ō yaşımda okula yollasalā on dörT yaşında gitcen.//hāla dā içim de
ğādı ō./ nerē bitiryōñ yā!/ yoḲ. ben evlendim. okul açıldı köve./hā!//

Okuma Yazma Öğrenmesi:/ sōna gece okulu ōdu.ğadınnā giTTi ya.kimse gi³mese
85 dedim. ōre³men de bunna çoḲēyi ğonuşurdu.teK başıma bu masāya oturcen
dedim.bu okumā ōrencen dedim.ayşāma halı dokurduḲ tāla işleri olurdun. hayvannā
olurdu. āşam sāT sekizde gidēdiK.urda *allah* rāzı ōsun birez ōrendim.sōna sōna işTe
bu tağvimleri sunları bunnarı okurkana... u ğadā çoḲ tuTTuramıyōdum da gene de
okuyōdum.sōna işeye giTTim. *ġuran* ōrenmē başladım.*ġuran* ōrenmē başlayınca yeñi
90 yazıyı daha söKdüm.daha güzel ōdu.şimdi türKcelēni bunlāñ... de baḲ kitaPlām
dolu.unnāñ türKcelēni okuyōm çatır çatır.//mānilēni felen añlıyōm.işTe iki ay
gi³mişK, āşam bi sāT./bennen gidennere şindi bütün bi arıya gēseK de bakām bi a

ösuñ deyiñ diyön. bilmiyöz biz diyölâ.yâ bennen siz de giTTiñiz ya diyön.bi teK ben bilyömuşun./unu³muşlâ.örensêlê de bile sâti ğula³lâna fazla so³madilâ.kimisi dêrdi
95 ben *ankaraya* makboZ mı öcen bu yaşımdan sōna okumacen dêrdi. ben de illê okuyām dêrdim.unnara çekişirdim.işTe öleli³lene... yâni bilyöm şindi *allaha* çok şükür.

Düğünü: işTe düğün ödu işTe./ çok ğar yağdı.nasıl ğar yağdı?ö ğarda gene de dışdan,işden ĩsan gēdi.ben kendi düjünümde çocuK gibi oynadım.çok sevindim.yâni
100 bi arkadeşim gēdi beni hiş hayāTTa gelin düzmezlēdin kına gecelēnde. u zman.beni düzdülē urda.uTcu tu³muş görümcem. u uTcunuñ elinden ö utu alvēdim. ben çalādım.uTcu da hayaTTa bi kimseye vēmedi bunu sene veridim dêrdi.öle öle çok... düjünüm ölyō emme//ölyō işTe.ata bindirdilē.u zman şakır şakır a³lâ oynādın.bunlâ... deyneK oynanırdın.urdan burē getirdilē.şindi enişdemiz vâ,
105 görümcemiñ ğocası.nê isdiyölâ bē aTTan inekene?/// özeñgiliK istiyölâ.ne vēcēñiz geline diyō.hemen ğayınnam barabar gēdi de ö içime sızı ödu.ne vēcēn dedi?ölanı vēdim işTe ya dedi, ölanı vēdim ya dedi.ben unu böyüdünce ğadâ ne çeKdim dedi.söz yâni bu söz yakışır mı? ö enişde de dōru ğonuşdu emme.önuñ anası böyü³medi mi dedi.bötüTTü de baK burē yolladı dırnaK ğadâ işeyi
110 dedi./hiC unu³mam.esgi lafları hiC unu³mam./ ğaynatam sōle kaşñ ucuna dōru gēdi de bi ğuzu veryön dedi.ö ben memnōñ odum ben önuñ öle deyişine.ö guzu da bi üredi, bi üredi beş dene yavrusu ödu. ö ğadâ çok ēyidin ö hayvan da. beni de çok sevēdin.unu çok sevēdim benim diye ölüm ğoyunnarı vādı bunnāñ. sa³mişlâ unnarı birē birē ayırmışlâ sâten.birini de bene vēcē³lēmmişmiş.işTe öle öle...

115 **Köydeki Düğünler:**/üş gün.../pazartesi günden gelirdin davıl./// tam cumā gün öliye ğadâ felen gelin öñü çalālādın./gidēlê.eşe³lēnene odun getirilēdin davıllālana kaşılālādın.ne ö güzel olurdun ö düjünñē.bayraK çıkarılādın davıllana.dāmaT çıkarılādın davıllana. // ya düjün geşTi ğari işTe./ ya düjün üsdüne ğonu.sonā añlaTırın a³lımda öduKTan sōna.

120 **Hacca Gidememesi:** /yazıldıK da gidemediK. on sene be³lediK. bi korana çıKdı.ben de ama³yaT odum.giççeKdin bu gine burda tēzemiñ torunnānnana. ö da götürmedile iki sene.şimdi önnâ giççeK kaC sene sonra emme genC önlâ bizden.yaşlādan de götürmüyölāmiş sâten unnāla giTse de./önda da çok özencim ğadı. burlâ da göryön. urları *meKK*eleri gösderyō yâ! ben nasıl giTcem zâten.una kısmeT omadı. paramızı
125 bile hazırladıK da... kısmeT omadı öna.çok isTediK emme.bu, evelēden kiräZlēmiz çokTun, paramız vādın da bu genşgen peK canı isTemedi.burē gelince ben tutamam

dēdi.ben gi³meK çoK isTedim.ya paramız vā ġāri gidem.u zman on beş milyarlane,
on milyarlane... bir kirāZ parası alırdıK, yirmi milyarı geşgin./hā!yeTyodun.
/ye³meZ.nerē yeTyō./şindi cevize çevirdiK ġāri her şeyi./// çoK filen götürselē
130 giTce³lē unnā, çalışıyolā.hāleri vaki³leri ēyi./// /rāfedñ babalī işTe.annesinlen
bababası.

Torununun Tarımla Uğraşmak İstememesi: u kāmīle biz dūñya, iki tāla ceviz
vēdiK.ya³miyō bu. ben ōre³meniñ diyō canı isTemiyō.// enişdesine vēmiş bu sene .
ortā veryōlā.işTe ġızımızñ bi geliri önnā.// ōlana vēdiK, iki tāla ōna vēdiK iki tāla.
135 iki tāla kēndimize ayırdım./// oturdım yēden bōle sūrtüne sūrtüne a³lıyōn gene.

Düğünde Yapılan Yemekler:/ yeme³leri bi aşCı yaşlı īsannādan tutālādın. ō işTe
sāyiden bi yēmeK bile bişirmezlēdi./ koşaf bişirilēdi.bōreK yapālādın./yuka
bōrē.../içine e³meK içi, pēniri bi şēlē vāsa yağlı saçalādın.unu ocaKda
bişirilēdin.isTe çōba, ġabaKbasTı etēlēdin, ōñden. gene ōmuşTur bizim dūñnēde
140 de.ġız evinde yimeK bişmezdi.ġız evi urdan yas tutādın, aslında./// yuka aşı a³lıma
gēmiyō işTe.sāyiden bi yimeK ōmazdı. ōle īsanlara bi buyuruP da yimeK...// /unları
bilyōñdur sen./// ġız çıKTı zaman, ōlan evinden gözel bi sofrā düzēlēdi.ġızñ anası
babası ō gün yas tuTyō ġāri üzgün ya.yimeK, illē ō sofrā gelirdi.öndān sōna bir
haFTa, gelin üş dōrT gün ōdu mu ġız evine el ō³mē gidilceK.burda ġayınna gine
145 sinilē bi şēlē düzēlēdin. aneye babāya hediye olāleK ġorlādın.urē gidēdiK.urda
annemē yimeK bişirilēdin ġāri. burda dāmaT gēceK.ōna güv^ylenme
dērlēdin.güv^ylenmē giTyōz dērlēdin.biz ġāri anamızñ evine giTyōz yā. u zmana
ġadā ananın evine gi³meceñ./bir haFTa.ni zman u güv^ylenmē gidēseñ urda yimeK
pişē burda sinilēle... ġayınna, ġaynata, dāmaT vācez. ellēni öpceK ġāri dāmaT.

Nişanlıyken Nişanlısının Gizlice Gelmesi:bi sefer bu öyüme dolaşmış bi hāmāna
giTyōdum ben.///gene işTe bi gizli cerez yollādın.gizli olaleK. bi sefer harmana
babam düven süryō.ākama sebedi sarındım, tütün yaylasından giTyōn.urda şimdi
benim bi şēden habarım yoK sāde babama düven sürcez.yimeK götürüyōn.bu beni
gözle³miş urda çatırdan çıKdı mı.gele gele tam bi dereden geçilyō.tam derede
155 ansızın kaşıma çıKTı. hiş gōmedim nişanlıyım emme yüzünü bile gōmüyōn.bu ellēmi
bi tuTTu.ben bōle zañğır zañğır titriyōn bōle öndān kōKTūmdan./heylandım bi
de.bi de birisi görü,babama dēverī./tabi kōKyōn.nē dēdi bilmiyōn bir kaş kelime
ġonuşTu.undan sōna gine ellēmi goyvēdi.ben giTTim harmana .ōle ōle işTe hayaT
ōle...ōle geşTi.elli üş sene geçindiK düvünden sōna./ömür tabi. şimdiki geşlē
160 hemen ayrılyō hemen ayrılyōlā... ölüm yirmi beş sene geçindiK, ġızı avkaT ōdu.

Yaşlılık: yavrum bu dünyānıñ direği yoQ merhāmedi yüreği yoQğılavuzuñ göreği
yoQ yoluñ soñu görülyō işTe.bizim için.siz genşsiñiz dā.hayata dā toz pempe
baQyōñuz.

Düğünlerde Tepsi Çalması:düğünnēde her havaları alağordum./// bu
165 alvēmezdin./tepsi...şindi dümbeleK alvē dērdim, bene dümbeleKCiniñ adamı
dērlē... alvēmedi./aksērde dümbeleK düKKenini gödüm illē alvē dēdim.
alvēmedi.sivasa giTTim, saz dükkenini gödüm. ya *allah*ım su sazlañ birini alvē bene,
gine alvēmedi.hiş bi dēdīmi e²mezdi bu benim.u sazı başına oturusuñ
çalasıñ./çalādım gine.bu taraFTa uyduryōn çalyōn da...burdakı şēlēri de ōrenirdim .
170 ğayınım çalyōdun.undan ōrenen diye ūraşırdım ben./// /sōlüyōdum./bizim eski
havalāmız, aşā yēldin./urdan,aşā yēlden çıQTı bayrağın ucu, cePlerinde görülyō
çevreniñ ucu dērlēdin. undan sōna bu havaları çaladıQyaşlılā unnarı oynadı.// yeñilē
bu ıradıyolādaki türküleri, yeñi havaları oynālādın.//bizlē u aşā yel havasını
oynālādın.sepeTci ōlu oynālādın, hēr şeyi oynālādın.esKi īsanlāmız çoQ da
175 güzel oynālādın.urdan u havalā hePsi ğadı şimdiK.burda bi çalgıcılara çaldıryōlā
bāzı zamanda yaşlılā oynuyō.ōnları bilemiyōlā.bi sefer sepeTci ōlu çalvē
dēdi.dedelen ,nene oynaceK sünnetinde. ō da bilemedilē çalgıcılā.

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği veYaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Nuriye Yetkin Kalabak-Gördes 79 Okuma Yazma Yok. Çiftçilik/ Emekli Teleffuzu çok açık.

Oğlan Çocuklarını Sevmesi:/olan gız./ha yaşa.ben olanları çoK sevyön./ benim gızımın gücüne gi³mesiñ emme gızları sã miyön.ben./ u! gızları sã miyön benim dörT dene gızım mā./ē babaları ölvēdi. mefāT edince burda mal başında mal biriKdirmeceñ. babaları öldüneK üleşleri bi gavğa eTTilē bi şamata eTTilē, benim bīcēciK ölüm mā. unuñ başında küsyölā benim yanıma gēmiyölā./küsyölā bene.dörT dene gızım mā. biri izmirde.biri manisada./gēmiyölā. //lokantacı bilyōñ mu? biri unuñ hanımı.biri de //niñ.yēmcilēñ yanda çalışyō biri de u.gēmiyölā./bene haKıımı felen vēmedilē ölüm.bene nedir burē olana vēdidiK düñ edēkene.unu olana evi vēdiñ diye pi şēden āmaceK dedilē.ēyi āmāvēsiñ siz ēyi oluñ dedim. //paralan āsıñ dedim yōK diñlemedilē.tāla galabaTTa öle isim duyuyōñdur belki./he urda tālamız vā. tāla siziñ ōsuñ dedim. arabayı bölüñ, moturu da bölüñ dedim.ev de olan da galvēsiñ dedim. u, u! evi de bölcez.// ben de inaT kittim bunnara. ben dedim bīcēciK olanıñ koltinde duryōn dedim.beni kim baKceK yarın dedim.siz gēceñiz baKceñiz mi dedi. u zaman küstülē bene. benim hissemi de vēmedilē.saTTılā, ādılā , biraKdılā giTTilē bi daha da dönmedilē.undan gızları sã miyön./ biraKııceñ güzel yiceñ, güzel geyceñ, eş dos gezceñ.çocu³lañı da gıyma³lı edceñ, everceñ, barkarceñ, okutceñ./ hePsi bir oluş ödula hePsi bir. u çocūm.ōlannā ēyi.olan beni.. hinci burda baK, olanın ōlu vā iki çocū vā sāten bölē. olan beni bölē her an āşam sabah hasdamıñ anne, sopañ oduñ yaKveren mi?e pi şeyiñ vā mı soryō. hana unnā?/ gēmiyölādı.// ben telefon bilemiyön.telefon açyō alō diyōn gine de kendim açamıyön. undan gēmiyölā.malları da ādıKTan sonra temelli küstülē./ūramadılā ğari./hiş biri, hoş biri...sāti dāma³la şē yapyō unları da.// ğarı göca tabi geçim düñyası ölüm.// uñnāla geçinceKlē benim , ananıñ yanına mı gēceKlē?unuñ üçün ben susyōn. susyōn yavrum.nē diyen?yaPceK pi şe yoK/dörT gızıñ dördünüñ de güççü./eñ güççüK olan.e u da baKışinde. hoş bi iş de yoKtāla işleri ōmuyō ğari.tāliye gidyō gelyō. şurda sanayiyede bekiriñ tükkeninde çalışyō olan.//ben de burda duryōn işTe ölüm.seniñ çolūñ çocūñ n apyō? ēyi

- mi?/küçüKlê mi?/obu dâ küçüKlêmiş dâ!gücüKsüñ dâ, gücüKsüñ. *allah*
gösdēsiñ!/olan evlâ'ları u ğadâ da'lı olýo kun.sen deceñ everdinen unnâ da
ômaZ.nasıl geliřTirdiseñ ôle gidê. ğapı salverseñ u yana bu yana, hēdi buluñ yîñ
30 çalışın derseñ unlâ da güzel alışmaZ.undan sōna bōle olur işTe.hayırsız evle'siñiz
dersin u zman. hâyır.hayırsız ômaZ.
- Hayatının Çok Çileli Geçmesi:/noriye./ye'miş dokuz./soyisim yeTgin.// /ëyin çok**
şükür ölüm.//çoKçille gödüm ben amān!geliñ eTTilê beni de durceK yē bōle incirlēñ
dibine bōle bi ev geliñ eTTilê.urē gelin girdim ben.urlâda dura dura dura *galabaTTa*
35 u düzenimizi göseñ nasıl da ğoduñ da ğediñ burē nene dersiñ.emme ölümlē hem
da'lı hem acı ölüm.dede öldü ortalıK ğarışTı./şindi sekiz kasımda beş senedin. hinci
altıya girdi./beşinci biTTi ölüm.yabancılara saTTılâ tālaları.dümdüzgün u bayırda hiş
bi řē ğamadı. bi düzennēmiz vādı ölüm bi düzennēmiz vādı.çoK érezil öduK çoK
érezilliK gödüK emme undan diyōn sene.mal bira'ma.yalıñız düvünnēni
40 eT,sünne'leri yaP./evini ocānı yaP.her düzenini al.ölüm benden bu
ğadâ!çalıřıñ ölüm./ he, he! allahım ya'!bi arabē ya, araba sātı olan asgere ği'meden
aldıdıK.araba esgidi hurdaya çıKTı araba.hālēnu āceKlêmiş.yā n ēnceñ sen. ğırıK
arabayı hurdaya ğiTceK./unuñ başında. ēyi dedim ben de . hePsi siziñ ôsuñ.beni
soyadından çıkādılâ./ babam öldü dedilē sen babamdan haKalamıyōn dedilē./ şeyiñ
45 yanda de benim babamıñ tālası aşāda.//sen dedile babamıñ tālasına kit dedilē baña
ğızlâ.soyadını unu dařıyōn burē dařımıyōñ ğāri bizden mal alamaZsıñ
dedilē.biz avkadiñ yanna gelyōz. bana her řēleri sōledilē ölüm. vēmedilē.āmadım
ben de.aylīm vā şükür allahıma. herkeze gösdēsiñ./baykur mayışım vā./bene
yeTyō.çocūma da ğalañını veryōn.öluma da ğalañını veryōn.e ben hasda ôsam u
50 götürceK doKdura beni.ğızlâ mı ğēceK, dēma'lâ mı ğēceK?/unnāñ haKı yoK.öluma
veryōn.benim her şeyimi alýo.řurda oturyōn güzelce. sobamı yaKyō.odunumu
getiryō, kömürümü getiryō.her řē getiryō ölüm ben dâ ne isdecen.ikicēciK oluñ ,
allah u ğünleri gösdēsiñ.ömürlēni uzun eTsiñ. ğaderlēni, işlēni deng getirsiñ *allahım*
cenāb *allahım*.eřiñ de ço' mu ğādeřiñ baldızıñ?/o bu yazıKlūř ğādeřiñiz.// /ôsuñ,
55 ôsuñ da'lı ôsuñnâ da'lı ôsuñlâ.işTe bōle bōleyiz düñyāmız.// ne tceñ işTe.boş vē!ôle
diyōn diyōn hēlime şükredyōn duryōn./ u bi seniñ dēl bi benim dēl *türkiyede*
herkeziñ aynı dēl ölüm. üzülmeKTen ğalınmıyō. u ôle bu bōle üzülünyō
çocūm.emme hiř ben nē doKdur yüzü gödüm nē ôre'men, hoca yüzü gödüm.hiř bi řē
bōle konu konşulādan bōle bir arıya biriKTi mi konşulādan u bilyō ben bilmiyōn.ben
60 bilyōn u bilmiyō bōle bōle bi namaZ sofrası... başğa yōK bu ğıdâ cāhillim

mā.bilmiyōn çocūm.emme hocayı diñliyōn televizyonda bildiñi oku diyō.bildiñne eğıl kākıdyō hoca. ben de unnara bakareK , eğılyōn kākıyōn.okuyōn.//

Çok Fakirlik Görmeleri: /ölum hic gömediK fakirliKTen.sen arpa bilir misiñ,arpa e³mē bilir misiñ?/ he arpa e³mē hiC, gelin ōmadan hic buydey e³mē yimedim.arpa
65 eKTiK, büşdüK.arpa yidiK. kılçıK parmaK gibi bōle.e³meK de yoK, yoK!çoK³aç
gōdüm ben. darı,nofuT bunnarı yidiK heP.gelin ōlunca ğıdā. gelin ōduKTan sōna u
da yoKTun. u da yoK geldim yē de yoKğaynuva hasda,ğaynana hasda, görümcem
mādı dili sōlemiyō ğulā duymuyō.biri gine hasdadın.işTe irehme³liK eşimnen biz de
u ğadālıKışTe// çalışTıKçocu³lāmızın ğanını doyurduK//

70 **Eşiyile Tanışması:** dedelen nasıl añaşdıñ nasıl gōdün dērsene. bōle evellēden yer ev
üsdünde toPraKvā. üsdünde de bōle yuvarlaKvā, bōle yuvarlıyōz unları. otursuñ diye
a³masiñ diye./ dambaş he dambaş ğāri. urlādan ğāri bi noKsan yeri olunca ōseñ.urdan
heme paT paT paT dökülyō suy.aKıyō, aKıyō.burda kākıyōz burē yatyōz. burdan
kākıyōz urē yatyōz. hiş ğünnē gömedim.// undan sōna bi de urlāda yaşakana, edekene
75 bu irehme³liK dede benim dayımıñ ōlu ōmuş ōlyōlā.bize gezmiye gēdilē.ben de om
beş on altı urladayın.benim ğaynuvam da bōle kemāne çalādı bōle zır zır zır.//bōle
küçüK küçüK ğız çocu³ları da ōlan çocu³ları da oynādın.benim eşim de dedem de u
da ōrenmiş unda.unda benim ğāri el dēliz ya!bizim kövde de bi düñ ōdu.bunnā
düñe gēdilē.dambāşın üsdüne çı³mıslā davılcılā, çalgılā nēse.urda una kemāne
80 çaldıyōlā.ben de bōle gēdim.ürKmüyōz ya birbirimizden akrabayız ya ben de bōle
baKTım. nē ğıdā acamılıK kötü bi şe.da³lı mı acı mı ben de bilmiyōn. ben de bōle
baKTım. kākveryōlā īsannā genceciK, bu yaşTa ōlannā, ğızlā. oynuyōlā.vere
oynuyōlā.ben de bōle baKıyōn una.unuñ bōle kemāne çaldini sevdim.urda ikimiz bir
birbirimizi bi sevdiK./ on altı yaşlānda felen./ çoKıfağın.// bu nē ğıdā ileri geri
85 bilē?bunnā bilir.bi de her şe.../ niden bilir?bunnā ni ğıdā fakirliK de ōsa yo³luK da
ōsa ēyi kötü bilir./ emme biz ğāri hiş bi şe yoK e³meK yoKıyā bi şe yōK!/ u arada u
beni sevdi ben de unu sevdim bakam.

İstemeye Gelmeleri:/isdemē gēdilē. dayım ōlyō ya!hasdadın ğaynuvam da. de hana
ğonuşamıyō ya.isdemiye gēdilē. fakirlē, yiceK yoK.e³meK yoK, ekin yoK.// babam
90 da dedi. bi *cabarlā köjü* vā.// ben dedim ben *cabarlara* vēcen de dedi heralde unu
bilmiyōn.hic unu³muyōn baK.cabarlara vēcen de dedi yanıK bezdirme mi yicen
dedi.yanıK bezdirme mi yidircen dedi. vēmem allah vēmem dedi.benim bi şēden de
haberim yoK gine.ben unları gōdüm. //unları beyendiK biz.ben başga da kimse

gömyön bilmiyön sātinden.undan sōna ġāri olur mu ōmaz mı derkene vervēdi
95 babam urē.giTTiK.bōle altı bu gıdā bu gıdā aḲyō ya çukur. hasır bilyō muñ sen?/he
örme hasır.hasırñ üsdüne yaTyōZ.yōğan yoḲ/ yoḲbi de keçi çulu...

Nişanı:/ettilē./goya bōle bizim kövüñ baççası dērdiḲ./baçça./goya kövüñ mere
yerimiş bōle.urda baççada nişanı nēde dakam, düvünü nēde yapam diyōlā.ġonuşyōla.
böyü³lēdir öseñ.e baççada edem diyōlā.e baççada nasıl ōceḲ?e bizde yoḲ ġisan öt
100 yanda yoḲ ġisan.ġocā baçça dence ġoca bi mere.urē kim biriḲceḲ kimimiz yoḲolur.
konu konşu birigir.bu benim sādıcım. burē benim yanıma bōle otuTTurdulā baççıya
giTTiḲ ġāri.// ġıyıma otuTTurdulā,beni de otuTTurdulā başımıza da ġoca çāşaf
ġodulā bōle.u getirmiş deġme bu getirmiş çapıT bu getirmiş filen getirmiş... bu
filenciniñ, bu āşa geliniñ, bu fa³ma geliniñ hediyesi ödenceḲ bu!bas bas
105 bağıryōlā.ben de kafam bōle yamıḲyō.dayanamıyōndur öseñ.küçücük bi şeyin.//bōle
bōle nişan dakıldı.

Düğünü:ākadan da bir ay sōra da. u zman bir ayı mir ayı felen bilmiyön./ bir
ay ōmuşTur diyön.undan sōru da bi de düün eTTilē.ata mindirdilē beyaz bi ata
mindirdilē çaya ġēdiḲ. çayda bi su vā emme bōle gidyō bulanıḲ. sel ġēmiş de
110 geşmiş./ bōle güz eseri. kasım aralıḲbōle bu aylāda./ ha güzündü.u aylā da ōdünü da
bilmiyön. şindi bilyön.u zman u aylā da ōdünü da bilmiyön.şindi sōna sōna duyuyön
da bilyön. zurnacı ġēmiş. benim görümce a³lı ermiyō ya ġāri ya bōle zurna çalyō
diyō seni diyō bōle bi tuttu diyō cumburt çaya ġaşcēdiñ sen diyō.seni zurnacı tuttu
bōle diyō.beygiriñ üsdünden düşeyazmışım ben.suydan kökmuşundur öseñ.başğa da
115 burē köPrüye gelirseḲburē ġoca köPrüye burdan geşcez, burē ġalabā
gi³meḲüçün.başğa geçilmiyō çaydan. sōna haber ġēdi.e e geçilceḲ,
geçilceḲ.gi³meñ, köPrüye gi³me!niden ? e sel geşmiş. geşmiş emme bōle
yuvālanyō.e zurnacı beni tu³muş da... edē edē gülēlēdi unnarı.// ġāri çoḲşē fakirli
yo³lū gödüḲ yav.çoḲ yo³luḲ gödüḲ ölüm.emme şindi bu dayanamaz unnara.bunnā
120 yo³luḲda gömedi dayanamazlā.bişginiz yoḲ, yoḲ!//

Öküzle Çift Sürerken Dünürçülerin Gelmesi:öküzlēle çiFT sürgülüyō
babam,koşvēdi boyunduruġa beni.sen sürgüle ben ġördese varen gelen dēdi.ben
sürgü sürgülēkene ġayınuvam, ġaynanam eve ġēmişlē. ġāri düvün edilceḲ ġāri
hazırlıḲ bi şelē öseñ, undan sōna yavrum öküzleri ġovēdim. bıraKTım eve ġēdim.
125 bizim köv çoḲ zeñginnēñ tālasıdın, köjüdün. unnāñ baġlı dērlēdin.baġlıġa dōru

govalevêdim öküzleri eve gëdim.sevinyôn gâri dññürlê gëmiş.ğayınuvam gëmiş,
ğaynanam gëmiş.bu sevinmez mi şindi?

Dünürçülere İkrâm Edecek Bir Şeyin Olmaması:ğarın undan sōna unnara
ğarın unnara eTceK hiş bi şē yoK evde.//e³meK yoK/ çay sâti yoK olum. sen
130 nêde?ğâve, çay yoKyoKhiş pi şē yoKsēdece işTe... tâna bile edemiyōZ.bōle bōle iki
çuval tâna edyōZ. un yoKbiş sürüyüz altı dene gâdeşiZ biz.burê gëdim burda da vâlâ
emme hePsi hasdadın.//

Köyden Gördese Gelmesi/ galabaTTan dâ on bir sene ôdu burê geleli.// dede hasda
olunca gezdiK ankara urâ burâ hasda unuñ başında ...o bir senedir burdayın.urlâm
135 dağıldı gâri. yoKurlâda bi şē.//ben de şindi teK başınayın işTe.

Yokluktan Geven Yemeleri:çoKyo³luK gödüm. geven biliyōn... tälalada.../ diken
gibi bi şē.beyâz gibi gibi.benim babannem unnarı kesTi gēdi de,unnarı furunuñ içine
soK³Tu.e³meK furunuñ içine guruTTu guruTTu bōle ovaladı ovaladı darı eTTi nofuT
eTTi e³meK eTTi. şibiT bezdirme./şibiT diyölâdı öle una.//unları yidiK hocam.ü
140 yeñi senê añlaTsam añnadamam.//

Giyecek İkinci Bir Elbisesinin Olmaması:şu üsdümden bi gün ôsun çamaşırlâ...
bicēciK ôsun... bōle alaca bulunur. alacadı â³ları. annem unu...

Annesiz Büyümesi:annem de yoK³Tu benim.babannemiñ yanda böyüdüm./ boş vê
derdim çoK// benim babam küçücüKTen asgere gi³miş.dörT sene asgerliK ya³mış./
145 dörTsene asgerliK yapınca benim annannemlê dedemlê de annemi durdurmamışlâ
babamda da .biz nê zaman gēceK de demiş n³ōceñ, ev ocaKōceñ?ayırmişlâ da başga
yere vemişlê benim anamı.başga yere veryölâ./bi yere everyölâ gâri dēmaT gēmeceK
ğâri diye everyölâ. ben de u zaman bi buçuKyaşlânda felenmişim.yo³muşum bilene.
küreKcide kövde benim babannemim gâdeşleri vâdı.çalmışlâ urdan, annanemiñ
150 evinden guca³lıyölâ beni urê götüryölâ.seniñ yanıñda beniñ yanında urda burda
böyüyōn ben olum. ana baba yüzü gömüyōn.undan sōna dē böyüdük.

Babannesinin de Bakmak İstememesi:on yaşları felenmiş heralde yalım.babannem
ğızım dēdi. ben seni gelin edemecen, böyüdemecen yetê gâri dēdi. //ben seni
bakamacen ğızım dedi sen gelinōmañ zamanı gēdi. babañ, anañ babañ yanna giT
155 dēdi. e anamıñ babamıñ yanda giTTim ben emme giTcen emme altı dēne gâdeşiZ
biz.evde hiC yiceK işceK yoK. unnâ da hePsi olân. iki ğızız, dörT olanıZ biz.ē seniñ
dediñne bi iş vâ mı?şindi çoluK çocuK gerilveryō anaya babaya.tamam ölceñ ölceñ
durceñ durceñ.öleydi.gēdiK.

- Annesinin Çeyizinden Bir Dizliği Alması:** benim anam galabaTTan tarafda konşulā
160 bōle bi dizliK asmışlā. çeñiz asılırdı evelden, urğanlara bōle dizilirdi.u dizligi benim
anam benim çeñizimden āmış da yōğan di'miş. çocu'lāna ör'müş. geriye ğalan
çocu'lāna, ğādeşlēme... bene unu vēmedi. bi āladım bi āladım.ben nè ğeycen urda
dēdim.hana vā mı benim çamaşırım dēdim.yoK . çeyiz hasırı vā. sen veryōn bi
değmeK, u veryō bi değme. şindi nasıl değmelē vā şindi.//saşlāñı ör'müyō ğızım,
165 saşlāñı ör'müyō dayı ğızım. nè ğunnē geçirdiK hocamız biz.çoK çille çeKdiK biz
yā.çoK çille çeKdim ben.e gelin ōduK, gelin ōme'le iş bi'miyō.hadi gelin eTTiK
bunu.vādī ōlanıñ hiş bi şēsi yoKevi yoK, parası yoKbi elinde işi yoKne yiceK bunnā.
gelin eTceK ğuyceK.//çalışır yirlē.ev ocaKda ōmayınca daha çoKzor. nerē ğiççeñ?//
Evlenecek Kıza Tavsiye:unuñ üçün benim ğızıma allah bōle diPli ğucaKlı,iş elinde
170 ğönü gözü toK, parası elinde işi.../he, he ōle dēcez.ōmadıKdan sōra hemen ben seni
sevyōn seni bōle sēmeK iş bitirmimeK iş bitirmiyō ğızım.// u! işe yaramiyō
unnā.benim dede kemāne çalyō. kemāneniñ ğari nè havaları çağıryō nelē sōluyōsa
urasını ēyi bilmiyōn./ he ben de una furuldum. şindi bu ğızıma çıkācen lafı.ben de
una sevdim.
175 **Eşinin Para Kazanacak Bir İşte Çalışmaması:**adamın hiş bi işi yoKdurceKevi
yoK/çalıyōmuşmuş. her yēre çalmā gidıyōmuş. davıl da çalyō bu. zañ zañ davıl burda
duryō, kemāne burda duryō.bi de evellēden sen bilir misiñ, bilmiyōn u zmanı.bi
siyeh siyeh teyiPlē olurdu.ğocuman bōle.ıradıyo gibi teyiPlē vādın hem ıradıyolu hem
teyiP.unnarı ğoca'lıyō benim dede nēde yanıKdağda nēde ğayacıKda nēde küreKcide
180 düñ vā urē... biz bu ğıdā çoluK çocuK beş dene çocuKundan sonraćāzım ben bi
teK halı dokuyōn.başKa bi şē yoKhiş bi şē yoKcanım. gelir yoK gider yoK. adam
süre'li bōle gezyō düñ bayram./ğazanmiyō kēfi./kēfi gidıyō.ōle bi ğuruş bi para
yoKben halı dokuyōn.ğüzüm mādı benim, halınıñ ğüzüsü ğasğara ōdu.ili'meni urē
bāladım bōle u sallanyō. ne yicez?ne yicez?
185 **Eşinin Halı Parasıyla Kaset Alması:** para yoK.unu gelirdin n āpyōmuş bilyō muñ
irehme'liK, *allah* rehmeTeylesiñ hanı. nè bilen *allah* aşāda afedsiñ.unu benim parē
alırmiş benim halınıñ parasını.cāhilin ben/ bilmiyōn./bilmiyōn.ályōmuş. unnan
kaseTályōmuş.bunnā gibi gibi kaseTályōmuş.kaseT çalınce'miş.e bizim evde beş
dene çocuK.yiceK yoK.yav tükenmeZ.anladılmaZ.bak unuñ üçün bu benim ğızım,
190 benim ğüzel ğızım bōle ōlan çoK ğüzel ōmuş gere'miyō.e'mē çalınıP yinmiyō.para
getirceK, e'meK getirceK.bi de yuva...eñ çoKönemli yuva.kirada durabilirsıñ
diyōlā.paralan durulur kirada.nasıl, durusun?bi zamanına ğıdā emme bi zaman sōna

ev alırsıñ, düzen ğurāsıñ.gelir yoḲgocañ iş bilmiyō.e acıḲ da beceriKsiz.e bi seniñ
çalışmenle n̄oceK bu.sāti şindi, ayırım boşanma çoğaldı. neden?ġızlā şindi güzel
195 görveryōlā,zeñgin görveryōlā olannā obu ōle bōle bi annaşıyōlā. bi varyōlā hiş pi şē
yoḲ .hadē sen u yana ben bu yana./neden çoğaldı şindi bu
boşanmeK̄olum?ya!unuñ üçün bi yuvası ōceK.elinde işi ōceK.gözel n̄oceK,
güzellē bi zamana ğadā güzel olur.undan sōru benim gibi ğocalıceK bōle el yüz
buruşur.undan sonraċāzım hiş pi şēñ dadı duzu ğamaZ.sen unu sevmemē başlāsıñ u
200 da seni sēmeme başlā. amān hadi anañ evine...nerē gidēseñ ğiT.üş dene ğoca
olıyō.dörT dene tōbe tōbe estāfurullah.// baḲ şindi bundan ileri gelyō bu.bunnā
genşkene bilmiyōlā, bilmeyince alyō veryō undan sōna ō n̄odu şindi?sen kendi
oluña mı düşünceñ hoca, kāşı tarafda ēliñ ğızını mı düşünceñ?hanımıña mı
düşünceñ?geliniñe mi düşünceñ?arıya da giremiyōñ bu sefē.e n̄oceK şindi bu?bi da
205 olanı ever ğari.seniñ olan bi dā aramā gidyō.öteki de bi dā arama gidyō. n̄odu şindi
bu? ğazenş da ğayboldu./ unuñ üçün benim güzel ğızım ğara ğızım çoḲ da³lı
bu.emmē hem okuceñ hem çalışceñ. hem de arada bōle hī diyene gözün
ba³maceK.///ciddi ōceñ bōle, ciddi ōcen. erkeK̄oceñ.ōle başġa ğızlā gibi ōmaceñ.
ben görüyōn bazı ğızları da abō bi olanıñ ākasından üş dene ğız, iki dene ğız ... amān
210 bu işiñ soñu vā mı?iki sene üş sene sō seni ğor ötekine gidyō.bunu ğoyyō , una
gidyō.n̄olıyō ōle u?ev ocaḲ olamaZsıñ ōle. hē baḲ hiş bene darılma e mi?///

Torunun Darılması: ben seni sevd̄imden diyōn e mi ğızım.baḲ benim kendi ğızım
benim kendi torunum bene ğızdı şindi telefon da e³miyō bene *kūbra*. bilyōn de mi
kūbrayı.//ġızım dedim, baḲ ğızım küççüKsün dā dedim.sakın hā
215 dedim.babanıñ elinde işi yoḲtāla,tāla, tāla,tāla nerē ğadā dedim.sakın ğızım
dedim.bene bi küsdü. küsdü *izmire* huzurevine işe girdi.ēyi ōdu şindi urda ğazanyō
emme bene siñir̄odu da geşTi.ēyi ōdu emme.bene ğızdı da ğiT̄Ti.ōle ōmasadı dā
burlāda bōle burlāda durceKTi.ġızdı siñir̄odu ğiT̄Ti bene de şindi bi telefon aşmıyō
bene./ olanıñ ğızı.senlen nasıldır?/// / he torun, torun.//

220 **Mutsuz Bir Hayat Geçirmesi:**işTe bōle hocam be!// nè ğız̄odum nè
geliñ̄odum.hiC hiş bi şē bilmiyōn.derdim çoḲsüre³li bōle edyōn, edyōn. alıyōn,
ālıyōn.ġaderim *gllahım* bu mudun diyōn.işTe ġaderime...bu n̄āpabilirsıñ şindi. bu
ġaderine küssün ğari.güzel ğızım.topacıḲġızım.//

Tarla İşleri:ölum tāla işi ya³ma mın yavırım!/ he tabi tabi./ ōmā mı?yaz ġēdi mi
225 tütün... ye³miş segzen balē tütün ġaldıryōduḲ/ e olan evlendi.ġız geliñ̄odu./ikimiz
evlendiK, ōduḲemme durceK̄ev yoḲşurē yazceK yazġı yoḲüsdüñe ōtünceK bi şē

yoK. n̄ olur?gazandımız... ev aldıKtāla ādıK.// ev yaPdıK.ġalābā gōseñ bi köv ġadā
 230 ōdu.bunuñ arasında ineK dana bızaġı eden diye ūraşyōZ.hāman kaldır...yüz, yüz elli
 ayā ekinimiz ōdu.sōnasını gōdüm, çoġunu gōdüm emme. nē dērlē çeK gücü
 bulursuñ ucu havası. çoK yaPdıK undan sōna baK.yüzbirlēden aldıK bi ev.ya u evi
 uzaK dediK, sēmediK. urē saTTıK burē dā ye'miş balē tütünüñ parası giTTi burē
 ya.bu günüñ behrinde.burē ādıK u zman.undan sōna tālada durduK.biz kendimizi bōle
 ēyi ōceK zandeTTiK.düzenimiz ēyi.bi bilennē ōsa da sorsañ.düzenimiz çoK ēyi
 235 ōdu.dedē ba'ma. çocu'lā erişdine, yerişdine... n̄ olur ye'miş balē tütün. şindi ōceK u
 tütün.// /üş buçuK ton tütün ōdu./ tabi ölüm çoK ġova'li para.emme motur aldıK
 ġocaman moturlādan.sōna ōlan asgere ġi'meden araba aldıK.e burē evi aldıK.e urlara
 düzen ġurduK beş dene düünü eTTiK.e bunnā laflan ōmaZ ölüm bunnā.he çoluK
 çocuK daġıldı giTTilē, herkeZ evinde ocānda.biz ġadıK baş başa dedelen.

Eşinin Ölümü:dedele de undan sōna dede davıl zurna ākasında köv köv gezēke
 240 sovu'lāda urlāda giTTi.gēmē gēmēvēdi./ giTTi, giTTi./ ye'miş üç yaşında öldü
 u./çalıyōdu.undan sōna bu bi şe//nē denilyō enki hasdalēn adına ?bi hasdalıġa ġardı
 sovu'lamadan. kurtaramadıK. çoK ġi'medimiz yēlē ġāmadı emme fayda e'medi ġari.
 yaT yaT yaT. öldü, kitti ġari.//undan sōna da ben ġaldım işTe.eviñ dirē kiTdi mi
 ġalañını sayma.ġalañını sayma çocūm.burā araba ġoyyōlādın.burā boşluKTu.urdan
 245 gelince hoca hazır ayāmızda araba hazır ayāmızda.dokdor ayāmızda. bıraKTıK
 gēdiK. tālē bıraKTıK burē gēdiK.//burda ōlan vā nerē gircez burē? de hurlara kiraya
 girdiK. olduK, olmuyō.// edemediK de.undan sōru boşluK vādı. ōlan burē eve
 çevirvēdi.bizi burē getirdi gēdi.biz burē gēdiK.// nē ġıdā durduK durmadıK işTe dede
 ölverince dede öldü ben ġādım.// / esās ev urāmız.baK doġalġaz şe'si felen şindi burlā
 250 bu ġablolā daġılce'miş de ġazılce'miş.milangaza benim şe gēmedi./ he gēmedi.
 bunnā ayni uranıñ düzenine olce'miş de ġazılce'miş de undan sōna...e beş milyar
 para gidyōmuş urē de.nēde bulcen biriKdircen u parayı?amān yarın sabāle ölcē min
 nē bilyōn?on sene yaşacēn mi nē bilyōn?aman ōmevēsiniñ dēdim. siz kendiñize baKıñ
 kendiñize. şindi bōleliKce duryōn burda ölüm.nē olur ilēde nē yaparın bilmiyōn
 255 çocūm.unu *allaha* havāle edyōn yavrum be! e bu yaşdan sōna nē bilen nē ġıdā īsanlā
 şe ōceK?/kafañ ārıdı mı ölüm?/hocam kafañ ārımastıñ e mi?// benim çeñem çoK.//

Gençken Çok Halı Dokuması:/u halıyı bōle haFTada ... ġızlā vā ya.haFTada otuz
 yedi yōmiyeliK halıyı haFTada çıkaryōduK u zman da ... şindi bilyōn giTcēm,
 gelcēm yēri. paramı,hesābımı bilyōn.emme u zman bilemiyōn.ya bi gün u halıyı al

260 da burē gel bakām bi yō de mi?āma sa³ma bilmiyōn.//āma bilmiyō diye de dede *allah*
 rehmeT ēlesiñ, de kaseT alā, aha dē hurē düüne gidē. şē bu kemāneniñ telleri
 kopyōmuş, unnarı āmā bugünūñ behrinde ōseñ u para çoKparamışTır.bizden sa³lıyō
 ğāri irehme³liK dede duymasıñlā diye.biz gece gündüz... iki dene tezgeh vā benim./
 birisi burda hazır.üş ğızın üçü hiş kāmıyōlā.biz de ğızın birinnen de ben ine³leri
 265 suluyōz. ine³leri sağyōz.e³meleri yapyōz.çamaşırları yıkıyōz. makine mi mā
 u zman?// misēfir gelyō günde iki sofrā attımız günnē ōlyō./sağdan soldan.../ böyn u
 ğızı çıkaryōn düñürlē vā, yarın u ğızı çıkaryōn düñürlē vā.// ōle ōle yimeK
 hazırlıyōZ. ikimiz yedegiz. bu duvarda iki yüz telli vā.öteki duvarda iki yüz seKZen
 felen halı vā.unlā hiş kākmyō, biz siyeriZ.siyeriZ biz.her şeye ğa³lanyōZ.yimēmizi
 270 hazırlıyōz, misēfir gēdi mi kākmyōZ. çoK çille çeKTiK olum göleylen ōmadı./
 ah olum!aha dedīñ olur.unu ğor una ötekini ğor una undan sōnu da iki çocuK
 ...şindi baKyon ben televizyonda, anaya babaya bi şē ōmuyō olum belbiri bulıyō.
 varyō alyō,//emme bilmem.emme u çocu³lā vā ya yazıK// göcük vā büyüK vā.töbe
 töbe töbe esdafurullah.//unnara dayanamıyōn ben.biz unnarı essēdiK benim adam
 275 çininde, koltinde teyiP, kemāne davıl zıñğıdıK zıñğıdıK gezyō.sen gezceñ de ben halı
 mı dokucen, çocu³ları mı baKcen? iki dene de yaşlı ğaynana vā ğayınuva vā./ unnara
 da bakıyō dā.dili sōlemeZ gelin e³mişlē.unuñ da ğulā duymuyō. üş dene de cıbarı
 vā. ākasına daKyo, aç yoK e³meK yoK .kusōruma ba³ma hoca!dēmatımız vādı
 enişTemiz vādı. eviñ dēmatı. büyüKlē vādı ğārin. ğörümceñiñ ğocası.güzel dēldi
 280 huyu rehme³liK.//ba³myōdun eve ocā. tışarı baKyōdun.u çocu³lā aç.bizim eve
 gelyō.bizim evde çō³ mu? benim de vā dörT dene beş dene cıbarım.her şē yapen diye
 ūraşyōZ.unnā gēdilē mi om beş gün duryō. evellēden ğar çoKyağadı, kış çoK olurdu
 bilyōñ mu? gēdilē mi gidemezledi. tüpülēdedin unnā da.//ben//aş bişir bakām,
 çamaşır yıkām bakam.tesdileri bōle iki dene tesTi sarılırdım ākama.benim ākama iki
 285 tesdi sarılırdın.elime de ğova. bu elime de bardaK...burdan dē giT bakām
 ğuyuya.ğuyuya ğovē sallıyōn.suy az. sen alyōn, u alyō. deyvēryō ğova urē, ğuyunuñ
 miline hedi bulanyō.bulanıK bulanıK alır gelirdiK de hedi tesTiniñ içinde
 durlansıñ.durlanıK içēdiK. len u īsanıñ ben.şindi ālem
 meKruF olursuñ.meKruF aman, meKruF!nelē gödüK, nelē gödüK olum emme
 290 demeK ki allahTan.çilleli... şükür bu yaşıma baK ēyiyin ölüm.ēyiyim
 şükürler ōsuñ.unu yermeyiz bu sovan, bu hamır bu kömür demeyiZ.yiriZ içeriZ
 hālimize şükür ēderiZ.emme şindikinnē amān u yinmeZ, şu yinmeZ. emme

dokdurdan beri gelinmiyō niden u?/hē ōseñ u zman da ōlemiştir olum
be!şükür *allahıma*, şükür.

295 **İkramda Bulunmak İstemesi:** niye²li misiñ?/he gāve bişirveren mi?/niye²li mi? ōle
mi dēveryō bene?/ēferim gine. hana genşsiñ de undan diyōn çocūm.
tu²muyabilirsiñ./ēyi. allah ġabıl etsiñ nè güzel baĶ.bunnā dā kūnāñ, savabıñ nēde
ōdūnu bilmezle.///benim boncuĶ ġızıma ēferim!tuT.seniñ oruşlā şindi ay gibi. hindi
ay yeñilendi zaman, on beş oldı zaman par par parlıyō. ortalıĶ bōle ııl ııl... aynı
300 ōle ōceK seniñ oruşlā.

Korona Olmaması:/ ōmadım. /çoĶ şükür ōmadım.hiş de evimde... bu bilir baĶ
sor.hiş de boş ġāmam.biri gidē biri gelir, ikisi gelir, üçü gelir./konşulā...yer ev ya,
evim ya.// n āpyōn?*allah* rāzı ōsuñ. çay bişiriZ, yimeK yiriZ ederiZ.olum pi şē
ōmadım işallah daha ōmam.bulaşır beri gēme! dē urē oturuñ biriñiZ, şurē oturuñ
305 biriñiZ.hiş de otur...a²lıma felen gēmedi.hiş gēmedi a²lıma çocūm.bōle oturduĶ
yidiĶ işTiĶ şindiye ġadā.ġızımdan bile aralı durmadım ben şimdiye ġadā. de mi
ġızım?güzel ġızım benim.

Çok Konuştuğunu Düşünmesi:işTe hoca kusōra ba²ma e mi?/ nēden giTTik urē
deme e mi?/burē benim eve./ deme ōle./ ben seni sevdim./cana yakınsiñ.// hanımıñ
310 da ōlese.../

Bir Tanıdıklarının Ölümü:/heriflē ġāri abdasında, namazında ū ġadā sevilir.
izmirde unnā şindi.ōlvēdi u.öldü şindi hanımı ġaldı. dūñyā güzeli ġadı. u ġadā
güzel.abdasınnan, namazınnan... iki ġızı vā, bi ōlu vā.dedeniñ asger
ākadeşidin.gidyōduĶ gelyōduĶ. emme bilereK dēl.biz filen yere ġadā... //biZ urē
315 āmā. biZ iki cāhil... adam cāhil ben cāhil daş cāhil.āmeye gelyōlādı bizi.biZ filen
yere ġadā gelyōZ./ he *izmirde*.şindi sen benim hanım// dediñ ya unā çıkācen.*allah*
cenāballah sāl²lı ōsuñ herkeZ. adamcāzı ōlvēdi ġadın u ġadā güzel pırıl pırıl
çocu²ları.tam geçinilceK, durceK, ırāt edceK zaman adam gidivēdi.ōlvēdi dā./
genC, genceciĶ ōlvēdi çocūm.ġadın şindi ġaldı çolūnla, çocūnla.ġuladandı.u ġadā da
320 dili da²lıdı.// ġula çinlesiñ.// n işlesiñ. arıyamıyōn kun. telefonu bi arasam.herkezi
aracen emme bilmiyōn. sen araceñ de n āpyōñ /decen.

Çok Konuştuğunu Düşünmesi:/ bi yēre dā giTceñiz mi?/giTmeceñiz mi?/he ēyi.
giTceseñiz çeñem çoĶbenim.

Çocukluğunda Düven Sürmesi:/düven süryōduĶ ya./ u düvenneri olum... ġoca bi
325 düven vādı, burası altında dişlē vādı, bōle dişleri.../ daş ça²maĶ daşı.../ beyaz
daş.şōle şōle bi daş.unnā altına çakılıyō ġāri tēs kapanyō./ç²mıyō.// u urē çakılıyō.

adamakıllı... çı'mıyō.undan sō da burē öñüne bōle bi şē zencir...zencire de bōle
 uzun öküzlere érceK göcaman ağaC...boyunduruK ...unu bālyōZ. öküzleri de
 koşyōZ.çıKyōZ üsTüne .biri, dirgenne biri bōle çeviryō, çeviryō. u dönyō.// derkene
 330 ...bi de öküzleñ ağızına yimeZ... töbe töbe yārabim yā!aman yārabim yā. öseñ
 yo'luKdandır u.öküzlē bōle burnunna bōle yirdin unu.malama dēriz ġāri ya.unnarı
 yirdin./ ekin,ekin.ekini süryōZ ya.malama diyōz ġāriñ una.öküzlē de bōle sürēkene
 dönēkene bi edēdi burnunu yirdin.ġayınuvam irehme'liK dērdin. hāmanı bitirince
 ġadā ekin ġāmaceK hāmanda dērdin.bālacen ağızlañızı dērdin.şöle şöle KücükK
 335 KücükK sepeT getirī gelirdin.bi bālādın yukarı.u burnuna dakādın, ağızına öküzleñ
 bālādın.yiyemeZlēdi ġāri u zman.āşamlēñ ōdu mu goyvērīdiK ġāri.urlāda ekini
 kaldırdimiZ yēlēde yayırlıladı.bir haFTa oñ gün bir ay hāman sürēdiK ōlum.sürdüñ
 mü, bitirdiñ mi bi de bōle yıġadıK ġāri.şölesine yıġadıK ġāri.// /he tepe yaPyōduK/
 tınaZ./tınaZ./baK nè güzel bilyōñ sen yā!benden dā ēyi bilyōñ sen māşallā!bōle
 340 edyōZ ġāri.kaş kişi vā? üş kişi, iki kişi giryōZ ġāri.özger gelyō.davranıñ! aT
 bakām.aT bakām.savuryōZ./özger kesilirse goyyōZ. yabalā vā bōle bōle uzun uzun
 saPları.//bi ġalvēryō özger.bizim ekin// ġalyō./hava da yağverse.../ nēylen
 örTceZ?/yoKlaylon yoK ōlum.hiş bi şē yoKböyn açıldı mı,ğurudu mu gine savurmā
 gidyōZ./ōlum bir ay sürmüyō.bi günde savuryōñ özger olvēdi mi.//emme om beş
 345 gün süryō.sürmesi çoK süryō.undan sō süpuryōZ.bi dēneciK tene gomuyōZ.
 /gomuyōZ. bōle tınaz edyōZ. bōle yāmır yağdı mı içine gi'meceK.dabana
 inmeceK.bōle edince süzceK.undan sōna hava ēyi olverse elē, çalkā çabıK ġorsuñ
 şurē.ġıPğırmızı buydē...emme hava yağverse bōle edince bōle yerleri vā ya birlāda
 ekinne pityō.yemyeşil çuman pityō.benim adam asgere KiTTi ben ufağın, gücüm
 350 yoKufacıK pi şeyin.ġayınuvam hasda, kaynanam hasda.benim de *manisa*daki ġoca
 ġız da böbeK ākamda.şu çapıT gadā çāşaf nè bilen, çāşaf gibi bi şē işTe. nēden
 bulyōñ çāşafı māşafı ākama sarındım urğannan, üsdünü de bōle
 örTTüm.çocuK ākamda bōle sāvıryōZ.ekini, ekini savuryōZ ġāri. ġayınuvam hasda
 yapamıyō.ġaynanam dēsen bōle bāK//yüzü yēre deyen diyō. yaşlılā, yaşlılā.başġa da
 355 īsanımız yoKbenden taraftan īsan da ġēmiyō./ bu dēdīm ġāri adam asgerde.//asgerde
 işTe pi sene yaPdı.asgerliK pi sene yaPdı.undan sōna ġāri bu yana acıK acıK
 düşTü.şindi temelli düşdü asgerliK de.u zman kaKvēcē de u ġadā ūraşdıma göre
 beş çoval ekin, eñ çoK ġalaba olannā on çoval ekin.çoval bōle çoval ekin.../ġız,
 ōlum yetē mi īsanlara on çoval ekin?yetē mi ōlum?öndüC ālyōduKbōn seniñ yo' mu
 360 bene gelyōduñ.ben de vā mı ötekine gidyōduñ.ōle ōle...öndüC ālyōZ. tālē ekyōZ, bi

de unu ğaldıryōZ. ödediñ mi bizimki ğāmıyō.ölum, *allah cenabıallah* u ğünlē gissiñ ğēmesiñ./şindikinlē acamılā dayanamaZ.//

Yokluğun Eski Günleri İyi Hatırlamasına Neden Olduğunu Düşünmesi:şu anda

ben bile dayanamam.u ğünleri göçürüm emme... benim yaşıım çoKoldūndan
365 bilmiyōm unları .yoKoldūmuzdan bilyōn ben bunları.bunları eñ azından
bilmeKúcūn ye'miş seKzen ōmam jīlāzım. emme benim yaşıım u ğadā ōmadī sıra
gine de bilyōn.niden bilyōn?yo'luKdan bilyōn.yoKyoKyere vādıK, yoK yēden çıKdıK
Giyecek Tek Elbisesinin Olması :/he unu'muyōn.acımı
unu'muyōn olum.hiC...çamaşır vā ayāmda çama çıkādı anam.sen dērdi de hurda
370 çoK.ılgınnāñ, söğü'lēñ sıK yerinde de hurda dura ğō sen dērdi.ġarantıK yēde dura
ğōsuñ, īsanlā gelir dērdin.ben urda durā ğordum anam ācıK durdu mu bi yannı
çevirīdi, ācıK durdu mu bi yannı çevirīdi ğüneşde hemen.ala ğuru ğēyēdim ben
hemen üsdüme unu. yoKçamaşır yoKyoKluK vā sātinden./yoK ölum yā nē bilen çoK
çille çeKdiK, çoK//yiP işmediK. hiş bi şē yiP işmediK.ni vā şindi ni vā? ben dāhil
375 şindi yiyemiyōn ādı'lāmı yiyemiyōn. çoK şindi.// ni ğıdā bahalı da ōsa, ōsuñ
gine.bahalı da ōsa alabilyōn yā!. u zman yoK sātī.// vā zeñginnēde kendine
göre.fazlası yoK

Şimdinin Eskiye Göre Bolluk Olması:emme şindi baKseñ ya duruma.cenabāllah

şindiki ğünneri ğaybe'meñ şu ğünnē bi ğıyma'lı ğünnē emme.. gerçi bene göre ōle
380 emme başġa birilēne de aman bu ğünnē de ōmaZ ōsuñ.bahalılıK bi yandan. nē bilen?
sen başġasıñ benim a'lım başġa seniñ a'lıñ.../bene... ha baK dōru ğonuşyōñ.bunnā
bene ēyi gelyō.ben bu çamaşır , ayaKKabı felen dēl, bu çoraP filen dēl. yirin de
ġeyerin de gezerin de.el beni ğınā.ġınasıñlā. işTe bunları ġēyyōn.sen beni ğımyōseñ
sen künā giryōn.ben mi giryōn künā. ben ġabıl edyōn içimden. sevyōn.
385 ġēyyōn.emme bu ġadın da nasıl şē bōle yā!diyōsañ işTe bōle ġēyyōn olum.sen
ġēyme!sen ġēyē misiñ?/ aā! ġeñşlē ġēymeZ çocūm./siz de ġēymeZsiñ. seniñ
ġüçü'lēñ vā ya şindi, bunnarı da ġeşgindir baKseniñ ġüçüKlēñ./ başlālā, başlālā.ama
yalıñız sālīK ōsuñ ah olum.//evelkinnē ölum gissiñ de...

Çocukluğunda Suyun da Olmaması:hele u suy, suy...aşlıK ġı'lıK. ē suy yoK

390 suy./su yoKben gidyōn ġuyunuñ başına varyōn. sallıyōn ġuyunuñ içine .sen de
gelyōñ.sen gelyōñ, sen durūkana sen be'liyōñ.bi de öteki gelyō.be'liyōZ ġāri
ġuyunuñ.../su yoKyoK su.işceK su yoKhayvannāmız vādı bi dere dērdiK.şarlaK
dērdiK.uçurumda.uçurumda kaş mīnārē urē bi ġiriş yeri vādın aşādan urē öküzlēmizi
sürēdiK.bōle mārā gibi ōle unnarı urda suvarı... cır cır cır... akādın urdan.bōle bōle

395 ğazādıKğöl olurdun.urlādan öküzlēmizi sulā gelirdiK.öküzlē de ğana ğana işmeK dēl
yazıK u göle³lēde nē gadā vāsa unnarı içēdi. yoKsu yoKçay bizim köümüzde çay
yakın emme *galabıya* çay uzaK.

Köyün Yerinin Tarifi:*ğalaba* şindi bu ana yoldan giTTiñ mi *sāli* yolundan bōle
dönyōñ bu yana, döndüKden sōna, undan sō yukāda./ hē! *ğayacıK*tarafına dönmüyōñ
400 da u mevki sayılır.// *tüpülere* gi³mişindir./Ki³mediñ mi?/ *bayada* vāmadan
beride.hemen bōle sağña dönveryōñ./// u sağña dönünce bizim urē öle gidilyō ğari
ğalabā.e bıraKdıK ğēdiK hePsini ğari.// *ğalabaT*da mı?ōmā mı ölüm?obō. eñ ēyi
zeñginnēñ tālası urda.*çıbıKcı ali efendi* dērlēdi sen bilmessiñ.sen güccüKsüñ.burda
boyacı, boyacı bi şē vādı.ayaKkAbıcısı boyādın.*yüKsel* dērlēdin, boyacı *yüKsel*
405 dērlēdin./he unuñ babası vādı. şē derlēdi.düñyada kimse ğamadı u bayırda
zeñginnē... zeñginnē de çoKdu gine. *çıbıKcı ali efendi* dēdiñ mi *galabāñ* yarısı
unuñdu.

Malın-Mülkün Kıymetsizliği:emme nerē gelyō tebin dēdīm gibi çalışsañ
ñ öceK?ğadınından evele öldü. u ğadın sōna ñ ödu?şurda u *yüKsel*. şurda yokāda
410 evleri vādı. *yüKsel* çoK benim gibi öle bi şēden irehme³liK.hiş bi şē ğamadı. heP
satıldı. bu düñyāda.../saTTı, saTTı.satıldı.hiş bi şē... çocu³ları da... hiş kimse...
ğādeşleri *mēmeT* vādı unuñ böyü u boyacınıñ u da... giTTi, giTTi kimse
ğamadı.unuñ uçún hiş bi şē heves e³me!//çocu³lānı hor yaşaTTiñ mı, evini ocāmı
yaPdıñ mı kendiñ de hor yaşıyōsañ geriye şurda iki telefon vā dörTōsuñ...
415 lenōmēvēsiñ işTe ikisi yetē!boş vē!ben her şeyi gödüm her şēden vazgeşdim
çocüm.güzelcene yiyebildiñ mi,hele hele ayile durumunna geçinebildiñ mi zāten .../
hē! hem ğadınıñ tarafı hem kendi tarafıñ... ayile durumundan kimseyi ğırmadana
güzel güzel yeme³lere gezmelere, dayı dayı bōle nē bilen.../ ēyi!/hē öle mi?/nē
güzel olıyō! nē güzel kaşılıyōlādır dē mi?unnā da ğēdi mi sen kaşılıyōñdur./yime³leri
420 güzel güzel çeşiT çeşiT yaPyō. sen vādıñ mı unlā yaPyō sene. e bunuñ birinde pi
şēniñ başında şamata essen de seniñ çoK benim az marıllansañ mırıllansañ ğırılsañ
nasıl olur?/ nē sen gidebilirsiñ nē unnā gelebilir.emme öle oşa dā güzel dēl mi?/
he!öle omā ğayreT edem çocüm.ben çoK çillelē gödüm.nē gardeşlerimlē... şindi
ğādeşlēm geldi geşdi, hadi u günnē şindi de kendi evla³lām... çocüm nē bilen ben
425 benim de çocu³lām vā ya dörT dene ğız çocüm vā ya// hiş kimse bi hatırı ğırēn diye
kaşılāndan bi laf sölüyen diye bi terbiyesizliK esla, esla bōle bi şē yoKdur.

Kızlarını Doğru Yerlere Vermediğinden Pişmanlığı:emme vādı yēlē dayı omadı.
u olan yēlē dayı omadı.kör ğēdiK tāla yēde seçemediK.aman olum.ben tabi *allaha*

künā giryōndur, ğaderdi, *tālib*dir bilemem de kör ğēdiK bi şē...şindiki kafam ōsa...//
430 vā ya!hanımı benim ğızım. ēre //de şindi benim evde u günlēm ōceK de evde de
benim ğızım ōceK, u//ne derisinden, etinden kes de vē deceKlē köpē verin de una
vēmem.kusuruma ba³ma e mi!// siñirleniyōn a³lıma gelince./ ha! //vā ya ğōdūñ gibi//
dēl.aman ōlum!zeñginliK de para e³miyō.īsan ōceñ.//giççeñ yeri seC, seC.köv deme
köv ōsuñ vāsın.kövlē de güzeldir.seniñ isdedīñ īsan güzel ōlursa iyi kalbli
435 īsan ōlursa... eveli īsan ōceK, parasından evel. //īsan ōdumu para da bulur ev de
bulur.her şē bulur allah.emme īsan ōmamışkın.para vā emme
īsan ōlamamış ōlum.aman ōlum, aman!// elli sene olannarı unu³muyōn çocūm. bu nè
işēreT?saşyōn şindi./ unnarı unutmuyōn, şindi şu anda olanı unudyōn.şindi sōle
ākama baK, unudyōn.cenāballah, a³lımızı āmasıñ canımızı āsıñ.çolū çocū da hana
440 eñgel ōmuyām çoK zor.baK bunuñ ablasē şindi burda ğıyıñızda mı?/// kövde,
kövde... *allah* geçim vēsiñ.baK çocu³ları vā.ğız tarafı ōlan tarafı bi tarafı düzgün
olursa gine hedi ırāT birbirine yādım edē de.bi yanı da yoKsa ıhı u zman daha
zor.benim ğāri nè u yanı nè bu yanı biTTi,yoK.siñir ōlyōn.//zeñgin.şindi iki çepheli
dörT dayire vā.//dokuZ dayire vā, ev.bi de esgi müsdagil ev vā.tāla vā.emme
445 hiC ōmiyedi keşgi.//zeñginnē peşman ōmaZ.// nè āsam kı? şunu āsam, şunu
vēsem.çāPsam./zeñginnēñ işi sāten çoğu çāPmaKdan.//

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Beyda Metin Kalemoğlu Köyü 82 Okuma Yazma Var. Çiftçilik/ Emekli Teleffuzu çok açık. Konuşması sakin.

Çalışma ile İlgili Merakı: /başKa yere geçiryōñ öle mi?/ē urda nerē vēceñ ğalañ?

Tanışma: /beydā metin./yaş da seKzen iki vā mıdır?bāki vādır dē mi?// /vā, vā. okur yazarın.allah ğabıl eTsiñ ğuranımı okuyōn. şindi surda ğuran okuyen diyōdum ben siz gēmedene./yeñi yazıyı da bilyōn.uvamız bize peK ālimdin uvamız bizim de her şeyi PeK örgeTTi.ben, iki ay bi öre³men gödüm.ben aKranlāndan hiC okur yazar ōmadı.. ben kendim okur yazarın.azıK da uvamıZ gösTēdi zātı.hem yeñi yazıyı hem esKi yazıyı bōle araPCasını şēsini uvamız peK bilirdin.her şeyi gösTēdi bilirin hinci.//hiş taKvim yaPraKlānı atvēmem. bunnara uzun taKvim alvēñ olum./// okurun allah ğabıl eTsiñ. hana ēyi şēleri ōnlara da deyverin bī yo.taKvim yaPraKlānda öle diyōlā bōle diyōlā diye. /iki ay bi okula kiTTim.iki ay bi öre³men gödüm./yoK, yoK nēde di³loma miPloma?///öre³men de iki ay// bōle işTe demir ğiraT u zman peK işēleri vādın da partelere laf a³miş lafTa hinciki davrı öre³menliKTen aTvēdilē öre³menimizi. bi dā giden ōmadı ğalañ.ben aKranlā heP benle gidenlē hiC okuyāmadı ğāri.bize gine uvamız da gösTēdi. benden başKa hiş hinCi sorsaK, okuyan yazan yoK ben aKranlāda, ğızlāda ğālāda./he yoK/öle hana uvamız da gösTēdi de öle okuyōZ.okuduK//biz sōna./// öle diyōn ben öseñ, beni PeK mi okur yazar sanyōlā bilmiyōn.ibrām amcāñ bi yo toKTurlara ğuzu kesvēdi de bīrē bī ssürü toKTur, damda bizim damı gōmemişin³dir bilmiyōñdur sen de, bayır damında duryōduK u zman goyunnāmıZ şēlēmiz vādı.gēdilē yidilē işTilē. bi de urdan iki üş gün bir haFTa sōna olannānı da āmişlā gēmişlē biz urē bi yere giTTiK.sen de götürēm demişlē. olanı da āmişlā gēmişlē.sınıflānı geşmiş olan da urlara gezmē getirmişlē.ben halbusam hiş bi şē bilmiyōn diyōn bunnā gülyōlā. e tēze bizim olan felen okulu ğazanır. ōbu PeK yūseK ğazanmış a yavrım. e felen yēde felen noT āmış. abō peK çoK āmış.. ben halbusam pi şē bilmiyōn diyōn bunnara.halbusam diyōn heriflē beni PeK okumuş yazmış sanyōlā yalım diyōn. ben de ğalañ abō peK çoK āmış dedim diyōn, isannarı sevindirdim diyōn. gülmeKTen kayyō bunnā bi yo.///öle hana okurun

gine her şeyi okurun da hana bōle ilēlēni gerilēni nēden bilcen ben de..notu şeyi ne
bilcen ben de.gine de sorarın. ğızlara sorasın. kaş şē eTTiñiz, noT ādıñız? nēden
geşdiñiz nerē vādīñiz sorarın gine unnara. ōle işTe ōlum. ōmürlē gēdi geşTi. nē
30 genC omuşuz nē yaşamışız nē çalışmışız ğāri hinci. ıfđıKġādıK

Tarlada Yaşaması:kırK sene elli sene durmuşuz bayırlāda, köve gēmedene.// gēdi
geşdi ġalañ ōlum işTe. hiş işTe. urdan gēdiK bi de burē kövden tışarı ev
yaPdıKurdan gine köve ġı³miyōZ, hiş kövdeki ġsanları yeñi şēleri hiş bilmiyō
ben./kaş sene ōdu *bāki* yā?///biz geleli on sene ōdu mu bilmiyōn.//biz ġalañ
35 ġoyunnarı saTTıK savdıK kövdeki ēmiz kövdedi./hayvan, urē kövdeki ēmiziñ ōdu yē
darāşliKTi bōle arabalā şēlē.. āle³lē çoK ōdu. kim motur ġo^yceK yerimiz yoK, araba
ġo^yceK yerimiz yoK///bi de işTe ġoyunnarı sa³maceK ōduK, ġoyun damı yaPTıK dē
urē. bi uşTan bi uca ġoyun damı yaPTıKsañkı ġoyunu ġüdebilce³miş gibi. e
ġoyunnarı da saTTıK ġoyun damı da ġādı.iki üş, dura dura iki üş dura dura bı yıl
40 ġalañ bakamacez ōlum dediK,*rāhmi*ye ōlana.istē baK dedim, dörT ġoyun ġādı
ikisiñin parasını da dedim, ābēñlene, ablaña vē dedim. ikisi seniñ ōsun bakdīñ yere
dedim.dörT ġoyun ġādıdı.ōnlā da saġ selemeT dovurdulā gine diye seviniP
durū.ġüdyōdun u ġız *ġader*, ġüdyōdun ġalañ, baldızı ġidyōdun ġoyunnarı
iyilēdin.hana yeñi sene dā çoK ōceK diyōlādın durāsa ġoyunnā.hePsini ġıra köKTen
45 satveremedim. alışıKlıK ōdūndan.ikisini üçünū ala ġoya ala ġoya ōle ōle bi.///

Gelininin Kardeşinin Hastalanması:/hayvan ġüdekene ġız.. peK de okudu ġalañ on
sene felen okudu.///iki iş dene ünüversite pitirdi.///bizim ġoyunnāñ ġalañını u ādı
işTe.peK çoK okudu.e bi de ben ġoyun küççen dedi bizim on on beş ġoyun ġādıdın
sātı unnarı ādı.ōndan sōna da tā ġoyun satceK olan ōnu buldu,ġoyun satceK olan
50 ōnu buldu. ādı, ādı doldurdu.üreTTi ġoyunnarı.hinci iki yüz vādır ġoyun
ġuzuları./emme unda peK para ōdu.parē göcūKCe de göcūKCe de ikisi birleşTilē
*izmir*den ev aldılā hinci./bēm ōlannana ikisi birleşTilē *izmir*den bi ev ādılā.hinci bi
dā alırlāsa, ġoyunnarı satceKlē bi dā alırlāsa biri biriniñ olur biri biriniñ olur
ōseñ.unu da kiraya vēmişlē gine ōlan durceKTin lafTa urda *izmir*de okuyōdun
55 da.*rāhmini*ñ ōlu, ōlanıñ ōlu. u da ben ġoca evi niye zabdeden diye, sātı dē^rsleri
tışadan veryōlāmiş. azıK ġüzün kitti gēdi bir ay,ōndan sōnā.. burda dēsi hinci tışadan
veryōlāmiş, burda ġöryō dēsleri. de urē evi de kiraya vēdilē. e birini dā alırlāsa işTe
ortaK...//hana parē unda ġōdūñ ġalañ diyen gibi sev³le ġidyō.ġoynu paytār gibi
īyneliyō, ilāşlıyō, baġyō. biri de ōlceK diyōmuşmuş tebin *rāhmi* gine. ben yatyōdum

60 surda gine.ğoyunu ölceK diye *rahmî* nerê ğodu bilmiyön, de urê samannān yanına mı ğodu bilmiyön.//

Evliliği: yirmi bir yaşındadım ben evlendimde. ben hePsini everdim de öle çıKTım evden.e *ibrām* amcañ eskerdedin de.. yedi ğardeşdiK biZ. bicēciK ölumuz vādın. işTe u da hemen bizden eveli öldü gine./benden küçüK ğız ğardeşimi felen
65 everdiK.//unu bulunca ğadā everdiK.bem be³ledim ğā yirmi bir yaşındadım. yirmi iki yaşında *bākij* ğucāma ādım./he *bāki* hoca.öle işTe ölüm ben..yirmi yaşı geşdiñ mi ğalañ evde ğāmiş olıyodu./evelden öle sayılyodun. e ben ğalañ ğoca ğarT ğız odum ğalañ evde esKer be³lēkene./iki sene./iki sene askerde durdu.//hinci ben heP bu ğenşli³lēmiz peK a³lıma gelyō diyön, *ibrām* amceñe sēñ a³lıña ğēmiyō mu hiş
70 diyön.nēde diyön?burda aKıbalāñ biri *ġabaġoz*dan evlenyō. *ġabaġoza* heybēye gidyōZ emmē.. heybe derdiK.eveli bi yo bi nışan olurdu./// uvamızda hapsānede.bizim uvamız hapsānede.böle tālasını başında adam öldürdü de../tālasını alen diye elinden olanları çeKTı uvamı furmā ğēdi bi adam. hacıdı hem bi de. u da böle şē ödu.uvam hapsānede. biz ğādıK/öldü adam./vurdu.böle ayāna a³miş daşı
75 kökuden diye. ayā ucuna a³miş.yere a³miş burdan ezilmiş daşdan.///daşdan kaymış.uvamıZ peK deriñ hocadı. peK bilirdi her şeyi./yaTdı.sēKiZ sene yaTdı.öle işTe,yirmi yıl yidi.urdan kurşun eziK çıkınca ğadā sēKiZ senī indi./ġız evlenir miñ ölüm ben tā on iki on üç yaşındadım u zman tā.ifaKTıKtā.biz, üş ğız bi olan evdeyiZ tā.gerisi gelin ödu.ġocamannā gelin ödu.//ufaKtefeK çaFul çuFul ancaKġēdiK ğalañ
80 Tā ufaKTıK.olan tā ufaKdı. dā altı yaşındadı olan. e biz dā ufaKdıK e yine işTe uvamıZ da zebil omasıñlā diye *beyel*den bi çiFTci bulvēdi.çiFT süremezle diye. u da bizim birimizi āceK, evde oturceK ödu, olan, adam. e biz de zātı hepimiz küççügüz ya.. bēm böyüüm mādı öldü ğalañ hinci u da. u da ben istemiyön çiFTimi çibıymı kendim sürcen dedi.istemiyön kissiñ bu adam dedi.u da öteri ği³miyō
85 adam.ġādı üstümüzde. beygirlēmiz vā, a³lāmız beygirlēmiz vā. öküzlemiz, üş dört vā.gine biz öle her şeyimizi peK edēdiK gine şēmizdiK, öseñ.. beceri³limişizdir öseñ çoluKçocuK.çivtimiz sürcen ben , çibımı sürcen kissin diyō.unda īsannā kövüñ īsanı vememişle dayaa ğalañ.ġızlañ başında duruP durmasıñ bu diye. adam ğalañ kitti. kitti ğalañ. emme çivti, kendi sürdü ğari ö. bēm böyüğüm ğalañ.çivti sürdü hāmanı
90 ğaldırdı. e hana hayvanlāna baKdı diyen gibi u sürdü ğalañ çivti.olan ġocaman olunca ğadā çivti u.. ben , undan söru da ben sürdüm çivti.öndan söru da

dāma³lā oldu ğalañ azıK sürüñ yardım edin dediK.unnā yardım etti diyen gibi..öle ölüm zebil ōmadana..

Öküze Çift Sürmesi:/öküzlēlen, sabannana.../ e yapyōduK.yā!///ibrām amcañ uvası

- 95 vādın, *ibrām* amcañ esgere kiTdi ğalañ bir hafTalıK, oñ günnüK. bizim yēlēde çift süryōz ğalañ ben varyōmuşum samanı da bōle e^velden gecenez derdiK ğazırdıK, bōle hemen sabanı sōle şırKvēryōmuşum hiş gecenezle ğazımadana da.. gelirmiş ğalañ ğayınnamız da üüydin bizim kendi anaları ölmüş bunnāñ *softalāñ* ğızı da. ğarı dermiş ben gecenezlē ğazıyōñ gelin ğız dermiş hemen sōle varyō da şeyi bi sırpıyō dermiş
- 100 sabanı dermiş silKyo dermiş sabanı dermiş silKyo dermiş, sabanın çamırını dermiş. de soñra ğalañ añālādın da eylenirlēdin.hana işTe öle evelkinleri eşeseñ, evelki şelē çoK/çumāñ ucuna bōle/// ğazıceK bōle bi demir.sabanı ğazıceK demir ōlyōdu unuñ ucunda.///öle ölüm evelkinleri edēseK...öle öle işTe bizim yerişmemiZ,çoK zehme³li zebilliK ōdu./ zebilliK ōdu diyōn bizim yerişmemiZ diyōn.zebilliK de çoK
- 105 çeKTiK safāhaT da çoK sürdüK gine./ġı³lıK gömediK hiş kendimiZ çoK.. gömediK çoK çalışdıK bōle gece gündüz halı dokurduK, işTe gündüz çiftimize gidēdiK.halı da meşōrdu u zman./halı dokurduK.gündüz kış ōdumu āşama halı dokurduK, yaz ōdumu gece halı dokurduK, gündüz çiftimize gidēdiK.kendimiz sürdüK kendimiz çalışdıK.da hana deveryōn sene ya işTe urē ğalañ evelden hiş bōle şāvar geymeK yoKdu da..
- 110 *ġabagoza* hem heybe diyōz ğalañ urē düüne gidıyōz. u yarım ġadı.urē gidıyōz bōle şārvar tikvēdi ğalañ u heybē kittimiz ōlanıñ anası. geydim ben *ibrām* amceñ esgerde diye ben evelden eskerdekene hiş nē geyinilirdi ne kuşanılırdı./hā! bōle üsdüme bi de bi ğara ğoraK geydim ben ğalañ da öle kittik ğalañ heybiye ğalañ./ġōraK ğara...///ġara bi elpise...yukādan aşarı...///başTan soña geyilyō ğalañ u./ōlene hinciki
- 115 ġāla felen esger ġaları felen şaṅgır şaṅgır beZ tātınyōlā, gezyōlā hinci öle pi şē yoK da.evelden öle geyinmeK kuşanmaK.yoKdu. çoKTu u durdu *ibrām* amcēñ esgerde.iki sene durdu biz iki sene durduK evde.ben evde durdum ğalañ.//muhTaş da ōmadıK dörT yakı^ye.///biz gömediK elhamdüllē hiş.uvam zamanında felen hiş bize öle ne ğobaK e³mē yidirdi nē şē bōle beygırlēmiz çoKdun bōle//ġoca yüK. çapraz derdiK
- 120 e³meK sēde buydē dēldin.///yedi dene çocu uvamız bizim hiş ġı³lıK yaşa³madı gine.hiC yaşa³madı uvamız.yattı yēlē nur gölü ōsuñ gine buldu buluşdurdu. yedi dene çocuK.evde.//

- Halı Dokuması:**/halı çoK dokuduK/bayā on sene felen dokumuşuzdur./bilmiyōn fazla vā mı tā.///dā soñra fazla dokumadıK ğalañ.halı tezġāhınıñ ūs yanı felen duryō.///sunları tā kendi ğoyunnāmız vādı iPleri yirTTiK, yirTTiK de ğoyunnāñ iPlēni makinelēde yirTTiK, yirTTiK kendimiz boyaTTıK.///heP bunnāñ çeñizliK halılāni dokuduKikişē ikişē.///makinelē yiryōdu ōle de ğoyunnāñ yapāsini.//sakıldı da kimi.burē alırkana ūş dene ğocaman kendi halımızı sattıK kendi dokudūmuz halıları. e ō ğünüñ behrinde para da e²miyōdun temelli halılā. nè ğidā dokusaK bōle eviñ içine görē görē halıyı sattıK dokuz lēre ancaK tuttu ūş dene halı üçē lēreden./dejldi.burē de iki milyona adıKiki milyon parē emme ğalañ öde^yince ğadā ō ğadā zorlu³lā çeKdiK. deli misiñiz siz urē iki milyon verilir mi, iki milyon verilir mi.///siz davrı ōre²mendin de kendi.para ġı²lū vadın peK para ġı²lū.///elhamdülillah ōlum sālıK vēdinē sōna her şēlē oluP gidyo da..burē de geçen du²lacadan birisi şē vā da cuKKa deriz bi adam geliP gidyo burē de bōle dolaşdı ġēdi.yav anāçım burē ev yapāsıñız yav...ucu bucā görülmüyō burāniñ ya yav.. şē ōdu. bu yannı da ğalañ ele²tri²cilē saTTı, burē kövlü saTTı.bu tarafı işTe dam mā hinci burda ya. damdan aşā yannı... ōle adıKurē, burē aşā yannı ōle adıKyeñgi burā geñşidi ğalañ. su işēni kendimiz.///epē evel zaman lafı diñlēdiñ ġāñ èyi.
- 140 **Köyün İsmi:**unnarı bilmiyōn ġari işTe ġalem ōlunu diyōlā.//hiş bilmiyōn ōlum urlāni ğalañ ġalem ōlunu bilyōn.// u ğadā eskileri bilmiyōz ğalañ ōlum biz de.///

- Eskiden Giyilen Kıyafetler:**işTe telezyonnāda ġoryōñuzdur üç eteK giyenneri.ōle üç eteK giyyōduK ōlum evelden.// geyyōlā ya īsannā ġōmüyōñuz mu siz?uskufa diyōlā. basmadan da olur, bāzenden de olurdu.günnemē geyilirdi uskufā gelin olurkan geyilirdi.e undan sōna bāzenden basmadan olurdu üç eteK geyilirdi./ u ! ōle gelinliK yoK/işTe uskufa diyōz ya, uskufa geyilyōdu.unnādan da çeKseñiz eyi de...//gelinliK u da ğalañ.
- 145

- Kız İsteme, Düġün:**ġız istendinen sōna bi yazma ōlan evi getirīdi. bi mendil su ğadā ġız evi ōlan evine yollādı. işTe nişan budu.nēde hinciki davrı altın yüzüK nēde, bileziK nēde ğalañ hiş pi şē yoK.undā sōna heybe denirdi işTe sendi²lene bi iki işTe düġün eşyası.. uskufadır, geyceK çıkāceK gelirdi.heybe denirdi bi de bōle olurdu.undā sōna düġün.../yā işTe düġünde de ōle... unnā çeñiz serilirdi ğalañ. tikilirdi gelen sendi²le gelen şeye tikili çeñiz serilirdi tışālara./salı ġün başlādın işTe akser bazarı cumā āşamı. ta cumā ġünü geliñ ōñū olurdun dörT ġün./// hinci peK
- 150

155 ēfen geliñ āmaK./// /gidyōlā, gidyōlā./ eṣe³lēlen...eṣe³lēlen oduna gidēlēdin.davīlñ
gēdi gün kāşılādı eṣe³leri./odunlālan işTe oturma, yanādın gāñ. oturma denirdi sokā
yanādın unnā.edrāfında oynādı ğalañ genşlē.sokaKda yakālādı oturma odunu./

Çalışmayla İlgili Sorular:/kaş dene köve gittiñi ?/ abā peK çoK ya!/peK çoK
gi³ mişñ ğaC olum gine./ūraşmaK ilāzım eycene.

160 **Düğün Yemekleri:** /et olurdu işTe.makāna derdiK.gine her şē olurdu. pirinşTen
pilav olurdu.vādı,vādı.helvā olurdu.koşaf olurdu./imriK olurdu. nè bulursa milleT
işTe.///bizim düjinnēde koşaf meşördün dā ya.undan sōna ğalañ koşaf baTTı da
helvā meşör ōdu bi de.ġādayif olurdu helvā olurdu.sōna ğalañ da³lı olurdu
koşaf omazdı.//cañğıl cañğıl sinilēlen dōke dōke koşaf gezēdin./eriK,zēdeli,güren
165 derdiK işTe./// ğabaK basdı denirdi./da³lı.ġabaK da³lısı./düynde de olurdu./nofuT,
fasille unnā olurdu gine.//

Dua ve Beddua:/ beddua e³mem hiş./allahım derin bēm ġırğınlı³lāmı ğabıl e³me
derin īsanlara felen.eyi duālāmı ğabıl et derin. hele çocu³lāmı.. allahım bēm
ġırğınlıKlāmın ğabıl e³me dūñya ve ahireT eyilı³lēñi esirgeme derin. ōle duā ederin.
170 hiş beddua e³mem./ġurT yiyēsicelē dēn hiş ğavır malı demem.// e ōle evelden
gülēdin şē *rahmi* bizim urda bi konşulālan damda durakana da . ōlan anasını
ġovalamış urē konşulāñ yana ġemiş. oturvēdi biz ana o³ul tütün
ġıryōz.küçüK olanna ikimiz. u beddu^a edyō. ebe *zeneP*ablā bizim parşamız u sen
ōluña beddua e³me diyōn ben. u bizden parça u pi şē ōsa bizim parçamız, acırız biz
175 diyōn, e³me diyōn. etcen diyō u.//peK aġrıma kitti diyō. bi elini ardına Kapaşñ bi
elini ōñüne kapaTsıñ da geZsiñ diyō.bēm ōlan muġallıTTir bu. niden diyō ōle diyō
ana u diyō. ben de avraT yēlēnden geyceK çıkāceK bulamaceK de ōlum dedim ōle
kapaTceK diye undan duā edyō u dedim. geyceK çıkāceK bulamasıñ diyō
dedim.sōna ikimiz azıK tartışdinēn.sana ġızıñ// duāsından, bedduāsından ederin derdi
180 *rāmi* eylenirdi benlen de ..// bilmam nè ğavır u.// e³mem hiş. hēkes, *allaha* saların her
şēyi ōle ġırıldım şeyi, başKa īsanları felen.beddua e³mem.cenāballah n ācaP vēcēseñ
sen vē cazasını derin.ōle ōsuñ bōle ōsuñ,demem hiC.// de surda yoluñ üstünde *kıhrı*
yana kittiñ mi bilmiyōn. gi³memişiñdir tā u yanna heralda ya./hemen sōle susadan
aşā yanı bölüK. bi yanı *ibrām* amcāñ bi yanı ġādeşiniñ. az birē dölüm yoK yēr.urda
185 da birimiziñ tālasından birimiziñ tālasına geçilyō, geşceK yē yoK susadan aşā yanda
ġoca ortasından susa geçyō.urē uvası öldünē sōna , ōlmedene ōlan çe³miş sa³miş bi

börezli gēdi ev yaPdı hinci urē.e hinci una ne dersiñ hinci intizar etseñ öceK emme
cenāballahı vēsīñ cezāsını.yol gerildi hinci bizim gine.vāsīñ bizim yolumuz hāman
yerinden aşmış giryō çıKyō dā , yalıñız öle başKa ĩsan ōsa intizar etseñ olur.///öle
190 mi? unuñ hā?u diyōn de su diyōn.// ben ölmeden yıKırsañ. u ğadā siñir olyōn
diyōn.bunnā gidyō ğonuşyō gine de bēm huy avaradır öle gi³miyōn da ğonuşmuyōn
da. ölüme de salıma da girmesiñ diyōn.emme peK de eyiliKeTTiK.altın daKbakam
düşününde, uvası yoK anası yoK yetimdi ya./ha ev satan olan.tālē satan olan*börezli*
dē serde duryōmuş.kendi kövünden ōsa gücüñe gi³meceK.//merescilēden ōsa ,
195 ğıyındaki tālālādan ōsa ben aĝırma gi³meceK.bunnā gine afedyōlā, kittilē *bāki*
felen. hayır etti kittilē. evi felen yanen demiş bı yıl da ğocca dam samanı bu
küçüK olan çıkāmış dirgennen gine.urdan urē satıP da *börezliye* veren olanıñ evi
yanen demiş.tōbe yarabbī cānāballah cāzāsını da diyōn *allah*,cānaballaha salyōn
diyōn, intizar e³miyōn gine ya diyōn.yalıñız urē ev yapılması diyōn, *allah* ırāzi dejl
200 ğullā da ırāzi dejl diyōn. ğocca kövlü ayıPlıyō.//az yēlē öle bi çoK bi yē.. urē ğemiş
ğalañ sabā ğadā ırakı içemiş urda. gündüz de içyōlāmış bi de. bi tepsiye köfte ğomuş
, şe ğomuş da sēñ köfTiye şeye bēm olanlāñ ehdiyācı mı vā?çivT süryōmuş urda
ğāñ olan urē getirmiş.geri giT hinci demiş belāyı üsdüme getirme sātı siñirim
tepemde demiş.kafaña çaparın eliñdeki işeyi demiş.//ğece gelir ırakı içemiş, gündüz
205 gelir ırakı içēlēmiş.//şılāñ āmada namazlāmiñ ardından *allahım* dūñya
āhireTeyili³lēni esirgeme// derin,derin öle duā ederin.

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği veYaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Atike Çelik Sındırgı .Kabakoz Köyü.(68 seneden beri derleme yapılan köyde yaşamaktadır. 84 Okuma Yazma Yok Çiftçilik/ Emekli Teleffuzu çok açık.

Yalnızlıktan ve Bakacak Kimsesi Olmamasından Şikâyet:ā *meḷahaT* dedi. n̄āPyōñ dedi, şurda oturyōdum ben de hemen yeñi çıKdım.çayırdan gelyōn dedi.vallā dedim,mağâlde dedim hic, ildirlē fildirlē yoKdedim. *haḷḷālāñ* evi boş *deli ibrāmıñ* evi boş, *şavkıñıñ* evi boş.//gidvē şöle on dāna boş ev vā şöle.///bizim mağalle

5 heP öle. bi canlı varlı yoKneřē giden neřē gelen.anāñı da dedim. *alilen* ikisi dedim ğodulā kittilē de dedim. sanki gelceKlēmış gibi dedim.ālādım bi yoñ. bēm gözün yaşı diñmiyō hōca, gelinim ğodu da kitti hōca.arada bi yom ğıza telefon edyōn. u da diyō sen neden edyōn bōle diyō babanne bōle diyō.yā hoca sorma ğalañ derdim çoKhasda olveryōn. tansiyonum yükselveryō ölüm.şurda üş gündür

10 dayıyın.///tansiyonum bereñarı yükselmiyō hoca. eñ küçü tüşüñ on yedi olyō.yirmiye çıKıyō.neřē giden tüşün bakām bi yoñ.sajmda solumda ĩsan yoK bi ğün ğayvıyā girdim mādım.laf edyölāmiş.yā^v neřē giden hoca.bi tüşünün bakām bi yoñ.elim kıssa ğolum kıssa.dalım yoK budām yoK.///terK edyō.//nasıl bilyōseñ ben tā fazlalāşdım.benim yüküm çoK^{ar} hoca.ōle bereñarı felen dejl.geçen ğeçe bi

15 oldum. sāT on ğikide gidyō kafam gidyō.yanyō bıram yanyō. bı yanımda hiş pi şē yoKsol tarafım.sankı felC ōmuşum. ēyi.neřē giden allahım neřē giden allahım? kime yalvaren kime?aman diyen!amcam yoKdayım yoK halam yoK teyzem yoKhey yārabbi, yārabbi yā resur allahım! çocuKlā aşarı ğiTTi ğādeş./aşarı.bi ölüm mādın zatı.órdan *şēkir mistavasına* telefon eTTim baK bi unuñ numarası vā bide muhdariñ

20 numarası vā.hoca baK *allah* seni inandırsıñ. yā bu sağTTe dedi arıyan kimkin dedi.///homurdandı kapaTTım telefonu.sabah bir dene ğadā eviñ arkasında.. bırlāda gezinemiyoñ.eviñ arkasında gezinyōn.bakam bi imdaT arıyōn.köyden gelen giden bı yanna gelen olıyō.///urdan ēyi..otur *etike* otur.limon edyōn,ayran edyōn, hapını ēçyōn.bene miñ demiyō.//ölürse ğoca eşeK af edēsiñ samandan ölsün.yaT *etike*.

25 yatılmıyō ku. neřē yaten.///uyuTmuyō güzelim uyuTmē..iki günde.. üş günde üş kere

- kittim.gèce.ambilanca telefon edyön. gelyö alıP gidyö.///unu şe yaPdım. unu ğalañ alıP gidyö.felC olursuñ dedilē.felC oñsañ da domalan oñseñ de..hoca başKa şeye ğayırmıyön da ğızınıñ yanna kitti *akserē*. misēl olaleK. zatı ğādeş mādēş hiş pi şe ğāmadı bi ben varın ğalañ.kendimizden bi varın hoca.bēş ğādeş ıdıK bi ben ğādım
- 30 ğalañ.///kövde de..kövdekinnē hePsi giTTi ğalañ.benim küçüüm de kitti ğāsını da götürdü.böyüK de kitti ğāsını da götürdü.yöreñdeki de kitti u da çoluunu çocuunu u da aldı kitti.*manisa* kövlēnde vādın u da aşamalı sabahlı bi ben varın ğalañ.*zēnebe* geliñ diyön hepimiz bi yerde duramıñ yavırım diyön.*zēneP* benden yanna ba³mıyō. hēdi boş vē.keser kitti sapını n ēniyen?
- 35 **Yaşı:**/yavırım güceñme darılma adamıñ mayışınnañ ğarınıñ yaşı sorulur mu?/adam getirī gelir ğadına verīr.ğadın hazırlā şurda, adama bakāsa ne mu³lu una.bene öle de bakan yoKkaş görülyön?/de gidi yavırım de!/seKsen dördü doldurmuşun da seKsen beşe girmişin.///kaçlı babañ?///aynı otuZ sekizliyin./bēm, iç hasdalım yoK güzelim.//ben size derdimi añlāden. benim bōremde yōremde, ğalbimde mīdemde
- 40 unnāda hiş pi şēm yoKbēm sıkıntım, ev boş./öndan sōna tansiyon da ilerledi. bel fitı baca³lāma ēnvēdi işTe.. başKa derdim yoK bēm.hazineñ de oñsa,urda bilmem nēyiñ de oñsa faydası yoKbi de ğurbe³li miñ.eskisi gibi dēl ğalañ hoca. ā senlā selām sabah vēmiyōlā ğalañ.evelden.///ēşTe.///vallā öle bilmiyön ğalañ.nēniñ nēsideni.hēş bilmiyön. ben buyun.///ēlli sene ödu.ğız, altı aylıKdın hurulduyunda.tam yaşına girdi
- 45 hoca mēmeT ābēñ, dayıñ mefāT eTTi.unu hesaPlēP durukana ölüm, olan gırvēdi arē, olan hePsiniñ ballı bōrēmişmiş.u unuddurdu hePsini.buna sor bēm kaleTTer ödum nē īsan oldūmu buna sor.*hātīcede* çoK çe³dim.hinci bene selām vēmiyō.undan sōna mēmeT girdi arē. u da selām vēmē hiC.bende ıraKōsuñlā cehendeme direKōsuñnā.boş vē.*balıkesir bandırma* boş vē gissiñ aldırma.neresi
- 50 nēde ğalırsa ğasıñ.ölürsem dePe dePe gömēlē.///ğız, olan ölmeden kitti zatı başKa köölere kitti hinci *akserde* oturyō.ēliñ evindeki bene nē ğādā faydası olceK ölüm.kendi ğıyında omalı.baK ben başımıñ bezinnen, ben bırda oturyön gelinim tepemde oturyōdun.nēden kötü?otur.içine girceK tarleñ vā.kafeñi soKceK eviñ de vā.ıraT.traKdōrlē vādın.taksi vādın. hePsi kitti a ğızına okuyen.nēye gücenyön geline
- 55 de.belediyē vādım.belediye yeñi ğuruldu ğalañ.böyüK şejr.aylem taksi taksi nēse motur motur ceviz fīdanı getiryo. allah allah! bi gün bōle *ğordes* bazarı gün vādım.ēllere vā da bize yoK mu dedim.ēllere doñ göyneK olyōñuz dedim. bene el ğādā yamalıK.nēden omuyōñuz dedim.*ceñgiz başğan* burē gēdi de unuñbaldızı vāmiş benim adımdan. bennen birmiş. bi teK çocu vā sādıC ödüK hasdānede yatākene

60 işTe.urlāda *manisada* görüşdüK gonusduK hinci meṛāba meṛāba. selām.arada bi yom
telefon edyōz birbirimize. nese.sen nerē tiKceñ?çayırdı iki dölüm ğadā yer vā. bura
boş. hemen baKdıla kittilē hoca. bene ye³miş beş fidan vēdilē./// ceviz fidanı.şēde
poşaTTa ya vēdile, getirdiK geldiK.*şavkılāñ mēmede*.. hemen,urē ğodum geldim
ērtesi ğün yala³lānı da ğazdırdım.bi puçuK ğünde tikdim unu.sen *etike* bi hasda
65 ōmasıñ.///ōle dēl.cevizden tüşdüm. ğoca cevizden tüşdüm.unda ğan çıKmence, bi
tarafım ğırılmadı ğan da çıKmadı.vücótuma ğan dağılmış.ġara ciġer süzülmüş ġāmiş
ġansız ġincan damarlāna bi dağılyō.bedenim ġarardı.giden *mīrad bey, aksere*
sevkeTTi.*akser,manışē* sevkeTTi.işTe ōle ōle..üç ay yaTTım.şōle i^ğne türTceK yerim
yoKdu ġüzelim.u ġadā çikin ġarardı bedenim.ben öldüm öldüm de dirildim tā hālā
70 işTe.. *allahıma* biñ kere şükür.şükür edyōn halime.nēden?yā benim ōlum..hinci
televzonda bi çocu³lā çıKyō.bene veriñ añkinnarı diyōn.sanki bakabilcēmişim
gibi.urdan hana una çıkācēdim lafı geldi geçvēdi.bi buçuK ğünde tikdim bi ğün
āşama ġadā tikdim. bi ğün de ōleç ġadā tikdim. geldidim, ōlen geldidim hoca
çandarmalā duruP duru eviñ önün̄de . ben icrācı mīn, icrāya mı verildim ben? ġı ne
75 borcum mā benim.//ġalerici de vā.motur āmā ġēmişlē hoca. e sēn kendiñ bilyōñ bene
ġoca ġarı aylı^ğı veryōlā. *allah* biñ kere rāzı ōsuñ. u da ōmasa ben acın *bāki* hoca.
yalan dēl. e hayırdır.hayır hayır!moturu vēmem.vēmessen, *almin* üstüne
motur.ġaraġol komtanı dedi mahgemē vē. āvletimsiñiZ hediñ bakam kim, veren ben
mahkemeç?kimi vēcen ben mahkemeç.torunnālan ġircen de mi?çikin olcen.bene
80 bakālā mı? zatı ba³mıyōlā.keşgi vēsedim. nē yaPdılā nē yaPdılā, ōlmezden bir haFTa
on beş ğün evelisi taksisini saTTı *ali. tuncaylan*, ortaġdın. saT dedim taksi maksı
isTemiyōn dedim.motursi³leT vādı unu saTTı.ōle bōle giden gidene, giden gidene ..
giden ġēmedi giden ġēmedi.ākibeti motur da ġıTTi.motura çoK yandım. hiş
ġullanamadı.//ardıma ba³mam ana on sene dedi dedi de ba³madı ardına da bırAKdı da
85 yörüvēdi.

Oġlunun Maden Kazasında Ōlmesi:iki biñ yedide..sekizinci ayıñ on
biri.aġosdosuñ on birinde ..hinci ōle diyōlā da bene . e *memeT dayıj* unuTTuñ ya
diyōlā. *mēmeT dayıñ* unuTTurdu diyōn.///

Eşinin Yaralanması ve Vefâtı: baK benim beyim hoca bilir. bīrda biriniñ baKQalı
90 soyuldu.to³lanyōlā gidyōlā.///baKQalı soyanı yakalamā gidyōlā. sen baKQalı soyanı
eşyālāñı bulduñ mu?bīrdan ādın yerini deñışdirdiñ.*ġördes* dē urda. habā vē
çandarma ġēsiñ.kövlü, ava gidyōlā ġalañ. doñuz avına gidyōlā.///urdan gidyōlā.ben
de benimkine dedim. mēmeT dedim.seni mezēre yollalā beni bazara yollālā dedim.

dön ardına ki³me dedim.bön dünyā yarın ahreT.ğızım dā altı aylıK//hemen kiTTi.az
95 sōna güldür paldır güldür paldır *mēmeT* dayı huruldu.///çatışma çikyō./// /şurda
çiçe³lilen bizim *ğalemōnuñ* arasında.../// /dēveryōn ya sene ya.ğız, elli bir yaşına
girdi./elli sene oldu. e bu gādeş ben kendim *sındırğılıym.sındırğınıñ*
köylēnden...///*eñgeres*Ten gēdim ben.*menderesiñ* asıldında dā bi seneliKdim bīrda. e
dile gōlē.ben geldim.altıma aTceK yoK üstüme örTceK yoKnerē giççen
100 ben?namısıma boğuldum galdım dörT duvarıñ arasında. e çoluK yoK çumaK yoK
ğaynana yoK,ğaynata yoK,ğaynatam *mādn* emme...//ğaynatam da *aşā najyeniñ*
efesidin.furdu furduK, kesdiğ kesdiK, püştüğü püştüKTün hocē sor işTe.ben gine
unuñ gahrını çeKdim ōlu öldünen. *allah* biñ kere rāzī ōsuñ. yattı yerlē
nur ōsuñ.demiyōn pi şe, aylam yerinde sağ ōsuñ.çeKdim ben.çeKdim güvü, buldum
105 vucu.hiş malım mülküm ōmiyeydin de isTē, isTē yēdim ōlum sağoleydin.//bi
şerefeTTiniñ ōlu vā *çeliK* isminde.///*ankarada*. u da *ankarada*.bi benim torun vā işTe
başKa.///öküz süsme undan eveli³din.///tabi yā!//undan da çoK ayr yara aldı.e
furuldinen sōna baK/yarasınıñ bīrasından mı girdi, önünden mi, girdi, arkasından mı
girdi urasını ben bilemem.bīrda dedilē bōle açvēdilē, bīrē yarasını gōsTedilē. tam
110 burdan, galbiñ üsTünden girmiş kurşun.başKa yerinde vā mı dedim şōle ākasına
baK... ākasında şōle oyuluP duru hoca.hemen .. esKiden bīrda araba mı vādın?*beyele*
giTTi *hacāliniñ mēmeT* . *ma³ma³lāñ ırzanıñ* güvēsini aldı geldi.ciP vādın.unna
gōrdesē götürdüK. *aK çeşmeniñ* gıyına vādıK,ğarağol önümūze gelvēdi. durdurdu
bizi.hemen bi baKdı.nerē götürüyōñuz dedi.döndürüñ, ölmüş bu dedi.ben de komtanım
115 dedim.u ölceK ben nōcen dedim.bakam dedim bi yarasına dedim, yıkēverlē,
temizlēverlē, sarvērlē de dedim. geri götürüZ.*aksere* götürüñ diyō.hemen urda
hastanē vādıK.hemen yarasına bi pāsuman eTTilē.ya nasıl gālāñ, nasıl çikyō ğan? bi
gōmeK ilāzım hoca.ēyi.baK sen tabi .. bu arkādeş bilmez de sen bilirsīñ.darılā
soyulurkana// furuldu. tütün tikēkene māfaT eTTi.//ğıyında gine ben varın. *baKkal*
120 *mēmeT* //gelvēdi *akserde*.yaKdıñ beni kör dedim ta bōle una.siz beni yaKdıñız
dedi.ben sene neden yaKdım?///seniñ tüşmāniñ *mēmeTTiñse* zamanında niye
eTmediñiz.nēse. //urdan ēyi. hemen girdiK.*ali iksām*miş tokduruñ adı.ben
bilmiyōn.urdan hemen içeri aldılā hoca.hemşeri geldi.sizlere ōmür dedi.nasıl dedim,
hasdaniñ durumu dedim.//baK u altı aylıK çocūlan merdimenden aşā yuvarlēvedim
125 çocu³lan ikimiz. güldür paldır aşarı indiK gādeşim. urda bir havta durduK.hinci şu
barsıKlāñ ikisi goca barsıKşunnā da küçüK barsıK, yimeK barsı.bu şekilde e³liyōlā
güzelim barsını amalyaTTa. yimeK barsınnan goca barsı yāniş e³liyōlā barsını.

amalyaTTa.yimeK barsınlan göca barsı yanı e³liyölā.altı ay ya durdu ya durmadı
 amalyaTTan sōna.bırası böle şişdi çıkvēdi arka tarafı.hastānē götürdüK. hastāneden
 130 ölüsü geldi. dile göley.dile göley ölüm. tütün tikyölā. āşam namazınnan *gördes*
 bazarı gündün hoca, āşam namazınnan ikindiniñ arasında mefāT eTTi. böle edyō
 galañ böle edyō. gelyōn ana gelyōn ana diyō diyō erehme³liK. hemen bi de öbörkeli
 hemen çıkılyō da gelinyō mu sanyōñ sen dedi.benim dedi çolum çocum mā ya
 dedi.bene de dedi. gādeşlēñ götürürse dedi hemen giT dedi.bēm gādeşlē çok
 135 ezyeT eTceK dedi. e ben iki dene çoculan nerē kiççen?sılaman kın anam yoK buvam
 yoK. el gızlāniñ yanında sığılmıyō. burda sığarın. nēse..urda ēyi. u arada yimeK gēdi
 hoca. *etike* dedi ben de ē dedim.ben acımdan ölceñ dedi sen de ölceñ dedi.et yimē
 geldi dedi gāniñ dedi hoca.allah rēmeT ēlesiñ. ben yirin dedim sen kendiñe baK
 dedim.ben sene yidirēn mi dedim.yise zātı yiyemiyō ku.geri gelyō. kusyō.hemen u
 140 arada nasılsa nasıl dedi.haKQñı halāl ed *etike* dedi. çocuKlāmı üvē^y buḡa kakancası
 eTTirirseñ dedi urdan dedi üvey buḡa eline tüşürü^rseñ dedi huzurmahşerde yakaña
 yapışırın dedi./// /esāş ölümü kurşun gine.//hiC hasta deşildin./yalıñız
 dokandırmazdın kendine. //yimeK yiyemiyōdun./bi çōba içyōdun. nēse..urda ben bi
 bağırış tışarı çıkādılā beni.gece begcileri geldi. gece begcilēne dedim.nē āliyōñ nene
 145 dedilē. ben de ölüm dedim. size ben pi şē sorcen dedim.sor tē^yze dedilē.hemen
 dedim.//üseniñ sayasınıñ yanında dedim, *bāki hoca. ibrāmın* gayvasını bilyōñuz mu
 dedim.bilyōZ dedilē. urē vāceñiz dedim. *sındırḡı yaylabayır kövünde koralı üsen*
 nankıñız dē sorvē sen dedim. *koralı üsen* dediñ mi zatı bi tāne dedim.urda vāmişlā
 dēvemişlē.bacıñ göcası mafāT eTTi,çoKzebil bacıñ demişlē urdan.hemen gādeşim,
 150 olan gādeşim geldi, aldı beni. gıylāna götürdü. götürselē n ölceK beni. bi gece.ertesi
 gün burē.. siziñ *gürencilēñ sūleyman* dayıñē amceñ el.. işTe yeñi kittilēdin. *ibrām*
 amceñē, *sūlāman* amceñ. unnā önder olvēdi de hastāneden öle çıkādıK.öle omasa
 nēde çıkarabilcen ben.benim adım fattıK.demiş biz öle de baTTıK, öle del de baTTıK
 hoca!ben kimine amca dēveryōn kimine dayı dēveryōn.///hayad devām edyō.hedi
 155 ölüm kitti.şēye göcam kitti.ben bakarın senā ana.//gız bicēciK yavrum sekizde gidilir
 de dokuzda öldü habarı gelir mi ölüm.anayın ya ben ana. u sene de elli bir balle
 tütünüñ vādın.///teK başıma eTTim baK amale bulmadan.//gelin de ben birē
 tütün e³mē gēmedim. çocuKböyü³mē geldim derdin bene şē yaPmazdın.hedī temin
 dedim ya boş vē kissin nēde galırsa gāsıñ.işTe ben buyun.çekerseñ derT çok
 160 çe³messen hiC yoK.///

Torunu:///*hāṭice* iki sene tışta durdu ya!*kıbrıza* kitti.ben sâ dice.. vallâ billâ hoca baḲ
ğuran çarP sıñ seKKiz yüz lērē hem unnara yetirdim hem kendim yidim.*allah*
ğabıl essıñ.niden eTTiñ öle derseñ. kendiñ bilyōñ, sırf aşarı gidenden ötürü eTTim.
hinci de baḲ*buldur*da okuyō olan.dün telefonu geldi. babanne dedi.ben hemen üsTün
165 körü geliP geçveryōn.gard ağec̣ eyilir mi yavrım?eyilmez.urdan pareñ vāsa diyō
bize azıḲ para vē diyō öncüt diyō.öncüt u da.anası söyleTTiryō anası.ğız benden
fazla para alyōlā olum.benim işTe..üsTün körü bene ba³ma.*allah* biñ kere rāzı
ōsuñ.///hiş de bilmiyōn hoca./// hiş vallâ bilmiyōn. siz ne bilyōseñiz, görüyōñuzdur.
ben ne görüyōn ne de benā selām veryōlā. *gördese* kittim vaki³lēde felen kâşidan
170 geçyōlā bene selām vēmiyen diye.///torunnā seniñ sāyaña gelyōlādın.sen kōku
veryōduñ unnara. hanım da kōku veryōdun.undan sōna öküz öldü ortaḲCı ayrıldı
işTe ölüm.*balıkesir* yolunda bilezī vā golunda ne geşmediK sevim mā şu
diyosuñ olunda a benim olum.// nēde? hinciK nē anadan güldüm nē babadan
güldüm ne göcadan güldüm ne evleTden güldüm ölüm.///torunnālan devām edēsem
175 etcen, edmessem u da yoḲgülme işi. unnā da ba³mazlā bene hoca.///unnādan da
gülmedi.işTe temin dedim ya. ön şeyiñ gülēse, gül ağec̣i. gülmesseñ kül ağacı.///ard
ardına, ard ardına e³leşiyō.hinci biteK ğız ğādeşim mā *manisanıñ* kō^vlēnde sabālen
gine telefonu geldi.hazırlıḲlı ol tēze diyōlā. e ben burdan varana gadā siz gömesiñiz
unu.ben nasıl hazırlı³lı olcem?işTe, ölüm de bizim için.ölvēse bi laf olur.
180 **Evin Tadilatıyla İlgili:** urlāda ğalañ hinciK bi şē ğāmadı arka tarafı eddim
ya.yalıñıZ ben sene er ve geC n izman olursa ōsuñ çıkınçı dolablā satılyō ya.
yü³lūK dolabları.. unnādan deñg gelirse bene habar eT.///eveT.birē sökdürcen
hoca.işTe bi bira ğaldı ğalañ.bi bira ğaldı.bi birē görēdiñ sen, içinde
durulmazdın.bınuñ altına .. daban göçvēdi. ırdan çümento aTTırdım olan öldünē
185 sōna.devletiñ vēdi u sekiz yüz lērelen. bi millar da dēl.geçen sene tansiyon ölçdurmē
kittim *ırākibiyeniñ* evine. *bayramıñ* evine topallāñ.bacanā daban **çakıP duru**.hana
ne diyōñuz una. tatda daban mı nēse.namineT çakyōlā.dedim a bayram dedim kaçā
yapyōñuz ya burē dedim.sen tansiyōn ölçdurmē kittiñ ya mübāreḲ ĩsan.geldim
geçvēdim.sen de eTTirceñ *etike abla* dedi. ben de hesabıma uyāsa eTTirin ya
190 n olceK dedim.bunuñ dabanınlan tışasınıñ dabanını iki millar sekiz yüz lēre para
vēdim.hinci namineT döşeTTim burē bi de./ örtüden görülmüyō.ben çümento diye
naylonu **pitin** aldım. kompile, eviñ dabanına göre hoca.zamanına göre.//aha baḲ
gödün mü?burē böle yaPdırdım. a³lıma nē gelyōsa una gidyōn ben hoca.n āpen,
n ĩşliyen?/geşmedi hocam ya.//altında afēdesiñ hayvannā duryōdun, sıcaḲ olıyodun.

195 hayvannā gidvereli ğalañ .. e üsTü çümento altı çümento../tā bi ğaT dā ev vā
ya!//oldüm yer èyi. yetē bene.//evel zaman evi.erke³li evlē daşmış kiTmiş, erkesiz
evlē saşmış ki³miş. boş vē.işTe bi şurē alamadım una canım sıkılyō.// şurdan şura
ğadā mutvañ öñü vā aPTaslıñ öñü.bi buçuK metre bi metre ancaK hana ölçüsünü
aldı kitti ne yaPyō .. bi sene oldu.ne yaPveryō ne edyō.// gē geC akıllı. geliP
200 geçveryō.on sefer sōle. āşa ebesine bi teK dolab yaPvemedene öldü kitti.undan
gēceK hayır, allhdan gēsiñ. pareñ vāsa bazā^r, pareñ yoKsa zeher.pareñ vāsa güven
bazā yerine giT.arā bulursuñ.akserde de vā gördesde de vā söz temsil. pareñ yoKsa
nē u seni arā nē sen unu arāsıñ.//

Ses Kaydı Yapılmasıyla İlgili: ben annıyōnunu.sen gidēkene ben gelyōdum./ben
205 kaçıncı yere ğoyyō, kaçıncı alıyō unu eline ben unu anneP durun.

On Altı Yaşında Köyünden Kaçırılması: iki dene bizimkinlē altı dana.e ben hinciK
hoca göKsekiye çıkādılā. gece emme. ğar vā. nere ğarāsa urē basyōn ben.nerē
ğaratısa urē basyōn.emme ben unnādan bi metro geriden gelyōn.arkalāndan
gelyōn.hinci *ismēl dayım* bizim *şerēfeTTin* dayısı, bizim olan diyō geliniñ ğoluna
210 yapışseñ ya diyō.yapış diyō.vallā diyō belinde pıçaK vā diyō. def edvēr ğanıña
diyō.bi de bennen üreş diyō./beni ğaçırılākana.urdan ben de dabanca ömadına duva
ediñ diyōn.ben hinciK gine. vā gine u da vā.altı otuz beş vā./ adam bıralı./beni unnāñ
yeñgesi de ābēsēniñ ğasıda bizim köölü./urdan bilyōlā.nēse èyi.bağdım gödüm
ömaceK hoca.ğocca ev gibi bi daş vā.yedi sefer bi dereniñ içinden geçilir mi ği?bōle
215 gidyōz, gidyōz, gidyōz, bōle gidyōz. gidyōz,gidyōz, gidyōz bi de bōle gidyōz. dē
yılan bōrōsu gibi nēse.daşıñ dibine oturdum.hiş ses sedā çıkāmyōn.bi de zından gibi
duman vā.göz göze türTseñ görünmüyō.nēse urdan hoca bi aryōlā beni çım çım
çıĝrışyōlā.çakallā gibi uluşyōlā ğalañ.nerē giden hoca bi tüşünüñ bi yoñ. / he beni
ğaybeTTilē.ben kendim ğayboldum./ beni burē ğaçırılākana./ben ğalañ, unnā
220 diñlenmiyō ben ğalañ kendim sa³lanyōn./geri ğaşcen emme nasıl ğaşcen?/ben geri
kiçcen kövüme geri kiçcen emme nasıl kiçcen?nēden kiçcen?/ba yāndan
geldiK.yörēlden beri geşdiK, nēse.urdan ğadınıñ paçasını ğıyımdan geçyō şōle biz
davrı. paçasını bi assıldım. kō³mañ dedim ben bırdayın dedim. çakallā da bi
uluşyōlā bi uluşyōlā.afēdēsiñ.undan sōnacāzım.urdan çıkvēdiK.hemen şu
225 asarıñ ardında dere vā hoca// bilmiyō.şu gibi gibi iki odun uzaTvēmişlē. a ğızına
okuyān, milleT geşdi ben kāşı yakada ğaldım.nölceK.bizim olan dedi, gelini tutseñ
gēseñ ya dedi.bizim *mēmed dayıñ* irehme³liK gine vallā bi kurşun yiyemecen dedi.e
hem kögyōñ hem ğaçıryōñ.èyi. undan sōna baKdım gödüm beni yakalace³lē tutce³lē

- diye atvëdim dereniñ içine kendimi. biz kelle göZüKyō. ğalan yerim
230 göZüKmüyō./sovuKda...zehmeri gününde...*pēlivan mēmedñ* damına
geldiK.*du³lucē*...urda bi gece ğaldıK hoca.///*hasarıñ böğründe*.../allah rāzī ōsuñ.
yaTTi yerlē nur ōsuñ *bayram dayının* irēme³lik sağdın.ğası sağ tā ya.unmā urda
kura³ladılā bizi . üslēmizi başlāmızı deñışdirdilē.urdan yukā ğyda hiş köv, ev
yoKdun hoca len!bilyōndur sen.///dē işTe *alaboyunnāñ* evi vādın.üç ev vādı bēm
235 geldimde.e kendiñ bilyōñ ya çocuKduñuz ya bēm geldimde. *alī* siziñ eskileri
geydirdim de u ğidā ğaribenlik vā.öle sünneT eTTirdiK yā! nēse...urda, ertesi
gün burē geldiK.urda yaTTıK, ertesi gün burē gēdiK.ben, ayır burē girmecen, bu eve
gēmecen ben geri ğiççen dedim dayanvëdim bi de dayaK yidim hoca. hiş gēdñ
gün, īsan dayaK yir mi yavrım?/dēveryōn sene on altı yaşındayın.ābēmle gelinimiz
240 ğaçırveryō beni annācēseñ.//iki gün ğalañ birdan geri ğiççeK oldum,oldum. hēdi
etike demim. namısıña boyluK ğaldıK.aK.aK yuduK ğara ğara sevdiK.adamı mezere
yolladıK kendimiz bazara gittiK. olan dıurduK al bālandıK olanı da mezere
yolladıK.kendimiz gine mezere giTTiK.yaşıyōZ işTe.///hayaT dāvām
edyō.hayatımızı sürdürüyōZ, işTe ölüm.yā benim a benim çocüm.geçen şe ğarağola
245 kittim ben. gēmedi tā dosyalāmız ya.tüfēñ ursatını üstüme alēn diye.// ğarağol
komtanına bi māna sōledim hoca.vallā billā. āşam gine telefonu gēdi.tüşünyō muñ
ben gine yanıña gēcen dedi māna sōletmē dedi ğarağol komtanı.vēdilē mi dedi
dosyeñi dedi. ben de gēmedi tā dedim.ben postānē yatırdım urē dedi.urda dedi
gelceK kövlülēn çoKdedi. allah rāzī ōsuñ.ben dilimlen sevdiryōn kendimi.hana bi laf
250 vādır. dil mi gözel dilbar mı gözel?dilbar gözel ōmaZ gözelim.diliñ
gözel ōceK.arkadeCıñı diliñne ağırlaceñ.oturduK ğalañ bayā.///
- Sevdiği İnsanlara Maniler Okuması:**ben hemen unnarı gödümün hazırların.ben
mānaları hazırların.unu gödünen hemen tamamdır benim işim.hana ben buyun.böle
gödüm böle gidyōn ölüm ben. başKa deceK pişēm yoK
- 255 **Adını Sevmemesi:** / ne derseñ de. *akıla, āşa, faTma* deme de. adımı sā miyōñ emme
benim adımdan da peK çoK/çoK çoK

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Ayşe Karabıyık Karayağcı. Gördes 67 İlkokokul Çiftçilik Teleffuzu çok açık değil

Tanışma: /ayşe karabıyık/ ayşe diyölâ./ elli beş doımluyun. elli beş ölyö./ giTTim./ beşe giTTim./ bilyön./ okuyön, okuyön. iri yazıları okuyöZ. gözlü³len okuyöZ güCCük yazıları da./ ğarayağcı. urda doğduK, urda evlendiK, çoluk çocuK urda^u yaşıyöZ./ çocu³lu³Tan işTe hayvancılıK yapıyöduK. ez böyüdüK bunnâ gibi öduK
5 tütün yaPTıK çalışTıK işTe halı dokuduK kışları. undan sö işTe evlendiK çoluK çocuKsâyibi olduK işTe.

Halı ve Diğer Uğraşları: / dokuduK halî baya dokuduK/ bilmiyön ya. yılını bilemem./ e okuldan çıKTıK ben okula gidēken bile yādım edyöduK/ e dokuruZ da tabi gözlē... gözlîle olur./ el, unu³mamışTır./ bilyöz ya./ bi de halı dokuTTurūsunuz
10 bize./ elâl paradı. eviñ içinde kimse gömyoñ. helâl parañnan, eviñ çolîñ çociñ geçindiriyöduñ.unnâ bıraKıldı,halılâ ğarin. tütün edyöz hinci, hışır bile ölyö ğari. nē edeseñ ölyö köy yerde./ ha salatalıK/ ha hışır diyölâ , salatalıK diyöla./ cacıK diyölâ./ dēnyö./ hōle hōle olurdun güccücüKKe turşu ğurulurdun. hinci u hışırlâ olunca ğari undan yaPyölâ. büber ğatılyö./ çalışTıK , çalışTıK tütün yaPTıK. çocu³lâ kendimiz
15 biz ğari dedele yaPmadıK tütün / dede benden iki yaş güccüK. üç senedir hışırdan eTTiK. zeytinnē vādı. aralâna eTTiK. yöK ğari e³micez ğari. zeytinnē vâ bakılceK. unnâlana üreşyöz. başKâ işimiz yoK.

Tarlada Yılan Görmesi: /görüyöZ biz de görüyöZ da bi zararı ömuyö.akıP gidyö. çok görünyö. denK gelyö u. yapışTıryöz çomâ hemen öldüryöz. korKıyöz ğari.
20 cehendem tüyü oldinden korKılyö./ cehendem tüyümüş. gerçeni göseK n āparız. yılanı gödîmiz zaman cehendemiñ tüyünü gömüş ölyömuşuK // örası çok zor. allahım urları göstemesiñ. ya³masiñ gllahım urlâda ateşlêde.

Eşyle Evlenmesi: / halil karabıyık u da/ görücü usulünnen anneşTiK işTe./
tanımıyoduK görücü usulü... ana buba veryō tamam diyōñ. hinci öle yoK ğari
25 bilyōñuz ya. anneşme vā hinci./ anne buba isTemē gidyō ,olýō. u zamannāda öle
yoKTun. ana buba veryōdun./ nişan olýō.düün işTe, çalgılā şelē gelyō./ davıl
vādın.sinci ğari isdiyen davıl edyō isdiyen sohbe³li olyō./// atlā vādın, cirit oynuyolā
dēneK oynuyolā. atyolā. atlā koşturyō ğari unnā çumaK atyolā./ ha cirit oynanyō.
bōle bi düz yēde oynanırdı. davıllā çalādı. a³lā koşdurudun. öle öle düñnē geçēdi./
30 aşamını şē kına gecesi günü oturTma olyodun. ateş yaKyolā meydana eTráfinde
davıllā çalyō oynuyolā. bi de oyun yaPyolā.//

Düğünlerde Erkeklerin Kadın Kıyafeti Giymesi: ğıyāfeT deñişTiryolā érke³lē./
ğadın şēsi ğeyyolā. oyun edyolā ğari./ érke³lēden birisi ğadın elPisesi ğeyyō ğız olýō
ğari.kaçıryō una, ğaTyolā.// ha işTe ğomi³liK,oyun çıkaryolā.// értesi gün gelin çıkCē
35 gün küreş olýō. küreş bityō./ ha gelin çıkCē gün yapıyō. ikinci okunyō, gelin āmē
gidyolā. dolaşTırıP gelyolā./ a³lan dolášilyōdu./ ha süslenyō. süslüyolā ğari
yazmalālan, basmalālan. örtyolā üstünü namazlaı geryolā. gelini öle dolaşTırıP
gelyolā.düün bityō./ ha yemeK... aynı olýōdu yime³lē de.ğazannāda bişyōdu. herkes
mübārē varyō. yiyo,ıçyō.aynı şēle şinci.../ aynı hinciki gibi deñiş³liK yoK//

Geline Okunan Türkü: / ilāhi gibi./ gelin türküsü okuyolā gelin türküsü ./a
hatırlıyamam./// işTe ğāñ, ayrılıK işelēni sölüyolā dēyişlē... öle çıkarıP gidyolā
ğarin./// dedeleri öldīdin yaş edyō ğari gelin hazır. dedeñi getirmedin mi gücendirdin
mi ğuzum. nēciveT urbasını āmadın mı.darılTTin mı. dedeñ ğemence gollāña
girmeñce taksilere binme ğuzum. bōle bōle dēyişlē dērdi./ gelin için de.. dedesi
45 geçen sene koronadan öldü. koronodan dēl de kōkudan işTe adamēāza hemen şē
e³mişlē. haPları içiryolā korona yo³muşmuş. sonudan tesTleri geldi.// yoğun baKıma
aTvēdilē. korkilen ğari nē oldīse oldu. unu ğari dedesini ğaTyō ğari gelin
çıkarkan./// diñliyō herkeZ, ağlaşilyō./ yaşlılādan genşlē yaPmıyō./ öle dēl, āleden.
hinci gelin çıkaCCez ya. āleden āleşyolā./ öle bi şē yōK bizde. yoK, yōK öle şē yōK
50 bizde. işTe dēvēdīm gibi bunlā olýō. geliniñ bubası gelyō kuşanı bālyō. ayaKKaPlanı
ğeydiryō, sarılyō āleşyolā. /// he para ğoyyolā ayaKKabınıñ içine. /kaıT kaıT. /// nē
bilen ben āvelen ādeTmiş ğoyyolā. // bubası ğolundan tutyō,indiryō çıkaryō. arabē
bindirvēriP gidyō işTe. öle düñ biTyō.

Hac ve Umre:/gi³mediK. giTcēdik ümreye bilem gidēm diyōZ işTe bu hasTalı³lādan
55 doleyi yasaK...//

Köyün Kuruluşu:/ esgi īsannādan ğurmuşlā emme ben unnarı hatırlāmiyōn. unnā
ōle şe e³mişlē, ğonmuşlā. esgiden başKa kövlēden ğemişlē ğurmuşlā. göçebeciliK,
hayvancılıK yaPyōlamış.// ōle herKes giTTi³yēde ğasıñ dēmişlē. bizim köyü yaşlılā
ġāmiş./ yörü³lēdenmiş herāl./biz yörüK şe,tür³men yoK.unnā urē ğonyōlā işTe ürēP
60 gidyō köv. böyiP gidyō.

Köyün İsminin Anlamı:/ōle bi annamı yoK. hinci karayaġcı okunyō ġāri.vādır
ōñden de biz unnarı bilmiyōz./ bilmiyōn ki neden ōle dēdilē. unu bilmiyōz. ōseñ ōle
da³mişlādır köyüñ adını. yanıKdaġ// bi de ġarayaġcı çarmışlā. şindi karayaġcı
mağallesi okunyō ġāri. belediyeliK şe olunca.

Köyün Geçim Kaynakları:/ hayvancılıK vā. çiçeK yaPyōlā. /çiçeK sere çiçe³leri./
he işTe ōle bi şe. tōmu alınyō. polen alınyō. /tōmu satılyō. tōmu bahālī ġāri. baya
irmi dörT sere vā bizim kövde . /memnūn. çalışannā para ğüzel alıyōlā./ işTe
hazırlıyōlā ġāri. bu aylāda geliyō.baġyōlā kışın. marT ayında başlıyōlā şe³ye,
çalışmasına.// hazirana ġadā sürüyō./ işTe haziran biTTi mi māsül biTyō ġāri.
70 götüryō ā³aları. paralānı aldılā mı āmadılā mı şu anda bilmiyōn. paraları baya uzun
süryō āması./he unnā yaPTıryōmuş.hinci bu yıl gine vēmişlē üş dörT ġıya
serelere./tütün ēyi ya tütün açıK havada, temiz hava ala ala yaPyōn. bu serēñ içinde
kapalı. kapalı olıyō.//tütün ēyi. tütünü ġirdiñ ġadā ġıryōn. ērişemediñi yarın ġıryōn.
bu ġaldı mı geCvēryōmuş./ unnā da ōle . to³luyabilirseñ to³luyōñ. ērtesi ğünü ġēdi mi
75 böyivēryō./ böyünce para e³miyō. küçüKKen bi numura iki numura eTTiñ mi para
e³miyō./ yapılyō. bu yıl altı kişi mi vādı yapan. az unnā da suy imkānı ōmuyannā
tütün yaPyō. hinci hışırı suy çoK gidyō ya. sontaC aTTılā. suy çoK ġazan oldu. yer
alTında suy bira³madılā. tütünü suy ġi³miyō. dikēken gidyō.// ġıryōn./ ilāC aTyōn.

Hayvancılık:/ hayvan böyüKbaş. yapan vā. / on beş, yirmi ġadā bile yapan vā./
80 küçüK baş. unlā herkesiñ vā. ğoyun geçi. sağınceK ġadā, ilāzım olceK ġadā//. böyüK
baş vā baya.

Davar Kelimesini Büyük Baş İçin Kullanmaları: /böyüK başlā
vā.//ġoyun,geçi...sağınceK ġadā...kendine ilāzım ōceK ġadā vā.//

Köyde Yetişen Meyve ve Sebzeler:/ meyvā. zeytin açıcı baya yerişir.// elmadır,
85 cevizdir. eriK. urdan üzüm işTe. unnādan heP yaPyōz./ bahcada da işTe domatis,
bübē, badılcan, fasille, domata./ unnarı heP kendimiz yerışdiryōz. suyumuz vā
baKyōz. kışlıK da gine ez pıransa yaPyōz. turP bilen olıyō. unnarı. mārıl, ısbanaK
yaPTı³lāmız heP bunnā işTe.

Artık Hayvancılıkla Uğraşamaması:hinci havyan bile yapamıyōz ğāri dedelen.
90 dörT hayvan vā. ikisi ğurbanlīmiz ikisi de sağımlıK edyōz./ küçüKbaş. evdi baKyōz
ğāri kışın.

Öküzlen Düven Sürmesi:///düven sürdüm ben. harmanı amcamla bōle şē sürēdiK. //
hōlü ğarıştırvēri dirgenne ekinleri altını üstünü. amcam bi yatādı ben vēre dön allah
dön. bi giTTim yēden... bilmiyōn ki. vēre dönderiyōn iki ğıylā erimiyō. u giTTim
95 yer saman olıyō./// işTe amcam to³leveryō.// ben bilimiyōn. bi giTTim yēden dönmüş
dönmüş durmuşun. şē ğāri yaşlı dayısı olurdu ğāri amcamıñ. unu çekışirdi. kāk
avradını // keratası dērdin. bu çocuK ne bilceK bu düven sürmesini dērdin. /dōnyō
ğāri işTe. taTTadan kesKin daşlā bōle ça³mıslā ekin sapını saman edyō eridyō ğāri./
daşlā. unu bōle yıgyōlā. tınaz edyōlā.poyraz oldu mu yaba olıyō ğāri aĝeşden yaba
100 unnan bōlü dakıP dakıP savuryōlā. ekin burē ayrılyō. saman bu yana ayrılyō.ayrılyō
ğāri una// hinci patozlā çıkınca ğāri her şē ambara giryō dōru./ yığına tınaz diyōlā
ğāri./ u nē bilceK./biz, ucunu çaldıK sāten.u şēlēñ./işTe soñ./ undan sōnu moturlā
çıKTı ğāri. ğara patoz olurdun. saman ekin bōle anazından dirgenlen assılırdıK.
yığılırdı ğāri. unu gine tınaz dēdīm, yığilyōdu ğāri. savrulyōdu//. undan sōnu bi
105 de.../ bi bō böyüK ele³lē olıyō. samanıñ içinden ekini ğuyyōñ. temizliyōñ ğāri./
gözē./eliyōñ ğāri. temizliyōñ çuvalı ğatyōñ.damı ğoyyōñ// ala ğoyyōñ ğāri unu
böyüKbaşlā yiyō. ekine kendimiz un edyōz. e³meK edyōz yiyōz. hayvannarı
veryōz.işTe öle olıyōdun.hinci ğāri masraflı dē ekin eken yoK

Buğday Ekimi:/ ekilyō. sürülyō./ he sürgülenyō./ gübre atılyō./ vā mıdı bilmiyōn.
110 hayvan gübresi çoK olıyōdu ya. unnara atarlādın. ellen büçülürdün ekin. hinci ğocu
ura³la./ tēs diyōz işTe//. tā önceden bi eliñde uraKbi eliñden ğavram büçülyōdun./
ha anamē ğullanırlādın, biz bilmiyōz da./küçüK bi uraK kesiyō./// aynı āldı³men gibi
de ayeşden daKyōn. bōle ğavraladı zaman kesmemeK için unu bōle ğavzyō. anamē
biçerlēdin./ u elliK /şē bōle elimizle ekini kesyōz ya elimizde tuTTimiz ğavram
115 diyōlā./ eliñ doldu mu ğoyyōn urē bi dā ğarışlıyōn. soñra ğāri u öküz arabası olıyō.

öküzlēlen çekilirdin. unnāri dolduryōlā harmanı silkilyō. /çatal.unnan daKyōn. nedi
unuñ?/ yaba dejl de. dirgen./ananoT dēniyō. unu daKyōn desTij şeye göyyoñ. ekine
ğāri desTi diyōz ya. unu arabē göyyoñ. arabadan harmanı silKyōn.// biri ekini sıkıyō.
bi kısıTyōn ikisini bār.unnan kaldıryōn arabē öle aTyōñ. ananoT hinciki moturlālan
120 toPlananlā ğullanyō. u zaman yoQdun. u çatallā vādı./ çatallān mı./ işTe çatal dēnirdi
ya. ölü dēnirdin. unnālan ğonurdun. hinci ğāñ moturlālan to³luyōlā. döver büçer vā
hinci bi de.//.

Buğdayın Öğütülmesi: /// dā önceden öle bi şe gömediK biz./// u ğabağoz yannı
gidilirdi. eşşe³leri sarālādı. araba mı mādı.// kövden yukādı ğāri uzaQ baya. urda
125 uyudurlā gelirlēdi ekini. un olurdun getirī gelirlēdin.// yuka bile ğurudurduQ ince
eleKden elēdiK./// hinci deymenden hazır alyōñ, unnā bile bazı yayımı
gēmiyō.esKiden gübre atılmıyōdu ekinnere. hayvan tersinnen edilyō ya hiş öle eriniQ
ōmazdın.///

Bulgur Yapımı:///keşgeK, bulğur dövülyōdun. bulğur ğaynaTyōz. yūseK böle ortı
130 yeri çukur. şöle ğalıñ to³ma³lā edilirdin saPlı. unu ıslanırdı. dübeyci unu furū furū.//
ğabı soyulyō. keşgeK, nofuT aman şe bulğur undu dövülürdün. hinci her şe hazır.
keşge³lē bile dövmeK yōQ./// meselā evden eve güldürdeK dērdiK kaya dērdiK şe
yaran daşlara. öle āzı vā ğārin urē dolduryōñ . sabını çeviri çeviri altını geçyō. urdan
bulğur olyō. / yorucu. hinci her şe göley de her şe de çoQemme. ārı, acı yerinde. hiC
135 huzurlā yoQ. her şe makiniye bālı. çamaşır yıkanmıyō.// ine³lē bile makinele olyō.
biz elimizle sā^ğdıQ heP. hinci makinele sağılyō.

Köy Odaları:/ vādın. şunci yoQ bozduLā. şe yaPTılā ,salon yaPTılā düjün salonu.
üstüne de bi yanna ğuran ğursu... ğuran okunyō. bi yanna doQdur gēdi mi ayle
doQduru urda^u baKyō. altı depo. hayır eden düyün eden urdu yimeK bişyō. kına
140 gecesi olyō./ esgiden dışTan misēfirlē gelirdin.sıra olurdun. böyün bendi sıra. odun
yimeK.. u gün misēfir vā diye biz baKyōduQ./olurdun bayā sēreK olurdun gēmiyen.
köyden yaşlılā to³lanırdın. // yimeK götürüdüK odun götürüdüK./// isan yōQ işTe./ o
o gidilyōdu nēlere gidilyōdu atlana./ şindi ğalan yoQ ğāri. araba vā heP. imkān vā
ğāri. öñden imkān yoQmuşmuş./// heP demir ğaP ğullanılyōdu. şindi ğāri naylon,
145 pılasdik./// tabaQları ğaleyliyōlā aPPacıQ olyō. sevēdiK ğāri yeñi ğaleylendi mi.
n apceñ her şelē deñişiye ya.

Bir Günü:/sabah kākȳōz işTe. namazımızı ğilyōz allah ğabıl̄etsiñ. çayımızı, ğavaltımızı edyōz. hayvannāmızı bakyōz.evimiziñ işinne üreşyōz. tavi³lā vā.// unnāla oyalanyōz āşama ğadā.düñyāda işlēmiz bu. başġa işimiz yoḲ/ vā vā.// köydi yoḲ da
150 tālē taşinyōz yazın./ yeñi sene ayni işTe baTcē yaparız.meyvaları bakarız.suleP,çapası olȳō, suluyōz. işTe unnālan biz vakıdlı getiryōz. baTcalā döKTü mü toPliP yiyōz işTe. çocu³lā gelyō to³luyōlā.

Kış Hazırlıkları:/işTe kış hazırılī baTcalādan yaPyōz. dolaPları ğoyyōz. tarana yaPyōz. bulġur yaPyōz dēdīm ... unnālan.../ yaPyōz. yaPyōz da ġāri bu sene ġāri
155 ya³madım./ salça işTe nē^yse unnarı yaPyōz işTe.

Köyde Pişirilen Yemekler:/ unnā olȳō// devāmlı olȳō düünnēde, hayırlāda./// hamır yumuryōz işTe undan, makarnı yaPyōz. kesiyōz.yōka ġuruTyōduZ kışlıḲ. bōreḲ yapıP yiyōZ./ ben ya³madım hiC, anamē yaparlādı, yirdiḲ. nasıl olȳō./// e³meḲaşı u ġāri şē^y yā sovan mı kavuruyoñ salça mı ğatilyō. suy ġaTyōn ġuru e³mēñ üsdüne
160 döḲvēdiñ mi e³meḲaşı olȳō./ ġuru e³meḲleri ıshyōñ./ et suyu oldī zaman da olȳō bēki normel de olȳō./ göce dēnilyō./// ha! būberiñ suyunnan... unnā yapılyō işTe. tarānē bi ġün ġaryōz. ertesi ġün ġır³lıyōz, ovcalıyōz. to³leşyōz.// tarana öle geliP geçyō.///

Pekmez: he be³mez yaPyōz./ vā vā. / kendi baıımız vā. /yaPyōz./ kendimiz çuvalı
165 ğoyyōZ.kendimiZ,ilyeniñ içini ğoyyōZ. cizmelēlen çiniyōz, suyunu alyōz./ he sırası çıḲyō. furyōz ġazanı külünü kesyōZ.// durlanyō.be³mezini ġaynatyōZ. /külünü kesyōZ ya bulanıḲolȳō. o çökyō ġāri. /// he temiz olȳō.suyunu./ he kum atilyō. vā bi yērde toprā vā unuñ. undan şöle ġaTyōñ çinediñi.u da³landiryō ġāri.toprā ayrı./// u topraḲTan. u köyden dışda ū. öle gidiP ġazıP gelyōñ.baya dōrT beş senedir vādın
170 ġazılıḲtükendi.bı yıl ġāri ġazdı geldi.// ġuruTTuK eledim ben./ vā köydi vā köyüñ dışında dā^şda./// bēyáz aynı kireş gibi olȳō./ be³mez toprā diyōz ya. başġa bi şē demiyōZ ya.ġazı ġazı tünel gibi ġi³miş diyō içine.üsTüne bi moturlan kürüvēceñ.//

Peynir Yapımı:/yaPyōZ. saġyōZ. maya ġaTyōZ. maya tuTyō.süzyōZ. /ġayna³mıyōZ. ġayna³madan ġaTyōZ. tuTTu mu hana mayası süzyōZ beze. unuñ suyu geşdi mi
175 çıkaryōZ şēden duzluyōZ. basyōZ nerē ġoceñse. peynirleri öle yaPyōz.

Arıcılık:/ vā baya bi iki īsan. bizde di vādın da bizim urda ōmuyō bakımı. şē gelyō sıcaḲ gelyō heral̄, eñgiñ.yiceḲ az mı gelyō bilmiyōn./ çukur. beḲ şē ōmuyō. geçen

sene biri vādın girmiş u. bu yıl üş dene dā girdi dörT oldu. bakTı tādēken
şetmemişlē, doldurmamışlā.// bi iki dalaK çıkāmiş. işlende ez şēleri boş.///he
180 peteK.// hana urlāda omuyō.// yazıldı aricīlē./// on bir gövan getirdilē. bırakTı
bırakTı giTTi.undan geçen sene kendi girmiş nerden geldise. unnā boş ya.
hazırladīdin.// girē mirē diye.bı yılda üş dene u çıkādı.// ben de köylere mi göcceñ
urlāda kışın bakılceK mi gidiP gidiP bakıbilce³ mi?/hana yer şē olsa. havada yer mi
olceK,çiçe³li yerlē mi olceK, suyu bol?//hemen girişTe düzlüKvā. öt yannarı yama.

185 **Köydeki Bitki Örtüsü:** / çam yakın./ önünde çam yoK da. yamāñ sırtlānda vā.///
sağındı solundı vā. / çam vā başKa bi şē.. /meşe ağışları./murT vā.çoKdun murT/ vā
vā./// murT hiş gurumuyō kışın bile hiC gurumuyō ya. yapra³ları gurumuyō. çam bile
yeşil duryō./ dö³müyō , dö³müyō.

Buğday Ölçüleri:/tenike olıyōdu. unu yarım ayā diyōZ. iki tenike goduK mu bi ayā
190 diyōZ./// bi de şiniK vādı. dörT şiniK bi ayā./// /iki şiniK goduñ mu bi tenike olıyō. iki
şiniK dā goduñ mu bir ayar olıyō.

İyi Konuşamadığımı Düşünmesi:/ ne bilen ben. / yazıyōndur. ben sōledimi
unudyōndur.

Dualar:/ e duā edyōZ. okuyōZ. üş elham üş ihlas. ölülēmizi başlıyōZ. kendimizi duā
195 edyōZ. çolimizi çocimize, malımızı mülkümüze bölē hePsini ğatyōZ. /duāmızı yaPtı
mı hana peyāmbere efendimize bölē hePsini ğatyōZ. / okuruz. dēriZ hePsini./
ölennēne ğalanlāna duā ayrı ayrı ederiz.

Beddualar:/unu ğāri nē decēseñ./allah belānı vēsiñ bilmam nē essiñ unnarı.//
pişmān olursuñ./duyyōZ da hana biz dēmiyōZ./ ğaynana dēr./ sen unu ğonuşTurceñ./
200 yaşıyō. malını mülkünü vēdise biz unnarı ilenir.ġā miyōñuz ba³miyōñuz.dokduru
götürmiyōñuz.heP bunnarı sıralā. ölē şēleri çoKTur āzında./ çalışıyō da yaşlı ğāri. öle
fazla şē e³meZ. ğonuşması tam türüş omaz./ dēnilyō bizim kövde de dēnilyō./
sañgölümlēne gelesice./işTe sañğadaK ölümlere giT dēnir.//

Köyün Güzergâhı:/ğördesTen giTTiñ mi ğayacıKbe³lemesi.. bilyōñ mu? ğayacıK
205 be³lemesinden direK gidyōñ. savı dönmiyōñ hiC. direK gidyōñ. köyü varyō bizim.
urdan sāten on daKkaya köyü varılyō.// ğayacıKbe³lemesinden direK dōru gidceñ.
kövü giryōñ. savı dönmüceñ yalıñız. ğayacı³ gidyō. yazıyō lefha.// girişTe okullā vā
undan sōna giryōñ ğāri ğayvālā cāmیلē.//

Diş Bulguru: /öle şelē bilmiyōZ biz.yoKdu, yoKdu.unnarı bilmiyōZ ya!

- 210 **Çeyiz:** / gız evi mutvaK eşyāsını dönyō. yatadır. gini koltuK bile alyōlā. olan tarafı
iksi kārşılı¹ lı alyōlā.yarısını unnā yarısını unnā alyōlā.götüryōlā evini düzyōlā işTe.///
dantel gibi öle şelē yoK./// he tattadan. hinci hazır koltuK alınyō. önceden tattadan
yapıyōdu.béyazları işlēdiK. şeşiT şeşiT işlēdiK çoKhinci öle e²miyōz.// el işi
ya³miyōlā. yazma oyalyōlā işTe.simgē diyō, hazır alceK u.// okuceK, mayış aldıñ mı
215 para oldu mu her şe hazır olur, alınır. /öle olurdun işTe.

- Kına:** /āğleşiyō deyiş dēyi.///gelin çıkākan dediK de.//avcuna demir para gonyō,
bālanyō ya../ayānı gomuyōlā. gelin çıkākan ayaKkAbını göyyolā, avcınıñ dabannāna
göyyōlā./altın daKceKse ğaynana yakasını daKveryō.kınāñ içine goymuyōlā.//ben
fazna da gi³miyōn kına yakılan yēlere de.yakınımız olursa ölü görüyōZ. uzaK oldu mu
220 sāten gi³miyōZ.

- Kız İsteme:** / gidyōñ ğarı. çay şeker alyōñ. gız evini isTemē gidyōñ./he dūñürlüKCü
gidyō./ haber veryōlā.undan sōnu ikincide çay şeker alyō dūñürlī gidyōlā. ana buba
gi³miyō./ çay şeker götüryō, çay işce³lē ya. öle ādeT işTe./// öle olyō işTe undan
sōnu sözü vēdi mi şe edyōlā. duasını yaPyōlā. lokum yiyōlā.tā esgiden yimeK de
225 olurdu./ söz kesTiKTen sōnu gidyōlā.lokum alyōlā, duasını yaPyōlā. hoca yaPyō.
undan sō.// bi de nışanları olyō işTe.düñin ardı ardına öle olyō.

- Düğünlerde Oynanan Oyunlar:** / davılcı çalyō ya oynōlā nè bilen./ ğadinnā şe
çalādın. tePsi bile çalınırdın. hinci gibi çalgı mı vā. öle çalālādın,oyun havalandan.///
öle oynunnā geliP geçyō işTe./// şe.. çatırımıñ üstleri mi oynalādın?/ ğadinnā. u
230 zaman érkeK ğarışmazdı. hinci ğarışıK olyō ğari.işlē bozuK düzennēde. u zaman
érkeK girmezdi ğadınlañ içine . ğadın ğadına oynarlādı. érkeKlē davılıñ önünde ayrı
oynarlādı. hinci ğarışyō ğari. érkeş ğadını ğarışıK./// /nè bilen kaş sene oldu.// üş
ğadın vādın ğāñ unnāñ işlende// üş ğardeş bi oyun çıKTı mı. biri çalādı işTe.//ikisi
oynādı karşılı¹ lı karşılı¹ lı. dereler kayır olur, çatırımıñ üslēne. üç hava
235 çeviTTirīlēdin. ya üç ya hiş dērlēdin. bi oyun kalKTı lā mı
oturmazlādın.//çeviTTiryōlā ğāñ, oynālādın.// esgi isannādan yoK.hincikinnē cıñğır
cıñğır şelēlen.../// /hep deñişıyō işTe. esKi şelē ğalyō heP geride./ gelin āmē gidēken
seyman seki seki ...çeñiz/ cumey gün başlıyō sāti düñin. meci diyōlā ğari. dōrT gün bi
de pazartesi gün duvaK olurdun. u zaman yimeK verilirdin.///cumey gün ğari odunu
240 giderlēdin. eşşe³lēlen.oduna getirīlēdin iki yükünü gız evine indirīlēdin./ he düñinde

yimeK bişriñ diye. otu^omu dèdiK ya. unnarı yaKceKlê //gidilirdin. eşeKlêñ urları mendil bāliyirlēdin. //odunları indirilēdin.// meci diyōlā ġāri./ cumey gün ōle olyō./cumērtesi gün şē olyō.yimeK hazırlī, yaPyōlā işTe. herkes kövlu gelyō./ unu gelin çıkce gün girē diyōz. pazar dēnilyō ya hinci biz girē diyōZ. u gün de gelin
245 çıkıyō./ una da duvaġ diyōz. duvaġ günü./// geliniñ duvaġ günü. gelin oldu ya ertesi gün de duvaK diyōZ ġāri./ ōle dēnirdin. gelen gine mübāreK ōsun diye gelyōlā. ōrdu yēmeK veryōlā gine iki üş dene yēmeK edyōlā. unnā şinci heP kalkTı ġāri de./// elini öpyō./// he ō du vā. duvaġ gün gidyō ġāri bi çeşmiye gidyō bir ōñden eltisi ġāri. dara^olan bıçaK sa^olyō. çamırıñ içini gömyō. gelin de urdan// ārıyō darā bulursa ġız
250 olceK, bıçaK bulursa ōlan oceK dērlēdin.çeşmēde oynuyōlā. urdan e^omeK bile götürüP yēnilyō mudun bilmiyōn. undan sōnu suy dolduryōlā.// ev gelin getiriyō geldinē evde īsannara heP suy içiryō. suyda .ōle bityō.

Kırk Basma:/he he. una kırK basTı dēdi^oleri çociñ üsTüne ġēdi mi. hinci seniñ
255 yanıñda para vā çociñ üsTüne gelyōñ.// kırK basTı diyōlā. sen parē çıkaryōñ. çociñ yasdīñ altına ġoyveryōñ eciK. tekrā geri alyōñ./ u zaman kırK basmıyōmuş./// kırK// yukāda ōdu mu ġoyyōñ. altınıñ ōsu, ġadinnāda altın ōsa çıkarıP ġoyyōñ.tekrā alyōñ/ nè bilen ben atalādan kırK basTı diyōlā ġāri. şē e^omen,çıKmañ. biri tā doım yaPTımı ġā mesiñ. birbiri,çocu^oları yakın ya. kırK ġarışmasıñ diyōlā./ ġe^omiyōlā. soñra kırK
260 günden ġeşTi mi ōlü ġörüşyōlā./ ġörüşmüyōlā.geliP ġi^omeK, zatan ōmuyō.ādeTmişTir. hinci ārenmiyō. hasTānelēde doġyōlā bi arada. unnā hiC ōmuyō baK/// he īne deñişilirdin./// he çekediñ dūmesi. īne ōsuñ nè olursa.../ u çociñ bezinnen bile deñişirlēdi bizim. ōlü duyulurdun. nè bilen böyü^olēde, atarādan ādeTTir öseñ. ināC ya./ unu inanıyōñ ġāri.kırK basmasıñ dē.

Halk Sağaltımı:/ōle bi şēlē oldu mu parpī gidyōlā. *beyobası* bilen parpī gidyōlā. okuTyōlā.// şeytan çāpması... /ōle dēnmiyō da şeytan üsTüne giddi diyōlā./ he ayırılyō, memlekeT memlekeT ayırılyō.// asker tarafında *beyoba* vā. urē gidilyō. parpılanıP gelyō.

Çocuk Kırklama:/vā unnā ġāri./// yedi gündü oldu mu kırKlanyō.kırK daş ā^olyōZ.
270 küçüK daşlādan çıkaryōz suyuñ içine atyōz. urdan şē yumurta eberyōñ . içine boşalTyōñ. ġabınnan. ġari çociñ.../ evele bi yoñ unnā bi ballan duz ġaryōñ.unu çoci sıvıyōñ. ez bi be^oledyōñ unu kırKlıyōñ ġāri suyu ġuyuP./ işTe unu gelinciK gibi

hasTa ōmasıñ./// bu boazları koltuK_{al}Tları bişyō ya duzladın mı bişmiyō koku
ya³myō. ōle esgi īsannā şē edēdin. urdan bilyōz işTe.

- 275 **Çocuğun İlk Dişi İçin Yapılanlar ve Çocuklara Karşı Tutum/kim görüse u şē**
alveryō. a³leT alveryōlā./// göyneK dēnilyōdu u zaman. unu alveryōlā. hinci diş
çır³maları zor. biz hiş çociñ diş zor mu çıKyō ēfen mi çıKyō bilmiyōduK./ hinci ġari
çocu³lā üf üflen duryō./// bilmiyōduK biz. gānını doyuryōZ altını temīziliyōZ hanı,
yatryōz uyuyō çocuK. çoci³ ilgilenen yoKTu. tam türüs sevemiyōz bile çocu³ları
280 işTen.işTen yatırveryōz. urdu kendi kendi yatyō. sallañgeC edyōz böle ... öte geC
beri geC uyuyō./// ġaynanalā serT iş görölceK.çocīlen eylenmi diyōlā. heP ölü geşTi
ömürlēmiZ. sevi sevi böyü³mediK çocu³ları. hinci torunnarı çoK sevyōZ./ annelē
çekişTi mi .../ u ġadā sevemediK./// he halı çakısı.// keşgi ōle ōsadıK da sāl³lıdıK
hinci āremiz acımız çoK. ġoca yaz ben dizlēmden evdi kapalı durdum. şükür hinci
285 acıK ġari ēyiyin./ ōmadı ōmadı. aşılamızı olduK. sākin bizim köy. havası sākin
ya.baharındı nisanındı ayındı biz tarlıyı taşınyōZ. kendi kendimizi temiz havada...///
işTe arabēlen giTTin mi beş daKkadı köü iniP çıKyōñ./ tā tēze geldiK. cuma günü
haFtasında tarladan. ēyidin ırātımız. ġonşulā ġari yakınız ya. duryōduK giTcez dēdilē
biz de unnāla bār toparlandıK geldiK. tavi³lāmız çümen şē hayvannā da yapraK çoK.
290 incir yapra³ları ōle, bā^ē yapraK²arı çümen dēseñ.../ ot, yeşilliK. /// çümen diyōz ġari./
deñişyō baK köv köv deñişyō.//

Gördes Köylerinin Konuşmasının ve Kültürünün Farklı Olması:beñzemiyō.
bizim hiC biraKılmaz keşgeK. her şēde olur. ///şinci ġari hastalıKdan doleyi dörT
çēşiT olyō./ olyō./// şē olyō. mantı olyō yoyrTlu./ unnan keşgeK hiş ġamaz. nofuT, et
295 yimē. dördü olyō./ he da³lı olursa ayrı pilasdi³lēñ içine ġoyvērōlā./ he yēmēñ
üsTüne. ölü şē oldu mu. hePsi bir oldu mu tapā çekildi mi hePsinden olyō./// he
olyōdun.

- Düğünlerde Eskiden Höşmerim Yapılması:**höşmerim peynirden olyōdun./ duzsuz
olyō, duz ōmuyō unda./ imriK ġaTyōñ./ he ġavıryōñ. undan sō şekerini ġaTyōñ.//
300 eridi mi höşmerim olyō./ u! hiC bi şē ġatılmıyō. yağ ġatılmıyō. yağı kendinden çıKyō
peyniriñ. işTe üC malzeme ġatilyō una.

Çocukları:/ bu eñ göCCüK ġızı u da unuñ böyī ġideniñ.bir *mansada*. beş ġız vā
bende./ olan yoK. düvünü gē baK. ġız *ıTanboldan* olan ure gidceK,urē girceK. olanı
urē vē^rdiK.// ġızlan urdan anneşTilē. vazgeşmedilē, uzaK diyōZ.beş senedir durdulā

305 baḲ hiş birbirlēnden ayrılmadılā./ bizim beş dene ğız ikisi vā köyde. /// ikisi,
gördesTe, ikisi mansada. bu du mansadadın. unnā geri geldilē. şē ğayın valdesiniñ
evleri vādın. urē girdilē. urda kirā vêmeñ burda çalışıñ... şē damaT fırın, e³meK
dağıdyō./ başağda./// arabēlen devāmlı e³meKdağıdyō./ gördes èyi./// yaşanceK yēr.
böyüK yērlēde yaşanılmıyō,çoḲ zor./ eñ yaşanceK yēr bizim buranıñ çevresi.sākin
310 havadār./// he do³durlā durmuyō ya./

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Elveda Karaca Karayağcı. Gördes 60 Yok.Okuma Yazma Sonradan. Çiftçilik. Teleffuzu açık. Hızlı ve heyecanlı konuşuyor.

- Tanışma:***elveda karaca. elli beş yaşımdayım.ğarayağcılıyım. eşim küreKcili.kendim ġarayağcıdan gelin geldim işTe.doksan, sekzen altıda geldim.işTe undan sōna burda hayaT devām ediyō. mūcādele devām edyō. iki ölüm mā./ a³miş altı./ a³miş altı doğumluyun.işTe kövden çikalı... iki ölüm mā işTe.biri hasTānede hemşiri, hanımı da hemşiri.biri veteriner, ilçe tarımda.öle hayaT devām edyō işTe. annem babam aynı gidiP gelyōZ. köve gidiP gelyōn. babam iki yıl önce mefāT eTTi./ he hinci de annem rāTsız./ annem de ye³miş dörT yaşında . /genC./ miyde kanseri//. / bilmiyōm ki. bilmiyōm ki neden oldūnu bilsem ölüm./ne bilem siñir sitires mi diyōZ. üzüntü mü diyōZ.*
- 10 **Çocukluğunda Cinayete Tanık Olması:***siziñ ışıKyaylada yanıKlağlı āşa abalā vādır.komşuyduK/ yanıKlağdı durdu³lā zaman.ilK önce adı yanıKlağdı sōna ġarayağcı oldu. ò zman komşuyduK /bizim hinci urda hasan üsenne azimelēle bir ayar emselizdir. onnā ò zman için şeyi furdu³lā zaman, olan ġız ġaçiren derkene furdu³ları zaman şerife ablē ġaçiren dedi sen urlānı bilmiyōñdur.// sınır komşuduK*
- 15 *ben öle çoK ēyi bilyōm./ bizim urdan bi olānıñ biri şerife ablē kaldırmā, ġaçırmā geldi./ yanıKlağlınıñ ġızı şerife abla vādır.// işTe unu eviñ bi ölu kaldırmā geldi, ġaçırmā geldi.// annesi de babası da tütün dikilyōmuş.tütün dikimi zamanında unnā amale aramā gidyō annesiyle babası. zühre nene vādı. mēmeT ali abīnıñ annesidi./ zühre nene ġıyında ġalyō.olan da ġalyō on dokuz yirmi yaşında lambē bi de³me furyō*
- 20 *şerife ablē sürüyō. götüren diyō. unnā da u anda yetişveryō mēmeT ali ābēlen āşa abla.// gelyōlā. sen n āPyōñ diye. mēmeT ali ābēde dabanca vāmışmış. çıkaryō olānı furyōlā.tekrādan āşa aba alyō. āşa aba da atyō,hateş atyō. olānı öldürdülē urda./ şāhiT olduK undan sōna nese unnā.. / öldü.// bi çuluñ içine sardılā öküz arabasını ġodulā. köve getirdilē geldilē.dağda olýōdu bu olay.ben ēyi hatırlıyōm. undan sōnu*
- 25 *ērtesi gün şēlē geldi./ yedi sekiz yaşlandamışımdır herālde./ küçüKTüm.çocuKTüm. çocuK oldūm için dabancē yemişin dibini gömdülē. candarmalā geldi. sordu. hani*

nerde silah nerde şe nerde bilmiyöz biz furmadıK biz e³mediK diyölā. biz *hasan*
üsenne biz gösTervediK yerini. baK unu hatırlıyöm.// urdan tutu³ladılā ikisi bir
ceza³evinı giTTi. evleri oca³ları dağıldı, ölen mezere giTTi./ yaTTılā ölüm da hani
30 *ecevidiñ* bi affı oldu. / *rahşan* *affında*,u zman çıKTılā./ işTe *āşa abalā* ya./ tabi siz
bilmezsiñiz./ hana undan *āşa* abaları eyi tanırım. *ışKālē* vādım mı yanına giderim *āşa*
abaniñ./ köyde. olannā gızla heP dışādamış. bi *şerife ablē* bilyöm. bi de *āşe abē*
gödüm kövde.

Halı Dokuması:/işTe önceden halı dokurduK ölüm biz. ben okula gi³medim./ ama
35 burda çocu³lāmla bir okula giTTim. örendim. örendim okumā yazmā örendim./ köve
giTTim u zman halı dokuyōduK halı dokunyōdu. yo³luK vādı fakirlik vādı. beş dāne
ğardeşdiK. giTmediK.okulu göndermedi babam. üş gız üçümüzü de göndermedi. eñ
ufaK olannan eñ ufaK gızı gönderdi. bizi göndermedi biz halı dokuduK yazın tütün
eTTiK. kışın halı dokuduK ömrümüz öle geşTi. babamda hayvannā vādı işTe
40 hayvannara baKıyōdu. öle geşTi. bu hayāT. undan sōru gelinōma zamanı geldi.

Eşiyile Evlenmesi:ben vā ya eşimi hiş gömeden evlendim./ ama benim eşim
küreKcili ben kendim *ğarayağcılıyım* ya. bi gün şe, tē^yzemiñ gızı vādı tē^yzemiñ
gızı getirmiş gelmiş köş. dēdi bi olan seni baKmā geldi. ama ben ...// süT bişirdim
geldim eyi hatırlıyöm. süT vēdim eline hiC olanı ba³madım. u da beni gömemiş. ben
45 gömedim dēmiş. undan sōna tekrādan aḥşamüsTü tekrā gine geldi. oturdu bi çay
işTiK. bi u görüşle. bi sefer ben nasıl bi adam bōle uyzun boylu bi adam u da beni
gōdü u görüş. nē gonusmaK vā nē meraba dēmeK vā. undan sōru dūñgür geldilē iki
üş defā dūñgür geldilē. babam vēdi.diyōdu annem de diyōdu ki sen bune veryoñ
emme bu çocū adam nē zerhoş mu berdōş mu, neyiñ nē oldini bilmiyōñ.// *allah*
50 diyen şe olmaz dērdi hani. şindi benim eşimiñ sülālesi *ğaracalā* dēvēryölā.heP
aPTasında namazında dedeleri hocamış.iman derdi hanı abdas namaz vā bi yerde
derdi babam. u īsan kötü olmaz dedi babam rehme³lik öle dērdi. *allahını* bilen
īsanlāla dedi. vēdi. otuz gün nışannı durduK o gün söz kesildi. her zaman diyöm.
şubaTiñ otuzunda nışan şe oldu. söz vēdilē martiñ otuzunda dūñnüm oldu. otuz gün
55 durdum bi de.// şincikinnē annaşıölā da annaşamıyölā./hayaTTa hayaTTa çok
şükür. hinci evde ğaldı u. ben evel zamanları anna³mā gidyōn dēdim ben sen dura go
hedı.../ vā. dokuz yaş vā aramızda. ben şeyiñ u a³mış dōrT yaşında. elli beş
yaşındayın.// ama ölüm şunu örendim. hani onuñ yaşı böyükōmasaydı benim
yaşım küçüKTü u beni ğavzıdı. ğavzımasaydı biz anneşemezdiK./yirmi./ yirmidim./
60 işTe seksen altıda evlendim. a³mış altı doğumluyum, seksen altıda evlendim.tam

yirmi yaşındaydım.yirmi yaşındadım. çoK,allahım şükürler olsun çoKğavzıdı. bi yaşlı
ğayınvaldem mādı. yeTmiş beş yaşında ğayın valdem mādı./evlendimde ğayın
babam yoKTu. hinci diyölā ğayın valde öbō āzından çıkanı ğulā duymazdı. şincikinnē
öle dēseñ hayaTTa durmaz. ben de ğayın valdeyim şinci ben öle yaPsam gelinnēm
65 yüzüme ba'maZ./ vādı gine sevyōduK.gine de biz kefennediK.sayġı vādı ölüm.//
emme benim babamın bi lafı vādı bana sakın ğızım, ğaynanāñ karşı gelme.say, sev
unnā dērdi böyüK başTa. ğaynanam öldü. görümcelēm mādı.ya baba biri biTTi biri
başlādı derdim ben. say ğızım unnā böyüK. ama hinciki annelē babalā tembehliyo
mu bilmiyōn benim ğız evlādım yoK,annamıyōm da. hanı şincikinnē annaşmıyō
70 hemen ayrılıyölā.

Torunlarının Erkek Olması:/ ikisi de olan. gelinnēmiñ vā ya biriniñ üç ölu vā
biriniñ iki ölu vā. hiC ğızımız yoK./ benim de şimdi böyüK olanıñ.. belki tanıyōndur.
bahāTTin karaca burda veteriner ilçe tarımda. sen gibi böle uzun boylu esmer bi
olan. üçüncü hāmile ğāmiş geçen sene işTe. gelin isTemiyōn ben olan olur
75 isTemiyōn ben. // belki dedi ğızımız olur. biz di ğızım sen ba'mazsañ ben baKceñ
diyōn ben.// unu da tekrādan gine seniñ dēdiñ gibi ğız belki bu ğız dēmişlē. sevinyo
giTvēmiş *bime* heP ğız eşyāsı gelyō.heP ğız eşyāsı āmiş *ġadriye aba*. ön da üç aylıK
dörT aylıK oldu giTTi olan. telefon edyō annē olanmış gine diyō. ösuñ ğızım dedim
eli ayā düz ösuñ. hayırlı evlāt vēsiniñ *allah*. çoK üzöldü u da çoKāladi ben. / aynı
80 şēleri yaşadıK biz de yaşadıK ölüm.// allah bizi ğız evlātı vēmedi, nāsiP omadı.

Küçük Oğlu:/ sā^şlıKcı.hemşire./ u da burda. çoKşükür evlā³lāmiñ ikisi de burda. u şē
eve hizmeT gidyō. hasTalara eve hizmeT.// eşi diyeliz bölümünde//. hasTa gelyō.
öle ğuzum işTe öle.

Düğünler:/önceden bizim köün düünneri şöle olıyōdu. meselā *ġadriye abamın* dedī
85 gibi söz kesilyōdu. bizim önce, bizim köün ādeti. hinci sen düñürlüē gelyōñ ya
meselā *simge* isTemē gelyōñ. yarım kilo şeker ġaTyōn bi kilo çay ġaTyōñ. çayla
şekerinne gelyōñ. seni canımız isTiyōsa, eğer ğız evi vēceKse./ çayla şeker. undan
sō ğız evi seni vēceKse ğızımı, u çaydan şekerden çay pişirveryölā sana .eġe^r
vēmiceKse torbanıñ içine ġaTveryölā eliñe veryölā gidēkene./ aşmadan hiC
90 ğullanmadan olmaceK.bu işāreTTir. başKa bi tā gelmezlē.başKa biri gelir. nāsiP oldū
zaman olur. böyün n omuş felenceniñ ğızınıñ lokumu yinceK duvası olce³miş. bi
kasa lokum alırsıñ. iki kasa üç kasa. bizim köün ādeti lokum alırsıñ lokumla büskü³le
u gün akşam yir. gelin ğız başKa bi eve gidē.burda olmaZ. lokum yinen evde olmaz.
sādiciniñ,amcasınıñ,aKırabasınıñ evi vādır urē sā³lı durū.// ē^rtesi gün sabālē

95 ğaynanası gayınvaldesi, görümceleri ĩsannā gelir. bi söz yūsū dakālā. āşam duası
 olur sabāle yūsūK dakāla. köyüñ ādeti öle.sōna işTe aradan kapı aşma olur bizim./
 kapı aşma şōle hinci sini hazırlıyōlā ya. sini hazırlāsın konu komşu, hısım aķraba. ğız
 evinde yemeK bişē. unnarı götürūsün urē u gün. nışan da³ma gibi bi şē. aynı nışan
 da³ma.../ ne bilen ki. adı kapı aşma. biz de benim olanlā da çoK merāKedyō. anne
 100 kapı de³meliyō da mı açyōlā nasıl açyōlā köyde. bizim bu tarafTa öle deĵ ama
 ğarayaĝcıda öle. kapı aşma ādeti vādır.// ğızlan olan el öpē. una para veren para verē.
 bi yūsūK dakālā küpe dakālā tekrādan, dakyōlā. işTe öle geĉē. tekrādan bir haFTa,
 om gün düüne yakın nışan olur ğadriye abamñ dedi gibi. basma nışanı olur. pırtı
 kesdi³leri zaman./ basma nışanı, don nışanı derlē.//öle nışan olur. nışandan sōra düün
 105 olur. önceki de cumā gün gelirdi davul, cumā gün keşgeK dövmē gidilirdi.meci
 derlē. /meci odını gidilirdi,davulla. / yakceK odun. otur³mada yanceK odun..otur³ma
 olurdu / o gün gelirdi. cumā gün.odun öleden sōra giderlēdi. o günde az yimeK
 bişēdi.ertesi gün sabālen yeme³lē furulurdu.bizim köyde de³neK olurdu./ at.
 cirit olurdu.cirit de olurdu de³neK de dērdiK./ayrı ayrı.cirit şōle olurdu.meselā
 110 sabālen kākdi³ mı bi tarla vādı bōle ğargālan // atarlādı/ at üstünde. biraz sōna cirit
 biTTiKTen sōna dēneK olurdu. ğırmızı bi şē bā³lanırdı bōle havē bōle yüksē de³nē
 bōle yēri furulādı kañĝıdırlādı burē. /// urĝan gerēlēdi işTe./// kim şeyi
 deyrise,geçirebilirse u birinci olurdu.at koşulurdu. undan sōna u de³neK biTTi mi
 çoK güzel olurdu. türkū sōliye sōliye a³lālan oynıya oynıya../ ğır atımñ şēsi
 115 sōlerledi. hiC hatırlıyabilcen mi bilmiyōn./ he he unu sōylēdi. hinci televizonda falan
 çıKTı mı ıraşıT dayı vādı ğayacı³lı, hanpaşadan çoK gelirlēdi. ğarankō³den çoK
 gelinirdi. unu türkū sōlē sōle gelirlēdi. //örda u atñ ğırmızı şeyi bağlarladı boynuna
 unu yidirilēdi içirilēdi hayvannarı bakarlādın. u gün öle bitēdin. gelin a³la gelirdi.// o
 gün akşam kına gecemiz olurdu. unu da anlaTaverem sana.// kına gecemizde bōle
 120 oynandı kına yakılē zaman gelin ğız burē oturūdu.üsTünü bōle örterlēdi. beş altı üş
 dörT dane ğoca ğarı bōle nini sōlerlerdi. ni ni ğızım ğoca kabiş ğarıncalı anañ bubañ
 evde ğaldı sen nere gidyōñ ni ni dērlēdi. ne dērdi u.bacasız dumansız olmaz baçcesi
 ğavaKsız olmaz. olansız ev olmaz nerē gidyōñ ğızım ni ni. ben de ēyce bilemiyōm.
 bōle çoKsōlenirdi. // undan sōra yas ederlēdi. bizim köüñ yası meşūrdu./ he aĝıT gibi
 125 ya.//meselā ben hinci kendime beni yas eTTi³lēni onu añlaTveren. hiC
 unu³muyōn.ğızım sen küreKCi daĝına gidyōñ. esen özĝā³ anamñ kokusu dē. yağan
 yāmır anamñ gözünñ yaşı dē¹. sen nerelere gidyōñ ğurbeT ēline nere gidyōñ ğızım
 sen. anañ bubañ sen nasıl yalıñız ğoduñ da giTTiñ. eviñ hem oluduñ hem ğızıdıñ.

- ben eñ böyüKTüm ya. eviñ hem oludum hem gızıdım./ kendisi işTe kendisi./ he
130 deñişebilyō. bōle bōle bizim köyüñ şivresi . ertesi gün de gelin āma olyōdu.a³lan
gelinirdi gelin āma.davul olmazdı.ertesi gün bizim kövde davul çalınmaz.girey gün
oldu mu gelin almā gidildi mi āminne gidilir. āminnen alır gelirsiñ.aTla, aTla
gelirdi.// ayñí *ğadriye abamıñ* dedí gibi şē olurdu ó gün akşam// ertesi gün
gelinni³leri giyēdi. u zaman şeye gidēdiK. çeşmeniñ öñüne./// hatırlıyōm unu.
135 çeşmeniñ öñünü./// bi daraKsa³ladıK.bi de pıça³ mıdı *ğadriye aba?*/// çakı sa³lanırdı
bōle. gömēlēdiK suyuñ içine./pazartesi günü sabāle. urē gömerlediK gelin hankisini
bulursa önce.. darā bulursa ğızı,çakıyı bulursa olu olceK./ hiş bilmiyōm ki
hatırlamıyōm./ hiC hatırlamıyōm öle ama./// urda bi e³meK bölerlēdin. yağ çalarlādıK
e³mē.biriniñ elinde şē hemen hiC yoKsa bōle bi güvüm işTe. tikelverlēdi dıñgıdıK
140 dıñgıdıK urda oynādıK çeşmēñ başında. e³mē yirdiK.///biz kınē ğı³mezdiK de./// öle
olurdu eveli öle olurdu.eveli düñnnē güzel şincikinnē güzel dēl. / bizim düñnnēmiz
çoK güzel olurdu./// şimci heP koltuK meselā buzdolabı, mobilye.çeñiz serilyō mu
*ğadriye aba?*serilmiyō.///seniñ zaman baK.// ben senden sōna , benim de öle. ne
buzdılaP vādı ne çamaşır makinesi vādı ne şē vādı. telēvzon vādı. hiC bi şē yoKdu.
145 /sekzen altıda./ vādı kendi köyümüzde vādı. annemgilde vādı. vādın ama alınmıyōdu
olum. benim olum sekZen yedi doımlu. böyüK olum./// hālā dā öle.bizim hinci
bizim köylülē öle. bizim gızlāñ evin de annemiñ felen milañgaz yoK ğuzune sopası
vā. ğuzune sopasınıñ üsTünde yaPyōlā.. ocaKda yaPyōlā.heP ğuzunēñ üsTünde.
annemgil de öle. geçen gün yēmeK yaPTıK keşgē, nohudu.// tavī şurē sürvedi.//
150 tuğlalı ğuzune unnāñ. he bizimkinnē ğovalı.
- Tarla İşleri:** üreşyōm. hālā dā üreşyōm.hālā dā tütün yaPyōm.hālā dā tütün
yaPyōZ./ önceden çoK tuTyōduK olum amalē. çoK tütün kaldıryōduK. bi buçuk iki
ton tütün kaldıryōduK şinci bı yıl bi ton tütünümüz oldu işTe./ ikimiz eşimle ikimiz
yaPdıK/ ben güzel ğırarın gine de eşim fazla hızlı ğıramaZ emme.// *allaha* çoK
155 şükür. olannā inanamıyōlā. siz diyōlā beş makine tütün Ti³meli bāli siz çoK
çalışçeñiz diyōlā. yaşlancıKca diyōlā./// mülK çoK tarla çoK olum bizde./// dokuz
çuval susam vā./zeytinlē ufaKdā.dā üç yıllıK
- Derlemeci ile İlgili Merâkı:**seniñ eşiñ de öre³men mi?/
- Tütün Fiyatının Artmasına Sevinmesi:**bu yıl otuz beş lēre ömuş sevinyōn
160 ben./yirmi yedi lēredi./ işTe öle zam geldi ēyi oldu.
- Halıcılık:** halı çoK dokudum. genşlīmde halı çoK dokudum.burē gelince
dokumadım. bi sene dokudum hemen undan sōru hiş dokumadım. genşliKde yedi

yaşında oturdum ben haliya. yedi yaşında. arkadeşlēm okuldan gelirdi. anne n olur
ben de oynicen. unnā seK seK oynuyōlādı. ben de oynicen anne bıraK diyōn. ğıyı
165 götürvē sen yetē dērdi./ alışTırdı. öle çoK dokudum.// sōna burē gelin gelciKCe
dokumadım./ yoK başlasam yaparım./ gidē gidē. alışğanlıK vā ya.siziñ ışıKıyaylada
vā mı fazla dokuyan emme *dalğır* çoK dokuyō./ urda şē vā ya. dokuma yeri vā urda
īsanlā.../ *dalğır*daki mı.?./ ure ışıKıyayhya *dalğır*dā çoKgidiP gelyōZ.

Dargıl ve Şeyhyaylaya Gidip Gelmesi:/ *halībrām ābelē* vā. *ercanlā* vā. dama giriP
170 çikyō hani./ şu *ercan*. unnāñ annesē *hacı gadın ablalā* vā. òndan sōna *rāmilē* vā. çoK
tanıdımız. *konyıya* çoK götördümüzden biz. *konya* arkadaşlāmız vā urda heP.
mevlānē işTe. sizin *ışKāle*de ev nēde./ *ğanimeT abla* vā aşāda, *āşa aba* vā hana ölü
şēden öldü. he u caminiñ ğıyında unuñ evi.asansörde hana arada ğaldı düşTü, öldü
ya./ ònnā yukāda. aşşādan yoluñ ğıyında üs ğıyında *ğanimeT abla* vā. *hoca mēmediñ*
175 annesi vā. / yoluñ aşşā yoluñ üs ğıyında./ *hatibē*, ıı unu bilmiyōn. *mērem dēze* vā.
ölu şe huzur evinde. ne unuñ adı be./ *ruşanıñ* sünneTine felen giTTim ben./ he *hāfiz*
dayı./ bu *ışKāle* tarafı *dalğır* tarafı dışda çoK bi de çoK halıcılıKşēliK ya³ mışlā.// heP
hani dışda halleri // ēyi. maşallah u *tıstis halibrām ābēlē* baK bizle *urfaya*
giTTiK.*urfada* bi çuval sigara bi çuval çay hiş biz gömemişik unu. otabiZe a³ mış./
180 burda sa³ mış. dükkeni vādı ya. dükkende sa³ mış *ğadriye aba* ./almış gömuş *urfadan*.
İstanbul ve Urfaya Gitmesi:üş defa *urfiya* giTTim. üş defa şēye giTTim istanbola./
tur./ inanC turizmi./ *urfa* peygamberlē şehri ya. *urfa* çoK güzel. *balı³lı gölde eyüP*
aleyisselāmıñ ğabrine giTTiK. *eyüP nebi beldesine* giTTiK. *viranşehirde* de giTTiK.
urda namaz ğıldıK./hāla a³ lımda. *harana* giTTiK. *harran hazre³lēne* giTTiK.
185 *haranda* heP u kıyafeT ğéyilyō. *harranda* u kıyāfe³leri ğéydiK, foturaflā çekildiK.
böle bi müze gibi bi yer vādı böle./// ya urlāñ kıyafe³leri deñişik ya./deñişik. //

Düğünde Pişen Yemekler:/ yoK ölüm önceden bizim köyde keşgēK nohuT pıransa
yemē bi de yuka aşı olurdu./ he et suyu dökülürdü. önceden köyde öle olurdu. böyün
düğün olceK seniñ bi iki gün önce yuka yapılırdı.// yuka ğurudulurdu. //hinci
190 yapılmıyō. benim çocu³lūmda öle olurdu.şinci yuka.. bi de bizim köyde uykuluK
olur.mesēlā önceden düğünneri gelennē arabalā yoKTu ya köyde ğalırdı
misafirlē.///ğonaK verilēdi. seniñ hinci eliñe tefder ğalem verilē. kimiñ evi
müsayıTmiş hana misāfir ğabıl eTceK./ he kim nerde ğalsıñ. çıkırsıñ sağlı sollu
felen felen yerde ğalsıñ.// u akşam oldu mu evlēne yerleşTirisıñ. yuka yapılır işTe
195 e³ meK içinden ovalarlā. içini şeker ğorlā. böreK yaparlā unnarı.herkes böle on yirmi
otuz sini böreK yapılır. böreKTen peynir, be³mez, zeytin bi siniñ üsTüne ğonulur.

uykuluḲderle. ev ev bu uykuluḲgidē.yimeK yedirilē. bizim hālā dā uykuluḲdevām
edyō. bizim geḡen iki üḡ yıl oldu. ġardeḡim everdi de *sarallā köjünden* geldilē ben
dedim uykulī yiyiñ de gidiñ. ne dēmeK uykuluḲ diyōlā.

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Mustafa Demir Kaşıkcı. 67 İlkokul Çiftçilik Teleffuzu çok.

Tanışma:/ ben *kaşıkcı*nın hocam. bin dokuz yüz yetmiş bir./ yetmiş bir eveT. annem üç yaşında vefat etmiş veremden. u zaman mālum veremiñ tedāvisi.../ bi de bilinşsiz ödinden u zaman hocam ilacı veryō doğdor üş beş tānesini gullandı. ben eyleşTim diyō. birağveryō. undan soña ye'miş bir soña babam evlendi tekrā.ye'miş yedi ye'miş sekizlêde./ yoğ beş./ *musTafa demir.*/ ilK okul beşe ğadar. ondan sōna mālum köv şarTlānda.

Gençliğindeki Uğraşları:/ genşlîmizde tütünne genelde tütünne ūraşTığ ekin eKyōz. tütün tikyōduğ yāni. yine keçimiz vādı. ondan sōna sır vardı. öküzle çifT sürdük.///kuran kursuna giTTim. bi kış eğitim aldım urda. / ilK okuldan sōna. ben okumağ için çoğ mücādele veryōm. babam rāmeTli de okudamadı tabi şarTlardan dolayı. ta soñuñda *salura sülemancılāñ* yanında bi kış eğiTim aldığ ondan sona da tekrā geri geldiK. asgere giTTim. asgerdeken babam vefat eTTi.

Askerliği:/ *keşan. izmirde* acemi birliñi yaPTım.// *izmir ulaşTırma okulu.*// urdan *keşana* giTTiK. *keşanda* şe olarağ ulaşTırma şöför... şöfördüm. urdan geldiKTen sona evlendim. ana baba yoğkene mālum.

Oğlunun Eğitimine Önem Vermesi: çocuğ olduKTan sona işTe de ölumuñ eğitimi için ūraşTığ hayātımızı ona adadığ yāni çillemiz baya... ana baba olmayınca baya sıkıntılı olyō yāni. çeKTimiz çille oo... tütüncülüK, tütün para eTmiyō. hadi amancan hocam ya! amancēñ ğāñ zor olyō. cıbarı okuT bakām. ondan sōna şere götür./ mücādelemiz böle böle. ta soñuñda okudu. doğdor oldu. biz de emekli olunca...

Hayvancılıkla Uğraşmaya Devām Etmesi: gine sığır yaPyōz. / sır var./ göyun yoğ sır vā sādece. komşulā, tāla komşusu vādı. kelkel tavığ yaPyölādı. beş altı yüz ğadā

vādı. kütme gelyōlādu../ hindi yāni. adam ğarısınna berāber kelkeltavuꞤ kütme
25 gelyōdu. karşı yakalā heP **kelkeltavuꞤ** hocam.

Düğünlerde Oynanan Oyunlar:/düğünlerde *selendiniñ sarı sarı samanı*, harmandalı,
çiFTe telli gibi. bunnā...

Şifalı Otlar:/sarı oT diyōz biz hocam.//bizde bulunur ó./ eveT./ hiC bilmiyōn ki
hocam ben.

30 **Halk Sağaltımı:**/ yoꞤ hocam olmaz mı ya pāpıcı.../ pāpı demeꞤ meselā bu
ambargaya tarafında pāpıcılā vādı.pāpıcılara gidyōlādı.elinde bi pıçaꞤ şōle bi edrāfını
bi dolaşTıryō. saña şe veryō, pērīz veryō.// pērīzi yoꞤ, bazlama veryō. ne bilem
bezdirme veryō. bezdirmeyi bilyōñ mu./ gözlemeniñ diğēr adı bezdirme./gözlemeniñ
diğēr adı bezdirmedir bizde. undan sōna. unu veryō başğa şe yimiceñ diyō.karpuz
35 veryō./ pāpıcı ó. yāni bi nevi üfürüꞤCü.

Felç Olanlara Söylenenler:/şeytan çaPTı./yēl üsTüne giTTi dēriz./ añāberi de diyōz.
yāni herhangi bi eşyaya añāberi dēnir./ ha yāni ucu açıꞤ

Okuntu:/ dāvetiye mi?/ bizde şimdiye ğadā heP şeker verilirdi hocam./ okundu.//

Dua ve Beddua:/allahım yardım eT dēriz./ beddua *allah* kör beleñi vēsiñ dēriz
40 hocam./ eveT beleñi. sañgölüme gelesicelē dēriz./ sañ ğadaꞤ eveT./ aniden
añnamında./kör beleñi vēsiñ deriz./ha ğızılciñ tikenı çoꞤ zehirlidir. başğa da baya
a³lma ğēmiyō hocam. haTırma gelirse ben saña ulaşırın hocam. yardımcı oluruz. sen
de sağ ol hocam.

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Servet Uzman Kaşıkcı. 67 İlkokul Çiftçilik Teleffuzu açık değil.

Daha Önce Konuşulan Yerle İlgili Olarak:/yañkı yapyō. geñiş./ tañgır tuñğur.

Tanışma:// adımız *serveT uzman*.biñ dokuz yüz elli yedi doymulu. yedi yaşında *kaşıKCı maallesinde* ilK okuluna başladıK bu,beş sene sürdü. beş seneden sōra ekenomiK sıkıntılādan dolayı okula gidemediK.köyümüzde de imkännā olmadine
5 göre hayvancılıK yapmā başladıK yanı. asgerliK çağımıza ğadā hayvan yaPdıK asgere ki'meden evlendiK de. asgēden geldiKTen sōra // tütüncülüğe başladıK bi de. e bu dönemlēde tütüncülüK iyidi emmē zor bi mesleK./ vallā ben tütüncülü.. ben asgerden ye'miş dokuzda geldim iki biñ on bire ğadā mı ne yaPTım yāni./ çok hayatımız unna geşdi./ hayvan yoKTu, yoK demēceK ğadā yalan söylemiceK ğadā
10 böyükbaş vādı. birkaC ineK olurdu yāni. güçüKbaş hiC ya'madım asgerden geldiKTen sōra, babamdan ayrıldıKTan sōra ya'madım hiC./kövümüz ğırsal oldūndan sıkıntılā çokçeKTiK.

Askerliĝi:/asgerde burdan acamı birli *eğridir.isparTa eğridir*. e u'dan acamı birli pitince *boluda* komando birline giTTiK. u'da eğitim çok sıkı. paraşüt eğitimi bilāssa
15 añlatılceK bi durum dēl yāni./ oraniñ hePsi paraşuTCu sāten. giTTimiz yē paraşuTCu ama a'lamıyannā da o'lyō mecbūriyeT dēl de. a'lamadıñ mı milleTi insan yerine ğōmuyōlā yāni. sen īsan dēl misiñ diyō adam. unu ğaTlancēne giT paraşuTTan a'la./ e ura u yidimiz şeylē seferi zamanında aç kalmamaK için. meselā bi seferi bi zamanda bi daĝa indirdi birli.ev yoK ocaK yoK köv yoK şehir yoK
20 n āPceñ. e tuttūñ yabanī hayvanları nasıl yinir unu öreTTilē yāni./ meselā yılan, ğurbā, kaPlumbaĝa./ mene deriz biz. biz mene dēriz./// burdan başKa hiş ben başKa duymadım.// genelde ğaPlumbaĝa... telezyonnāda falan ğaPlumbaĝa denyō.

Köyün İsmi:kövümüzün ismi *yörüK* kövü. yörüK kövü oldū için... adam kaşıK yaPyōmuşmuş burdan adını *kaşıKCı* ğodulā deyōlā. kövümüzün ismi burdan ğaldı
25 *kaşıKCı* olareK ğaldını söyleniyō.duydūmuz bu.

Umreye Gitmesi:/ kiTTim./kiTTim umrē./ on üç./ iki biñ on üçde kiTTim./umreye de kövde ilK defā ben kiTTim. bu adam nerē gidyō ku dedilē. neyse a³lima geldi. bunu duyduK urdan burdan, gidilyōdunu òrendiK. e kiTTiK bi şeylere şirketiñ birine. bi şirke³le kiTTiK işTe. iyi oldu hele de ki³miz yāni. baK bu günñe
30 gelcēmişmiş. ne bilem yārin günñüñ nasıl gelcēni.// ben hacıya yazıldım. hacılıK çıkceK bi durum dēl. hiC olmaZsa sālimiZ yerindekene burē varam gelem dēye yola çıktıkK *allah* nāsiP eTTi kiTTiK geldiK hana dicēm.

Doğum Yılı:/ elli yedi.

Deprem:/ köydedim ben ilK okula giTyōdum./ hatırlıyōn bōle yēmeK yēdimiz yēde
35 okul vādı. okuluñ öt yandakı eviñ ğıyındadım ben. bōle dePremiñ oldūnda baya çok korKTuK yāni. bōle sallandı ötalıK haTTa benim öre³men de çok kōKmuş namaza ğıblē durcē yēne bi baKdıK biz öre³men kuzeye durmuş namaza yāni./ koKTūndan. felākeT, kōkulmācēK yannı yoK da. odā fazla. uç³ludu yāni adam.// başKa memlekeTlere göre dēlde bize göre çokK/ geldi. tabi illeñ memlekeTleri yerle bir
40 oldu. u *gediz dePremi* dēldi de. *gediz dePremi* burē gēmedi. dabi bizim bura da sallandı da. ura ğadā dēldi. burda yıKınTı òmadı. *sövelā*de ev mev yaPvedilē unnara da. biz de yıKınTı òmadı *allaha* şükür. ama baya da ğuva³lıdı.

Köy Odası:/ vādı köv odası yalıñız odayı biz hayāl meyāl bilyōz. önceden elliden önce elli yılından önce meselā kervan gelir gidēmişmiş *demirciden* buraya unnā
45 bizim kövüñ odasında ğalyōlāmıışmış. e bazara gelyōlāmıışmış bazalanıP burdan ... āşamları da burda ğalyō. u şekildemişmiş. *demirciniñ* pazarcıları bizim kövüñ odasında ğalırlāmıışmış. ama unna...

Tarla İşinin Olması:/vā vā tarlī gidyōn./ tarlada peK belli bi şē yaPmıyōz. bağ vā. unda bu yıl.../yoK bizim kövde zeyTin olmaz. o da olvēse ne vā/ urda vā da bu
50 yokāda olmuyō/. iKlim deñişıyō. bi iş yaPTimizden dēl bi sādece urē havalanmā gidyōz. olan da vā unnāñ yanda kıpırdıyōz. öle belli bi iş yaPmıyōz. yaPceK bi durum da yoK yāni./ ekin ekyōz da göK püçyōz unu da yāni. samana vēmıyōz./hayvannara. bi iki sığır vā. unnara veryōz yāni.

Düğün Yemekleri:/ baya öle bi yēmēmiz yoK düğinnēde işTe böyün yēdīñ yēme³lē
55 yapılır. keşgeK, çorba, mantı efendim fasülle nohuT bōle yēme³lē yapılır. bu da her yakada yapılan bi şē yāni. bōle bi yēmeK yapılır. her yörēñ kendine göre bi yemē

olyō. meselā demirci tarafına gidyōn ben bizim buranıñ yēme³leri gibi... ura dā bi başKa yēmeK yaPyōlā.

Köydeki Türbe:/ kövde şu yokāda bizim *çoma³lı* dēriz siziñ kövden çoK³ēyi
60 görölür urası.urāñ tepesinde bi yatırımız vā. u yatır da öle sıradan bi yatır dēl./ dede
diyōlā. *kaşıKCı* dedesi. *çoma³lı* dedesi. u dede *atala³ñ* dēriz biz duydūñ mu bilmiyōn./
bu yanda bu yanda. atala³nda furulmuş bu. kafasını koltūnuñ altasına kısıTırmış
çoma³lınıñ altında bi güccüK çoma³lı vā. bi gece urda yaTmış.eytesi gün kalKmış.
kafasını koltūnuñ altına kısıTırmış *böyüK çuma³lıya* çıKmış. e bu adam mübāreK u
65 gādā gālmış.birinci dūñya harbinde dedem iñgilizlere yesir tüşmüş , gāşmış. e gece
mallāñı güdyōmuş gündüz sa³lanyōmuş. efendim gece gidēkene bunu davıl çala çala
birinci dūñyā harbine gidēkene davılını duymuş. bizzaT bize sōlēdi yāni. öle sıradan
bi insan dejlmişmiş yāni.buna şindi kimisi inanyō kimisi inanmıyō. kafasını koltūnuñ
altına kısıTırıP da kiTTī bu yeryüzünde kim gōmūş. hesaP³eT yāni./ ne dēseK boş
70 yāni. bizim gibi normal bi īsan dēl.

Beddualar:/ ya *allah* belāñı vēsiñ de dērlē. sañgölümüne gelsiñ. efendim benden
beTer³ol./ bunu çoK dērlē yāni./ teneşire gelesice dērlē. yatyoñ ya şeyiñ üstüne/
geberesice dēnir aynı şe./ onu duymadıK./ *sövelāde* duydum bi bayandan gızılçıK
tepelēne dūñyeyesice./ gızılçı bilirsiñ./ çoK felākeT tikenı olur./ gonsuñ diyō./ bōle
75 dērlē.

Köyün Bitki Örtüsü:/ mazi çalışı. geldiñiz yer mazi çalışı. meşe vā./ murT./ bilyōz,
bilyōz./ādıC./ murT bizim yörede yoK³Tu zāten./ yoK³yoK³az az bazı yēlēde vādır. *yeñi*
su kaşında çoK³Tu. gırumuş gura³lı³dan olýō heralde gıruyō. ādıç vā./omayabilir./
sen dā *çoma³lıya* giççeñ dimdiK gidē bōle. çoK³da işTahlı gidyō yāni./// urda da olur
80 da unnā biraz bodur olýō. yokarı çıvyō. tevaTır./// çoK³çoK³yokāda çoK³yāni./// urda
da çoK³canım. unuñ şeye dayanıKlı u, kışa bōle kışa dayanı³lı. kesyōlā öle ōmasa
girilmez içine. kesyōlā gızıK³yaPyōlā yāni. öle ōmasa daya çoK³aşırı olur. çürüme
yoK³ unda yāñi çoK³dayanı³lı.

Teşekküre Karşılık:/ bi şe dejl. elimizden gēceK bi şe vāsa... isTeseñ köve gidem.
85 önemli değil yāni.

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Hasibe Yumuk Kayacık 66 İlkokul Çiftçilik/ Hayvancılık Konuşması çok net değil. Ağzını Kısarak konuşuyor.

Tanışma:/hasibe yumuK.a⁷ mış altı yaşımdayım./vā.ilK okul okudum.

Hayatı ve Uğraşları:/hayatım..ilK önce halı dokuduK el halısı.tütün yaPdıK ileşberlik yaPdıK hayvan küttüK./böyükbaş.öküz,ğoyun.he küçükbaş una da küttüm.burē geldiKTen sonu una da küttüm.ğoyun da küttüm, keçi de küttüm.bunnān hePsini yaPdım ölüm. /çocukkanadan... ilK okulu gidyōkanadan başladıK//moturlā,arabalā yoKdu piyasada.milleT heP öküzen süryōdu çivtine.el orānnan oraKpüçülürdü.oraKpüçēdiK.pırçaK yolādıK. nofuT yolādıK bölēdi bizim zamānımızda ölüm.sen sor ben cevāPlandıren.//

Ekin Ekme:/ekini../çivT sürülyōdu.tohum saçilyōdu.gübre saçilyōdu.arkadan sürgü yapılyōdu.pırçaK da aynı ekilyōdu.//unnā bārın hazırandı,temmuzdu püçülür,yolunur.sürülür.tınaz edilir.savrilır.yabalan savrilırdı eskiden.//samana ekini ğarışık savırcıKca samanı gidē,ekini bu tarafdı ğalır./eveT yabalan savuryōduK/tabi rüzġar olceK.poyraz olceK una./bıraKyōn./sürceK./örtülyō mudu?çövallanyō mudu una da bilmiyōn ölüm şimdi.///nelen örtceñ naylon mu vā u zaman?///başkı türlü 15 omaz ölüm.//

Kız İsteme Düşün:/ġız isdeme şimdi..meselā mısTavaniñ ġızını dünürlüğe gidyōm.sülemam bulyōn, halih bulyōn.urē dünürlüğe yolluyōm unu.unnā urdan hayırlı bi cevāPlan gelyōlā inşallā.undan sona,u söz pittikden sona bi bohçayı yüzük ğorlā.olan evindi bi mendil ğorlā ġız evindi bi tülbenT ğorlā.unu beyaz aK mahramı 20 deriz bölē tātınlā üş ġadın.///yaşmaK urē dünürleġ gidēlē.urdu u altını ġızı dakālā.yüzüġ de olanı dakālā.geri gelirlē.undan sonā nışan merāsimi olur.nışandı işdi yalı bidelē edēlē.böreKlē edēlē.Tatlılā edēlē.ölü gidēlē.ilK,olan evi ġız evini gidē.undan sonu ġız evi olan evini kaşılıK gelir.aynē durumda.undan sonu meselā düşün olceK.düşün eskiden bölē bir haFta düşün olıyōmuşmuş./salı günü 25 başlıyōdu.cumā günü pityōdu.//perşembe günü pityōdu.///meci..odunu gidēlē

dağlara./salı günü olur.urē davillālan kāşıya gidēle meciye gidennere.hayvannālan
odun getiryōlā.ō odunnarın gelirlē,yarālā.oturmu yakālā gēci.yimeK
yapālā,yinir.dēveT olur,hePsi olur.ērtesi gün gelin āma merēsimi olur. u zaman bölü
arabalā yoḲTu.atlan gidilirdi./ata binyōdu u zaman gelin.///başı bölü..burē bādaḲ
30 ḡorlā.bölü edrāfını pullu pullu šēlē döşēlē./ḡireP derlēdi unnara.bölü.///u zman ḡadfi
don olurdu.bölü gezdirilirdi gelin.ale^ycesi olur,ākasında unnā da zar geyēdi./yüzünü
peçi atālā.gelini alırlā,gidēlē olan evini ḡorlādı.undan sōnu dāmaT
sādışnānnan oynā.undan sōnu düün töreni olur ḡāri işTe.//şeker atālā.u şeker herkez
toPlā yērden./eveT gelin girēkene olyō. şeker vā,para olur.başḡı bi šē ōmaZ./u
35 gelini.. başını dökēlē.///gelin ākasından çıḲTıkTan su dökēlē.yolu açıḲōsuñ
diye.ōledi u zamannāda ölüm *halil*.bilmiyōm.

Kendi Düğünü:/ben yirmi iki yaşından evlendim./görcü dēl./isdemē geldilē ölü
olundu.urdan nışan töreni.gēdiK. gēmēlē kitmēlē düün başladı.benim zamanımda
araba vādı.ben arabalan gēdim.ben atılan ḡā medim.//benim düünümde ölü oldu.ayni
40 dedēm gibi işTe.ayni kırebimlen ölü geldim ben.şimdiki gelinnē gibi gēmedim.ayni
eski düzen gēdim.

Çocukları:/iki ḡızım mā allaha emāneT./biri manisadı biri isdanbulda.bu
dāmadımız. /düünümüzü yaPdıḲyılını çocımız oldu.u yılını biz çocımız oldu.

Tütüncülükle Uğraşması:tütün çoḲ yaPyōduḲ//halı dokuyōduḲhayvancılıḲ
45 yaPyōduḲbunnarı heP yaPTıḲölüm.sıkıntılā çekdiK.şükür *allah*ma
şimdi.emeKlimizi,şēmiz olduḲ/eşim yaşıyō.eşim bırda.nazmi yumuḲ u du yaşıyō. u
da benden memnūn ben de undan memnunun//

Hacca ve Umreye Gitmemesi:/e giTmediK unnara.unnarı
giTmediḲölüm.//şükür...bu ḡadālā şükür.

50 **Eski Uğraşları:**işTi bunnarı yaPyōduḲhayvancılıḲ,ineKciliK.unu bayı om beş,yirmi
sene, otuz seni bile yaPdıḲ//sütünü saḡyōduḲsaTyōduḲtēsini tarlalara
veryōduḲgübreleñe atyōduḲ tarlıları.çoḲ yaPdıḲeşimle çoḲ yaPdıḲsaḡōsuñ.u
yüzden hePsini yaPdıḲ ölüm.bākurumuzu da yatırdıḲçoḲ şükür.//bu günnēmiz de
vāmiş.

55 **Kaynak Kişi İçin Tavsiyesi:**şurdu komşum mādı.u komşum oleydi u dā güzel
anladırdı.u cenāzē giTTi şimdi.

Halıcılık: /halıyı mı?om beş,yirmi sene dokumuşumdur.//eveT./avaş gerēsın.şimdi birini urē çakāsın, birini burē çakāsın.ipi çarpazıKlı dökēsın.çarpıK verisin.meselā bölü düz vēmezsiñ.bi yanı bi türlü atāsın bi yanı bi türlü atasın.unu bölü dığdı edēsın
60 bölü yukarı dōru.urdan unu çıkārsın.demirleri olur çumaKları olur,unu geçirīsın.tezgāha geçirīsın.tezgāhda akdarīsın.düzen alırsın.unu deriz biz kilimini dokuyam.evelē kilimini dokursun./kilimleri de vā.desenli kilimleri de vā./kilim dokunyō,unun üsTüne su der./o sādece yoz dokunur,çıbıKunun üsdüne su derlē.örneKdi suyu vādır halının.u suyunu dokursun.undan sōna eklē vādır. eklem
65 dokursun.bi dā suyu vādır./ u du küçüK bi ekliK.meselā şindi baKbu çıbıK ya.bunun üsdüne ekliK diyem.bunu işē diyem.bunun üsdüne bi dā çıbıK çekyōsun.//undan sōnu örnē dokuyōn çiçeKli.desenli halısını dokuyōn.meselā evel zamanda makasla kırKyōlāmısmış./makas bilyōz biz./bizde sındı yoK.//kirkiT.kirkiTlen furāsın.basāsın./örneK bilyōZ./sādece örneK bilyōZ./hāyır ölü
70 şēlēri bilmiyōZ./yā tezgāh yüz kırKsa elli beş atāsın.om beş gündē kesēsın bi halē.//ama ben kırKmā bilmiyōn.kırKmadım hiC hālē.//annem kırKadı rahmeTliK.//tēs ilmi derlē./tēs ilme.biri yüz ilmi biri tēs ilme.tabi tēsi dā sālām olyō.//ġaba halı derlē.ipi dā ġalın olyō.ergeci dā ġalın olyō.inci halı dedīimizin de ipi inci ergeci inci olyō. erişi ince olyō.//desenli de olyōmuşmuş.lambalı,fenerli unnarı ben
75 dokumadım.//tabi evel zaman yaşlılāmız dā çok bilir.

Çocuk Kırklama:/ādetleri:/vā.meselā yirmi kırKında yımirtāñ ġabını yirmi sefer su doldurūsın dökēsın ġavān içine.yirmi taş atāsın.unu..çocē ballasın avzını,burnunu ġulaKlānı,her tarafını, koltuKaltını apşarasını./koKmasın diye eveT.//ġoca kırkında da kırK su ġorlā,kırK daş atālā.undan sōnu gine çocē gine ballālā,duzlālā.// bu du
80 bölēdi.

Al Bastı: /inanırlādı./evel zamandı inanılır./meselā şindi benim çocūm oldu.mustavanın çocū oldu.e birbirimizi kırK basdı.biri aydeşCe olur.biri irileşir biri gelişmeZ./una aydeş derlē.gidēsın bi konşu yaPyōdur u aydeşde. ġazanın içini ġorlā.altını ġuru odun çumaK sokālā.n āpyōn?aydeşTe pişiren ayıyı
85 ayıcıK,çoban pişdi daşcıKçocuK undan sōnu canlanır gelir.bu da bölü aydaşdı derlēdi./iġneliK deġişirlē.çatal iġneliK deġişirlē kırK basmasın diye. bu du bölē.//pişirmē giTTiK çocū.işTi ġazanın içini ġoyyōlā.üç yol ortasını./ġazanı ġoyyōlā.çocī de ġazanın içini ġoyyōlā./altına da ġuru odun sokyōlā.ya³mıyōlā yalnız,ama./hāyır ya³mıyōlā.kepçele ġarışdıryō./meselā sen gelyōsun şindi.

90 n̄āPyōsun *fatma téze?* çocīm aydeşTe oldu da ayım daşcıKca çocūm da daşsın.çōbam
daşcıKca çocūm da daşsın diye.unu ölü ğarışdıryōlā.bunu üS sefer giderlē.üş sefer
yaPdırılā.//tekrālanır bu.undan sōnu çocuK gelişir. /eskiden ölü yaPyōlādı bilmiyōm
hocam pi şe diyemem./

Yeni Doğan Çocuğun Sarılık Olmaması İçin Yapılanlar:/sarı bez örtēlē.//çocuK
95 doğdū zaman sarılıK olmasın diye sarı dūlbenT örtēlē yüzünü.u bōle om beş yirmi
gün örtülür.sarılıK olmasın diye.///

Büyük İnsanlara Sarılık Sağaltımı:bāmaKuşlāndan kesēlē.///tabi annamı ōmasa
yaPmazlādı zāten.

Şifalı Otlar:/balsama otu deriz.konturon yavı yaPyōZ.kırK beş gün şişēn zeytin
100 yağınıñ içine otuTduryōZ.güneşTe duryō kırK beş gün u.undan sōnu āliyōsun unu
süzüyōsun.bi şişēn içine asyōn.yaralāna,kesiKlēne unnara eyi gelyō./üzüm otu
vā.unun dı zerdēli Kuruşu,yemiş Kuruşu,eriK ğurusu unnarı bandırısın ğazanı.bezin
içini sarāsın suyun içini atāsın u bezi. u suy kaynayınca zerdēlileri sepeti ğorsun
bandırısın,çıkasırısın güvülenmeZ.u güvülenmeZ.yemiş di güvülenmeZ./başKa nè
105 annāden?boş apı vā bi de./ada çayı diyōZ.ayva danási, ayvā yaPrā.bunnā heP
içilir.eyi gelir ayvı danası.isdēsem gösderverem sā bilmiyōsan./u ğarın ārısına eyi
gelir./eveT.ada çayı dedīm di çay gibi içilyō.ayva yaPrānı dı mayıs ayında ğuruT.u
du içilyō.oT çoKama bu ğadā bildiKlēmi annaTveryōn hocam sā./siz de sā oluñ.

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Şüheda Yumuk Kayacık 90 Yok Çiftçilik/ Hayvancılık Konuşması net.

Tanışma:///tamam,tamam.bu kim baken?///ben unnarı annadamıyön ku.annadamıyön ğāñ.// ölüm evelden düñyāya geldīñi yazan mı vādīñ?nasıl oldūnu bilyön.başkı pi şē bilmiyön./yoK/salmadılā.fākirlīKden hayvan gütmeKden ğēmediK.salmadılā,evimiz yoKdu burda.tālīdı durduK heP.bölü hayātımızı geçirdiK
5 giTTiK işTe./esās burası./burelēn./amca öleli yirmi altı sene oldu.ölümle gelinimle duryön.unnā bā sevyō,ben unnarı sevyōn duryōZ.///

Çocukluğu:çocukluKda biZ..uvam işsiz oldē gün,oldu mu el arabası olurdu.daş toplan bakam.hiş biz ırāT durmadık./hiç.tālālāda bōle eTrāfi şē oldu.ni diyō?///palañğa .unu olduKdan sona biz uraKdır,çapadır innarı hiş bilmiyōZ.///bunnā
10 gibi daş duvā.hiş biz iş ğōmediK.bubam bize.çōbanımız çoK olurdu.çōbannıa gidēdin.biz evdi ğaldıK mı daş toPlā,undan sōna az dā böyüdükden havyan küttük.başkı hiş iş yaPmadıK biz.illē gine hePsini yaPTı.biz yaPmadıKuvam bizi yaPdırmadı.kövlē u zaman çoK bulunurdur.fakır çoKdur.uvam ākama dakā dakā getirī unnā yapādın.biz hayvan güdēdiK.anam tütün edēdin.biz tütün dizēdiK.//anam kendi
15 elinne yirmi çumaK ğırādın.nasıl ğıryōdun anam acaP?/çōKu yirmi çumā ğırā gelirdin.ablamlā bi oturūdu rāhmeTliK.ōnā çomaK dizēdiK.undan sōna yir içediK.hayvan kütmē gidediK ğā.çapaları..tütün çapasıdır..şē unnarı hiş ğōmediK biz.ğōmediK.

Misâfirin Kim Olduğuyla İlgili Bilgi Vermesi:unnā kāşıdı komşumuz.
20 şēleri,dedeleri.hasan dayı deden ołyō mu sēn? neyin ołyō.///deden ołyō.osman vā.şē amcan ołyō.mēmeT amcañ ołyō.mıstava amcañ ołyō.heP unnara.. bi de ma^hmuT vādın en küçüK.heP urdu yaşadı unnā.çoK hayvannāmızı küttülē.çoK geldiK,kittiK.//bayaTdakileri bilyō musun?///

Evliliği:/ben küçüK evlendim.bi teK gaynanam mādın.ġaynanmın koltinde ğocam
25 esgere kitti.ōlannām öldürdü ğā.ġaynanamla durduK.bi teK de ölüm mādın.ġoca olan vādın u zaman küçüK.ōle durduKküçüKdük./u zamannāda

küçüKdün.uvam öldü.tabi sabsız galdıKuvam ölünce gadā heP sã^bsız
galdıKbubam öldü.gādeşlēm de küçüKdün.///

- Üvey Kardeş Ayrımı Yapmaması:** /u iki evlilini..ben urē gadā bilmiyōn da
30 çocuKlīmda. yalnız gādeşlēm ayrılıK bilmiyōm ben.üç undan vā,üç undan vā altı
gādeşiz biz.//üvey gādeşlēm,üvey edinmiyōn hiC.çoK sevyōn./baba bir.annelē
ayrı./bi gız gādeşim yaşıyō.ikimīZ. u anadan ben bu anada ikimiz yaşıyōZ.gerisi
heP öldü.//çocuKları heP arıyōlā.gelyōlā.ben de unnarı arıyōn.aha ölü ölü yaşıyōZ
işde ölüm./iki ölüm mā.ilK önce *allah*ñ sōnu bēm.//u du gelinim.iki gelinim mā.on
35 tana torunum mā.dēveren bi yo sã.//e bunnāñ ikişē üçē dene.ötekinnēn de göcu
ölümün ikişē dene.on dana ołyōlā onuna da ayırmıyōn.unnarı nē verisem heP bir
veryōn.//

Düğünü:/bilemem.dovdu düjün oldum ben.dovdan geldim dovdu girdim.tābi u
zaman içi..unnarı şē edemam./hatırlıyamam.üzülme ben de üzülmüyen.

- 40 **Annesini Teyzesi Büyütmesi:** bi de baKannemin annesi ölmüş.tēzesi ba³mış.dēzesi
ba³mış.dēzesinin..dēzesi bubeK āmış.dēzesi ölmüş.annem ba³mış.bunnāñ köjünü
vēdiK.garāş köjünü vēdiK.biz de annemle bizim çocımız demedilē.biz di
bilmediK.abla abla abla daha hālā çocuKları gelyō gidyō.ben bazı ...annıyōlā bu
diyōlā gādeş dēl diyōlā.bēm gücümü gidyō.dēzemiñ çocımış u.uvam unu ilK önce
45 ırahme³lik bazādan gelyō...bilyōsun şekēlē olurdun esKiden.bilyōñ mu
bilmiyōn.unu ünnēdin.*hasabē* gē!ilK önü unu verīdi sōnu bizi verīdi.demeK ki unu
önsüz diye sevyōmuşmuş.hiş bize önsüz lafını añmadılā.ablamla arasında iki puçuK
yaşındı gız ölmüş. u çöçuK du unu üzülmüş.e emyō.e at gāñ.//ölü ölü gēmiş geşmiş
işTe.

- 50 **Bir Günü:**/sabah ezeninde..heP burē gēmişimdir, kākımışımdır.evimizde de öledir.hiş
ben sölü gün doğalıK uyumadıK biZ.ba^ubam sabālen kākıdı mı kākın kākın...e aynı
burda da dul gadın...kākmasan bi sürü havyan .güdülceK unnā.// *allah*m
şükürler ōsun./āşama gadā ne yaPyōn bilyō mun?namazımı gilyōn. de surda iki dāna
işē vā.sú veryōn.tavīKlāma sú vermē gidyōn.urdan gelyōn.köpēm mā.köpēme e³meK
55 veryōn.undan sōna .unnā gelyōlā ben çikyōn.oturyōn çay içyōn gā.başKı iş ya³miyōn
ben.oturyōn,yaTyōn,uyuyōn.konşuları felen kitmiyōn./gidmiyōn./nerē kiççen ölüm
hēkeziñ işi vā.gidēsem aha bunu gaynanası evine gidyōn.surdu yakın.unu yanna
gidyōn. u du bēm yanıma gelyō.//çoK durdum *ısdanbullādı* çoK durdum. üs sene
ısdanbulda durdum./torunnā vā.torun baKdım urda./on tāne./yannız unnā bēm
60 dēl.unnā çocuKlām torunnarı gā.torunumun çocu³ları.//on dāna torunun torunnarı

vā.üş dāna çocî vā.//güz geldi mi, tütünleri pitirdi mi okullā açıldı ı gidyödum.okullā kapandı mı burē gelyō.urdu durdum.//hePsini gezdirdilē.tam üş seni durdum urdu kışTa./bölü bölü yaşadıKışTe./yazın ölüm yanna gelyōn.//

Kaynanası İle Uyumlu Olması ve Kaynanasına Bakması:/ben ğaynanamā kāşı
65 gēmedim.ni dedise eTTim. ni hızmaT gödüse, ni yaPdısa hēP kittedim.ğaynanam sōnu kafasını oynadı.ākasından çok koşdum.su ayaqlāma..diliK diliK dilindi.elimdi ayaKkabi,undan sōna ğačyō.koş koş koş undan sōna bi zaman bunnā gēdi bunnā baKdı.ölü ölü baKdıK.geşdiK.ğaynanamla dāvuñ başında baKbiçocuKbi ğaynanam bi ben bi kimsi bizi sensiñ diyen ömadı./heP durduK.hiC ayrı durmadıKe ğaynanam
70 bıraKsam ben bi teK ğadın.bi teK ölü vā.///geşmişdir bē !uvam öleli yirmi altı sene oldu ya.//

Yaşamayı Sevmesi:ölannām çok eyi.gelinnēm de çok eyi.yaşanTım çok eyi.dā ölmeK işTemiñ.//hiC ölsem ya ben demiyōn./hāyır! hasda olduK mu...üzüldüm diye demām./amin.tālē kiçen sizlen ben diyōn .tamam diyō,ölüm gidām
75 diyō.//varam,gelem diyō.sabālen olyō,minyōlā arabē gidyōlā.ğalyōn ben burda.az tavuKla vā unnālan yoldaş edinyōn ğā işTe.unnā da çabıK gelyōlā.

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Ârife Salur Kıranköy 70 Okula Gitmemiş. Çiftçilik/ Hayvancılık Konuşması çok net değil. Ağzını Kısarak konuşuyor.

Tanışma:/yaşım kaC nê bilen ben. şêde bellidir. nöfosTa bellidir de./// a³miş vâdır.a³mişîñ üsTüne gelyô mu gene bilmiyôn da.// ne yaPceñ işTe ya u da... bizim yaşımız şemiz ufaK... ben on sekiz yaşında evlendiK biz.// e babam beni okula bile yollamadı. cāhildiK./ yoK yoK/ *ārife salur*./ eveT biz e çoluK çocuK, e bizim ilK

5 çocūmuz... on sekiz yaşında evlendiK biz. on dokuz yaşında *şerife* dünyāya geldi. e onuñ arasında üş tâne çocīmiz öldü.üş tâne çocūmuz öldü./ biri doğdu. yedi sekiz gün durdu ôle öldü. kimi ölü doğdu. kimi doğumda *akserde* ölü doğdu.// üş tâne de dünyāda biri *manisada* çocu³lāñ. e iş ğayıT una göre. bizim dede çiFTe gidē, çiFTTen gelir. e yaz gelir ekin püşceñ. e öküz arabası... dağlādan tepelēden

10 ēndiryōñ. düven süryōñ obō.//işTe ôle ôle... dünyāñ işi bōle meşaKaTlan. dünyā meşaKadı. e hinci bizim ğayın vâlde dērdin. ben dünyāya erken gēmişin dērdin. u dağdan u dağa göC ğaldır. göçebecilē dērlēdi. şōle yakın de surlādan yakın dēveryōz hinci bize uzaK gelyô da tāla aldıK... urda duryōz. urē gelvedineK.. biz dünyāya erken gēmişiz. ne vā hinci diyō. çabıKvarveryōz gelveryōz. e etyōñ ğilyōñ hedi hedi

15 hedi nelē çe³.../// ezyeT hinci ôle...

Köyün İsmi ve Kimlerin Kurduğu:/*ġranköy* ismini.. ilkin diyōn ya köçebe *yörü* ¹lē durmuş ya. *yörü* ¹lē dağda durmuş, dağdan da... unu da bizim bira çukur oldü için// burē *yörüğün* hayvannarı soqK oldu mu, ğayboldu mu bırdā bulyōlāmış. bizim bu köün oldü yēde.// kışın burē göçelēmiş.birē bōle şē yaPmişlā. urdan dağa çıkālāmış

20 bahar geldimi.ne demiş unu u? bırdā ğarantıK kürü dēriz biz ğarantıK kürü dağlāda peK olur şindi. / bire şē yaPmişlā ya duraKyeri.// ôle *ġaranköv* ġaranköv *ġiran köv*.// gēmiş.işTe hayaT bōle ölüm yā. hayaT...bizim dā bu zor dönemlē gōmesiñ, zor döneme gēmesiñlē gine de yalıñız zor dönemlē olceK gibi ołyō. ne yaPceñ işTe.

Erken Evlenmesi:/ on sekiz yaşında evlendiK biz./ düğünnē hinciki gibi gelinlik şē

25 mi mādı.

- Köydeki Düğünler:** hinci bēm gelinliK eşyaları gēyyōlā da de hurlāda oynuyōlā da. üç etēK geyilir. bōle al bez olur. bōle baş yapılırdı. unnarı ōle hinciki gibi gelinliK... baya bizim sıradan sōra oldu beyaz gelinliK de. e bēyaz ōmaZdın. üç etēK gēyilirdin. heP şē olurdun.// düğün aşā yukā davıllı dümbeleKli... tam *gördes* bazarı
- 30 gün davılcı gelirdin. dāmaT karşılanırdın. e salı gün meci olurdu. dağa oduna gidēlē./ me^yci dēnirdin.// u kövüñ nè gıdā eşē vāsa to³lālā dağa oduna gidēlē. ō odunnāla.../ eveT. oturma yapālā. de hurda alaña otu^pma yapālā./ hateş yakālā. urda oynālā. oyun çıkarılā./ him eveT eveT ocā yaKıyō./ eveT salı gün oduna gidıyōlā.// dē kaşa çıKTılā mı tüfeg atıyōlā. bırdan davılcıla kâşılāmā çıKıyōlā. bi sürü kövüñ içine. nè gıdā eşēK
- 35 vāsa odun gelyō. urdan ertesi gün çeñiz olur./ eveT çarşamba gün./ eveT eveT yoK çeñiz olur. çeñiz öñü çalınır.// bēm çocu³lūmde şēde çeñiz öñünde.. hinci genşlē oynēver ġari de, u zman evlilē efe ōlyō. efe ōlyō kör³lū cizmelēle. şēlēlen gēyyōlā. efelē çıkaryō oyuna. eveT rasgelen çı³mıyō./ efe belirliyo oynuyannarı şēleri. e undan sōra. e ō gün gēce gelen odunnarı çeñiz gün aşam oturma yaPyōlā.
- 40 kına gēcesi geline kına yakālā.// ertesi gün gelin āma töreni ōlyō./ perşembe./ cumā aşamı dērlēdi bēm çocuKlūmde./ eveT girē./ gireyi gün ōle olvedi gireyi gün bōle olvedi./// e çalyō ya gelin öñü çalyō ya. ō günde davıl çalyō.///

- Gelinin Suya Götürülmesi:** gelin suya gidē sabālen. geliniñ kınaları... hinci dērlē geliniñ kınaları sözde bizim eviñ arkasında, bizim evdese burdan gelceK de hurda
- 45 çeşme vā. urda çeşmede yıkaceK ellēni, kınalı ellēni. yıkaceK sādıC gızlan. ePē gız ōlyō gine kına gēcesinde ġalyōlā ya./ ePē, beş altı gız ōlyō ġari. geliniñ yanda ya. eş gız ōlyō tabi./ e bōle bizim gızlā gibi yanında ġalan ōlyō da. hePsi bir kına yıKıyōla urda. çeşmedelēn. bırdan kittiñ mi urdan iziñi çinemeceK dērlēdi. / urdan gelini yıkamā gideKeneki izi gēr gelirken çinemeceK dērlēdi. urdan öteki soKaKdan gelceñ.
- 50 ōle şē olurdun. e tā bizim şerife de bile kına yakımā da. de hure mınar... çeşmiye de./// yıkamā giTTilē de iz miz dēmēveñ geliñ aynı yēden... bu yandan gidiñ hu yandan gelvēñ yoluñ dēdilē. ōle şē oldudun. hinci ġari ōle ne iz ōlyō ne şē ōlyō ġari.

- Çeğizde Sergilenenler:** ne olur? geliniñ yazmaları. Pissürü yazması olur. yazmaları ipe dizēlē. pırdolu bōle evlēñ, saça³lañ ā³lāna./ pırdolu diyōn bōle saçañ eTrāfindan
- 55 bōle... eviñ eTrāfını heP seryōñ. öñüne masalāmı goyyōñ./// heP pırdolu bura dolceK dērlēdi.// evde ne eşyāsı vāsa. bu eşyalā heP çıkā tışarı. bırdan düñ eşyāsı gelceK ōlan evine giçceK yā u eşyalā çıKceK dışarı. nè gıdā eşyā vāsa görölceK ġari öñüñde davul çalce³lē tabi. u evele oyuna çıkaceK genşleri oynace³lē şē eTce³lē.// e bütün

düvüne gelesiye ğadā heP eşe³lere aTlara sarālādın./ eveT eveT. hinci// unnarı heP
60 saryō. sandı ołyō, her şēsi ołyō. ō da nēde lē! bi sandıK olur. sobamış ōmuş bumuş.
kilim bile ōmazdı. baḲallah şāhiT üşcēciK çul eTTilē bunnā bizim düünde./ üşcēciK
çul edvēdilē. edemecez biz dēdi bizim ğayın vālde./ altınım üç altınım mādın. unu da
ikisi mañgırmışmış./ alan ałyōdu gine de biz alamacez dēdilē çıKTılā./// ōle ōle
işTe.// hinci hinci nē vā. bizim düünde ğāri unu dēcen eşeK, beygir// urlādan biriniñ
65 bi moturu vādın. motura aldılā geldilē hemen ğovēdilē. motur da bozulvēdi u
sırada./// u motur u zamana ğidā niye bozulmadı bilmiyōn ben./// de hurē eşyaları
doldurdulā ōrdan bi de ğocaḲ ğocaḲ götürdülē eşyaları başğa, kāşı ğıydan dolaşceK
ğāri ya.// e urē dolaşmā ğı³medi ğāri. hemen urdan eline alan ōlan evine
götürdülē.yazmışlā düzmüşlēdir öseñ./// he ōle ołyō işTe düvünlēñ olayları.nāPceñ.

70 **Düğünlerde Pişirilen Yemekler:**/düyünnēde yuka edilirdi./ eveT. et suyuna
ıslamıyōlādın. sovan dōruyōlā dōruyōlā ğavıryōlā bi su dolduryōlā üsTüne eti nēde
bulceñ. et yoḲ tāna pişirilēdi. fasille, nofuT... esgiden bi şe yoḲ...// nofuT olurdun
işTe./ eveT nofuT yēmē olurdu./// keşgeK ōmuyōdun./// koşaf./ makarna. makarna
etēlēdi./// kimini yovur³lu edēlēdi./// yazın düvün ōmazdı. hele bizim kövde düün
75 heP kışın olurdu.

Konuşmayı Bilemediğini Düşünmesi:/ ben ğonuşmasını bilemem diyōn ben.

Kış Hazırlıkları:/ dā ōñceden ha? bulğur yaparız.tāna yapasıñ.nişasTa yaparız.//
hinci de nişasTa mişasTa, bulğur felen e³mēveryōz ğāri. satın alı alveryōz da. tāna
ederiz gine de.

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	İsmail Salur Kıranköy 76 İlkokul Çiftçilik/ Hayvancılık Konuşması çok net değil.

- Tanışma:** /ismāyil salur. kırK altı doımluyum. undan sō nasıl olıyō. sekzen altıya mı girceK.///ye³miş altı. ben kendime şe veryōn./ ben aşarı endirmişin./ vā. okuma yazma bilyōn./ esgi yazı yoK ābem okudu da ben okuyamadım, okumadıK zatın. gidemediK.// ilK okul mēzunu biz ye³miş beş çocuK okuduK hocam./ teK öre³men.
- 5 gine de biñlerce mēm³ur çı³ mışTır. bizim köññ mēmuru çoKdur.
- Askerde Dayak Yemesi:** / bizim zamanımızda dayaK çoKTu hocam./ hiC suçu vā yoK dövyō işTe.belki başğaları ğadā dayaK yimemişimdir de... bizim zamānımızda asgere gidiP de ben dayaKyimedim diyen yalan sōlē. vādım gün dayaKyidim. benim hayretime giTTi. sen bā^ğ asgerlī öre³mediñ. ben nidini bilmiyōn. biz āşam namazında
- 10 ikindiden soñra teslim olduKyirmi kişi otuZ kişi.denizli acami birli./ için.babadağ mı diyōlā yakın. vādıK üş dörT çavış. sen burē geC sen burē geC ayırdılā.beşē onā kişi. nēse. başladı adam sol bize devām. ee ben gine sol, hana esgiden sovan samsaK dakālāmışmış bilmiyō adam sağını solunu yā. sol dērseñ sovan sağ dērsem samsaK unu dēcēmişñ. nēse bēm öñümdeki hiş duymuyō,erzurumlu. ben unuñ öñüñdekine
- 15 uyyoñ lağur luğur lağur luğur farK eTTi çavuş. boy sırasına guyyōlā. bēm boyum küçüK. dokuz on on bir. öseñ añlamışTır. beni aldı öñe geCirdi. nēse sol sol. urē giT burē giT. aħşam ezeni okundu len hocam! milleT yime³leri yimiş. yazlıK böle yimekāne vā üsTü kapalı da kenarları açıKyeme³lē sovumuş. içine toz toPraK... kırK biñ acemī vā. lapır lapır topraK kākceK giççek. bi de rüzgār vā. ğaravana diyōz
- 20 unnāñ içine girmiş toPra³lā,tozlā.// èyi nēse ıstırāte giTTiK. una siT buna siT. e bağa öre³mediñ dā yarım sāt ōdu burē geleli. esas duruş sen kāşımda nasıl durcēñi... u da üzöldü de ökesini benden alyō. e bu sefē sen bēm kāşımda nasıl duryōñ dēdi. ben böle normāl durmuşun.// cañ, cañ, cañ furdu. eyvāh dēdim ben. iki sene asgerliK yirmi dörT ay./ Furdu tokadı işTe.kāşımda nasıl duryōn böle selbes duryōn diye
- 25 dövüdü. ben de bu iki sene pitē mi dā burē yarım sāt oldu varalı adam beni dövüdü.// yörüñ bakām yemekānē... evele bu teslim āmadan da banyō... gir gir çıK diyō. öle şe

mi olur. undan sōra elpise veryōlā depolā vā bōle. burda bi asger pencire urda bi asger pencire üş dörT tāne asgerlē vā. birinde yazlıK elpise teK tiP dēnir una. bayramda gēyilceK. undan sōna biri kışlıK biri ayaKkAbı veryō biri çoraP veryō biri a³leT veryō. sen burdan kityōñ seniñ öñüñe atyō. hunnarı guca³la... gēydiK. bizim dayaK olayından çıKTı da. nēse bize yataK gösTēdilē sabah ezeni okunmadan kākKundan sōru çöP to³la./ yav sen... gönül yorgunluğu da vā da.// sabah ezeniñde kākK kākK diyō. kākK dēmesinlē diye palasgē çıkaryō. dövceK dēl dövyo len.dövyō zātin. yataK diyō dıñgır dıñgır olceK diyō. yatañı yaPceñ hazırlanceñ, elpiselēñi gēyceñ.

35 hemen yatañı yaPyōñ. hemen a³le³ceK tışa. içēde dövyo. undan sōra ortalıK ğaranlıKçöP to³la. sırē gir. ni vāsa toz toPraKto³leP aT çöpe. ĩsan da asgerde az gine mūzır olıyō.usTabaşılıKTa ōdu bu herālde ya.to³lamevēdim. adam da ğurnaz. nelē gömüş urda u. hēkez to³ladını avucuna aşsın diyō. obū canına! cePlēñde meKTup// zırT pırT hemen ğuyyōñ ğāri. gine dövyo.sen niye to³lamıyōñ burē diyō gine dövyo.urāñ tepesinde *babadağı* su tarafında *gerzeler köjü*. marş marş *babadağı*... marş marş *babadağı* dēdī zaman bu tarafa dōru koşceñ./ yakın da // *babadağı* yūseK.// şu tarafTa da *gerzeler köjü*.// unu örendiK.iki ay/ acamī pitti.nēse ben levāzım. aldılā bizi... bi arıya to³ladılā bizi başKa bölü³leden levazımlileri. bir ay da ōle eğitim yaPTırdı. *isTambul halıcıōlu* urā levāzım okulumuş.haKkTaTten

45 levāzım okulu. urda bizi sabālen bi sıpor yaPTıryō deñiziñ ğıyı... şura deñiz şurda bize sıpor yaPTıryōlā. okul ya urda āşama bize dēs veryō. ēyi emme. iki ay da urda durduK dēdim ki ben çavuş olamam belki de onbaşı... baya da ğayreT eTTim hocam len! hinci ye³miş beş poan. intām yaPyō.ye³miş beş poan alanı... sen beni niye ūraşTırdıñ urda. u kādı vēdim tamam dēdi. olur, olabilirsiñ. urda da vā torpil

50 baK kaş sene bu elli seneliK mesele. hemen başKa birli³lē vāmış. hemen birine işāreT eTTi. sen çıKsen çıKsen çıK. bunnā tamam... çavuş onbaşı yeterli. u da pitti. bu sefē bi kartonuñ içine yazmışlā yazmışlā... *türkiyēñ* geneline dağılyōmuş u levāzım. ya üş tāne levāzım. e³meKCi bölī, birliK desTeK vādır bizim *konyada*... u kartonuñ içinden ğura çeKTiK. çeKTİK ğurayı aşTıK kendi baKyō urdan. altı yüz

55 i³mal bölī *konya*. bizim soñ duraK iki ay *denizli* iki ay *istanbul* yirmi ay *konya* da ğaldım./ *konyāñ* içi./ içidi merkez.isdasyona yakın hemen, ākamızda isdasyon vādın.// bizim bölīñ ōdi yē böyüKTü zatı.// bi üsTeğmen vādı de babam.bōle furdū zaman nasıl kaldıryō dokzan kıloluKadamı. bōle furyō seni.bōle hurē kaldıryō lēn!// çoKsevēdin asgerini çoKda dövēdin.haTTa añılmış bunnā.// subaylādan ğaçyōdur da

60 hanımı diyōmuş ku. sen eli ayā bālī çocu³ları dövyoñ. çocu³ları ōmamış. *selçuKberg*

üsTeğmen.e undan bizim çocūmuz ōmuyō diyōmuş.hinci hele löbeTTe hatāñı
 görüse.. ben ya⁷madım gine de.üş kişi iki kişi bulıyō. u löbeTTe uyudusa unu falakıya
 yatıryō. unnarı ben yaşamadım da. gözümle gödüm ākadeşleri.unnarı kendi furyō,
 furmuyō undan soñra acamilādan tecrube āsıñ diye una iki kişi tuTyō odunnan iki
 65 kişiye de hurduryō.// undan sōna duza basdıryō.bilmam n işliyō yā!/ bi *kırşehirli* bi
 arkadaş u da bizim tertip, tertip denilyō ya!. çocuKşindi urda birisine elPise gavğası
 e⁷mişlē. u depoñ sorumlusu. vēcēdiñ, vēmecēdiñ dērkene unnā urda gavğa e⁷mişlē.//
 palasgē āmış da ağız burun dēmemiş esgeri dö^vmüş. bölüK komutanına bildirmemiş
 bunnā bunu. ordakı döven çocuk *kırşehirli*miş, löbeTCi assubay da *kırşehirli*miş.unu
 70 sa⁷lamış u. bölüK komutanına dēvēmeceK u da löbeTCi.ēyi. unu ertesi günü
 gömeceK mi. eli yüzü şiş. bölüK komutanı gödü bunu. ne oldu. böyle oldu böyle oldu.
 hemen annamā mı ya? annadı. asger *kırşehirli* bu da *kırşehirli* bunu sakındı, kurtadı
 diye e seni biraKı mı veri falakıya yatırdı çocū. undan söru tavıKkümesimiz vā. tavıK
 kümesi de unnāñ da, subaylāñ. yımirtasını yirlēdin. kesēlēdin de nese. çocūñ aya⁷ları
 75 böyle gābrdı, şişTi. duzlu suya bandırdı bandırdı dövmüş, sen tavıK kümesiniñ içinde
 yaTceñ yedi gün. u ceza da ye⁷miyō dā. tavıK kümesiniñ içinde yatılır mı.çocuKcāz
 diyo. her subaya dēnilmiyō. ben urda yatamıyōn. geri gēmeK imkānı yoK işTe bu kış
 günü bu sıra gibi.tavıK kümesiniñ öñüñde tışTa yaTyō çucuKcāz./ sovuK⁷Ta. bölüK
 komutanından kōKTūmuzdan da hana urda usTa birlīm asgerlīm pitti de... yalnız
 80 levāzım bölüK iyāşe gelyō bizim bölüğe. başKa yere gi⁷miyō da *konyāñ* içine
 dağıTyōz. hēkes arabasınnan gelyō. yedi kişi vā. yedi dāne depo vā unnarı ālyōlā. ni
 giççeKse u gün bölü⁷lere alıP gidyōlā. ben on iki sefer un deposu vā. un fabrikası.
 öle vādıñ zaman bilyō mu adam bi yanna aTceñ kendini atamıyōñ. urlara şēlere,
 depolara girseñ... çavuş on başı olamadım. hemen acamilē çıkşıñ diyōlā.nerē
 85 giTceKse *erzurum* ya da şē. on tāne yirmi tāne vağon. urdan sırtımızlan u şēleri
 dolduryōz.gidyō adam yaz günü ēyi olıyō gine de. su vā akar.urlāda banyomuzu felen
 yaPyōz. kışın olumuyō .sırtımızdan un giryō ya.ākamızdan. // giT dēdi bölüK
 komutanı çay ocānı teslim al. on iki ay felen vā. bi sene felen durdum hocam.hiC
 ōmazsa una gi⁷miyōñ. undan sōna isTasyona yağ gelyō on vağon yirmi vağon.bildıñ
 90 böyle marğarin, seytinyağı e bunnā heP göca tenike.// urdan ālyōñ arabē goyyōñ.
 urdan ālyōn depoñ içine goyyōñ.taran helvā, tahan helvā. kuşüzümüne gādā vādı
 yāni.// heP bizim elimizden geşTi. yidiK.yimeK selbes, dayaK da selbes. urdan
 teskere aldım. çay ocāndan.tatbirkāda kittik. gine *üsteğmen berg* diyōlā.// fasülye
 yēmē pişmemiş. aşCı da şuC bēm suçum... nese elinde düdüK ben bu düdü dēdi

95 öTTürdüm mü yaTceñiz, öTTürdüm mü kākceñiz. nese bi de vallā bi çakal.hinci
bōle dırT diyō kendiñi atyoñ ya bi yere eyilmeden bi dā öTTürveryō. hemen
kāk̄yōñ.// nese oldu ōmadı arabasına bindi, arabāñ içinde // yaT kāk̄ bizim köñ içinde
gibi gidyōz.// ben de vādır ākadeşin birini şişmannā da vā burları adamın köpük
köpük ōmuş terden. undan sōra sıraladı bizi// sen diyō başıñı çoK ğaldırdıñ yukarı.
100 yatakana bōle yaPTıñ diyō. annı ğabāndan düşman furdu diyō. len u adam yüz
kiloluK adam fazladır da tam burē çıK̄yō.// bir hafta geşTi. hana on iki ay çay
ocānda...// ikinci ordu vā. ağır bakım diye bölük vā. kırK kişi sifil vā kırK kişi de
asger vā.burlādaki zanaTkār olanları urē ayırmişlā.ordu komutanı demiş ki her
bölükTen bi kişi urē gissiñ. ğayna³lā yapıyō unnādan ōrensiñnē.// bēm ismimi
105 āmişlā çay ocāna girmeden ğari. ādilā giTTilē ağır bakıma. u da *konyāñ* içinde.hiş
bize bakan yoK. löbeT yoK ōrenceñ mi diyen yoK bi gün yaşlı bi adam sifil. burē
ğēñ dēdi. demir pāçalāni hurē to³ladı. undan sō ele³TroT mı diyōñ vēdi.bunnarı surē
ğaynādiñ nese.//u anāberī bi oynadım.cırT bırT derken... gece bi uyandım bi yanyō
gözlēm bi yanyō./ urdan gözlēm ateş içinde ya su atyoñ geçyō gibi olyō.// ben unu
110 hasTaniye giTcez sandeTyōn büyük bi yē tokdurlāñ içinde. hemen listē yazılsñ. beş
on kişi dā hasTa vā. e levir denyō.// e n oldu bōle bōle . tamam dēdi. bāğ bi damla
vēdi.üş gün ısıTırāT vēdi.sen dēdi.ğüneşe ba³miceñ. // yaTTıK̄ ben bi sāt yaTTım
geşTi.u yanma geşTi./ ōle sırasında şē pitti tāze sovan sırasında gēdim. bōle kapī
ačyōm taze sovan hatar ya. nē vā unnarı vēseñ de e bana vērilen lisTe ō.// bi de ordu
115 komutanının şeyidi heralda doñdurma. unu bizim bölük yaPTı. getirilē makinesini.
üç ākadeş. hinci usTalaşTı mu īsan muzır da ōlyō gine.// unu her bölüğe vēmiyō da
bölüğün sayısına göre bōn levāzım bölüne yarın ulaştırmē// heP unnarı kolisine
ğuyyō ğuyyō// sağılırdın u doñdurmālā.

Hacca ve Umreye Gitmesi:/ hacıya giTTiK̄.ümrē de giTTiK̄./ iki biñ sekizde hacıya
120 giTTiK̄./ hacı, hacı güzel bi şē ya.şindi urda soryōlā kı burdan gidennere yav nasıl bi
yē urā. anla³malan bi³mez, giT de gō. ō gibi biz burdan uça³lā giTTiK̄./ he
izmirden... eKde çıKTı bize./şindi ğurbana yakın hacılāñ ğuraları çıK̄yō.undan sōra
türkiyēñ geneli... bizim *türkiye* dolduryō. şindi bizim on senelik hacı vā.// başKa
doldurmayan devle³lē vāmiş./// kontenjan diyen ğari.unu tekrā *türkiyēñ* geneline
125 dağıdyōlā.ō çoK olannara./urdan bā yakınnadı ōle çıKTı. señ dēdilē dināyeT
dolmuşTur müfTülükTe.börez köñinden bi arkıdeş... //bi teK u vā *ğordes*Te. unu
duydum ben una sordum. ben dēdi bōle bōle ben dēdi *manisa*...// kāfile başKanı...

sen dēdi niye ure yazıldıñ dēdi.//burdan gi³meden dināyeT dolmuşTur dēdilē.//
 yanıma ākadeş ōsuñ diyōn.// zor hareke³leri vā yalıñız bōle da³lı dēdim.çoK da³lı bi
 130 şēsi vā./ gēcesi gündüzü yoK. //hemen yōrū. tabab yaPceñ.//undan sōru geldiK.//
 bizim adam bir ay evel gi³miş oteli kiralamış.// bizden evel umreci kimse çı³mamış.
 çı³miş temizlenmemiş. u adamıñ çeKTİ de bi ayrı. bizim otel burda ğalveryō. adam
 başKa otel bulmuş. üş gün dōrT gün... tekrā bizi urē götürüyō.bizde dōrdē tēne valiz
 vā bizim.unnā da hele obō araP cıbaları nerē dēse urē çıkāryō.içeri göyyōlā ēyi. urda
 135 üş gün durduK.// her yassı namazından sōra gidyōz tavaP yapyōz.// ertesigün bi de
 arafata giTTiK. evele müzdelifē giTTiK.// daş to³lanan yēre... bi gēce urda yaTTiK
 urda duşasını yaPTı dinayet işleri başKanı. arabē bindirdilē bizi u daş to³lan yēre
 geldiK. hēkes hinci burā dolā dēdi./ unu ōle alannā vādır. biz urdan to³ladıK sōle bi
 ... ūraşmaK isTemiyennē vādı. unuñ içine, yıkāñ dēdilē su guyduK hazırladıK üş
 140 günlüK. e bizim ğāfile başKanı dēdi ki burda peygāberimiz sabahlamış. bize hazır
 bi kumanya vēdilē.bizim yēme³lē de pittı.// ya milleT acıKTı yā. ben haTTa e³meK
 aramā bile kittim. u şēle ikimiz kiTTiK alaşehirile. u urda biz daşları to³ladıK āşam
 namazınlan yassı namazını ğıldıK.// urda baKrutūbeT de yoK burda nē ğidā yaz ōsa
 doñāsıñ. sırtıñ şē olur, çiy olur. nese bizim başımızdaki müTTü dēdi. biz urē ancaK
 145 vāriz zāTı dēdi.// yōrūñ bakam. on ikide şeytan daşlanyōmuş. ğoca şeytan diyō unnā.
 yōrū bakam yōrū bakam. biri basTonnu bir arabalı biri bilmam neli. nerē yōrüyōñ.
 adam biriniñ elinde aparlō vā çininde.ōñ tarafa dur diyō. undan sona āka tarafa
 yōrū.azıK oturyōz. hemen yōrū gine yōrū gine... vādıKallah allah ellişē meTre arası
 mı vā. bōle elli a³mış meTre de eni vā. ō fonnā bi çalışyō har har har... üş ğaT... şura
 150 bi göbeK yukarı dōru. şuran eTrāfi... burē atyōñ göbē çarPyō. aşarı enyō burdan. bi
 teK ğoca şeytana aTTiK ēndiK. geşTiK giTTiK. hanımları götürmediK ğāri
 börezden. haTTa öteki ākadeşiñ hanımı aZ da rāTsızdı heralde bōle şişTi kadın yā.//
 he ēyi ētesi gün ō börezile kittiK kittiK daşladıK ya bi kesTirme yoldan dēdilē... ya
 iranlıdın ya ira³lıdın türkiyē sēmiyōlā len!/ bōle yoluñ üstüne ya³mış adam. sōle
 155 ğıyından geçen diyōz ya// bōle dePyō bizi.// undan sōra urdan ki³mediK.// İlk gün
 ğāri... işTe hacı zor meşaKKaT diyō ya// ğāfile başKanı bēm ōlan gibi. adam
 koşTuryō. ben ğāfile başKanıñı ğaybedēsem bulamam. / dē ētesi gün ōlen bulursuñ
 belki de. sēñ elinde una göre şēlēñ vā. ha bakam ha bakam. hocam sabah ezeni
 okunyō// ōñüne vādıK. gece hiC uyumaK yoKbiz yaTsınna āşam namazını ğıldıK da
 160 çıKTıK undan sōra üş gün de şēlēmizi daşladıK ōndan sōra arafada gidyōñ.// u şē nur

dağı diyō.u dağları çoḲisTedim eveli u zman gidemedim. undan sōra da kōḲTum
ğāri bi de. bu da bu ġidā yeTvēsiñ hocam ya.

Köy Odası:/ vādın. haTTa şura odadıñ bāḲ / şindi burdan dēvērem beğel, ġh̄ra
undan sō çiçe³li, du³luca, bunnā burē... adam dāyirede işi vā ya. yiceK işceK alceK.
165 yetiṣemeceK u işi göremeceK... pazar gün burē gelyō eşēnnen, öküzünnen nè
gödürçēse yāni. burda tanıdī vāsa tanıdīñ evinde ġalyō, ġalabilyō. bizim evde felen
ğalırdın.ēyi. undan sōra ġalamaceK īsannā beş, bi dēne de dēl, beş dēne oda vā, u
odalāda ġalyō. altında merkebi duryō, üsTünde kendi yaTyō.undan sōra muḲTar...
gine u da hē kişiyē dēnilmiyō. vāriye³li kişilere.ha tāna çōbası, koşaf meselā
170 turşudur.../ odē bi sofra götür.// bōle bizim eve çoḲdēnilirdin bu.undan sōra gine beş
dēne de kendi çıkārır.muḲTar yaPmaceñ dēmezdi gine.// gördesTe işini ōliye ġidā
görüp de yetiṣebilceKse gidyō. geş ġaldısa āşama ġaldısa gine burē gelyō./
yetiṣemiyo gidemeceK. bazartesi gine burda yaTyō.hedi gine gidyō./ yeTyōdu gine
lē! kaCı beşi mi mā. sāti beş altı kişi./odada belki yirmi kişi ołyō.mecbur adam
175 çeKyō u çillē.

Tarla İşleri:/şindi ōlan yaPyō da. bei dönüm bağı vā. beş dönüm ayvası vā. tütün
tiKyō unna ūraşyō. bizim zamānımızda hinci ben otuz dönüm yirmi yedi dönüm
herālde de öküzlē vā. öküzlen baḲ burdan gidyōñ. yüz otuz dönüm yē sürölceK
öküzlēlen. gide gele gele gide gele gele burē süryōñ. evele , ġoca uraḲ diyōz, el
180 urānnan. otuz kırḲkişi ołyō. a³miş kişi ołyō. bi unnarı deġişiḲedyōñ konşulara. bi
gün de sen bulıyōñ. ellen püçyōñ. unu da bi de bōle bölüşyōlā.// el urā. undan sōra
ğoca uraḲ çıḲTı. da şurda beş on senedir biçer döver başladı. hana bizim az dā
zorluḲTu. undan sōra öküzlen to³luyōñ. öküzlen süryōñ./ dōne dōne./ dağdan
ēndiryōñ. hinci ura hāman ōdu. kövlünün saPı urē inyō. baḲ ben sēñ ōlan gibi
185 dēveren, hemen postan ġabınıñ hemen surasını delyōn unuñ içine topraḲdolduryōñ.
urda cızıl cızıl cızıl çe³mesi bi güzel olyōkun. toprañ içinde iz yaPyō u. çocu³lā urda
oynuyō hāman yerinde de . urda hāmanı kaldıryōz. undan sōra samanları evinleri eve
getiryōz. undan sōra bi dā göş ġāldır./ yāv tebin de dēdim ya üş beş yēre... evele bu
tāliya gidyōz, undan sōra işimiz bu tarafTa. ġabağoz tarafında. urē gidyōz. u sabları
190 ekinleri püşTüK mü hāmana ēndiryōz./ nere gidyōsaḲurē yataḲyapyōz çalıdan.urda
duryōz./ bi bu tarafTa vādı peTrolün kāşısında.ura birez barakadı ağaşTan. undan
sōra bu tarafTa da dambaş gibi bi yerimiz vādın. e ġalañı heP kendiñ çālilen yaPyōñ.
işTe unu diyōn. yāmır yağyō çul ōTyōñ./ yav geçirmē mi geçir mi geçiryōdur da./ bi

gün yāmır bi afaT... heralda çoKyağdı.// urda *sofTalāñ* bi sabı vā. dövenne sürülyō
195 ya. sab tam bi şē hāline gēmiş saman hāline. to³lanceK piTceK ġāri. tam şurē kākıñş
da havē.// aşarı *sofTalāñ* yerine götürveceK hePsini. undan sōra yāmır kesilvemiş
ġāri.// adam unu ġāri ġarışTıra ġarışTıra tekrā ġuruTTu. bide urē gidēdiK halı
dokunyo bi de.// urē gidyōz ġāri. işlē pittı. bi de halı ağaşları vā urda. bir ay da urda
tekrā halı dokunyo. undan sōra köve gelyōz./ halıyı *gördese* dokuveryoñ.// bunnā
200 maddī durum hocam.burda üç ġuruş para alēn de ihTiyacım ōsuñ diye./ hayvannāñ
vā , keçilēñ vā. burē gelemiyōñ. az dā durceñ urda.

Hayvancılıkla Uğraşması:/ keçimiz vādı.sekiz on tāne öküz vā. bi çiFT öküz vādı
bizim./ u çiFTleri sürmeK için. ye³miş sekizen keçi... ye³miş dene keçi hem sağdım
undan sōra pēnir çaldım. undan sōra gü³mē giTTim.//

205 **Buğday Ölçmek İçin Kullanılan Kaplar:**/ğaz tenikesi. şindiki ġaz tenikesi. bi de
sōle saPı vādır. una şiniK diyōZ./ şini³ biliyōn da otuz üç otuz beş kilo hesaP edēlē./
en küçī şiniK. bi ġālbır bi şiniK mi olyōdu.///esgiden şini³lē vādı demirden./ undan
sōru bildimiz u ġaz tenikesi. iki tenikesine otuz üç mü otuz beş mi dērlēdi./ ha bi
ayā.// bi de fitire çanā dērlēdin./ unnarı çıkaramacen.bizim bu hinciki ramazanda
210 vēdimiz fitire, şindi genelde para verilyō da, bi de bōle bi çanaK vādı oçūlü. onnan
ben ekin vēdimizi bilyōn. unnan bi çanaK ekin verilirdin fakirlere./ u sēñ dēdīñi
çıkaramadım ya. ben iki ölçeK bilyōn. bi u şiniK. biri yarım ayā./ dēl de nē bilmiyōz
diyōn.

Arıcılıkla Uğraşmaması:/ūraşmadım. bi ara buldum iki üş sefē durdu. undan sōra
215 ben bakımasını bilmiyōn ki.beş altı govan da oldudun. u zaman bōle hasTalıK fazla
dēldi.

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Ayşe Atabey Kobaklar 67 İlkokul Çiftçilik/ Hayvancılık Konuşması çok net.

- Tanışma:**/ismim *ayşe atabey*/ elli üç doğumluyum. kaC yaşında olýön elli üç olursa./ a'mış yedi mi a'mış sekiz mi olýö.ehdiyarlıyōZ ġari./ eveT burda doğdum burda böyüdüm ölüm./ éyiyiz çoK şükür./genşlīmde ya'mādīm ġalmadı. genşlīmde zebildiK ölüm ne yaPcez ölüm. yaylalāda ġoyun ġüTTüK buzaġı ġüTTüK. 5 urlādan ine'lēmizden süT sā'dıK āşam tarana çōbası bulduK yidiK. undan soñra öle öle hayatımız geldi geşTi. çoK şükür hinci éyiyiz emme hasTalandıK ġari ölüm ya./ hasTayım ya.hasTalıK geçirdim. hasTayım. u ġadā çok şükür ayaKTáyım de. evelkine bakıncá çoK tūñġüdüK tepelēde ineK ġüTTüK.buzā ġüTTüK. faKırlıK vādı emme sıha'lıdıK.
- 10 **Babasının Okutmaması** :/ okuma yazmam mādı ölüm yā. birincidim okulda./ eveT. biTirdim de birincidim okulda. öre'mennēm geldi bene bu çocūñ haKıKını yime yazdır dedilē. ya toKdur ōsuñ ya hemşire ōsuñ ya bi şē ōsuñ dedilē.anamıñ bi ġızıldım.// benim bi ġızım mā dedi öre'mennere vēmedi. oku'muceñ dedi benim e'memiñ ġırinnē ōsuñ dedi. öle okumadıK işTe.
- 15 **Nasıl Evlendiği ve Çocukları**:/yirmi yaşında evlendim./ eşimle işTe düñür geldilē. bu ōlana vāceñ mi vāceñ, sēmeK şē mi vā ölüm evel. nışannılāmızdan ġaçadıK biz evel. bu ōlan éyi dedilē, bu ōlan seni bakā dedilē. tālası vā mülkü vā dedilē. sevgili felen deġil görücüK usülünne vadıK. dörT dēne çocım oldu.he biri *manısada*. ölüm *manısada*. ġızımın birisi polisTe *demircide*. biri burda biri *ġördesTe* bidecide. işTe 20 böle. çucu'lām böle ölüm.

Eski Düğünler:/ he düğünlēmiz esKiden ġüzel olýōdu ölüm . davılla zuñnēle olýōdu. eşe'leri saryōduK sandı'ları bi yana. bi yana döşşeK. fakirliKTen bi şē mi mādı ölüm./ he çeyiz. işTe bi yataK bi yorġan nēse. saryōduK bi yandan davılcılā dañġırı dañġırı atı bindiryōlādı bizi ġötüryōlādı. sabah oldu mu gelinden kese alcez 25 dērlēdi. geline böle küçüK küçüK kese dikēdiK. para verēlēdi benim elime ço'lā ben de kese verēdim.evelki düñnēmiz böledi ölüm. gelinliK geyve öle çalgı çulġu yoK.

çanaKçaladıK. çanaKCıdım ben eveli. unuTTum ġari yā. tıKġıdı tıKġıdı çanaKçaladıK.
çanaKçalmyōn ġari ben. /yapaın canım. bilerin.// işTe öle. hinci biraKTım ġari çapa
çanā çölmē biraKTım./// *terzi pilvan* unnā bi emsēliz.işTe öle ölüm./ ha sorulānı baK
30 bakām. bilibilēsem...

Babasının Aldığı Ayakkabıyı Giymeye Kıyamaması:/yaylalāda ölediK ölüm.sır
gidēdiK. ineK gü³mē gidēdiK.ineK gü³mē gidekene bizim kövde biz zeñgin vā
hacilā dērlēdi. unnā gızlāna babuC alvēmış.// ben de bubamın bi ġızıyın ya.deli³li
laylon babuṣlā moda.deli³li babuṣ alvēmışlē u ġızlara.bubamı bene de alvē u
35 babuṣlādan ben de ġeycen dēdim. bi ġızın ya. alvēdi beni bubam. babuṣlām dayı
şılaK deliKli deliKli laylon. bildimiz mi ma? eveli dana güdenne gezyōduK undan
soñru unnarı ġeydim.sıġırnı gidyōn.babuṣlāmı tez eṣgimesiñ diye buramı ġoyyōn.
yalıñ ayaK yörüyōn düz yollāda. ālacem geldi./ baTsıñ ba³masın işde babuṣlām
ġıyma³lı. ayāmdan ġıyma³lı.yā ölüm işTe.gōdüK geçirdiK ölüm be. çoK şükür nilē
40 gōdüK geçirdiK.

Geçim Kaynakları:/ eveT işTe hayvancılıle... halı dokurduK ölüm biz eñ çoK
halı... çocu³lāmla dünü gelesiye halı dokuduK, soñ ġız gidesiye ġadā halı dokudum.
halı dokurduK ineşberliK yapādıK bizim mesleK ölüm bu işTe.nē yapām.

Tarım İşleri:/ tālaları mı?nerde su vāsa hortum daKyōlādı. tütün eKceK oldu³ mu
45 urdan su getirīdiK. suluyādıK. esKiden öledi. bōle hinci damlamalā vā bilmam nelē
vā öle deġldi. nēdi ġaynaK vā nēdi çeşme vā. u sulāla edēdiK.salatalıK malatalıK
yoKTu. göleT olalıyı olıyō burlāda.sulā öle bolardı ölüm.

Halā Tarla İşiyile Uğraşması:/ vā, vā./ kövde eñ çoKbizim tāla vā./zeñgin olāsañ
diKyōn zeñgin ōmaZsañ duryō. bubamdan, anamdan tāla çoK.adamdan da vā.
50 çocu³lā satāla biz şe eTTineK. ekiyōlā.canı isTiyen ekyō./ buydey ekyōlā undan
soñra cacıK ekyōlā//. / tütün işi yoKsalatalıKvā.//

Hamur İşleri:/hamır yaPyōduK ölüm.ya³ma mız. ġaTmerlē yaPyōduK her şēleri
yaPyōduK ġocadım ġari hinci ya³mıyōm. ġızlara yapıñ da bēni getirīñ diyōn.yaparın
gine ya³mā mıñ?

Hastalandığı İçin Hayvan Bakamaması:/ hayvanımız yoKhasTalandım dēdim ya./
vādı, vādı, vādı. hayvanım mādı, tavīm mādı. her şeyim mādı.// yaşacēseñ
55 enfēKsiyon ġaPyō şeyiñ dēdilē., verem geçirdim ölüm ben de,yaşacēseñ ineK.. koku

duymuceñ dedilē.// çoKşükür altı ay haP işTim ölüm.veren hastalından altı evimden
çımadım.şükür unu sildim.//ëyisiñ dedi toKıurlā mayāne eTTilē.// yāni arzalı
60 oldımden bāzen sovī felen gelemiyön.

Buğday Ölçmek İçin Kullandıkları Ölçü Kapları:/ teneke gullanyōduK/ yağ
tenikleri ołyō bōle böyüK ya./// şiniK gullanyōduK bi de tāTTadan şiniK vādı.u
şiniñ iki dolusu yarım ayar olādı.// iki dēne dolusu bi tenike ołyōdu./ eveT, eveT./
yoKıTu.eñ güçü şiniKTi, unuñ böyü tenikedi. öledi./// bilyōm bilyōm. tāTTa şiniKleri
65 bilyōm./// beni bubam çoKileşber bi adamdın ölüm. çoKileşberdin.düven sürēdi bōle
öküzlēlen düven sürēdi.evelde bu döver büçerlē mi mādı.om beş günde bir harmanı
ancaK öğüTyōñ.unuñ buğdeylēni eliyēdiK biz.yelliyēdiK. harman savırıdıKesKi
düzennē yoKğari ölüm. biz unnarı gödüK.//

Doğum Adetleri:/vā, vā. kırK gün ōdu mu kırKlıyediK gazanları güradıK evde nē vā
70 yoK yákiyádiK. gidēdiK de nēde su vā urlara.undan soñra çocümüzü
kırKlıyádiK.kendimiz de üç eteKlileri giyēdiK. çoçımız geyim yaKışsıñ diye./ unnā
yoKğari. üç eteK güzel pi şēdir u. bilmiyōñ mu, bayramlada şēlēde.../// getirve bi yo
gösTē. üç eteKleri geyēdiK abō gelin ōmuş dērlēdi.

Odaya Sonradan Gelen Eşiyle Tanıştırma:/ bu beni beyim.// bu da benim bey dā
75 çoK bilyōdur. öle şēleri esKileri.// bu çarıK felen geymişTir. bu zebil
böyüdü.unuñ anası öldü otuz yaşında.//

Kendi Düğünü ve Köydeki Düğünler:/nerde galdımızı ben hatırlamıyön yavrum./hā
düşünümümü sorduñ?/düşünüm de bi kışTı ölüm bi kışTı. yāmır bōle... undan soñru
düşüncülē gelen gelyō, gelmiyen gelmiyō. kimēri kirli mirli geyinmiş unnarı bağıryön
80 kirli geyindiñiz geldiñiz düşünüme diyön.öle. ertesı gün çeyizim ōceK.düşün kına
gecesi sabah çeyiz serēlē bizim. çeyizden eşyālāmızı sarālā a³lara beygirlere, eşe³lere
urdan hedi olan evine götürēlē./perşembe, pazar eñ urlara deñK gelēdi/girē
diyōZ.eveT/// hinci nerē ōsa duruveryōlā gari. öle. öle düünnēmiz işTe.

Umreye Gidişi ve Orada Hastalanması:/umriye giTTiK ölüm allah gabil eTsiñ./
85 çok güzel oldu ya.giTTiK işTe.vadıK her yēleri ziyāreT eTTiK.// urlāda
başganımız bizi gezdirdi. burdu muhammeT sa³landı burdu savaş oldu. şēlēñ
mezerlēni gösTerdilē bize. amcasınıñ mezerini, şeyiniñ mezerini. heP urları
ziyāreT eTTiK allah gabil eTsiñ ölüm. yirmi gün durduK işTe. beyim di giTTi.

ikimiz arka arka giTTiK. ben önce giTTim. undan sonra u giTTi. ümrē giTTiK.
90 ölürsem u toPra³lāda ölen dēdim. hasTalıQTan kurtuldum ya.// illē giTCen dēdim.
urda burdan u yolları aşTıñ mı ölüm para çoğalyō. param çoK isTedimi alyōn,
isTedimi alyōn. nēsem gelyōn.// gelcez ġāri.soñ tavaPTa ben bi hasTa oldum ölüm.//
burē gelcez ya. öseñ ġāri urda ışı³lā yanyō, pervānelē yanyō. gidyōñ burdan hanı
umreye yaPTıñ mı temizlenyōñ,üstümüzdeki pervānele dönyō. urdı ben bi adamakıllı
95 zātūriye yakalandım mı ölüm. soñ tavaP da yığılvemişim. undan sonra hemen beni
ākadeşlēñ biri çeKTi. öle okurkana, üflekene nēsem sāTen içer bozuldu.// soñunu da
odada unu tamamladıK dördünü yaPTım da üçü ġaldıydı. urda diñlendirdilē unu da
yaPTıK çıKTıK yola. uçāñ içini bindiK . uçaK sırsıkı dolu. milleT tıraK tıraK tıraK
heP ösürük. hinciki korona dērlēdi unnara./ bi ösürük vā yıkılyō.//bende hēkesTen
100 çoK .uçāñ pençiresi benden yanda.baKsam ya urlara a yavrum. ölcēsem bu toPra³lā
da ölen dēdim ya./ eveT gelirken. bi de nē dēdim ya ölüm. ah allahım dēdim evime
ġadā varen de ço³lāmı gören de öle ölen ġāri dēdim. ö ġadā şiTTe³li ödüm. undan
sonra havaġalañına indik *izmire...*benim ölüm geldi ġāri. benim arkadeşlēm çoK
ēyidi. bavulumu alceK kaldırceK hālim yoK ġāri.ben urdan neşeli gelcen ya hasTa
105 geldim ölüm. nē yalan sölüyēn.undan sonra arkadeşlēm yardım eTTi nēse hemen
toKduru çıkādılā. ēyce zatürüye yakalanmışım. hasTaniye yatırdılā on bir gün *cerār*
bayarda yaTTım.hediyelēm duryō burda. undan sonra geldiK .eciK belañarı olduK
niyesem hısıma aKrabama hediyemi daġıTTım ölüm. toKdurdu şēdi dērkene
geşTi.epē geşTim. ēyleşTim ġāri urda.toKdurum ēyidin. öle ölüm işTe. hasTasiñ
110 şēsini de her şeyiñ bi da³lılī vā ölüm.acısıyla da³lısıyla urları gödüm geldim ölüm./
āmin, āmin ölüm.

Köyde Yetiştirilen Hayvanlar:/ ineK, geçi, koyun hePsi yerişyō.tavıK her hayvan
yerişyō ölüm.hēkes kendi büTCesine göre yerişyō.

Köy Odası:/esgiden köv odası vādı.dışTan gelēlēdi. şēlēden müsēfirlē gelēlēdi
115 e³meK veridiK unnara ölüm. hinci öle şēlē yoK ġāri. u yimeK veridiK sırēlē müsēfir
geldi mi köv odasına yimeK götürüdüK.safırlāda yimeK götürüdüK. böreK
götürüdüK. nilē, esKiniñ şēleri tükenē mi ölüm ya. çoK ēyidi esgiden. hinci ālem
ankı telefonları bakakan müsēfiri bakan yoK. çolīni çocīni bakan yoK.//

Dua:/okuyōz. yāsini okuyōz.emenerāsülünü okuyōz.āyetikürsü okuyōz.
120 ġulejüzübbirebbin nēsini okuyōz. eñ dayanāmız duġa ölüm./ sofra duġası edveren
mi?///allahım diyōn. çolīmi çocīmi belālādan kazalādan koru yārabim diyōn.
ġılmış oldüm namazlāmı kabul eT allahım diyon.huzurumla, kusurumla affeT

allahım diyön. undan soñra okuyön okumāmı işTe. tūncinemi okuyön.ellāmımı okuyön. öle. tesbīmi çeKyön.öle işTe ölüm.duğalāmız böle.

- 125 **Düğünlerde Pişirilen Yemekler:/** düğünde eñ çoK çorba,keşKeK... hayvan kesēlē.dana kesen dana kesē, hayvan kesen hayvan. üş gün düñnlēmiz oladı bizim ölüm. hinci unnā omuyō ġari ya.üş gün düñnümüz oladı. gelen müsēfirlēmizi ağırlıyēdiK.// ilK gün eñ ġova³lı olan evi olūdu.undən sōnra ġız evi olūdu. öle düñnlēmiz güzel olurdu bizim.

- 130 **Çocukken Oynadıkları Oyunlar:/** aynı işTe seK seK oynēdiK, kiremiT oynēdiK. ben çoK oynēdim seK sē kiremiTleri hemen bi furādım to³lan hemen yıkılādı. hemen ġazanādım oyunu.

- Bildiği Bir Türkü:/** bilmiyön a³lımda mı? unu³muşundur ġalañ. hiş biri a³lımı ġēmiyō ölüm ya./unuTyön ölüm unuTyön.ilāhī sōlesem olā mı. türkü bilmiyön ölüm.türküleri unu³muşun.

Beddua:/ e bedduğ sēmediñ īsana *allah* beleni vēsiñ felen eTsin. işTe öle bedduğ edēlē . / he sañgölümlēne gelesice. geberesice/ eyi bo³ musuñ sen satan? // öle yoK bizde./// he geberesice diyölā.ya unuTyöz ġari ölüm her şēleri. çoK şēlē bilyōñ da. unuTyön. bir türkü sōleveren. // türkī de sōleTTiñ bene ġari. / yetē yetē ölüm.

- 140 **Yapılan Çalışma ile İlgili Çekincesi:**benim şēleri başKa yēlēde şē e³me ġari./ ġösTerme./ şēye çıkverin de ġızlām zarıl zarıl arıyā beni.televizōna çı³mışiñ dērlē./ tamam köv eseri./ sen de saġ ol ölüm.

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği veYaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Emine Deniz Kıranköy 53 İlkokul Çiftçilik/ Hayvancılık Konuşması çok net değil. Ağzını Kısarak konuşuyor.

Tanışma:/ emine deniz, biñ dokuz yüz a'mış dokuz doğumluyum./ben neyi añlaTcem siz onu söyleyiñ ilK önce./ buralıyın.

Uğraşları:/biz evlenmeden önce tütün eKyōduK halı dokuyōduK böyle geşti. evlendiKTen söru çocu'lamız oldu.hayvan baKyōz evdi.salatalıK yaPyōz.// kırK bir
5 yaşındayım.

Eğitimi:/ilK oKul./ eveT.

Evliliği:/anlaşaraK evlendiK.düğünümü..., bi gün sādıC çıkarālā bizim burda, aKrabālā üç eteK giyē. olañ evine gelirlē, yēmeK yirlē, oynuyēlē , akşam kına gēcesi ertesi gün çeyiz... gelin alma...böle oldu.

10 **Hayvancılık Yapması:/**büyüKbaş vā. bi iki de geçimiz vā./ bāzen güdülyō, baharın güdyōz. kışın evde duryōlā.

Bir Günü:/ sabah kākYōZ. okula giden üş dēne çocım vā. birisi *gordes anadoluda* okuyō, birisi *güneşlide*. biri köyde ilK oKula gidyō. eñ böyü'leri *gordesTe*./ tāla işlēmiz vā da şindi yōK gā.şindi çocu'ları okulā savdı' mı hayvannarı yēmliyōz, samannıyōZ. evi çıKyōz işlēmizi göryōZ, urdan zāten ölen yaKlaşī . yimeK
15 hazırlıyōZ.

Yetiştirdikleri Ürünler:/ salatalıK kendi domatesimizi büberimizi eKyōz.hayvannā için çavdar, arpa, sılaş eKyōz.darı.../ aynı devām edī. salatalıK eKcez.aynı çavdar eKcez. mısır eKcez hayvannarı sılaş yaPmaK için.

20 **Kış Hazırlıkları:/**salçalāmızı çıkādıK konservelēmizi göyduK büber guruTyōZ. patetesimizi , domatesimizi hePsini kendimiz guruTyōz./ yaPTıKturşu göyyōZ.

Yaptığı Hamur İşleri:/ hamır işi de ramazan yaKlaşākan makarna yaPyōZ.yufKa yaPyōZ./erişTe. bazı canımız isTedi mi o'lu e'meK yaPyōZ./ bazlama gibi saşTa..açıP yaPyōz. om beş günde bi de furundı yaPyōz e'meK. dolaPlara göyyōZ,
25 yiyōZ.

- Ekmek Yapımı:**/ kendimiz yaPyōZ./ e³mē maya ğaTyōZ una./ akşamdan üreTyōZ. bi pāça hamır alağoyyōZ önceki e³meK yapTīmizden. unu çoğalTmeK için ufaK bi leğeni biraz dā un eKliyōZ.saıcaK sula yoğuryōZ.sabā ğadā be³leTyōZ. sabah da unuñ üsTüne biraz dā un fazla eKleyiP maya ğaTyōZ. büyüK fırındı yaPyōZ./ yirmi
- 30 ğadā alyō yaPıbilışiñe... /om beş gün yirmi gün yiyōZ./ bozulmuyō, dolaPTa duryō./ ğurusı da biz ğuzinide ısıTyōZ ğāri unu tereyağını dı süryōZ yiyōZ.köy e³mē ğuru dı yēnyō, bayaT dı yēnilyō.
- Kız İsteme:**/bizim zamānımızdı olanıñ annesi, babası, amcası unnā gelirdi isTiyēdi.olan gelmezdi./ şimdi şērlilēlen kövlülē birbirinden alıP vēdī için ğarışTı
- 35 ğāri. dāmaT gelyō berāber... ğızlan olan anlaşyōlā. ya ajeleleri de haberdār edyōlā, ölü isTiyōlā. önceden vēceK mi vēmiceK mi gini dūñürcü gelyōdu önceden. dā bizden önceki zamannādı dā çoK gelinyōdu. hanı bizim zamanımızda annaşıyōlādı gine. öncekinnē annaşmādī için vēce³lē vēce³lē böyün vēce³lē yarın vēce³lē bi haFTa om beş gün/ çoKgelyōlādı.
- 40 **Düğüne Davet:**/okuntu dağıTyōZ./ tülbenT,havlu.../ yaPılyō. / şekē di vā.yakın akrabaları tülbenT veryōlā./ okuntu.düğün okuntusu.///
- Altın Takılmaması:**/zor ğāri şimdi altın da³maKzor.///
- Doğum ile İlgili İnançlar:**/kırK basTı./ kırK gün içinde aynı andı iki dene bayan doğum yapāsa unnā birbirlēni gömüyōlā. gömemeye çalışyōlā./ ĩne deĝişyōlāmış./
- 45 bilmiyōn esKiden öle olyōmuş da... şimdi köyde ĩsan yoKki kāşılaşan yoK
- Çocuğun İlk Diş Çıkarma İlgili Adet:**/ olan yē vā da bizim kövde yoK/ iş çamaşırı alveryō.
- Çocukluğunda Oynadığı Oyunlar:**/ yakan toP oynuyōduK kiremiT oynuyōduK/ sa³lanbaC, iP a³lama. beş daş.okulda seK seK oynā yādıK//
- 50 **Hastalıkta İçilen Şifalı Otlar:**/ada çayı, kekiK, ıhlamur, būğulu nana// boş aPla/ vā./ papaTya./ayva danasınlan ğur³lu oT aynı./ sarı oT diyōZ, sarı çiçeK.../dēmiyōZ. çay otu da diyōZ.//

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Ali Küçüker Köseler 56 Okula Gitmemiş. Çiftçilik/ Hayvancılık Konuşması çok net değil. Ağzını Kısarak konuşuyor.

Tanışma:/ismim *ali küçüker*. kövde oturyōm. *köselē* kövünde oturyōm.esgiden bōle dēldi.esgiden öküzlēle çİFT sürme vādı.pulluK vādı.samannarı māsülleri öküz arabasinnā çeKyōduK e ne vādı. çİFT vādı yāni.samanı ōle dolduryōduK tıraKdör yoKTu yā.

5 **Uğraşları:**/çİFTçiliKle ūraşyōz.

Eğitimi:/ eytim durumu ilK oKul./ onu bilyōZ canım./ ōle şindi.

Çocukluğu ve Hayatı:/kövde telezyon yoKTu. oyun oynuyōduK ākadeşlē arasında nē bilem. ara kesim oynuyōduK/ ara kesim./ koşTurmaca./ara kesim diyōlā.// nē bilem biraz böyüdük çeliK çumaK oynuyōduK ōndan sōra yeri eşyōduK bōle. //

10 televzon ıradyo yoKTu. ıraTyō vādı.//nē bilem yāni. yaşantı heP köy sanyōduK. sadice bura vā zanneTyōduK bi araba gēdi mi dışTan nē ğidā çocuK vāsa... / gömediK çünkü, gömediK.// yaşıTımız biraz dā çilelidi yāni.evlē dēseñ yarı açIKTı//. / toPraKTı yāni.// yaylıya gidyōduK yayan gē yayan giT. tabi şēlē araşlē ōmence. hayvanna dēseñ yēm nedir bilmiyōduK.// öküzlēle bir ay sabanla çİFT süryōduK. şimdi bi gün çİFT süryōz zor gelyō yāni.aylarca çİFT süryōduK yāni.//

15 **Eski Zamanların Daha Güzel Olduğu:**insannāda u zamana ğadā şē vādı yāni. möbbeT vādı. ōle biriniñ bağı ğāmiş, bağı bāCCesi ğāmiş, hasTa ōmuş. hemen kövlü to³lanyōdu. unuñ yerini sürveryōdu. bağı ğāmiş çapaleveryōdu.şindi ölseñ ğalseñ burda. kimse kimsē sormuyō. üş gün dışarı çıKmāceñ ya bu komşu ne yaPyō burda dēmezlē. önceden ōle dēldi. adam diyem ki meselā to³lanırdı. ğāveniñ ōñüne to³lanyōduK insanna sabah oldu mu ure to³lanyō. biri gēmedī zaman hasTa mı ōdu ki. nere giTTi ki hemen aramā gidēlēdi. e şindi kim nēnesiñ. şimdi īsannāda şē yoK.// para hırsı. bi şē hırsı.// ben amcamı,dayımı gödüm mü ayā kalKyōdum.sıgara mığara içemezdiK. şimdi yāni ōle şēle giTTi. şimdi her şēlē deñiştı yāni.//

25 **Çobanlık Yapması:**/ōle bi şē geşmedi de.// tabi vādır a³lımıza gēmediK.ben senelerce çobanlıK yaPTım meselā ğoyun güTTüm./ şimdi hayvan diyem ki yüz

goyun olyōdu.eñ azından on on beşi telef olyōdu yāni.hayvannara kışın bakılmıyōdu
hayvannara.// diyem ki yılbaşına gadā goyun eve gēmiyōdu.dışTa duryōdu. şindi
hayvannā hiş dışarı çı³myō.// kövde tezeK olyōdu, üş dörT dene tezeK olyōdu. /aşā
30 kövde meselā dörT dene tezē vādı heP bi tezeK olurdu. /ya biz kezeK diyōz. çoğu
tezeK diyō./ siziñ kövde tezeK diyōlā dē mi.// şindi unnā pitti.hayvannā esKiden
mayıs ayı geldi mi sineK olurdu biz bōleK dēriz. önüñde bi tane hayvan gāmaz. bi
gelvedi mi.koşTur bakām. elli dene sığırñ haKından nasıl gēceñ ki. biri u dağa
gaçadı biri u çalıñ içine girēdi. biz bōleK diyōz. ama bi sineKTi yāni. u sineK...
35 hayvannāda şindi omuyō baK önceden hayvannāñ ākasında bōle bōle ğurT olurdu
yāni./ ākasında sırTlānda yāni.// u sineK urē tor atyōmuş yāni. tutan önnāmış yāni.
ısıran.../ una bōleK diyōz. u hayvanı ısırdı zaman yaKyō dēmeK ki hayvan uçyōdu
yāni.ama şindi omuyō. u zamana gadā hayvannā çoK zayıfTı yāni.dēmeK sineK
ısıryōdu. şindi ısıramıyō. şindi şe pitti.sinēñ nesli pitti.isdēse on kişi ōsuñ başında
40 hakından gelemezdi yāni.// sineK alaca bi sineKTi yāni.//

Askerliĝi:/ benim asgerliK çoK çetin geşTi yalıñız. işTe unu añlatırın baK asgerli
dēdin mi./ şanssız bi adamım ya ben.acemī birlīm vanda.nasıl vanda. hataydan
sancaKçaldırılmış. sāde bi tabur urē cezā olareK urē gi³miş.benden sōra cezāsı zāTen
pitti. unnā acemī birlīni pitirmedene hataya geri döndülē.// undan sōra da usTa birlīm
45 haKkari.on izinim çıKTı.// terōris şe ōdinden erken tēris vēdilē.iki ay dā fazla önce
gēdim.// on altı ayı doldurmadım. undan sōra on iznine gēcez.zātēn dörT gün yol
sūryō. yirmi sekis sāt yol sūryō zāti.gēmeK isTemiyōm. bu sefer izin kādını
vēmiyōlā.mecbōr giTceñ.// gēcez gēmecez dērkene herkēs giTTi biz gādıK.// burē
gēcem direK. izmirden burē gēcem.// dörT günde ancaK gelyōm. undan sōra illē
50 giçceñ diyōlā.// gine geldiK.// aralıK dönemi. bi ğar basTırdı geri dönüşTe.biz
gidemediK.vanda ğaldıKhaKkariye gidemediK. öndan sōra allahTan gine cezā
vēmedilē geş geldiñiz diye.// undan sōra haKkariye giTTiK. haKkarile vanıñ arası
zāten yarım sāt ancaK öndan sōru çukurca^uya giTTiK. urda asgerlīñ alāsını yaPTıK.
inān ki baK ğaraĝol felen vādı.// ğar hemen ekim ayında bi basTırdı, hazirana gadā
55 kara yüzü hiC gömediK.// her gün görev.// ğarda kışTa.// ama kısa dönem yaPTıK. /
tabi aslında dayaK yasaKTı bizim zamanımızda ama usTa birlinde yoKTu yāni. /
bāzıları sa³la biz dayaK yimediK diye.// asgerde dayaK yimediK īsan bilemem çoK
nādirdir, çı³maz yāni.// hele hele yāni biz gine biz kövden giTTimizden biraz dā
çilēye dayanyōduKadam şehirden gēmiş diyem ki güneş gömemiş, u adamlā tā çoK

60 ezyeT çeKyödu.çileli ödımızden // bize biraz dā şe geldi. ama gine de yāni öle öması
lāzım zaten u asgeriñ haKından gelemeZsiñ.

Öğretmenlerinden Dayak Yemesi:/ önceden öre³mennē dayaK atyölādı./ben böle
çoK dayaK yèdim. vallā b öle bi furyödu öre³men./çumaKlan bu dırnaKlā çoK içeri
giTTi.suçumuz ne. bi gün okula geş gemişiz.veya bi ākadeşlen arasında gavğa
65 e³miş.// derse çalışmıvemişñ.böle şelēm oldu yāni.// şindi bunnā kāKTı. şindi
çucuK²ā öre³mene saygı şe yoK yāni.ākadeş gibi, öre³menne gırğır geçyō. ben şindi
göryōm. niden çünkü yoK ya dayaK// bu çocuK u zman sana nasıl saygı gösTēceK.
öre³menlīni belli eTmesi lāzım.// asgerdeki de öle.u öleken yāni dünyā olay olyō
dunyā şe olyō yāni//. / yıl seKzen yedi. seKzen altıda giTTim ben.tam terörün
70 gaynādī zamandı yā.// çoKasger ölyödu.

Köyün Kuranlar:/ bizim kō *balikesirden* gēmiş diyölā. bizim bi parçamız
balikesirdemiş. urdan gēmişlē burē yēleşmişlē yāni.// bizim asıl gēmimiz *orta*
asyadan herālde.// *yörük* burē gönmuş.köyün yēri sapa yāni.siziñ kō de öle gerçi de./
*yörük*lē nēde sıcaK olur.// bi süre geşTiKTen sōra bu kövü burdan kaldıram dēmişlē
75 yāni.haTTa köün yeri duryō hāla düzlük.// ama burda bi kaş arāzisi olannā engel
ōmuşlē köv yerinden kāKmamış yāni.şimdi önuñ мүmkünü yoKğari//. / bizim burdan
çıKTıñ mı inan ki duramaZsiñ. dā soqK yörük urda durā mı?hayvanı adam baKceK.//

Köyün Geçim Kaynakları:/ geçim kaynā işTe ne bilem? . esKiden halı vādı. undan
sōra tütün oldu.şindi hayvan işTe öle şe yāni./ he hayvan yā bizim kövlēde hayvanna
80 geçinilyō yāni./ vā salatalıK vā./ tütün önceden vādı şindi yoK// māsülü zāten
kendimiz yiceK ğadā yaPyōz. buydeyi kendimiz yiceK ğadā yaPyōz. genelde hayvan
salatalıK diye ki köv iki yüz elli hānese elli hānesi bunuñ salatalıK yaPyō yāni.
undan sōra beş altı kişi büber yaPyō. geçim öle köün.

Evinin Konumuyla İlgili:/şindi insan bi şeyiñ içinde durāsa bilemiyō yāni./ burē
85 ājT./ ha ekin vā.urē şe oldu mu göyunnarı felen göyveryōz urē./ğaldırmaK için
dēl.hayvan salmeK için.bir ay dā durdu mu hayvannarı salarız urē./ köün u yanı
güzel.// böle açIK yāni./ bayā bayā esyō bura yāni./ güzel emme kışı da soqK
olyō.her enişñ bi yokuşu vā. şindi baK sen bi yo rüzgār gēdi mi benim kiremi³leri
felen bozmuş./ çatı bozmuş. soqK olyō bizim ev. ben ilē tarafa geşTimde ura kapalı
90 ödinden sıcaK olyō. her şeyiñ birē şeyi vā yāni. ama yazın enki camları aşTım mı
esyō bura yāni.//

Tarlada Yetiştirdikleri:/ tabi yiceK ğadā elmamız,cevizimiz, baccemizi yaPyōz.../
domates yazın unnarı kendi şeyimizle hazırlıyōz yāni.

Köydeki Deprem:/ u dePrem benim çocu³lūmda..ben belli belirsiz bilyōm.// u ğadā
95 da yoḲTum iki üç yaşında çocuḲTum. ama ben hatırlıyōm yāni.// şu çınarıñ dibi aşā
yukarı bi ğarış yarıldidi./ kōden... yer yarıldı tabi.tabi u zaman kerpiC ev. daş ev
yāni.// eviñ bi yannı göşse bile bi yannı duryōdun.// ama bizi köv içine salmazlādı.
kafañıza daş düşē dērlēdi.unu bilyōm.// bu okuluñ yanda bōle oturdidiK yāni.a³miş
dokuzda yāni./ *gediz dePremi...* q zman bayā yē çoḲhasar gödü yāni.işTe bizim evlē
100 toPraḲevdi.bōle çatı olan ev çoḲazmışTır.// hasar ōmuş da ölen ğalan ōmamış yāni.
bizim bāzı kişilē añlaTyō, inan bōle ağacıñ yere deydini gödü diyō yāni./ adam ōle
diyō ya./ ağacıñ yere deyiP kākTını gödü diyō. u derece yāni.baya ğuve³li ōmuş
yāni.dePremleri u zman ölçme āle³leri ōmadından kaC unu bilen yoḲ/ yazsa da u
tahmindir.// añlaTTıḲlarına göre çoḲşidde³limişmiş yāni.

Köy Odaları:/ tabi esKiden ğāve yoḲmuşmuş yāni. köv ōdası aḲsamdam ihdiyarlā
105 to³lanır. urē bilem çerçilē gelir./unnā gelirdi.// ōle gelirlēdi.ġaleycilē gelirdi./ unnā
vādı yāni. bir ay kövlü unnāra yēmeK taşırdı.sıraylā yāni.// babam ōle dērdi ōlum ğiT
baḲ odada ışıḲ yanyō mu dērdi. ı zaman cērānnā yoḲ ki. ğaz lambasınna, çıralan
yāni.// ya ateş ğaçmıyō mudu? şindi şurda bi şe yapāken ateş ğaçırısıñ hā! tabi
110 īsannā çıralan gidēdi.

Koyun Gütmesi: e ben ğoyun ğüdyōdum. ğoyun ğüdēkene pil alırdıḲsıcaḲTa pillē
ġaynama yapādı baḲ sen.umu seriñde tuTceñ. sıcaḲTa nēde bulceñ seriñi.// babam
pil alır gelirdi bı ğaynādı. ğaranlıḲTasıñ. belki u zaman için iki üş ğoyun parası pile
gidyōdu yāni.// şindi bir ay duryō. /lāzım ōsa da müddeTi vā. çobannā pili unuTTu
115 meselā. kepenek yoḲ çobannāda bi dene kepenek yoḲtabi canım. çobannā tışTa
ġāmıyō ki. biz aylarca tışTa duryōduḲevimiz köpeneKdi. / ne diyōñ ya ev yā.bayā
sıcaḲ tutyō./tam burē ğadā gelyō./ ayaḲlānda cizmelē vā./üşümēñ mümkünü yoḲ
sāten// /tabi şeyine göre. biraz yāmur yidi mi ağır ōlyōdu. bayā ağır ōlyōdu yāni. tabi
normal zamanda dörT beş kilo gelyōdu yāni./tabi keçe ya keçe.tabi sovī āmıyōdu,
120 sovī geçirmiyōdu yāni. ğüzel ōlyōdu yāni. bi kaş defa üsTümüze ğar yıġıldı.āşamdan
yaTyōz bi şe yoḲ üsTümüze ğar yıġılmış./ habarımız ōmamış.belki kepenek ōmasa
adam ki³lenir ğalır yāni.// felC olur yāni.// kepenē unuTTu milleT. üzġara kāşı
ġi³mediñ mi kō³ma yāni./ u zaman yüzüne gelyō.//ıycemē ğar yıġılmadıḲTan soñra

ille giCCeñ. öle fazlā yēm veremiyōduK şimdi milleT dayanyō yēmi yāni.//
125 haziran ayında ğuzu saTyōduK//

Eskiden Yapılan Tarım:ne bilem işTe her şelē deñiştı. māsüllere ğübre
atamıyōduKundan sōra māsülüz az olıyōdu.ilaC atamıyōduK oTTan omuyōdu./ şindi
ğübre aTyōñ māsüllē çok olıyō yāni.//esgiden şurlā oldı gibi bizim kövlülēñmiş ama
oTTan buyday omamış, ekin omamış.bizim kölülē sa³mişlā burları./ şindi *sermede*
130 akşama ğadā hiş durmadan yürü bakām dēsek yörüyebilir mi?//biz u dönemleri fazla
göremediK. sabālen gidıyōñ burdan akşama ğadā bi eliñde öğrendire dērdiK bi elinde
pullūñ sapı akşama ğadā çıFT süryōñ yāni// / ne bilsin. düven sürēdiK akşama ğadā
öküzlē dönēdi yāni./ tabi dön allahım dön./ undan sōra ğari unu savıryōñ. evini bi
yanna samanı bi yanna.undan sōra ğara patoZlā çıKTı. gine savıryōduK yāni.undan
135 sōra nōmuş len yarım elemelilē çıKTı./ u hocam biraz ayıryō./ bi yandan samanı
kürüyōduñ bölē.// durma samanı küre bakām.// undan sō nōmuş len elemelilē
patozlā çı³miş. nasılmış len? ekini ayıryōmuş.//ça⁸ çok ilerledi yāni.dā önceden
saban vāmış. sabanı belli belirsiz bilyōm yāni./ seniñ dēdiñ düven baKı da tāTTadan
ağaşTan yāni. ucunda şu ğidā şe vādı yāni. pıçaK diyem ğari. u demirden. dövmyō
140 toPrā çizyō./ derinnemesine nerē ya sādece çizyō. sāde çizgi çizyō./ ya sātı bēm
ufa³līmda tālālāda meselā ğaramıK gerelti,ayrıK biz bundan biz māsül alamıyōduK
öküzlē üstünü çize çize...ama şindi moturlā deriñ giTTinden o³ları kompile
öldürüdü yāni.tālālāda bizim esKi o³lā yoKğaramıK dērdiK. ğaramıKTan māsül
alamıyōduK/haKğaTen çilelidi yāni. unnā piTTi yāni.haralālan meselā şe
145 çeKyōduK//unnāla samanı deP. /nasıl baş olıyō. hem de omuyōmuşTur şindi eñ
fazla bi tıraKdör saman kaldıryōmuşuKTur.şimdi adam on tıraKdör saman
ğaldıryō.meselā on tıraKdör saman unlāla çe³mele baş olur mu?//

Eskiden Yokluk Yaşanması:benden öncekinnē anlaTyō ayaKğabı da yoKmuşmuş
yāni. çarıK vāmışmış çarıK da bi günde gidıyōmuşmuş yāni.undan sō yalıñ ayaK
150 hücum.../ ya ayā baTsa nēTceK./ yaPceK bi şe yoK sıcaKta yanyōmuşmuş aya³ları
īsannāñ.yoKmuş ayaKğaPları.īsannāñ aya³ları simsiyah kesilyōmuş.kañgiren
oceKyāni.u derecemişmiş.// biz şimdi yalıñ ayaK şurē çıkamıyōz yā.öleken īsannā
şindi heP hasTa yāni./eskiden baKıbiz şekerin nēldünü benim ufa³līmda bilmiyōduK
bōle bi lokumu... lokum başında īsannā ğavğa edyōdu.// şekē bilmiyōduKşeker
155 yimiyōdu īsannā yāni. // īsannā da³lı olāreK pe³mez yiyōmuş./ ya bal da her īsanda
yoKTı.// bir kaş kişilēde vāmışTır da. genelde yoKTı yāni. bōle bi yere ki³micen

diyöduK ufa³lîmda. lokum alvecez dèdilē mi benim aya³lām yere deymiyödu.// ama benden öncekinnēde hiC yo³muşmuş yāni.düvünlēde kızan parası dèrdiK, ara parası dèrdiK genşlē para alırlādı o düün biTTî gün aKşam bi kasa lokum alırlādı.kōde nè
160 ğidā īsan vāsa çolī çocī urē gelirdi. birē ikişē lokum āmaK için.çocī bi lokum veren diyōn āmiyō adam.//da³lī işe veren dèdiñ mi āmiyō adam. baKkalā girdi mi çocuK inan ki da³lıya baKmiyō oyuncaKarıyō.

Eskiden Yağmurların Daha Çok Yağması: yāmırlā çōK yağyödu inan ki bu aylāda derelēñ şaldırtısından,sesinden kāşıdan bağırsēñ duyuramassıñ. burlādan hayvannā
165 geçemiyödu u ğadā çoK yāmır yağyödu yāni. ğar yāni.bu kāşıları bi buz tutyödu.inan ki baKyirmi santım buz olıyödu.buz aylarca urda erimiyödu yāni.duryödu./ ama biz yüz metire elli metire gidiyöduKyāni.şimdi buzuñ şeyini unuTTuKyāni.

Oğlunun Telefonla Fazla Meşgul Olduğunu Düşünmesi:/ telefonu ya yasa³lēñ ya selbes edīñ.///telefonna oynamiceksiñ.///ya telefona şeyi verīseñ dersi yapamazsıñ
170 yāni.telefon n olceK ihTiyaC anında ğullanceñ yāni./ ya zararı sen āleti hanğı amaşla ğullanırsañ öle. diyem sen birini aramaK için ēyi. veyā bi bilgi āmeK için gine ēyi ama sen bi oyun ğuryō. ya *sermeT* eciK de bize baK ğāri diyōn ben de .// seslenyōm seni bile duymuyō yāni.kafa tamamīle urē vēmiş. u zman da kötü işTe. ben buna çoK dèdim. ölüm baK fazla ğaPTırma kendiñi.// hasTalıKyāni.

Bahçesinde Yetiştirdikleri:/bı yıl baCcemize ba³lıcan, büber hePsini eKTİK. patētes. öndan sōra domates,lahana.../ tabi karpuz, düvleK.yāni firansa. hePsini eKTiK yā. bamya... gelceK yıl da yine aynī ya. gine aynī hePsini eKcez.// bāzen tabi hasTalıKgelyō, bāzı normal olıyō.ama hePsini eKcez yāni.

Kış Hazırlıkları:/tārana yaPTıK, ondan sōra yazın patetesimizi, fasülyemizi ne
180 bilem,bölcemizi, sıyırmamızı, konserve şu bu.../tāze fasilleniñ şeyi gibi bi şe.sıyıрма diyōz una yāni.//

Avcılıkla İlgilenmemesi:/avcılı³la hiC ūraşmadım.

Arıcılıkla Uğraşmaması:/arıcılıK da yoKTu./ yoK, yōK

Buğday Ölçü Âletleri:/buğday şiniK dèrdiK u zamana ğadā.dörT şiniK ğattımız
185 zaman bir ayar olıyödu./ çoğu kile diyō biz şiniK diyōz.// işTe şiniK ğāri.// undan sōra yağ tenikeleri çıKTı.// unnā iki tenike bi ayā olıyödu.öncekinnē dörT şiniK bi ayar olıyödu.// şindi ayar yoK. şindi kaC çuval ömuş, şindi kaC motur ömuş diyōlā yāni.kaC rōmorK... önceden kaC ayā oldu?undan sōra kaC çuval ödu.//

Yakın Köyler:/deliçoban yakın. bizim çevremiz... işTe burdan ana yoldan çıkıP
190 gidyōñ ya.// esgiden heP göC yolları vādı.hemen şurda.// ĩsannā burdan demirciye
yayan gidyōmuş, aksere yayan gidyōmuş.// bi gün ğalyōlāmiş urlāda. ne bilem salır
yannānda felen. öle şindi adam izmire bi günde varıP gelyō yāni.

Eskiden Giyilen Elbiseler:/ya şindikini dēmiyen esgidekini dēveren. benim
çocu³lūmda şurdan bi ğız geşsiñ kimiñ ğızı ödunu bilemezdiñ./ tabī ğızlāñ sādece
195 şurları görünürdü.// şindi işlē deñişTi her şe deñişdi a³ları deñişdi de.başları örtülü
sēde gözleri görölürdü.elbiselē zāten boydan boyadı. hani şindi sādece halK
oyunnānda göryōz unnarı da. kimdīni bilemezdiñ./ mahremā dēnyōdu.//meselā uzun
elPise giyyōlādı. kuşaK dērlēdi, kuşaK olurdu.ilbāda dērlēdi. u vādı üslēnde pullu
mullu.ama bilemezdiñ kim ödunu bilemezdiñ.

Kız İsteme:ĝız istemē gidēlēdi evlere yāni.u zamana ğadā zāten ğızlā bilmiyōdu heP
200 babalā bilyōdu yāni.veya ēke³lē bilyōdu, babalā bilyōdu.ĩsannā nışannisından ğaçadı
yāni. ya halbūsam çoKsaşma bi şēdi.// düñne ğadā birbirlēni göremezlēdi yāni.//

Eski Düğünler:düvünnē fāzla olyōdu. şindiki gibi iki üş gün dēl.şurdan köññ
kāşısına koşālādı. a³lāla mezeri dolaşırlādı. genşlē bōle seyman sekēdi yāni. nē ğıdā
205 genC vāsa düñne ğēme mecburdu.// ğēmessenē cezā.cezā yazālā yāni.öle unnarı tam
bilmiyōm. diyem ki sabā kāşı sāt beşTe hēkes bi yere to³lanceK. urē ğēmiyenē cezā
yır./ ya para cezāsı.veya bi oyun yaPyōlāmiş yāni. u ĩsana oyun yaPyōlāmişmiş. ne
gibi bi oyun meselā ? ömiceK bi oyun yaPyōlāmişmiş.// ne bilēm ellēni
bāliyōlāmiş.ħara atyōlāmişmiş.// undan sōra ğēme mi urē.//

Düğünde Oynanan Oyunlar:güzel oynannā vādı. harmandalı oynadıK. çiFTe telli
vādı. veyā seyman sekēlēdi yāni. herkes bi sırya dizilirdi. unnāñ bi efesi
olurdu./genşlēñ bi efesi olurdu.bōle düvünnē yapālādı.şindi düvünnēde ĩsannā
ğēmiyō yāni.şindi ben de a³lānı unuTTum da yāni. heP akrabālāñ yādım to³lamā
gidēlēdi yāni. kaK unuTTuK yāni./ u zman koşaflā, kompostulā mı ołyōdu. āmı³ları
215 yarālādı, unnarı ğurudurlādı./ düñ için dēl./ unnarı aKrabalara heP verilēdi.biz de
yādım edēdiK yāni./ ya düñ eden kişiyē aKrabaları yādım edēdi.// bi ğoyun verīdi.
ğoyunuñ bacānlan öle dolaşTırlādı.şurda dübeK daşı vādı. dübeK dövmē gelirlēdi.//
herkes urdadı. öle şēlē vādı ama şindi kaKTı yāni.bi düñcū ğēdi mi köññ tışına
kāşılāmā gidēlēdi.adam burē ğēmezdi, adam urda durādı.ğēmezdi köç.// adamı
220 kāşılāmā giCCeñ.

Sünnet Âdetleri:/sünneT āde³leri aynı düñ gibi ya./ ğalmadı dōru ya./ bizde yayĝın
dēldi peK.

Askere Uğurlama Âdetleri:/ yā dèdim gibi baḲ asgere yādıma gidēlēdi, para verīlēdi, evinde to³lanırlādı. şindi adam asgere.. haberimiz bile ōmuyō yāni.//

1	
Kaynak Kişi:	Mehmet Güzel
Doğduğu ve Yaşadığı Yer:	Kuşlukköy Mahallesi
Yaşı:	78
Eğitimi:	Okula Gitmemiş
Mesleği ve Yaptığı İşler:	Çiftçilik/ Emekli
Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Sesi Boğuk.Teleffuzu Açık Değil.

Tanışma: /*mehmeT güzel./ye³miş sekiZ./var./okul hiş gömedim./kendim örendim.askere gi³meden filen örendidim./*

Askerliği: /*ilK gidişim manisa./undan sōna erzurum ılca .şıfōr kursuna giTTim.şıfōr kursundan sōna tekrā. asgeriye birlīm kayseri asgeriye. sınıfım sıhıyadı./yirmi ay.../dōrudur./e urda asgerlī bitirdiK.şıfōr olareK bitirdiK.//yaPdıK urdan./yoK ,hiC./benim kolay geçdi.eğitim,ders,löbeT görmedim./yoK//*

Hacca Gitmesi: /*kittim./āmin, sağ ol./hemen çıkdı.hiş be³lemede ğalmadım./iki biñ beşde./tabi bırdan gidēkene şirkeēle gitdim. dināyete yazıldım çıkdı.şirke³len giççen dedim , gidebilirsiñ dedilē.şirke³len giTdıK.uçā bindiK tabi.ciddede endiK.sabā kāşı ciddeye endiK.ciddeden sōna medineye geçdiK.bir havta medinede ğalyōsuñ.//güzel geçdi.nesini añlaTceñ zātı./umreye giTmedim.*

Köyün Kuruluşu ile İlgili Anlatılanlar: /*vallā şinci ben..amca vādı bizim.//öldü.bizim sülēlemiZ.. köüñ nēden oldūnu bilmiyōm.ortaşyadan gēmemişiK.kökümüz ğaradeñizlimiş.öle añladırđ yāni.//hiC öle bi fazla añla³ma...//şurda bi, eski köv dērdiK, eski kövden gēmemiş. ğızıldamıñ aldında bi eski köv diye...urda burē çıkılmış.burā yēleşmiş.///işde kuşluK vakdında ğurulmuş diye bu ehdiyarlā böle .../tabi canım.//sen tebin ne dediñ?///*

Köydeki Lakaplar: /*esgide meselā soyisim yo³muşmuş.lavabınna ça^vrilyōmuş yanı.//herkeziñ burda aşā yukā kövde lavabı vā.meselā bize diyōlā takaqolları./bunu ğaradenizde dahi araşdırma yaPdım.sordum yāni.//amcam dedi çunku biz dedi ortaşyadan geldiK.//urda birinne tanışdıK, ben de takaqolluyun dedi adam. ama hankı takaqollu// unu ören de ğē dedi bana./örenemediK. ben de gi³medim.şam diyōlā, şamdan ğēme.///*

- Tarımla Uğraşması:**/buydey ekyōduK/sabannan.../esgi ğara düzen yāni./arpa ekēdiK,buydē ekēdiK.tütün dikēdiK.tütünüñ..ōmazdı bi yanna daş sarādıK merkebiñ.bi yanna balle sarādıK.aşā ğördese sa'mā gidēdiK.iki bale ōmuyō.unuñ sātı parası ye'miyō./ e tabi.e undan sōna asgere kittiK, gēdiK.tıraKdóre çıkdıK./elimizle atyōduK./e tabi. öküzle süryōduK el urāna büçyōduK/düvenne süryōduK/düven nasıl bi şe?/ iki tatda üzerine, durmadan öküzlen akşam, sabā dön.unnan bir ay, iki ay düven sürēdiK.bu kövüñ burası komPle harmanlıKdı.harmanñā heP bura atılırdı./tınaZ./rüzgārda savıryōZ.poyraZ.eserse../ be'liyōñ.muhaKkaK çıkā poyraZ./ıslanyō./olýō./çoK burda ekinnē giTTi suyda yaka oldūndan./el urānan büçyōZ. ğavram uraKderlē./unu büşdüne sōna öküz arabasına çatalla atāsıñ, sarāsıñ. burē harmana getirisiñ.harmanda tekrā sürēsiñ.
- 35 **Harmanda Kullanılan Araç Gereçler:**/dirgen./çatal./yaban ,u savurmaK için./hananōnoK///u ayrı.///çatal ayrı.///una dirgen derlē üş dirgenni, üş baca'lı.///sen parañ vāsa demirden alyōduñ.parēñ yoKsa ağaşdan... bilāssa çe'lemiK den arasıñ.///
- Halk Zaman Döngüsü İsimlendirmeleri:** şimdi ay çatırıKda ağaş kesdiñ mi ğur'lanır.ekin ekseñ, ekin ğur'lanır.ne ekēseñ ğur'lanır ay çatırıKkana. ay çatırıK
- 40 ōmadı mı kō'ma.şimdi ay çatırına bir haFta vā.///ay görölmeceK.//bir hafta görölmeZ.bırdan görüldü mü tamam.ek, büç, kes.//eviñ içine rābita yapāsıñ başla ğur'lā yimē./ay, iki günnüK üş günnüK ödumu korKma.
- Eyef Yapımı:**/onu çe'lemiKden kendiñ eğyōsuñ hocam./şinci u eyefi düzgün çe'lemi'lēden kesē gelirsıñ. meselā öküzle çivT süryōsuñ u eyefi hateşe sokāsıñ,
- 45 hateşde ısıdırsıñ. kızā bu şekide yımşā undan sōna iki ucunu bi yere getirisiñ.olur eyef. bi de seville vā, boyunduruKu da aynı böle bu şekilde.u şe'linde.//öteki eyef yuvarlaK.//undan sōna bi ğazğaneş derlē. oku.. iki dene üş dene deliK delēsiñ.şinci üş deliK olur.//erē birine ğorsañ hiş ba'maZ.çúnku öküz yörüyō ya.///

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Sevinç Akar Kuşlukköy Mahallesi 46 İlkokul. Çiftçilik/ Emekli Teleffuzu çok açık, hızlı konuşuyor.

Tanışma:/sevinç akar./ye³ miş altı./eveT.

Uğraşları:/ işde dedimiz gibi. ekin, tütün, bav, zeytin./vardı da hinci yoK ğari kö³lediK.zeytin diKdiK yerine.yaPdıK ama bilyōZ.bi sıra ğaldı yiceK ğadā.bilyōz yāni bavdan añlıyōz, işcilinden./siyahlından.sofralıK/vā ğoduK ğoduK buyruñ geliñ

5 yiyem./şu anda tütün e³mediK.tütün edsediK,fidanımız olurdu.fidan yetiştiriyōduKunu diKyōduK/işte öle.kırım zamanında kıryōz, çapa zamanında çapa... bu sene buydey ekem dedi bizimki. tütün e³miyem dedi.yani çocu³lümüzda ilK defā diyōm yaşım kırK beşse diyōm bi tütün e³medim seneyi gödüm diyōm./yā var.yapannā vā da biz ya³myōZ.///su sığındısı vā bi de bizim u taraf boz toPrak deriz

10 biz. hani u../verimsiz dēl.kayma böyle tutar, kevşeK olur bōle.her şe olur bizim toPra³lā nē bilen tutar yāni.sıkā.unuñ için cacıK deñemediK yāni./bizde boz toPraK diyōZ.şinci ğızıldam kö³rüsü yanna ğayranyaka denir bizim.kevşeK toPraK sāti. nē ekēseñ olur. cacıK yāni çoK güzel olýō diyōlā.///bi yağmır yağsıñ, el gibi kaymaK olur.//onu çapalan zor kırāsıñ.

15 **Çocukları:**/eveT, iki tane ölüm mā.allaha emāneT./ sağ ol.

Eşyle Tanışması:/nasıl tanışdıK?bizde tanışma ömüyō.ana baba beyenir.şu aĵleniñ ğızı eyidir. şu aĵleniñ ölu eyidir./e tanıyōz, komşuyuz, aKrabayıZ.unnā dññürlü gelir.sen ses çıkāmazsañ canıñ jsdiyōdur derlē./eveT, bizde dññürlü.. görücülü diyōlā artıKeskiden dññürlüK denirdi.//benim ğā otuz seneliK hayatımı añlaTyōZ.

20 **Kız İsteme,Nişan, Düğün Adetleri:**/nışan dakılır./neyi añlatem?şindi nışan dakılyō. hemen verilēse düñn olur. //be³leceñ ğādeşim benim deri,düñn etceK hālim yōKderi. ya ev yaPyō olurlā. be³lēsiñ.birbirlēñe ği³me ğeme yoK.yasaKdır yāni.şindiki gibi görüşme.. nışanlıñı ğoluña dakıP da gezmek yoK.sa³lı sa³lı görüşürseñ görüşürsün./yoK,ev telefonu...duşlu.yāni öle.undan sōna işde düñn olur.çeñiz serilir,

25 baKduvādaki deli³leri görüyō musuñ?//iPlere yazmaları dikeriz.eveT işde, havluları, eşarPları bēzleri oyalı oyalı..yāni işlemeli yasdı³lāñ, nē bilem namazlāñ, yapılan

döşe⁷lê çıkā meydāna.yorğanları çıkarılā./eveT. minādīñ.. e⁷meK yumurceK ilyeniñ mināTīñ, yasdāciñ ğızıñ her şēsi olurdu yāni./ne varsa çıkardı./burda cumartesi gün çeñiz olurdu, gireyi gün , pazar gün, olan evine eşyālā götürülürdü.ev
30 düzülürdü./cumā gün.../davılcılā gelir.keşgeK dövölceK yē vādır bizim. taş vādır.dibeK daşı denir.///bi de şu vādır şindi meselā çeniz oldu, düñ.. çikyösuñ anañ evinden arabıya mindirilē gelini. seyman sekilir.unu da duymuşuñuzdur.olan evine ğuyulur.undan sōna aynen olan evinde de deliĝanlılā gelini getirvedik gibi bi sözlē sölēlē böle.para to⁷lanılır.ertesi gün sabah kākā gelin.
35 tamam mı? gelin ğayınvālide evini gezē.el öPmeye.darmaT ğız evi tarafını gezē.//undan sōna bi sāt iki sāt sōna.. bizim bırda çeşme vādır aşāda.gelin unu yavlamā gidē.///biz muñā diyōZ. aşā muñā.hālā duryō, kaşa çıkıP bakabilirsiñ.//gelin bırda ğırmızı allā olur şinci pullu.onu //güzel kıyafeTlēnden ğiyēsiñ eliñe sūlaliye su alırsiñ. dōke dōke çeşmiye gidēsiñ. urā vardı mı bi bıça⁷la bi daraK götürülē.yeñgeñ
40 vadır unu sa⁷lā böle boydan boya çamırlı bi yē vādır dere gibi.sen çeşmeyi yavlakana böle kaşı⁷la götürüyōñ tārif edyōlā.yavlıyōñ bi taraftan da bi ilyen e⁷meK gidē.e⁷meKlē yavlıyō herkeşe daĝıdıyō unu sō gelin geş bakam diyolyōlā. darā mı bulceñ bıçā mı bulceñ.geçyōZ biz ellēmizle arıyōZ böle.arıya arıya bulursañ bulyōñ.///çamırın içinde tabi.///bulamazseñ söylemesi ayıP çocū da bulamaz ğari
45 diyōlā. /bulyōsuñ urda.çeşmeyi ziyāreti ğörevi yaPyōsuñ.eviñe gelyōñ.///işde çeşmeyi ya⁷lıyōduK. ura ziyārete gidilyōmuş.e u pıça⁷la tarā bulyōñ.undan sō urda ğörevi yaPdīñ mı yeñiden u sūlāje suyu dolduryōsuñ.dōke dōke eviñe gelyōñ.eviñ derlē her tarafına dōK.dōkyōZ.undan sō n āpılır?bayanlar to⁷lanır yeñiden eve arasında oyun yapılır.dümbeleK çalınır.//oynıyan, oyna.u olay urda bi⁷mişdir u
50 gün.gelin önü günü derlē u gün.//işde iki gün üş gün gelin ereni derlē. eren olyō, yimeK yedirilyō. işde düñ bırā ğadā.

Kına Yakılırken Söylenen Türküler:/sōlüyōlādı tabi ama hatırlāmıyōm hinci ,şu anda yāni.dümbeleK çalveryōlādı işde. nè bilem?/he āla⁷maK için.ĝara kınan ğarıldı, ana boynum buruldu. öle pi şēlē diyōlādı.sōlenyōdu, sōlenyōdu.hePsi de vādı.meselā
55 gelini arabıya mindirilē, eline yanıñā böle elmālan portakal veryōlā.yolda gidēken böle atyōñ.atılyōdu.

Gelinin Üstüne Ekin Serpilmesi:/işde bırē, olan evine gelince gelin inēkene para ğoyyōlā, ekin ğoyyōlā, şeke^r ğoyyōlā. e arabanın üsdüne üsdüne atyōlā.milleT paraları şekēleri alan diye ūraşyō.çoluKçocuK.yāni.öle olyōdu unnā.

60 **Gelinin Arabadan İnmemesi:**arabadan enmezsiñ. bēm ğayna bana ğazan
vēdi.ġazan veryō dedi öle enildi./vēdi canım!meselā nè veryōñ diyölā. unu
bunu.eskiden çanaĶ verilyōmuş ğazan gibi şelē verilyōmuş.ama şinci artıĶ her şe
modernleşdi. ya bi altın veryölā ya bi zeytinliK verilyō./ben öle düşünmüyōm. vēcem
şeyi adacem yāni.meselā üş dönüm zeytinliK veryōn desem unu vēcem./iki ölüm
65 mā.biri yirmi beş yaşında biri yirmi bir. /böyüK.

Halı Dokuması:/ baĶ şura okuldan çıkādım. hemen annem yanına beni haliya
otutdurūdu.bi gücūme gidēdi ki.//ākadeşlēm oynamā gidyō beni halı
dokuTduryō.bilemiyōm. çoĶ zordu bi eski zaman örne³lē bile u ğadā ğarışık³di
ki.dövēdi beni bi de.//ālādım mı gözlēm temeli gōmüyō.biz gediK deriz hemen ben
70 geleşce unu hazırlıya ğordu.

Çocukluğunu Çalışarak Geçirmesi: ya abimlē odun bölēdi ğucamnan bölē odun
çekēdim yokarı.ġucaĶ ġucaĶ odun narı sıralā, aĶşam u dedimiz çeşmeden suları
doldur.benim hayātım öle geşdi bilyōm yāni. elle tütün çoĶ tiKdim.abimlē ğarıĶ
aşdı biz elle tütün diKdiK.ora³la mercimeK, arpa çoĶbüşdüm./basğı./basğılan çoĶ
75 tütün diKdim.//

Halı Hazırlık Aşamaları:/ halı çezmē gidyōz.bizim evde yapılyōdu yāni.bizim
oturdumuz evde.bi ğazıĶ urda.. ğāri unuñ metresi mi mādı?. u anda nasıldı
bilmiyōn.///işde elenbelē iP sarılıyōdu, āgeC yapılyōdu.//çezmeyi çezyōZ.sayālādı
bölē ğıylāndan dığdı yapılırdı.unu felen bilyōn ama dığdı diye bilyōn tabi../unu sōna
80 dire³lere götürūdüK.bölē gerdirīdiK iki kişi hāle dā burē geldī sıra ..güzüden bölē
dire³lere güzelce aynı ayarda sarılırdı.e unuñ altına önce kilim
yapılılırdı.dokunurdu.sōna haliya devām edēsiñ.///undan sōna bi de güzüye
çitiliyōsuñ.///undan sōna ilme yaPyōñ.kilim diye bilyōZ başga adı vādısa..bizim
bırda kilim denyō. //iki kişi oturyōZ, öbürkü orta yēden de gelyō gidyō./biz örneK
85 diye bilyōZ ama./u bizde yoĶdu.//hani bölē halıyı çezmē gidyoz da ğazı³lāñ yandan
dığdı yaPyōZ ya. he una diyōZ işde.iki kişi oturyōZ. biri orta yēden gelyōn
gidyō./biz örneK diye bilyōZ ama.../// u bizde yoĶdu./yoĶ///örne³lēñ adı vādısa..ben
örneK diye bilyōn. ///

Hayvancılıkla Uğraşmaması:/bizim yoĶ hayvancılıĶ işimiz./kendi ailemiñ evinde
90 gōdüm gine yāni.

Beddualar:/yāni ğızdıñız zaman mı?/ilenme./meselā nè diyem? *allahıñdan*
bul./körōmıyasıca./unu demem.gō³le pūçülesice denir de öle denmez.///öle hana
intizār edceñ zaman öle tēs kelimelē yoĶ ya.bildimiz şe işde.ġızdıñ mı sinir olduñ

- mu...///yüzüne kâşî denmiyô da...meselâ urda şarT.. bizde şarTôsuñ
 95 demezlê...//ğoca adam ğoca ğarı derle bazı yêde bizim kôde gine peKöle demezlê...
Kış Hazırlıkları:/ kış hazırlî yâni kış yime³lênden bahsedyôñ de mi? e
 nâPdîKkomposto yaPdîK/koşaf yaPdîK/he biz koşaf diyem ğâ esgiyi
 añlatam...//ikisini de diyöz.fasille yime³leri yaPdîK/şışelere.sos yaPdîKunu ôle bilyöz
 ğâli ôle ôrendiK.salça yaPyöz.ğuru ba³lıcan ğuru bübê, ğuru tomates,tarna,bulğur...
 100 işde nè a³lınā...
Hamur İşleri:/hamır.. yuka yaPyöz...//işde kışın nè yicêseñ.../// u her an
 yapılır.isTedîm zaman yapılır cimciK aşî.hani *olduru* lâñ göce yaPdî gibi.bizde hinci
 cimciK aşî canım isdedi bêm ğayınvâldem ufacıcıKşuan un ğoru gidê.yumuruyôru
 cimciK cimciK alır alır tenciriye ğaynıyan suya atılır./bidiK bidiK, ufaKufaK/he
 105 aynı mantı gibi./unu kaynıyan suya atyôñ, bişyô u.süzgeşle süzyôsuñ. kapâ göyyôñ
 ya katı³la ya pênirle ya ğırmızı ...//samsa³la güzel olur yâni...//sâde tuzlu suy...//var
 ama çoKyaPmaz bizim köv ôle.ordan ôrendiK.
Kendi Köylerinin Komşu Köylerden Farklı Olması:işimize bakarız hemen.şinci
olduru lâ geldi mi.. hemen ocâ yaKyôlâ çay furyôlâ, biz ôle dêl. biz yalñ gibi tälaya
 110 sî³memiz lâzım.hemen makineye oturmamız lâzım yâni...//e³mêni herkes kendi
 götürü...//kuşluKyaPmayîZ...//*olduru* ğa bakınca bizim köv çoK kesgindir.seniñ dediñ
 gibi.êke³lê e³meK edyôlâ.. benim adamıñ dâ minediñ ucundan tutvêdîni bilmem
 ben.küre³len e³meK nasıl süprülür bilmez.biz/ kendimiz ederiz.
Ekmek Yapımı:/ dâ dün yaPdım./e³mê nasıl yaPyöz? aKşamdan, bi gün önce e³mêñ
 115 yoKsa hamır üredyôZ.böle hamır koya koyyôZ...//olduryôZ./êşi maya.yarın sabah
 kalKyôZ.unumuzu eliyôZ,e³mêimizi yumuryôZ unu ötyôZ, olduryôZ.furunu da
 yaKyôZ minâ³lara seryôZ.e³mê bişiryôZ. eve ğuzuluyôZ./ğuzuluyôZ demeKyâni.
 mâfaza edyôZ./
Ekmek Yapılırken Kullanılan Araç Gereçler:/kürek./yasdâC.baK minâTda
 120 e³meKlê serili olur. yasdâca alırım kürê alırım, ğayınvâldem sürê ileri.sübürge
 olur.gelberi vâ önce unna temizliyôZ./vâ.şê sıırKsırıĝı al ğê bi. ğarşdıram furunuñ
 içini...
Doğum Adetleri://çocuK doğdu hemen mu kırK dâne taş bulunur gelinir.kırK dâne
 daşı bi beze saryôlâ. e u çociñ yanda duryô.çocuK kırK ğünnüK oldu mu u taş...
 125 banyo yaPcez ya ğovaniñ içine atılyô.bi tâne yımırta ğıryôlâ,içini çıkaryôlâ unnan
 böle kırK kere suyu ölçyôlâ. u çocû banyô oldu mu.. u yımirtaniñ ğabîni bi yere
 dakâsîñ, eviñ bi yerine ğorsuñ.u yımırta urda durâ. hana çocuKa³lı erdi mi...//ğırılmaz.

tārif edēsīñ, añlatırsıñ gibisine. u kırK daşlā da..undan sōna atılyō.kı³landīneK sōna
çocuK her tarafa çık...kırK gün bi yēre gidemezsiñ.yāñi çocuKla bi yere
130 gidemiyōsuñ.tokdurluK bi hasdāneliK bi işiñ omayınca ġāda.kırK basā derlē. gelin
kırK basā derlē./ōle diyōlā emme gelin kırk basā derlē./şē yapyōlā bōle boncuK
denişilyōmuş./hē göK boncuK denişilyōmuş./māvi.yāni ayni şē ama iki üş tāne
kelime ġullanem diyōm.//kelimelē çoKçeşi³li yāni.//

Zamanla Dilin Değişmesi: eşē yörü seleleri sar.köfeleri sar.seleniñ köfeniñ adı vā
135 bizde.başKa yēlēde de vādır belki de./ işde böyüğe köfe deriZ. ama öbürküne sele
deriZ,saPlıya.unuñ ufāna bavbizōn deriZ./en küçüne bavbizōn deriz.//hinci yımırta
ġonyō ya. sepeT.teK kuPluya sepeT denyō.

1	
Kaynak Kişi:	Ayşe Çetin
Doğduğu ve Yaşadığı Yer:	Malkoca Mahallesi
Yaşı:	93
Eğitimi:	Okula Gitmemiş
Mesleği ve Yaptığı İşler:	Çiftçilik/ Emekli
Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Teleffuzu çok açık değil.

Gençliğinde Uğraşları: /āṣa çetin./doğumumu bilmiyön ölüm./// /ōlana sor.dokzandamışın baḲ./ölüm eveli uraḲ püçēdiK.düven sürēdiK öküzlēlen.ğızaḲ çekēdiK. e hinci unnā yoḲ ḡāñ. moturlāla edyōlā heP. kel kesēdiK, öküzlēlen çivT sürēdiK. unnā ḡaldı.moturlana hePsini edyōlā ḡılyōlā.///he çalı. //öküz ādımızda çivT sürēdiK./başḲa ne yapām ölüm? el urā püçēdiK.//düven sürēdiK. eşeKlēlen saman çekēdiK. evin çekēdiK ıscā³lāda./esgiden nāsıl yapcez ḡızım?/// fiydan uyudurduḲ ellen tütün tikēdiK.// hinci unnā yoḲ ḡā.

Eski Düğünler: /düyünnē mi?/nasıl olceK? eveli davıl getirīdiK. köçeK getirīdiK.davıl dümbēlen düjün edēdiK./ benim ḡula³lām ağır duyuyō ölüm da.

10 **Düğünü ve Köydeki Düğünler:** /isTemē geldilē tēbī. isdedi de anam, uvam ōle vēdi./ ya mışan eTTiK.düjün eTTiK./davıl, dümbeK vādın heP./yaPTılā./ duvarlara bōle çeñizleri asādıḲ ōñünde bōle davılla dümbelen oynālādın. ırakı içēlēdin.///beygirlere mindirilēdin./ at he .ata mindirilēdin ḡızım.hinci moturlālan şelen, taksilelen götürveryōlā./ gelinliK ḡēydirdilē tābi./ ḡocca fısTanı ḡēydirilēdin.yazmaları ta³talādın./ üş gün davıl çalmırdı esgiden düjünnēde.// aş pişēdin./düjünden kaş gün ōñce başlaceK?// kaç yaşında öldü ölüm uvañ?/// sekzen mi diyō?/ he seKzen altı yaşında öldü./ isdemeden ōñce dedeñ sevilir mi?/ tēbī isTedilē.anam, uvam vēdi. undan sōra ādıḲ vēdiK birbirimize.isdemeden sevilir mi èliñ ōlu?

20 **Düğünde Pişirilen Yemekler:** /her aşTan pişirīdiK./ keşgeK pişirīdiK./ makarna./ bulḡur, koşaf... bunnārı pişirīdiK.milleTi yime³lendirīdiK. da nē deceK bilmiyön./ düşün bakam bi yo.

Köy ile İlgili Anlatılanlar: e u esgiden ḡurulmuş. unnārı bilmiyön ḡızım./// eveli mallı ḡocamış.soñradan ḡēri malḡoca ōmuş.

2	
Kaynak Kişi:	Hatice Dilbaz
Doğduğu ve Yaşadığı Yer:	Malkoca Mahallesi
Yaşı:	78
Eğitimi:	Okula Gitmemiş
Mesleği ve Yaptığı İşler:	Çiftçilik/ Emekli
Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Teleffuzu Açık

Tanışma ve Çocukluğu: /hatice dilbaz/ aTmiş sekiz./ he./he/ iki yüz metre yerden su getiriyoduÇ çennemizlen. moturumuz yoKtaksimiz yoK.fakir kōlü kısmı.tütünü ellen tikyōduK ğarıK çekyōduK su gadācıK çapalālan.ellen tikyōduK eveli tütünü.de surda dā yirmi senedir, otuz senedir tikilyō vesājTlen./çocu³lūmuz, babam irehme³liK çivT sürēdi, ben ğıylānda mal güdēdim. ğızım derdin. kelenbe diyōz ya.unnāñ odunnāndan edebilceñ ğadā eT de... ben yorgunun ākada çivT süryōn derdin./ şe baK gelirken gömüşüñüz.davla vā baK davlā vā.// ine³lēmizi çevir gē de ğızım de kelleri kaydırvē bene dērdi.meşe, meşe gidēkene benim ğız dēver yollāñ ğıylānda çoK unnādan ğazādıK kesēdim. babama yūK hazırlēverdim. bi ğocaK bi yanna,bi ğocaK bi yanna. babamı azdana mindirīdim.ōlan ğardeşim ufaK ökülzelen çivT sürēdiK. aynı ētesi gün gine aynı. biz bōle gödüK. okula ğaTmadı ğız evletini babam irehme³liK.u zamannāda yoKdu okul.sōra açıldı .benim olan ğādeşim olduKTan sōra açıldı.tepe kōū geşdiñiz.u köe gidēdi ğādeşim okumā. bizim köümüzde yoKTun okul. e undan sōra babam irehme³liK düün eTTi bize. içeri aldı. 15 iliñ ōlu bene bakā ğızım ben ğocayın çivT süremecen ökülzelen fakirliKTen motur alamazdıK sōna sōna alındı ğāñ emme ğıymeti ğāmadı.// eveli çoK fakirdi kōlülē.// sōra sōra çalışdınē ōdu emme...

Çeyizlerin Duvarlara Serilmesi: /çeñizlēmiz heP duvarlara serēlēdi ōñden.üş gün düün edēdiK.üş gün yimeK pişirīdiK. nè vāsa elle avuşTa.fasilleden, kompirden, 20 şēden keşgeKTen, çōbalıKTan heP ğorduK misēfirlēmize. tepekōvden yakakōvden./ salı gün başlādın düün. üş gün cumā āşamı gün pitēdin./ hı! perşembe gün pitēdin./ şeker verilyōdun ōñden./ hı okundudu u./// sōra çıKTı ğāri u havlı verennē.ōñden şekē verilyōdu heP.///

Çiftçilikle Uğraşması:/işTe böyle uraK püşTüK, ekin eKTiK. unu büyüTTüK,
25 kopadıKpüşülceK, haziran gēdi mi püşülyō. u zman da püşēdiK. ğızaK çekēdiK
öküzlēmizilen.dē iki üş metre yere gidēdiK düz biz yēre düvennēlen sürēdiK.öküzün
götüne tapak tutadıK.// ği³mesin ğiT ortalıK diye. nē ğıdacıK ekin olur öküzen.
öküzün sabanı su ğıdacıK batyō./ deriñe kiTmiyō pulluK. motur pullūnnan
davrı.üsdünden kuşlā toPluyō. nē ğalırsa u pityō.gübre yoK atılvēceK. tälada hani
30 ğiT olurdu eKTimiz şēlē.moturlā çıkalı çıKTı gübrele de. u zman āmā başladı
milleT. nē olur?

Görücü Usûlü Evlenmesi:/isTedilē tabi.öñden telefon yōKşē yoKisTedilē öle ödu.

Köyün Kuruluşu:/ bi yörük durmuş eveli burda.u yörük epē mal edmiş burda.bu
köün adını *malğoca* ğoyam mādem dēmiş. urdan üremiş KiTmiş. öle büyük
35 yaşlılāmızdan öle duyduKbiz.

Düvenle Çift Sürmesi:/// düveniñ ākasında daş vādın.

Tarla İşile Uğraşmaya Devam Etmesi:/ uraşyōn./seytin çapalıyōn.tütün
çapalıyōn. tütün tikyōn./// hı tikyōz. nēlen doyā ğarın hinci?sen kaş köden baK cıbā
okuyō baKē³meK için dē mi?/ bi bölük e³mēñ yoluna her şē eden diyōZ. n āpam öle
40 bulunyō e³meK ğazanmadıKTan sōra.yeri cırmalamasaK verī mi hēkes?vēmez. yeri
cırmalıyōn.../eme³liyim de emē³li da iki senedir.../// çivTci bākurundan emme meres
ġādından nē ġadā deyē?/// kendim yatıramadım buluP da yatıramadım.ġocamıñkını
alıyōn.

Tütün Kırma İşi :/// ayıK köfünnēñ içine, ciñgennē ayıK köfünü getirīdi.alırdıK
45 unnarı.ekinnen alırdıK, ekinnen verilēdin.yicēmiz ekini satadıK, ekinnen alırdıK hinci
hemen ğine dizyōz.çoġu elē ġoyyō.bi altına tel... iki ġıyına āġış ġoyyō urdan alyō
şēcilē, tüççarlā.///siziñ memlikeT de mi öle?/// maşallā!

Hayvancılıkla Uğraşması:/// baKTıK, ġoyunumuz vādın.efendim öldü biz de
ġoyunnarı saTTıK./// he eşim olıyō./// kütmē gidyōduK ormanna öñden süreke
50 azdın.// şē geñ yēr çoKTun./// he sürülen yēr./// mere çoKdun.öñden mere çoKdun
emme moturlā alalı... bi ĩsanıñ da üş cıbā va beş cıbā vā biz bunnara nēde vēcez diye
tāla toPladılā. e ben dörT dene beş dene çocī edyōn emme bi bölük yēri āmadıKTan
sōra nēde bulceñ de vēceñ?// sorā düñ eTTilē. sura seniñ ölüm bura seniñ ġızım
diye tāla // ġaldı. kimsi vā damda baKyo kimsi saTTı. öteki bē³ki sen bēm yēre ġēme
55 dēdi. milleT malınıñ yarısını saTTı. böyle büyük başı damda baKyölā.

Eski Düğünler:/meciye gidyölā// meci./odun kesmē. burdan sabālen on eşşeK, yirmi eşşeK toPluyölā./ meci gün... şe salı gün. öle kövden dışarı çıQTineK tüfeK atālā. tüfe aTTini hēkes toPlaşır urē. on ğadā şe... on ğadā īsan toPlā. meciyi toPlāla, odunu kesēlē gelirlē.// eşē sarālā. urē kaşa çıQTini kövün habarı olur... bi tüfeK
60 atālā.davıllā unnarı kâşılāmā gidē urē. geliñ biz geldiK. gelirlē, düñ evine endirilē olan evine.ğız evine endirilē. eşēlēñ onunu olan evine endirilē, onunu ğız evine endirilē.davıllā çalınır.giden acamılā da odun yarmā başlā. odunu yardini keşgeK yarılceK dēriz. bōle daş vādır belirli bi yēde u daşda düvēle./ dübeK daşı.siz de kövlüseñiz dübeK daşı dēriz.bi sáTTe keşgē düvēlē.eveli bōledin. hinci unnā ğaldı
65 ğañ. bazā yērinden alyō herif pişirveryō. bi günnüK. hePsi bi günnüK laf. hePsini bi gün edyō emme.../hePsini aşCı alıP gelyō dayı ğādeşim. biz bunnarı bilyōz. bōle gödüK geçirdiK.

Eski Ölçü Birimleri:/şirniK vā. hı şirniK diyōz. /teneke vādın. /he iki teneke bi ayar olur. şirniK ğocamanı vā. ufaK vā. ufa... ğocamannan veriseñ bir ayar olyō u şirniK
70 dēdīm. ufālan veriseñ bi tenike olyō u şirniK dēdīmiz./ bi kişi de vādı u bizde u da hē bi īsana vēmezdin./şēkirdin./ böyü bōle hinci... bu yūseK bu alçaK bu yarım ayarlıK bu bir ayarlıKmış. bēm şirnilen ekin saTceñ para mı ğazanceñ dērdin.vārdıK biz. uvam irehme³liK bēm efem olyō u dērdin. urē şirniK āmā gidēdiK. çoğunlunu veridin, çoğunlunu vēmezdin. ben de şirni öle bilyōn.//

Ekmek Yapma:/// hamırı da āġeşlēlen bōle te³ne edēdiK.sa³mā gelirlēdin burē.u te³neleri alırdıK bir ayar ekin verēdiK.tekneleri alırdıK ekseri bu // kövden çoK geldi. işēlen , ısırannan ğıylānı bōle ede ede... hinci nu te³ne ğazırkan bu ğıyları esgirdin. ğur³lanırdı urdan. unu atādıK bi dā alırdıK bir ayar dā verē bi dā alırdıK. de ğoca çamları kesēlēdin te³ne edēlēdin.///

Susam Dövme İşi:bōle sivri bi daş alır gelirdiK. içine susamı furunnāda gevredirdiK.gevreTTiKTen sōra ğatādıK içine.unu düvēdiK.on, on beş, yirmi daKKa düvēdiK. ğoruduK unnarı. bi da düvēdiK. üş kirkiT düvdüK mü bi sini ba³la olurdu.yayaydıK öñden yayımımızı, baKlaġē edēdiK./// üş kirkiT he üş dövüm. üş dövüm dēriz biz. hinci hePsi hazır. hamırı da hazır, ba³lası da hazır. paradan habā vē.
85 yalıñız parañ dolu olceK.

Şimdi Her Şeyin Hazır Olması:/// he yastāC, o³lava.../// e öñden öle açılır.unnā a³la gelir mi?// hinci márkeTTen alınyō da obō birini ēsiK eTTiñ mi unu alamamış, fakirmış unu alamamış. o³lavala aşTını hiş beġenmiyölā iki ğıyda.bu tēlezyōnnāda hePsini ğoryölā.// /// beġenmiyölā ğādeşim beġenmiyölā.

90 **Misafirin Uğraşlarını Merâkı:**siziñ u yanda tütün edyön dedîñiz seytin de vâ
mı?*sülümanlıy*ı bilyõñ de mi? *sülümanlıy*ı bilyõñ?/// he *izmir bergamadan*. u *akseriñ*
de vâ bi *bergama*...///he tamam. òvada.../// siz ğoyunu gidyõñuz mu damda mı
bakyõñuz? urla òva ya heP./// obõ! biz u *sülümanlıy*ı, *mirli* bilyõz urlara heP
yõmēlen seytine kittik de bi dene mere yoḲ hatır için mere yoḲ///oldūna göre seytin.
95 da undan sordum. siziñ kövden ğāñ başḲa *bergamadan* īsannā vādı.ġonuşurduḲ bõle
õlen e³mēnnende, õlen çaylānda da *bergamadanız* biz dērlēdi hana unnā./// he seytin
ā³lamā gelyõlā.

Çocukları:/// iki. bi òlum bi ğızım/// *salīde*./// hım ğızım da *salīde*./// he urē nāsiP
oldu. ure nāsiP oldu.õlumuñ da gözleri acıdı. tokTura ğiTṬiK emme èyi òmadı.///
100 yoḲ gidyõz yoḲbilmiyõn./// kittiñiz yēlede bi duyġuñuz vâ mı?/// anañ, uvañ sâ mı
òlum?/// siz kaş ğādeşsiñiz?/// èyi ben davrı ben de bi òlan bi ğızım.

Torununun Okumak İstemesi:/ bu ben okucen diyõ.unu hinci götüren yazın işlē
çıḲTınē getiri mi bilmiyõn ġāriK. u illē ben okucen diyõ.

1	
Kaynak Kişi:	Vecihe Ersoy
Doğduğu ve Yaşadığı Yer:	Efendili Köyü
Yaşı:	72
Eğitimi:	İlkokul
Mesleği ve Yaptığı İşler:	Çiftçilik/ Emekli
Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Teleffuzu Açık

Tanışma:/vecihe ersoy.bin dokuz yüz kırk dokuz doğumlu./burē kittim bire.beşTen..
tabi orta okullara gi³meden tabi zati u zaman öledi ya.beşe gādā pitirdim./ vā,vā. ōma
mı?/ öle işTe. nè deceZ?. /bunnarı aŋlatsaK çoK zor olur benim iş./e çocu³luKda ne
ōdum. oynadıK tūŋgüdüK çocu³luKda./kaşıK oyunnarı./yörüK oyunu kaşıK oyunu./eñ
5 güzel oyun.///oynama mıZ? çeliK çumaK her şe...//hē. böyüdüK halı
dokuduK//tütün eTTiK.çoK iş..

Halı:/baK ġāri sen! ilg oğulda halıya başladım./elli sene..he hiş bira³madan elli
sene...yazın tütün kışın halı..çoK sıkıldıK biZ./dokuyurun da dokumam.her taraf
sızlıyō zāti ġollā başlā.yapamayZ.yörüyemiyōZ ġañ./yörüyemiyōZ bile.

10 ///benim hayatım roman diyōn sana./urları ġarışdırmıyen yā boş vē!/mallāmızı
mülKlēmizi filen vēmiyō derseK ġarışdırı ortalıK nası ġēdiK ālıya alıya gidyōZ biz
öteki dūñyaya hiC ġülmediK.///geşmedi geşmedi. salı del! hiş ben bilmiyōn ben,
hayātım roman.üsdüme ġenşliKde hanım geldi.çocu³lām böyüdü evlendi babaları hiş
ġōmedi. yirmi üş sene oldu baba, adam öleli.unnan ūraşdıK tālallāmızı amcāñ,
15 ġayınımıñ ̣olu aldı. āmadı da, hana üsdüne geçirmedi de kendi ekyō, hiş bi şe bize
yoK . hiC./ġaynātamıñ, ġaynamıñ üzerine.bizim mallāmız ayrı da..unnarı filen
ekyō.işTe bizim çocu³lā da ġēmence.bize ba³ma sen.//

Ses Kaydı Yapılmasından Çekincesi:/hē tamam ölese.///aynen, aynen./öle ōsa
dibden temelden zāti sōlesem kitaPlā dolā da.

20 **Çocukluğu:**/çocu³lūm çoK güzel geşdi.anam babam çoK güzeldi.

Evliliğinin Huzursuz Geçmesi:sevdiK evlendiK.hiC huzur bulamadıK/on
yedi./hayır./eveT.on beş sene mukdarlıK yaPdı babam.on üC, on beş
sene.çocu³lūmuzda hiş bi şe yoKdu.evlenince de èyi.. havardalıK yoluna her şe ..

hayātımız söndü./havardamışdır. havarda ōmasa böyle ōmazdı./hemen az, beş sene
 25 sōna./vādı.bi tāne hāmiledim.sāti gelen ğadınıñ da aynı iki çocū öldü. benim de
 öldü.undan sōru geldi üstüme./otuz sene./bi yēde tütün yaPdıK/çoK/adamdā
 kökdūmuzdan çoK ğavġa e³mediK./nasıldı hem.furdu mu ğıryōdu adam.kafa göz
 demezdi./tütün dikēdiK.bizi bıraĶyōdu tālālāda.isdēse ne yapāsa yaPsıñlā.isdēse
 öldürsüñlē birbirlēni hiC umru deĵl.ne yapāsa yaPsıñ./dörT benim bi de unuñ beş
 30 ğızı bi de ōlan altı...güldür güldür yaPdıK///sakın demiş yazıK//heP okuveryōn gine
 de..//gine de gücüm üzülüō.bāzen de eyi ki öldüñ diyōn eviñ içinde./biz de ōle şē
 yoKdu.ı! eyi dēldi esgilē///baK bunuñ da üçü de duryōdu///bizim babamız baK,nē
 urdan bi kelime getiridin nē benden urē ne ben davrı./çoK ciddī bi erkeKdi
 yalıñız.eyidi de ..bize,bene zor geldi.ben de inadıma boşanmadım.bu çileyi
 35 çeKdim./eveT. ben ilK hanımın hana./sāti seni kim boşaceK dedi./öldü , iki sene
 oldu.yeni öldü./durmadıK.tālāda durduK biz.evde durmadıK.evimiz ayrı///öteki
 dūñyāda çe³mecen ben işeyi dērdi.kūnā çe³mecen biri urda biri urda. ne olursa bi gün
 urda bi gün urda...//çoK çillelēmiz vādı. bu günnēmize şükür.iki dene ōlan çocūm
 yaşamadı.bi de dörT dene de ğız oldu.ben soñ ğıza çoK üzüldüm.ġızlā da *allah* ōle
 40 yara³mış dērdi. baK,niye yadırgıyōn ku ddi bene.ben böyle kafamda.. ortaK.ōmasa ben
 gine ōlan odlūnu şē e³mecen.unuñ vā benim yoK dēr gibi. bāk ġā ğadın kısmı. hiC
 unnarı filen.. ōle huyu yoKdu.çoK temiz bi ġalbi vādı.bi kanser ōdu işTe. akciğer
 kanseri... bıraKdı, kitti.ōle işTe, hayaT böyle.hayaTda bi³medi. undan sōna çoluK
 çocuK ġayġısı.ōle..yazılır, yazılır roman yazılır da..undan sōna ġızlām
 45 böyüdü.esgiden analā ġaynatalā birbirinnen tartışmışlā. aynı sülēle çapışmış.unnara
 ġız vēdiñ diye bi de urdan ġayġı.çocu³lā isTemedi.ġayınımıñ ġızı vādı *zēneP*
 .hayaTda ben isdemedim.ōmasıñ.hana şē ōmasıñ dērdim./ōsuñ dēdi dēdi hinci
 malları şē yaPdı.heP udur./şindi mafeTTilē ortalı.kitaP yazsañ dolā./yirmi üç
 girceK.elli yedi yaşında öldü.elli üç yaşında.///hiş birini gömedi.sevēdi torunnānı.ōle
 50 bi ġalbi vādı kı...herkeziñ çocūnu sevēdi./belki de derde ġardı.iki ġarıyı
 yörüdemedi.///ben de biz çoġuz ya dērdim.ñ ēneceñ?hinci vēselē boġaz yimiyō ġāñ.e
 biz bi sürüyüz ya.bize niden az gelyō dērdim.ōle
 kafam..sinir olurdum.gücüm üzülürdü.şindi hasdalıK..ben sāti u öldüKden sōra bi
 hasda oldum ben.yalıñız ġaldım. çocu³ları da evēdim.bene bi hasdalıK geldi.*paniK*
 55 *ataK* abū!ben burda ölyōn dēdim zāti burdan gidēne...bi a³lım erylō.parē de bilyōn.
 gel gelelim ölyōn baġıryōn ben.bunalış geşmiş, pa³lamış ġāñ.dokdur dēdi nē doldu
 daşdı bunalıma girmiş pa³lamış bu dēdi.

Eşinin Komşusuna Tütün İşini Öğretmesi: bunuñ ğası tütün çoK yaPdı.bizi basdırdılā.

60 **Tütün İşile Uğraşması:** /çoKher sene...her yaz.../a³ mış balle oldu.///çoKduK biz. iki unnā vādı. //dörT beş de biz... altı yedi vādıK.ĭneleri alırdıK u zaman çoK mu canımız isdiyō?burlara on dokuz, yirmi sokāladı burē.bellēne.bi ğıralādı bunnā.//şindi çocu³lā ğocaldı, yaşlandı yaPmıyōlā ğāñ./dörT kız./biri *izmirde* biri *anĝarada*.ikisi de *ğordes*Te.pi teK.

65 **Üvey Oğlunun Durumuna Üzülmesi:**u da evlenmedi.una üzülyōn ben.una bile üzülyōn baK. sen kendim dovurdūm gibi.//ākasından kakan yoK, önünden yeden yoK.ĝız araveren yoK//kimsesi de yoK.///

Köyün Birlik Beraberlik İçinde Olması: çoK söze uyantıKlı eveT kövümüz.

Düğünü: / ben sē^vmeK de dēl. bu dēzemiñ ğocasınla ğaynata amca odlūndan dēzem, 70 evlen unnan dēdi.//undan sōna nışalandıK.düñümüz oldu.ōle işde.bi yēde durduK görücü usūlü./hayır hayır. bi yēdeyiz zāti kövde..u gine beş yaş vāmişdır gine aramızda. vāmişdır de mi?sennen yaşıT u./sen kaç yaşıdasıñ?///ye³miş sekiz.ye³miş sekiz öceK midi u?elli yedi hasaPleyem bakem. elli üç.. hesaPlañ bakam.ben ye³miş bir yaşıdayım, beş yaş vā aramızda.abamlan bir./pazartesi başlādı. salı, çarşamba, 75 perşembe... cuma gün sabālen gelinlē gezmē./gelin önü dērdiK.hinci yōK u.şindi gelinle sabah oldu mu oynanyō ğāñ.pazartesi davıl çalındı.odun te³lendi.oturma yandı./moturlāla odun ta³lanyō.düñinde yemeK pişyō.///unu, olan evine ēndiryōlā.ĝız evine de ğoyyōlā.evelē ĝız evi mi?///ben unu³muşum baK//perşembe gün de gelin çıkyō.cuma gün de gelin sabahı ołyō, oynanyō.//ata bindim ben./ben hemen birden 80 pitirvecen.//benim vādı moturaflām vādı, kitti unnā./hana şēlēde geyyōlā ya yirmi üş nisannāda unnādandı./

2	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Zülfüye Doru Oğulduruk Mahallesi 82 Okula Gitmemiş Çiftçilik/ Emekli Teleffuzu çok açık

Tanışma:/zülfüye doru./segzen bir yaşında./ben dā iki aydır yataKda yatıyōn./hasdadım./hic.nē hasdalīm vā? ya bacām sızlıyōdu yā belim ārıyōdu.ōle
ōle..unnarı da unnā bunnā eze beze geçirdiK giTdīK./ilāC...

Çocukluğu: /nankı oyunu.. işde bu elimizdeki çuma³lan bi urē varī eşēdiK.öte varī
5 eşēdiK.unna vakıT geçirīdiK. halıyı dokur dokur.. unu eşēdiK gāñ.

Evlendiği Gün Keçi Sağması:on yedi yaşında gelin oldum.undan sōna gelin oldūm
kittimiz gün u ğadā keçi sağdım. a³ mış dene keçi sağdım./çoKdu.

Halı Dokuması:/halı dokudum.heP barbā dokuduK.

1	
Kaynak Kişi:	Hacer Görgülü
Doğduğu ve Yaşadığı Yer:	Sarıaliler Köyü
Yaşı:	78
Eğitimi:	Okula Gitmemiş
Mesleği ve Yaptığı İşler:	Çiftçilik/ Emekli
Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Teleffuzu Açık

Tanışma:bi zamana ğadā gidyō.her şē aranceK zaman ołyō. ne bilen tabi olceK.meslēni de ğoyuP gitme zamanı da dēl./ hemen diñlenmeK de ołyō./ meselā bizimkilē durulā om beş günde bir gelirlē. cumāytesi pazar tatilleri ołyo. e gelirlē. ama yaTmazlā./ hācer/ geliñ, buyuruñ geliñ.şindi evdeyin ben/çocu'lañ yanda eñ dursam şē edemiyōn ğuzum ya. ırātım ōmuyō. gē, giT diyēlē. eveli gün āşam çocu'la gēdi.olan ğadeşlēne yemē gidyōlāmış.geçeken beni de aldılā. e bugün de ğalve...

Evinde Rahat Etmesi:tamam hindi bi zaman geceK de siz de göceñiz. ğalabaşlıK kafam gēmiyō. ne bilen yalñız durmā alışTıK. bizim evlē nē ğidā ōsa bi yannı yansa bi yannı yanmıyō. bahanelē ğalmadı urda. beni aldıñız beni evime geri ğōñ ğızım dēdim. ben dēdim evimde ırāt edyōm. bakılceK zamanımız bizim ancaK gelceK. e gine de ōle. elimiz ayāmız tutyō. her şeyimizi edyōZ.

Okuma Yazma Bilmemesi:/ vallā biz cāhil oldūmuzdan doğumumuzu bilmiyōz da, ye'miş yedi, ye'miş sekiz.../hiş bi şē yoK okuma yazma yoK u zaman okuma yazmalā mı vādı ğuzum ya. vāmişTır da bizim kōlūK yērde.../// unnā da şē e'medi. asgerde ōrendi unnā. mēmetgilden soñra delilere giTTilē.

Cabarlardan Köye Gelmesi:/ eşim buralı da kaç yılında gēdim? bayā kırK altı sene filen olmuşTur./ eveT/ dağıldı./ ya lafinı unu'ma. ev gibi bişe ğamadı kı. bunnā gine māşallā u damlāda şē ediP gidyōlā./// ōle ğuzum ğiççek yerin ōmınca nerē ğiççeñ. eviñ, yurduñ, tālañ taKKañ heP urda. tabi urda olcañ.///

Evinde Yaşamayı Tercih Etmesi:kerimem ne ğidā ōlanıñ işi ōsa da decem u. giTTi kō'rūbaşına on bir sene ołyō kePCeci olalı. geçen seneden beri kendi şeyinde çalışyō. e gē her yaka ışcaK dur. ōlum aman aman ben kendi sopamı yakyōn... ōle diyōn ōlum. nē ğidā çolūn çocuñ ōsa da durmuyōn ğuzum ya. n āPceñ./ meselā

gidiñ gidiñ gidiñ yoluñ ucuna vadiñ mı acaba nerē dönerim? yaş da aynı. nere ğadā
25 olceK?

Çocuklarına Yardımcı Olmaya Çalışması:/ ben elimden ğedi ğadā çocu³lara bi
şelē ederin. yādım ederin. postan gibi şelēri edelē. bakverin. bahCe edēle baKmasını
bakverin. e gine bi yādım olýō. işte nē bilen.// hiC evde durmam. öle baCCelere
inerin./ illē kafiya da³masañ da illē dakílyō. şindi meselā eñ zoru tebin dedim gecelē
30 olýō.acıK oturyōn oturyōn oturyōn sāde bakyōñ, ğemiş vakiTōmuş. hedi yatyōn.
undan sō bi şē giryō.acaba urda mıdım, burda mıdım, acaba şu şōle midin, bu bōle
midin? nē bilen küCCÜ³lūñden bi tut gitti yēre ğadā.illē... öle ğuzum ya. bu nesile
ğadā her şeyi gördüK. bulduK şe ettiK. bundan sōra gelen nesillē daha bi şeliK
görceK.// çoK sıkıntı çeKceK haralda./ ben öle düşünyōn.meselā āşam on ikilēde
35 felen uyku ğemedi mi televizyonu açarın.haberlē olur, u zaman düşünürün.// emme
bu ğüçü³ler daha bi sıkıntı çeKceK./// bu zaman unu ğötüryō. bundan öñe gelen
zamanı bilmiyōn.///orasını dedim hindi./ bi de kendi elimizde yavrum.meselā *hatice*
illē ācem diyōsa... ācıK da çocūñ// şe e³mē ehdiyācı vā. varlīñ, yoKlūñ.../ zaman ne
ğötürür? hindi benim torun vā, sekiz yaşında dokuz yaşına ğiççeK yılbaşından sōra.//
40 ğızım esgimedi ki, esgisin undan sōra alīñ. arkadaşımda var diyō. ben arkadaşıma nē
şē etcem diyō.una göre.sen almasañ bile beri ğıyıñdaki alýō.//

Unun Çok Pahalanması:de anne dedi.şu anda dedi çuvallā çoK ğodu. emme dedi
sen şē e³me ben saña getirveri gelirin yirmi beş kilo un dedi.// ekin unnāñ// *cihan*,
kō³rübaşında un dağıTyōmuş. *cihan* dedim bi çuval baña alvē sen dedim. baña hindi
45 elli kiloluKun āşam bi sene yetē./ emme ye³miyō da hā. üç e³meK ediñ. biri gelī çāşı
e³mē yēdiK birini biz ğötürem. //köv e³mē daha dayı olýō. baña ğalyō biri ğalyō.sağ
olsuñnā gine getirvērlē./ vā, vā./ şē bākurdan./ he bākurdan emē³lidin.

Gençliğinde Halı Dokuması:/dokuduK/ dokurun./ben hindi bunna ğonuşyoZ.
ñ āPyō? yakın gözlüm mā. patiK örerin./// iki senedir vermiyōlā.

50 **Kuran Okumayı Öğrenememesi:** ben de iki sene giTTim benim kafam āmadı unu.//
her ğün için de ği³mediK de. olaniñ çocu³ları burda duryōdu u zaman ben baKýōdum.
e ne bilem una kafam sarmadı hiC. gine harfleri hePsini tanıyōn. birbirine
tuTTuramiyōn. işTe ölüm. işTe öle.

Eskiden Tütüncülükle ve Hayvancılıkla Uğraşması: zamanında tütün eTTiK.mal
55 u ğidā çoKTu./ 11 böyüKbaş. on dörT on beş...

Köyde Hayvancılıkla Uğraşılması/ vā.sürü de şu görünen sayada bi sürü vā. şu
kövün içinde bi sürü vā. mal çiFTlī, sığır çiFTlī de vā. kövde böyüKbaş da vā.
küçüK baş da vā. hēkes edebildī ğadā edyō ğuzum yā.

Köye Gelişi: burē ğedimde yirmi iki yaşındasım./ aa u buralı./ öle bi şe.../// görücü
60 usülünnen... benim burē ikinci evlilim.

Köyün Kuruluşu: sariālilē./urasını bilemecen ölüm./ bi çiFliK sâbımışdın bura
işTe.göçüP geliP gidyömuşTü. ğemiş yerleşmiş.adamın adı sarımışTı. dē şurda ğale
yanda ğabri vādır urda./ 11 sâde normal bi ğabir./ sariāliler denyō sariālılar denyō./ biz
kövlü şe oldumuzdan düz geçveryöz./ he tamam dōru. ben yukākı kövdekene çoK
65 ğedim. ğabağoz, ğalemōlu, du³lucuya, urlara heP arkadaşlām mādır urlāda böyle hatice
gibikene// iki üş gün urlāda ğalırdım ākadeşlēñ yanda. unnā bize tütüne gelirlēdi
yazın. ben de işleri tükettik mi ğor gelirdi babam beni. iki gün birniñ yanda ğalidım,
iki gün birniñ yanda ğalidım. böyle gezē gelirdim.

Köyünün Geri Kaldığını Düşünmesi: sâti şindi yukā köv tarafı bizim burē ğeşmiş./
70 göreneK, lüküs... her şeyi ğeşmiş. epē olýō.sünneT vāmış beni de götürdülē de e
bize u zamandan beri esgi zamandan beri çoK bi şeliKōmuş.// uranın her şeyi
deñişmiş./meselā kövlere vādıK yüreyile giTTiK de ğalemōnuñ içinden ğeştik öle.
ne bilem urlā bi başKa bi şeliKōmuş./ ya ğelişmesi./// binālar undan soñra, fabrikalā
ğurulmuş her şe vā ölüm. bizim burda hiş bi düzen yoK aşā nāhiyeden baKşēden
75 ğeştiñiz. bayaTTan ğeşTiñiz hiş bi şe yoK dē mi? emme urda şēTTiñ mi, yol
ayrımına ğirdiñ mi her şe vā. kimi yēde salatalıKşēleri vā kimi yēde daş ocā vā. her
şe. bizim burda ó yoK böñ yarın tütüncülüK de bırakılceK, işTe şurda bilmiyōn tütün
mü şe edēle diye.az bi tütün eden vā.milleT daha maldan şe edyōdu yēm bahālanınca
maldan da vazğeşTi./ tütünüñ de mazuT ğübre bahālı.// 11 hiş memnōn del.///

Gübrenin Çok Pahalanmasından Duyduğu Kaygı: lafıñı unu³ma. yeñi sene ğübre
80 bahālı dī, mazuT bahālı dī. çiFCi bi şe edemeceK dī. ğübre alıP atamaceK dī.
süremeceK dī.zebze olareK de ālem dī zebzeniñ ādından koşceK dī. / e bı yıl kimse
atamaceK ğuzum./ tabi ğı³lıKcanım. hindi a³mence... şindi her şe ğübriye baKyō.bi
bahCe edyōz, bahciye ğübre a³madiñ mı olмыйō. muhaKKaKaTceñ./// illē ğübreniñ

- 85 yeri başKa hocam.// eveli sene çocu^llā şē edemedi. ekinnēne gübre
atamadılā.çalışyōlā böyün^uatam yāmır yağdı, yarın atām bi şē olýō öle geri
ğādı.geçen sene kendileri aldılā üş tōba da ben alvēdim attılā seytinnere. bı yıl
seytinnē u ğadā^f ...illē her şē gübre. emme bı yıla alıP da atamace^llē./// ölemiş, aynı,
aynı.../// he he yüz on beşe alındı.şindi *niyāz*inen, *cihan*ekin eKTilē ortaK.// altına
90 *niyāzi* aldı aTTı dörT çuval üstüne *cihān* alceK. e nè ğıdā atce^llē bilmiyōn. biri tāla
şeyi, biri tohum şēyinden āldılā. ortaK mı alceKlē n āPceKlē? benim üsTüme gēmeñ
de nè yapaseñiz yapıñ diyōn ben.acıKşē ōmadı mı sen de yādım eT!çoluKçocūñ her
şeyi pi şē olýō.acıK bi ğadġı olýō.// hadi ben üçünü alveren dedim.bı yıl?

2	
Kaynak Kişi:	Sebahat Solak
Doğduğu ve Yaşadığı Yer:	Sarıaliler Köyü
Yaşı:	69
Eğitimi:	İlkokul
Mesleği ve Yaptığı İşler:	Çiftçilik/ Emekli
Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Teleffuzu Açık

Tanışma: *sebāhat solak.*/ ilK okul/sāten u zman beşinci sınıf vardı ya.

Ses Kaydı Yapılmasının Konuşmasına Etkisi:/ işTe öle./ hani normalde iyisiñ// na³len yayın zor olýo gine. herkesiñ geşmişinde bi şelē olýo gine.

Köye Gelmesi:/ ben burē tütün ortaKcılına gēdidiK biz. ben acıK anlaşır gibi pi şē olduK undan sōra evlendiK. *gōrdese* girdik. işimiz oldukca burē gēdiK, işimiz bitince *gōrdese* gittiK. bōle bōle geşTi hayāT./ a³mış üç doğumluyun ben./ gidyō gine de yaşlā gidyō./e biz kırK yaşlā elli yaşlā bize çoK gelyōdu./ ama şimdi kendimiz a³mışa kiTcez. kendimizi ğabul e³miyōz./gōñül ğocalmıyō diyōlā.

Hayâtının Çalışmakla Geçmesi: öle işTe hayâtımız bōle yazın çalışma³la kışın ...
10 kışın ēyidi önceden tütün yaPyōduK zeytin yoK³Tu.şindi zeytin olunca kışın da bayā zeytin to³luyōz./ şimdi ya³miyōz.önceden çoK yaPTıK canım.çocu³lā tabi u zaman evli deildi./ çoK yaPyōduK/yaPyōduK üş ton falan yaPtımız oldu./ amaēle de getiriyōduK ilK bōle sıkışKın dönemlēnde amaēle ğullanırdıK undan sōna eylül ayları falan girdi mi, ağustos eylül ayları girdi mi hadi amaēle bırakam. kendimiz bi
15 yü³lenirdiK ha ğayreT ha ğayreT, aKşam sabah tütün ğıradıK çocu³lā yazıK okula kiCceK yetişceK./ iki tāne *allaha* amāneT./ bi olan bi ğız. ğız böyükK./ikisi de *manisada*... üş torun vā/ āmin cümlemize āmin./// önce sālıK/ deniyō, deniyō.önceden denyōmuşmuş.

Yerel Dil Kullanımları:/ anneye innā denmiyō ana denyō. burda ana denyō. benim eşim hālā annesine anne demez ana der.//*hanya şıhyayla* tarafı inna dermiş.ben unu
20 önceden duyuyōdum öle. uvā denyōdu baK benim çocuKlūmda haTTa hatırlıyōn.ğız ğādeşim vā benim küccūm. uvā diyōmuşmuşuz demeK ki babama ğāri baba decez utanyōz./// utanyōz bōle *eminele* ikimiz aba sen de diyō önce diyō. ben una de

diyön.bi defā dēveseK alıſvecez. ama ilK önce demeK ayıbımıza gidyō.ōle ōle
25 tālālāda duryōduK babamla. undan sōra gōrdese gēdiK okul zamānımız geldi.undan
sōra da baba gōrdesTe de alıſTıK de burda da uvā denyōmuşmuş. dā hālen yūcellē
falan buba derlē./// baK dolatannı benim annem.../ kaſıKcıla dolatannı arasında ſē
vādır.sōveller vādır.ſindi bizim annemiñ köjünde ġāri hiC duran yo³muş da. ābisine
efe derdi.burda da efe denyōmuşmuş./baK mērem ebe felen bu mısTafa dayıya efe
30 dermişmiş hācer abla.

Bazı Yerel Kullanımlar:/ilyene tirki denilir bāzı yēde. bizim burda leġen derlē./ tele
tokadñ tesi.../// helke. hatayñ hepsi.tırpana tahra derlē./// balta da denyō una da
nacaK da denyō./ ġüjüme bāzı ıbrıK der bāzı... benim dedim ſuPPara işme suyu
ġomaK için bōle altı geniſ...// üstünde bōle kapā vādı. vādın kövde çoKTun./ benim
35 torunnara dedesi telefon edyō burda.küçüKlē vā altıncı sınıfa baſladı birisi. birisi de
undan yedi ay küçüK. hani annesine babasına bakım nasıl diyō.tabi anne baba
ba³maz mı çocīne.ba³mıyōlāsa çekiſen ben unnara diyō. bilge de diyō çekiſmeK ne
demeK dede diyō.çekiſme dede ġüzel ba³yōlā diyō. ben de ōle deme çocuKseniñ ōle
dedini añlamaz dedim. hana ġizen mi döven mi diyō./// alıſTılā gine dedesi çekiſen
40 mi deveryō. dede çekiſme ġüzel baK yōlā diyō./ anladı ġāri. ſindi annādı./// bu çizgi
filimlē falan vā ōle eġitici. ben hiC annamıyōn. çocu³Tan hiC be³lemedim kelimeleri
çocu³Tan duyyōn. bilmedi hayvannarı ōrenyō çocuK/// her ſeyi ōreniyōlā. *allah*
ömürlēni uzun eTsiñ gine de./// hayırlısı *hacer* abla her ſeyiñ hayırlısı.

Uġraſları:/ hayvan önceden ūraſTıK çoK da ūraſmadıK bi teK inēmiz vādı unu da
45 ġayınpederimle ġaynanam bira³dılā biz de ya³madıK zāten tütün çoK yaPyōduK ya.
hayvanna ūraſamadıK/ yaPyōlā vā. bi sürü ġoyun vā. yāni u sürü... keçi yoK işTe u
ġoyun sürüsünün içinde bir kaC keçi vā./// bir kaC vā gine otuz kırK otuz kırK//

Buġday Ölçme Araçları:/ ſindi bizim burda bizim bildimiz iki tenekeye bir ayā
derlē./ ayar, ayar. bi tenikeye bi ſiniK derlē. de mi *hacer* abla?/ ſiniKTen dā küçüK
50 bilmiyōz biz./// oſūr diye devletin ādına diyōlāmıſmış. o başKa./ u ne u da mı ölçüm
birimi./ya ōle dōrTTe biri diyebilirsni de isim olareK bilmiyōz biz unu. mesēlā
tenikēniñ yarısına, dōrTTe biri... hana ayarıñ dōrTTe biri diyebilirsni.ama isim
olareK bilmiyōz biz./// bi PuçuKayā.../// dōrT tenēkiye bi ayar denir./// iki ayarı da
bi çovala doldurūz zāten.

- 55 **Tarım Uğraşları:/** yiceK ğadā./ zeytinimiz vā.yazın unları da yiceK ğadā yaPyōz.kendi yicēmiz ğadā. sa³ma³Ķamaşlı deĵl./ bizim burda vā öle bi tānesi, bir iki tāne sera vā.// üş tāne mi *hacer* abla üş tāne vā.kālisiñ, *mustafanıñ,tuncayıñ*// unnā mevsimine göre salatalık yaPyōlā, domatis yaPyōlā. unnā ticarī amaşlı yaPyō ama biz öle yiceK ğadā kendimiziñ.
- 60 **Eski Çeyiz Gelenekleri:/** e çeyiz, şimdiki çeyizlēle eski çeyizlē bir deĵl ki. hindi benim çeyiz *hacer* ablama göre daha lüküsmüşTür.ama *hacer* ablamıñki de öndan öncekinden daha lüküsmüşTür.önceden hiC pişē yo³ĶTuñ diyōlā./// oturma odası burası. afedēsiñ banyo manyo burası./// yanında banyosu./// öndan önce de sopa da yo³ĶTu. heP oca³lı³Ķ burlā ba³Ķ heP oca³lı³ĶTı./// şindi ben de kapa³ma³Ķ
- 65 isTemedim.mutfā bōle yaPTırdım ben.burē kapa³Ķ yaPTırdım.isdedīmde açyōn.// kapa³ları açyōn ğullanyōn ben./ ha büfe./ seniñ anneñ kaş doumlu sorması ayıP ōmasıñ./tabi benden küçüK.anneñle bizim çeyizlē biraz dā lüksTü./// sekZen doumlu ablası.sekZen bir doumlu yāni./ he biz ye³miş dokuz... meselā yılbaşında benim ye³miş dokuzda evlendiK. on beş gün vādı yılbaşına.sene sekZen oldu.sekZen sayılır
- 70 benim de.aynı dönemlēde evlenmişiz.bizim u zamanları vādı gine yāni.koltu³Ķ vādı./koltu³Ķ da hani şōle şē tāTTa üzerine. ben unnarı ço³Ķsevyōm hafif ōlyō.hālen ğullanyōn daha.benim hiş bi yerinde bi şē yo³Ķ//ġadife bene³leri vā bōle.benimki bōle dallı dallı, çiçe³li çiçe³li.isTēseñ ğidem bi de benim evde de içerez bi ġāve.daha ğullanyōn. haTTa te³lileri vā. dörT tāne uzun dörT tāne te³lisi vā.şōle üzerinde
- 75 te³liniñ kenarında bōle sapı vā da... üstü yuvarla³Ķ penciriye zararı ōlyo açınca.ben de kesverem diyōn.// çocu³lā anne kesverem dedi. aman ellemēñ çocūm dedim. ben ölünce ğadā dursuñ.orjineli ġasıñ diyōñ./// unnā hafif *hacer* abla. ba³ĶçeKyōn. unnarı ben isTedīm yere götürüyōn./// ya oturyōlā sevyōlā. ba³Ķ benim çocu³lara vēcen ben unnarı götürceKlē ama ġoceK yerleri yo³Ķ sevyōlā hafif de hafif.minderleri güzel
- 80 ço³Ķgüzel.// ġılıfları yıkanyō, yıkanabilyō.//çeyizlēmiz işTe bōle. bizim gine de iyidi yāni. ama daha öncelēden bi çul undan sonra işTe bi ġat yata³Ķ diyōlā insannā. hiş pişeyimiz yo³ĶTun diyōlā.şimdi her şē ōlyō meselā çeyizlēde. her şey ōlyō.//

Şifālī Otlar:/işTimiz o³lā... ben çoġunlu³lā meselā şē deriz biz. şimdi civanperçevi diyōlā.ayva danası./ he undan sōra ormannāda ço³Ķ ōlyō.boş aPla./işTe kelime deġiş³lī.harf deñiş³lī vā. ondan içyōz. ada çayı, ıhlamur.ben çoġunlu³la hemen sıca³Ķ suya limon sıkā öle içerin./ kantırana balsama otu diyōz./// ġürtlü otu ayva danasına da denyō.televizyonlāda civaperçemi diyōlā.///geçen sene bizim şēden,

doğānpınardan hocamız vā bizim. şēde görev yaPyōmuşmuş. *erzurum* mu dedi, neredin u ya.nese bu tarafa tāyin isTemiş bu tarafa geldi. urlāda to³lamışlā kuşburnu
90 dedīmizi. şōle marmāleT gibi yaPmış. sōledidi bana çoK güzel geldi./// aynı aynı hindi muşmula diyōz, beşbıyıK... aynı unu sıkıP ilisTirden geçirdiñ gibi ōmuş.///

Derlemeyle İlgili Merâkı:/ şindi ğayıT mı eTTiñiz bizim dedi³lēmizi?

Ortak Tanıdığı Sorması:/*zeyneP* abla vā bilyōñ mu sen? *sādıK* dayı vādı hanımı. unuñ ōlannarı vādı mēmeT./ *koreli* midi acaba, kendi öldü./ he unuñ hanımı vā
95 *zēneP*./// he işTe unnā.// ōlanları vādı *mēmeT*. işTe üş tāne ōlu vādı.pi tāne ğızı vādı
ayşen diye./ dēldir.

1	
Kaynak Kişi:	Emine Baykara
Doğduğu ve Yaşadığı Yer:	Şeyhayla Köyü
Yaşı:	92
Eğitimi:	Okula Gitmemiş
Mesleği ve Yaptığı İşler:	Çiftçilik
Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Teleffuzu Açık

Kişisel bilgileri:/ne zaman doğdımı ne bilen . yazın doğdum.yaz doğmuşun ben ya. ura³lāda doğmuşun./ annem ēyidi. babam da ēyidi soñra hastalandı öldülē/ ikisi de,annem de babam da.../ hele ebeñ ġāri daha genC öldü./ kırK sekiz yaşında öldü./annem . *hava* ebeñ./ babam elli a³mış yaşında vādı gine. u geC öldü de annem genC öldü. gi³medim, gi³medim .cāhilin ben cāhil. yollamadılā. *rahmi* dayıñnan *erçeP* dayıñı böyüTTürdülē gi³medim. /bilmiyōn. bilmiyōn ölüm cāhilin . ne bilen ya./yō!. hiç bi şe gömedim. genşlīmizde işTe uraK büşdüK.bölce yolduK /susam yolādık.İşTe ileşbēliKTi işimiz.

Çocukken oynadığı oyunlar:/çocuKġan sekseK oynādık. öc oynādık. birbirimizi govalādıK işTe. çocu³līmizde gēdi geşTi.

Genşliğindeki uğraşları:/ halı dokuduK./ he halı dokuduK genşlīmizde. /annem öreTTi. /dokurun. öle ōsa dokurun. unudur mun? vara vara örnek dēveceK dēl mi saña? örnege bakyōñ, örneKTen bilyōñ./ġula³lām sağır ōdīnden añlamıyōn.

Köyün ilk kurucuları: /burē?burē dedemiz gēmiş evelē./ *horasandan* gēmişle./*mēmeT*. bunuñ adı *mēmeT*,// yarañdannı *sultan*. iki dene burda dede. /öteki de burda yakın. u da yakın. yedi gādeş gēmişlē bu yanna. biri *evcilāde*, biri *çuma³lāda*, ikisi burda./ añnadırdı. *horasandan* gēmişle öldü³leri yēde gamışlā. ikisi de dağda burda.biri de *evcilāde*./ vā, vā./hepsiniñ mezēleri vā . yaPdırdılā. biri nedē ū?. şe de . bilemedim işTe./*yörüK*, *yörüK* . /*yörü³müş*. *horasandan* gēmişlē emme *yörü³müş* .bura şe geçyōmuş. ne u? *ğarakeçili yörİ* geçyōmuş.

Sülalesiyle ilgili:/sülālemiziñ adını bilmiyōñ ku ben. *ārifē* derlēdi. /baba tarafı *ārifē* derlē. ana tarafı *laz*.unnā. dedem *laz*. /*tıraPzondan* gēme *laz* dedem.

Köyün geçim kaynakları:/keçi vādı. göyun vādı./vādı vādı./ çoci³līmiz bizim tütünde geşTi. tütünde geşTi ay olum! nelen geçinildi işTe ekin ekēdiK. tütün edēdiK. bölce ekēdiK. susam ekēdik. unnālan geçinirdiK./ ura³la biçēdiK. amālē

tutadıK. /öküzlēle sürelēdi. düvenne sürülürdü. düvenne sürediK. bir ay düven
sürēdiK. dön allah dön! /uvalāmız garişdırırdı. /garişdır garişdırverilēdi sapı. unu
savurulādı. yabelen savurulādı. yaba vādı./evinini bi ayrı samanını bi ayrı. /özügē
ayrıdı./ kečilēmiz vādı. göyunnāmız vādı. hem keçimiz hem göyunumuz vādı. ikisi de
30 vādı. çoban tutadıK. unnara da./ kövden kövden, yabancı yabancı tutadıK. yēli
durulādı çobannā. keçileri göyunnarı güdēlēdi./aylıK. aylıK. he aylıK veridiK. u
zaman paralāñ hessiyeti mi vādı. on ğuruş vē güTTür. beş ğuruş vē güTTür./ yoKTu
ğı³l³dı ay olum. u zaman. para ğıyma³lıdı. uvam afyonda esgeciliK e³miş de
tayinnānı burē getir getirvēmış innāmēne./ yoKlu³du ğı³lıKdı. tayinnānı yiyememiş
35 yazıK biriKdiri biriKdiri burē getir getirvēmış. ben çocu³muşun bilmiyōn da öle derdi
annem, ebeñ ne ğı³l³lā görüldü ne varlı³lā görüldü varlı³ni de gödüK ğı³l³ni de
gödüK.

Düğün Yemekleri:/yapılyōdu, yapılyōdu./vādı ya./her yimeK vādı./ bölce vadı nofut
vādı, bulğur vādı. eveli bōle şe mi vādı? yapılyōdu, yapılyōdu. bulğur ğaynadırdıK
40 çekinden.

Bulgurun yapılışı:/ğazanda ğaynadırdıK/ bişdi mi çıkarı serēdiK. ıscakda
ğurudurduK. tekrā yaradıK bulğur daşları vādı. unda yaradıK/ u şe daşı. keşgeK daşı.
keşgeK dövülürdü unda./ keşgeK daşı derlēdi./ bulğur daşı. /cāmīñ ādında... biri
bulğur daşıdı, biri keşgeK daşı.

45 **Keşkeğin yapılışı:**/keşgeK nasıl yapılyōdu? dibine yağ ğatılyōdu yağlan şe
edēlēdi, garişdırılādı üstüne bi su./ ātiñ vāsa āt ğatılırdı./ sēde yağı ğatāsıñ ātiñ vāsa āt
ğatālādı içine yoksa öle yirlēdi./ taviK eti dēl. ğurban eti taviK eti ne vāsa eviñde u
ğatılırdı.

Ekmek Yapımı:furun dolusu e³mek edēdiK. furunda bişirīdiK beş minēt dōT minēt
50 e³mē on on beş gün yirdiK./ yedişē e³meK olurdu./ e ğalabalığız./ küflenmezdi
ādından ādından yirdiK. küflenmezdi./ u! yoK yoK kövde yapan yoK ğari. hinci hazır
alıyōlā ğari hēkes satın yiyō./ āmiyō, āmiyō./ nēniyen? e³meK omuyō. e³meK
edilmiyō, bi şe omuyō.

Bahçede yetişenler:/tomata getiryōduK postan getiryōduK hepsini getiryōduK
55 hePsini getiryōduK nē vāsa./ ğavınlan ğarişıK kapız./ hı düvleK diyōduK./ bölce tabī,
nofuT... fasille işTe kış yicē ğari. kış yicēni ğuyadıK/ tāna yaPTım az da.// ni
yiceñ? sevyōn ben kışın tāna çobasını.

Gediz Depremi:/debrem mi?/ abō! ibrayim amceñ cıbādı u zaman u dePremlēde
çimenliKde durduK. dedeniñ yayındadım ben. çimenliKlēde durduK u zaman./

60 bilmiyön ku kaç yaşlandıadım ne bilen./ yirmi yaşında zāti gelin̄ ödüm ben.// on beş sene dulğarı durdum. undan sōru dedeniñ yanına giTTim.*ibrāyim* amceñ ödu.

İlk eşiyle evlenmesi ayrılması:/añlaTceK mesele./ babāñneñlene evlendi. unu da sürdü çıkādı çocī ōmuyō diye. tekrā baña düñetti./ birinci evlilī *bide fa'ması* vādı.unnā evlendi unuñ üstüne babāñneñ ğaşdı./ unuñ üstüne gēdi.unu da unuñ çocī
65 ōmadı.unu da sürdü çıkādı baña düvün eTTi. unnañ da işTe iki ay ğadā geçindiK. babeñ ödu. töbe yarabbi! dedeñiñ evinde dovurdum unu ben. urda böyüTdüm.dedeñiñ evinde böyüTdüm işTe. uvamñ evinde ebeñ böyüttü. annem böyüTdü. baña vēmezdi irehme'lik ğanamazdı baña.// bi ākama vēse de mindirsem derdim haveş edēdim. haveş etceK işē mi? haveş edēdim./*hava* ebeñ. soñra *küsüm*
70 gelin gēdi unnan da geçinemediK hor gödü unnarı.babeñiñ obu dedeniñ yanna yolladım ğari *fevzi*. unnā böyüTdü. zāti okula gidyōdu benim yanımda. yedi yaşında gitti benim yanımdan u.//çalışdīmi gömedi de unnāñ yidini gücendi. allah benle bir .../soñra n̄ ödu? tēzi vādı burda bilyō muñ?bilmiyōñdur unu tēziye varen dedim ben. una vēdirmedi gine dedeñ.dövdü adamı da yollevēdi *dāğla*. benim ğarıya sāP çikyōñ
75 diye. tekrā götürdü beni işTe. amceñ ödu un da me'liyōdu ... ev yapveceKTi baña aşarı de çeşme vāya çeşmiye bilyōñ mu çeşme denen yeri. bilyōñdur be!aşāda çeşme vā ya./ mezēden gelirkene./ hı hı. çeşmen yanna ev yapveren dedi baña un da ev yapvecek buna diye ğodu ğaşTı ğarı. *fadima* ebeñ./ çekemedi ev yapceK de bunu yeleşdircek diye ğaşTı.ġarıñı çıkā da öle gēcen. //amceñ de yazık yeñi oturyōdu
80 daha. ğari beni çıkādı da unu getirdi gēdi tekrā. öle öle işlē./soñra giTmedim ğari uvamñ evinde durdum, uvamñ evinde durdum ğari de... nē yaPceñ öle öle ebeñ öle gēdi geşdi. īsanōlu nelere ğa'lanyō? *allah* bēm yazī çolīme çoçime yazmasıñ!//.ilenyōn dā hālēn ilenyōn.//cehennem mekenneri ōsuñ ğarı goca. çolīni çocini gözü gömedi.

85 **Çeyiz:**/hinci çeñiz ōmuyō./ u zaman olýōdu./ōma mı?/ çeñizi seryōduK duvādan duvāra āşama ğadā duryōdu./ çeñiziñ içinde ne olýō? gēyce'lēñ olurdu bōle yazma olurdu. yazmaları serēlēdi.enterileri üç ete'li vādı eveli üç ete'lileri gēyēdiK. ren'li ren'li üç ete'li vādı.

Depremde çadırda durmaları:/debrem işTe *ibrāyim* amceñ cıbādı//. aşar eviñiz vā ya
90 aşar ev çimenliK diyolā urē ya. urē çādaK ğurduK da bir ay urda durduK/ şı'de'lidi şı'de'lidi. evlēden çıKTıK. ya öle durduK şēde cergede. şı'de'li olýōdun hinci ōmuyo ğari. hinci olýō da ara ara olýō ğari

Köyün üstündeki bitki örtüsü:/ ıı! mur³luḲburē gēmiyōdu. gēmiyōdu. bōle alañdı bura.// / hı hı murT./ çalı./ peliT çalışı işTe./meşē çalışı.

- 95 **Toprak evde yaşamaları:**/topraḲ evlēde hayātımız geşTi. hinci kiremiT evlē./tobraḲTı ya. heP evlē tobraḲTı./ gereñ atādıḲ. dē yukā urda gereñliK deriz. gereñliKTen çekēdiK/bēyaz bēyaz. akan yere atādıḲ unu ğari akı³mazdı./dövceK derlēdi. şē yayālādılā , fur furverlēdi. unnan yēleşdirilēdi akan yēlere.

- Köy Odaları:**/köv odası ōma mı?vādı.dörT denedi dōrt dene oda vādı./ nēTTilē saTTılā.// misēfirlē gelyōdu eveli arabalā mı vādı.hayvannan gelirlēdi. kış günü olurdu odalāda yatalādı. mehle yimeK getiridi. unnāla idāra olurlādı.misēfirlere yimeK götürülēdi sofra sofra./odalāda misēfirlē ğalırdı.//yataḲ ğorlādı şelere, odalara u yata³lāda yatalādı īsannā, gelenē.

- Gününün Nasıl Geçtiği:**/sabālen kāḲyōn ezende namazımı ğılyōn. tekrā yatyon//
105 n āpen? undan soñra kākyōn.yimēmi yiyōn ğayvaltımı yapyōn //

- Tarla İşleri:** /tālada ha? n ēdediK? arabalā vādı. ğızaḲdērdiK ğıza³lāla ekin çekēdiK hāmannara ura³lāla bñçēdiK. ekinleri çekēdiK hāmannara. /yaba vādı yabalālā savırıdıK. saman atādıḲ arabiye öküz arabalāna.arabēlen çekēdiKsamannarı. ni çillelē gödüK ni çillelē hinci ırātımız ırāT. nē vā hinci? her şē ayāñda/ öküzlēle
110 sürülyōdu. öküzlēle, sabanna sürülürdü./batcede hā? ne olur? tomata bñbē badılcan./ bamye.../ bñlce hāli hāli olyō. bi tāla ekēdiK yolādıḲunu./ayrı tālyā ekēdiK /unu batçıye e³mezdiK

- Kış Hazırlıkları :**/ıı, ıı! hinci olyō konserve. /ne yiyōduḲbñlce bulğur tāna üç aşlīle kış çıkarıdıḲ ğı³lı³dı./ konserve yoḲbuzdolaPları yoḲ. bi aş furādıḲiki gün yirdiK. bi
115 gün pişirdimizi yirdiḲ eytesi gün bulğur atā yirdiK./yaPyōduḲ yaPyōduḲturşū yaPyōduḲ/ he bidonlara yaPādıḲ. vidonu nēde bulceñ çe³melere topraKTan çeKmelē olurdu sa³mā gelirlēdi.unlara ğurādıḲturşuları. eveli nāylonnā mı vā bñle.

Pencereyi koltuğa dayanmasından dolayı kapadamaması:ben kapāden ğō sen./yñseK gelyō bu da.

- 120 **Pencereden komşunu görünce söyledikleri:**fa³ma bılla ğidyō. burē mi ğēceK? he mēdimene oturceK.

- Kış hazırlıkları:** /tānē hā? nofudu ııleyōZ,bişiryōZ. tomata dōrüyōZ, bñbē dōrüyōZ. /içine. ğaynaTyōZ u tomatēle bñbēle ğaynıyen şēle yōmuryōZ . ōle tāna olyō./ he ğırı³lēyōZ./övelyōZ.elēyōZ ele³lēle./ eleKden geçiryōZ./salçē nasıl yaPyōZ
125 dē baḲdōradıḲbaḲ şēde vidonda. ōle dōrüyōZ salça çıkaryōZ eridi mi.

- Yöresel kıyafetlerin giyilmesi:**/her zaman gëyyōduK// / n işleceñ zor bele hēkez gëyēdi./her irengden vādı./ satın dël ğumacını kendimiz alırdıK kendimiz tikēdiK. ebeñ pek haveslidi. elli dene enteri edvēdi üç ete³li baña.elli denedi. /far³lı far³lı elli denedi./şeşit şeşit düjinnēde gëyēdiK ğari. yēli birini ikisini gëyēdiK öle gerisini
- 130 düjünlēde gëyediK./ dā vā benim halēn vā./ duryō sandıKda öteki evde./ duran yoKşē vā. *rahmi* dayıñē vā şindi. bu yannı yaPTılā benim ev ğadı.
- Ramazanda yapılan yemekler:**/yuka, yuka... yuka yaPyōduK/hamırı yumuryōduK yayyōduK yaylım yaylım yayyoduK sinide .tātda sinide. undan sōru saşlāda pişiridiK. bōreK edēdiK /yıĝyōduK bōreK ēdiP ğari unu.yimeK yapādıK/ıramazannāda
- 135 yapādıK ğari unu./yirseK her gün edēdiK. yimezseK ğunaşırı edēdiK./ saC... saşda pişiridiK. /oklaĝilen yayadıK tātda sinide./ u ayrı. erişTe.../ yaPmıyōZ ğari./ hinci yaPılmıyō.makaynalā vā hinci. hazır her şē hazır hinci.sıkılcım yoK
- Mutfakta Kullandığı Eşyalar:**/ilidir vā.kevki vā. kaşıK vā./her şē vā. ni kullanırseñ u vā.
- 140 **Avcılık:**/eveli edēlēdi de hinci e³miyōlā ğari./ ke³liK furālādı. davşan furālādı. nē geşdi ellēne unu furālādı./ kışın gidēlēdi./ hinci avcılıK fileñ öldü ğari.zāti yōK nē ke³liK vā nē davşan vā.
- Peynir yapılışı:**/esgiden yapādıK tabi./ nasıl yapādıK? keçilēden, ğoyunnādan saĝa gelirdiK.maya atādıK.mayalādıK/ vādı./ pēnir tuTTu mu bēze ğuyādıK.suyu geşTi mi
- 145 dilē ğorduK
- Buğday ve Ölçü Aletleri** /ambā./ ambara ğuyādıK/ ayā derlē una. / u da şiniK. iki şiniK ölşdüñ mü bi ayā derlēdi. iki şiniK bi ayā.
- Dualar ve Beddualar:**/nasıl duā edyōZ?/nē decez? ne a³lıña gelyōsa unu okursuñ./ilenirdiK./*allah* zuvalıñı vēsiñ./sañgölümlēne gēsiñ./ eliñ yüzüñ
- 150 teneşirlēde gösüñle seniñ derlēdi./ gö³le büçülesice dērdiK./yoK işTe öle dērdiK.
- Dargıl köyüne nasıl gidileceği tarifi:**/dāĝıl yakın, salır da yakın./ yörüye yörüye gidēdiK./ nasıl gidyōZ, bi dayı yörüye yörüye gidēdiK./ nē?/e nasıl gidcez bi dayı...//. / nasıl gitceñ. ben hinci gine varın dāĝıla./ sen?/ hinci arabēlen gidēsiñ.// urdan yoldan çıkāsiñ, gidēsiñ.
- 155 **Kız İsteme** /düñürlüğe gidēlēdi./ u zaman eveli hemen isdēmē gidēlēdi.kim beyendiñ unu isdēmē gidēlēdi./e kövde gömüyō mu canım? /tabi, tabi her yakada göryō. düjinnēde göryō./kendiñe nasıl giTTilē?/ düñürlüğe gidēlēdi.iki kişi yollalādı /öñden canı istiyosa ğız eviniñ verilēdi canı istemiyōsa bende satılıK.ĝız yoK derlēdi./

- başKa yēden yo³lēñ nasibiñizi dērlēdi. /e u zaman verilēdi./işTe yabancı alır gelirdi
160 sözü. ana uva da nışan da³mā gidēdi.söz kesmē gidēdi.
- Düğün:**/nē?/evelki düjinnē dayıdı. hinciki düjinnē dayı mı? hiş dayı dēl./ daha güzeldi
ya. esgiden üş gün düjün olurdu. kına gēcesi olurdu,oturma olurdu, seyir çıkarılādı.
dūjinnēde dayı olurdu./ōmā mı olurdu./ hinci dayı dēl bi günnüK düjün edyolā, bi
günnüK./ e ġāri hasdalı³lā çıKvēdi ya.hasdalı³lā çıkalı bi günnük düjün edilyō./ bi gün
165 davıl çaldırveryōlā, undan sōru ġuyyolā.
- Geline Kına Yakma:**/hiş bilmiyōn, hiş bilmiyōn./ e ne yaPyōduK, kına yaPyōduK
kına gēcesi daġıldı mı eveli geline kına yakadıK eline, ayāna./ ayāna da yakālādı
eveli hinci ya³mıyōlā. ellēni aya³lānı kınalalādı.sabāle erkendeK, sabah ezeninde
muñara bi de yıkamā gidēdi bi de gelin, sādışla. ġızıñ sādıcı olurdu.sadışlan yıkamā
170 gidēlēdi./ kına gēcesi gün işTe./ kına gēcesi kınaları yakālādı, yatālādı. sabahına
yıkamā gidēlēdi muñara, muñalāra. aşā mehle öte yüze gidēlēdi, çimenliK yanna./
bura aşā muñā dērlē, aşā muñara gidēlēdi.
- Düğünde oynanan oyunlar:** /nasıl oyun oynanceK?/ oyuna ha? e ne oyun./ u! / dōT
kaşilen oynālādı.// çanaKçalālādı. eveli bōle şē mi vādı?çanaKçalālādı, tenike.//
- 175 **Gelinin elbisesi:**/ başġa yoKTu, yoKTu./gelin ne ġeyyōdu? taka vādı.ayrıyeTTen taka
olurdu.// ı bēyāz dēl.ġırmızı bi gelinliK olurdu.ipe³Ten.ipe³li./satın alınyōdu./ şē
ġumacını alırlādı burda tikēlēdi. kövde tikēlēdi unu. u ipe³Ten olurdu. dā hālen duryō
bēm taka.
- Giyim:**/yoK, yoK/ allı basma, mavı, çitāri. cızgılı cızgılı olurdu.hinci ēke³lē ġeyyō
180 undan./ ġaralı basma. açIKmavı basma dērlēdi./ elbise tikilirdi ġadinnā.
- Çocuġa ad koyma:**/ u zaman anañ, uvañ adı verilirdi./ dedelēñ adı verilirdi./ unu
ebeñ vēdi unu.innam, annem vēdi./ heTTa *ali* vēsiñlē obu ne u..? *zeki* vēsiñnē adını,
feyim ağama vēceñ ben dērdi.doġmadan dā. doġdīneK zeki ōlu vādı *feyim* dayiñ de
una vēceñ ben dēdi de inadına *fēvzi* vēdi.innam vēdi.// ebeñ vēdi unu.
- 185 **Çocuġu Kırklama:**/üş gün suyu, yedi gün suyu,on yedi gün suyu.../ göveTTe dēl.
şeyiñ içinde.../ilyende kırKlēyōñ./nasıl kırKlēyōlā? kırK dene daş to³luyōlā
soka³lādan, ufaK ileyeniñ içine altın atyōlā./ suyuñ içine atyōlā./hē./undan sōru şē
edyōlā işTe. ısındı mı banyo eTTiryōlā çōcī. kırKlēyōlā./ ballēyōlā unu./āşamdan
ballēyōlā./ ko³masiñ dērlē. çocuK ko³masiñ. ya kırK bağ edēlē her tarafına./koltuK
190 ā³lāna. her yakasına işTe ballālādı.//annesı bi ayrı kır³lanırdı, çocuK bi ayrı
kır³lanırdı.

İlk Dış Âdeti:/kim görüse gömleK alveridi, gömleK.ilK evele kim dişini görüse gömleK alveridi.//

195 **Asker için yapılan adetler:**/vādı, vādı./ nè edēlēdi. esgēciliK gēdi mi yimeK götürülēdi āşamina konşulā.sabālē uğrulamā gidēlēdi çeşmelere. āminnen çıkārılādı urdan, kövden./ olýödu, olýödu./ kına yoK//öle kına e³mezlēdi.

Masal ve Hikâye Bilmemesi:/vādır da unu³muşundur.yoKğāri.

Bilidiği bir türkü:/türkü mü sōlevēcen?/ yoK/ yoKbē! yoK/ nenni sōlēdiK. her şeyi a³lımıza geleni sōlēdiK./ bilmiyōn ku./ unuTTum giTTi. nennisiz cıbā uyur
200 mu?sōlēdiK./sōlemiştir ben ne bilen. ne bilen ben ne sōledim.aman bē!sōlemiştir tabi.

Bildiği bilmece, atasözü, deyim:/bilmecē hiş sōlemezdım ben./ yōr³m yaşlısına hayvan güTTürülē , türkūn yaşlısına çocuğa baKTırılā./ yō./a³lıma geleni sōlemiştir urda baKseñ ya. ablēniñ çocu³lāna bakākā.

205 **Türbe, yatır:**/dede ha?/ nañkı?/yatırlara mı diyōñ?/ bilmiyōn ku n edyōlādı eveli ay ölüm.bilmiyōn ku ben.bizlē yo³muşuK dūñyāda. unnā ğurmuş burē zāten.// hadillezden hadilleze gidyōz gine urē.ziyērete./ okuveryōz./ namaz ğilyōz.ziyērete gidyōz urē. buradaki ēkeK.altı olan bi ğızmış unnā. yedi ğādeş işTe.bir ören içinde biri ğoba³lıKTa.ayrı ayrı nēde öldü urē gömmüşlē unnarı.biri evcilēde.evcilē
210 dedesiniñ yanında kendi dedem vāmış.hamiT dedem. laz dedem./ dedemiñ adı u.annemiñ babası olýö ğāri.

Cenāze Adetleri:/ne yapyōz. duva edyōZ. yıkākana okuvēryōz.n āPceñ öle öle.../ he yōrulmadım, yōrulmadım da... hinci kövlülē köğ bile bile gēmiyō.toKurdan yıkanıP hēdi mezere... hinci köve bile gēmiyō ğāri.

215 **Sayılar:**/ unu da mı saydırceñ?/bir, iki ,üş, dōT, beş alTı, yedi, sekiz, dokuz, on, on bir, on iki, // yirmi, yīm bir. //ötuZ.// kırK dōT.// a³mı.//ye³miş. //seKzen //doğuzan.//yüz./ faznasını bilmiyōn./ biñ mi? u ğadā bilmiyōn.

Hayvan ile Uğraşmaması: / yoK, yoK hayvan mayvan yoKğāri. n ēniyen hayvanı ğāri.dokuzan iki yaşındamışın ben.daha mı hayvan etcen?geçinmediK kaş başım
220 mā?//

Halk Sağaltımı:/hē şe... pāpı,pāpı./okuyōlā,okuyōlā işTe.//arıyen, acıyen yēlēni okuyōlā./bilmiyōn ku ben nè okuyōlā.//

Halk Arasındaki İnançlar:/hē şeytān!/enāberi üstüne giTdi.şeytān üstüne giTdi diyōlādı./pāpı edyōlādı.pāpılıyōlādı işTe pıçāla öle./ağzı yılığırsa.../kim görüse u

225 çāpāmiş. u zaman düzelirmişmiş./yoḲ hinci yā!/ u zamannarı vāmışdır õseñ.nè
bilen.besmelele yaTdıñ kākđıñ mı hiş pi şē ōmaZ.//

Derleme İçin Kişi Tavsiyesinde Bulunması: *fa³ma* bılla bir iki../gonuşur õseñ.

Okuyamamasına Üzülmesi: bu yazıları bilvēsem nè vādı ben.okula yollamadılā
işTe.sankı ālem ēyiliK bilceK gibi *fevzi* dayıñna *rahmi* dayıñı böyüTdüK.//iksi de

230 cıbādı u zaman.*erçeP* dayıñ da öldü ġāri.//

Bir Tanıdığını Sevmemesi: me³roPdu işgisiz durmazdı.ēyĩñ ēylĩ añılıyō işte, kötĩñ
kötilĩ añılıyō.

2	
Kaynak Kişi:	Sefer İltemir
Doğduğu ve Yaşadığı Yer:	Şeyhayla Köyü/Gördes
Yaşı:	67
Eğitimi:	Okula Gitmemiş
Mesleği ve Yaptığı İşler:	Çiftçilik, Ticâret
Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Teleffuzu Açık

Çocuklukta Nohut Çalmaları: / *cellolan ibrayimlen.* bizim çeşmēn yanına oturduK aşā yukā bi çuvaldan fazla çaldımız nofuT.// undan söru oturduKu bi yanna ben bi yanna. çeşmēn üstünde biz nofuT yiyöz.babam gömüş bizi durmadan ısıK çalyō durmadan ısıK çalyō. el edyō bize. vādıK nofu³ları babam tuTTu kafamızda

5 pāçaladı.yatırdı yere beni tavana asTı./ urğannan./ vallā./ aya³lāmdan asTı urğana baş aşā./kövde. undan söra annemle *müslümē* ñgē halı dokuyōdu bizim evde. gine de öle oldu böle oldu. yaPma *veli aa* e³me *veli aa*.! diye diye diye zorla beni elinden kurtādılā. bayā da havada asılı ğādım aya³lāmdan./ okula gidyōduKyā./ u ğadā bi şe. fazlā undan söra babam sene ben böle mi öreTTim dedi giT elālemiñ tālasından

10 nofuT çal, unu çal bunu çal yi mi dedim dedi. ben babamıñ bağından üzüm köpāmiş adam değilim dedi bana. e biz çocuğuz tabi yā. a³lımız mı eryō? nēse u arada şe eTTiK.u akşam, akşam u gün e³meK yidirmedilē beni./cezā./ e³meK yidirmedilē. nē^yse anam işTe öle olur böle olur...// cezā...sofrē otuTTurmadı babam beni.

Kuran kursuna gidişi ve oradan Kaçması: undan söra ğuran ğörsuna giTTiK. okulu bitirdiKTen söra./ ğuran ğörsunda vādıK okuyöz, edyöz, ğilyöz. zor ğēdi ğaştım ğēdim ben./ *hayyada*./ dēvecen *hayyada* ğuran ğörsuna giTTiK. undan söra *hüsrev hocadan* çoKdayaKyidim ben. ayva çumā³lan lāP lāP eşeK dövē gibi dövēdi beni./e dēsi veremececiKce dövüyō./ he hāfızlıK hāfızlığa başladıK undan söra ben dayaKTan bıKTımden gine kaştım.// unda söru uvam beni... u gün hiş bişe demedi.

20 eve ğēdiKTen söra hiş bi şe demedi.eytesi gün sabālen hadi bakām dedi seni dedi ben okula gömā ğiççen ben dedi ğuran ğörsuna. giTTiK./ dayaKTan ğaçyōn ben yā!.sāmedimden dēl. undan söra şeye vādıKbizim bu ğara duT vā *paşa ğızınıñ* yeriniñ yanda./// urda *aşā alañda* uvam ākama bi kayraK sardı benim urğannan.daş daş... kayraK/cezā.urğannan da güzelce bālādı.az yoruldum mu oturdum mu

25 gidemiyön.tabi cocuğuz.çakyō tokadı. çāT çuT... çoK dayaK yidiK yā
uvamdan.vādıK.../ innām dövmeydi beni yā!./ uvam çoK dövēdi yalınız. undan sōra
tabi uvamın dövdi yēde de tabi şe şindi kendimizi zemzem suyunna yıkanmış
konumuna soKıuyēm. yāni. neden? veletin birisidim yāni. ya³madım... çoK gavır
ezyeti edēdim ben okulda cubalara. olannara gızlara verā yansıñ verā yansıñ. ohō her
30 pişli yapadıKyāni.

Babasının İşi: halı dokuTyōdu işTe.//yöreil de halı tezğāhlāmız vādı./ ayrı ayrı.
hēkesiñ ayrı.hēkesiñ işi ayrıydı. undan sōra işTe *feyim* amcamıñ halı bōle tışa sa³mā
veyāhuT da dışa kitti zamanda babam unuñ tezğāhlāna da bakvēridi.halıları şe
edvērdi, sayverdi. parasını pulunu falan veridi yāni.una una göre para bırakırdı *feyim*
35 dayım hanımına.u gelen halılāñ paralāñ şununu bununu ödēdi uvam. öle gēdi öle
giTTi hayaT işTe.// undan sōru da uvam guran görsuna vādıK e hoca eti seniñ kemi
benim...//isTediñ gibi yumur diyō yāni.biz gā alışgınız ya bişmiş taviK gibi./ he!
undan sōra nese biz okuduK ben okumacen ben dedim ben yā.okumacen dedim.bu
sülēman kösem mā. bi de *simavlı üsen* vā,*üsen kāraman*. unnā felen biz kafiye göduK
40 okuldan gaçām.hoca, *halil hoca* vādı bu *semātñ* gayın babası. u işi annamış,
gıcirtıyı... bize bir ardiye vādı urda.//pencireden a³lıyōduK hoca dövmesiñ siye
sa³lanyōduK pencireden aşā a³lıyōduK undan sōra hayāllemiş u gün. ayva çumānı adı
gēdi. vallā bi metre vā.eşeK dövē gibi laP laP laP laP bi una saryō bi bana saryō bi
sülēman köseme./ kapı ki³li.pencireden de atamıyōz kendimizi. unda sōra baKTıK
45 öceK yanı yoK üçümüz bir hocıye bi saralandıK/ yere yatırdık hocı.// undan sōra u
kākana gadā biz ardiyeniñ kapısına bi de³me gödu *üsen*. gırdı bille güldür paldır
gaşTıK, hanyanıñ içine. // unu da gaçākene çarşı merkez cāmi deverēm gāri *husni*
hoca kāşımıza gēdi mi. nere gidyōñuz siz?işTe gezmē gidyōz hocam.//okulda
gezmeK vā mı? dönüñ geri. *halil hoca husni hocā* aña³lmış bōle bōle yaPTılā bana
50 diye. undan sōru da **eytesi** günü tabi ben hāfızlığa başladım. birinci cüzden on birinci
cüze gadā çıKTım. vallā çoK zor.hāfızlıK gerçeKTen çoK zor.veremiyōñ ezberi
yāni.veremeciKce veryōlā ayva çumānı.// veryōlā çumaK// sanki halıñ tozunu
silkyōlā. güP güP güP.../sen nere vuryōñ yā./ morāmaz mı, morāmaz mı?/ tabi canım
husni hocanıñ dövüş tarzı kafamızı apşarasına bi alırdı.kıçımıza kıçımıza laP laP
55 laP.// yāni oñ gün kıçımız acırdı.// kıçımızıñ üstüne oturamazdıKaşāda bōle yemeK
yeri vādı bōle, mutvaK bi gün de sovan soymā göndēdilē bizi beş kişi. patitis soymā
göndēdilē. bu eczānede çalışan *rabignıñ* babası bizim aşCımızdı urda, *hanyada* guran

görsunda.// biz patitisleri yarı soyadıK yarı soymazdıK dili dilvērdiK dili dilvērdiK.
 hayāT böle gēdi geşTi işTe ğuran görsundakı hayāT böle gēdi. soñra giTTiK./ bizi
 60 tuTTulā şeye göndēdilē. *izmire* göndēdilē.*izmirde* vādıK bizi bi imtān eTTilē.siz dā
 olğunlaşmamışınız hamsınız dedilē.bizi *izmir yeşilyurT ğuran görsuna* göndēdilē.//
 okurkene okurkene *konyalı* nēdi u olaniñ adı yā *zekeriya yaradanağul* diye bi çocuK
 bizi şikāyeT eTmiş ğuran görsuna. bunnā şē yaPyōlā diye.sabahları ders çekyōlā
 diye.*araPca* dēs okuTyōlā diye.polislē bi basTı. ó günde löbeTci ben vādım.///
 65 *sülēmancılā* ya.// undan sōra bana kapı aş dedilē. bi baQTım kelebeK camı vādı.
 aştım baQTım polis dolu.aşmadım. bi baQTım aşā yemekānēñ kapısı
 açımışmış.urdan bi ssürü polis şeye çıQTılā gēdilē.// yataKları savıryōlā öle böle.../
 vallā ne bilen ben yıl a'mış dokuz ye'miş yıllānda yā. undan sōra biz *ğayacı'lı ali* de
 vādı belediye başKanı bizim hocamızdı u.// *osman pe^hlivan* vādı *mıstafa kāraman*
 70 vādı.*enver hoca* vādı cāmīñ imamı unnā çoKōñe gelendi unnā.baQTım *ali yıldız* esgi
izmire dōru ğaşmış.u paçē yırmış. biz hadi güldür paldır güldür paldır götürdülē
 giTTilē bizi nezārete bi dıKılā bizi. bi gün nezāreTTe ifādelēmizi ādıla ğovēdilē.
 undan sōru da ben burē gēdim.// sana okumeK zor gelyō da dedi babam. ee işTe
 gine dedi sen dedi urē giTceñ dedi bana. undan sōru da *emin çavışın* ölu vā yanımda
 75 . *hidāyeT* vā *hidāyeT*. bilyōñ mu sen *hidāyeti*?/nēse onuñ babası vādı *salırlı emin*
çavuşuñ. bindirbēdilē unu *çiğilliye*. *çiğilli ğuran görsuna* tekrā *yeşilyurTTan* sōra
çiğilliye giTTiK. *çiğillide* okuvē *allah* dokuvē *allah* // *araPca* dēsi hadi bakām
 urdan... biz e babam gēdi. babam... ben babama baK baba burāñ istikbāli yoK burāñ
 di'loması fahri ilēde bizim bi işimize yaramaz dediKce okuceñ hoca öceñ, hāfız
 80 olamadıñ hoca öceñ. len baba e'me eyleme falan bi yēlere giremem bunnāñ
 di'lomasınna. u! babam baş dikTi yav. ğanmıyōda yā.dedim dediK diyō yāni.// yā
 sen undan sō üçüncü kez gēdinde *izmi'li* bi *ismeT özbay* diye bi hoca vādı.yāni
 telefona aldirdiñ için uzatyōm biraz dā//. /hoca... e şindi babam gēdi.hocam şindi bu
 çocuK okuceK nē öceK? hoca öceK. tamam hoca ödu hocam diyō babam.soru soryō
 85 *ismeT* hociye. bu çocuK teK yārin evlenceK. eveT evlenceK. hocam bu iki üç öceK,
 dörT öceK icābında beş öceK. bunnāñ işesini ne öceK?// işTe öndan sōra bu çocuK
 // işTe bildimiz gibi işTe ğuran görslānda hocalıK yaPceK.// yaTceKlē
 kākceKlē.urdan karşılanceK bunnāñ yimesi işmesi, şunu bunu./ mayış yoK hocam
 bu işiñ soñu ğaranlıK deseñ ya dedi babam./ babam i'nā ödu soñunda. babam benim
 90 dedim yollara gēdi iş işTen geşTi./ he. baK ben babama dedim ki. baba dedim gē
 dedim baK *hatıbıñ* *mıstava* dedim, muğamber *hoca* dedi baK *beñlēli ismāyil* dedim

undan sōra dedim *mēmeT* laçin dedim bunnā *demirci imam hātibe* giTTilē, yazıldılā
 urē giççe³lē ğuran ğörsunda okumace³lē ben de urē gidēm dedim. babam bana tokaT
 göstēdi.sen dedi, unnā urē gidyō sen de mi urē giççeñ dedi. ancaĶ ğuran ğörsunda
 95 okuceñ dedi bana.// okuduĶ len baba dedim baĶ unnāñ di³lomaları yarın bir gün
 undan sōru geçerli di³loma āce³lē dedim. nerē imtāna girsēlē dedim her zaman
 unnara devleT haĶ tanıceK, bize yoĶ dedim.biz boşu boşuna heybā küreK çeKyōz
 dedim babama. babam bana bağırdı çağırdı, bağırdı çağırdı.// sen durma bağır dedim
 ben//. /on dōrT om³beş yaşında anca³mışmışındır yā.om³beş veya on³altı yaşında
 100 anca³mışmışındır.sāten ben ğuran ğördundan gēdim.ordan undan sōra asgerliK
 maynesi ōdum.// sōra asgere giTTim ben.// ye³miş altı senesinde...ye³miş altıda
 giTTim ye³miş yedide gēdim./ he elli altı doğumluyum.// bu ōmaceK. ya babam bazı
 şēlēde çoĶ zorlu³lara koştı beni./ ya babam inadına müsür bi adamdı./ ya inaT ya.
 benim dedim ōceK.// sen ne annāsiñ daha?seniñ kafēn çalışmaz ileri geri. bu tarzda
 105 düşüncelere sāhiP bi kişidi yāni./ babam ōledi de *hellāmcam* ōle dēl mi di? o da
 ōledi. u undan diK kafadı./ valīā ōle. *alı* amcamıñ şeyini bilmiyōn ben baĶ/ ēyidi.
 ben ğuran ğörsunda okurkene *izmirde üş ğuyulāda* oturyōdu ben unuñ evine gidiP
 gelyōdum. çamaşırlāmi *şenay* yeñgem yıkıyōdu.edyōdu ğilyōdu. bana nasiya³lā
 veryōdu. param ōmadı mı para veryōdu *mēmeT* amcam bana. *mēmeT* amcam ēyi bi
 110 adamdı.çoĶ ēyi bi adamdı. yā tāsıl her şeyiñ üstünde *halil allahıñı* diniñi sevēsiñ.
 yā ğuru odunnan meyve veren ağaç bir olur mu?söğüt ağacınan elma ağacı bir olur
 mu?öbürküsi ğurūP yanmıya yaraceK öbürküsi vatanımıza milletimize vēceK.// rızĶ
 yāni cenabı *allahıñ* bi şēsi. ōle ēyidi. baĶ bizim sülēlede *hasan* amcam dāhi ōsuñ,
 baĶ *alı* amcamı bilmiyōrum. çocuĶ oldūmdan dolayı *alı* amcamıñ nasıl bi ğalekder
 115 yapısına sāhiP oldūnu bilmiyōrum//. /undan sōra *alı* amcam ōlmüş.cenāzesi bōle iki
 dene kilime şē yaPmışlā, sal yaPmışlā. ōle getirdile gēdilē *alı* amcamıñ cenāzesini./
 sal şē yā./// una sal diyōlā. burda tapıT diyōlā ya./tapıT ōtölü kapalı u çulla şunnan
 bunnan dire³len bōle.../ baççe yandan./ tāla *vāyidiñ* deymeni yanda ōlyō, urda *vāyiT*
 dayı yaPyō.*alı*,ölüm diyō şurē de sür de biraĶ ğārin ēyce yorulduñ diyō.*feyim*
 120 dayımıñ hızmēTgeridi u.// benim anladım kadarıylan. babam da ōle derdi yāni. unuñ
 yicēni işcēni şunununu bununu heP u ... amcam da unuñ ğızınna evliydi ya.*hatice*
 yeñgem.*hasan* amcamı urē iş güveyliñe vēdilē. unu da *hasan* amcam da peK afēdēsini
 suva tuTmadı. suva tu³mence undan sōru işTe ōle de bōle de... ğoca kövü susa
 durdurūdu *hasan* amcam ğoca kövü. *zebiliñ alṁ* ğāvesinde undan sōra dövmedī
 125 adam ğāmazdı unuñ//. /yav canı sıkıldından mı dövüyōdur? bizim sülālemize

laf eTTiTirmezdi u. *alē* sülālesi, *ārifiñ ibrām* dayı dedeñ... dedeñ ne diyō *alēñ*
 ciñgenleri evi çabıK yaPTı çıKTı dēyō. *ārifiñ ibrām* dayı öle diyōdu. babēñ anasınıñ
 babası. u siziñ durdīñiz kōdeki eviñ... bizim durdīmiz evi *hellāmcamdan* babam
 parēle alyō. iki ġādeş de u siziñ durdīñiz evi bir ay demeden ya'mışlā u evi./ *bici*
 130 *küsümüñ* evi, siziñ eviñ altı./ durduK ya yā//. / ya ölüm *hasan* amcam öledi de
hellāmcam öle dēl mi? *hellāmcam* da çakyō. *hellāmcam hasan* amcamdan berbaTTı.
 u undan āfaTTı.//dişlēni ısdı da bi vādı mı, bi tuTTu mu hayaTTa ömür da af yoKTu./
 obō sen ne diyōñ, *hellāmcam* çoK berbaTTı.// ya kēfinden mi dememişlē bize ya *alēñ*
ciñgenleri diye.// *hellāmcam* ile uvañ *olduruğa*, *salura* ev ya'ma gidelēmişmiş. çatı
 135 çatı çatı ça'mā./ he uvamla işTe iki ġādeş. unnā bi çatı başlāken görüsūñ diyō
efendili dişCi ibrām. iki gün soñra ba'mışiñiz çatı bi'miş diyō. bunlā nasıl edyō
 bilmiyōn diyō./ vallā billā *hellāmcam* keseri şōle yapvēryō goyvēryōmuş. u kirişleri
 nasıl çıkaryōlā bilmiyōm ben diyō. ben hayaTTa ömürde u kirişlē çı'maz diyōn diyō.
 çıkāmişlā diyō, yerine ġomuşlā diyō.// babalānı dikyōlā diyō. u ġadā şē ki. felekeT
 140 yāni. *hellāmcam* çoK berbaT çoK felākeTTı.// *salırda* duvālara çı'mış duvālara./ kim
 dövceK *ġara dayı* vā. *mıstava dayı* vā *ġara dayı* diyōlā. len nēde dövce'lē? *ġara dayı*
urāñ eñ samimī arkadaşı.// *ġara dayı* pata'lıyōmuşmuş sāten./ *salur köyü*. *bekir*
aydoğdu vā *bekir aydoğdu* araba alıP satyō bazı, *bekir aydoğdunuñ* babası.//
deymenci ismēl hallāñ, *şılaK haliliñ* düñürü vā *deymenci ismajl*//. urda *nevzaT*ñ
 145 anası vā. akraba olyō bize u. *yetimē* diyōlā, yetimē. *yetimē* bizim
 akrabamız. *yetimē* evi de u dedīm eviñ kâşısında. duvādan çıkılan yere. unuñ
 kâşısında. *yetimē* çoK āka çı'mışlā *hellāmcama*. yāni heT diyene hüT demişlē. vemişlē
 tokadı./ ū hem de nasıl? bizim kōde, bizim sülālede... nēde bi düññōdu mu *alı*
 amcam bayraKTā. *āşq* ñgem gelin avcısı. a'la./// gelin avcı gelin avcı. gelini
 150 dolaşTırılāken bōle beygirlēlen unnā da bōle gelin gibi ötülürdü bōle dolaşTıryōlādı
 eskiden. düññlēde bōle. şindi nēde şindi? u işlē moderinleşTi./// ne bilen ben
 yā! eskiden kövlēde muhabbeT vāmışmış. ĩsanlāda birbirlēne ġaynaşma
 vāmışmış. kōlēde şindi muhabbeT mi vā, ġaynaşma mı vā? milleT birbirinden ġacyō
 şindi. nēde ū? u ramazan günnēnde bizim babamıñ muhTarlinda undan sōru, *ibrām*
 155 dayı *hasimiñ ibrām* dayı beKCidi.// *teştiman teştiman*.../ he teştiman denyōdu işTe .
 undan sōra ev eve çıKyōlādı bōle ellēnde iki ġova her evden baKlavı to'luyōlādı. u
 ramazanda baKlavı. u ġadā baKlavı nasıl yinir bilmiyōm, bi ġovadı iki ġovadı. ġocca
 kōden to'luyōlādı bunu./ ne bilem ben!/// yukā bōrē// ekiden bōle şekēli ocaKTa
 közlenir, yaPyōlādı bōle. gözleme gibi de dēl de bōle tepside güzel bōle içinde ne

160 bilem ne ğatālādı, e³meK içi ğatālādı./// çoK güzel olur yā obov!///ellen.///eskiden
tabi bizim bu şēlēde tabi babamıñ muhTarlında meselā bizim köññ suyunu babam
getirdi ğēdi sarıġızdan mı? a³ġmuñādan.babam getir ğēdi. burda *abdurāman usTa*
vādı sucu.// bizim evde ğalıyōdu. bazı ōdada ğalıyōdu falan da u.eskiden bu demir
borulara şē açyōlādı./ deliK dēl ōlumuz ya!pafTa pafTa açyōlādı maşonlu.birbirine
165 e³leme./ he. unnarı açyōdu edyōdu ğılyōdu. bōle muhabbe³lē eñgindi. çoK ēyidi.çoK
güzeldi esgiden. şindi nēde u muhabbetlē u şēlē!

Düğünlerde Güreş Yapılması:eskiden bizim kōlēde meselā// düjününde
güreş olurdu.güreş yapıldı.// kına gecesinde ablamıñ düjününde şē ōdu.meselā
oturmada gece...///*develīñ mustava* dayı./// unuñ ğādeşi./ gece gece dabancēlen
170 furuldu./ öldü./ okuluñ bahcesinde...ilK oluluñ bahcesinde....ya bizim //
devām edildi de, güreş devām edildi de tabi ē bizim *beñlēlile* okundū vēdīmiz
beñlēlile cenāze olunca gittilē.

Düğünlerde Oduna Gidilmesi:/odun odun.meci de eskiden şindi düjün başlācē
zamanda kōden düjün evi için odun tedāriK edilmesi için yarma odun peliT odununa
175 gidēlēdi./// bōle hayvannālan./eş³len beygiren nesi vāsa./// meci odunu düjünūñ
başında gidilyō esāsında.// odun mecisi, düjün mecisi. bizim kōde u vādı. başKa
kōlēde vā mıdı, yo³ mudu bilmiyōn da.bizim kōde u geleneK vādı./ işTe abamıñ
düşününde işTe *ādemīñ* vurulması...

Şimdiki Düğünleri Beğenmemesi:şindi nēde yā. bi düğün ōsa ğāveden ç³myō
180 ğāveden ğāveden.üş beş genC, birisiniñ elinde bayraK undan sōra ğız evine, ğız
evinden ōlan evine işTe hePsi bu. başKa bi şē yoK./// eskiden çeyiz serilirdi. çeyiz
serildiKTen soñra çeyiz önünde oynama faslı olurdu. isTedīñ gibi harmandalı, undan
sōra her çeşiT hava oynālādı.e ne bilem çoK güzeldi.///dışa serilirdi.ev içinde dēl.dışa
duvālara./valā bilmiyōn da *halil* şindi bizim kövde... bizim köññ düjününnen
185 *dalgırıñ* düjünü birbirini okşamaz. aynı rüsūm aynı şēden gidēlē gibi olurlā tabi her
köññ kendine haş özelli³leri ōlyō. efendim ne bilem una göre değerlendirmelē
ōlyō./// hana decem ēyidi ya. ben dōrusu undan sōru işTe babam şē yaPTı.baKTıK
saġa giTTiK, sola giTTiK. imtānnara girdiK. bizim diPlomamız geçersiz oldīnden
biz ne imamlē ne müezzinlē ğazandıK ğazandırmadılā dā türKCesi.

190 **Köy Odaları:**/odala vādı, odalā./ vādı yā.kaş sene iki dene kö... üş dene oda vādı./
baK genşleriñ odası, genşlēñ odası şē *ġaġa mēmedīñ* eviniñ yandaydı.dibinde. ura

yıkıldı.normal¹oda, *baḲḲal yusuf* vā ya köv gāvesi vā ya / urası *ibrāmāñ* odadı. bi de
veli çakırēñ eviniñ üsTünde vādı bi oda. *üsenāñ* oda derlēdi urē. orda
muhabbeTlē, gāve işmelē, çay demlemele efendim öle muhabbeTlē.../ gāyva ōsa
195 n²oceK gāve eskisi gibi düzen takan yoḲTu gāvelēden. şindi vā gāvelēñ ōsa da
peK... genşlē... meselā *zebil alṡ* gāvesi vādı. *zebil alṡ* gāvesi ora nēde undan sōra
deli bozu³lā vāsa unnā gelir. ala keçi çivT doğurdu, bol eTTi yoğurdu. plaḲ vādı bi
goyvērīdi *ali* unu, undan sōra.../ *şemşidiñ* babası./ unnāñ eviniñ odī yēde işTe.///
müslümeñ geñ eviniñ altı. āka tarafı./ undan sōra işTe *hasan* amcam çoḲ gelirdi
200 ure.undan sōra *asyēñ kādirle* ikisi unnā birbirlēnle çoḲ sāmimilēdi urē çoḲ
gelirlēmişmiş. haTTa *yusufun āmadı* masāñ üsdüne çe³mişlē. gıvıTTırmışlā./ adı
//*āmaT* gāmış./

Köyde Birisinin İddayla Lokum Yemesi:/ he bi kasa lokum.///beş kilo./// yapāsıñ
yapamazsın meselesi. *eksāna* da yirsiñ yiyemezsiñ. *eksāna* beş kilo lokum
205 aldiryōlā.tamam mı?/ baḲ devēcen yā. biz de alvēdiK ya yā.// he u *mıstava ... goca*
mıstava he odāñ öñünde urda oturūdu. *eksāna* bu *mukterem*, ben, *āyan mēmedñ*
ibrām, undan sōra üş beş kişi de varız.bi kasa lokum alvēcez yir misiñ?yirin dedi. biz
yiyemezsin.// alvēñ bi kasa lokum dedi. u zaman babam baḲḲaldı.bizim baḲḲaldan
beş kilo lokumu hiş bozmadıḲ, kendimiz aşTıḲ öñüne bi göduḲ/ göyem. bōle nasıl
210 bilyō muñ? lōP lōP bōle ezi daşı gibi atyō.// yidi.beş kilo lokumu yidi. kasē bitirdi.
vaállā billā baḲ undan sōra n²oceK n²oceK? len git gebēceñ dediK./undan sōra eve
vāmiş bi sāde gāve işmiş.dōru undan sōru tuvālete...// yāni boğazına pis u vādı
benim şe eTTim. u *āmaT* dayı... u *hasan* amcam vā ya u *hasan* amcam. edēsiñ,
edemezsiñ. *asyēñ kādirlen* ikisi./// yā nedi yā eski düzennē eski dirli³le! nēde milleT
215 birbirine çay sōlemeKTen gācyō.///

Köy Odasında Atesin İçine Kaçması:yā ölüm kō odasından neyini bahseTceñ, kōde
genşlē oca³lığa gümbür gümbür ocaḲ yakadıḲ .yandım yapadıḲ aya³lāmızı şeye
deyirīdiK yāni.oca³lığa bōle.kafamız aşāda oca³lığa deyirīdiK. baḲTıñ yapamadıñ
göldürt ateşiñ içine.../ ben düşTüm bi yo.ben düşTüm bi yo u ateşiñ içine.sāsız
220 söndürdülē beni. bi de cezā da vā cezā. yapamadıñ mı bi de cezā vā. urda gava³lā
vādı.gava³lāñ tepesine çıkarılā kuş yavrisı to³laTTırlādı.// n²eTceñ bi sürü kuş
yavrisı?gavırıdıḲ bütün genşlē yirdiK öle.

Okulda Yaramaz Olması: okul hayatım benim çok şe geŖTi.yāni heP yaramazlık dolu, yaramazlık /obō!//ne yapceñ aman *halil* yā!//

- 225 **Ticarete Bařlaması:** baya da undan sōru halıcılığa bařladıK. ben *kuřluK kōlū nūri allah* rāzı ōsuñ.babamıñ burē gēdinde sāten e kařınceK dırnaK gāmēdedi babamda. neden gamededi?halılānı üř kiřiye ġaPTırdı.*hallāmcam* da ġaPTırdı u zaman sāten *ankaralı osman oraġa. osman oraġ* bir.babam *yakakōylū azize* iki. bi de burda *sūlēman bařar* diye birisi halaları ġaPTırdılā.// ben iki buçuK sene *kūrekCi*
- 230 yakalānda, *bayaT* yakalānda, *sōvelē* yakalānda ġarıK çeke çeke anam dinim āladı. eviñ çay, şekē, su parası için.iki buçuK sene.ay dēl.ġarıK çeke çeke elimde ġarıK çapası.undan sōru da halıcılığa alışTım. *nūri* amca *allah* rāzı ōsuñ. *allah* mekānını cenneT_eTsiñ. e bāna ticāreti ōreTTi. onuñ münübüsü vādı. onuñ arabasınıñ şöförlünü yaPyōdum. ve ondan sōra unna gidēken gelirken// īsannāla haşır neşir
- 235 olmayı, ticāreT āleminde nasıl diyōloġ yařacēñi nasıl satılır, nasıl satılmaz u şekilde bana unnā... adam bana para vēmese de para vēmiř gibi sermāye vēdi bana//.malıñ satılma ře³lini īsannāla diyoloġ geçirmesini, nasıl müşterile ilgi ālaka.../ u *çanaKkale* tarafına gidēdi.*zoñġuldaK* tarafına gidēdi.// urdan *samsuna* vāridi. *samsundan cumhūriyeT meydānıma...* // undan sōra ben bi dene münübüs ādım. münübüs
- 240 ādıKTan sōra kendim ġi³mē, gēmē başladım.// babam bana dedi.bu münübüsü ālyōn dedi.ōdeyibilecēseñ al. ōdiyemeyeceKseñ hiş bulaşma, benim evimiñ ōñüne incir āġacı getirme dedi.// ben arabē ōdemē başladım *halil*. babam arabāñ içinden ruhsatı ālyō. u zaman burlādan alım satım mı ōlyō? dōru *manisē* gidyō.// u arabāñ řēsini, ruhsatını satışTan ōnce gidyō ālyō. undan sō burda babamla ġavġa eTTiK
- 245 ġıldıKbenim arabayı niye ūsTūñe ālyoñ diye. undan sōru ġiTTiK, gēdiK.// ben arabayı manav *abdullah* saTTım burda. bizim tālañ kāřısında bōle yamada manav *abdullah* vādı.*abdullah kırımızıay*. unnara saTTıKeTTiK.babam satışı tarla komşusu diye vēmeK zorunda ġaldı yāni.yoKsa vēmece³miřmiř satışını felen.ben saTTım diye.undan sō münübüs ādım iřTe. ġiTTim *hasan* amcamla *bursadan* birē araba ādıK
- 250 gēdiK.beni u münübüsü saTTım. gine **bursadan** bi araba ādım gēdim.ben baya araba ticāretine alıřTīdim.ticāreT yaPyōdyum yāni.*mersinden* kamyon ādım gēdim gine.kamyonlan halı sa³mā gidyōdum.valla. dōrT yüz beş yüz parça halı. u zaman bizim *alañyolunda* tezgāhımız çokTu.yüze yakın tezgāhımız vādı.// undan sōru bu nevinsiz eniřtēñ, geberesice eniřTēñ yanımızda bi bölüK_etimiz vā bi bölüK_etimiz
- 255 vā diye diye ayrılmadılā. u da bizim berātımızı saġdan vēcēne soldan vēdi.// nēse ōle

geldiK geşTiK.işTe u öle... güzel de para ğazanyöduKundan söru da *tarsus*Ta bi yer vādı.bazarlını bitirdim. hayırlaşTıK *niĝdede* baş komser... çoK güzel bi yēdi. benzinliK. orē otuz iki milyona ādıK *ümmeT* uvama geri bıraKTıTTırdı.ben de uvamıñ lafina çoK baKıyömuşmuşum herāİde./sen nēneceñ sen //
260 ğoyem.ba³ma!kendiñ ŝē yaP. kendi pıldırdāñ döndine baK işTe u... uva canım yā halı sa³mā gidemeveriz de ben nōlcen ne gēcen?/ he! ölelilen ğēdi bölelilen bu yaşa ğēdiK.yaş a³mıŝ altıya dayandı. a³mıŝ yediye girdiK.soñumuzu *allah* hayırlı eTsiñ. *allah* ĩmanlı ölüm nāsiP etsiñ.eŝimizle dosdumuzla helallaŝa helallaŝa... n āPceñ?

Eniŝtesi ile Geçinememisi:/ işTe *demiruluslālan*./ baTmadı yā.işi bıraKTırdı yā bu...
265 *ümmeT* dedi babamıñ ğöñlüne giri girvēdi.baba yā yapam da edem de... ben sāten otobüsü yarı hissesini peşin ādım ben.otobüse benim borcum yoKTu.altı milyon parēle girdi. on dörT buçuKmilyon para ödedim ben unuñ.// gine öle ömasına hırsız tuTTu beni u.//len sen bana şöför parası mı veryōñ? ben māvin parası mı veryōñ? bu arabāñ ğazancınıñ yarı yeri seniñse yarı yeri benim. benim arabē bōcum yoKben u
270 parē senden āmam lāzım.āmadım. heP unuñ seneTlēni ödedim. heP unuñ seneTlēni ödedim.nelē çeKTim yā! u afēdēsın kövde sakal ğazadı evine ocāna baKTı, biz // arabāñ içinde yaTTıK ğarajda, oto ğarajda, terminalde. u sıcacıK yatānda yaTTı.//yā ben çoK çeKTim yā. ben ne ğadā ŝē yaPsalā benim haKıKımı ödiyemezlē. anam, babam bile ödiyemez baK// benim anama babama da ğöñlüm çoK ğırgındı.benim
275 babamla aramız öldinde mēcimeKlīdi.ğonuŝmuyōduKtam türüs. ne bilem heP benim ayāma çelme daKTı heP çelme.// anam bi nabız gine ēyidi.uvama heT hüT devēryōdu anaēāzım. ama ó da bu ablam vā ya bu ablam! *hācarlan* ikisi anamıñ şeyini... bu eviñ de ŝē baK, şeye verilmemesine sebeP olan hācarlan abamdır.dajriye. innamı lafina baKTırdılā.e işTe anam nēde durceK, işTe... dursuñ benim yanımda dedim yā!//
280 nōceK yā!sen yarın bir ğün ev yapılınca hemen *ğördese* mi taŝinceñ dedim *hācara*.seniñ yanıñda dursuñ dedim. veyā benim yanımda dursuñ dedim. veya ablamıñ yanıñda dursuñ dedim. unnā böle... āmān!benim dōrusu ana baba yönünden ğādeŝ yönünden benim yüzüm ğülmemiŝ.//abam burē gelir ben unuñ evine ği³mem.

1	
Kaynak Kişi: Doğduğu ve Yaşadığı Yer: Yaşı: Eğitimi: Mesleği ve Yaptığı İşler: Konuşmasıyla İlgili En Belirgin Özellikler:	Ayşe Esen Yakaköy 44 İlkokul Çiftçilik/ Hayvancılık Konuşması net.

Tanışma: /ayşe esen.biñ dokuz yüz ye'miş sekiz./yakaköy doğumluyun.doğma böyüme yakaköyde işte.../bi ilg oKula kiTTim beş yıl işte.bi dā ortaokula göndermedilē babamlā.hālimiz yoKki' me dedile.çoKisTedim emmā...gidilmiyōdu o zaman.keşgi şindiki şē ōsa okusaKokuyamadıK/

- 5 **Hayatı ve Evliliği:** /çocu'limiz tütüncülüKlen..hayvanımız yoKdun fazla da tütün çoK eTdiK biz.tütüncülüK işTe.halı da dokudum gine. halı az dokudum ben.sōna yirmi beş yaşında evlendim.kövüm,aynı kövümüze vādım.kendi aKrabalāmıza vādım zāten,evlendiK. eşimlen akrabayız biz.

- 10 **Çocukları:** /iki tāne çocūm mādı on dörT yaşında ğaybeTTim unu.mefāT eTTi. ğızım on altı yaşında./İşallah.//bi teK ğız ğaldı.İşallah okusuñ uzun ömürlü ōsuñ.zihni açıKōsuñ.

- Çocukluğu:** /çocu'lümüz işte.. ō zaman kövde duryōduKayni...okuldan gelirdiK.ev işleri yapadıK.ġardeşlēm mādın. ben en böyü'leri unnara bakādım.annemlē işe gidēlēdin.ev işi işte. hayvan,ineK...ine'lēmiz vādın.ġurbanlīmiz olurdu.unnara bakādıK ōle...sōna evlenince köve vādım.kövde evlendim ben.aynı *hesbe dēzemiñ* dedī gibi ...//tanıyōduKevlemiz de yakın,damlāmız.//düyünümüz de kövde oldu.zātēn iki sene,iki puçuK sene nışannı durduK biz.undan sōna düün eTdiK. baharın da on dörT marTda düün eTdiK.iki biñ dörTde evlendiK.iki biñ beşde de ölüm oldu ay sōna zaten.altı ay sōna felen işte.//senesinde çocūm oldu.iki sene sōna da ğızım oldu.araları iki yaş vādı.e ölüm normal..altı yaşına ğidā hiş pi şē yoKdu.altı yaşından sō okula anaokuluna gönderdiK. çoci' sen uyu' muyōñ mu dedi hoca bi gün. beni çağırdı.uyuyō hocam dedi. sırada uyuyō çocuKçocu'lannan geçimsizlik başladı okulda.dövüşyōdu./ölüm sen dövme arkadaşlañı...ġalemimi alyōlā ōle böle..biz çociñ hasdalī başlıyōmuşmuş hana anlayamadıK.sōna *gördese* nöbeT gibi bi şe serā nöbeti geçirdi./epleps.ağızından
- 25

köpü'lē şēlē gēdi.çocuK ama.//askere yolladılā bizi.akser izmire ege üniversitesine gönderdi.hocam dedim ben urda purofösör..siz dedi iki puçuK üç ay hasdānede yatceñiz.iki puçuK ay deyince hana ben ēyi olceK de..çocuK urda da geçirdi nöbeT.yaTdıK izmire ege üniversitesine.sekiz yıl bile yatalaK ğaldı.ilaş başlaTdılā
 30 una.ılāC veryölā.//unu iki biñ on altıda ğaybeTdıK.kasım ayında ğaybeTdıK.üç yıl olıyō.ğız ğaldı işTe.ğız da ben okuyamadım dence, u da ben okucen dedi.zāten okulda da ēyidi.bülenT hoca dedi bu ğızı oku'massañ..hani okuT dedi.u da sālıK meslē ğazandı.işde kazandı.isdeyōdu zāten.İşallah ardını getirī hocam.eñ böyük şēm u ğari.İşallah ğaderi ēyi olur.hePiñize.heP öre'mennemize.yoluñuz açıK ōsuñ.

35 **Hayvancılığ:**/hayvan benim..ġoyunāmız vā bizim./vā elli a'mış tāne vā./ġurbannıK da baKyōz,ġuzu da saTyōz.ineK vā.at vā.urda çoK ğari u.çibliK gibi urası benim/vā.tavuKvā,köpe'lē vā.

Çiftçiliği:/bizim tālada sādece hayvannara yemliK ekyōz hocam.saman../tütün iki yıl tikdim.olan da hasda olunca tikemediK.hinci unuñ başında duryōn ya ben.yedi sekiz
 40 yıl hiC tışarı çıkamadıK.biz.sōna olan mefāTedince tābi mecibur saman,yem yaPyōz işTe.öle işTe tütün mütün yaPmiyōz.şindi ğari sigortayı ödeseK..unu be'liyōz.İşallah...ġocam..iki üç yaş benden böyük u.İşallah bakam una çalışyōz.//hayvannālan,ġuzulalan işTe öle vākiT geçiryōz.eyi,şükür.hasda dēliz.eyiyiz.//bildiñ gibi...böle ömür tüketyōz.///yakın.unnā benim adamıñ dēzesi
 45 olyō.ibrāmı tanıyōñdur de mi?//

Kayacıġa Düġüne Gelmesi:/ düġüne geldiK biz./dēl.tanıdıK unnā bizim.//zehir dēveryölā lākabına./zehir derlē.ġıvra'mış ġenşlinde adam.şindi de ġıvraK.// /ġıvraK atiK,pıratıK demeK.//

Kızının Okuluna Önem Vermesi:işTe ġızımı okuTcen.İşallah ākasındayız
 50 ama...okula her havta gidyōdum ben geçen yıl.yurda ġoduKunu.her havta diyō çucī ġōmē gelyōn.hoca da diyō en şē veli sensiñ bu okulda diyō.adam çoci burē getiryo diyō.baK iki üç ay ardını aramē diyō.ya benim çocuK ne yiyō ne içyō?olannan mı ġonuşyō.hasda mı?parası vā mı yo' mu?öle ya canım./başTan mı savyō?yā giT bi yo çociñ vā mı ihdiyācı.urdan olannan ġonuşyō. ya sen sāhiP çıKmassañ ġonuşmaz
 55 mı?//pu sefer hoca nāPsıñ?hoca da ha'lı.sen çocuya terbiyeñi vēceñ ki çocuK da okula sayġı da.../getirisiñ her havta eviñe.getir bi yo.ihdiyācı mı mā çociñ?çamaşırı mı mā?üc aydır diyō.cüneyT hocadan duydum ben.dördüncü aydır giden

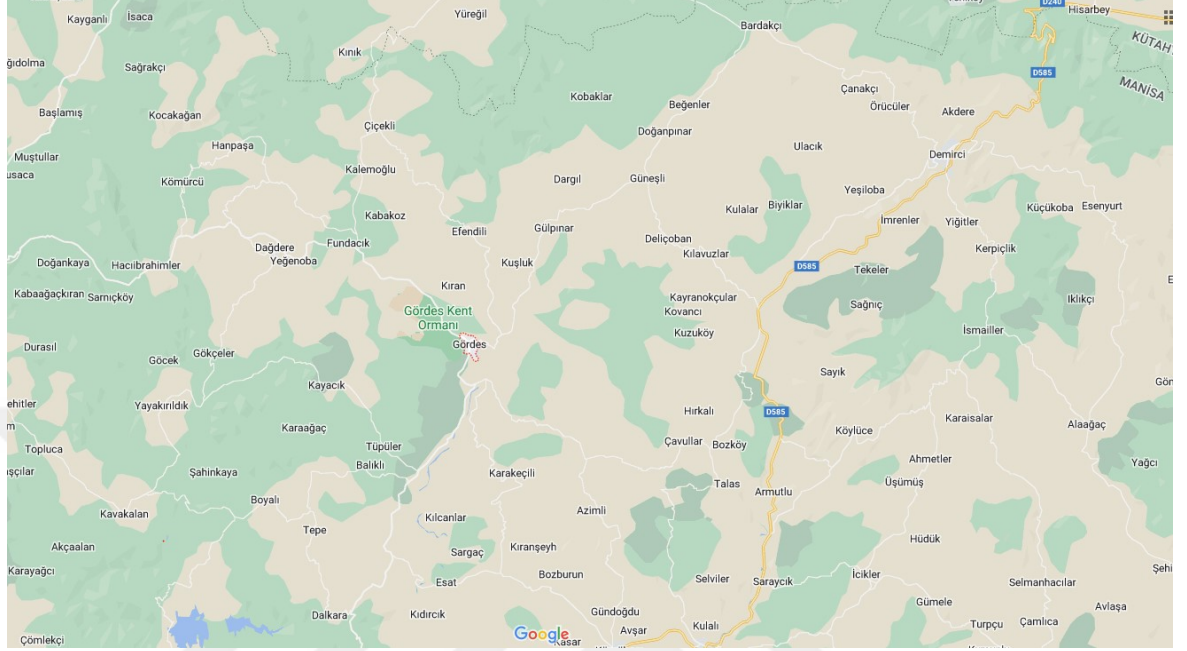
gelen_omadı diyō.kayıda geldilēdi diyō adam.gelmiyōlā diyō.unnā da ana vā, demeK
ben de ana babayın.///herālde ne bilen.bizim zāten çocuK da durmaZ.biz de
60 durmayıZ.imkānsız pi şe hani.hocam evlāTsa ana baba olaraK durmaK
zorundayız.çocuKgördese kiTdim ben. hoca dedi.. korona aşıları var ya.aşıyı yaPTır
abla.ateşi mateşi..çoK ateşlenyō çocu^lā.izin_ādım cūneyT hocadan.hasdānē
vādım.ğız dedi ben arkadaşlām dedi *alman* aşısı olýō anne ben de olcen..*çin*
yapam.*çin* dokanmiyōmuş.ben *glman* öcen.eyi.dedi olduKimza verilyō zāten
65 ya.//götürdük,getirdiK.geldiK burē.babasınnan hayvannarı govēdiK.bizim çocuK
urda ateşlenmiş.ikimiz bir gidemecez hinci.sen dedim babasına.sen giT.ben
kiççen_emme u sağTde beni götürceK bi de geri gelceK.ki³miş.hoca demiş,ben
hasdānē vāmadan_adam geldi.yakın mı?dēl dediK.biz gine *tüPleriñ* üsdündeyiz
biz.uCunda evlāT olunca..u da demiş hana hocam,olan zāten mefāT_eTdi.ben gāñ
70 demiş kokyōn.undan nasıl geldimi bile bilmiyōn.sen otur bi yo demişlē.tansiyonuñ
çıkā.heycān..koksundan_adam uşdu urē.nē demeK üş sāt_ōsa beş
sāt?evlāT,yardan_aT gine giT gāri.nese gāñ tüşmüş.sabālene gādā be³ledi babası.
sabālen geldi.yapyalıñız galdım damda.hayvannāñ başında galdım.durduKalışgınız
zāten.yerimiz de güzel.ñ_āPceñ?işTe öle...//hayāT zor.çalışceñ.ayāñ,eliñ tutyōkana
75 çalışceñ.herkes çalışyō.hayvancılıKşēciliK...ha u bu bahālı deP de sen bırda kölgede
oturuP durūkana çalışmence...ben hinci hayvandan gelyōm bi de komşulara tütüne
gidyōn.kimi samana gelvemişdir,kimi sapa.siz gibi genşlē bize hāmana gelveryō.ben
unnara tütün gırveryōn üş,dörT,beşaltı sāt.ğızzı öle işe götürmedim ben. u evde öle
bize bulaşık .../yardımcı olýō.sayaları mayaları süpürveryō.öle hayvana gidemez
80 u.ğışlādan kokyō.köpeKden kokyō.unu götürmen bayırlara.

Hayvan Yetiştirmek İçin Tarlaya Ektikleri Ürünler:/ekin eKyōz.arpa,yulaf
eKyōz işTe.samanına..işTe susam gümbüllēni süryōz patozdan./susamlāñ saPları vā
ya./gümbül denyō unnara.bizde gümbül denyō.hinci susamlā böle köşeli
tikilir./hı!unnarı silKyōlā,silKyōlā..iki üş kerede olýō.susam da çoK_eTdiK biz.geçen
85 yıl vādı./bi ton vādı.siz kōmē diyōñuz.//*gaycāñ* şēside bizden çoK far³lı.darbukē bile
dümbüldeK diyōlā.//enişTe dümbüldeK der.kibar gōnuşyō unnā.bizim dil far³lı
hani.sen baK*balı* *hıya* giT.bizden de far³lı.urda yaşlı da çoKhocam

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HARİTA VE FOTOĞRAFLAR

HARİTA

<https://www.google.com.tr/maps/place/G%C3%B6rdes,+Manisa/@38.9623877,28.1859915,12z/data=!4m6!3m5!1s0x14b82019d66448bf:0x99fc171744f21217!8m2!3d38.933029!4d28.288668!16zL20vMGJqN3Zq?hl=tr&entry=ttu>

FOTOĞRAFLAR

Şeyhyayla Köyü'nden Sefer İltemir (27.2)

Kalabak Mezra'sından Nuriye Yetkin (15.1)

Benliali Köyü'nden Ali ve Meryem Buke (5.1/5.2)

Börez Köyü'nden Güler Gönül (6.1)

Kalemoğlu Köyünden Beyda Metin (16.1)